

ספר

דרשות מוהרא"ש

חלק א'

חידושים ודיבורים נוראים ונפלאים, דרכים ונתיבות חדשות
בעבודת השם יתברך, התחזקות והתעוררות להלהיב את לבב כל

בר ישראל אליו יתברך

אשר דרש מידי שבוע בשבוע לפני קהל ועדה

איש האשכולות שהכל תלוי בו וכו'

רא"ש חבורתינו חסידי ברסלב

הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

על פי סדר התורות

מהספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן

מאדמו"ר הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עילאה

רבי נחמן מברסלב זי"ע

מפורשות על פי ההקדמות הנוראות שקבלנו מפי תלמידו

מורינו הגאון הקדוש

אור נפלא אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב זי"ע

נעתק עובד והוכן לדפוס

על ידי

משה יצחק בן אסתר אקה

חובא לדפוס על ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

שנת תשנ"ב לפ"ק

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב
Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 – פקס: 04-6708359

Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

הקדמה

הנה כבר ידועים ומפורסמים בכל העולם ספריו הקדושים של רא"ש חבורתינו, "חסידי ברסלב", הרה"צ מוהרא"ש ברסלבר שליט"א, אשר מחיים ומחזקים את נפשות השפלים הירודים והנפולים, ומכניסים בהם חיזוק ותקווה עצומה לבל יתיאשו עצמם מכל מה שעובר עליהם בין בגשמיות ובין ברוחניות, כאשר יעידו כל מי שהוגה בהם, וכמה מאות ואלפים אנשים מקבלים חיות והתחזקות מספריו הקדושים והנוראים שנכתבו בחכמה ושכל עמוקה כדי שירד אל כל שכבות המון עם, ויחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ושמחת וחכמת החיים איך לעבור את זה העולם בטוב ובנעימים ולקיים את מצוותיו יתברך באמת ובתמים, וכן ספרי תלמידיו שכתבו את דבריו הקדושים כמו בספרי "שיחות מוהרא"ש", "תוך הנחל" ו"אמרי מוהרא"ש", שכבר נתפשטו בכל תפוצות ישראל, ועתה באנו להוסיף על הראשונים, להוציא ציצים ופרחים יקרים מדרשותיו הקדושים, אשר דָּרַשׁ דָּרַשׁ מידי שבוע בשבוע לפני קהל ועדה גדולה שבאו לשמוע את דרשתו, ולצרפם לאחדים, על פי סדר התורות של הספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן".

לא קל היה להוציא ספר זה, עבודה רבה הושקעה בו, וזאת מכיון שהדרשות נאמרו בשעת מעשה כשיעור לרבים, ובדרך כלל גם נאמרו בשפת האידיש, ולכן כדי להוציא את הספר הזה לאור, היה צריך לתרגם לעבד ולהכין לדפוס את דבריו הקדושים של הרה"צ מוהרא"ש ברסלבר שליט"א שנאמרו בשיעורים הנ"ל, ומכיון שדברים אלה נאמרו כשיעור על פי התורות והמאמרים בספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן", לכן כדי להבין היטב את

הדרשה יש מן הצורך לעיין היטב באותה התורה והמאמר בפנים
הספר הקדוש והנורא "ליקוטי מוהר"ן" שעליו נאמרה הדרשה.

מבקש אני מכל אנשי שלומינו היקרים שידונו אותי לכף זכות,
ואם ימצאו בספר דברים שאינם מדויקים וכו', יתלו את האשם
בי, שלא זכיתי להבין כראוי את דבריו הקדושים של הרה"צ
מוהרא"ש ברסלבר שליט"א.

ומהשם יתברך אבקש ואתחנן שלא תצא תקלה מתחת ידי ויהא
חלקי ממזכי הרבים, ושהלומדים וקוראים בספר הקדוש הזה
יתעוררו באמת לעבודת השם יתברך ולהתקרב אל הצדיקים
האמיתיים שבדורינו ואל הצדיקים האמיתיים שוכני עפר זי"ע, ועל
ידי זה אזכה גם אני להתקרב אליהם באמת והיה זה שכרי.

כ"ד המעתיק המסדר והמכין לדפוס
משה יצחק בן אסתר אקה

ספר דרשות מוהרא"ש חלק א'

התגלות נפלא מסוד גדולת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זי"ע

השניה הוסיף את המאמר הזה לתחילתו של הספר, ומכך משמע שמאמר זה הוא כעין הקדמה לספרו של רביז"ל ובו מתגלים דברים רבים וסתומים מגדולתו של רבי שמעון בר יוחאי, ומגדולתו של רביז"ל, איך התגלגלה אמירת המאמר הזה ומה הקשר בין רבי שמעון בר יוחאי לבין רביז"ל על כך נספר לכם מיד.

השריפה

מעשה שהיה, כך היה, בליל שבת קודש, ראש חודש אייר שנת תק"ע היתה שריפה גדולה בעיר ברסלב, השריפה היתה ברחובות הסמוכים לביתו של רביז"ל והבתים נשרפו בזה אחר זה, באותם הימים היו הבתים בנויים מעץ, עם גגות מקש, ושירות כיבוי האש לא היה מפותח כפי שהוא היום, ולכן עד שכיבו את השריפה היו רחובות שלמים עולים בלהבות,

ל"ג בעומר הוא יום ההילולא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, יום זה נקבע ליום שמחה בכל תפוצות ישראל מרוב גדולתו של התנא רבי שמעון בר יוחאי זי"ע שבזכותו נשארה לנו התורה, רבי נחמן מברסלב זי"ע גילה לנו מאמר נפלא מסוד גדולת התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ומאמר זה מודפס בתחילת הספר ליקוטי מוהר"ן חלק א', ומכיון שמוהרנ"ת ז"ל שהדפיס את הליקוטי מוהר"ן הדפיס את המאמר הזה בתחילת הספר, סימן הוא שמאמר זה הוא הקדמה לכל הספר ליקוטי מוהר"ן, מכיון שאנו יודעים שחלקו הראשון של הספר הודפס עוד בחייו של רביז"ל ואילו את המאמר הזה אמר רביז"ל כחצי שנה לפני שנמתק כשהיה בדרכו לגור בעיר אומין, ואז כבר היה החלק הראשון של הליקוטי מוהר"ן מודפס, וכשמוהרנ"ת ז"ל הדפיס את הליקוטי מוהר"ן בפעם

ולפעמים היתה כל העיר כולה נשרפת, ובאותו ליל שבת ישב רביז"ל בשולחנו המהור ואנ"ש ביקשו ממנו שיאמר להם תורה, אך הוא התחמק ואמר, איני יודע כלום, כדרכו, ובתוך כך נכנסו כמה אנשים בבהלה לכיתו של רביז"ל והודיעו שצריכים מיד לצאת החוצה כי כל הרחוב הסמוך לכיתו כבר בוער, וכששמע זאת רביז"ל התאדמו פניו הקדושים מאד מאד ואמר "שוין שוין", (כבר, כבר) ויצא מביתו, וסיפר מוהרנ"ת ז"ל שלא הבין אז מדוע רביז"ל התלהב כל כך. ביום ראשון בשעה שרביז"ל נכנס בנתיים לגור בביתו של אחד מאנ"ש שהיה בקצה העיר ולא נשרף, הגיע אליו איש אחד ושמו ר' מאיר מהעיר מעפליק והביא לו חבילה קטנה ואמר שאת החבילה הזו שלחו האפיקורסים שהיו גרים אז באומין, ושהם כבר הכינו דירה לרביז"ל בעיר אומין והם מחכים לו שיבוא, בחבילה זו היה נמצא הספר "יין הלבנון" שהיה ספר שחיבר המשכיל נפתלי ויזל ובו היו כתובים דברי כפירות ואפיקורסות, ובשעה שהיה רביז"ל בעיר אומין, התנה עם האפיקורסים שרק כאשר יביאו לו את הכתב יד של הספר הזה יסכים לבא לגור בעיר אומין, ותיכף ומיד כששמע רביז"ל כך התאדמו שוב פניו הקדושים מאד מאד ואמר "אזוי, אזוי", (כך,

כך) ותיכף ומיד זרק את החבילה עם הספר לתוך האש כדי לקיים מצוות ובערת הרע מקרבך, ונהנה מזה מאד שהצליח להעבירו מן העולם, וסיפר מוהרנ"ת ז"ל שגם אז לא הבין מדוע רביז"ל התלהב כל כך כששמע שכבר הכינו לו דירה בעיר אומין ופניו הקדושות התאדמו כל כך, אך מהתנהגותו של רביז"ל הבין מוהרנ"ת ז"ל שנסכם בדעתו לנסוע לעיר אומין.

הנסיעה לאומין

בראות מוהרנ"ת ז"ל שרביז"ל רוצה לנסוע לעיר אומין השתוקק מאד ללוות אותו בנסיעתו זו, והלך לשכור עגלה לנסיעה, המניעות היו רבות, בתחילה היה נראה שרביז"ל רוצה לקחת את ר' נפתלי לנסיעה ולא את מוהרנ"ת ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל גם לא הצליח למצוא עגלה וכשהביא עגלה אחת, התחרט לפתע בעל העגלה וחזר בו, וגם אדל בתו של רביז"ל ניסתה לעכב את אביה שלא יסע בכלל, אך מוהרנ"ת ז"ל מכיון שהבין שרביז"ל מאד רוצה לנסוע לעיר אומין השתדל בכל כוחו להביא עגלה ולבסוף הצליח למצוא בעל עגלה אחד שהסכים לבא תמורת סכום כסף גדול, בסופו של דבר לקח אותו רביז"ל לנסיעה ונסעו רביז"ל ומוהרנ"ת ז"ל ועוד שני אנשים.

אלמלא לא אתינא

כי לא תשכח מפי זרעו

על נסיעה זו היה מוהרנ"ת ז"ל מרבה תמיד לדבר, ואמר אלמלא לא אתינא להאי עלמא (אילו לא הייתי יורד לעולם הזה) אך ורק כדי לנסוע עם רביז"ל בנסיעה זו, גם היה כדאי, כי בנסיעה זו גילה לו רביז"ל סודות נוראים מגדולת הבורא יתברך שמו, וגילה גם את המאמר הנ"ל מגדולתו של רבי שמעון בר יוחאי, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ז) שבשעת הסתלקות הצדיק זוכה התלמיד המקושר באמת לרבו לקבל פי שנים, ולהסתלקות יש כמה וכמה בחינות, יש הסתלקות לגמרי מן העולם, כשהצדיק מפשיט את גופו ועולה למעלה, וגם במשך החיים יש בחינות של הסתלקות, ואותה נסיעה לעיר אומין היתה בוודאי בחינת הסתלקות כי רביז"ל כבר הבין שהוא נוסע להסתלק ולכן התאדמו פניו כל כך והתלהב, ואז גילה רביז"ל הרבה סודות למוהרנ"ת ז"ל והיה משמע מדבריו שהוא מגלה את כל סוד ביאתו לעולם הזה ואיך שיש לשניהם שייכות ביחד, ועוד הרבה נסתרות, ובתוך הנסתרות שגילה רביז"ל גילה גם את המאמר הנ"ל מגדולתו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי.

ואמר אז רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל, רבי שמעון בר יוחאי הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו, כמובא בדברי חכמינו הקדושים (שבת קל"ה:) כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל, כי אז ביבנה התאספו כל החכמים שנשארו אחרי חורבן בית המקדש וגלו מירושלים ליבנה, וראו ברוח קדשם את כל מה שיעבור על עם ישראל בימי הגלות הקשים, הם ראו את גודל קושי השעבוד והגלות והגיעו לפיכך למסקנה שעתידה התורה שתשתכח מישראל, כי בוודאי מרוב צרות ויסורים שיעברו על עם ישראל לא יוכלו לזכור את התורה הקדושה והיא תשתכח מהם, ולא ראו שום עצה כיצד למנוע זאת, באותה אסיפה ישב גם רבי שמעון בר יוחאי והוא אמר חס ושלום, לא תשתכח התורה מישראל שנאמר (דברים ל"א) כי לא תשכח מפי זרעו, וכמבואר בזוהר (נשא קכ"ד:) בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא (בספר זה שהוא ספר הזוהר, בו יצאו מן הגלות), ועתה בא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה כי על כן סמך רבי שמעון בר יוחאי עצמו על הפסוק הזה דווקא כי לא תשכח מפי זרעו, כי באמת בפסוק

הזה בעצמו מרומז ונסתר הסוד הזה שעל ידי זרעו של יוחאי שהוא רבי שמעון בר יוחאי, על ידו דווקא לא תשתכח התורה מישראל, כי סופי התיבות של הפסוק הזה כי 'לא' תשכח' מפי זרעו הם אותיות "יוחאי" וזה שמרמוז ומגלה הפסוק, כי לא תשכח מפי זרעו, מפי זרעו של אותו אדם המרומז בפסוק בעצמו, שהוא יוחאי, ועל ידי זרעו, דהיינו על ידי בנו רבי שמעון בר יוחאי, לא תשתכח התורה כי על ידי ספר הזוהר שחיבר וכל שאר הגילויים שגילה לעולם כולו על ידם יכולים לצאת מן הגלות, כי מי שלומד אותם זוכה לדבק את עצמו בו יתברך בתכלית הדביקות ועל ידי זה זוכה לצאת מהגלות, תארו לעצמכם שיהודי יושב במערה עם בנו במשך שנים עשרה שנה והם עוסקים יומם ולילה רק בלימוד התורה, אשר משם כידוע יצא ספר התיקוני זוהר, ומערה הוא לשון דביקות (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד) כי שם זכה רבי שמעון בר יוחאי לדביקות גדולה בו יתברך עד שהוריד את סודות התורה הנמצאים בספר תיקוני זוהר שהם פירוש של שבעים אופנים על המילה הראשונה בתורה "בראשית", ורביז"ל אמר שמכך יכולים לראות את גדולת הבורא יתברך שמו מכיון שעל כל מילה בתורה יכולים לכתוב ספר כמו

התיקוני זוהר, ועל התיקוני זוהר לא יספיקו כל אילי נביות כדי לפרשו מרוב העומק שיש בו, ולכן מספר זה ניכרת גדולת התורה איך שהיא מלאה סודות כי מכל מילה ומילה יכולים לחבר ספר גדול כמו התיקוני זוהר, ואותו הדבר הוא לגבי ספר הזוהר הקדוש שחיבר רבי שמעון בר יוחאי ביחד עם החבריא שלו, ושם מבואר איך שכל דבר בעולם הזה מקושר לעולמות העליונים, כי מכל סיפור ומכל דבר גשמי מיד עשו תורה כמו שאנו מוצאים בכל חלקי הזוהר הקדוש שתלמידי רבי שמעון בר יוחאי קשרו את הגשמיות אל הרוחניות ומכל דבר גשמי מצאו את הקדוש ברוך הוא, וכשהאדם זוכה ללמוד את ספריו הקדושים ומכנים את לימודו הקדוש בעצמו בוודאי יזכה לצאת על ידו מהגלות, כי עיקר הגלות היא רק כשהאדם חושב שהקדוש ברוך הוא אינו נמצא לידו, ועזב כביכול את הארץ, אך כשהאדם זוכה להכניס בעצמו את הלימודים של רבי שמעון בר יוחאי בוודאי יזכה להתקרב באמת אל הקדוש ברוך הוא ורביז"ל אמר (שיחות הר"ן סי' ק"ח) שהלשון הקדוש של הזוהר מעורר בעצמו אפילו בלי לדעת וללמוד את הסודות הנמצאים בתוכו, ולכן אמר רבי שמעון בר יוחאי, חס ושלום שלא תשתכח תורה מישראל, כי בזכות הלימודים

שלו שגילה ופירסם לכלל ישראל ויכלו כלל ישראל להתחזק במשך ימי הגלות, אף על פי שיעבור עליהם מה שיעבור, ויסבלו מצרות הגלות וכן מן הגויים, אך על ידי לימודיו הקדושים יוכלו להתחזק מעמד בגלות, והתורה לא תשתכח מהם.

משה אזהב ישראל היה

והנה השתלשלות קבלת התורה היתה על ידי משה רבינו, וחכמינו הקדושים אומרים (מנחות כ"ט). משה אזהב ישראל היה, כי כל תשוקתו של משה רבינו עליו השלום מבואר בזוהר הקדוש היתה רק ליכות את עם ישראל להתקרב אליו יתברך, והלך במחשבה בכיסופים ורצונות טובים איך להכניס את כל ההשגות והגילוי אלקות שהוא יודע בתוך עם ישראל, והוא דייקא וכה להוריד לעם ישראל את התורה הקדושה, ומטרת התורה הקדושה היא לגלות את אלקותו יתברך וכמו שאומר הזוהר הקדוש "אמאי איקרי תורה? דמורי ומגלי מה דהווה סתום מיניהו" (מדוע נקראת התורה, "תורה" כי היא מורה ומגלה לאדם את הדברים שהיו סתומים ממנו), דהיינו שעל ידי התורה מתגלה לאדם אלקותו יתברך ואיך שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו

יתברך כלל, ולכן צריך את התורה הקדושה כי הקדוש ברוך הוא נסתר בתוך הבריאה, והתורה מגלה את אלקותו יתברך הנסתרת בכל הבריאה כולה, כי התורה מקיפה את כל חלקי העולם דומם צומח חי מדבר ומגלה שאין העולם הפקר כלל, כי בכל פרט ופרט של חיי העולם הזה מסתתרת אלקותו יתברך ומי שלומד את התורה הקדושה ומקיים את המצוות ממשיך על עצמו את אור השגחתו יתברך (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג) כי כפי שהאדם קרוב וסמוך אל התורה כך מאירה עליו ההשגחה מאד מאד וזוהי התורה הקדושה שהוריד לנו משה רבינו מהר סיני, שלמרות שהתורה בעצמה מכוסה בכל מיני לכושים וכיסויים וצריכה פירושים והסברים כיצד להתקרב להקדוש ברוך הוא על ידה, אך בזכות ההקדמות הקדושות של כל הצדיקים הקדושים הארז"ל והבעש"ט הקדוש זי"ע ורביז"ל שהם בגויות ומיוסדות על גילוייו ותורתו של רבי שמעון בר יוחאי יכול כל אחד ואחד למצוא את עצמו בתורה הקדושה ולדעת איך להתקרב אליו יתברך על ידה, שלכן הוריד משה רבינו את התורה לעם ישראל כי רצה ליכותם להתקרב להשם יתברך ולכך זוכים רק על ידי שלומדים ומקיימים את התורה הקדושה.

משה קיבל תורה מסיני
ומסרה ליהושע

ומשה רבינו שקיבל את התורה הקדושה מהר סיני העביר ומסר את התורה ליהושע וכך מדור דור עברה התורה הקדושה מאב לבן אצל כלל ישראל וכולם זכו להתקרב אל הקדוש ברוך הוא על ידה והנביאים שבכל דור ודור, הורו ונילו ופירסמו את הקדוש ברוך הוא לכל עם ישראל וחיזקו בנבואתם את תורת משה, וכמו שאומר הרמב"ם ז"ל שכל הנבואות של הנביאים שבאו אחרי משה היו רק כדי לחזק את התורה הקדושה ולחזק את עם ישראל להחזיק בה, ואנו יודעים שנביא המתנבא ואומר אחרת מהתורה הקדושה נקרא נביא שקר, ואחת דתו להמית, כי עיקר תפקידם של הנביאים והצדיקים שבכל דור ודור הוא לחזק את התורה שהוריד לנו משה רבינו וקבלנו מהר סיני, והנה כל זמן שבית המקדש היה קיים והנבואה שרתה בישראל חיזקו הנביאים את עם ישראל והורו לו את דרך ה' אך מאז שנחרב בית המקדש וניטלה הנבואה מעם ישראל חשך הכל ונהרס כי כל עוד בית המקדש היה קיים, אפילו כשהאדם חטא ופשע ונחשך ממנו אור אלקותו יתברך היה יכול לבא לבית

המקדש ולהקריב קרבן ולהתוודות ואורו יתברך היה מאיר לו מחדש, אך עתה כשבית המקדש נחרב נחשך האור ונסתר לגמרי, ולא רק שהאור נסתר לגמרי, אלא שהצדיקים הגדולים נסתרו לגמרי מעיני העולם ואף אחד אינו יודע ואינו רואה היכן הם (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז) ואחרי החורבן הגיע תקופת עקבתא דמשיחא וחכמינו הקדושים אמרו (סוף סוטה) בעקבתא דמשיחא חוצפא יסני והיוקר יאמיר וכו' וכו', כל הצרות וכל הקללות יהיו אז שזוהי הגלות הגדולה שמסבל עם ישראל בכל הדורות כל הצרות והיסורים והשמדות וההריגות שעברו על עם ישראל, ולפיכך ראו חכמינו הקדושים ברוח קדשם שתשתכח התורה מישראל, כי מי הוא זה שיוכל להחזיק מעמד אחרי כל כך הרבה צרות ויסורים, ובוודאי תשתכח התורה, אך רבי שמעון בר יוחאי קם ואמר חס ושלום התורה לא תשתכח כי על ידי לימודיו יוכלו להחזיק מעמד ובהם יצאו מן הגלות.

האור בתוך החושך

במשך כמה מאות שנים היה ספר הזוהר הקדוש נסתר מעיני העולם, ואותה תקופה היתה תקופה קשה בדברי ימי ישראל, הגלות גברה הנזירות הגירושים והשמדות רדפו

לעבוד אותו יתברך עובדא למעשה על פי לימודיו והקדמותיו הקדושים של רבי שמעון בר יוחאי, ואז בא האריז"ל ופירש וביאר בהרחבה גדולה יותר את כל תורתו של רבי שמעון בר יוחאי, ופירש על פיה את כל כוונות המצוות וסודות התורה וכו', ואחר כך שנחלשו הדורות בא הבעש"ט הקדוש זי"ע וחיידש והסביר ופירש את לימודו הקדוש של האריז"ל לעובדא ולמעשה וכן העמיד תלמידים ותלמידי תלמידים שגילו ופירסמו את שיטתו ותורתו בכל העולם כולו, ואנו רואים עד היום בחוש שכל התורה הקדושה ויסוד האמונה נשאר רק בזכות לימודו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי והצדיקים שהרחיבו ופירשו והסבירו אותו שהתקבלו אצל כלל ישראל, הן לימודיו של האריז"ל והן לימודיו של הבעש"ט הקדוש זי"ע, והם המחזיקים את עם ישראל באמונה עד עתה.

עיר וקדיש

את המאמר הנ"ל גילה כאמור רביז"ל למוהרנ"ת ז"ל בעת שנסעו לעיר אומין, וכששמע מוהרנ"ת ז"ל גילוי נורא ונפלא כזה איך שכל גילוי של רבי שמעון בר יוחאי ואיך שבזכותו לא תשתכח התורה מישראל רמזים בתוך הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו", בעצמו,

אחרי עם ישראל בכל חלקי הגלות, ועם ישראל היה מדוכא ביסורים גדולים, באותה תקופה גם היו כאלו שפירשו את התורה על פי ההקדמות של חכמי יון ימ"ש, בדרך חקירות והשכלות, ולמרות שהיו גדולי עולם כידוע, בענין זה נגרם לקול גדול, כי הרבה מאלה שהלכו בדרך זו, דרך החקירות התפקרו בסופו של דבר וכמו שמביא רבי יוסף יעב"ץ שחי בתקופת גירוש ספרד ופורמונל בספרו, שרוב האנוסים היו דווקא אלה שלמדו והיו חכמים, ומרוב שנכנסו לחקירות והשכלות התירו לעצמם להשתמד בגלוי ולהחזיק את התורה בסתר, ואילו אלה שמסרו את נפשם על קידוש השם היו דווקא פשוטי העם שהאמינו באמונה פשוטה בו יתברך ולא הסכימו בשום פנים ואופן להמיר את דתם. ואז כעבור כמה מאות שנה התגלו ספרי הזוהר הקדוש, המגלים כיצד צריך לעבוד אותו יתברך מזה העולם בלי שום חכמות בתמימות ופשיטות, ואיך שמכל דבר ודבר יכולים למצוא אותו יתברך ולהתקרב אליו, אך מכיון שספריו הקדושים של רבי שמעון בר יוחאי הם ספרים סתומים, ומי שהיה מסתכל בהם גם באותה תקופה לא היה יכול להבין את כוונתם, הם היו צריכים פירוש יתר, פירוש שיסביר את כוונת הזוהר הקדוש ואיך צריך

התלהב מאד ואמר לרביז"ל בוודאי לרבי שמעון בר יוחאי בעצמו יש הנאה גדולה מהחידוש שגילה רביז"ל, ואמר לו רביז"ל הן, ואחר כך אמר ודע שמוד רבי שמעון בעצמו הוא מרומז בפסוק אחר כי דע כי התנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד') ע"יר וקדיש מין שמיא נחית ראשי תיבות שמעון (אור גדול וקדוש שירד מן השמים), ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה, שגם העיר וקדיש צריך לקבל משם, דהיינו שעל ידי לימודיו הקדושים של רביז"ל מתבארת תורתו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי ויהיום אי אפשר להבין את תורתו של רבי שמעון בר יוחאי בלי לימוד ספרי רביז"ל ועדיין צריך להבין ולהסביר יותר מהו הקשר בין לימודו ותורתו הקדושה של רביז"ל לבין תורתו של רבי שמעון בר יוחאי ומדוע אמר רביז"ל דבר זה שהיום אי אפשר להבין את תורתו של רבי שמעון בר יוחאי בלי הקדמותיו.

התעוררות השינה

והנה הלימוד והנילוי של רבי שמעון בר יוחאי כפי שמסביר מוהרנ"ת ז"ל הוא התעוררות השינה, ועל ידי זה הוא זוכה להוציא את האדם מן הגלות, כי עיקר הגלות באה מחמת שהאדם

ישן, דהיינו שנסתר ממנו אור יתברך ועל ידי זה הוא נופל לשינה, שכחה, יאוש ודכאון ואינו יודע מה לעשות, מכיון שהוא חושב שהקדוש ברוך הוא עזב את האדם והעולם כולו הפקר, ולכן הוא נופל ומתייאש ונכנס לתוך שינה עמוקה, אך כשהאדם יודע שאין זה כך, ויודע שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ובכל מקום ומקום הוא יכול למצוא או לא שייך אצלו המושג של גלות, כי הוא יודע שבכל מקום ומקום שרק יהיה הוא יכול לדבק את עצמו אליו יתברך ועל ידי זה הוא יוצא מהגלות, נמצא שעיקר הגלות היא מחמת שהאדם נופל ליאוש ושינה וחושב שאבד מנוס ותקוה ממנו, ורבי שמעון בר יוחאי ששמו מרומז בפסוק עיר וקדיש מן שמיא נחית, מעורר את האדם מן השינה ומכניס בו חשק ותקוה להמשיך הלאה, אך מכיון שספריו הקדושים של רבי שמעון בר יוחאי סתומים ואין שכל בידי כל אדם להבינם היה צריך לפרשם ולבארם כדי להביאם להבנת המון העם וזו היתה עבודתם של האריו"ל ושל הבעש"ט הקדוש זי"ע ושל רביז"ל להוריד ולבאר את תורתו של רבי שמעון בר יוחאי, והנה האריו"ל הוריד וביאר יותר ויותר את תורתו של רבי שמעון בר יוחאי אך למרות שביאר ופירש את תורתו של רבי שמעון בר יוחאי,

העשיה, בא רביז"ל והוריד את התורות והגילויים הנוראים ונפלאים האלה עד לעולם העשיה לתכלית הגשמיות שגם שם יכולים למצוא אותו יתברך ולהתקרב אליו.

זה ינחמנו

והנה מובא מגורי (תלמידי) האריז"ל שלפני ביאת המשיח יתגלגלו לעולם עוד פעם דור המבול ודור הפלגה, דהיינו שהניאוף שהוא חטא דור המבול, והכפירות והאפיקורסות שהם חטא דור הפלגה יתגברו ויתפשטו מאד בעולם, ולא יוכלו להנצל מהם בשום פנים ואופן כי אם על ידי תיבת נח ומי שיכנס לתוך תיבתו ינצל כי עליו נאמר כי זה ינחמנו ממעשה ידינו, כי יהיה צדיק שהוא יבנה את התיבה ועל ידו יוכלו להנצל, ואת זאת רואים בחוש, שבדורותינו אלה אנו כל כך רחוקים כל כך ירודים ונפולים עד שאיננו יכולים להבין וללמוד את ספרי הזוהר והתיקונים לולא ההקדמות הנפלאות שגילה לנו רביז"ל ואפילו אם יש את ספרי הזוהר והתיקונים בעולם ואת כתבי האריז"ל וכל שאר הספרים הקדושים בעולם, מרוב הצרות והיסורים שעוברים על האדם המפילים אותו ליאוש ודכאון, כבר לא אכפת לו משום דבר והוא אינו

זעירין אינון שנזכה להבין את דבריו, וכשבא הבעש"ט הקדוש זי"ע וביאר את דבריו הקדושים הוריד אותם יותר להבנתינו, אך גם את דבריו הקדושים צריך להבין ולהסביר, כי מרוב קטנות המוחין שאנו שרויים בה איננו זוכים להבין גם את דבריו של הבעש"ט הקדוש זי"ע, ואנו נמצאים בעמקי עמקים של השאול תחתיות ומתחתיו ושרויים ביאוש עמוק, ובא רביז"ל וגילה בהקדמותיו הקדושים איך שכל אחד ואחד יכול למצוא אותו יתברך בכל מקום ומקום שיהיה אפילו שנפל היכן שנפל וירד להיכן שירד גם שם יוכל למצוא את הקדוש ברוך הוא וגם משם יוכל לדבק את עצמו אליו ולחזור בתשובה שלימה, כי בחטאינו הרבים ירדנו כל כך ונפלנו להיכן שנפלנו עד שלולא הקדמותיו של רביז"ל לא היינו יכולים בשום פנים ואופן למצוא התחזקות לעצמינו, ובלעדי הקדמותיו של רביז"ל איננו יכולים להבין אפילו פשוטן של דברים של הזוהר והתיקונים וכתבי האריז"ל וכתבי הבעש"ט הקדוש זי"ע, כי רבי שמעון בר יוחאי גילה תורה באצילות, ובא האריז"ל והורידה לעולם הבריאה, ואחר כך בא הבעש"ט הקדוש זי"ע והורידה לעולם היצירה, אך מכיון שאנו נפלנו היכן שנפלנו וירדנו להיכן שירדנו עד שאנו נמצאים בתכלית

למצוא את עצמו ולהבין בכל מקומות התורה הקדושה, ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא.

הסוד הגדול

ולמרות שעל ידי גילוי ותורתו של רביז"ל יכולים לזכות למה שזוכים בכל אופן בעולם ענין זה עדיין נסתר, והוא עתיד להתגלות ולהתפרסם בכל העולם כולו, ורביז"ל בעצמו אמר, שרבי שמעון בר יוחאי בתחילה היה סוד ואחר כך נתגלה הסוד, דהיינו בשעה שרבי שמעון בר יוחאי היה חי לא היו לו כי אם עשרה תלמידים ובאף מקום לא מוזכר שלמד תורת הנסתר, כי בש"ס מוזכר שמו רק בעניני תורת הנגלה, אך אחר כך התגלה הסוד ונתגלו לימודיו ותורתו הקדושה שגילה את כל סודות התורה הכתובים בספרי הזוהר והתיקונים, וכן האריז"ל בזמנו היה סוד גדול, כי אף אחד לא ידע ממנו ותלמידיו גם כן היו מעטים, וידוע שביקש מתלמידו רבי חיים ויטאל שלא יגלה אותו בשום פנים ואופן כי דבר זה יזיק לו, והיום כתבי האריז"ל מפורסמים בכל העולם כולו ואין אף אחד החולק עליו, וכל הוא לגבי הבעש"ט הקדוש זי"ע שבתחילה חלקו עליו ועל שימתו מאד אך לאחר מכן נתקבל בכל תפוצות ישראל, עד שהיום מי שמדבר סרה

מעונין כלל להסתכל בספרים אלה, אך ספריו הקדושים של רביז"ל יורדים לתוך תכלית העשייה בעשרה כתרין דמסאבותא ומוציאים משם את האדם ומנחמים אותו ומגלים לו שעדיין יש לו תקוה טובה, ועל ידו יכול כל אחד ואחד אפילו שיהיה הפגום והמגושם ביותר לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ולכן סיפר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה מזכוכ מעכביש) שלפני שירדה נשמתו לעולם עשה הס"מ רעש גדול בכל העולמות ואמר, אם הנשמה הזאת תרד לעולם אין לי יותר מה לעשות, מכיון שעל ידי תורתו וגילוייו של רביז"ל יכול כל אחד ואחד ואפילו שיהיה הפגום והמגושם ביותר לחזור בתשובה שלימה, כי רביז"ל יכול להגביה ולהעלות כל אחד ואחד, אך אחר כך מצא הס"מ לעצמו עצה והביא זקן שצחק וכו', ואמר שעתה יכולה הנשמה הזאת לרדת כבר לעולם, כי הס"מ הקים עליו מחלוקת גדולה ועיקר כוחו הוא שצוחקים על ענינו של רביז"ל וכך מתרחקים, אך כל אלו שזכו להתקרב אל רביז"ל נפתחו להם מעיינות חדשים מעיינות החכמה עד שהם זוכים להבין ולהשכיל בספרי הבעש"ט הקדוש זי"ע ותלמידיו, ובכתבי האריז"ל וכן בזוהר ובתיקונים כי על ידי הקדמותיו של רביז"ל יכול כל אחד

על הבעש"ט הקדוש זי"ע כשומה יחשב, וגם רביז"ל אמר על עצמו שעוד יבוא זמן שהענין שלו שעכשיו הוא סוד יתגלה, וזמן זה יהיה כשיבוא משיח צדקינו במהרה בימינו שהוא ילך ויגלה את תורתו של רביז"ל בעולם, ואפילו עכשיו כל אחד ואחד העוסק בגילוי פירסום והפצת תורת רביז"ל בעולם, הוא זוכה לעסוק בקירוב הגאולה.

חרבו של משיח

והנה תורתו וגילוייו של רביז"ל הם נעימים ומתוקים מאד, מכיון שהם מגלים לכל אחד ואחד יהיה מי שיהיה ויהיה איפה שיהיה שגם הוא יכול להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, כי על פי רוב האדם מונח ביאוש ודכאון גדול, הוא חושב שעניני הרוחניות אינם בשבילו כי כפי איך שהוא רואה את מצבו, כפי שהוא רואה את מעשיו את מחשבותיו את הסתכלותו וכו', נדמה לו שהוא אף פעם לא יוכל לחזור אל הקדוש ברוך הוא, והוא כבר אינו שוה לכלום, אך כשהוא זוכה להתקרב אל רביז"ל הוא מגלה לו שאין הדבר כך אלא גם ממקומו ומצבו הוא יכול להתקרב אליו יתברך וכל יהודי ויהודי חשוב מאד אצלו יתברך, ועל ידי זה נכנסת באדם תקוה גדולה להמשיך ולהתקרב

אליו יתברך, והנה עיקר המטרה של הצדיק היא לגלות לאדם שהקדוש ברוך הוא נמצא פה לידו והוא יכול לדבר אליו, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו) שעל ידי שזוכים לשמוע את התעוררות החכם נפתח הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא כמו שכתוב במשנה (תרימות ב') סתם חרש אינו שומע ואינו מדבר, דהיינו שהשמיעה והדיבור תלויים אחד בשני, וכשיזכה האדם לשמוע את ההתעוררות מהחכם האמיתי על ידי זה יזכה שיפתח פיו וידבר דיבורים חמים אליו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, וזה יהיה עיקר גילוייו של משיח צדקינו, כי משיח יבוא ויגלה את אלקותו יתברך בעולם, ויגלה לכולם שהם יכולים לפתוח את פיהם ולשפוך את נפשם לפניו יתברך ועל ידי התפילה יכבוש את העולם כולו, כי היא חרבו של משיח (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב') ובה תלויה הגאולה, כי העיקר הוא התפילה וזה עיקר העצה לאדם כדי לצאת מכל הצרות ומכל הבעיות שלו, אין הוא צריך לרוץ אחר אנשים אלא לפתוח את פיו ולדבר אליו יתברך, ועל ידי זה יוושע, כשעוברת על האדם צרה עליו לדעת שהכתובת שאליה הוא צריך לפנות היא רק אל הקדוש ברוך הוא ולא אל אף אחד אחר, ועל ידי זה יוושע בישועה נצחית.

ומוהרנ"ת ז"ל מסביר שיש ירידות ונפילות גדולות כאלה ששם אין שום דבר שיכול לעורר את האדם ולהחזירו אליו יתברך, כי אם התפילה, וכמו שהיה במצרים, שמרוב זוהמת המקום לא היה יכול לרדת לשם שום מלאך ושום שרף אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו, כך יש ירידות ונפילות גדולות כל כך, ששם לא יוכלו לעורר את האדם מצוות ומעשים טובים אלא התפילה בעצמה דהיינו שידע שהקדוש ברוך הוא נמצא עמו והוא יכול לדבר אליו, כי התפילה יורדת לכל המקומות, ומעלה משם את כל הירודים וכל הנפולים, ובתפילה יש לכל אחד ואחד השגה ואפילו לגוי, ועל ידי התפילה יכולים לקרב את כל העולם כולו אליו יתברך אך לשם כך צריך לשמוע את קולו של הצדיק וכל עוד האדם חרש, הוא לא יוכל לשמוע את קולו ולא יבין מדוע צריך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולכן כל עוד האדם אינו זוכה לשמוע את קולו של הצדיק הוא אינו זוכה להתפלל באמת אל הקדוש ברוך הוא, והוא כמשל לאדם חרש שנכנס למקום של אנשים שמחים ורוקדים וחפץ לדעת מדוע הם רוקדים כל כך, מדוע הם שמחים כל כך, ולכן נדחף פנימה כדי לראות, בכואו פנימה ראה שבאמצע החדר יושב אדם ומנגן בכינור וכולם רוקדים

מסביבו, אך מכיון שאותו אדם היה חרש לא היה יכול לשמוע את קולו של הכינור, וחשב בדעתו שאנשים אלה הם בוודאי משוגעים, שכן אחד מהם יושב במרכז החדר והוא עושה תנועות משונות בידיו... והשאר קופצים ורוקדים מסביבו... ולא הבין שמחמת שאינו שומע את קול הניגון ממילא הוא אינו יכול להבין מדוע אנשים אלה שמחים ורוקדים, ואותו הדבר הוא לגבי ענין התפילה שהיום הוא לצחוק לעג וקלם אצל אנשי העולם, כי מחמת שהם חרשים ואינם זוכים לשמוע את קולו של הצדיק ממילא אינם מבינים את ענין התפילה ונדמה להם כאילו מדברים להבל ולריק, אך מי שזוכה לשמוע את קולו של הצדיק, ממילא נפתח פיו והוא שופך את נפשו אליו יתברך ומכיר בכך שאין אף אחד אחר היכול לעזור לו בעולם רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, אלא שהס"מ מאד מפחד מהגילויים האלה שכן אם כולם יתחילו לדבר אליו יתברך לא יהיה לו עוד מה לעשות בעולם, ולכן הקים על רביז"ל מחלוקת גדולה בדיוק כמו על הצדיקים הגדולים האחרים.

אותו הסיפור

אם נעקוב ונתבונן בהשתלשלות גילוי תורתם של אותם צדיקים גדולים רבי שמעון בר יוחאי,

והאריז"ל וכן הבעש"ט הקדוש זי"ע נראה שבכל פעם נוקט הס"מ באותה שיטה ובכל פעם הוא מעמיד מחלוקת גדולה כדי למנוע את התגלות האור הנפלא שמגלים הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, כי מי שלמד יודע שהיתה מחלוקת גדולה מאד על הדפסתו של הזוהר הקדוש בתחילה, היו כאלה שמענו שאין זה מן הנכון להדפיס סתרי תורה שכאלה, והיו אחרים שמענו שהספר מזוייף ואינו ספרו של רבי שמעון בר יוחאי וניסו למנוע את הדפסתו, ואפילו לאחר שהדפיסו את ספר הזוהר הקדוש היו כאלה שעשו הרם נגדו, ולא רצו שילמדו אותו, אך היום התקבל ספר הזוהר הקדוש בכל העולם כולו, ואפילו אלה שאינם לומדים אותו, יודעים ומודים בגדולתו וקדושתו, ואותו הדבר היה אצל האריז"ל בתחילה היתה על כתביו מחלוקת גדולה, היו כאלה שבכלל התנגדו לשיטה זו, אין לנו עסק בנסתרות, הם אמרו, ואחרים טענו שאין זה מן הנכון להדפיס סודות נפלאים כאלה, ושאין זה שייך להמון העם וכו', עד שחלק אסרו על לימוד כתבי האריז"ל, אך היום התפרסמו ספריו הקדושים של האריז"ל ותלמידיו בעולם, ואפילו מי שאינו לומד אותם בפועל, יודע ומודה על גדולתם וקדושתם, ואותו הדבר הוא לגבי תורת הבעש"ט הקדוש

זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים, שבתחילה היתה עליהם מחלוקת גדולה, ואסרו ללמוד את ספריהם הקדושים, אך היום ספרי תלמידי הבעש"ט מקובלים בכל העולם כולו, וכולם מכירים בגדולתם וקדושתם, ואותו דבר בדיוק קורה עם ספריו הקדושים של רביז"ל ותלמידיו הקדושים שהס"מ מפחד מאד מאד שיתגלו כשם שפחד שיתגלו הספרים הקדושים של שאר הצדיקים הגדולים, ולכן העמיד עליהם מחלוקת עד שעושים מהם ליצנות גדולה והם לצחוק לעג וקלם בעיני הבריות, אך יבוא היום וכולם יכירו בגדולתם, כי ספריו הקדושים של רביז"ל יורדים לעומק הירידות והנפילות של כל אחד ואחד ועוזרים לכל מי שרוצה לצאת מהבוץ ומגלים לו את הדרך כיצד לחזור באמת אליו יתברך, כי מרוב הירידות והצרות שעוברים על האדם קשה היום לבני אדם ללמוד את הזוהר הקדוש ואת כתבי האריז"ל וגם את ספרי הבעש"ט ותלמידיו הקדושים, אך על ידי ספריו הקדושים של רביז"ל מתעורר האדם, נכנסת בו תקוה, והוא זוכה לצאת מהבוץ וממילא יזכה גם ללמוד בכל הספרים הקדושים של כל הצדיקים, ולכן היום יש נחל נובע מקור חכמה שגם העיר וקדיש צריך לקבל משם, כי לולי הלימודים הנפלאים וההתחזקות שמגלה רביז"ל

בעולם, מרוב היאוש והדכאון שהאנשים נמצאים בו אף אחד לא היה מסתכל אפילו בספריו של רבי שמעון בר יוחאי או האריז"ל וכו', וספריו הקדושים של רביז"ל ותלמידיו הקדושים שבכל דור ודור בנויים ומיוסדים על אדני הקודש של הצדיקים שבכל הדורות, והם מגלים לאדם בשפה פשוטה וברורה, שפה שכל אחד ואחד יכול להבין, איך שלא אבדה התקוה ואין מה להתייאש וכל אחד ואחד יהיה מי שיהיה יכול, אם רק ירצה לחזור אליו יתברך באמת.

מופתים אמיתיים

מסופר שפעם אחת באו לר' נחמן טולטשינר ז"ל תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל וביקשו ממנו לספר מופתים מרביז"ל וממוהרנ"ת ז"ל, וענה להם ר' נחמן טולטשינר ז"ל, מופתים אתם רוצים לשמוע?! הרי אני בעצמי מופת! כי בתחילה הייתי שואב מים, ועכשיו בכוחו של רביז"ל זכיתי למה שזכיתי, נמצא שכל אחד ואחד הזוכה להתקרב אל רביז"ל רואה מופתים גלויים אצלו בעצמו, וזהו המופת הגדול ביותר שיש מישהו שיכול לעזור לאדם בעצמו, ולשנות אותו, את דרך מחשבתו, את צורת חייו, ומרימו ומגביהו ומקרבו אליו יתברך, ומכיון שאנו זוכים לידע מרבי גדול כזה, רבי שיכול לעזור

לנו, וכמו שעוזר לנו בוודאי הוא יכול לעזור לכל אחד אחר, ולכן אסור לנו למנוע טוב מבעליו, כי רביז"ל הוא מתנה לכלל ישראל, ולכן עלינו לגלות ולפרסם את לימודו ברבים לכל עם ישראל, ועל ידי זה אנו עוזרים ומקרבים את הגאולה כי אנו מגלים לכל העולם כולו את לימודו של משיח שהוא ענין התפילה, אשרי מי שיש לו חלק בהפצת מעיינות החכמה חוצה, כי בזה הוא עושה מופתים עם נשמות ישראל כי לספריו הקדושים של רביז"ל יש כח גדול כל כך עד שספר קטן יכול לפעמים לשנות את האדם לגמרי מן הקצה אל דקצה, כי הוא יורד לכל אחד ואחד באשר הוא שם ועוזר לו לחזר ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ולכן רביז"ל נקרא סוף כל התיקונים ותחילת כל התיקונים, והוא כמו שאדם אינו יכול להתקיים בלי הרגליים ובלי הראש, ואפילו אם יהיה לו ראש אינו יכול ללכת בלי שיהיו לו רגליים, כן הוא הענין בתורת רביז"ל הבנויה ומיוסדת על היסודות והאדנים של כל הצדיקים האמיתיים וכולם מקושרים אחד בשני, מהראש ועד הרגליים ומהרגליים ועד הראש כי זה בלי זה אינו יכול להתקיים כי לולא גילויו ותורתו של רביז"ל לא היינו יכולים בדורותינו אלה להבין בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל ובספרי תלמידי הבעש"ט כי תורתו

של רביז"ל היא פתח ושער וביאור לכל הספרים של הצדיקים הקודמים, והיא מגלה בצורה פשוטה וברורה לכל אחד ואחד איך שאין שום יאוש ואיך שגם הוא יכול להתקרב אליו יתברך מכל מקום שהוא, ועל ידי זה יכולה לשנות את האדם לגמרי, וזהו המופת הגדול ביותר שיכול להיות, ולכן אשרי ואשרי מי ששם יד ועוזר למופת הגדול הזה לקרות, ובפרט מי שמפיץ את תורתו וספריו הקדושים של רביז"ל ותלמידיו הקדושים בעולם, ועל ידי זה עוזר לקירוב הגאולה.

כרום זולות

והנה עיקר הגילוי של רביז"ל הוא ענין ההתבודדות, דהיינו שהאדם ירגיל את עצמו לפתוח את פיו ולדבר אליו יתברך בשפת האם שלו, וישפוך את נפשו לפניו יתברך ויגלה לו את כל מה שעובר עליו, את כל מה שהוא רוצה, וישיר אליו יתברך שירות ותשבחות, אשר אין עוד נועם ועריבות יותר גדולה מזה שהאדם מרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך ויש לו לפניו מי לספר את כל לבו, והעיקר בהתבודדות היא מידת האמת, דהיינו שהאדם ירגיל את עצמו לדבר אליו יתברך באמת, ואפילו רק דיבור אחד, לא צריך בשביל זה לקפוץ או לרוץ

ולעשות כל מיני דברים משונים, צריך רק לפתוח את הפה ולומר "רבנו של עולם, עוזר לי", "רבנו של עולם אני רוצה לקדש את עצמי", אבל שהדיבור הזה יהיה באמת, ואז הוא מאד חשוב אצלו יתברך, והאדם אינו יכול לתאר ולשער איזה שעשועים גורמים דבריו בעולמים העליונים, ומכיון שאין האדם יכול לתאר לעצמו איזה שעשועים גורמים דבריו הוא מתרשל מזה, ולשם כך צריך אמונת חכמים גדולה לדעת ולהאמין שכל דיבור ודיבור חשוב מאד אצלו יתברך, אך כבר העידו חכמינו הקדושים (ברכות ו') על הפסוק כרום זולות לבני אדם אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזוללים בהם ומאי ניהו (ומה הם) תפילה! ולכן בני אדם עדיין מזוללים ברביז"ל ובגילוייו הנוראים מכיון שאצלו העיקר הוא ענין התפילה וההתבודדות שבני אדם מזוללים בה כל כך (עיין ליקוטי מזהר"ן חלק ב' סי' צ"ג)

חידוש התורה

והנה משה רבינו שבא וגילה לנו את התורה הקדושה רצה וחפץ לגלות לעם ישראל את הדרך ילכו בה ואיך כל אחד ואחד יתחוק לקיים את התורה והמצוות, אך מכיון שבכל דור ודור יורד חושך נוסף לעולם, והירידות והנפילות

המגלים לכל אחד ואחד כיצד הוא יכול להיות איש כשר, כיצד הוא יכול ללמוד את התורה הקדושה כיצד הוא יכול לקיים מצוות ומעשים טובים, וכיצד הוא בעצמו יכול להתקרב אליו יתברך ואיך שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, שעל ידי שיטה ונילוי זה נופלים ממילא כל המפלגות והקבוצות וכו', כי על ידי שהאדם יידע שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והוא יכול להתקרב אליו יתברך מכל מקום ומקום, הוא זוכה לצאת מהגלות, ואינו סוגר את עצמו בתוך איזה קבוצה או מפלגה שזוהי הגלות, רק יוצא ומגלה את אלקותו יתברך לכל העולם כולו כי רוצה שכל אחד ואחד יוכל לחזור אליו יתברך וכל אחד יזכה ללמוד את תורתו הקדושה ויקיים מצוות ומעשים טובים, כי הצדיקים הגדולים שבכל דור ודור יכולים להוריד את עצמם אל הכי ירודים והכי נפולים ולגלות גם להם אלקות.

שד"י - שיש די באלקותו לכל
אחד ואחד

כי הצדיקים הגדולים יודעים ומגלים לכולם שיש די באלקותו יתברך לכל אחד ואחד, דהיינו שאלקותו יתברך היא כמו ים, ובים

גדולות יותר, לכן שולח לנו הקדוש ברוך הוא ברחמיו המרובים צדיקים גדולים בכל דור ודור, שהם עוסקים בחידוש התורה, דהיינו שהם מגלים חידושים נוראים ונפלאים בדרכי התורה הקדושה, ועל פי דרכם יכול כל אחד ואחד לחזור בתשובה שלימה מהירידות והנפילות שלו וככל שהדור נופל והחושך יותר גדול כן צריכים צדיקים גדולים יותר שיכולים לרדת לעומק הירידות והנפילות של אותו הדור ולגלות לבני האדם כיצד לצאת מהם, וכולם מטרה אחת להם, והיא לחזק ולחדש אצל אנשי העולם את תורת משה רבינו, לחזקם בקיום התורה והמצוות, להכניס בהם שמחה ותקוה ולקרנם אליו יתברך, ולכן בכל דור ודור הצדיקים האמיתיים מגלים לכל אחד ואחד עצות ודרכים כיצד יוצאים מהבוץ וכיצד הוא יכול לזכות לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך אשר זו היתה דרכו של משה רבינו עליו השלום שרצה שכל יהודי ויהודי יזכה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא באמת, ולא פחד שמא כולם יהיו צדיקים כמוהו אדרבה הוא אמר מי יתן כל עם ה' נביאים, וכן היתה דרכו של רבי שמעון בר יוחאי ושל האריז"ל ושל הבעש"ט הקדוש זי"ע ושל רביז"ל בפרט שהוא כולל בעצמו כבר את כל הכוחות והתורות והגילויים של כל הצדיקים הקודמים

יש מקום לכולם, ואם מישהו בא לשתות ממי הים הוא אינו גוזל את חלקו של השני, יש מספיק מים לכולם, וכולם יכולים לשתות בלי שום הנבלה, אשר זוהי הגאולה שכל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך, בלי להסתכל על השני ובלי לקנאות ולפחד שמא האדם השני יקח ממנו משהו, ועיקר הגלות היא כשהאדם חושב שהשני לוקח לו משהו, ובפרט כשהוא חושב שהשני יקח לו כביכול את אלקותו יתברך... אז מתחיל לצאת ולריב עם זולתו מרוב קנאה ושנאה שנכנס בו וכו', והוא נדמה לסוס הרואה את בבואתו במים בשעה שהוא בא לשתות וחושב שיש במים עוד סוס הרוצה לשתות את אותם מים ולכן הוא רוקע ברנליו, ועל ידי שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים ולקבל את לימודם הוא זוכה להכניס בעצמו את בחינת שם שד"י המגלה שיש די באלקותו יתברך לכל אחד ואחד בלי שום הנבלה ואף אחד אינו יכול לקחת לשני שום דבר, והצדיקים האלה מגלים את השלום הנפלא בעולם, כי על ידם מתגלה שלא צריך לחלוק על אף אחד ואף אחד אינו לוקח לשני שום דבר, וכל עוד אדם אחד חולק על השני, סימן שאינו יותר מאשר אותו סוס החושב שמישהו רוצה לקחת את חלקו, ואפילו שיהיה עובד ה' וילך

בשדות ויצעק ויצום וכו', כל זה אינו מעלה ואינו מוריד, כי גם הסוס עושה את אותם עבודות, הוא נמצא בשדות וצוהל וצם הרבה פעמים וממעט בשינה וכו', אך הוא נשאר סוס מכיון שכאשר הוא רואה את דמותו בתוך המים הוא בועט שמא יקחו לו את המים, וכך הוא לגבי בני אדם כל עוד האדם חולק על השני ומפחד שמא יקחו לו את חלק האלקות ששייך לו כביכול, סימן הוא שלא זכה לקבל מהצדיקים האמיתיים שבדור, המגלים לכל אחד ואחד שיש די באלקותו יתברך לכל אחד ואחד וכל אחד יכול להתקרב אליו יתברך באמת, וכמו שאנו מוצאים אצל דוד המלך עליו השלום, שיצא להתבודד עמו יתברך בכל פעם בשדות והסתכל על גדולתו יתברך כמו שכתוב (תהילים ח') כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת, מה רבו מעשיך ה' וכו', כי בהתבודדותו ראה את גדולתו יתברך, ולכן כשחזר בבוקר אל הישוב זכה לקבץ את כל השבורים והנדכאים והיוזם ואמצם, אך כשהאדם חוזר מהתבודדות שלו וחולק על אחרים, ומרחק אותם, סימן שבמקום להסתכל למעלה על גדולת הבורא הסתכל למטה על הנחשים והעקרבים הנמצאים בשדה ונעשה כמו אחד מהם... כי עיקר הגילוי של רבינו"ל ושל כל

הצדיקים האמיתיים בכל הדורות הוא רק למצוא את אלקותו יתברך בכל יהודי ולקרבו ולחזקו כפי שאני הייתי רוצה שיעשו לי, אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור, ועיקר ההתקרבות אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור ובפרט לרביז"ל הוא על ידי לימוד ספריו הקדושים שכן אם אין האדם לומד את הספרים הקדושים של רביז"ל הוא מטעה את עצמו והוא אינו מקורב אליו באמת, כי פניו שכלו וחכמתו גנוזים בתוך ספריו הקדושים (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב) ורק על ידי הלימוד בהם זוכים להתקרב אליו באמת, אשרי הזוכה להתמיד בספריו הקדושים של רביז"ל אשר רק בזה תלויה ההתקרבות אליו.

אל תמנע טוב מבעליו

ומכיון שהקדוש ברוך הוא עוזר לנו שאנו זוכים לדעת מהצדיק האמת הזה שהוא רביז"ל המגלה לנו כיצד אנו יכולים לחזור אליו יתברך, ותורתו בנוייה על יסודות הצדיקים הקדושים שהיו בכל הדורות שלפניו, עד שהוא הוריד את תורתם בלבושים מלבושים שונים עד שכל אחד ואחד יזכה להבינם, ועל ידו זכינו להתקרב אל הקדוש ברוך הוא עלינו לזכות גם את עם ישראל בגילויים הנפלאים

האלה, ועלינו למסור את נפשינו על הפצת מעיינות החכמה חוצה, ואף על פי שיש לועגים ויש חולקים וזה לא בא בקלות, כי על ידי זה אנו עוזרים ליהודים אחרים ומקרבים את הגאולה, ובפרט כשזוכים להפיץ את הקונטרסים החדשים המגלים בשפה פשוטה ומובנת כל כך את אלקותו יתברך, על ידי זה זוכים להציל יהודים רבים מרדת שחת, כי הקונטרסים האלה הם בחינת מה שרביז"ל מגלה שכשיש אור גדול והוא נקרא אור האלף צריך לפרוט אותו לאורות קטנים יותר כדי שבני אדם תהיה להם בזה השגה, כי היום בני אדם כל כך ירדו ונפלו עד שאם יביאו להם את ספריו של רביז"ל בעצמו גם בהם לא יבינו, ולכן ההכרח לחזור ולכתוב אותם בשפה פשוטה וברורה עד שכל אחד ואחד באשר הוא שם יזכה להבינם, ועל ידי שאנו זוכים לקרב אחרים ועל ידינו יזכו לחזור בתשובה שלימה וללמוד ולהתפלל גם לנו יהיה בזה חלק ובזה יתכפרו עוונותינו הרבים, ונזכה לתקן את עצמינו, כי איננו יכולים לתאר מהי מעלת הפצת הספרים הקדושים, המשנים את חיי האדם לגמרי, כי אם נותנים לבן אדם שעוברים עליו משברים, ואין אדם שעליו לא עוברים משברים, אם נותנים לו ספר קטן אחד, והוא קורא בו ולבו מתרחב מכיון שהוא

רואה שגם הוא למרות שהוא נראה איך שנראה גם הוא שווה משהו, גם הוא יכול לצאת מהבויץ, אין לתאר ואין לשער את גדולת ומעלת הענין, כי על ידי כמה דפים קטנים של קונטרס אחד יכולים להרים ולהגביה אדם שהיה עד עכשיו מיואש לגמרי וחשב שאין לו תקוה ואל הקדושה אף פעם לא יזכה להתקרב, ולכן אין עוד צדקה גדולה יותר מזה שהאדם זוכה להדפיס את ספרי רביז"ל ולהפיצם ברבים כי מעלת הענין שהאדם זוכה להכניס תקוה ורוח חיים חדשה באדם אחר את זה אין לתאר ואין לשער, ובפרט שעל ידי שהאדם זוכה לזכות אנשים אחרים, על ידי זה בעצמו נפתח לו המח וגם הוא זוכה

להתקרב להקדוש ברוך הוא ולכן אין עוד צדקה יותר גדולה מזה, אשרי ואשרי מי שזוכה לעסוק בהפצת הספרים הקדושים, ובפרט עתה בל"ג בעומר יום ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי, עלינו לקבל על עצמינו להפיץ ולגלות בעולם את תורתו הקדושה של רביז"ל שיכולה לעזור לכל אחד ואחד להתקרב אליו יתברך, במסירות נפש גדולה, והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכה להיות אנשים כשרים ונזכה לחזור בתשובה שלימה ונדע שהוא יתברך מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וככל תנועה שם אלופו של עולם וכל יהודי ויהודי יקר אצלו יתברך, אשרינו ואשרי חלקינו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'

להסתכל על רוחניות

רביז"ל אומר שאיש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל שיש בכל דבר, היינו בהחיות אלקות שיש בכל דבר, כי באמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והוא יתברך מחייה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה דומם צומח חי מדבר הם עצם חיות אלקותו יתברך, אשר הוא יתברך התלכש בהם מפעמיו הגנוזים והנסתרים והנעלמים מדעתינו וכשיזכה בר ישראל להסתכל על כלליות הבריאה בעינים כאלו וידע שהכל לכל הם כיסוי ולבוש לאלקותו יתברך על ידי זה יזכה לקשר את עצמו אל החכמה והשכל האלוקי שיש בכל דבר, וישמע את קול הפנימי שיש בתוך הבריאה כולה, כי הקדוש ברוך הוא מצמצם עצמו כביכול מאין סוף עד אין תכלית לקרוא את כל בר ישראל שיחזור אליו יתברך, ואם האדם יטה אוזן קשבת לשמוע את הקול של הקדוש ברוך הוא ולהסתכל על הרוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר, אזי יאיר לו מכל דבר איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ושום דבר כבר לא יוכל לשבור אותו או לרחקו מהקדוש ברוך הוא

הקדוש ברוך הוא יזכה אותנו בזכויות חיים להתוודע מרבינו הקדוש והנורא רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל והוא רצה מאד שנכניס את עצמינו בתוך תורתו הקדושה שגילה לעם סגולה, ורצה שנגייל את עצמינו "ללכת" עם תורתו הקדושה, דהיינו לקיים את עצותיו הנפלאות שהם עצות תמימות של חיי יום יום, כי על כל אחד בעולם הזה עובר בכל יום ויום מה שעובר, ואנחנו צריכים עצות, התחזקות, הדרכות, והנהגות ישרות איך לעבור את היום בשלום, לזאת אמרנו אולי כדאי לקחת תורה אחת מדברי רביז"ל ולהזור עליה, ונעמיק בה, ונוציא ממנה עצות והדרכות איך להנהיג את עצמינו איך לחזק את עצמינו ואיך לחזק את אחרים, אשר זה עיקר תכלית הטוב בעולם הזה להחזיק מעמד על אף כל מה שעובר עלינו ולזכות להכיר את הקדוש ברוך הוא, מפרטי כל הבריאה דומם צומח חי מדבר ולא ליפול בדעתו וברוחו משום דבר שבעולם, הפעם נעסוק בתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א', שמעו ותחי נפשכם כי לא המדרש עיקר אלא המעשה.

אלקותו יתברך, ועל ידי זה יאיר להם תמיד, לא משנה איפה יהיו או להיכן יפלו, תמיד יאיר להם השכל והדעת הזו לדעת אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וידיעה זו נקראת שמש כי השכל האלוקי מאיר תמיד להאדם כמו השמש שמאירה באור גדול אור מסנוור על כל העולם, וכשאדם זוכה להסתכל בכל דבר על החיות האלוקות שיש בכל דבר, ויודע אשר הוא יתברך מחייה ומהווה ומקיים את כל דבר, אז מאיר לו המוח כמו השמש בצהרים באור גדול מאד.

מדריגת הצדיקים

וזהו מדריגת הצדיקים הקדושים שבכל דור, המוסרים נפשם אל הקדוש ברוך הוא ויודעים אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומסתכלים תמיד על החיות והשכל האלוקי שבכל פרטי הבריאה, ועל ידי זה מאיר להם תמיד המוח והדעת וכך הם הולכים ומתנהגים וחיים עם האור האלוקי הזה, כי הצדיקים נכללים לגמרי בהקדוש ברוך הוא, וכל מה שלמראה עיניהם ולמשמע אזניהם הוא רק גילוי אמתת אלקותו יתברך, אלה הם החיים של הצדיקים שתמיד מסתכלים רק על הקדוש ברוך הוא, וזהו הדרך שבת הם הולכים

אף שיעבור עליו מה שיעבור, מאחר שיודע בידיעה ברורה מוחלטת ומזוככת אשר אין בלעדו יתברך כלל, וממילא שום דבר בעולם לא יוכל לשבור אותו, כי מי שמאמין בו יתברך באמת ויודע שכל מה שעובר עליו הוא בחשבון צדק ממנו יתברך אף פעם לא יפול ואף פעם לא ישבר משום דבר, ולא עוד אלא שמה שעובר עליו עוד יקרב אותו להקדוש ברוך הוא.

מדריגתו של יעקב

מדריגה זו, כלומר לזכות לראות את החיות אלקות מכל פרט מפרטי הבריאה נקראת יעקב כי יעקב אבינו שהיה בחיר האבות קיבל מאבותיו אברהם יצחק את גילוי אמתת מציאותו יתברך, כי את זה גילה אברהם אבינו לכל העולם כולו שידעו אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל מושגה בהשגחה פרטיית והכל הוא אלוקות ואלוקות הוא הכל, והוא מסר את זה לבנו יצחק ויצחק מסר את זה לבנו יעקב והוא הכנים זאת בבניו הקדושים שנים עשר שבטי י"ה שמהם יצאו כלל ישראל, זאת אומרת שיעקב אבינו הכנים והחדיר בבניו הקדושים את הידיעה והמדריגה הזו שתמיד ירגילו את עצמם להסתכל רק ברוחניות חיות

כמו שכתוב (משלי ד') ואורח צדיקים כאור נונה הולך ואור עד נכון היום, היינו שדרך הצדיקים היא כמו אור השמש שמאירה באמצע היום באור מסנוור וכמו כן מאיר לצדיקים תמיד האור של הקדוש ברוך הוא, וזה עיקר חיותם כלומר שהם מקבלים את כל חיותם מרוחניות חיות אלקותו יתברך, כמו שכתוב (קהלת ז') החכמה תחייה את בעליה ורק משם הם מקבלים את חיותם כי כל חיותם של הצדיקים האמיתיים היא רק מזיו חיות אלקותו יתברך שמאיר בהם תמיד, וכל מחשבתם וכל כיסופם הוא רק להשיג תמיד את האור של הקדוש ברוך הוא שמאיר בכל העולם כולו ואת זה הם רוצים להכניס גם בנו שגם אנחנו נזכה לדעת מהאור הנפלא והנורא הזו, וגם אנחנו נזכה להרגיש את חיות אלקותו יתברך מכל פרטי הבריאה.

מידת הצמצום

אך מדריגה זו מדריגת הצדיקים הגדולים היא מדריגה גבוהה מאד כי לזכות להגיע לכך שהאדם תמיד יזכה לראות רק את האור האלוקי, רק את הקדוש ברוך הוא זהו דבר שלמעלה מדעתינו ולמעלה משכלינו כי סוף כל סוף אסור לנו להטעות את עצמינו עלינו להכיר ולדעת היטב מי

אנחנו ומה עשינו ואיך אנחנו נראים עכשיו, עלינו להבין שהמוח שלנו עדיין מקולקל ופגום ואין לנו עדיין שום אבר שלם שיהיה כלי לקבל את האור הנפלא הזה, האור האלקי, כי האור הזה הוא אור גדול מאד, שקשה מאד להכניסו באנשים קטנים נמוכים פגומים ומלוכלכים כמונו, אך אנחנו יודעים שדרכו של רביז"ל היא להכניס את מדריגת הצדיקים הגבוהים מאד גם באנשים הנמוכים הנפולים והירודים באופן שגם הם יזכו להגיע אל כל המדריגות של הצדיקים הגבוהים, ובאמת אנו צריכים להבין איך יכולים הקטנים הנמוכים והירודים שנפלו ונכשלו בכל מיני עבירות וחטאים רחמנא ליצילן, והתלכלכו בכל מיני זיהומות איך יוכלו גם הם להגיע למדריגה זו כי הלא סוף כל סוף היא מדריגה גבוהה עד מאד, לזכות להסתכל תמיד על השכל והחיות האלוקי שיש בכל פרט מפרטי הבריאה, לזאת גילה לנו רביז"ל, כי יש בחינת נוי"ן שהיא מדת המלכות היינו הצמצום כי אי אפשר להקטנים ולהנמוכים הירודים והנפולים להגיע למדריגה הנוראה והנפלאה הזו של גילוי אלקותו יתברך הנקראת שמש, כי אם על ידי הצמצום שהוא נקרא נוי"ן וזה שכתוב (תהילים ע"ב) לפני שמש ינון שמו, ופירש רש"י הקדוש לשון מלכות דהיינו לפני שזוכים לאור

השמש, שהוא גילוי האור האלקי, צריכים את מדת המלכות שנקראת נו"ן שהיא הצמצום כלומר לצמצם את עצמו, כי כנגד השמש יש לבנה דהיינו כי בתוך השמש אי אפשר להסתכל אבל בתוך הלבנה כן יכולים להסתכל, וכמו כן אלו הקטנים והירודים והפחותים, הרחוקים הרוצים גם כן להגיע אל מדריגת הצדיקים הגדולים ולזכות ולראות מכל דבר את החיות אלוקות שיש בכל פרט מפרטי הבריאה הם צריכים לצמצם את עצמם ולהתאזר במדת הסבלנות להיות סבלנים על כל מה שעובר עליהם וזה מורה שיש להם את מדת הצמצום.

צריך להחזיק מעמד

ובדרך כלל אנחנו רואים אשר אלו הבעלי תשובה שחוזרים בתשובה יש להם תשוקה עצומה לתקן את קלקול מעשיהם ורוצים להתחיל דף חדש בחייהם ורוצים להכנס אל תוך הקדושה ורוצים מיד להיות כמו כל הצדיקים הגדולים, אך כשרק מתחילים לשוב בתשובה, והולך להם ההיפך מרצונם וכיסופם יש להם חלישות הדעת גדולה, מכל מה שעובר עליהם, כי הם לא תארו לעצמם שיעבור עליהם מה שיעבור, שיבוא להם כל כך קשה לחזור בתשובה, ועל ידי זה הם נשברים,

עד שעל פי רוב אחר כך מתקררים ומתרחקים לגמרי וחוזרים למעשיהם הרעים, ומתחרטים לגמרי על זה שהתחילו לחזור בתשובה ואפילו אלו שאינם חוזרים למעשיהם הרעים אלו שאינם מתחרטים הם גם נשברים עד מאד והולכים ומסתובבים במרירות עצומה כי חשבו לעצמם שברגע שיחזרו בתשובה הם גם כן יגיעו אל המדריגות של הצדיקים הגדולים ולבסוף הם עדיין עומדים בחוץ, ולכן הם מסתובבים ממורמרים ושבורים ובאמת זו טעות גדולה, כי מי שרוצה לחזור בתשובה אל הקדוש ברוך הוא, צריך לדעת כי ההכרח להיות סבלן גדול ולחכות הרבה עד שזוכים להכנס אל תוך הקדושה אשר כל זה הוא סוד הצמצום שצריכים לצמצם את ההתלהבות צריכים לצמצם את התשוקה ולדעת שאם תהיה להם סבלנות ולא תשבר רוחם, סוף כל סוף יזכו להכנס אל תוך הקדושה ואף שבין כך הם נופלים ויורדים עוד הפעם וחוזרים אל לכלוך מעשיהם עם כל זאת צריכים להתחזק ולא להתייאש בשום פנים ואופן ואם אדם שזוכה לחזור בתשובה מחזיק מעמד ואינו מתפעל ממה שעובר עליו רק כל הרצון הכיסופים והתשוקה שלו הם רק אל הקדוש ברוך הוא ויש לו סבלנות ומחכה ויודע שסוף כל סוף יזכה גם הוא

להגיע אל מדריגת הצדיקים כי גם על הצדיקים עבר מה שעבר והחזיקו מעמד, אז באמת זוכה סוף כל סוף להגיע למדריגה נבונה.

אור הלבנה כאור החמה

וזה עיקר שבחם והתפארותם של הבעלי תשובה, שהם זוכים תמיד להחזיק מעמד, ואינם נופלים בדעתם, ולבסוף יזכו גם כן להכלל במעשה הצדיקים הגדולים שזוה מה שכתוב (ישעיה ל') והיה אור הלבנה כאור החמה היינו החמה, השמש, אלה הם הצדיקים הגדולים הדביקים בדביקות אמת בו יתברך ותמיד מאירה להם אמת מציאיתו יתברך באור נורא ונפלא מאד ותמיד רואים בעיני שכלם ובעיניהם הגשמיות רק אלוקות, ולבנה הם אלו הקטנים והרחוקים שעכשו חוזרים בתשובה שעדיין לא מאיר להם כל כך אבל אם רק תהיה להם סבלנות ולא ידחקו את השעה ומכל שכן שלא יפלו בדעתם כלל מכל מה שעובר עליהם ומכל שכן שלא יתחרטו למה חזרו בתשובה רק יהיו חזקים בעצמם עם כל נקודה מובה שזוכים לעשות סוף כל סוף יזכו להגיע אל מדריגת הצדיקים ויקויים אצלם והיה אור הלבנה כאור החמה כלומר אור הלבנה שהוא האור של הנשמות של הבעלי

תשובה שעדיין לא מאיר להם כל כך, אם רק יחזיקו מעמד יקויים אצלם והיה אור הלבנה כאור החמה שיזכו להגיע גם כן אל מדריגת הצדיקים הגדולים, אבל אם לא יהיה להם סבלנות ולא יהיה להם מדת הצמצום אזי יפלו באין סומך ויקויים בהם הכתוב (ישעיה כ"ד) וחפרה הלבנה ובושה החמה, כי יפלו בפח יקוש ולא יאיר להם שום אור, ומה גם שהצדיקים הגדולים שהם החמה והשמש יתביישו מהם, כי הלא הם מוסרים נפשם לקרבם אל הקדוש ברוך הוא, ולבסוף הם אינם מחזיקים מעמד וזו בושה גדולה להצדיקים הגדולים שהם מוסרים את נפשם בשביל נשמות ישראל, והם רואים שהבעלי תשובה אין להם כח וסבלנות לחכות, ואינם זוכים לראות את פירות עמלם, אשר זה מצער אותם וגורם להם בושה ובזיון גדול מאד.

זקני הדור מתביישים

ועל פי זה יכולים להבין את מאמרם של חכמינו הקדושים שאמרו (ב"ב ע"ה.) זקנים שבדור אמרו פני משה כפני חמה או לאותה בושה כי הצדיקים האמיתיים הדביקים בהקדוש ברוך הוא תמיד ומאיר להם האור האלוקי כמו השמש בצהרים הם מתייגעים ומשתוקקים להאיר את

יכול ללכת רק לאט ולפעמים רק עם מקל ואפילו קול הציפור מעיר אותו משנתו, ואינו יכול לישון, ועל כן דייקא הזקנים שבדור אומרים פני משה כפני חמה, ופני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושה אם אתם הבעלי תשובה לא תצייתו ולא תשמעו בקול הצדיקים האמיתיים שמכניסים בכם את מדת הצמצום ותדעו כי כשהזורים בתשובה ורוצים להשיג את מדריגת הצדיקים צריכים לחכות בסבלנות, אם לא תשמעו בקולם רק תהיו חכמים בעיניכם, בוודאי סוף כל סוף תתרחקו מהקדושה.

יצר הטוב ויצר הרע

ומסביר רביז"ל אשר זהו היצר טוב והיצר הרע היצר טוב מסית את האדם להסתכל תמיד אל השכל והחיות האלוקי שיש בכל דבר, ושתמיד ימשיך את עצמו רק אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשימות גמור ובכל דבר יסתכל רק על החיות אלוקות המחייה ומתווה את כל הבריאה כולה אבל היצר הרע מסית את האדם להיפך שהכל טבע ולית דין ולית דיין ואומר לאדם שהמדריגות של הצדיקים אינן שייכות אליך וכאילו אתה רחוק לגמרי מזה, ואף פעם לא תוכל לשוב בתשובה כי הרי חטאת כל כך הרבה להקדוש ברוך הוא וקלקלת את מעשיך וזה

ההארה הזו גם בתלמידיהם שהם נקראים בבחינת יהושע שהוא נמשל ללבנה והם מחזקים את התלמידים שלהם ומאירים בהם שידעו שעדיין הם צריכים לחכות הרבה בסבלנות עד שגם הם יזכו להגיע ולהשיג את ההשגה והמדריגה הגדולה הזו של פני השמש והחמה כי ההכרח לכל מי שרוצה לחזור בתשובה לחכות הרבה, ולצמצם עצמו ולא יתלהב יותר מדי ולא ירצה לעשות עבודות שהם למעלה מכוחותיו והשגותיו, וזה מה שהצדיקים הגדולים מאירים בתלמידיהם החוזרים עכשיו בתשובה, שתהיה להם סבלנות ואז גם הם יזכו לכל טוב, וכשאינן רוצים לשמוע בקולם על זה צועקים הזקנים אוי לאותה בושה ולמה דווקא הזקנים? כי מי עוד יודע את האמת כמו הזקנים כי בדרך כלל בימי הנעורים כשאדם צעיר אדם חושב שהוא יכבוש את כל העולם כולו ויש לו כל מיני דמיונות איך לרוץ אחר הגשמיות והתאוות איך להשיג כסף וזהב ואיך להגיע אל כבוד, אבל כשבאים לימי זקנה אז אמרו חכמינו הקדושים (קה"ר י"ב סי' א') על הפסוק (קהלת י"ב) עד אשר לא יבואו ימי הרעה אלו ימי הזקנה כי כשאדם נעשה כבר איש זקן אזי נקראים ימיו ימי רע, שכבר אין לו כוחות ואפילו נבשושית קטנה דומה עליו כהרי הררים וכבר אינו

תורה נותנת כח

ורביז"ל, מגלה לנו שצריכים לתת כח להיצר טוב להתגבר על היצר הרע, ואיך על ידי לימוד תורה הקדושה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל:): אם פגע בך מנוול זה שהוא היצר הרע משכהו לבית המדרש ללימוד תורה כי התורה מכנעת את כח היצר הרע, ונותנת כוחות להיצר טוב כי כשאדם לומד תורה הוא רואה את האמת איך שהקדוש ברוך הוא, הוא אב הרחמן וחפץ חסד ורוצה בתשובתם של עם ישראל ואפילו מי שכבר פגם וחטא כמו שחטא ופגם ואפילו מי שלכלך את עצמו ועבר על כל התורה כולה עדיין יכול לחזור בתשובה כי אין שום יאוש בעולם כלל, כי התורה מאירה את עיני האדם ומגלה לו את התכלית האמיתית, בשביל מה בא וירד אל זה העולם, והמאור שבתורה יחזירו למוטב, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (מנחות ק"ג): כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם כי התורה מכפרת לו על הכל ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ר"ה פ"ד ה"ח) כיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם ואמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פ' י"ח) בא וראה כמה גדול כוחה של

המחלוקת בין היצר טוב להיצר הרע אצל כל אדם בכל יום ויום מצד אחד, כל יהודי בוער לשוב בתשובה אמיתית ולזכות להגיע למדריגות של כל הצדיקים האמיתיים ולהיות דבוק בחי החיים בהקדוש ברוך הוא, אך מצד שני נכנסים בו ספיקות האם באמת הוא שייך לכל זה אחרי שרק הוא יודע את גריעות מעשיו ורק הוא יודע איך שנכשל בכל מיני חטאים ועוונות ועבר רחמנא ליצלן, על ניאוף ואכילת מריפות ונבילות וחילול שבת, אם כן אחרי עבר כזה של כל מיני ליכלוכים וכל מיני עבירות איך הוא יכול לחשוב להשיג איזה השגה ברוחניות חיות אלוקות, והמחלוקת הזאת בין היצר טוב לבין היצר הרע נמצאת אצל כל יהודי, והוא אינו יודע איך להחליט, האם באמת לשוב בתשובה ולזכות להיות בין הצדיקים והחכמים הגדולים או שחם וחלילה אבד מנום ותקווה ממנו, מחמת שיודע את גריעותו וליכלוך מעשיו, ואת המלחמה והספק הזה יש לכל יהודי מצד אחד בוער לחזור להקדוש ברוך הוא ולזכות להגיע אל מדריגות הצדיקים, ומצד שני נתקרב ומתרחק לגמרי כי יודע את זוהמת מעשיו הרעים שעבר, ורוב בני האדם מבלבלים ואינם יודעים מה לעשות וכיצד לנצח את המלחמה הזאת.

תורה שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושים תשובה אפילו מעבודה זרה שבידם, כי אין טהרה אלא על ידי דברי תורה.

קביעות בלימוד תורה

ועל כן מי שרוצה לחזור בתשובה ורוצה לזכות לדבק עצמו באור האין סוף ברוך הוא ורוצה להסתכל בהחיות אלוקות שיש בכל דבר, ורוצה שגם לו יאיר תמיד האור אלוקי עליו לקבוע לעצמו בקביעות חזקה ללמוד תורה הקדושה בכל יום ויום אפילו קצת דקצת אבל שיהיה לו קביעות חזקה בזה, כי התורה נותנת כח להיצר טוב שיתנבר על היצר הרע, ואנחנו רואים איך שהיצר הרע הסטרא אחרא הרע עושה כל מיני פעולות שבעולם לבטל את עם ישראל מהתורה הקדושה וזו דרכם הרעה של הרשעים שמונעים לימוד תורה הקדושה מבני הנעורים, מהנוער, כמו אחו שסגר את שערי בתי כנסיות ובתי מדרשות ומנע מישראל ללמוד תורה, ואמר כי אם אין נדיים אין תיישים, כי אם לא ילמדו הילדים תורה, אזי לא יקומו גדולים בישראל, ואנחנו עדים יום לךך שמליונים ילדים אינם זוכים ללמוד תורה ובמקום זה מכניסים בהם כל מיני שטויות ודמיונות העיקר לא ללמוד תורה כי כשולומדים תורה

הקדושה, התורה מאירה להאדם איך לעבור את זה העולם בשלום, איך להתקרב להקדוש ברוך הוא, איך להתנהג עם הזולת כי התורה מלמדת אותנו גם מידות טובות מידות ישרות איך להתנהג עם זולתינו, לא כן כשמונעים מהילדים ללמוד תורה אז רואים מה נעשה מהנוער, גנבים שודדים לוקחי סמים אנסים רוצחים וכל מיני מידות רעות אחרות, לזאת מי שרוצה לחזור בתשובה ורוצה לזכות להגיע אל מדריגת גילוי אלקותו יתברך, עליו לדעת שצריך קודם ללמוד תורה כי התורה תאיר את עיניו ורביז"ל אמר (שיחות הר"ן סי' י"ט) שאפילו אותם האנשים שנכשלו כבר במה שנכשלו ואפילו עדיין נופלים למקום שנופלים אם יקבעו עצמם ללמוד בכל יום את התורה הקדושה בקביעות עצומה אזי כח התורה יוציא אותם ממעשיהם הרעים והמגונים שעשו ועושים עדיין רחמנא ליצלן וסוף כל סוף יזכו גם כן אל מדריגת הצדיקים הגדולים במעלה, כי כוחה של התורה הקדושה הוא עצום וגדול, והעיקר הוא להיות קבוע בה.

היצר הרע מתלבש במצוות

אך צריכים לדעת כי היצר הרע מתלבש עצמו במצוות ומטעה את האדם ואומר לו כאילו יש עבודה

אחרת חוץ מלימוד התורה שעל ידה יכולים לזכות להתקרב להקדוש ברוך הוא, וכאילו יש דרך אחרת להגיע אל הקדוש ברוך הוא בלי התורה, ובאמת הכל הבל ודמיון גדול והם המצוות של הבעל דבר והספוא אחרא והיצר הרע, כי אין לכם גדול מתורה, כי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה אי אפשר להיות בן חורין ולהנצל מכל מיני נכלי ערמימות היצר הרע כי אם מי שלומד תורה, ולכן מי שרוצה לשוב באמת בתשובה יקבע לעצמו שיעורים קבועים בכל יום במקרא שילמד את פרשת השבוע וישתדל לסיים בכל שבוע את פרשת השבוע במשנה שישתדל ללמוד בכל יום פרק או שני פרקים משניות, כגמרא יתעמק עצמו בדף גמרא, במדרש שילמוד בדרשות חכמינו הקדושים אשר אלו הלימודים הם כנגד הד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, ויומשך עליו אור נורא ונפלא עד מאד, ויזכה להכניע את יצרו הבוער בו, כי זוהי הדרך הטובה ביותר לנתק עצמו מן היצר הרע, כשזוכה ללמוד תורה, כי על ידי לימוד התורה זוכים להכניע את היצר הרע לגמרי.

התורה כמו מקל

כי התורה היא כמו מקל שמכה

ומכניע את הרוח שמות שנכנס בו על ידי חטאיו ועוונותיו המרובים כי בעל עבירה הוא משוגע ממש כי אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שמות והתורה מכניעה את הרוח שמות ממנו וזה שבירך יצחק את יעקב (בראשית כ"ז) ויתן לך האלהים מטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ זה משנה, ורוב דגן זה גמרא, ותירוש זה מדרש (עיי' בראשית רבה פ' ס"ז סי' ד') כי יצחק אבינו הוריש ליעקב את המדריגה הזו של גילוי אלוקות שקיבל מאביו אברהם שהוא היה הראשון שגילה את אמתת מציאותו יתברך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכל מה שאתה מסתכל בדומם צומח חי מדבר לא תראה רק את אמתת מציאותו יתברך אבל לא תזכה לזה רק אם תקבע לעצמך ללמוד בכל יום מקרא משנה גמרא מדרש ודייקא על ידי ברכה זו של ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש תזכה להתגבר על עשו שהם כלל אומות העולם, ותרבותם הרעה שמחדירים בילדי ישראל, ורוצים לנתק אותם מהקדוש ברוך הוא, ורוצים לעקור אותם מלימוד התורה הקדושה, כי הם רוצים להכניס בילדים רחמנא ליצלן שלית דין ולית דין, וכביכול הכל הפקר, אך על ידי כח לימוד התורה תוכל להכניעם.

דיבורי חן

ואומר רביז"ל שעל ידי לימוד תורה הקדושה יתקבלו כל התפילות והבקשות שלו כי התורה ממשכת חן על האדם ואז דיבוריו הם דברי חן והם נשמעים ונתקבלים אצל הקדוש ברוך הוא, כי באמת האדם צריך להרגיל את עצמו לדבר עם הקדוש ברוך הוא בכל יום בשפת האם שלו שזה נקרא התבודדות לדבר עם הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו ויספר את כל לבו להקדוש ברוך הוא ואף שבתחילה ידמה לו כאילו אין מי ששומע אותו וכאילו אין מי שרוצה בו כי הוא עדיין לא רואה שום דבר, עם כל זאת עליו לדעת כי כל זה בא לו מחמת רוב החטאים ועוונות והפשעים שלו והיאוש שהוא מתייאש כאילו אבד מנום ותקווה ממנו, אבל אם יתמיד בלימוד תורה הקדושה מידי יום ביומו וידבר עם הקדוש ברוך הוא בלשון פשוטה ויספר את כל לבו להקדוש ברוך הוא ויהיה חזק בזה מאד, ללכת בכל יום לאיזה מקום מיוחד שאין שם בני אדם ולדבר אל הקדוש ברוך הוא, סוף כל סוף יזכה לצאת מגריעות מעשיו ויזכה להכלל בו יתברך וישיג רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואת זה אתם צריכים לדעת כי זה היסוד

והעיקר בדרכי רביז"ל, ואל יטעו אתכם אחרת, כי כל זה טמון וננוז בתורה זו תורה א' מליקוטי מוהר"ן ואם תתבוננו בתורה זו תראו שכל מה שדברנו עכשיו כלול בדברי רביז"ל אלה.

לא לתת ליצר להטעות

עליכם לדעת כי היצר הרע הבעל דבר הסטרא אחרא וכת דיליה מאד מאד שונאים את רביז"ל כי הם יודעים אשר על ידי רביז"ל אפילו הנרוע שבנרועים יכול לחזור בתשובה ויכול לזכות להיות דבוק בחי החיים בו יתברך ולהסתכל על השכל והחיות אלוקות שיש בכל דבר, לזאת הקים מחלוקת גדולה עליו ומדברים עליו מה שמדברים ומטרתם היא העיקר שלא תלכו לשם כי לא איכפת להיצר הרע והס"מ והסטרא אחרא וכת דיליה איפה שתהיו העיקר שלא להתקרב אל חסידי ברסלב ולכן הוא מוציא כל מיני שם רע עליהם וגורם חלישות הדעת ומוציא כל מיני לשון הרע ורכילות העיקר שיברחו מרביז"ל ומתלמידיו הקדושים שמוסרים את נפשם יומם ולילה לנלות ולפרסם את הלימוד שלו לכל עם ישראל לקרב את עם ישראל, ועל כן תדעו לכם שהחפץ באמת נותנים לו מלאך של אמת ומי שרוצה באמת לחזור בתשובה הוא כבר ידע ויבין מה לפניו ולא

הקדושים לכל עם ישראל ומגלים
להם את אמתת מציאותו יתברך,
ואז יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי,
אמן כן יהי רצון.

יתפעל משום בריה שבעולם ויחזיק
את עצמו ברביז"ל, ובתלמידיו
הקדושים שבכל דור ודור המוסרים
את נפשם להפיץ את לימודיו

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'

תפילה, הנשק של משיח

רביז"ל אומר עיקר כלי זיינו של משיח הוא התפילה, כלומר שמשיח יכבוש את העולם רק עם תפילה בלי שום נשק אחר, כי משיח יגלה את הקדוש ברוך הוא בנילוי גדול כל כך עד שכל אחד ואחד יראה את הקדוש ברוך הוא בעיני הבשר שלו, כי כשיבוא משיח תהיה התפשטות הדעת בהתגלות כזו כמו שכתוב (ישעיה י"א) כי מלאה הארץ דעה את ה', ועל ידי ריבוי התפשטות הדעת שכל אחד ירניש את הקדוש ברוך הוא וידע ויבין שהוא נמצא אתו עמו ואצלו, על ידי זה יפתח פיו וידבר עם הקדוש ברוך הוא פנים אל פנים, כמו שכתוב (צפניה ג') "כי אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד", ודבר זה יכניס רק משיח בעולם כי משיח יגלה את הקדוש ברוך הוא, ורק זה יהיה כל הענין של משיח צדקינו שיחדיר בכל בר ישראל את אמתת מציאותו יתברך, וברגע שהאדם יחדיר את זה בתוך דעתו אז יתוודע לו שאין שום בריה שבעולם שיכולה לעזור לו, או שיכולה לקלקל לו כי הוא

זיכנו הקדוש ברוך הוא להתאסף יחד למען נדבר מדברי רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זי"ע, אשר הדיבור ממנו ומתורתו הקדושה הוא זכות גדולה להנשמה כי רביז"ל מכנים באדם תשוקה עצומה והתעוררות גדולה להתקרב להקדוש ברוך הוא ומאיר באדם עצות נוראות ונפלאות איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא על אף גודל הצרות שעוברות על כל אחד מאתנו בכל יום כי אין לך אדם שלא יעברו עליו משברים ונלים בחייו, והוא מדריכנו בדרך הישר איך להתחזק מעמד ולהיות דבוק בחי החיים, לזאת אמרנו לדבר היום מהתורה בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב' אשר גילה לעם סגולה וכדאי לכם לשים לבכם היטב ולהתבונן בדברינו אלו הכלולים מדבריו הקדושים והנוראים של רביז"ל, והוא ז"ל מתחיל לדבר בתורה זו מענין התגלות משיח, בתקופתינו כל אחד מדבר ממשיח, כל אחד שואל מתי יבוא משיח ומה יהיה כשמשיח יבוא, והנה לפנינו מאמר נפלא שבו רביז"ל מגלה לנו מה ומי יהיה משיח, ואיך יכבוש את כל העולם ומה יהיה הלימוד שילמד עם כל בני העולם.

תלוי רק בידיו של הקדוש ברוך הוא, וברגע שאדם יודע שאין לו אף אחד אחר רק את הקדוש ברוך הוא, דהיינו שהוא מכניס בעצמו את האמונה החזקה הזו, מיד יפתח את פיו וידבר עם הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, אשר דבר זה נקרא אצל רבינו"ל התבודדות, כלומר תפילה שאדם מחדש וממציא מדעתו, ומדבר בשפתו אל הקדוש ברוך הוא, וכל זה מרוב אמונתו בו יתברך שיודע ומאמין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והכל תלוי רק בו.

למי לספר את הצרות?

כי כשעובר על האדם איזה צער ויסורים הוא רוצה מאד בדרך כלל לספר את מה שעובר עליו למישהו, אבל הבעיה היא שאין לו אל מי לספר את כל מה שעובר עליו, מכיון שאין אף אחד שמבין אותו, ודבר זה שובר אותו ומכניס בו עצבות ויאוש עד שהוא חושב שכבר אין לו שום תקווה בחייו והולך ומסתובב ומחפש חברים לספר להם את מה שמעיק לו, אך כשלא מוצא חבר כזה זה שובר אותו לגמרי, עד שרוב רובם של אנשי העולם שהם שבורים ונפלו ביאוש וחושבים שאין להם שום שייכות אל רוחניות אלקות, ואין להם שום שייכות אל הקדוש ברוך

הוא, זה בא רק מפני שאין להם את הקשר הזה בינם לבין הקדוש ברוך הוא, כלומר הם עדיין אינם יודעים שהקדוש ברוך הוא נמצא עמם לידם ממש ושומע כל דיבור היוצא מפיהם, והם יכולים לדבר אליו יתברך פנים אל פנים ולספר ולשפוך לפניו את כל לבם, והנה בא רבינו"ל ומגלה לנו שהתפילה תהיה הכלי זיין, הנשק, של משיח, כלומר שיכניס בכל אחד מישראל את הידיעה שאין לו אף אחד אחר בעולם שמבין אותו רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, וברגע שידע שאין לו אף אחד אחר רק הקדוש ברוך הוא, ויתחיל להרגיש זאת, מיד יתחיל לדבר אתו יתברך בשפת האם שלו, כלומר שיתחיל ללכת למקום פנוי שאין שם שום בן אדם ויתחיל לדבר אתו יתברך כמו שמדברים אל אבא או אל חבר מוב, ולאט לאט כשאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בצורה כזו הוא מוריד מעצמו כל מיני קליפות.

החטא מסתיר את האור

ובאמת צריך להבין, הרי הקדוש ברוך הוא, נמצא גם עכשיו ליד כל אחד ואחד ומדוע אין בני האדם עוסקים בתפילה? אך הסיבה לכך היא מכיון שכשאדם חוטא אפילו חטא אחד ואפילו אם רק מהרהר הרהור עבירה אחד כבר נטמטם

שכלו, ונסגרים ונחשכים עיני השכל שלו ומכל שכן כשאדם חוטא שתי חטאים או מהרהר שתי הרהורים חס וחלילה נטמם לבו יותר, ומכל שכן וכל שכן כשאדם מלא חטאים ועוונות ופשעים כאשר כל אחד יודע ומכיר את עצמו, ומכל שכן וכל שכן שעדיין לא התחיל לצאת מהרע והטומאה כחוט השערה בוודאי המח שלו סתום, העינים שלו עוורות, האזנים שלו אטומות, והוא מלא קושיות וספיקות על הקדוש ברוך הוא, מכיון שאינו זוכה להרגיש שהקדוש ברוך הוא, נמצא לידו וממילא אינו מתפלל אליו, וככל שאדם חוטא ונופל, נסתרת ממנו אמתת מציאותו יתברך יותר עד שיש בני אדם ששואלים איפה הקדוש ברוך הוא? האם יש דבר כזה? אשר כל זה בא מהחטאים והעוונות שלו שסתמו וסימאו את עיניו ושכלו.

איך להלחם?

ולכאורה אם הדבר הוא כך, אם אכן כל מי שחטא ופשע אינו זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא, מה נעשה אנחנו האם אבד מנום ותקוה מאתנו? אך באמת אם נזכה לציית את רביז"ל ונלך אל מקום פנוי שאין שם בני אדם, ונתחיל לדבר עם הקדוש ברוך הוא, סוף כל סוף נזכה להרגיש

אותו יתברך, בוודאי בתחלה יהיה נדמה לנו שאף אחד לא מסתכל עלינו ואף אחד לא שומע אותנו וכאילו אנו מדברים אל הקיר ואין שום תועלת לדיבורים שלנו, אבל אנו צריכים לדעת שהתפילה נמשלת לכלי זיין, לנשק, וכמו שבמלחמה בוודאי עם היריה הראשונה לא מנצחים את האויב, אלא מפניזים עם תותחים לאלפי אלפים פצצות וכדורים עד שמתקדמים לאט לאט והאויב מתחיל לברוח, אותו הדבר הוא בענין התפילה, שנקראת כלי זיין של משיח, כשאדם מרגיל את עצמו לספר להקדוש ברוך הוא, את כל מה שמעיק לו ומאמין שכל דיבור ודיבור שהוא מדבר להקדוש ברוך הוא אינו הולך לריק, בסופו של דבר ינצח במלחמה ויכבוש את האויב, וזהו הכלי זיין שמשיח יכניס ויתן לעם ישראל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שוחר טוב תהילים קמ"ט) פיהם של ישראל חרבם.

מתנת הקדוש ברוך הוא

כי הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה והוא הפה לדבר עמו יתברך אך מכיון שמוחו של האדם מאד מבובל מרוב חטאיו הוא אינו מדבר עם הקדוש ברוך הוא, ולמרות שהוא מסוגל לדבר עם חבירו כל מיני שמויות שעות על

לפניו ישועה נפלאה מאד, כי ידע שיש לו אל מי לפנות, והקדוש ברוך הוא בוודאי יעזור לו.

התפילות הקבועות

ובאמת אנשי כנסת הגדולה תקנו לנו את התפילות הקבועות שחרית בבוקר, מנחה אחר הצהריים, מעריב בתחילת הערב, וחצות שהיא קינה על חורבן בית המקדש והנלות באמצע הלילה שאז הוא עת רצון לקונן על צרות ישראל, אך הרמב"ם מסביר שבתחילה היתה עיקר התפילה בשפת האם של האדם, דהיינו כשאדם היה צריך דבר כלשהו היה הולך לאיזה פינה, ושם היה מספר להקדוש ברוך הוא, את כל לבו, וכל מה שמעיק לו, ומבקש ממנו מה שהיה צריך, אך אנשי הכנסת הגדולה ראו ברוח קדשם מה שיקרה לעם ישראל, ולכן תקנו לנו את התפילות הקבועות שהם תפילת שחרית, מנחה וערבית, כלומר הם תיקנו שכשאדם קם בבוקר הדבר הראשון שיעשה הוא שירוץ לבית הכנסת ויתפלל שחרית, וכן אחר הצהריים כשהוא עסוק בעסקיו שיפסיק וירוץ להתפלל תפילת מנחה, וכן בערב כשחוזר לביתו יכנס לבית הכנסת ויתפלל ערבית, והצדיקים הגדולים מוסיפים גם תפילה באמצע הלילה שהיא תיקון הצות שאז הם

גבי שעות ויכול לפטפט כל מיני פטפוטי דיבורים בטלים, אבל לבוא ולדבר חמש דקות אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו מה מעיק לו, מה כואב לו, ומה הוא רוצה, לזה הוא כבר אינו מסוגל ודבר זה בא מכיון שבכל אדם יש את מידת טמטום המוח, טמטום הדעת, שבא מכפירות ואפיקורסות כמו שרביז"ל אומר (ספר המידות אות אמונה סי' כ"ב) "הפשע של האדם מכניס כפירה באדם", ובוודאי אם האדם היה זוכה לראות במו עיניו איך שהכל לכל אלקותו יתברך, כל מה שהוא רואה, כל מה שהוא שומע, ואיפה שהוא הולך, הכל הוא אלקותו יתברך, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך, אז תמיד היה מטייל עם הקדוש ברוך הוא והיה מדבר עם הקדוש ברוך הוא, ומחמת שהוא לא זוכה לראות את זה לכן קשה לו לדבר אל הקדוש ברוך הוא וזו תהיה עבודת משיח צדקינו להכניס בעם ישראל גילוי אלקות כזה עד שכל אחד ואחד ירגיש שהקדוש ברוך הוא נמצא איתו עמו ואצלו, ועל כן הוא יכול לדבר איתו, וכמו שבמלחמה גשמיית צריכים להפציץ ולהפגוז בכל מיני כלי נשק עד שכובשים את האויב, כמו כן הוא ברוחניות, אם אדם יהיה עקשן וידבר בכל יום אל הקדוש ברוך הוא, ויספר לפניו את כל לבו, אז אפילו אם הוא נמצא בצרה גדולה יראה

מקוננים ובוכים ומבקשים את הקדוש ברוך הוא, על חורבן בית המקדש ועל צרות ישראל ועל גלות השכינה, והסיבה לתפילות שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה היתה מפני שידעו שאם לא יתקנו תפילה קבועה ישכחו לגמרי מהקדוש ברוך הוא, מרוב הצרות ותלאות הגלות, ואנו רואים במציאות שמה שהחזיק את עם ישראל במשך אלפיים שנות גלותינו היתה רק התפילה, כי יהודים מסרו את נפשם בכל דור ודור ובנו בתי כנסיות והלכו בערב ובבוקר לבית הכנסת להתפלל ובוזה הזכירו את עצמם בהקדוש ברוך הוא, וזה מה שהחזיק אותם כל משך ימי גלותינו.

תפילת המשיח

ורביז"ל בא וחדש לנו עוד תפילה הנקראת התבודדות, תפילת המשיח, ואמר, מדוע לא נחזור אל השורשים, כלומר מלבד התפילות שחרית מנחה מעריב וחצות שהם תפילות הקבועות לעם ישראל, מדוע לא נקבע לעצמינו זמנים מיוחדים לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בשפת האם שלנו ונשפוך את לבנו לפניו ונספר לו כל מה שמעיק לנו, כמו שעשו אבותינו במשך כל הדורות, והוסיף וגילה לנו רביז"ל, שכל הצדיקים

סבלנות בתפילה

אך יש בעיה גדולה בתפילה כי הטבע של בני האדם הוא שאין להם סבלנות, הנה אך שמע דיבורים שאף פעם לא שמע בחייו, הוא שמע שהקדוש ברוך הוא, מלא כל הארץ כבודו, הוא שמע שיכולים לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וגם שמע שאם מדברים אל

פעל, הוא כבר רוצה להיות צדיק, הוא כבר רוצה לזכות לגילוי אליהו הנביא, הוא כבר רוצה להיות מקובל, וכבר רוצה להשיג השגות, ומכיון שהוא רואה שזה אינו כך, ועדיין לא זכה לשום דבר לכן הוא נופל ומתייאש ואומר "לא, זה לא בשבילי", אך זוהי טעות גדולה, טעות גדולה מאד ורביז"ל בא ומנלה לנו שהתפילה נקראת חומס, כמו שכתוב (ישעיה מ"ח) "ותהלתי אחמם לך" והחומס יש בו שתי בחינות, בחינה אחת היא כעס ורוגז הנקראת חרון אף, והבחינה השניה היא היפוכה של הראשונה והיא הסבלנות הנקראת אריכות אף, וכמו שבגשמיות רואים שאדם שיש לו יותר סבלנות ואריכות אפיים, זוכה בסופו של דבר להוציא מכח אל הפועל כל מה שהוא רוצה, ואילו מי שהוא תמיד בכעס וברוגז אינו מרויח בכך שום דבר אותו הדבר הוא ברוחניות, כי בגשמיות אם האדם הולך ברוגז כעס וחרון אף וצועק ומרביץ וכו', לא ישיג שום דבר, ולא עוד אלא שיאבד את חינו בעיני בני האדם עד שיצחקו עליו וילעגו לו אך מי שיש לו סבלנות ואינו דוחק את השעה זוכה בסופו של דבר להצליח כמו כן בדיוק הוא ברוחניות, כי התפילה נקראת בחינת חומס, בתפילה צריכים אריכות אפים, בוודאי אני יודע שאתה רוצה להיות בעל תשובה,

הקדוש ברוך הוא, על ידי זה יכולים להשיג את כל המדרגות של כל הצדיקים הקדושים, עד שגם הוא יוכל לטייל בכל העולמות העליונים, והנה מתעוררים בו הרהורי תשובה והוא מתחיל לחזור בתשובה, וכל זה הוא בוודאי טוב מאד, וחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים נמורים יכולים לעמוד, כי אצל הקדוש ברוך הוא, זה מאד חשוב כשאדם חוזר בתשובה, ומכל שכן אדם שכבר היה בבויץ, ומכל שכן וכל שכן אדם שחטא כל כך הרבה ולכלך את עצמו מאד, ובכל אופן גם משם הוא רוצה לחזור אל הקדוש ברוך הוא, אדם כזה מאד חשוב אצל הקדוש ברוך הוא, והוא כמו בן המלך שנאבד בין האויבים והמלך דואג לו מאד מאד, וככל שהוא נמצא בסכנה גדולה יותר המלך דואג לו יותר, וכשהמלך זוכה לראותו חוזר אליו אי אפשר לתאר את השמחה של המלך, וככל שחוזר בשלום ממקום סכנה גדולה יותר השמחה של המלך גם היא גדולה יותר, ולכן כל מי שחוזר בתשובה חשוב מאד אצל הקדוש ברוך הוא, אך הבעיה היא שכאשר נכנסים באדם הרהורי תשובה והוא מאד רוצה לחזור בתשובה, ומתחיל בפועל לחזור בתשובה, הוא רוצה כבר הרגע הראשון לראות מה הוא

אני יודע שאתה רוצה להשיג את כל ההשגות של הצדיקים הקדושים, ותאמין לי אחי היקר שאתה יכול להגיע ולזכות אל זה, כי חכמינו הקדושים נילו לנו שאצל הקדוש ברוך הוא, מאד מאד חשוב מי שזוכה לחזור בתשובה, כי הקדוש ברוך הוא, רוצה שיחזרו בתשובה אליו, אבל צריכים לחכות הרבה מאד ולהיות סבלן אמור לשכוח מאיפה אנו באים וזו היא עיקר הבעיה של בעל תשובה כי באותו רגע שקיבל על עצמו לחזור בתשובה וקיבל על עצמו ללבוש כיפה וציצית ולהניח תפילין ולשמור שבת, הוא כבר רוצה לעוף בעולמות העליונים, והוא רוצה לראות את הקדוש ברוך הוא, וברגע שלא רואה אותו ולא מרגיש אותו מיד הוא נשבר ובפרט כשהיצר הרע אומר לו "זה לא בשבילך", ומכל שכן כשיש לו חברים רעים שמתלוצצים ממנו ואומרים "מה, גם אתה נהית בעל תשובה? מה אתך?" מיד נחלשת דעתו והוא בורח.

לא לשכוח את העבר

וזו הטעות של כל בעל תשובה, כי אם היה לוקח לעצמו את בחינת חוטם בתוך תפילתו, שיהיה לו סבלנות, אל תשכח את העבר שלך אל תשכח שיש לך קופה של שרצים מאחוריך, ויש לך

אויבים רבים, כי על ידי כל המא ועון שאדם המא לפני הקדוש ברוך הוא, ברא משחיתים ומזיקים, שעד שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו') שמימין האדם יש רבבות משחיתים ומשמאלו יש אלפי אלפים משחיתים, ואם היו נותנים רשות לאדם לראות אותם היה נבהל ומפחד מהם, וכמו שבנשמות אנחנו רואים כשיוצאים למלחמה ורואים שבאים נגדינו אלפי אלפים ורבבות חיילים עם מנקים ומטוסים ותותחים החייל אמיץ הלב אינו בורח אלא מתקדם ואומר "אני אראה להם, אני אנצח אותם, אני לא מפחד", כמו כן ברוחניות כשאדם חוזר בתשובה הוא צריך לדעת שהוא מסובב באלפי אלפים ורוב רבבות קליפות שברא עוונותיו, והם עורכים מלחמה נגדו והדרך להלחם עמהם היא על ידי שמרגילים את עצמו ללכת בכל יום אל הקדוש ברוך הוא, לדבר אתו ולפרש את כל שיחתו ולהתוודות אליו ולומר "רבוננו של עולם עשיתי כך וכך" ולספר לו הכל בפרטי פרטיות, ולשפוך את נפשו ולהכטיח להקדוש ברוך הוא, שכבר לא יעשה את זה יותר ואף פעם לא יחזור אל הרע והחושך שלו, ויוציא מפיו את הרצונות והכיסופים שלו, אם האדם יהיה חזק בזה, ויתאזר בסבלנות גדולה סוף כל סוף ינצח את המלחמה, ולכן התפילה

נקראת חוטם, כי רק בסבלנות יכולים לזכות אליה.

על ידי תפילה נעשה עצמאי

ואומר רביז"ל שכל מלחמתו של משיח צדקינו וכל הכיבושים שיכבוש משיח הכל משם, וזו תהיה עבודתו של משיח צדקינו שיכניס בעם ישראל את ענין התפילה כמו שכתוב (בראשית מ"ט) בחרבי ובקשתי ופירש"י תפילה ובקשה כלומר שיעקב אבינו כבר מסר את הענין של תפילה לבניו הקדושים, י"ב שבמי י"ה וגילה להם את הסוד הזה, "אם אתם רוצים לחזור אל הקדוש ברוך הוא, עליכם לעמוק בתפילה ובקשה" ואותו הדבר יכניס משיח בעולם כי כשאדם נמצא בצרה כשאדם שבור ומרגיש את עצמו אומלל ויודע שהוא מושפל, זה נקרא שהוא נמצא בגלות ואין לך עוד גלות יותר גדולה מזו שאדם מרגיש את עצמו מושפל מאוכזב שבור אומלל עצוב ובודד, והיום בעולם יכולים למצוא ולפגוש בכל מקום אנשים כאלו, שהם אומללים מאד ומרגישים מושפלים ובודדים אבל אם אדם כזה שמרגיש את עצמו להכי גרוע והכי מושפל והכי אומלל, נוטה אוזן קשבת אל דיבורים אלו ומתחיל לחשוב אולי רביז"ל צודק בכך שאין לנו אל מי לפנות רק אל הקדוש ברוך הוא,

אולי כדאי לנסות וללכת עכשיו במקום מיוחד מקום פנוי שאין שם שום בן אדם, ולהתחיל לדבר אתו ולספר לו מה שמעיק לי, אם הוא מרגיל את עצמו בזה כמובן שזה יקח זמן עד שיראה משהו אבל אם יהיה עקשן ויקיים את כל זה, הפועל היוצא מזה יהיה שהאדם יתחיל להיות עצמאי ובמקום להיות אומלל, מושפל ושבור יהיה שמח ועליו הוא יהיה משפיע ולא מושפע ויתחיל לתרום לאחרים, כי ברנע שאדם מרגיל את עצמו לדבר עם הקדוש ברוך הוא, בזה הוא מראה לדעת שאין לו אף אחד אחר רק את הקדוש ברוך הוא, וזה עושה אותו עצמאי, וברנע שהוא עצמאי הוא אינו מפחד מאף אחד ויוצא מעצמו, ובמקום ללכת לפסיכולוג ולבזבז כספים לאלפים ורבבות כדאי יותר לשמוע לדברי רביז"ל שגילה לנו את הסוד הנפלא הזה שאם יש לך בעיות תדבר על זה עם הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך בוודאי שומע, ושענין זה לא יהיה אצלך כצחוק, כי הקדוש ברוך הוא, מלא כל הארץ כבודו, ואף על פי שכבר דברת עמו יתברך הרבה ועדיין לא ראית שום דבר אתה לא מנצחים את המלחמה בשעה אחת וביום אחד, לפעמים זה לוקח שבועות וחדשים רבים ולפעמים חם וחלילה נופלים קרבנות, אבל אם החייל עקשן גדול ואינו מוכן

לוותר, ויש לו סבלנות גדולה אז הוא מצליח ומנצח את האויב, וכמו כן בתפילה, כשאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, סוף כל סוף הוא מנצח.

תפילה ושמירת הברית

ואומר רביז"ל שאת הכלי זיין הזה של תפילה צריך לקבל על ידי בחינת יוסף שמירת הברית, שזה נקרא מהרת המחשבה, ובעוונותינו הרבים אין פנינו יפות כלל, כי כשאדם פונם בברית כשאדם משחית את זרעו לבטלה כשאדם מסתכל על סרטים מלוכלכים, ועושה כל מיני עבירות המוח שלו מטומטם ועולים בו קושיות וספיקות על הקדוש ברוך הוא, היש השם אם אין, ובאמת צריך להביין ולהתבונן מהיכן יש לסטרא אחרא כח גדול כל כך, עד שהם יכולים לרחק כל כך הרבה יהודים מהקדוש ברוך הוא, אך כל כוחה של הסיטרא אחרא בא מכיון שהם יודעים שאלהיהם של אלו שונא זימה ולזאת גרמו מה שגרמו וכו' וכו', והורידו את המושג של צניעות לגמרי מאיתנו והחדירו בנו חיי הפקירות עד שאין דבר כזה של עריות ומבוללים את עם ישראל עם גויים ונוייות השם ישמור, שכל זה נקרא פגם הברית ועל ידי זה המוח נעשה מטומטם ואינו מרגיש את

הקדוש ברוך הוא, ולכן אומר רביז"ל שאי אפשר לזכות אל הכלי זיין הזו, הנשק של משיח רק על ידי בחינת יוסף כי יוסף הצדיק היה הסמל של שמירת הברית יוסף הצדיק היו לו כל מיני נסיונות ועמד בהם, וגם על כל הצדיקים עברו נסיונות אבל זכו לעמוד בנסיונותיהם, ולכן זכו למה שזכו, אבל אנחנו הבה לא נמעה את עצמינו מי אנחנו, מדוע לא נסתכל בתוך הראי איך אנחנו נראים, מדוע לא נזכור מה שעשינו אתמול שלשום, לפני שבוע לפני חודש ולפני שנה, איך טמאנו את מוחינו את עינינו את אזנינו את פינו ואת גופינו ולכלכנו אותם בכל מיני חטאים ועוונות, ועל כן אם אנחנו רוצים לחזור בתשובה עלינו לקבל את הלימוד של רביז"ל בתמימות ופשיטות, להתחיל מעכשיו לברוח באיזה מקום פנוי שאין שם בני אדם ולדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו את כל לבנו וכל מה שעובר עלינו, אשר זה עיקר התשובה כמו שאומר הרמב"ם (הלכות תשובה פרק א') שעיקר התשובה היא ויודי דברים שיתוודה להקדוש ברוך הוא, על כל מה שעשה וכשיהיה חזק בזה ינצח את המלחמה.

פי שניים

ואומר רביז"ל שענין התפילה

הוא בחינת פי שניים, כלומר תודה והודאה על העבר ובקשה על להבא, שאלת צרכיו, כלומר מכיון שכולנו רוצים לחזור בתשובה, אנו מקבלים עלינו שמהיום כבר נחזור אל הקדוש ברוך הוא, אבל אז אנו מתחילים להזכר בעבר שלנו ותיכף ומיד אנו נשברים ונופלים ליאוש חם וחלילה, כי אם נסתכל על עצמינו היטב ולא נמעה את עצמינו נראה שעדיין איננו מלית שכולה תכלת, ועדיין יש לנו הרבה מה לתקן, אך אם כן יכול האדם להתייאש לגמרי מתפילה, כי מאחר שהוא כל כך פגום ועשה כל כך הרבה עבירות איך יזכה לתקן כל זאת לכך מגלה לנו רביז"ל עצה נפלאה שלפני שהאדם הולך לבקש מהקדוש ברוך הוא, מליחה ומחילה וכפרה ולהתוודות לפניו ולספר לפניו את כל מה שעשה שיתן תודה להקדוש ברוך הוא, על כל הטובות שעשה עמו הקדוש ברוך הוא, מעודו ואף על פי שהאדם מלא חובות ופגמים עצומים עד שאין לו על מה לתת תודה והודאה, אם יתחיל להתבונן היטב יראה שיש לו הרבה מאד דברים להודות עליהם להקדוש ברוך הוא, כי המדרש אומר שע"ש"ר' זה ראשי תיבות עינים שינים ידים רגלים היינו כשאדם יש לו עינים לראות, שינים לאכול, ידים ורגלים הוא העשיר הכי גדול כי העיקר היא

הבריאות שלו של אשתו ושל הילדים, ובעוונותינו הרבים אנחנו שומעים בכל יום מה ששומעים ואנחנו עדים לכל מיני צרות צרורות שעוברות על עם ישראל, רואים נכים רואים קטועי יד, קטועי רגל, עוורים, וחרשים רחמנא ליצלן, לזאת הדבר הראשון כשהאדם בא אל הקדוש ברוך הוא, הוא צריך ליתן לו תודה, ולומר "תודה לך הקדוש ברוך הוא, שיש לי עיניים, תודה לך הקדוש ברוך הוא, שיש לי שינים ידים רגלים, תודה לאל שאני יכול ללכת, תודה לאל שאני יכול לדבר, תודה לאל שיש לי הבריאות, וכך יתחיל לחקור בעצמו יראה שהוא יכול להודות להקדוש ברוך הוא, על זה שיש לו מכנסים וחולצה, על זה שיש לו גג מעל לראשו, וכי חסר אנשים בעולם ההולכים ערומים ואין להם אפילו בית לישון, הוא יודה להקדוש ברוך הוא, שיש לו לחם לאכול, אמנם אין לו בשר ודגים וכל מיני מעדנים אבל יש לו לחם עם זיתים ועגבניות וכו', הלא יש הרבה אנשים שאין להם גם את זה ועליו חמל הקדוש ברוך הוא, ונתן לו על כל פנים לחם עם זיתים ואז אם ירגיל את עצמו להודות להקדוש ברוך הוא, על כל החסדים והרחמים שעשה עמו יתרחב לבו ויוכל לבקש את כל צרכיו להבא ולכן התפילה היא בחינת פי שניים שזה היה הסמל

של יוסף הצדיק שהוא זכה לקבל את הבכורה והבכור מקבל פי שניים.

חרב פיפיות

ואומר רביז"ל שהחרב הזה יש לו שני פיות שזה מה שדוד המלך אומר (תהילים קמ"ח) לעשות נקמה בגוים וחרב פיפיות בידם, איך תעשה נקמה באויבים שלך כשיהיה לך ביד חרב פיפיות, כלומר חרב עם שתי פיות, כשתהיו חזקים לדבר עם הקדוש ברוך הוא, כמו שדוד המלך אומר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים, אם החרב שלכם תהיה עם שתי פיות כלומר משני הצדדים על ידי זה תוכלו לעשות נקמה בגוים, וזה רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כי החרב של משיח צריך להיות משתי הצדדים, מצד אחד תודה והודאה להקדוש ברוך הוא, שזה גם כן חרב כי בזה אני מנצח את החלישות הדעת ואת הספיקות שיש בי, שאני רואה שאני לא כל כך אומלל ועדיין אני לא כל כך מושפל וזה לא סוף העולם זו גם חרב אבל מצד שני של החרב עדיין אני צריך ישועה גדולה לצאת מהבוץ שלי, ישועה גדולה להתקרב להקדוש ברוך הוא, באמת.

לקלוע אל המטרה

ואומר רביז"ל שמי שזוכה לחרב הזאת צריך לדעת איך ללחום עם החרב הזאת שלא יטה אותה לא לימין ולא לשמאל, ושיהיה קולע אל המטרה ולא יחטיא וכמו בגשמיות אנחנו רואים כשהולכים לירות צריכים להיות קולע אל השערה להיות צלף להגיע אל המקום המיועד ואז הוא מנצח, אותו הדבר ברוחניות עם תפילה צריכים את שתי הצדדים צריכים מצד אחד לתת תודה להקדוש ברוך הוא, אשר זה מכנים שמחה באדם תמיד יסתכל למטה שיש בני אדם שהם במצבים פי מליון יותר גרועים ממנו והם מתחזקים, ועל ידי זה יהיה לך כח לבקש גדולות להתעלות יותר ויותר, ואל יאמר האדם מה זה עוזר לי שהחבר שלי נמצא במצב יותר גרוע ממני, וכי תהיה לי ישועה על ידי זה אל תאמר כזאת, כי אם תאמר כך כבר לא יהיו לך כוחות להתפלל להקדוש ברוך הוא, תפול בחלישות הדעת ובעצבות ותהיה מושפל ומאוכזב לגמרי עד שתתייאש ולא תוכל לחזור בתשובה אבל אם תאחו את הכלי זיין משתי הצדדים מצד אחד חרב אחד פי אחד תתן תודה להקדוש ברוך הוא, זה יכניס בך חיונק ללכת קדימה ולא לעזוב את עצמך

רק להמשיך ותדע שאתה יכול לזכות לכל המדריונות שבעולם ותדע שאתה יכול לזכות לכל המדריונות שבעולם.

משפט אישי

ואומר רבינו"ל שאי אפשר לזכות לזה אלא על ידי בחינת משפט כלומר שהאדם צריך לשפוט את עצמו תמיד, רואים שעובר כל כך הרבה זמן והאדם ממורמר עצוב ומושפל כל כך וכל זה בא לו מכיון שאינו עושה לעצמו חשבון מאין בא ולאן הוא הולך ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון האדם רץ ומסתבך עם שכנים עם ידידים עם קרובי משפחה עם אשתו עם הילדים, ורב איתם ומאין בא דבר זה, מכיון שאינו שופט את עצמו כי אם האדם היה שופט את עצמו היה זוכה לצאת זכאי, ואנו עדים היום לכל מיני מקרים של התאבדות של בני אדם שקורה עמהם אך ורק מכיון שהאדם אינו שופט את עצמו, האדם נופל ומסתבך בחובות או עם משפחתו וכו', ונופל בדעתו כל כך עד שאינו רואה לפניו שום תקוה רק להתאבד, וכל זה בא מכיון שלא שפט את עצמו, כי אם היה שופט את עצמו היה מבין שלא כדאי להתאבד בגלל חובות או עסקי משפחה, כי אם הוא חייב הרבה חובות, ישלם אותם לאט לאט,

ואת זה אפילו הבית משפט הכי קשה יבין, אם אני רוצה ומעונין לשלם אך איני יכול לשלם את הכל בבת אחת אף אחד לא יבוא אלי במענות ואותו הדבר הוא בצרות האחרות של החיים, והאדם היה יכול למנוע את הכל על ידי שהיה שופט את עצמו ואפילו אם כבר נפל להיכן שנפל אם ישפוט את עצמו וישוב את דעתו יראה שהמצב אינו גרוע כל כך כמו שחשב ועדיין יש לו תקוה גדולה לתקן ולהפוך את הכל לטובה ואז יזכה לראות ישועה, גדולה מן השמים, כי הכל תלוי כפי שהאדם זוכה לשפוט את עצמו.

צדקת ה'

ואומר רבינו"ל שלבחינת משפט זוכים רק על ידי צדקה כי על ידי הצדקה שנותן זוכה לאחוז במידת המשפט, כמו שכתוב (דברים ל"ג) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, ולכן צריכים להפריש צדקה קודם התפילה (כ"ב י'. בשו"ע או"ח סי' צ"ב) כדי שיוכל לכלכל דבריו במשפט שיהא קולע אל השערה ולא יחטא, ולכן צריך להזהר מאד לתת צדקה לעניים הגונים, כדי שעל ידי זה יזכה שיפתח לו פתח גדול לשפוט את עצמו ולחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ועיקר הצדקה היא לתלמידי חכמים עניים העוסקים בתורה מתוך

הדחק ופרנסתם אינה מצויה להם, שעל ידי שנותנים להם צדקה זוכים לפתוח פתח לעצמו, וזוכים לבחינת משפט, כי כשאדם זוכה ונותן צדקה לעניים בזה מראה את מוהר לכו ואיך שהוא באמת חפץ לחזור בתשובה שלימה, כי כשפותח את לבו אל יהודי שני ונותן לו צדקה, בזה מגלה שאכפת לו מהשני, הוא מגלה שהוא אינו חושב רק על עצמו והוא רוצה לעזור גם לאחרים, ועל ידי זה בעצמו פותח לו פתח מלמעלה כדי שיזכה לשפוט את עצמו באמת ועל ידי זה יזכה לחזור בתשובה, ולכן צריך לבקש הרבה ממנו יתברך שיזכה לתת צדקה לעניים הגונים כי אם נותן צדקה למקום שאינו טוב לא רק שאינו מתקן אלא עוד מקלקל אשרי הזוכה לתת צדקה לעניים הגונים, ועל ידי זה יזכה לבחינת משפט בשלימות.

כי עין בעין יראו

וכשיבוא משיח צדקינו הוא יגלה לנו כל כך את הקדוש ברוך הוא, עד שיקוימו דברי הנביא (ישעיה נ"ב) כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון כל אחד יראה את הקדוש ברוך הוא, עם העיניים שלו ואז ירוץ אל הקדוש ברוך הוא, וידבר רק אל הקדוש ברוך הוא, וזה יכנים בו במחון עצמי ולא יפחד מאף אחד ולא יצטרך את אף אחד, ואז באמת יראה ישועה ויצליח בחיים אשרי מי שאינו מחכה עד שמשׁיח יבוא ויגאל אותו, אלא עוד עכשיו בימים אלה מתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בשפת האם שלו ושופך לפניו את לבו, ומפרש לפניו את כל שיחתו, אשר על ידי זה יזכה לצאת מכל צרותיו ויזכה לישועה, אשרי לו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג'

נתאספנו יחד לדבר עכשיו מדיבורי רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זי"ע אשר הדיבור ממנו ומתורתו הוא זכות גדול להנשמה, ואשרי מי שמתאסף יחד עם חבריו וידידיו ועם אחינו בני ישראל בכל מקום שהם לדבר עמהם מהדיבורים שלו ומעצותיו הקדושים אשר הדיבורים שלו והעצות שלו יכולים להחיות את כל בר ישראל, ולהחזירו בתשובה שלימה ולהחדיר בו עצות נוראות ונפלאות איך לצאת מהפח יקוש שנלכד שם ויתן לו עצות איך לצאת לזאת אמרנו לדבר היום מתורה נ' בליקוטי מוהר"ן.

כח הנגינה

רביז"ל מתחיל את התורה הזו ואומר מי ששומע נגינה ממנן רשע קשה לו לעבודת הבורא וכששומע ממנן כשר והגון אזי טוב לו, ואנחנו עדים לכך שהיום כובשים את הנוער על ידי חכמת המוסיקה, על ידי קול הנגינה, מכניסים כל מיני דעות נפסדות וכל מיני רעיונות פנומים בתוך ניגונים, מכניסים כל מיני דברי ניאוף ודברי שחץ רחמנא ליצלן בתוך ניגונים ועל ידי זה ממשיכים

את לב השומע אל הדברים הלא מובנים, כי הניגון יש לו כח גדול לעורר את האדם ולהמשיך אותו אל מה שרוצים, כי על ידי הניגון יכולים להחדיר בתוך האדם כל מה שרוצים להחדיר בו, ולכן צריכים מאד לשמור על עצמו לא לשמוע שום ניגון ממנן רשע, אשר הניגונים שלהם מלאים ניאוף ודברי חשק השם ישמור, וזה מה שמכניס ארס בתוך לב האדם, ועל ידי זה מטמא את הלב והמח שלו עד שאינו יכול לחשוב מהקדוש ברוך הוא, ואנו רואים בעוונותינו הרבים שהסמרא אחרא לקחה ניגונים של הקדושה והלבישו בזה כל מיני דיבורי שחץ וניאוף ושירים של חשק ומכניסים כל מיני זוהמא בנשמות ישראל, וזה מה שהורם את האדם, אבל אם שומעים ניגון ממנן כשר והגון אז יכול להתקרב להקדוש ברוך הוא כלומר אם באותם שירים מכניסים מלים ותיבות של אמונה בהקדוש ברוך הוא, מכניסים בהם פסוקים של שירי דוד המלך וכד', הניגונים האלו יש להם כח גדול למשוך את האדם אל הקדוש ברוך הוא, וברוך השם זה לעומת זה כפי שבדור האחרון השוק מלא עם קסמות של כל מיני זבל, שירים של ניאוף,

שירים של כפירה ואפיקורסות, זה לעומת זה יש שירים חסידיים, שירי ניגונים של שמחה אמיתית, שירי אמונה.

הנגינה מביאה לדביקות

כשנתחיל להכנס יותר בתוך התורה ונבין מהו כח הנגינה בזה נבוא אל עומק דברי רביז"ל שמגלה לנו את סוד הנבואה איך שכל יהודי יכול לזכות להיות דבוק בהקדוש ברוך הוא אם רק ירצה ומרוב הדביקות שלו הוא יכול להמשיך על עצמו נבואה ורוח הקודש וזה שייך לכל אחד ואחד כמו שכתוב בתנא דבי אליהו רבה (פרק ט') מעיד אני שמים וארץ בין איש ובין אשה בין עבד ובין שפחה שהכל לפי מעשה האדם כן נמשך עליו הנבואה, ובפרטיות כשאדם מדבק עצמו בו יתברך על ידי ניגונים קדושים, ניגוני אמונה שמגלים את אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה מפריד נשמתו מנשמות גופו ונתעלה ברוחניות עד שנשפע עליו שפע הנבואה.

בינה ומלכות

ואומר רביז"ל, קול הנגינה נמשכת מהציפורים, דהיינו בקבלה נקראות מדת הבינה ומדת המלכות בשם שתי ציפורים, כלומר

מידת המלכות היא הדיבור, ומידת הבינה זו ההתבוננות דהיינו המוח מחשבה, שעל ידו זוכים להתבונן בכל דבר וכשאדם שר שירים להקדוש ברוך הוא, הוא מגלה את פנימיות לבבו להקדוש ברוך הוא, שעל ידי שיר שאדם שר להקדוש ברוך הוא ומגלה לו את כל לבו בתוך השיר כשהוא שר לעצמו או לאחרים או כשהוא מתפלל להקדוש ברוך הוא אשר הדיבורים האלו גם כן נקראים שירות ותשבחות כי בזה שהאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו בתמימות וכפשימות זה גם כן נקרא שיר, דבר זה יוצא ממדת המלכות שלו דהיינו מהדיבור שלו, אבל עיקר השלימות היא שתעלה עד הבינה, כלומר שאדם יתבונן לפני שהוא מדבר לפני מי הוא שר ולמה הוא רוצה להגיע בתפילתו, זה נקרא שהעלה את התפילה עד הבינה, וכשאדם זוכה שתפילתו היא עם כוונה ומתבונן שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והוא יתברך מחייה ומחווה ומקיים את כל הבריאה כולה והכל אלקות, מה שעניו ראות, אזניו שומעות, אפו נושם ופיו מדבר, הוא אלקות, כשמכניס עצמו לזה הוא מתהפך לגמרי להיות איש רוחני, ואלה הם שתי הציפורים בינה ומלכות דהיינו כשמתבונן מה שהוא מדבר על

ידי זה מתייחדים ספירת הבינה וספירת המלכות, ומבחינה זו נמשכת נבואה להנביאים.

צפרים דקליפה

אך כשהאדם חס וחלילה מדבר כל מיני דיבורים רעים, כשהוא מדבר כל מיני רע על זולתו, כשמדבר כל מיני לשון הרע ורכילות וליצנות, ניבול פה קללות ומריבות, ומכל שכך כשמכניס את המחשבה שלו אל תוך הדיבורים, דהיינו שהוא מהרהר הרהורים רעים חס וחלילה, ובמה שהוא מדבר הוא מכניס את המחשבה שלו, על ידי זה, השם ישמור, מפריד בין שתי הספירות הנ"ל בין הבינה להמלכות, ונמשך עליו חושך גדול, שאלה הם השתי ציפורים שיש בקליפה כי כמו שיש בקדושה שתי ציפורים שהם הבינה והמלכות, דהיינו ההתבוננות בתוך הדיבורים שלו, כמו כן יש שתי קליפות שהם השתי ציפורים הבינה והמלכות שבקליפה, שבעוונותינו הרבים אדם מכניס את המחשבה שלו בניאוף בהרהורים רעים בכפירות ובספיקות בהקדוש ברוך הוא ומכל שכך כשמוציא את זה מפיו השם ישמור, שעל ידי זה הוא נעשה כמצורע, רחמנא לישזבן רחמנא ליצלן, ודבר זה שייך אפילו בימינו אלה ה' ישמרנו.

סגורו דנהורא עילאה

ואף על פי שאנו רואים בני אדם מדברים כל מיני רע השם ישמור, לשון הרע ורכילות וליצנות דברים בטלים ניבול פה, ואנו איננו רואים שהוא נעשה למצורע, מסביר הזוהר הקדוש שמצורע נקרא "סגורו דנהורא עילאה", כלומר שנסגר ממנו האור העליון, ולכן מי ש"מוציא רע" שעל ידי זה נעשה "מצורע", דהיינו מי שמוציא רע מפיו, על ידי זה המח שלו נעשה מטומטם השם ישמור, ונסגר ממנו האור העליון, הוא כבר לא רואה, לא שומע ולא מרגיש את הקדוש ברוך הוא, והוא בוודאי שאינו מדבר מהקדוש ברוך הוא רק נמשך לתוך החושך, ורע ומר לו מאד, הוא מסתובב בעולם הדמיון רואה רק חושך, ואין הוא יכול לתת לעצמו שום עצה ונדמה לו שהוא אף פעם כבר לא יצא מהחושך והבוץ שלו ומרגיש את הגיהנם בזה העולם, וכשהוא בא הביתה הוא רב עם אשתו, עם ילדיו, ועם שכניו, כי המח שלו סגור ומטומטם, סגורו דנהירו עילאה, נסגר ממנו האור העליון ולכן הדיבור שלו ממשיך לדבר כל דבר רע, ושתי הציפורים של הקליפה, שולמות עליו, והמח שלו נסגר לגמרי עד שאינו רואה ואינו מרגיש את הקדוש ברוך הוא,

והפה שלו מדבר כל מיני רע.

קרבן המצורע

בזמן שהיה בית המקדש קיים כשאחד היה מצורע הוא היה צריך להביא קרבן טהרה שתי ציפורים, ואומרים חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פ' ט"ז) "מפני מה מצורע טהרתו תלויה בשתי ציפורים חיות טהורות, יבא קלניא ויכפר על קלניא", דהיינו מכיון שהציפורים הם תמיד מפטפמות ומי שתמיד מפטפט מדבר דברים בטלים לשון הרע ורכילות וליצנות, ניכול פה קללות השם ישמור, ואינו מדבר דיבורי אמונה, הוא מצורע, כשרוצה להטהר, זה לעומת זה הוא צריך להביא שתי ציפורים, וכל זה כדי לרמוז לו שהוא היה צריך לקשר את הבינה להמלכות, כלומר את המח שלו שהוא בינה אל הפה שלו שהוא המלכות, וכזה שהביא קרבן שתי צפרים חיות טהורות מיהר את המח מחשבה שלו וגם את פיו.

מחשבות זרות, וקלקלנו בפינו, קללנו את זולתינו דברנו לשון הרע ורכילות וליצנות, ודברים בטלים, איך אנחנו יכולים לתקן את זה? הרי חושך לנו במח! ואנחנו מסתובבים בעולם הדמיון לא מרגישים את הקדוש ברוך הוא, ולכן אנחנו לא יכולים לדבר אליו כי אם היה לנו שכל והיינו זוכים לדבר אליו יתברך ולקשר את פינו אל מוחינו, היינו זוכים לתקן את הכל, אך מכיון שאנו רחוקים כל כך מהקדוש ברוך הוא, ומוחינו כל כך מכולכל אין אנו זוכים לכך עד שעל פי רוב אצל בני אדם כל הדבר נראה כצחוק והם אומרים "מה אתה מדבר אל הקדוש ברוך הוא?", "מי שומע אותך?", "אין דבר כזה", שכל זה בא מפני שאין היחוד השלם בין שתי הציפורים בין בינה למלכות, ואנו איננו זוכים לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולקשר את מוחינו כי זהו עיקר התיקון שנזכה להתפלל אליו יתברך ולקשר אליו את מוחינו ודעתינו.

תפילה במקום קרבן

אך כיום שהבית המקדש חרב ואין לנו קרבנות, איך נוכל לתקן את הבינה והמלכות? הרי על ידי שהכנסנו במוחינו כל מיני מחשבות של כפירות ואפיקורמות כל מיני הרהורי ניאוף כל מיני

תורה שבעל פה
דעתו של הקב"ה

ואומר רביז"ל שהתיקון הוא שילמד תורה שבעל פה בלילה דהיינו גמרא, כי גמרא מסמלת את החושך כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין כ"ד). במחשכים

הושיבני זה תלמוד בבלי, וכתוב (בראשית א') ולחשך קרא לילה, כלומר אם אדם רוצה להודות על האמת, אם הוא רוצה להתבונן באמת, הוא צריך שידע ויבין וישכיל שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואין שום מציאות בלעדי הקדוש ברוך הוא, וכל מה שהוא רואה מרגיש ושומע, הכל הוא הקדוש ברוך הוא, אבל אדם הרי רחוק מכל זה כי עכשיו המח שלו ממוטטם וחשוך, הפה שלו מדבר כל דבר אסור ואיך נוכל לתקן את זה ובפרט שאין לנו עכשיו בית המקדש בעוונותינו הרבים ואנחנו לא יכולים להביא את שתי הציפורים, לואת מגלה לנו רביז"ל סוד גורא ונפלא מאד, שעל ידי לימוד גמרא שאדם לומד גמרא בלילה כשחושך לו, זה התיקון שלו, כי באמת התורה שבעל פה מלוכשת בעולם הזה וכל התורה שבעל פה בבלי ירושלמי תוספתא, עוסקת בכל מיני דינים והלכות ששייכים לדומם צומח חי ומדבר, כי בדומם יש הלכות כגון החופר בור ברשות הרבים, הבונה בית, בצומח יש הלכות כגון כלאים, והענין של תרומות ומעשרות ושביעית, בחי יש הלכות כגון שור שננח את הפרה ומה מותר לאכול ומה אסור לאכול, ובמדבר דברים

שנוגעים בין אדם לחבירו, זוהי התורה שבעל פה, כלומר הקדוש ברוך הוא הלביש את עצמו בתורתו בזה העולם, נמצא כשאדם לומד תורה שבעל פה גמרא ומתבונן באמת מה הוא לומד אז ימצא את הקדוש ברוך הוא בזה העולם, וזה מכפר על לשון הרע, ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ערכין מ"ו) שמי שדיבר לשון הרע תיקונו שילמד תורה כי התורה היא השכל של הקדוש ברוך הוא התורה היא הקדוש ברוך הוא בעצמו כי הוא ודעתו אחד נמצא כשאדם לומד גמרא, כשאדם לומד תורה שבעל פה, הוא נכנס בתוך מוחו של הקדוש ברוך הוא כביכול, וזה התיקון שלו לכל הרע.

גמרא מזככת

ברוך השם בדור הזה זכינו שתרגמו את כל ש"ס לשפת האם שלנו, הן ביידיש והן בלשון הקודש, והיום יכולים להשיג כל מיני קסמות על כל הש"ס, ואדם יכול לנסוע באומו ולהכניס קסמה של גמרא לטייפ והוא שומע את זה ביידיש או בלשון קודש וכך הוא לומד עוד דף ועוד דף או בעבודה או בבית, ואין הוא יכול לתאר את מהרת הנשמה שנעשה באותו הרגע שהוא זוכה לשמוע דף גמרא והרי אנו רואים בדור

הזה מה שקרה לנו, עברנו שואה רוחנית החדירו בעם ישראל כל מיני ליצנות נגד התורה שבעל פה מזלזלים בחכמים, מזלזלים בצדיקים, והכל בא מהשואה הרוחנית שעברה עלינו, עד שמזלזלים בדף גמרא, השם ישמור, אם בני האדם היו יודעים מה דף גמרא גורם לאדם, והיו יודעים שאם רק ישמע שיעור בדף גמרא זה כבר יטהר ויזכך את מוחו ובפרט כהיום זה כל כך קל כי יכולים לקנות קסמות על כל הש"ס ולכן אומר רביז"ל על ידי שאדם לומד גמרא שהוא בחינת חושך ולמה היא נקראת חושך כי הנמרא מלוכשת בעניני עולם הזה, בדומם, צומח, חי, ומדבר, דהיינו בכל מיני דברים גשמיים שנמסר בהם אלקותו יתברך, ולכן היא בבחינת חושך, אבל מי שמתבונן בגמרא בעין האמת ומתחיל לחשוב מה הגמרא רוצה מאתנו, מבין ומשכיל שכל עומק לימוד הגמרא הוא שאנחנו נקיים את רצון הקדוש ברוך הוא כי הגמרא היא תורה שבעל פה, המלמדת אותנו למצוא את הקדוש ברוך הוא הנמסר מאתנו גם בעסקי העולם הזה לכן מי שיודע שקלקל במחשבתו הרהר הרהורים רעים השם ישמור הרהורי ניאוף הרהורי כפירה ואפיקורסות ודיבר כל מיני דיבורים רעים לשון הרע ורכילות וליצנות ניבול פה קללות

ומחלוקת, תיקונו שיתחיל ללמוד תורה שבעל פה, ועל ידי שאדם ירגיל את עצמו ללמוד גמרא, ששה סדרי משנה, וכלל תורה שבעל פה בבלי ירושלמי תוספתא על ידי זה יזכה לזיכוכ כזה בדיוק כמו שהיה בזמן הבית שהביאו אז שתי ציפורים חיות מהורות לקרבן וזה עיקר תיקונו, וכמו שבזמן הבית המקדש הביאו קרבן של שתי ציפורים חיות מהורות, על ידי שמכניסים את עצמם בתורה שבעל פה, על ידי זה זוכים להתיקון הנורא והנפלא הזה גם בימינו.

נעלם לשון העלם

נחזור אל סוד הנבואה שהזכרנו לעייל, צריכים להבין מה זה נבואה ומה זה רוח הקודש, ולמה צריך כל יהודי לשאוף ולזכות בזה העולם, אנחנו צריכים לדעת שירדנו לעולם הזה ובו אנו נמצאים עלינו לדעת שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הזה, והוא נקרא עולם מלשון העלם, כי הקדוש ברוך הוא נעלם בתוך העולם הזה, והוא לקח נשמה שהיא רוחניות חיות אלקות, והלביש אותה בגוף גשמי, והכניס אותה בעולם חומרי שלא רואים בו שום דבר רוחני ולא מרגישים שום דבר רוחני, ועיקר התכלית של הבריאה היתה בנין דישתמודעון ליה דהיינו בשביל שיזכו להכיר

ולשמוע בקולם לשמוע איך שהם לומדים את דרך ה', וכששומעים את קול נגינתם כי הקול של החכמים זה קול נגינה, כי גם מה שחכמים מדברים דברי תורה דברי יראת שמים דברי חכמה זה נקרא קול נגינה, וכששומעים את הקול שלהם ממילא נמשכים המח והבינה של האדם גם כן להתבונן בתוך דיבוריהם ועל ידי זה הפה שלו חוזר על הדיבורים ששמע ואז מתקשרת הבינה אל המלכות כלומר ההתבוננות שמתבוננים בדברי החכמים והצדיקים, ועל ידי הדיבורים שחוזרים על דיבוריהם על ידי זה מתקשרת הבינה אל המלכות.

קול נגינת הרשעים

ואם חס וחלילה אם אדם הולך אל ליצנים וכופרים, נואפים ומושחתים, נגבים ורוצחים, ושומע בקול נגינתם כלומר בקול הכפירות שלהם שזה נקרא קול נגינה שלהם או הולכים אל התיאטרון והקולנוע לשמוע כל מיני הזבל ולהסתכל ולהתבונן בפורנוגרפיה השם ישמור או בשאר מיני זבל, אז נחשך לו המח ונמטמם לו הלב והוא מלא קושיות על הקדוש ברוך הוא, והוא כל כך רחוק וכל כך חשוך לו עד שנכנסים בו מחשבות של התאבדות השם ישמור, עוברות עליו צרות, הוא מובטל

אותו וזה עיקר השעשוע אצל הקדוש ברוך הוא כשאדם בעולם הזה המלא מניעות חשכות צרות ויסורים בלבולים וטרדות, ורואה לפני העינים עולם מלא תאוות שחיתות וחושך אך האדם הזה אינו נכנע לגשמיות ומתחיל לחפש אחר הקדוש ברוך הוא וזוכה לגלות את הקדוש ברוך הוא ולמצוא אותו בעולם הזה זה עיקר השעשוע שיכולים להעלות למעלה, כי למעלה אצל הקדוש ברוך הוא, עולים מזה שעשועים כאלו שעוד לא עלו שעשועים כאלו מימות עולם, וזו היתה תכלית הבריאה, אבל ליכות לזה צריכים סייעתא דשמיא כי לא כל אחד זוכה בזה העולם להכיר את הקדוש ברוך הוא, אם אדם בא אל חכמים ורבנים צדיקים ושומע את קול הניגון שלהם, שומע את קול הדרשות שלהם, קול התורה שלהם, קול הניגונים שלהם, על ידי זה הוא נמשך אל הקדוש ברוך הוא ומתחיל לראות שכל מה שרואים בעולם הוא דמיון והימנעו אותו, ועד עכשיו הוא חי בחושך ובטעות וחשב שהוא אינו יכול להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, וכו'.

לשמוע בקול חכמים

ועל כן דבר גדול להרניל את עצמו ללכת אל צדיקים אמיתיים

של אלו הרשעים מלאה לכלוך
ומינוף אשרי המתרחק מהם.

ברכות וקללות

לא כן אם האדם זוכה והוא
מתקרב אל צדיקים וחכמים
אמיתיים ובא אליהם ושומע בקולם
על ידי זה נטהר המח מחשבה
שלו וכשיש לאדם מח מחשבה
טהורה אזי הדיבור שלו הוא דיבור
אחר לגמרי הוא לא מקלל הוא רק
מברך והוא גם מנחם את כל אחד
ויש לו דיבור טוב לכל אחד, הוא
מחייך לכל אחד ורוצה לעזור לכל
אחד, כי זהו ההפרש בין הקדושה
לבין הסטרא אחרא, הסטרא
אחרא והקליפות מכסות את
הקדוש ברוך הוא, ואילו הקדושה
מגלה את הקדוש ברוך הוא, לזאת
אם רואים אדם שתמיד מקלל השם
ישמור ותמיד מדבר רק רע על
זולתו תמיד מדבר לשון הרע
ורכילות וליצנות על אחרים תדעו
שהאדם הזה מלא חושך והוא
בעולם התוהו, והוא רחוק מאד
מהקדוש ברוך הוא, לא כן אם
רואים יהודי שתמיד מברך תמיד
מדבר רק טוב, תמיד יש לו מילה
טובה לכל אחד, והוא מדבר
מהקדוש ברוך הוא הוא בא מעולם
התיקון, ואור הקדוש ברוך הוא,
מאיר לו, כי הוא תמיד מברך
ומאיר באנשים אחרים את אורו
יתברך.

אין לו עבודה, הוא בא הביתה
ורב עם אשתו ומוציא את הכעס
שלו על הילדים ועל השכנים, ואינו
מבין שדבר זה בא מכיון שהוא
שמע קול נגינה של הסטרא
אחרא.

קול בלי התקשורת

כשתפתחו היום את הרדיו או
את הטלוויזיה ותראו מי הוא
המדבר ומי הוא המפמפט, תוכלו
להבין מהו קול נגינת הרשעים
איזה מטומטמים נואפים ומושחתים
יושבים שם והם רוצים ללמדנו את
דרך החיים, כשהחיים הפרטיים
שלהם יותר גרועים מחיות, הלא
אלו הם המינים והאפיקורסים שהם
כופרים לגמרי, חיים חיי ניאוף
וזבל, המח שלהם מלוכלך, ואיך
הם ילמדו אותנו דרך בחיים כשהם
בעצמם לא יודעים איך לחיות, כי
רובם ככולם לא צריך לספר לכם
מה קורה להם זה דבר מפורסם או
שהם מתאבדים או שהם
מתבוללים ויוצאים לגמרי מכלל
ישראל, או שבורחים לגמרי
מהארץ וכבר לא רואים אותם,
וחיים חיי מרירות, והם רוצים
ללמדינו איך לחיות ואנחנו
שומעים בקולם, שזהו קול הנגינה
של סטרא אחרא, והרי זה מה
שמפריד בין שתי הציפורים בין
בינה למלכות, בין ההתבוננות
ובין הדיבור, כי דיבור ומחשבתם

**מעלת הלמוד
תורה שבעל פה**

ולזכות לזה, אמר רבינו"ל, הוא על ידי שזוכים ללמוד תורה שבעל פה, לזאת אני מייעץ לכולכם לקבוע עיתים בתורה, ללכת אל שיעורי תורה ולשמוע בקול חכמים אמיתיים, שזה יטהר את מחשבתכם ותזכו גם כן להגיע אל האור הזה, עליכם לדעת שאצל הקדוש ברוך הוא מאד חשוב ומאד יקר כשיהודי אחר העבודה הקשה והמפרכת את הגוף בא הביתה ואוכל ואחר כך הולך אל בית הכנסת לשמוע קול תורה מאיזה רב מאיזה חכם, ומי שזוכה לזה זוכה לישוב בישיבה של מעלה, ואפילו מי שקשה לו היום זה מאד קל וכמו שאמרתי לכם כי יכולים לקנות קסמות על כל הש"ס ועל כל ההלכות ולשמוע את זה במכונית או בבית או בחדר כשהוא לבד ואף שבתחילה זה דבר קשה מאד, כי סוף כל סוף האדם היה בבחי' ולכלך את עצמו כמו שלכלך, ועדיין המח שלו מאד מצומצם וקשה לו ללמוד, אבל צריכים לזה מסירות נפש, ובכל יום לחטוף איזה שיעור במשנה פרק שתיים או שלשה, דף גמרא, דף ירושלמי, פרק בתוספתא, רמב"ם, טור ושולחן ערוך, שזה כלל התורה שבעל פה, ללמוד בכל יום

קצת, לשמוע שיעור בכל יום קצת, זה מטהר את המח, וכשאדם מרגיל את עצמו ללמוד תורה אף שזה קשה, ובוודאי זה קשה בהתחלה ללמוד תורה, אבל כשהאדם הוא עקשן או ירגיש סוף כל סוף נועם כזה בתורה שלא ירצה לעזוב את התורה כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, ואין לכם עוד נועם כמו נועם התורה, וכשאדם זוכה ללמוד תורה אז מזדכך המח מחשבה שלו, והדיבור שלו מדבר רק דיבורים קדושים ועל ידי זה מתחיל לראות לפניו עולם חדש לגמרי.

**תורה שבכתב
ותורה שבעל פה**

המדרש אומר (שוחר טוב תהלים י"ט) שכשמשנה רבינו היה בהר סיני ארבעים יום וארבעים לילה ידע מתי יום ומתי לילה לפי הלימוד שלמד, כשלמד תורה שבכתב היה יודע שהוא יום וכשלמד תורה שבעל פה ידע שהוא לילה, וצריכים להבין מה ההבדל בין תורה שבכתב ולבין תורה שבעל פה, הרי שתיהם נתנו בסיני אך צריכים להבין גם מה זה יום ומה זה לילה, אור יום הוא כשאדם זוכה לראות את הקדוש ברוך הוא כמו עיניו עינו הגשמיים, עיניו השכליים, זה נקרא אור יום וזה נקרא תורה שבכתב, ששומע את

קול הקדוש ברוך הוא מכל פרט ופרט מהבריאה, אצלו אין מציאות אחרת רק הקדוש ברוך הוא, מה ששומע ומה שרואה מה שמרגיש מה שמדבר הוא יודע שאין בלעדי השם יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלוף של עולם, זה נקרא תורה שבכתב שם גלוי הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב שם וידבר ה' אל משה ויאמר ה' אל משה, כל התורה שבכתב מדברת באופן פתוח מהקדוש ברוך הוא בכל כמה פסוקים מוזכרת שם השם, שם הוי"ה, ורואים ומרגישים את הקדוש ברוך הוא, זה אור יום, ולילה חושך הוא תורה שבעל פה, שזה בחינת חושך במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי, שהיא מדבר על הדברים שמלוכשים בזה העולם דומם צומח חי מדבר, כלומר ההלכות זה תורה שבעל פה.

ממלכות, משה רבינו היה רבן של נביאים, ודוד המלך היה רבן של בעלי רוח הקודש, משה רבינו הוא הסמל של התורה כי הוא הוריד לנו את התורה, ודוד המלך הוא הסמל של התפילה כי הוא הוריד לנו את התפילה וכשזוכים לקשר תורה עם תפילה כשאדם הוא עקשן ולומד בכל יום תורה והולך אל חכמים רבנים וצדיקים ושומע בקולם זה נקרא גם כן לימוד תורה וזה פותח את לבו לדבר אל הקדוש ברוך הוא להתפלל אל הקדוש ברוך הוא לשיר שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, וכשמתייחדים יחד תורה ותפילה בזה מתייחדים יחד משה ודוד תפארת ומלכות זעיר ונוקבא שזהו היחוד הכי גדול.

איך לזכות לנבואה?

ועל פי זה מגלה לנו רביז"ל את סוד הנבואה וסוד הרוח הקודש, ואומר שאל לנו לחשוב שאיננו יכולים לזכות לזה אנו צריכים רק רצון ואם יהיה לנו רצון לחזור בתשובה אמיתית נזכה גם אנחנו לכל זה, בוודאי צריכים להרבה רחמים כי היום רואים בעלי תשובה חוזרים בתשובה אבל מסתובבים כמו בעולם התוהו כי אין להם מדרך טוב וגם על זה צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא לזכות למצוא את

נבואה ורוח הקודש

כשאדם זוכה לקשר את התורה שבכתב לתורה שבעל פה, הוא מקשר את היום והלילה, את הרוחניות אל הגשמיות, והגשמיות אל הרוחניות, וברגע שאדם זוכה ומקשר רוחניות אל גשמיות וגשמיות אל רוחניות, זה סוד הנבואה זה סוד רוח הקודש, והאר"י הקדוש אומר שהנבואה באה מתפארת, ורוח הקודש באה

המדריך הטוב את הרב והחכם והצדיק האמת, שהוא יכול ללמוד אותו תורה ולהכנים בו חשק ותשוקה ללמוד תורה ושגם הוא יתחיל להתפלל בהתלהבות את התפילות הקבועות שחרית מנחה ערבית וירגיל את עצמו בשירי דוד המלך שהוא ספר התהלים, אם זוכים למצוא צדיק האמת כזה חכם אמת כזה שיכול להכנים חשק בכל בר ישראל שגם הוא ילמד תורה וגם הוא יתפלל בחשק ושמחה, צריכים להחזיק בו ולא לעזוב אותו בשום פנים ואופן, וסוף כל סוף על ידו תזכו גם כן להניע לכל זה, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו.

העולם ממעה

רביז"ל אמר לנו העולם הזה מטעה מאד תראו שהעולם הזה לא יטעה אתכם ובעוונותינו הרבים אנחנו עדים לכך שיש עכשיו התעוררות גדולה לתשובה אך הבעיה העיקרית הוא שלא מגלים לחוזרים בתשובה את האמת, לומדים אתם כל מיני לימודים אבל לא את האמת מהו האמת הקדוש ברוך הוא וברגע שאדם חוזר בתשובה צריכים ללמוד אתו את הלימודים האלו תדע לך שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו, והקדוש ברוך הוא אב הרחמן, והקדוש ברוך

הוא רוצה שתחזור אליו ואיך חוזרים אליו על ידי שירי דוד המלך על ידי שמרנילים את עצמם לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שנקרא אצל רביז"ל התבודדות, שאדם ילך במקום פנוי שאין שם בן אדם, וידבר אליו כמו שמדבר אל אבא כמו שמדברים אל חבר טוב וירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שלוקח את הדיבור שלו ושר שירות ותשבחות אל הקדוש ברוך הוא על ידי זה מתקשרת אצלו הבינה והמלכות, וזוכה לרוח הקודש כמו דוד המלך שבילה את ימיו בשירים ותשבחות להקדוש ברוך הוא, וכשאדם לומד תורה מכנים את עצמו בתוך התורה והולך אל חכמים שילמדו אותו תורה זוכה לנבואה שזה החיבור והיחוד בין משה ודוד בין תפארת למלכות, הקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכה באמת להגיע אל זה להתקרב אל חכמים אמיתיים אל צדיקים אמיתיים המדברים מזה ויחדירו בנו חשק ללמוד תורה לקבוע עיתים בתורה בכל יום פרק משניות דף גמרא דף ירושלמי פרק בתוספתא פרק ברמב"ם סימן בטור ושולחן ערוך בוודאי אם יכולים יותר מה טוב ומה נעים ויחדירו בנו את הענין של תפילה בציבור שחרית מנחה מעריב עלינו להחזיק בחכם וצדיק כזה ועל ידי זה נזכה באמת לחזור בתשובה, ואם נזכה לחזור

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ג'

מוהרא"ש נ"מ

בתשובה אזי יפתח לבנו ומוחינו
ונזכה להשיג את הקדוש ברוך
הוא עד שלא נראה ולא נשמע
ולא נרגיש ולא נדבר רק מהקדוש
ברוך הוא. שכל זה סוד הנבואה
ורוח הקודש ששומעים קול
מלמעלה ואתם כולכם יכולים
לזכות לזה אם רק לא תתיאשו

ולא תיפלו בדעתכם ותאמרו הרי
חזרתי בתשובה זה אומר חודש
זה אומר שנה וזה אומר חמש
שנים ועדיין לא זכיתי לכלום, אם
תהיו עקשנים ותכניסו את עצמכם
בדיבורים אלו אז תראו נפלאות,
הקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכה
כולנו לחזור בתשובה.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'

התאספנו היום לדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד' אשר הדיבור מרבינו רבי נחמן מברסלב זי"ע ומתורתו הוא זכות גדולה לנשמה, כי כל תורה ותורה שאמר ונילה רביז"ל יש בה סודות גדולים המגלים לאדם את הדרך בחיים, כי רביז"ל השיג ברוח קדשו את כל אשר יעבור על כל עם ישראל במשך כל שנות גלותו עד ביאת משיח צדקינו ונילה לכל אחד ואחד עצות נוראות ונפלאות איך לצאת מהבוץ שלו ואיך למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום ובכל מצב כי תורתו העמוקה יורדת לכל אחד ואחד באשר הוא שם ומוציאה אותו ממצבו מהיכן שנפל ומגלה לו איך גם הוא יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא במקום שהוא שם ולחזור בתשובה שלימה, ומכיון שזכינו לדעת מרבי נורא ונפלא שכזה עלינו להרבות בדיבור ממנו ולגלות את לימודי הקדושים לבני אדם, כי כל עיקר לימודו של רביז"ל הוא רק לימוד האמונה הקדושה, האמונה המזוככת והברורה בו יתברך.

קדושה ומניעות

כלל גדול מונח בידינו והוא

מקובל עוד מצדיקים בדורות הקודמים, שכל דבר שבקדושה יש עליו מניעות, כי הס"מ לא יניח ולא יתן לדבר שבקדושה לצאת מכח אל הפועל, וימנע בכל כוחו את הדבר, אך כשהאדם מתגבר עליו בכוחו להוציא את הדבר מכח אל הפועל, אז הוא צריך לעבור מניעות רבות כדי לזכות למה שהוא רוצה, ולכן סימן לדבר שבקדושה הוא שקשה להוציאו מן הכח אל הפועל, ויש עליו מניעות רבות, מה שאין כן דבר שאין עליו מניעות והוא בא בקלות, יש לחשוד שהוא בא מהסיטרא אחרא, ומכיון שהס"מ מעוניין שהדבר יצא מן הכח אל הפועל, ובוודאי כוונת הס"מ היא שבסופו של דבר, דבר זה יפריע לקדושה, ולכן הוא עושה הכל כדי שהאדם יוכל להשיג דבר זה בקלות גדולה, ולכן אצל הצדיקים תמיד היה מונח כלל זה, שכל דבר שבקדושה יש עליו מניעות, ואם יש דבר שאין עליו מניעות צריכים לחשוש ולפחד שמא הוא מהסיטרא אחרא ולבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא לדעת מה לעשות ואיך להתנהג, כי הסימן המובהק לדבר של הקדושה הוא כשיש עליו מניעות ועיכובים רבים.

מניעות עושות כלי

והנה כשאדם רוצה להתקרב אל הקדושה ההכרח הוא שיעברו עליו מניעות וחץ מהסיבה שהס"מ אינו רוצה להניח לאדם להוציא את עניני הקדושה מן הכח אל הפועל, עצם המניעה שבאה לאדם כשהוא רוצה להתקרב אל הקדושה מנבירה את החשק שלו לכך, ועושה לו כלי גדול יותר כדי שיוכל לקבל בו שפע לימוד ונלווי אלקות (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"ח) ודבר זה מוכב גם בעניני האדם שכל מה שעובר עליו היפך רצונו ויש לו צרות ויסורים גדולים, כשזוכה לחזור בתשובה אמור לו ליפול בדעתו ולחשוב כאילו שאין רוצים אותו למעלה וכאילו אין צריכים אותו כבר, כאשר נכנסת מחשבה זו ברוכ בני אדם והמעות הזאת באה גם כן מהס"מ הרוצה להכביד עליו את התשובה ועל כן שולח לו כל מיני מחשבות של הבל העיקר שיעזוב עצמו ויברח ממנו יתברך ובאמת מי שיש לו רק קצת שכל ויודע את האמת אשר אין בלעדו יתברך כלל והוא יתברך חפץ חסד ורוצה בתשובתם של רשעים, ועל כן אף פעם אינו נשבר משום דבר אדרבה כל מה שיש לו מניעות יותר גדולות ועיכובים רבים הוא יודע שהכל לטובתו הנצחית וזהו

היסוד בדברי רביו"ל המגלה לנו שאדם צריך לדעת שכל מאורעותיו הם לטובתו, והכל כדי שיקבל כלי גדול יותר להתקרב אליו יתברך בשלימות.

מעין עולם הבא

רביו"ל אומר כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, והנה עולם הבא הוא ענין השנות אלקות, כלומר שמשני ומבין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות נמור הוא, אשר זה נקרא עולם הבא דהיינו שאין אצלו הפרש וחילוק בין איפה שהוא נמצא ובין מה שעובר עליו, תמיד ימצא את הקדוש ברוך הוא שם ותמיד יודה להקדוש ברוך הוא, כי ככל שהאדם זוכה להתקרב יותר אל הקדוש ברוך הוא, הוא זוכה להכירו יותר ומרגיל את עצמו להודות ולהלל להשם יתברך על כל מה שהוא עושה בשבילו, וזהו עיסוקו כל ימי חייו רק להודות ולהלל להשם יתברך על כל החסדים שהוא עושה עמו, ולכן נקראים הצדיקים והאנשים הכשרים "עולם הבא איד" (יהודי מהעולם הבא). דהיינו שאף על פי שהם עדיין נמצאים בעולם הזה בכל אופן כל מוחם ומחשבתם מונח בעולם הבא והם חושבים רק ממנו יתברך ומהשנות אלקות.

הוא, הכל למובה, באותו לילה באו שודדים אל העיר שדדו את כולה והרגו את תושבי העיר, ואז הודה רבי עקיבא להקדוש ברוך הוא, על כל הניסים שעשה עמו שכן אם לא היו קורים לו כל הדברים הללו היה נשאר ללון בעיר באותו לילה ונורלו היה כגורל אנשי העיר, ומכיון שלא הסכימו להכניסו לעיר וכן נלקחו ממנו הדברים שהיו לו לא שמו אליו השודדים לב ולא נגעו בו לרעה, והנה מסיפור זה של רבי עקיבא אנו לומדים את דרך חייו ורואים כיצד היה לו כח לעמוד בכל הצרות והיסורים שעברו עליו, עד שבסופו של דבר מת על קידוש השם כשסרקו את בשרו במסרקות ברזל, וגם אז לא נע ולא זע אלא קרא קריאת שמע וקיבל עליו עול מלכות שמים, וכששאלו אותו תלמידיו, רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה ועכשיו כשבא לידי לא אקיימנו?!, כי רבי עקיבא כל ימיו כשקרא את הפסוק הראשון של קריאת שמע וקיבל עליו עול מלכות שמים היה מקבל עליו ארבע מיתות בית דין במסירות נפש במחשבתו ומחשבתו היתה חזקה ותקיפה כל כך עד שהיה מצטער ומרגיש יסורי המיתה ממש כאילו סוקלין ושורפים אותו דהיינו שכל ימיו התכונן למסור את נפשו בשביל הקדוש ברוך הוא ולכן בשעה שבאה

וכשאדם יודע שכל מאורעותיו הם למובתו, וכל מה שעובר עליו אפילו אם עוברים עליו צרות ויסורים הם למובה, על ידי זה זוכה להגיע לבחינת מעין עולם הבא וכמו שכתוב (תהילים נ"ז) בהוי"ה אהלל דבר באלקים אהלל דבר, דהיינו שמהלל את הקדוש ברוך הוא הן כשעוברת עליו מידת החסד והן כשעוברת עליו מידת הדין, הן כשהולך לו טוב, והן כשלא הולך כל כך טוב, ועל ידי שמהלל ומשבח את הקדוש ברוך הוא מכל דבר, על ידי זה מגלה שהכל למובה והכל מתנהג על ידו יתברך וממילא זוכה לבחינת עולם הבא.

מסירות נפש של צדיק

הגמרא (ברכות ס':) מספרת לנו על רבי עקיבא שלקח עמו לדרך חמור לרכב עליו נר להאיר לו בלילה כדי שיוכל ללמוד, ותרנגול כדי שיעירו לחצות, וכשהגיע לעיר ורצה לנוח שם לא רצה אף אחד להכניסו לביתו רבי עקיבא יצא אל מחוץ לעיר ולמרות שכל הענין היה בזיון גדול בשבילו לא השפיע עליו והוא אמר כל מה שעושה השם יתברך הכל למובה לאחר מכן בלילה נטרף החמור, נכבה הנר, וגם התרנגול נאכל ורבי עקיבא נשאר בחושך לבד, אך המשיך לומר כל מה שעושה הקדוש ברוך

לפניו ההודמנות לכך לא ויתר עליה, כי זוהי דרכם של הצדיקים האמיתיים שכל ימיהם הם עובדים את הקדוש ברוך הוא במסירות נפש גדולה, אמנם יש אחרים המנסים לחקות את הצדיקים על ידי לבושם ותנועותיהם וכו', אך בחיצוניות אי אפשר כלל להכיר את הצדיק, בחיצוניות אפשר להטעות אנשים, אך פנימיות הצדיק היא מקשה אחת של מסירות נפש בכל לבבו נפשו ומאודו אל הקדוש ברוך הוא, ולכן הצדיקים הגדולים באים לביטול כל כך גדול אל הקדוש ברוך הוא עד שלהם לא משנה כלל מה עובר עליהם, והן כשעוברת עליהם מידת הדין, או שיש עליהם חסדים הם תמיד דבוקים בהקדוש ברוך הוא ומודים ומשבחים לו יתברך.

הוי"ה אחד ושמו אחד

ואומר רביז"ל אשר בחינה זו היא מעין עולם הבא כמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים נ'.) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד והקשו וכי האידנא לאו הוא אחד ותירצו חכמינו הקדושים האידנא (עכשיו) מברכין על הטובה הטוב והמטיב ועל הרעה דיין אמת, ולעתידי כולו הטוב והמטיב, דהיינו עכשיו כשקורה לאדם מאורע טוב כשנולד לו בן או איזו טובה אחרת הוא מברך הטוב והמטיב, ואילו

חס וחלילה כשקורה מקרה רע, כשמישהו נפטר או כשהוא מפסיד כסף רב וכו', הוא מצמער ואומר ברכת ברוך דיין האמת, אך לעתיד לבא כשיבוא משיח ויגלה את הקדוש ברוך הוא לכל, יברכו על כל דבר הטוב והמטיב אפילו על הדברים שאנו מחשיבים אותם היום לרעים, כי אז יבינו וישינו שכל מה שעובר על האדם הוא לטובה ויהיה שם הוי"ה ושם אלקים, דהיינו מידת החסד ומידת הדין, באחדות גמור, וידעו שהכל לטובה, והנה דבר זה הוא יסוד חשוב מאד בחיים, שהאדם ירגיל את עצמו לדעת שאין שום רע בעולם כלל והכל לטובה, ואפילו מה שנדמה לרעה הכל לטובה, וכמו שמספרים על המגיד ממעזריטש זי"ע שפעם באו לשאול אותו על ענין הטוב והרע, מהו החילוק בין טוב לרע, ולכאורה איך אפשר לקבל את הרע כמו שמקבלים את הטוב ולומר שהכל לטובה, בסופו של דבר הרע הוא רע, אמר המגיד לנו לתלמידי הרבי ר' זי"ע והוא יסביר לכם את הענין, הרבי ר' זי"ע היה אז עני גדול מאד, מצבו היה דחוק מאד, היה גר בבית דל מאד, ואפילו בגדים לא היו לו, וכשבאו אליו לשאול שאלה זו בשליחותו של המגיד, הסתכל עליהם הרבי ר' זי"ע בפליאה גדולה ואמר, "אינני מבין מדוע לח

אתכם המניד לשאול אותי, מהו טוב ומהו רע, מהיכן לי לדעת מהו רע, הרי אף פעם לא היה לי רע בחיים...", וכששמעו זאת מיד הבינו שלכך התכוון המניד ממעזריטש זי"ע, כי הצדיקים הגדולים דבוקים כל כך בהקדוש ברוך הוא במסירות נפש גדולה עד שלא משנה להם היכן הם ומה עובר עליהם והם יודעים שהכל לטובה, וכל זה מרוב דביקותם בו יתברך עד שלא אכפת להם כלל מה שעובר עליהם כי הכל ממנו יתברך.

מלכות דקדושה

והנה בוודאי מדריגה זו היא מדריגה גדולה וגבוהה מאד, דהיינו שהאדם יגיע למידת ביטול גדולה כל כך עד שלא יעניין אותו שום דבר ועל כל מה שיעבור עליו ידע שהוא רק ממנו יתברך, והכל לטובה, הרי אין מדריגה יותר גדולה מזו, ורביז"ל מגלה לנו איך נוכל גם אנחנו להגיע למדריגה גדולה וגבוהה כל כך ונזכה גם אנחנו להבין שהכל לטובה, ואומר רביז"ל שלזכות לבחינה הזאת אפשר רק כשמעלה בחינת מלכות דקדושה מהגלות מבין העכו"ם כי עכשיו המלכות והממשלה להעכו"ם, דהיינו כאשר האדם אינו מקשר את כל מה שקורה בעולם הזה אל הקדוש ברוך הוא, דבר

זה נקרא בשם מלכות העכו"ם דהיינו שהוא כביכול נותן כח למלכותם בזה שהוא חושב שהם מנהיגים את העולם, הם מסבכים את כל מה שקורה והם כביכול מחליטים ובעלי כח וכו', (וכמו שרואים עכשיו במציאות בעולם שכל העולם מדבר מאותו ענין וכל אחד עוסק בניחושים מי ינצח במלחמה ומי יותר חזק וכו', ובזה נותנים כח למלכות הגויים, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל ורק הוא יתברך מחליט מה קורה ומה יהיה ומי ינצח ואיך יתנהל הכל, אך כשהאדם אינו מקשר את כל מה שקורה בעולם אל הקדוש ברוך הוא הוא מפיל את המלכות דקדושה אל מלכות העכו"ם, כי הנה ידוע שמלכות העכו"ם נקראת גם היא בשם אלהים וכמו שכתוב (תהילים ע"ד) אלהים מלכי מקדם, אך הם יונקים מאחורי שם אלוקים בשביל הבחירה והנסיון, דהיינו מכיון שיש בחירה ונסיון נדמה לבני האדם שכביכול המלכים האלה הם מנהיגים את כל העולם והם מחליטים ושולטים ונלחמים וכו', וכדי לזכות להשגה נפלאה זו להשיג שהכל לטובה ולזכות לבחינת מעין עולם הבא, צריכים להשיב את המלוכה אל הקדוש ברוך הוא דהיינו לדעת שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל כלא קמיה ולאף אחד בעולם אין

תמיד ימצא הבעל דבר תירוצים מתירוצים שונים מדוע לא לומר חצות, הוא יטען שעתה הוא לא זמן חצות, ושעיקר שלימות אמירת תיקון חצות היא רק כשקמים מהשינה, וכדומה תירוצים מתירוצים שונים, שהמטרה הסופית שלהם היא לגרום לאדם לא לומר תיקון חצות, אך כשהאדם מוסר את נפשו ואינו מסתכל על כל המניעות הללו ואומר תיקון חצות אפילו שאינו מיושב בדעתו בדיוק כשם שהוא מתפלל את הג' התפילות האחרות, הוא זוכה לכל התיקונים שאליהם זוכים באמירת תיקון חצות, והנה ידוע לנו שרביו"ל נילה וחידוש את התפילה החמישית, שהיא תפילת ההתבודדות, שהאדם יבוא לפניו יתברך וישפוך את נפשו לפניו יתברך, שעל ידי זה הוא שובר את כל המחיצות ומעלה את המלכות דקדושה מבין הנויים, כי על ידי שהאדם בא לפני הקדוש ברוך הוא ומדבר אליו, הוא מעלה את המלכות ומגלה שה' הוא המלך ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אך הדבר הזה הוא הדבר הקשה ביותר כי הס"מ יתגבר ולא יניח לו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כי ברגע שהאדם מדבר אליו יתברך מיד הורג ומוציא את הס"מ ממנו לגמרי, ולכן צריך למסור נפשו על זה ולדבר אליו יתברך

כח, רק להקדוש ברוך הוא בעצמו ורק הוא מחליט מה יהיה ואיך יהיה וכו', ובאמת צריכים לדעת מה עושים עכשיו הרי בסופו של דבר כל העולם כולו הפוך, יש מלחמה גדולה וכולם מדברים רק על זה, ולפני שמושיח יבוא יקום הס"מ בעצמו וילחם נגד כל העולם וירצה כביכול להראות את ענין "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" כאילו הכל תלוי בנשק ובכח, אך באמת הכל שטות והבל, מלחמות מנהל הקדוש ברוך הוא, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

עליית המלכות לשרשה

והנה אנו יודעים שחכמינו הקדושים תיקנו לנו ג' תפילות קבועות, שחרית מנחה ומעריב, וכן באמצע הלילה צריכים לומר תיקון חצות, ומעלת אמירת תיקון חצות היא גדולה מאד מאד וצריך למסור נפשו לומר תיקון חצות בדיוק כשם שהאדם מתפלל בכל יום את השלשת תפילות הקבועות שחרית מנחה ומעריב, כי בוודאי אפילו אם האדם קם מאוחר הוא מקפיד להתפלל שחרית, ואפילו אם איחר את תפילת מעריב לא ישתמש ממנה אלא יתפלל אותה ואותה הדבר צריך להיות בענין תיקון חצות, אלא שמכיון שמעלת אמירת חצות היא גדולה כל כך

במסירות נפש ועל ידי זה יעלה את המלכות לשרשה

מי מחזיק במקל?

והנה כשאדם זוכה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא יודע שאין אף אחד בעולם שיכול לעשות לו שום דבר אלא הוא יתברך בעצמו, אך כשמסלק ממנו ענין זה ומפחד מבני אדם נופל ליראה חיצונית, יראה נמוכה, כמו תינוק המפחד שהמקל ירביץ לו, וכשיתבונן יבין שהמקל בעצמו אינו יכול לעשות לו כלום אין לו לפחד מן המקל, הוא צריך לפחד ממי שמחזיק את המקל, ממי שמכה במקל, ואותו הדבר הוא כשהאדם נופל לפחדים, מה יהיה, מי יודע מה סאדם יעשה, האם יקרה משהו וכו', ואז נופל ליראה חיצונית, הוא מפחד מהמקל, כמו ילד קטן, ומזה בא שהוא עושה אחר כך תכניות מה לעשות ואיך לברוח ואיך להגיב ואיך לנקום וכו', אך כשיתבונן קצת יראה ישכיל ויבין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והוא יתברך מנהיג את העולם, ולכן צריך לפחד ממנו יתברך ולא מן המקל שלו, ובמקום לנסות לברוח או להגיב וכו', צריך לחזור אל הקדוש ברוך הוא והוא כבר יסדר את הענינים על הצד הטוב ביותר, ולכן עיקר העבודה של האדם בעולם הזה הוא להגיע לכך

שירגיש תמיד את הקדוש ברוך הוא ויפחד רק ממנו יתברך, ולכך יגיע רק על ידי עבודת התפילה דהיינו שיגש למקום פניו שאין שם בני אדם ושם יספר לו יתברך את כל לבו וישפוך לפניו את שיחו, בוודאי שלא ביום אחד יגיע למדריגה והשגה זו להרגיש שהקדוש ברוך הוא, נמצא עמו אתו ואצלו, אך ברבות הזמן יוכל גם הוא להרגיש זאת, כי כשיזכה להסיר מעצמו את הקליפות והלבושים המלוכלכים שהלביש את נשמתו על ידי חטאיו ועוונותיו הרבים אך כל זה תלוי בעקשנותו של האדם, כי עיקר הלבושים הצואים והקליפות שמקיפים את האדם מכניסים בו כפירה עד שקשה לו להאמין בהקדוש ברוך הוא, ולכן הוא נופל כל כך בפחדים, וכשיזכה להתפלל יזכה להוריד ממנו את הבגדים הצואים הללו ולאט לאט יתגלה לו האור הגדול אור האמונה ויזכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא ולא יפחד מאף אחד בעולם כי כשיזכה להוריד ממנו את כל הלבושים יזכה להכירו יתברך ביחוד פנים אל פנים אשרי לו.

ראי - ירא

והנה להגיע למדריגות גבוהות ורמות כאלה אי אפשר להגיע כי אם על ידי עבודת התפילה, ועל

מגיע על ידי מידת השפלות.

יידוי דברים

והנה כשאדם מנושם ושפל בא אל צדיק גדול כזה שעוסק בעבודת השם יתברך במסירות נפש גדולה ומספר לו את כל מה שעובר עליו ובאיזה מצב הוא נמצא רחמנא ליצלן, הצדיק מקשר את האדם אל הקדוש ברוך הוא, דהיינו שהאדם הנ"ל מדבר אל הצדיק מכיון שהוא רואה אותו וחושב שהוא מספר לו את מה שעובר עליו, אך הצדיק שיוודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל מקשר את דיבורי האדם אל השם יתברך, ואומר להקדוש ברוך הוא "רבנו של עולם ראה האדם הזה מדבר אלי כי הוא חושב שאני נמצא פה אך באמת אין שום מציאות בלעדיך כלל שמע נא מה שהוא אומר ועזור לו", כי בסופו של דבר הצדיק אינו מעוניין לשמוע מה שהאדם מספר, הוא אינו מעוניין לדעת מה עשה ואיך נפל וכו', המטרה היחידה שלו היא להעלות את האדם ממצבו הרע, להעלות את האדם מהבוץ שנפל בו ולכן הוא מקשר את האדם מיד אליו יתברך וכך הופך היידוי דברים שהאדם מתוודה אל הצדיק ליידי דברים שמתוודה לפני הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה נמחלים עוונותיו.

ידי מידת הענוה שהאדם יכיר את מקומו וידע מי הוא ומה עשה, ובאמת אם האדם רק יסתכל על עצמו בראי ויראה מה הוא מה עשה ואיך הוא נראה מיד תיפול עליו יראה ופחד גדולים, ובוודאי לא יתגאה ויהיה עניו בשלימות, אך לזכות להסתכל על עצמו בראי צריך זכות מיוחדת, ובעיקר זוכים לכך על ידי שמתקרבים אל הצדיק, כי כשמתקרבים אל הצדיק מתחילים להסתכל על עצמו ולראות איך הוא נראה ואז יהיה עניו ושפל רוח ויתפלל אליו יתברך ויזכה לכל המדרגות, כי העיקר היא מידת הענוה והיראת שמים וכמו שמספרים שפעם התאספו תלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע ודיברו מגדלותו וממופתיו הרבים, ובלילה שלאחר מכן בא הבעש"ט הקדוש זי"ע לאחר מתלמידיו בחלום ואמר "מדוע אתם מדברים מהמופתים שלי, מדוע אין אתם מדברים מהעבודה והיראת שמים שלי" ותוך כדי כך ראה התלמיד בחלום שהבעש"ט הקדוש זי"ע עומד על הר גבוה ומתחיל להתנגלגל למטה ומתרסק לחתיכות קטנות, ואחר כך קם ואומר "אתה רואה כל ימי חיי חשכתי שאני מוכן להתרסק ולהקרע לאיברים בשבילו יתברך", ומיד התעורר התלמיד בפחד גדול מן החלום. כי עיקר הגדלות של הצדיק היא מידת היראת שמים שלו ולזה

ידיעה שלימה

ואומר רביז"ל כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם למובנתו וחסד ונבונה היינו הך זו נקראת ידיעה שלימה, כי עיקר הגלות של האדם עיקר הצרות של האדם נובעות מבחינת מצרים, דהיינו מיצר ים החכמה שמוחו קטן ומצומצם והוא אינו יודע מה לעשות ואינו יודע שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו, ולכן נופל לבחינת פרעה מלך מצרים, דהיינו שמידת המלכות שלו נופל לגלות ובמקום לדבר מגילוי האלקות, במקום לדבר מהשם יתברך הוא מדבר דיבורי פרעה שהוא פה רע, דהיינו שמדבר מעסקי העולם הזה וממלחמות ופחדים וכו', אך כשזוכה לקשר את הכל אליו יתברך, כשזוכה לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל למובנה הוא זוכה ליציאת מצרים ולגילוי משה רבינו שהוא היה המנהיג והרבי והצדיק האמיתי והוא גילה לכולם את הגילוי האמיתי ופתח להם את הדעת ואמר "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים", דהיינו כשזוכים לצאת ממצרים זוכים לדעת שהוי"ה מידת החסד ואלקיים מידת הדין ענין אחד הוא ועל ידי זה זוכים להגאל ולהנצל מכל הצרות וזהו ענין מידת

הדעת שאינה נחשבת כספירה מתוך העשר ספירות אלא רק כחיבור של חכמה ובינה, או חסד ונבונה דהיינו כשהאדם מגיע לשכל האמיתי שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ומאחד את החסד והנבונה ביחד על ידי זה הוא מקבל את הדעת האמיתית ומרגיל את עצמו לתמיד להודות ולהלל להקדוש ברוך הוא וזוכה לחיות חיים טובים.

אחד - אהבה

וזה מה שכתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד כי אחד בגימטריא אהבה דהיינו שאם האדם זוכה לאהבת השם יתברך בשלימות ובכל מה שעובר עליו הוא חוזר רק אליו יתברך על ידי זה הוא זוכה לאחדות הנ"ל דהיינו לאחד בין חסד לנבונה ולזכות לדעת האמיתי, וכך צריך האדם להרגיל את עצמו להודות ולהלל להקדוש ברוך הוא על כל מה שעובר עליו ואפילו שנופל לאיפה שנופל לחזור בתשובה מאהבה אליו יתברך וכמו שכתוב (משלי ג') "את אשר יאהב ה' יוכיח", ועיקר אהבת השם יתברך נכרת באהבת עם ישראל, כמאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע "מי שאוהב את האב אוהב את הבנים", דהיינו ככל שהאדם אוהב יותר את השם יתברך כך יאהב יותר

ובושות, מה בכך, בוודאי כדאי ומשתלם להתבונן בשביל הקדוש ברוך הוא, ובשביל הצדיק, וזהו סימן אמיתי על אהבה בשלימות.

תמותת רשע רעה

ואמר רביז"ל כשהאדם חוטא העוונות נחקקים על עצמותיו ועוברות בו מעבר לעבר והם הם המעיקים לו והמצערים אותו, ולכן כשעובר על האדם מה שעובר הוא צריך לדעת שעוונותיו גרמו לו זאת והוא סובל בגללם, וכמו שכתוב (תהילים ל"ד) "תמותת רשע רעה", דהיינו הרעה של האדם ובפרט החטא הידוע פגם הברית הנקרא רע, הוא הוא הממותת את האדם וגורם לו את הצרות והרעות שעוברים עליו, ולכן כשאדם רוצה לצאת מהצרות והבעיות שעוברים עליו אין לו לצאת ולריב עם האנשים העושים לו את הצרות והבעיות שכן זה בעצמו לא יועיל, אנשים אלו הם רק שלוחי הקדוש ברוך הוא ועושים את שליחותם, עיקר העצה היא לכבול את עצמו אליו יתברך ולבא אל הקדוש ברוך הוא בלב נשבר ולהתוודות לפניו יתברך על כל מה שחטא ופשע, ועל ידי זה יוכל להמתיק מעצמו את כל הדינים ויוכל להפטר מכל הצרות והבעיות, וזהו ענין מצוות וידוי שהיא כל כך גדולה, עד שהרמב"ם פוסק (הלכות תשובה פרק

את עם ישראל ודבר זה מתבטא בכך שהוא רוצה לעזור לכל יהודי ורוצה לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, ולכן הצדיקים הגדולים העוסקים בקירוב נפשות ישראל אליו יתברך, זוכים לכך אך ורק על ידי שהם אוהבים את השם יתברך בשלימות ויש להם את הדעת האמיתית ולכן הם עוסקים רק בקירוב רחוקים אליו יתברך, וכמו שכתוב בזוהר על משה רבינו שעיקר גדלותו היתה שהלך תמיד במחשבות וכיסופים איך זוכים להכניס את ההשנות והידיעות שלי בכל אחד ואחד מעם ישראל, כי משה רבינו היה עניו בשלימות וממילא זכה להכיר את גדולת הבורא ואת כל יהודי ויהודי ורצה לקרבו אליו יתברך, כי הצדיקים האמיתיים כל רצונם וכיסופם בחיים הוא רק לקרב עוד יהודים אל הקדוש ברוך הוא, וזהו הסימן שהאדם באמת אוהב את הקדוש ברוך הוא, כשהוא רוצה לקרב יהודים אליו יתברך, ואותו הדבר הוא לגבי ענין גילוי אור רביז"ל כי כשאדם באמת אוהב את רביז"ל כל כיסופיו ורצונותיו הם רק איך להחדיר את האור הנפלא של רביז"ל בעולם, ולא חס ושלום איך מרויחים כסף בעזרתו של רביז"ל... ובזה שמוסר את נפשו לגלות את אור רביז"ל בעולם בזה מתגלית אהבתו אליו, ואף על פי שיש לו בזיונות

ורביז"ל מנלה לנו עצה, מה לעשות, ואיך לצאת מכל הצרות והיסורים שעוברים עליו, והיא ללכת למקום פנוי ולדבר עמו יתברך וענין זה הוא ענין ההתבודדות, דהיינו שהאדם יתודה לפניו יתברך ויספר לו את כל אשר עובר עליו ועל ידי זה יזכה להמתיק מעצמו את הדינים וינאל סוף סוף מהיסורים הקשים העוברים עליו, ואם אדם יהיה חזק בזה דהיינו חזק בענין ההתבודדות ויתמיד לדבר אל הקדוש ברוך הוא בסופו של דבר יגיע לכל המדרגות הגבוהות ביותר, נמצא שכאשר האדם מדבר אל הקדוש ברוך הוא, כשהאדם מכיר בקיומו של המלך ומדבר אליו, על ידי זה מעלה את המלכות דקדושה מהנלות לשרשה ועל ידי זה זוכה לדעת האמיתית לדעת שה' אחד ושמו אחד והוי"ה ואלקים, חסד ודין, כולו אחד הוא.

התקרבות לצדיקים

ואמר רביז"ל העולם כולו והאדם בפרט כלולים מארבע יסודות אש מים רוח עפר, שמהם נמשכות המידות והתאוות הרעות על האדם, ומי שרוצה ללכת בדרך הקודש צריך לשבר כל המידות רעות וצריך להתקרב אל הצדיק והוא יפרש ויברר לו דרך לפי שורש נשמתו איך להתקרב אל

א' הלכה א') שאפילו אם האדם יעשה כל מיני עבודות שבעולם בשביל הקדוש ברוך הוא, לא יועיל לו שום דבר כל זמן שלא התודה על חטאיו, וכשמתודה הוא זוכה שמוחלים לו על כל עוונותיו, וכמובא בספר החינוך על מצוות וידוי (מצוה שס"ד) אשר בעצם הידוי כשהאדם בא לפני הקדוש ברוך הוא ואומר רבוננו של עולם חטאתי עויתי פשעתי וכזאת וכזאת עשיתי וכו', בזה הוא מנלה שיש אלקים בעולם והוא מאמין במציאותו, ועל ידי זה בעצמו ממתיק מעליו את כל הדינים, ועל ידי שהאדם מתודה על חטאיו הוא זוכה שהעבירות שנחקקו בו מעבר אל עבר יוצאים החוצה מעצמותיו וכל הצירופים הרעים נפרדים ומתבטלים ממנו.

מה עושים?

והנה כשאדם חוטא ופושע נכנסים בו העוונות והפשעים מעבר על עבר והם גורמים לו את כל הרע, ומזה בא שהאדם סובל מה שסובל הן בנשמות דהיינו שסובל עניות ודחקות, והן ברוחניות דהיינו שנופל בדעתו ונכנס לדכאון ועצבות עד שהולך לחפש מרפא אצל פסיכיאטורים ורופאים וכו', וכל זה מחמת העבירות הרבות שנכנסו בגופו ועצמותיו והם המררים את חייו,

הקדוש ברוך הוא, ובהתקרבות אל הצדיק יש שלש בחינות, הראשונה היא כשרואה אותו, השניה היא כשנותן לו צדקה והשלישית הוא כשמתוודה וידוי דברים לפני התלמיד חכם, והנה ענין הצדיק הוא ענין רוחני, צדיק לא יכולים להכיר מבחוץ, ולא כל מי שאנשים אומרים שהוא צדיק, הוא באמת צדיק, צדיק הוא מי שבטל ומבוטל אל הקדוש ברוך הוא והזוכה לקרב את האדם אליו יתברך, כי הצדיק האמיתי נקרא אם על שם שהוא מיניק לישראל באור תורתו והתורה נקראת חלב כמו שכתוב (שיר השירים ד') דבש וחלב תחת לשונך, דהיינו עיקר הצדיק היא הרוחניות של הצדיק, התורה של הצדיק, וכשזוכים לקבל מהצדיק תורה סימן שזוכים להתקרב אליו, מה שאין כן אם הולכים אל צדיק ונדחפים ולא מקבלים שום דבר, סימן שעדיין לא מקורבים אל צדיק, ומכיון שעיקר הצדיק היא רוחניות הצדיק יכולים גם אחרי הסתלקות הצדיק ללמוד את תורתו של הצדיק ולהיות מקורבים אליו, וזאת מלבד הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור שאותם צריך לחפש ואליהם צריך להתקרב, כי בכל דור ודור יש צדיקים אמיתיים, וכמו התינוק שכאשר רואה את אמו, הוא עוזב את כל עניני השמות שלו והולך אליה, כך מי שזכה למעום את

המעם האמיתי של אורו של רביז"ל עוזב הכל ונמשך אחריו.

ראיית פני הצדיק

הבחינה הראשונה של ההתקרבות לצדיקים היא ענין ראיית פני הצדיק, דהיינו שיסתכל על הצדיק כי בהסתכלות בעצמה יש מעלה גדולה, ומספרים על הרה"ק מטשהרין ז"ל שהיה עובר בכל שנה בראש השנה והיה מסתכל על פניהם של אנ"ש, ואמר בין כל אנשי שלומינו שנתקבצו לאומין, בוודאי פניו של הצדיק נמצאות אצל אחד מהם ולכן הוא רוצה לראות את כולם כדי לקיים ראיית פני הצדיק, ובוודאי גם ההסתכלות והראיה בספריו של הצדיק נקראים בחינת ראיית פני הצדיק, וכמו שמספרים על הרה"ח ר' שמואל הורביץ ז"ל שדרכו היתה להתבודד מול ליקוטי מוהר"ן פתוח ואמר אני מתוודה לפני הצדיק, כי כשאדם מסתכל ומתבונן היטב בתורתו של הצדיק ובספריו הקדושים הוא זוכה לקיים את ענין ראיית פני הצדיק, וכשזוכה לראות את הצדיק נופלים ממנו התאוות הרעות הבאים מדומם וצומח, דהיינו שנכנסת בו שמחה עצומה והתאוות מתבטלים ממנו, ואת הדבר הזה אפשר בהחלט לראות במציאות, כי כשהאדם זוכה להתקרב באמת אל

רביז"ל אין עוד שמחה גדולה מזו, כי הוא זוכה סוף סוף למצוא את הטעם בחייו, והוא המאושר ביותר, וממילא מתבטלות ממנו כל התאוות, כי מי שזוכה באמת להיות מקורב לרביז"ל כבר אין לו תאוות לדברים אחרים, וכמו שאמר רביז"ל פעם אחת, שהמקורבים אליו אפילו כשיעשו עבירות רחמנא ליצלן, העבירות יהיו בלי ידיים ובלי רגליים, כי מרוב האור של ההתקרבות להצדיק, לא ירגיש שום טעם בעשיית עבירה ויתחרט מיד על מעשיו, ולכן צריך לבקש מהקדוש ברוך הוא שיוכה למצוא את הצדיק ויזכה להסתכל בפניו וללמוד תורתו, כי על ידו יזכה להנצל מעבירות, ויתעורר בהתעוררות אמיתית ונראה אליו יתברך.

צדקה לצדיק

הבחינה השניה בהתקרבות לצדיקים היא הצדקה שנותן לצדיק דהיינו כשעוזר לאנשיו של הצדיק וכשעוזר להדפסת והפצת אורו של הצדיק, כי את הזכות הגדולה הזו של התמיכה באנשיו של הצדיק העוסקים בכל יום בלימוד תורתו ובהפצת ספריו אין לשער ואין לתאר, ובוודאי כל אחד יכול לטעון ולומר "אין לי", "יש אחרים שנותנים", אך כמו שאמר

וידוי דברים לפני הצדיק

הבחינה השלישית בהתקרבות להצדיק היא וידוי דברים לפני דהיינו לספר לצדיק מה עובר עליו כדי שצדיק יוכל לתת לאדם עצות והתחזקות איך להמשיך הלאה ואיך לעבור את הכל בשלום, כי כדי לזכות לקיים את כל העצות הקדושות של רביז"ל ובפרט את העצה הנוראה של התבודדות, לדבר אליו יתברך פנים אל פנים

אין לנו לדבר סתם דיבורים במלים ולדאוג מה יהיה, ועלינו עוד לדעת ולהכניס היטב במוחינו, שאפילו אלה שבעיני העולם נראים כמנהיגים את העולם, והם כביכול מחליטים מה יהיה ועושים מלחמות ומאיימים וכו', גם הם אינם מנהיגים את העולם, רק הקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם, והוא יתברך בעצמו מסבב את כל מה שקורה בעולם, ולכן במקום לבזבז את הזמן בדיבורי דברים במלים והחלפת דעות ועצות מה לעשות ואיך לעשות, כדאי יותר להתדבק ולבטל את עצמו אל הקדוש ברוך הוא ואז נזכה להצלחה עצומה ונדולה בכל מעשי ידינו, אשרי הזוכה להכניס בעצמו ידיעות אלה ואז יזכה לעבור את העולם בשלום, ויחיה חיים טובים ואמיתיים, אשרי לו.

לשם כך צריכים להתקרב לצדיק אמיתי כי כדי להתבודד צריכים לשמוע התחזקות פעם אחר פעם מן הצדיקים האמיתיים אשרי הזוכה להתקרב אליהם.

לא להטעות את עצמו

והעיקר שבכל העיקרים הוא שהאדם יזכה שלא להטעות את עצמו דהיינו שיתמיד בתורה תפילה והתבודדות ובפרט לא לדבר דיבורים במלים, דיבורי הבלי עולם הזה ופוליטיקה, כי לו יש רק את הקדוש ברוך הוא, בורא כל העולמים שרק ממנו צריכים לדבר ורק בתורתו צריכים לעסוק, אשרינו שאנו יודעים מהגילוי הזה ואיננו נמשכים לפחדים הנמצאים היום בעולם, עלינו לדעת שלא אנחנו מנהיגים את העולם, ולכן

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' ה'

בשם הגר"א שאמר שבכל מקום שאומרים חכמינו הקדושים לשון "חייב" כוונתם היא שהאדם חייב למסור את נפשו ממש כדי לקיים את הדבר, ומכיון שכך לא נקט רביז"ל לשון חייב כי אצל רביז"ל לא לקחו את הבחירה החפשית של האדם וכמו שאמר רביז"ל שאת אותם הלימודים שהוא מלמד אותנו ילמד גם משיח צדקינו וההבדל הוא שכעת עדיין יש בחירה אך כשיבוא המשיח לא תהיה בחירה, נמצא שרביז"ל אינו לוקח את הבחירה החפשית של האדם, והנה צריך כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, ואם העולם נברא בשבילי צריך אני לראות ולעיין בכל עת בתיקון העולם, כי אם העולם נברא אך ורק בשבילי אני צריך להשגיח עליו שיהיה מתוקן ומסודר וכמובא בזוהר הקדוש לעולם יראה אדם כאילו כל העולם כולו תלוי בו דהיינו שהאדם צריך תמיד לחשוב שכל העולם כולו תלוי בו, ומכיון שכל העולם כולו תלוי בי אני צריך להשגיח ולראות שהעולם יהיה מתוקן, כי אם האדם חי עם הנחה כזאת וחושב שכל העולם כולו נברא רק בשבילו והכל תלוי רק בו, נמצא שאם יש צרות בעולם, אם אנשים

נתאספנו לדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע ובשעה שמדברים מתורתו של רביז"ל זוהי עת רצון גדול מאד, יהיה איפה שיהיה ומתי שיהיה אם יהודים מתקבצים ללמוד ולשמוע את דיבוריו ותורתו של רביז"ל זוהי העת רצון הנדולה ביותר שיש, והסיבה לזה היא מכיון שרביז"ל הוריד את תורתו ממקום נבואה כזה שאין לנו השגה בו כלל וברוך ה' שאנו זוכים להיות מקורבים לרבי גדול ונורא כזה ומחיים את עצמינו בדיבוריו ומאמינים בתיקונים הגדולים שלו, לכן התאספנו כאן היום ללמוד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' ה'.

בשבילי נברא העולם

רביז"ל פותח את המאמר הזה בדברי הגמרא (סנהדרין ל"ז) צריך כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, והנה למרות שלשון הגמרא היא חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם נוקט פה רביז"ל בלשון צריך ולא בלשון חייב מכיון שדרכו של רביז"ל היתה לא לקחת מהאדם את הבחירה החפשית שלו, ומובא

מובלים וכו', הכל בגללו, כי אם הכל תלוי בו והכל רק בשבילו, נמצא שהוא אשם בכל מה שקורה, ולכן אדם כזה תמיד יחזיק בתשובה שלימה, תמיד ישוב אליו יתברך ויבקש מחילה וסליחה בשבילו ובשביל כל העולם וירבה בתפילה ובקשה על כל צרכי בני העולם.

עזאי כשנכנס לחר הבית וראה שישים ריבוא עולי רגל שהיו שם, אמר ברוך שברא אלה לשמשני, ולא שהיתה כוונתו שהוא צריך שהם ישמשו אותו, אלא שכולם נברא לכבודו, ועל ידי כל אחד ואחד מהם הוא יכול להתקרב אל הקדוש ברוך הוא.

אורח מוב

והנה האדם צריך לדעת שהוא הבן יחיד של הקדוש ברוך הוא ובשבילו נברא כל העולם, ולכן הוא גם צריך להשתדל בתיקון הכל והוא צריך לעזור לכל, מכיון שהכל תלוי בו והכל בשבילו, וכמו שאומרת הגמרא שדרכו של אורח מוב היא להלל ולשבח את בעל הבית, ותמיד הוא אומר שכל מה שמרח והכין בעל הבית, הכל היה רק לכבודו ובשבילו, מה שאין כן אורח רע תמיד מקמרג ויש לו מענות, הוא אינו מרוצה משום דבר וחושב שאת הכל עשו והכינו בשביל אחרים, וגם לו נשאר קצת, ומכיון שהאדם בעולם הזה הוא כמו אורח, הוא צריך להיות אורח מוב ולהודות ולהלל ולשבח את בעל הבית שהוא הקדוש ברוך הוא ולדעת שכל מה שהכין בעולם הכל בשבילו, וכל האנשים והדברים וכו', שנברא בעולם הם כדי לשמש אותו וכמו שאמר בן

רמזים מלמעלה

והנה באמת צריך להבין, לכאורה מה יצא לאדם מכל זה, מה יצא לאדם אם כל העולם כולו יברא בשבילו לשם מה הוא צריך כל כך הרבה שמשים ומשרתים כביכול, ומוכרחים לומר שאין הכוונה שכל העולם נברא לשמשו רק בגשמיות כי אינו צריך במציאות כל כך הרבה שמשים, אלא מכיון שכל העולם כולו נברא בשבילו ותכליתו היא כדי לעזור לאדם להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ולכן אדם שאוחז שבשבילו נברא העולם תמיד ימצא רמזים מכל דבר ודבר דומם צומח חי מדבר איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, ובפרט מהדיבורים שהוא שומע מבני האדם שהם כולם רמזים לרמוז לאדם איך להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, כי בוודאי כל דבר שקורה בעולם הכל מושגח בהשגחתו יתברך הפרטיית וכמו שגילה לנו הבעש"ט הקדוש שאפילו הדומם מגלה את

השגחתו יתברך, ומכל שכן האילנות שעליהם אמרו המדרש שהם משיחים זה עם זה, והחיות שמשמיעות קול, מהם בוודאי אפשר ללמוד הרבה, וכל שכן אנשים נבראו אך ורק בשבילי כדי לרמוז לי רמזים איך להתקרב אליו יתברך, ואם יקשוב האדם לקול הדיבורים ששומע יוכל לשמוע את הרמזים שמרמוז לו הקדוש ברוך הוא איך לחזור ולהתקרב אליו ולהתדבק בו יתברך תמיד.

צדיק פרטי וצדיק כללי

והנה הצדיקים הגדולים, הם אוהזים בשלימות במדריגה הזאת, דהיינו שהם אומרים בשבילי נברא העולם, ולכן הם זוכים להשיג את סוד ותכלית כל הבריאה כולה ויכולים לרדת לכל אחד ואחד ולהבין אותו ואת מצבו ואת כל מה שעובר עליו ולחזקו ולאמצו ולקרב גם אותו אל הקדוש ברוך הוא, כי מי עוד יכול להבין כל כך את האדם, מי עוד יכול לחזק כל כך את האדם, אם לא הצדיקים הגדולים שאומרים בשבילי נברא העולם, והם משגיחים על תיקונו של העולם ומוצאים מכל דבר רמזים להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, והנה בין הצדיקים בעצמם ישנם שני מדריגות, יש צדיקים הדבוקים בתכלית הדביקות בהקדוש ברוך הוא אך הם סגורים

בביתם ואינם מתעניינים במה שקורה בחוץ, הם אינם מעוניינים שיבלבלו אותם, הם אינם רוצים קשר עם אנשים, ולכן נשארים בביתם סגורים בחדרם ושם הם לומדים ומתפללים ודבקים בו יתברך במשך כל היום כולו, ולמרות שגם זו היא מדריגה של צדיק אך היא מדריגה של צדיק פרטי, דהיינו שהוא צדיק בעצמו ואינו משפיע מאורו על האחרים, אך הצדיקים הגדולים, הם צדיקים כלליים, צדיקים הנמצאים בכל מקום, הם יודעים מה קורה לכל אדם בכל מקום ובכל זמן והם כוללים בעצמם את ה"עולם", "שנה", "נפש", של כל העולם כולו, דהיינו שהם יודעים היטב מה קורה בעולם, והם יודעים היטב מה עובר על בני האדם בכל שעה ושעה, באיזה ירידות ונפילות צרות וסיבוכים הם גופלים, ולכן הצדיקים הגדולים יכולים לדון לכף זכות כל אחד ואחד כי הם יודעים שמקום פלוני גורם ליפול, והזמן גורם לירידות, או שאדם פלוני גורם להכשיל אנשים וכו', ולכן הוא מבין את כל אחד ואחד יש לו לימודים לכל בני האדם והוא יכול לחזק את כולם.

גזר דין - לפני ואחרי

והנה הצדיקים הגדולים תמיד מבקשים ומתפללים בעד העולם

כולו, אך בתפילתם יש שתי בחינות, ישנה תפילה של לפני גזר דין, דהיינו התפילה סתם, הם מתפללים בכלליות על כל העולם כולו שיומתקו מהם הדינים ומבקשים על צרכי העולם באופן שיהיה לכל אחד ואחד מה שהוא צריך, אך כשיש גזר דין על העולם, כשיש דינים וגזירות בעולם אי אפשר להתפלל באופן פתוח, אי אפשר להמתיק את הדינים בצורה רגילה, מכיון שישנם מלאכים המקמרגים מאד, ולכן אז מלביש הצדיק את תפילתו בתוך מאמר, בתוך דיבורו ועל ידי זה בצורה מכוסה ונסתרת מתפלל אליו יתברך וממתיק את הדינים, ועל פי זה מפרש רביז"ל את הפסוק (דניאל ד') בגזירת עירין פתנמין במאמר קדישין שאלתיך, דהיינו שלאחר גזר דין מלבישים הצדיקים את דבריהם במאמר, ולכן ראו אצל הצדיקים הגדולים שבשעה שאמרו תורה הלבישו בה תפילה ודיברו בצורה פשוטה עד שאנשים לא הבינו בדיוק את כוונתם ומה הם רוצים בשיחתם, אך למעשה הם הלבישו בדיבוריהם תפילה ועל ידי זה המתיקו את הדינים.

ועלֵהוּ לֹא יבֹל

ולכן אמרו חכמינו הקדושים על הפסוק ועלהו לא יבול שאפילו

שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, כי אצל כל הצדיקים הגדולים מצאו שהיו מדברים שיחות חולין, ואנשים לא הבינו את כוונתם, לא הבינו מדוע הם מדברים כך, אך למעשה הלבישו תפילות בדיבוריהם כדי להמתיק את הדינים מהעולם, כי הנה בוודאי הכל אלקות ואם האדם היה זוכה היה שומע ורואה ומרגיש מכל דבר ודבר את רוחניות חיות אלקותו יתברך, אך מכיון שרוב בני האדם רחוקים מאד מהקדוש ברוך הוא ומוחם ועיניהם סתומים לנמרי ונתקיים בהם הפסוק "עינים להם ולא יראו אזניים להם ולא ישמעו", הם אינם זוכים לשמוע את הרמזים הנפלאים והרוחניות חיות אלקות של הבריאה כולה, עד שכל מעשיהם ודיבוריהם ומחשבותיהם נפרדות לנמרי ממנו יתברך והם מתכננים לעצמו תכניות ובונים בנינים וכו', אך אינם מקשרים שום דבר אל הקדוש ברוך הוא, וכמו שמספרים על צדיק גדול אחד שבא אליו אדם אחד וסיפר לו את כל התכניות שלו איך שרוצה לעשות כך ולבנות כך ולסחור בדבר פלוני וכו', וכל דיבורו היה רק מהתכניות שלו, וכשגמר שאל אותו הצדיק "ואיפה הקדוש ברוך הוא?", ורצה להכניס בו בדיבור זה שידע ויבין שהאדם יכול לתכנן ולחשוב כמה שהוא רוצה, אך בסופו של דבר הכל מתבצע כפי הרצון העליון,

כפי רצונו יתברך, ולכן בכל התכניות צריך לקשר את הקדוש ברוך הוא וצריך למסור את עצמו לגמרי אל הקדוש ברוך הוא, כדרכם של הצדיקים הגדולים שהם מוסרים את עצמם לגמרי אל הקדוש ברוך הוא, והנה הצדיקים הגדולים שמוחם ודעתם מזוככים מאד הם מקשרים את כל דבריהם ומעשיהם ומחשבותם רק אליו יתברך ולכן זוכים שעניניהם ואזניהם רואות ושומעות אלקות, ודיבורם אפילו כשמדברים שיחות חולין כל כוונתם היא רק אל הקדוש ברוך הוא ואפילו ידיהם ורגליהם מלאות באלקות כי אצלם כל תנועה ותנועה נעשית בחשבון גדול, ולכן כשיש גזר דין על העולם מלבישים הצדיקים בתוך דיבוריהם והשיחות חולין שלהם תפילות נוראות אל הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה הם זוכים להמתיק את כל הדינים.

ואהבת את ה'

ובאמת צריכים להבין, איך יכולים הצדיקים להבחין בין קודם גזר דין לאחר גזר דין, הלא הצדיקים הגדולים דבוקים כל כך בהקדוש ברוך הוא עד שאצלם אין שום הבדל וחילוק בין לפני גזר דין ואחר גזר דין מכיון שהם דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות, ולהם לא משנה מה עובר עליהם

כי בין אם יהיה להם טוב או יהיה להם רע הם תמיד ידבקו את עצמם בהקדוש ברוך הוא כי הם מקיימים בשלימות מצוות אהבה ה' וכמו שדרשו חכמינו הקדושים על הפסוק ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך גם ביצר הטוב וגם ביצר הרע, דהיינו גם כשהולך לו טוב וגם שלא הולך כל כך טוב, ומכיון שכך מה שייד אצלם חילוק והבדל בין לפני ואחרי הגזר דין תמיד הם עובדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן הצדיקים אוחזים בשלימות במדריגת הוי"ה הוא האלקים, דהיינו שהם יודעים שהן שיש חסד והן כשיש דין הכל אותו דבר והם ממשיכים לעבוד אותו יתברך בדיוק כמו תמיד ואין אצלם שום חילוק והבדל כלל, נמצא שלצדיקים בעצמם לא משנה אם זה לפני גזר דין או לאחר גזר דין, אבל לעולם בעצמו בוודאי ובוודאי שהענין משנה, וצריך להבין איך יוכל הצדיק להבחין בין לפני גזר דין ובין אחר גזר דין, כי בוודאי לו בעצמו לא משנה הדבר, אך אנשי העולם רחוקים ממדריגתו כרחוק מזרח ממערב ומכיון שכל העולם כולו נברא בשבילו הוא צריך לדאוג עבורם ולהמתיק מעליהם את הדינים.

שכר מצוה מצוה

ואומר רביז"ל שאת החילוק בין

לפני ואחר גזר דין אפשר לדעת על ידי אופן עשיית המצוות, דהיינו איך שעושים את המצוות, אם עושים את המצוות בשמחה גדולה כל כך עד שאין רוצה בשום שכר עולם הבא זה לפני גזר דין, אך אם חסר בשמחת המצוה סימן שהוא לאחר גזר דין, כי באמת הצדיקים הגדולים עושים את המצוות בשמחה עצומה מאד ואינם רוצים בשכר המצווה שום דבר, כי כל מצוה ומצוה נעשית על ידם בחשק ורצון גדול כל כך עד שאינם רוצים שום דבר בשכרה, הם רק רוצים שבשכר המצוה הזאת יזמין להם הקדוש ברוך הוא עוד מצוה ויוכלו לקיים הרבה מצוות כי הם זוכים לתכלית השלימות תכלית ביטול הרצון אל הקדוש ברוך הוא עד שאינם רוצים לעשות שום דבר אחר מבלעדי רצונו יתברך והם מקיימים את כל המצוות שאפשר לקיים מתוך התרי"ג מצוות ואפילו את המצוות שלא ניתן לקיים בפועל ממש הם על כל פנים לומדים את המצווה ואת פרטיה מרוב כיסופם ורצונם לקיים את המצוות וכל מוחם מונח בתוך המצוה כאילו קיימו אותה בשלימות, והם גם מבקשים ממנו יתברך שיזכו לקיים כל מצוה ומצוה בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו, ואפילו במצוות שאינם שייכות אליהם כלל, כגון מצוות השייכות רק לכהנים ולויים

או למשל אם אינם יכולים לקיים מצוות פדיון הבן וכדומה, הם על כל פנים משתתפים במצוות האלה ומצרפים עצמם עם עוד יהודים המקיימים את המצוות, והולכים לראות את קיום המצווה מרוב כיסופם לקיים את כל המצוות נמצא שכל רצונם וכיסופם הוא לקיים עוד מצוות והם אינם רוצים שום שכר תמורתם רק שיזכו לקיים עוד מצוות, וכשהצדיקים בעצמם קשה להם לקיים את המצוות בשמחה אז הם יודעים שהעולם נמצא בדינים והם צריכים להמתיק מכל העולם כולו את הדינים וזהו הסימן שלהם, שנגזר גזר דין.

נעשה ונשמע

והנה כשאדם זוכה לקיים את כל המצוות בשמחה גדולה כל כך עד שאינו רוצה בשום שכר המצוות כלל וכלל וכל עיקר רצונו וכיסופו הוא לזכות לקיים את רצונו יתברך, וזהו המדריגה הגבוהה ביותר, ולכן יש תרי"ג מצוות ועוד ז' מצוות מדרבנן העולות ביחד כמנין כת"ר, והם כתרו של הקדוש ברוך הוא ולכן אמרו חכמינו הקדושים שכל יהודי קיבל בשעת מתן תורה שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, כי במציאות יכול כל יהודי ויהודי להגיע למדרגות אלו דהיינו לקיים בשלימות את כל המצוות ולכן לכל

יהודי ויהודי קשור כתר בראשו ועל ידי שיזכה לקיים את המצוות בשלימות יזכה להרנישו, וקיום המצוות מתחלק לשני אופנים, נעשה ונשמע, האופן הראשון שהוא נעשה הוא קיום המצוות בפשיטות, דהיינו לקיים כל מצוה ומצוה בכל פרטיה ודקדוקיה כפי שקבלנו מסיני בלי שום חכמות כלל, ואילו הנשמע שהוא האופן השני, הוא ההתבוננות בעומק המצוות במודות המצוה, כי בוודאי בכל מצוה ומצוה מוסתרים סודות עליונים סודות נוראים, כי המצוות כולם הם רצונו יתברך ואם כך בוודאי הוא יתברך בעצמו מוסתר בהם, וכפי שהאדם זוכה להשיג את עומק המצוות בוודאי יזכה להשיג ולהכיר יותר אותו יתברך שהוא בחינת נשמע שתמיד רוצה להשיג וללמוד יותר ויותר.

אספקלריא המאירה

ואומר רביז"ל שתחילוק בין נבואת משה רבינו לנבואת שאר הנביאים היתה שמשו רבינו ע"ה הסתכל בכל דבר באספקלריא המאירה ואילו שאר הנביאים ראו באספקלריא שאינה מאירה, כי משה רבינו ע"ה היה דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות והיה נקרא בעלא דמטרוניתא, דהיינו בעלה של השכינה ותמיד היה דבוק בו יתברך ולא נפרד ממנו

אף פעם וכמו שכתוב בזהר הקדוש "דתעביד בנין רעיא מהימנא דלא זז משכינתא בכל אתר", דהיינו שאנו מבקשים בזכות משה רבינו ע"ה שאף פעם לא נפרד מהשכינה הקדושה והיה תמיד דבוק בו יתברך, והנה כשאדם דבוק כל כך בהקדוש ברוך הוא עד שהוא אינו נפרד ממנו יתברך אף פעם, הוא כבר אינו רוצה ואינו צריך שום דבר חוץ מהמצוות בעצמן ואינו רוצה עליהם שום שכר, והוא זוכה לבחינת אספקלריא המאירה שתמיד מאיר לו אור השם יתברך בלי שום הפסק כלל שזו היתה מדריגת משה רבינו שהתנבא בבחינת זה הדבר דהיינו שהיה יכול להצביע ולומר הנה הקדוש ברוך הוא, אך שאר הנביאים התנבאו בבחינת כה אמר ה' דהיינו בבחינת שאינה פתוחה וברורה כל כך וזכו לראות באספקלריא שאינה מאירה, וכשיבוא משיח צדקינו במהרה בימינו יזכו כל עם ישראל לראות את גילוי אלקות נפלא במדריגתו של משה רבינו ע"ה בבחינת זה וכמו שכתוב ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה, זה הוי"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

זה אל"י ואנוהו

והנה כשהיה עם ישראל במצרים

עבר עליו קושי השעבוד והיה מונח בתוך עומק חכמות הטבע, כי מצרים היתה משוקעת בכך ביותר, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים שפרעה עשה עצמו כאלוה ואמר לי יאורי ואני עשיתיני, וכידוע שמצרים אינה צריכה גשם כי הנילוס משקה אותה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים שהטעם למה הגשם יורד מלמעלה הוא כדי שהאדם יהיה תלוי רק בהקדוש ברוך הוא וידע שתמיד צריך לבקש גשם וכן שהחמסנים לא יוכלו להשתלט על העולם ויגרשו את האחרים ממקורות המים, ולכן יורד גשם מן השמים וכולם שוים בקבלתו כי בענין הפרנסה צריכים להניע רק אל הקדוש ברוך הוא ורק ממנו באה הפרנסה, והגשם בא ללמד על השגחתו של הקדוש ברוך הוא, אך במצרים שאינה צריכה גשם התנברו חכמות הטבע מאד, כי חשבו שכביכול אינם תלויים בו יתברך והנילוס משקם, ולכן חשבו אם יעבדו יהיה להם ואם לא יעבדו לא יהיה להם, כי הכל כביכול תלוי בידם, כדרך שאומרים אנשים, וכידוע יש הרבה אנשים כשרים שאינם צריכים צריכים להתייגע כל כך ופרנסתם באה להם בקלות ויש להם שפע, כי עצם ההתייגעות, עצם העבודה הקשה היא כידוע קללה, כמו שכתוב "בזעת אפיק תאכל לחם", דהיינו שלאחר חטאו

של אדם הראשון נתקללה האדמה ויישביה שיהיו צריכים לעבוד קשה כדי להשיג פרנסתם, וכמו שאנו מוצאים אצל אדם הראשון שלאחר שחטא נפל בחלישות הדעת גדול ונכשל במה שנכשל עד שבגלל חטאו היו צריכים בני ישראל לרדת למצרים ולהשתעבד שם בקושי ולעבוד עבודת פרך בחומר ובלבנים עד שיתוקן חטאו אך הצדיקים הגדולים האוחזים במדריגתו של אדם הראשון לפני החטא, כל אחד ואחד כפי בחינתו ומדריגתו, וזוכים לראות מכל דבר רק את אלקותו יתברך, כשם שזכה אדם הראשון בעצמו לפני שחטא, עד שהוא וכל הבריאה כולה אמרו שירה לפניו יתברך, הם אינם צריכים להתייגע כל כך עבור פרנסתם כל אחד לפי בחינתו כי מקבלים את השפע שלהם ממנו יתברך לבד, והנה משה רבינו שהיה מיחידי הדורות בוודאי אחז בשלימות במדריגתו של אדם הראשון לפני החטא וזכה לראות אלקותו יתברך מכל דבר, והכנים את הלימודים האלה כל כך בעם ישראל עד שהוציא מהם את חכמות הטבע לגמרי וזכו גם הם לראות אלקות באופן פתוח עד שבשעת קריעת יום סוף שטמו אפילו עוללים ויונקים דדיהם מפייהם ואמרו זה אלי ואנוהו כי ראו אותו יתברך באופן וצורה פתוחה ולכן שרו שירה וקבלו את התורה עד

שזכו למדריגת אתה הארת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, שזכו לראות ולשמוע ולהרגיש רק את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, בזכות זה שהיו מקורבים אל מנהיג אמיתי כמו משה רבינו.

הוי"ה הוא האלקים

נמצא שזהו החילוק בין לפני גזר דין ולאחר גזר דין, לפני גזר דין שולט שם הוי"ה דהיינו שהאדם רואה את חסדו יתברך מכל דבר ומרגיש את אלקותו יתברך, אך כשהאדם נופל ממדריגה גדולה זו כשאינו זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא בתכלית השלימות ועובר עליו מה שעובר אז הוא לאחר גזר דין ואז נסתר ממנו הקדוש ברוך הוא לגמרי עד שהוא חושב שהכל בידו, והוא בוכה שהוא שלומיאל ובטלן, ואינו מצליח להרויח כסף, ואשתו מצטרפת אליו ואומרת לו נכון, כולם מרויחים ואתה לא, כולם עושים ואתה לא, הנה אנו צריכים לשדך את כל הילדים שלנו ואינך עושה מספיק כדי לשדכם וכו', ומכיון שבני האדם אינם זוכים להרגיש את הקדוש ברוך הוא, קשה ומר להם כי אינם יודעים שהוי"ה הוא האלקים, אך כשידעו שהוי"ה הוא האלקים ואפילו כשלא הולך טוב בכל אופן צריך לקשר

את עצמו אל הקדוש ברוך הוא אז יבינו שבכל התכניות שלהם הם צריכים לשתף את הקדוש ברוך הוא, ואם חסר להם פרנסה הם צריכים לבקש ממנו יתברך כי הפרנסה באה רק ממנו, ואם קשה להם למצוא זיווגם צריכים ללכת לשותף ביצירתו של הולד שהוא הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו ולא לחשוב שהכל תלוי רק בידם, ועל ידי זה זוכים להמתיק מעל עצמם את הדינים, והנה למרות שהצדיקים הגדולים אין להם שייכות אל העולם הזה, אך מכיון שהם אוחזים שבשכילם נברא העולם הם צריכים להוריד את עצמם את בני העולם ולעסוק בתיקון העולם כדי שבני האדם ירגישו שהוי"ה הוא האלקים וידעו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

משה משיח

והנה משה רבינו שזכה בשלימות לכל ההשגות והמדריגות הנ"ל היה יכול להכניס בעם ישראל את הידיעות האלה שהוי"ה הוא האלקים ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וזיכה אותם לומר זה אלי ואנוהו כי באותה עת של קריעת ים סוף נבקעו מעיינות ים החכמה עד שנפתחו עיניהם של ישראל לומר שירה כי זכו לראות במו עיניהם גילוי אלקות במדריגה

הנבוהה ביותר, ומכיון שזכו למדריגה גדולה כזו זכו אחר כך לקבלת התורה ולתיקון השלם, אך מיד לאחר מכן כשחטאו בחטא העגל אבדו את כל הקדושה וההשגה שהיתה להם ונפלו בחזרה, וזה אשר כתוב (תהילים פ"ג) "אני אמרתי אלקים אתם", ובני עליון כולכם, דהיינו לאחר קריעת יום סוף וקבלת התורה היה נראה כאילו בני ישראל כבר זכו לתיקון השלם ויזכו לראות אלקות מכל דבר ודבר, ואפילו לאחר הגזר דין שהוא מידת אלקים יוכלו להמתיק הדינים, אך לאחר חטא העגל כבר נאמר (שם) "אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תיפולו", דהיינו שחזרו למדריגתו של אדם הראשון אחרי החטא שנפלו ממדריגתם הגדולה ונסתמו עיניהם וחכמתם נסתרה וימותו כמו אדם הראשון, והנה את ענין זה של גילוי אלקות יגלה בקרוב משיח צדקינו שיגלה את רוחניות חיות אלקותו יתברך באופן נפלא ואשר כל הענין הזה מרומז במילה אדם כי בחטא אדם הראשון נפלה כל הכריאה ונסתר ממנה אלקותו יתברך עד שלא היו יכולים להשיג שהו"ה הוא האלקים, וכשבא משה רבינו תיקן את עם ישראל והביא אותו למדריגה נבוהה ורמה, אך מחמת חטא העגל חזרו ונפלו, ועיקר התיקון יהיה כשיבוא משיח צדקינו שהוא

ד"וד והוא יתקן את כל העולם, ובאמת משיח דא משה כי מה שהיה הוא שיהיה ונשמת משה תהיה מלובשת במשיח צדקינו, ולכן בשירת הים נאמר אז ישיר משה בלשון עתיד, כי שלימות השירה תהיה כשיבוא משה משיח, ואז ימתקו כל הגלויות וכל הדינים, ועין בעין יראו בשוב ה' ציון.

הצדיק שבדור

והנה כל הצדיקים שבדור נקראים בכחינת משה רבינו כמו שאומרת הנמרא כמה פעמים (שבת ק"א:) "משה שפיר קאמרת", דהיינו שקוראת להצדיק משה, והסיבה שהצדיק נקרא כך היא מכיון שהוא עוסק בעבודתו של משה רבינו דהיינו שהוא מכניס באנשיו את לימודיו של משה רבינו ומגלה להם שהו"ה הוא האלקים, ומלא כל הארץ כבודו עד שגם הם יזכו להרגיש את אלקותו יתברך, וזוהי מעלת האדם הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, כי אפילו שיהיה האדם המנושם והמזוהם ביותר שחטא ופגם ועדיין נמצא בכוח, על כל פנים אם יבוא אל הצדיק וישמע לדבריו יזכה לטהר את עצמו, והוא כמו ענין המקוה שכאשר האדם מובל במקוה נעשה טהור, ואף על פי שהוא עדיין טמא ומטומא בכל אופן על ידי שנכנס אל המים נטהר, ולכן אומר רביז"ל

(ספר המידות אות המתקת הדין סי' נ"ד)
 שעל ידי שהאדם נשאר תחת
 המים עד שאינו יכול לנשום יותר
 על ידי זה ממתיק הדינים. מכיון
 שעל ידי שנשאר מתחת למים עד
 כדי שאינו יכול לנשום הוא מוכרח
 לחזור לזה שנותן לו חיות שהוא
 הקדוש ברוך הוא, ומאחר שמכנים
 במחשבתו את הקדוש ברוך הוא
 מיד נמתקים ממנו הדינים, ואותו
 הדבר הוא כשזוכה לבא אל
 הצדיק, כי מיד כשבא אל הצדיק
 אף על פי שהוא עדיין טמא
 ומטומא בכל אופן הוא זוכה
 להטהר קצת על ידי ששומע את
 דבריו של הצדיק ומקשר את עצמו
 אל הקדוש ברוך הוא, כי כשהאדם
 נכנס אל הצדיק הוא מתקשר
 לעולם הכינה דהיינו שהוא מתחיל
 להתכונן ולראות מה נעשה
 בעולם ואיך שהקדוש ברוך הוא
 מחייה ומהווה ומקיים את כל
 הבריאה כולה והכל לכל אלקות
 ועל ידי זה זוכה להטהר מכל
 טומאותיו.

קיום המצוות

והנה כעין הנביאים שחלק מהם
 רואים באספקלריא המאירה וחלק
 רואים באספקלריא שאינה מאירה
 כך הוא קיום המצוות אצל בני
 האדם, יש בני אדם המקיימים את
 המצוות אך ורק לשם קבלת שכר,
 או כדי שלא יקבלו עונש, נמצא

שאינם מקיימים את המצוות
 בשלימות לשם שמים אלא כדי
 לקבל משהו תמורתם או להנצל
 מהעונש ובני אדם שמים כביכול
 מחיזה ונדר בינם לבין הקדוש
 ברוך הוא, מכיון שאינם רוצים את
 הקדוש ברוך הוא בעצמו רק את
 השכר שיקבלו תמורת המצוות,
 אך לעומת זאת יש המקיימים את
 המצוות בשלימות דהיינו שהם
 רוצים רק אותו יתברך ושמחים
 לקיים את רצונו, ולכן הם שמחים
 כל היום על כך שזכו ללבוש ציצית
 ולהניח תפילין וקיימו את רצונו
 יתברך ועל ידי שקיימו את רצונו
 יתברך הם זוכים להרגיש שהקדוש
 ברוך הוא נמצא אתם ואצלם
 ממש.

נביא - יבנאל

ואומר רבינו"ל שנביא ראשי
 תיבות יבא ב'רינה נ'ושא
 א'לומותיו דהיינו שכשהאדם עושה
 את המצוות כדי לקבל שכר הוא
 בכחינת יבוא ברינה נושא
 אלמותיו דהיינו שיקצור בסופו של
 דבר את השכר אך כשאינו רוצה
 בשכר המצווה אלא המצווה
 בעצמה היא השכר שלו בכחינת
 שכר מצוה מצוה אז הוא זוכה
 לקבל את שכרו ברגע קיום
 המצווה כשהוא זוכה לקיים את
 המצווה, והנה יבוא ב'רינה נ'ושא
 א'לומותיו ראשי תיבות יבנאל כי

ביבנאל יכולים לזכות לשלימות קיום המצוות ללא שום קבלת שכר, ובפרט כשקיום המצוות בא בקושי גדול ואנשים עוקצים ודוקרים ואומרים לכו מפה לא צריך אתכם, אז זוכים לקיום המצוות בשלימות כי יבנאל אותיות אנ"י ל"א עם הכולל, דהיינו שהוא מקום המסוגל לבטל את עצמו אליו יתברך בשלימות, וזה שאמר רביז"ל כשחזר מארץ ישראל לאנשי שלומינו, "הבאתי לכם מתנה מחלוקת", ולכאורה קשה מדוע מחלוקת היא מתנה הלא המחלוקת היא קללה והיא קשה לאדם עד שיכולה להפיל אותו לגמרי, ולבטלו מעבודת השם וכמו שהשתבח דוד המלך בעצמו ואמר (תהילים קי"ט) "רבים רודפי וצרי מעדותיך לא נמיתיו" שאף שהיה עליו מחלוקת רבים עם כל זאת לא נטה מדרך השם יתברך (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ח), נמצא שהמחלוקת יכולה להפיל ומהי המתנה בכך, ומה הרויח דוד המלך בכך שהיתה עליו מחלוקת גדולה כל כך, כמו שאומרים חכמינו הקדושים שעוד לא היה דור של ליצנים כמו דורו של דוד, אך באמת להגיע למדריגה זו דהיינו להרגיש שאין לי אף אחד רק הקדוש ברוך הוא בעצמו לכך אי אפשר להגיע רק על ידי שיש עליו מחלוקת כי כל עוד אין על האדם מחלוקת והוא חושב שבני

אדם יעזרו לו והוא יכול לסמוך עליהם יכולות להיות לו אכזבות גדולות, אך ברגע שהאדם יודע ומכיר בכך שאפילו האוהבים הגדולים ביותר שלו אינם יכולים לעזור לו, ומי יודע איזה רעות יכולים הם לעשות לו מיד יודע שאין לו אף אחד רק הקדוש ברוך הוא ולכן רץ ופונה רק אליו יתברך, וזוהי המתנה הגדולה שהביא לנו רביז"ל שהיא המחלוקת שעל ידי שחולקים על חסידי ברסלב ומשפילים אותם, הם יודעים שאין להם אף אחד רק הקדוש ברוך הוא, ומיד בורחים אליו ושופכים את נפשם אליו יתברך ועל ידי זה זוכים אחר כך גם לבחינה זו בקיום המצוות שאינם רוצים שום שכר אלא את הקדוש ברוך הוא בעצמו.

עולם שנה נפש

והנה הכל מחולק לעולם שנה ונפש וכל אחד ואחד בנוי באותה צורה ואותה קומה כי גם השנה בנויה בצורת אדם וגם העולם בנוי בצורת אדם כי לארץ יש עינים ויש פה וכו', וכן לשנה יש ראש ואיברים וכו', והנפש בנויה ברמ"ח איברים ושס"ה גידים וכשארם זוכה לקיים את המצוות בשמחה ושומר את עצמו מלעשות עבירות הוא זוכה להרגיש את השמחה בכל גופו בכל איבר וגיד, וכן הוא

בעולם ובשנה דהיינו שמרגיש תמיד שמחה בכל מקום שהוא נמצא, אך כשאינו זוכה להרגיש שמחה בחלק מסוים של העולם שנה נפש הוא יודע שיש גזר דין והוא צריך להתמטיקו, וזהו הסוד שעל פיו הצדיקים מכירים את בני האדם, כמו שאמר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שכאשר בא אדם אל הצדיק מתבונן הצדיק ורואה אם יש לו חשק והארה גדולה יותר לעבוד את הקדוש ובעל מדריגה ומכיון שאור גדול יותר בא אליו הוא זוכה לעבוד את הקדוש ברוך הוא, אך כשאדם בא אליו והוא מרגיש בעצמו ירידה, הוא יודע שהנ"ל פגום וחומא, אך אנו מצווים לקרב כל יהודי כי לכל אחד ואחד יש נקודה שאין לשני ולכן צריך לשמוע ולקרב כל יהודי וכמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל בעת שדיבר פעם דיבורים נפלאים בעת אמירת התורה, ואמר מהיכן באים אלינו דיבורים כאלה, אלא מאחר שעל כל בי עשרה שכינתא שריא ואנו פה עשרה אנשים וממילא השכינה שורה פה ואם השכינה פה בוודאי באים אלינו דיבורים כאלה.

הקדוש ברוך הוא והמצוות

והנה הקדוש ברוך הוא עם המצוות הוא אחדות פשוט, דהיינו

כי המצוות הם רצונו יתברך ועל ידי שמקיימים את רצונו יתברך נכללים בו יתברך, ובפרט כשהאדם מקיים את רצונו יתברך בלי לחקור ולשאל, כי כשהוא יודע שרצונו יתברך הוא לעשות כך וכך ולקיים מצוה פלונית יקיים אותה בלי לחקור ולשאל למה ומדוע, רק אך ורק מכיון שהקדוש ברוך הוא ציוה, ואם הקדוש ברוך הוא ציוה ללבוש ציצית ולהניח תפילין צריך לקיים את רצונו יתברך בלי שום חכמות, ואף על פי שבלב האדם יכולות ליפול קושיות וספיקות שמא ואולי להקדוש ברוך הוא יהיה יותר נחת רוח אם יניח תפילין של כסף וזהב, אך אם הקדוש ברוך הוא ציוה להניח תפילין שחורות מעור בהמה וכו', עליו להניח תפילין כאלה דווקא מכיון שרק כך רוצה הקדוש ברוך הוא, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים שבשעת קבלת התורה קבלו עם ישראל שני כתרים כנגד נעשה ונשמע וענין הנעשה והנשמע הזה שייך בקיום המצוות בכל עת ועת כי הנעשה הוא קיום המצוות בפשימות בלי שום חכמות אך ורק מכיון שכך ציוה הקדוש ברוך הוא כי אם הקדוש ברוך הוא ציוה לקחת לולב ולנענע בו, צריך לעשות זאת ללא כל חכמות והשכלות, אך מצד שני ישנו חלק המצוה הנקרא "ונשמע" שהאדם צריך ללמוד את ההלכות השייכות למצוה זו והוא צריך

להכניס את עצמו בלימוד סודות המצווה ולמצוא רמזים לקיום המצווה וכו', אך כל זה הוא לאחר שקיים את המצווה בפשימות כפי רצונו יתברך בלי שום חכמות ורק אחר כך צריך להכניס את עצמו בפנימיות המצווה והבנתה ולימוד הלכותיה וכו', נמצא שהקדוש ברוך הוא והמצוות אחד הוא, דהיינו כי בכל המצוות מלוכש רצונו יתברך, וכמו בעל מלאכה העושה את מלאכתו ומסיימה שבוודאי יש לו שמחה גדולה במלאכתו, ובפרט כשכני אדם אחרים משכחים ומפארים את מלאכתו שאז גדלה שמחתו, כך כביכול היא שמחת הקדוש ברוך הוא עם המצוות וכשאדם זוכה לקיים את המצוות בשלימות וזוכה להכלל בשמחתו של הקדוש ברוך הוא, על ידי זה זוכה להרגיש היכן הוא יכול להיות שמח והיכן קשה לו להיות שמח ועל ידי זה יודע אם המצב הוא לפני או אחרי גזר דין ועל איזה בחינה נגזרה גזר דין, וממילא יודע מה צריך לתקן והיכן.

עצבות - פגם הברית

ולכן הצדיקים האלה, שיודעים שכל העולם כולו נברא אך ורק בשבילם הם עוסקים בתיקון העולם, כי דייקא הם יכולים לרדת ולהביין כל אחד ואחד במקום

ירידתו ונפילתו כי מאחר שמרגישים היכן חסרה השמחה ומכירים היטב את העולם יודעים ממה מובלים בני העולם והם נותנים להם את התיקון, והנה אנו מוצאים שעיקר העצבות באה על פגם הברית כמו שכתוב (בראשית ו') "ויתעצב אל לבו" כאשר בני האדם נכשלו בפגם הברית, כי כשהעולם נכשלים בפגם הברית באה עצבות ועל פי זה משיג הצדיק כפי מדריגתו היכן הפגם ואיך לרדת אל כל אלו שנכשלו במה שנכשלו, ולמרות שיש אנשים אחרים שאינם מבינים את זה ואינם יודעים היטב מה קורה בעולם עד שיש כאלה הטוענים שאין כאלה דברים, כל זה בא מחמת שאינם אוהזים במדריגת הצדיק ואינם יודעים מה שאינם יודעים, אבל הצדיק הגדול שיוודע שכל העולם כולו נברא בשבילו הוא משיג בתיקון העולם ורק לו יש שפה אל כל הירודים והנפולים והוא זה שיכול להצילם ולהוציאם מבאר שחת, ואשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים הקדושים האלה ואשרי מי שזוכה על כל פנים לא לחלוק על הצדיקים האמיתיים ואינו ממעה את עצמו כאילו הוא יודע משהו וכאילו הוא יודע מה לעשות ואיך לתקן ולכן עלינו לאחוז בתיקונים שגילה לנו רביז"ל ולקיים אותם בתמימות ופשימות גמור ואז מוב לנו לנצח.

העקמימיות שבלב

ואומר רביז"ל שעיקר השמחה היא בלב ולהגיע לשמחת הלב אי אפשר אלא על ידי שמפשמ העקמימיות שבלבו דהיינו שאינו מקשה שום קושיות על הקדוש ברוך הוא, כי לכל אחד ואחד יש איזה שהיא קושיה על הקדוש ברוך הוא, אחד אינו מצליח בפרנסתו והשני עם ילדיו והשלישי עם בריאותו וכו', ובתוך לבו מתרקמת ונבנית שאלה וקושיה מדוע זה היה צריך לקרות לו? מדוע הוא צריך לסבול סבל כזה? וכל אלו הקושיות מונעות אותו מן השמחה, וכשזוכה לפשט את העקמימיות שבלבו דהיינו לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וצדיק ה' בכל דרכיו והכל נעשה במשפט צדק ואינו שואל ומקשה שום קושיות עליו יתברך על ידי זה מתרחב לבו וזוכה לשמחה אמיתית ולזה יזכה על ידי שיוזכה להתפלל בכח דהיינו שיקשר מחשבתו אל דיבורו וישים לבו היטב למה שהוא אומר ועל ידי זה יזכה לטהרת המה, כי הכל תלוי כפי שמוחו של האדם טהור, ואז כשזוכה לטהר ולנקות את מוחו מכל מיני זוהמא על ידי זה זוכה לשמוע קול מלמעלה, דהיינו שהוא זוכה לקשר את מוחו ומחשבתו אל הקדוש ברוך הוא.

ולהוציא רמזים מכל דבר ודבר וכמו שאמר בן עזאי בשעה שעלה להר הבית וראה שישים ריבוא שנקבצו לעלות לרגל ואמר כל אלה לא נבראו אלא לשמשני, וכוונתו היתה שמכל אלה הוא יכול להוציא רמזים איך לחזור ולהתקרב אליו יתברך כי כשאדם זוכה שמוחו מיוכך טהור ונקי הוא זוכה להבין ולשמוע מכל דבר רמזים מלעילא איך שהקדוש ברוך הוא מרמז לו מה לעשות ואיך להתנהג, כי מרוב דביקות שזכה אליה כל דבר ודבר הוא יכול לקשר את הקדוש ברוך הוא, והכל מרמז לו איך לחזור אליו יתברך.

תקיעת שופר
ומסירות נפש

וזהו סוד תקיעת השופר בראש השנה כי בראש השנה תוקעין בשופר כדי לפשט העקמימיות שבלב, ובענין כוונת השופר וענינו יש הרבה להאריך, ובוודאי סוד תקיעת שופר הוא כמו שאומרים חכמינו הקדושים (ראש השנה ט"ז.) "רחמנא אמר תקעו", דהיינו שאין לחשוב ולחקור מדוע ואיך, הקדוש ברוך הוא, אמר לתקוע שופר ולכן צריכים לתקוע בשופר, אך כשנרד לפנימיות הדברים, אנו מוצאים שחכמינו הקדושים אומרים שהשופר בא להזכיר את אילו של יצחק, דהיינו את ענין עקידת

מרעמים, כי לא נבראו רעמים אלא כדי לפשט עקמימיות שבלב ומכיון שהוא כבר זכה לשמוע בראש השנה תקיעת שופר מבעל תוקע חרד ועל ידי זה נתפשטה העקמימיות שבלבו ואין לו שום קושיות על הקדוש ברוך הוא על ידי זה אינו צריך לפחד כל השנה, כי כשזוכה לנסוע בראש השנה אל הצדיק בזה לבד יש לו כבר התחזקות וגילוי אלקות לכל השנה כולה ויודע איך לעבור את הכל אפילו שיפול ויעבור עליו מה שיעבור, וכל זה הוא בזכות הצדיק הקדוש המוסר את נפשו עבור כלל ישראל שבזכותו יכולים כל כלל ישראל לחזור בתשובה שלימה.

זהירות מחימוץ המח

ואומר רביז"ל שצריך לפנות את המח ממחשבות זרות שלא יחמיץ את מוחו, דהיינו שלא ישהה את מחשבתו, כי החילוק וההבדל בין חמץ ומצה הוא במהירות שהם נעשים, חמץ עומד ותופח, ואילו המצה נעשית במהירות גדולה כדי שלא תתפח, וכך צריך להיות במוחו של האדם דהיינו שלא יחמיץ את מוחו ולא יתן למוחו זמן לחשוב ולהרהר כל מיני הרהורים רעים ומחשבות זרות, וכמו שאמרו רביז"ל "דער עיקר איז נישט איבערטראכטין" (העיקר הוא לא להמשיך לחשוב) כי אפילו אם

יצחק, כי על ידי שמזכירים את מסירות נפשו של יצחק אבינו אל הקדוש ברוך הוא שהיה מוכן להשחט למען שמו יתברך על ידי זה נמחלים עוונותיהם של ישראל, וזוהי נודל זכותם של הצדיקים האמיתיים, הצדיקים הגדולים שיכולים לעורר כל אחד ואחד לחזור אליו יתברך מכיון שכל רגע ורגע הם מוכנים להשחט למען שמו יתברך וכל רגע ורגע ובפרט כשאומרים את הברכות הם מכוונים שהנה הנה הולכים לשחוט אותם, ומדרינה זו שייכת ליצחק אבינו דווקא כמו שאנו מוצאים (שבת פ"ט.) שחכמינו הקדושים אומרים שרק יצחק אבינו דן את עם ישראל לכף זכות והוא מלמד עליהם זכות לפני הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה מתכפרים עוונותיהם ודבר זה אפילו אברהם אבינו ויעקב אבינו לא היו יכולים לעשות, רק יצחק אבינו בזכות מסירות נפשו שהיה מוכן להשחט על קידוש שמו יתברך, ולכן הצדיקים האמיתיים שזוכים למדריגתו של יצחק אבינו ומוכנים למסור את נפשו עבורו יתברך להם יש כח לעורר את כלל ישראל ולחזקם ולאמצם לבל יפלו, ולכן תוקעים בשופר בראש השנה כדי לפשט עקמימיות שבלב ועל ידי זה יזכה למהרת המח וכו', ולכן כל מי ששומע תקיעת שופר מבעל תוקע ירא אינו צריך לפחד כל השנה

האדם נפל להיכן שנפל וראה מה שלא צריך עיקר התיקון הוא שלא ימשיך לחשוב ויתן למחשבה להכנס לתוכו, רק ימשיך הלאה ויסיר מחשבתו משם, וכמו שמפרש מוהרנ"ת ז"ל את מאמר חכמינו הקדושים הנאמר על חמץ בפסח "שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים", דהיינו שעיקר איסור חמץ הוא שלא יהיה בבחינת "שלך" ואפילו אם האדם כבר ראה והסתכל וחשב מה שלא היה צריך, שלא ימשיך לחשוב בכך ושלא יכניס את מוחו בכך רק ימשיך הלאה באופן שהראיה והמחשבה הלא טובה לא תהיה "שלו", וכך מפרש מוהרנ"ת ז"ל גם את מאמר חכמינו הקדושים על אסתר המלכה שהיתה עולה מחיקו של אחשוורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי, כי זוהי העצה למי שכבר נכשל ונפל להיכן שנפל שהוא בחינת חיקו של אחשוורוש, ועיקר עצתו היא לצאת משם, למבול, וללכת לשבת בחיקו של מרדכי הצדיק שהוא הצדיק האמת שיכול להוציא כל אחד ואחד מהשואל תחתיות, וכך אפילו שממשיך ליפול וכו', יטבול ויחזור לחיקו של מרדכי עד שיעזור לו הקדוש ברוך הוא שיוכל לצאת מהבוץ לגמרי, כי עיקר החכמה של ההתחזקות היא לא להשאר בבוץ לא לחשוב יותר מדי, לצאת החוצה וזהו, בדיוק כמו שיעקב

אבינו הלך וברח מלכן וכמו שכתוב "על לא הניד לו כי בורח הוא", כי עיקר החכמה היא לברוח, לא לספר ליצר הרע שבורחים ממנו ולא לעשות תכניות, פשוט לקום ולברוח מהטומאה ולקשר את עצמו אל הקדושה כי עיקר הבעיות הצרות הירידות והנפילות של האדם באים רק כשהוא מחמיץ את מוחו והוא חושב ומתרהר ועושה חשבונות ותכניות, ויש לו שאיפות מה יהיה ואיך יהיה וכו', אשרי הזוכה לא להחמיץ את מוחו רק יקשר עצמו אל הצדיקים האמיתיים ועל כל פנים לא יחלוק עליהם כי עיקר המחלוקת על הצדיקים האמיתיים גם היא נובעת מחימוץ המח ומן המחשבות הזרות הנמצאות בתוכו, וכשנתבונן היטב נראה שתורתו של הצדיק נפלאות כל כך ומגלות לאדם את הדרך הנכונה בחיים ואף אחד אחר אינו מגלה דברים שכאלה, אך בשביל הבחירה והנסיון גם על הצדיקים יש מחלוקת.

המחלוקת בשבילך

ואומר רביז"ל שהאדם צריך להאמין שכל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלימים היא אך ורק כדי שירחקו את אלה שאינם ראויים להתקרב, כי בוודאי אם לא היתה מחלוקת על הצדיקים

האמיתיים, כל העולם היה מתקרב אליהם, אך בשביל הבחירה והנסיון, כדי שהאדם יתקרב באמת, וכל מי שאינו ראוי להתקרב יתרחק יש עליהם מחלוקת גדולה וכל אחד מביע עליהם דעות, זה אומר כך וזה אומר כך והעיקר שלא להתקרב לשם, ואפילו שבני אדם מתפעלים מהגילויים הנפלאים של הצדיקים האמיתיים, כי בסופו של דבר לא שומעים דברים כמו ששומעים אצלם במקומות אחרים אך גם לזה תמיד ישנם תירוצים, יש האומרים שהצדיק הוא תלמיד חכם גדול ולכן הוא יודע למשוך את אנשים ואחרים אומרים שהצדיק הוא כמו פסיכולוג ולכן הוא יודע לחזק אנשים ועיקר ממרתם היא שלא ילכו לשם ויתרחקו מהצדיק האמת, וזה מה שאמר אליהו הנביא כשהיה על הר הכרמל, ואמר פעמיים "ענני", ודרשו חכמינו

הקדושים שאמר ענני שתד אש מן השמים, וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הוא, כי הצדיק האמת מבקש מהקדוש ברוך הוא את שתי הבקשות האלו, הראשונה היא ענני שתד אש מן השמים דהיינו שיזמין לו הקדוש ברוך הוא חידושים אמיתיים היכולים לעורר ולחזק כל אחד באשר הוא שם, שהוא בחינת "אש מן השמים", והבקשה השניה היא שבני אדם ששומעים את הדיבורים יזכו להכיר ולדעת שזה אינו מעשה כשפים, דהיינו שהגילויים האלה הם גילוי אלקות ולא סתם דיבורים כנ"ל, אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת ואינו חולק עליו שאז יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי ויזכה לצאת מהבוץ שנפל אליו ולתקן את כל מה חטאיו ופשעיו, ולחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' ו'

זמן שאנו מלובשים בגוף נשמי איננו יכולים להשיג בדעתנו מי הוא רביז"ל, כי מרוב גדלות, אי אפשר להגדירו כלל, ורביז"ל גילה לנו עצות נפלאות כאלו, בספרו הקדוש ליקוטי מוהר"ן אשר כל מאמר ומאמר בו הוא מירשם להצלחה בחיים, ומלמד את האדם איך הוא יכול לחיות בתוך העולם הזה עם אשה, ילדים, צרות, מרדות ובעיות, ירידות ונפילות, ובכל אופן לחזור ולדבק את עצמו תמיד בהקדוש ברוך הוא, כי דברי רביז"ל מלובשים בצורה נפלאה כזאת, עד שאפילו אנשים מגושמים כמונו יכולים להשיג בהם רוחניות חיות אלקות.

לא להמעות את עצמו

ולמרות כל זאת, אסור לנו להמעות את עצמינו ולשכוח מי אנחנו ואיך אנו נראים, כי לפעמים מרוב ההתחזקות ששומע האדם אצל רביז"ל הוא כבר חושב שהוא מציאות בפני עצמו, וכבר זכה למשהו, ואינו אלא מטעה את עצמו, כי הדמים של האדם, שהם היצר הרע שלו, גדולים מאד מאד, וכפרט בדור הזה שהיצר הרע והקליפות גדולות מאד, ולכן אסור לאדם להמעות את עצמו ולחשוב

התאספנו היום ללמוד את תורת רבי נחמן מברסלב זי"ע ונדבר היום מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' ו', ואנו צריכים לדעת שההתקבצות לדבר מתורתו של רביז"ל, אפילו רק שעה אחת, היא גם חשובה מאד מאד, ומספרים שפעם עשה השוחט מעיר טעפליק כסא לרביז"ל, כסא מצוייר בכל מיני ציורים וחרוט בצורה נאה מאד, (הוא הכסא הנמצא היום בבית המדרש של חסידי ברסלב בירושלים) והביאו לרביז"ל מתנה, וכשראה רביז"ל את הכסא שאל את השוחט, "כמה זמן לקח לך לעשות את הכסא?", ענה השוחט "חצי שנה", "זההם עבדת עליו כל היום כולו?" שאל רביז"ל, "לא" ענה השוחט, "בכל יום עבדתי עליו שעה אחת", ואז אמר רביז"ל "כך, כל יום במשך חצי שנה חשבת עלי במשך שעה אחת..." ואנשי שלומינו אמרו, שבעיני רביז"ל מצא חן יותר זה שהשוחט חשב עליו כל יום שעה אחת, מאשר הכסא בעצמו, למרות שהוא כסא נאה ויפה מאד והושקעה בו עבודה גדולה, ומכאן אנו למדים שעצם ההתכנסות וההתאספות לשמוע את דברי רביז"ל אפילו רק לשעה בשבוע, גם היא חשובה מאד מאד, וכל

שכבר הניע למשהו ומכיון שהאמת שבדברי רביז"ל גדולה כל כך מפחד מהם הס"מ מאד והוא עושה כל מיני פעולות שבעולם העיקר שלא נתאסף ונדבר מרביז"ל אך כבר אמר רביז"ל שטוב לבלות זמן רב בשביל שעה אחת של התקרבות אל הצדיק, ולכן אפילו אם צריך לבלות זמן רב כדי להתקרב שעה אחת אל הצדיק ולשמוע את דיבוריו כדאי וכדאי הדבר וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד') "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה", דהיינו אפילו שיהיה לאדם בעולם הזה עשירות וכל טוב ויהיה המצליח ביותר, בכל אופן שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא יותר טובה מכל חיי העולם הזה, ואם האדם זוכה בשעה אחת בעולם הזה לסגל לעצמו תשובה ומעשים טובים, זה יותר טוב מכל חיי העולם הבא, כי כשהאדם מייחד לעצמו אפילו שעה אחת לחזור בתשובה, ולהתבודד אליו יתברך, וללמוד תורה הקדושה כל זה שווה יותר מכל חיי העולם הבא.

להרבות בכבוד המקום

והנה רביז"ל אומר, שצריך כל

אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, אשר שני דברים אלו תלויים זה בזה, דהיינו אם האדם ממעט בכבוד עצמו, והוא יודע שהוא בעצמו שום דבר, ממילא מתרבה כבוד המקום, כי נודעת מציאותו של הקדוש ברוך הוא, כי על הבעל גאווה נאמר "אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד", כי כשהאדם מתנאה רחמנא ליצלן, הוא דוחק את רגלי השכינה ומסלקה, ולכן ככל שהאדם ממעט בכבוד עצמו, כך מתרבה כבוד המקום, וכן להיפך ככל שהאדם מרבה את כבוד המקום ממילא מתמעט כבודו, כי עושה את הכל לכבודו יתברך בלבד, ומכאן מובן, שכל הענין של ענוה ושפלות, שהאדם צריך להניע אליו, הוא על ידי שיכניס בעצמו גילוי אלקותו יתברך, ואז ממילא יתבטל, כי ככל שיכניס בעצמו גילוי אלקותו יתברך ויראה כמה גדול הקדוש ברוך הוא ואיך שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ממילא יתבטל כבוד עצמו, וידע שהוא למעשה אינו קיים, והכל הוא רק רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשר זוהי הענוה בשלימות לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומלא כל הארץ כבודו, ואני בטל ומבטל לגביו יתברך לגמרי ואינני נמצא כן כלל, כי הקדוש ברוך הוא ממלא את הכל, ולי אין

מקום בכלל, נמצא שאינני פה, רק מלא כל הארץ כבודו.

כבוד מלכים

ואומר רביז"ל שכל מי שרודף אחר הכבוד אינו זוכה לכבוד אלקי אלא לכבוד מלכים, ואת זאת יכולים לראות בחוש, איך שיש בני אדם שהם בעצמם אינם כלום, ואינם יודעים בין ימינם ושמאלם, אבל בני אדם מכבדים אותם, מכל מיני סיבות שונות ומשונות, הן בגלל יחוסם, או כספם וכדומה, ומקבלים את פניהם בצורה חגיגית, תולים שלטים, מדליקים מנורות, והולכים לקראתם עם לפידים, והכבוד הוא כבוד גדול, אך למעשה הוא אינו יותר מאשר כבוד מלכים, אשר עליו נאמר "כבוד מלכים חקור דבר", דהיינו שאנשים חוקרים ודורשים ומתווכחים האם באמת מגיע לו כבוד, האם באמת הוא ראוי לכל הכבוד הזה, אלה משבחים ואלה מגנים, והנושא הופך לשיחת היום, וזהו כבוד מלכים כבוד שכולם רואים, כבוד שנעשה על ידי בני אדם.

כבוד אלקי

ולעומת זאת, הצדיקים הדבוקים בו יתברך זוכים לכבוד אלקים, שעליו נאמר "כבוד אלקים הסתר

דבר", דהיינו שהצדיק יושב בחדרו מוסתר מבני האדם, אף אחד אינו רואה אותו, אף אחד אינו יודע עליו, ואף אחד אינו מאמין כלל שקיים דבר כזה, ואילו הוא בעצמו יושב בחדרו ומדבק את עצמו בדביקות נוראה ונפלאה אל הקדוש ברוך הוא וכמעט שימס ויתבטל לגמרי מרוב דביקות אליו יתברך, וזה נקרא כבוד אלקי, כבוד מוסתר, כבוד שאף אחד אינו יודע ואינו יכול לחקור אחריו, מכיון שאף אחד אינו יכול לדעת היכן הצדיק אוחז, ואיך הוא דבוק בו יתברך, ולזה זוכים על ידי שבורחים מן הכבוד, כי כל הבורח מן הכבוד יכול לזכות לכבוד אלקים, דהיינו להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, אשר את ענין הדביקות אי אפשר להסביר לבני האדם כלל וכלל, כי האדם הדבוק בו יתברך מרגיש תענוג גדול יותר מכל התענוגים שבעולם, ומרגיש מתיקות יותר מכל המתיקות שיש בעולם, ואיך יוכל להסביר דבר זה לאנשים אחרים, ועליו נאמר "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו", כי בדבר זה מי אינו רואה ומרגיש אינו יכול להבין ואי אפשר להסביר לו כלל מה זה, ואומר רביז"ל שכדי לזכות לכל הכבוד הזה, כבוד אלקים, שיהיה בטל ומבוטל בו יתברך ולא ירצה שום דבר מבלעדיו יתברך כלל, צריך לעסוק

בתשובה כל הזמן, כי בכל יום ובכל שעה צריך האדם לחזור בתשובה אליו יתברך, ולא כמו שהיום מקובל בעולם לקרוא לבני אדם מסויימים "בעלי תשובה" כאילו שהאחרים אינם צריכים לחזור בתשובה, כי כל אחד ואחד צריך לחזור בתשובה אליו יתברך, וגם הצדיקים הגדולים חוזרים אליו בתשובה בכל יום מחדש, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ט) אשר לפי גדלות השם יתברך אם האדם היה עושה תנועה או מחשבה אחת שלא כמו שצריך היה ראוי לבא עליו עונשים קשים ומרים, אך הקדוש ברוך הוא מלא רחמים, ומתנהג ברחמנות עם כל אחד ואחד, ולכן אל לאדם להפעות את עצמו ולחשוב שהוא אינו צריך לחזור בתשובה, כי מי הוא זה שיכול לומר על עצמו שהוא נקי ממחשבות רעות הסתכלות רעות ומכל שכן ממעשים רעים, ובוודאי כל אחד ואחד צריך לחזור בתשובה שלימה בכל יום ויום מחדש ועל ידי זה יזכה לכל טוב, ויזכה לכבוד אלקי באמת.

שומע בזיונו ידום וישתוק

ואומר רביז"ל שלזה אי אפשר לזכות אלא על ידי שיהיה שומע בזיונו וידום וישתוק, דהיינו שאינו עונה למחרפים אותו, כי אין כבוד

בלא כ"ף, דהיינו כי את המילה כבוד, אי אפשר לרשום בלי האות כ"ף, ועיקר הכבוד של האדם הוא כשהוא יודע לכפוף את עצמו שעל כך מרמזת האות כ"ף, דהיינו שכאשר האדם משיג כבוד אמיתי, הוא מבין שהוא אינו צריך לענות לכל אחד, וכדאי להתעלם מכל אלה המבזים ומחרפים אותו, שישמע את בזיונו וידום וישתוק, ובוודאי כשאדם רוצה לחזור בתשובה, אין תשובה יותר גדולה מזו, דהיינו כשזוכה לשמוע את בזיונו והוא שותק, כי אם מישהו מבזה את האדם באופן פרטי, כדאי שלא יענה לו, וכדאי לקבל את הכל בתור כפרת עוונות וחזרה בתשובה, כי בוודאי אם בא אלי אדם והוא מבזה אותי, אני בעצמי נרמתי לעצמי את זאת, כי מי שחוטא ופושע מניעים לו בזיונות, ולכן כשהבזיון הוא בזיון אישי כדאי לקבל אותו באהבה לשם כפרת עוונות, אך אנו מוצאים בתורה הקדושה שקרח ועדתו ביזו את משה רבינו ע"ה וקיבלו את עונשם בצורה חריפה ביותר, וצריך להבין מדוע, לכאורה היה משה צריך לשמוע בזיונו ולשתוק, והתשובה פשוטה, כי כשהדבר נוגע לאדם באופן אישי, בוודאי הוא צריך לשתוק, אך כשהדבר נוגע לרבים, דהיינו כשחולקים על צדיק המזכה את הרבים ורוצים לגרום לאנשים

מדוע מתבזים הצדיקים?

והנה על פי מה שהסברנו לעיל מובן שהצדיקים הגדולים זוכים לכבוד אלקים, כבוד נסתר שאף אחד אינו יודע ממנו רק הצדיק בעצמו והקדוש ברוך הוא, והנה זה פלא, מדוע אם כן אנו מוצאים שעל הצדיקים הגדולים יש מחלוקת ומבזים אותם, הרי לכאורה אם זוכים לכבוד אלקים, לכבוד הגדול ביותר, איך יכול להיות שיתבזו, אך באמת כל הבזיונות של הצדיקים הם כדי שהצדיק יגיע למה שצריך להגיע, ויוכל לעמוד במדריגתו, כי לזכות לכל המדריגות וההשגות שאליהם זוכים הצדיקים האמיתיים, לכך אי אפשר לזכות בלילה אחד כמו הקקיון דיונה שצמח בין לילה, לשם כך צריך לעבוד ימים ושנים, עד שהצדיק זוכה לזכך את עצמו לגמרי, לגמרי וזוכה למדריגה שאינו רוצה שום דבר רק את הקדוש ברוך הוא, שזהו הדבר הגדול ביותר, כי בדרך כלל בני אדם רוצים כבוד או כסף או נחת וכדומה, אך הצדיקים הגדולים אינם רוצים שום דבר רק אותו יתברך בעצמו, וכמו שמספרים על הרה"ק בעל התניא זי"ע ששמעו אותו פעם אחת מאחורי הדלת שאמר "רבנו של עולם, איני צריך את העולם הזה שלך, ואיני צריך

להתרחק מן הקדושה, על זה מצוה לענות ולהעניש, כי אחרת יגרום כליה גדולה בין עם ישראל וירחקם מהקדוש ברוך הוא, ולכן לו מצוה לענות וזה הוא פירוש מאמר חכמינו הקדושים (אבות פ"ד) "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים, מחלוקת לשם שמים זו מחלוקת שמאי והלל ומחלוקת שלא לשם שמים היא מחלוקת קרה ועדתו", דהיינו כי מחלוקת לשם שמים, שנוגעת בכבוד שמים סופה להתקיים, במחלוקת מסוג שכזה אין אפשרות לוותר ולזוז מדעתו ומקומו, כי הענין נוגע לכבוד שמים, ואם אני אוהו כך וכך על פי ההקדמות שלי שכך הוא כבוד שמים, אסור לי לוותר בשום פנים ואופן על כך, אפילו שכל העולם כולו יהיה נגדי, וכסף או כבוד לא יועיל, ולכן מחלוקת זו סופה להתקיים, מה שאין כן מחלוקת קרה ועדתו, שהיתה מחלוקת לשם כבוד, כי קרה התקנא במשה רבינו ולכן חלק עליו, מחלוקת זו אין סופה להתקיים כי כשיתנו לו קצת כבוד או כסף... מיד יפסיק לחלוק, ולכן כשהענין נוגע לכבוד שמים אז מצוה לענות למבזים, אך כשהענין הוא בזיון אישי בלבד, צריך לשתוק ולא לענות כלל וכלל, ועל זה אומר רביז"ל שומע בזיונו ידום וישתוק.

את העולם הבא שלך. אני צריך רק אותך יתברך לבד...". ובוודאי מדריגה זו היא מדריגה גבוהה מאד, וכדי להגיע אליה צריכים לעבור על האדם זיכוכים רבים ולכן מתבזים הצדיקים הגדולים כדי שיודככו יותר ויותר ויזכו להשיג אותו יתברך בתכלית הדביקות עד שלא ירצו שום דבר רק אותו יתברך לבד בבחינת מה שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ח) על הפסוק "בקנאו את קנאתי" שהוא בחינת הצדיק שאינו מקנא אף צדיק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. רק את הקדוש ברוך הוא בעצמו, וזהי מדריגה גדולה ועצומה מאד, לא לקנאות אף אחד לא בעולם הזה ולא בעולם בא. רק בו יתברך לבד, ולשם כך צריכים הצדיקים להתבזות ולעבור מחלוקת גדולה, כדי שיזכו להגיע לכך, כי לא בקלות זוכים לזה, וצריך להיות בטל ומבוטל בעיני עצמו לגמרי לשם כך, וכשהצדיק כבר עבד על עצמו ימים ושנים, וזכה למה שזכה עד שאינו רוצה שום דבר, רק אותו יתברך לבד, מתנכל לו היצר הרע ורוצה להפילו בישות וגיאות, ומנסה להפילו ממדריגתו, כי אם יפול רחמנא ליצלן בישות וגיאות, יכול לאבד את כל מדריגותיו ברגע אחד, ולכן מעמיד עליו הקדוש ברוך הוא, נחשים ועקרבים העומדים עליו וממררים את חייו

במחלוקת ובזיונות, עד שנעשה כלא בעיני עצמו ולא שייך כלל שיתגאה, כי השם יתברך מרחם על הצדיקים הגדולים האלה ורוצה שיוכלו להשאר במדריגתם ולא יפלו בניאות וישות ולכן מעמיד עליהם מחלוקת גדולה, והיא השומרת עליהם שיוכלו לעמוד איתן במדריגתם וישארו במלים ומבוטלים אליו יתברך, כי אחרי שכבר נפל וירד כל כך הרבה והצליח להתחזק עד שזכה למדריגתו, מרחם עליו השם יתברך שיוכל לעמוד איתן במדריגתו ולא יפול, ולכן הצדיקים צריכים להתבזות כל כך, כדי שלא יפלו חס ושלום בניאות וישות, ולכן אנו מוצאים אצל כל הצדיקים הגדולים שסבלו מה שסבלו ועמדו עליהם חולקים רבים, ואין זה עושה את הצדיקים האלה יותר קטנים חס ושלום, להיפך מרוב גדלותם עמדו עליהם חולקים רבים, כמו על משה רבינו ע"ה ועל דוד המלך עליו השלום, שעמד עליו כל הדור כמו שאמרו חכמינו הקדושים שעוד לא היה בעולם דור של ליצים כמו דורו של דוד, ובוודאי סבל מהם מה שסבל במשך כל ימי חייו, אך הכל הוא מחמת רחמנותו יתברך שאינו רוצה שהצדיק יפול להיכנ שיפול והבן, ומכאן אפשר גם להבין את גודל גנות החולקים על הצדיקים כי הם חולקים על צדיקים הדבוקים בו יתברך

בתכלית השלימות, וממירים את חייהם, ובוודאי יקבלו את עונשם, כי כל עיקר מטרתם של הצדיקים הקדושים האלה היא לעורר את עם ישראל לחזור אליו יתברך, ולזכות את עם ישראל בלימוד תורה בהתמדה, בתפילה בכוונה במצוות ומעשים טובים, ומי שחולק על הצדיקים האלה ומונע אחרים מלהתקרב אליהם מונע אחרים מלהשיג טוב אמיתי ונצחי, ודינו כדין חוטא ומחטיא את הרבים שעונשו גדול מאד, ולכן אשרי מי שאינו מתערב במחלוקת ובפרט אינו חולק על צדיקים אמיתיים, וזוכה להגן על כבודם, כי כשהדבר נוגע לבזיון עצמי, בזיון פרטי של האדם בעצמו, בוודאי כדאי לשתוק ועל ידי ששומע בזיונו ושותק ימחול לו הקדוש ברוך הוא על חטאיו, אך כשהדבר נוגע לכבוד שמים, לכבוד הצדיק המזכה את הרבים להתקרב אליו יתברך, אז אסור לשתוק וצריך למחות ולהגן על כבוד הצדיק.

אנא זמין למהוי

ואומר רביז"ל שהכ"ף הוא הכתר דהיינו כשהאדם זוכה לכפוף את עצמו על ידי זה מניע למדריגה הגבוהה ביותר שהיא כת"ר בחינת אהיה בחינת תשובה כי אהיה דא אנא זמין למהוי, היינו קודם התשובה עדיין אין לו הויה

כאילו עדיין לא התהווה בעולם כי טוב לו שלא נברא משנברא וכשבא לטהר את עצמו ולעשות תשובה אז הוא בחינת אהיה היינו שיהיה לו הויה בעולם היינו אנא זמין למהוי, דהיינו כי הנמרא אומרת (עירובין י"ג:) שהיתה מחלוקת בין החכמים, מה יותר טוב לו לאדם להבראות או שלא להבראות, ונמנו ונמרו שיותר טוב לאדם היה שלא יברא, אך עכשיו שנברא יפשפש במעשיו, ויש אומרים ימשמש במעשיו עיין שם בנמרא כל זה. כי באמת כשהאדם נמצא בעולם הזה, יש עליו סכנות גדולות מאד, כי יכול לקלקל הרבה יותר מאשר יתקן, ולכן לפני שעושה תשובה אין לו עדיין הויה בעולם, כי ירד לעולם לזכות ולזכות את הרבים, ובמקום זאת יכול להיות רחמנא ליצלן חוטא ומחטיא את הרבים, שלא רק שיפול בעצמו אלא שעוד ישכיל אחרים רחמנא ליצלן, כמו שאנו מוצאים אצל האפיקורסים הגדולים שהכשילו דורות שלמים על ידי הדיעות הפסולות שלהם, ובמקום לתקן, קלקלו לדורות רבים, ולהם בוודאי לא היה כדאי להוולד, אך מכיון שלא שואלים את האדם אם להוולד או לא, כי "בעל כרחך אתה חי ובעל כרחך אתה מת, ובעל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון" (אבות פ"ג), אומרים חכמינו הקדושים ועכשיו שנברא יפשפש

במעשיו, דהיינו שאם האדם נברא, תכלית בריאתו היא שיפשפש במעשיו ויחזור בתשובה שלימה אליו יתברך ויזכה לזכות את הרבים גם כן לחזור אליו יתברך, וזה נותן לו את זכות ההויה בעולם. מכיון שהוא מוציא מן הכח אל הפועל את מטרת בריאתו וחוזר בתשובה שלימה אליו יתברך.

רצון והמתנה

והנה לבחינת הכתר יש שתי בחינות, הבחינה הראשונה היא זאת שהזכרנו דהיינו, אני רוצה להיות, בבחינת רצון, כי הרצון של האדם הוא חפשי, וכשהאדם רוצה להוציא משהו מכח אל הפועל אין אף אחד יכול להפריע לו ולומר שלא ירצה לחזור בתשובה, ומוהר"נ"ת ז"ל אומר שכאשר האדם חוזר בתשובה באופן כזה אל הקדוש ברוך הוא, אין היצר הרע יכול למנוע אותו בשום פנים ואופן, מכיון שעולם הרצון הוא עולם החירות, ושם אף אחד אינו יכול לכפות על האדם מה לרצות, כי זכותי לרצות מה שאני רוצה, אפשר כמובן להפריע לי להוציא זאת מן הכח אל הפועל, אך כשהרצון שלי חזק גם מן הכח אל הפועל אוכל להוציא את הדבר אם באמת ארצה, ולכן זוהי עיקר התשובה שהאדם ירצה

לחזור בתשובה שלימה, ירצה להרגיש רוחניות חיות אלקותו יתברך, ירצה ללמוד תורה הקדושה בהתמדה, ירצה לסיים משניות וש"ס ושולחן ערוך, ואת הרצון אי אפשר בשום פנים ואופן למנוע, וכשיש לאדם רצון חזק, יוכל גם להוציאו סוף כל סוף מן הכח אל הפועל, והבחינה השניה היא בחינת ההמתנה בבחינת כתר לי זעיר ואחוך (חכה לי קצת, ואראה לך) כי בשביל לזכות לחזור בתשובה, כמו בשביל כל דבר טוב אחר, צריך להמתין ולחכות בסבלנות, וכשיש לאדם סבלנות, יזכה לכל הדברים האלה, ולכן העיקר הוא להחזיק ברצון חזק ולחכות בסבלנות, ואז בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא, כי העיקר הוא הסבלנות, ומי שיש לו סבלנות יקבל הכל, והעיקר הוא להתחזק בנתיים בשמחה גדולה.

אהיה בהסתרת פנים

ואמר רביז"ל שקודם התשובה בחינת אהיה אצל האדם היא בהסתרת פנים, דהיינו לפני שהאדם רוצה לחזור בתשובה, הוא נופל ברצונו, שזהו ההבדל הגדול בין בעל תשובה לבעל עבירה, שיכול בהחלט להיות שההבדל במעשים שלהם אינו גדול, והבעל תשובה חטא לפעמים יותר מאשר הבעל עבירה, אך

ההבדל הוא הרצון, כי בעל תשובה, אף על פי שנפל, אף על פי שחטא ופשע ופגם וכו', בכל אופן הוא רוצה לחזור בתשובה, ולמרות שעכשיו הוא עדיין מונח בחושך וקשה לו מאד הן ללמוד והן להתפלל, על כל פנים הוא מחזיק חזק את רצונו לזכות לכל זה, והוא יודע שבסופו של דבר מטרתו היא לחזור בתשובה ולהיות איש כשר, מה שאין כן בעל עבירה נפל בדעתו, והחליט שהוא לעולם לא יזכה להיות איש כשר, לעולם לא יצליח ללמוד ולהתפלל, ולכן הוא נשאר מונח במקום שנפל אליו בלי שיראה שום פתח ומוצא לצאת משם, כי אצלו בחינת אהיה, דהיינו הרצון החזק, היא בהסתרת פנים, כי נדמה לו שאין לו כבר סיכוי, והכל אבוד, ומכיון שהוא נופל בדעתו כל כך, מכיון שלפי דעתו אבד מנום ותקוה ממנו, הוא מסתכל על אנשים כשרים ומקנא בהם, וחושב לעצמו חבל הם יכולים להיות אנשים כשרים ואני לא, הם מצליחים ואני לא, ולכן עובר עליו מה שעובר בבחינת אהיה בהסתרת פנים שהיא גימטריא דים והוא סובל בזיונות ושפיכות דמים, הן מעצמו שמתבייש שאחרים כבר זכו להתקרב אל הקדוש ברוך הוא והוא עדיין לו, והן שסובל בזיונות ושפיכות דמים מאחרים, והכל הוא מכיון שהוא

מסתכל לאחוריו, בבחינת אהיה באחוריים, דהיינו שמסתכל לאחוריו ואומר, כל כך הרבה חטאתי, כל כך הרבה פשעתי, עד שאין לי כבר סיכוי לחזור בתשובה, ועיקר התשובה האמיתית היא לשכוח את העבר ולא להסתכל לאחוריו כלל, רק להתחדש ולצעוד קדימה, (שימו לב איך רביז"ל מלביש מושגים עמוקים בחכמת הקבלה כמו שם אהיה, אהיה בהסתרת פנים, אהיה באחוריים, בצורה פשוטה כל כך, עד שהם שייכים לכל אחד ואחד) ולכן כשאדם אינו מסתכל על אחוריו, רק מסתכל קדימה בכל פעם ופעם ומתחיל מחדש זוהי עיקר התשובה, כי הכל תלוי בנודל רצונו של האדם ואיך שהוא מתחזק, וזהו סודם של הצדיקים האמיתיים העוברים צרות ומחלוקת גדולה כל כך, עד שפלא גדול הוא איך הם מסוגלים להחזיק מעמד אחרי כל כך הרבה צרות, אך מחמת גודל רצונם, שהם רוצים בכל תוקף להוציא מן הכח אל הפועל את רצונם וכיסופם, זה נותן להם כח לעבור על הכל, ולכן אפילו כשהם שומעים בזיונות ושפיכות דמים, הם שותקים ומחזיקים מעמד מחמת גודל רצונם להמשיך הלאה, מה שאין כן אם היו נופלים, בדעתם מחמת המחלוקת, היו מפסידים הכל, כי היו נופלים לאחוריים של שם אהיה

במקום לענות למחרפי ומבזי נפשם היו שותקים וממשיכים לעשות את שלהם וכך הצליחו, כי על ידי שהאדם זוכה לידום ולשתוק למבזי נפשו, על ידי זה זוכה שהקדוש ברוך הוא עוזר לו להתנבר על היצר הרע הבא מן הדמים בבחינת (תהילים ל"ו) דום לה' והתחולל לו, ודרשו חכמינו הקדושים (נימין ז') והוא יפיל לך, חללים חללים, דהיינו שמבטל את היצר הרע לגמרי וזוכה לבחינת לבי חלל בקרבי.

תשובה על תשובה

ואומר רביז"ל שצריך לאחוז תמיד במידת התשובה, כי מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי, דהיינו מי הוא זה שיכול לומר על עצמו שהוא נקי מחטאים, ואפילו בשעה שמתוודה ואומר חטאתי עויתי פשעתי, הלא גם אז הוא מטעה את עצמו ולבו מלא פניות ועליו נאמר (ישעיה כ"ט) בשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני, דהיינו שבשפתיו הוא אמנם מתוודה ואומר חטאתי עויתי פשעתי, אך בלבו הוא רחוק מאד מזה והוא מטעה את עצמו, ולכן צריך תמיד לחזור בתשובה שלימה על התשובה שעשה, וכך עוד פעם ועוד פעם כדי שלא יטעה את עצמו, כי אצלו יתברך חשובה האמת, וכשהאדם יודע שעדיין לא זכה לעשות תשובה בשלימות

שהוא נימטריא ד"ם, אשרי מי שחזק ברצון כי העיקר הוא רק הרצון.

שומעים חרפתם ואינם משיבים

ואומר רביז"ל והתיקון לזה הוא שיהפוך דם (עם פתח) לדם (עם חולם) שיהיה מן השומעים חרפתם ואינם משיבים ולא ידקדק על בזיון כבודו, דהיינו כי ההבדל בין דם לדם, הוא רק בניקוד כי האותיות עצמם שוות, רק את האחד כותבים עם פתח, ואת השני כותבים עם חולם, כי כשאדם הולך בבחינת דם עם פתח, דהיינו שפיו פתוח והוא עונה למחרפי ומבזי נפשו, אז יש לו בזיונות ושפיכות דמים, ואת זאת אפשר לראות בחוש, כי כשהאדם מתווכח ורב עם אחרים, אינו מרויח שום דבר כי אם מכובז את זמנו להבל ולריק, אך כשהוא שותק ואינו פותח את פיו ועונה למחרפי נפשו, בסופו של דבר הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה ומתקרב אליו יתברך, וזו היתה דרכם של כל הצדיקים האמיתיים שאף פעם לא השיבו למחרפיהם, רק המשיכו בעבודתם, ולמרות שבחיהם היו מבזים ושפלים, אך אחר כך התפרסמה תורתם בכל העולם כולו ועד היום אנו מחיים את עצמינו באור תורתם הגדול, כי

ועדיין חסר לו הרבה זה עיקר השלימות, כי אצלו יתברך מאד חשוב שהאדם מודה על האמת ויודע היטב היכן הוא נמצא, וחוזר בתשובה על תשובתו, כי לזכות להיות בעל תשובה אמיתי אי אפשר כי אם כשעושה תשובה על תשובה, כי בעל תשובה אמיתי, הוא לא אחד שקורא לעצמו "בעל תשובה" או "חוזר בתשובה", כמוכן שזוהי מעלה בפני עצמה שהאדם זוכה לחזור ולהתקרב אליו יתברך אבל בעל תשובה אמיתי הוא זה שהקדוש ברוך הוא מעיד עליו שחזר לפניו בתשובה אמיתית (כמובא בהלכות תשובה להרמב"ם), ולכן הצדיקים האמיתיים עושים בכל פעם תשובה על תשובה כי אף על פי שכבר זכו לחזור בתשובה שלימה פעמים אין מספר בכל אופן בכל פעם הם מכירים ומשיגים יותר את הקדוש ברוך הוא, נמצא שלפי השגתו שמשגיג עכשיו בוודאי השגתו הראשונה הוא בבחינת גשמיות, כי כפי שמשגיג היום הוא יודע שאתמול הפעם את עצמו, כי חשב שהוא כבר קרוב אליו יתברך והיום רואה שעדיין לא התחיל באמת להתקרב אליו, ולכן תמיד עושה תשובה על תשובתו והשגתו הראשונה, וכמו שסיפר רביז"ל על עצמו כמה וכמה פעמים, איך שהוא עושה בכל פעם תשובה על תשובה כי עדיין לא

השיג ולא הגיע לכלום, וכמו שגילה פעם את סדר יומו, איך שאומר חצות ולומד ומתפלל והולך לנוח וקם ואחר כך מסתכל היכן הוא נמצא ויש לו רחמנות גדולה על עצמו, וכן פעם כשאמר את המאמר בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ו על הפסוק "תעיתי כשה אובד", אמר שההתבודדות שלו בעיתים הללו על על פי הפסוק הזה, עד כדי כך החזיק את עצמו כלא כלום עד שביקש מהקדוש ברוך הוא ואמר "מעיתי כשה אובד", דהיינו מעיתי כל כך עד שאיני זוכה לשמוע את קולך ועל כן "בקש עבדך", עוזר לי ובקש אתה אותי שלא אאבד לנצח, וזוהי תשובה שלימה, תשובה באמת, שהאדם זוכה לעשות תשובה על תשובה, ולכן הצדיקים זוכים לעלות תמיד מעלה מעלה כי בכל פעם עולים מדרגא לדרגא אשריהם ואשרי דביקיהם, וזוהי תשובה של שבת, תשובה של עולם הבא.

עולם הבא - השגות אלקות

ואומר רביז"ל שבחינה זו היא בחינת עולם הבא שיהיה כולו שבת כי עיקר העולם הבא הוא השגת אלקותו יתברך נמצא שבכל עת ששיגו השגה יתירה אזי יעשו תשובה על ההשגה הראשונה, וזהו בחינת עולם הבא,

בקי ברצוא ובקי בשוב

ואומר רביז"ל כשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה צריך להיות בקי בהלכה וצריך להיות לו שני בקיאות היינו בקי ברצוא ובקי בשוב כמו שכתוב זכאה מאן דעייל ונפיק, דהיינו אשרי מי שיודע איך להכנס ויודע איך לצאת, כי שאדם רוצה להכנס לעבודת השם וללכת בדרכי התשובה הוא צריך להתחזקות גדולה מאד, וצריך לדעת איך להחזיק מעמד בכל מה שיעבור עליו, כי על כל אחד עובר מה שעובר ובפרט על מי שרוצה לחזור בתשובה ההכרח שיעבור מה שיעבור, ויהיו לו ירידות ונפילות רבות, הנה יכנס אל הקדושה והנה יפול ממנה, וככל שהעליה תהיה גדולה יותר, כך יכול רחמנא ליצלן ליפול, והעיקר הוא להחזיק מעמד, וכמו כן האדם צריך תמיד לדעת את מצבו ולהכיר את מקומו, ואפילו אם זכה לעליה, אמור לו לחשוב שהוא כבר משהו, והגיע לאיזה מדריגה, רק צריך להיות בקי בעליה, לדעת שעדיין אינו שום דבר, ועדיין לא התחיל להשיג רוחניות אלקות, וכן בקי בירידה לדעת שאפילו שנפל היכן שנפל עדיין יש לו תקוה ומיכוי לצאת משם ולהתקרב אליו יתברך ובאופן כזה יצליח ללכת

כי העיקר הוא לזכות להשיג את השם יתברך יותר ויותר, וכשאדם זוכה להשיג אותו יתברך יותר ויותר כן הוא מתקרב אליו יתברך יותר ועל ידי זה חוזר כל פעם בתשובה אחר תשובה, כי בכל פעם כשאדם זוכה להתקרב יותר אל הקדוש ברוך הוא, הוא זוכה להוריד מעצמו את הלבושים יותר ויותר וזוכה להכירו יתברך יותר, (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ג) עד שזוכה לאורייתא דעתיקא סתימאה ששם אין שום לבושים, שלמדריגה זו יזכו כל עם ישראל כשיבוא משיח ואז יוכלו לדבר ממנו יתברך באופן פתוח, כי זוהי עיקר התשובה האמיתית שהאדם זוכה להכירו יתברך יותר ויותר אשרי לו ואשרי חלקו וזה שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים נ'): אור יקר וקפאון (זכריה י"ד) אור שהוא יקר בעולם הזה יהיה קפוי וקל לעולם הבא, דהיינו כי אפילו שהאדם בעולם הזה חשב שכבר השיג אותו יתברך והוא כבר מכירו, כשיגיע לעולם הבא ידע ויבין שעדיין לא התחיל להשיג, ואותו הדבר פה בעולם הזה כשאדם עושה תשובה על תשובה זוהי בחינת תשובה של עולם הבא, כי בכל פעם עולה מדרגא אל דרגא ויודע שעדיין לא התחיל, וכך חוזר חלילה, דהיינו שמתחיל בכל פעם מחדש, אשרי לו ואשרי חלקו.

דבר כי מכל מה שעובר עליהם הם זוכים למצוא את הקדוש ברוך הוא, ואפילו שעובר עליהם צרות ויסורים גם שם הם מוצאים את הקדוש ברוך הוא עד שבשר גופם הוא אצלם כלא, כי מרוב דביקות בהקדוש ברוך הוא הם זוכים לזכך את עצמם לנמרי ואין אצלם הפרש בין חיים למיתה, כי כל עיקר מטרתם היא רק לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולקרב יהודים אליו יתברך, והעיקר הוא שצריך לדעת שמי שרוצה לחזור בתשובה צריך רצון חזק, רצון גדול על כל פנים שירצה לחזור בתשובה וירצה להתקרב אליו יתברך, כי העיקר תלוי ברצון חזק, רצון אמין, שיהיה רצונו חזק מאד מאד לשוב אליו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אותו, ורק בזה תלוי כל הצלחת האדם שאינו מניח את רצונו כרגע ואפילו שעובר עליו צרות ויסורים קמנות וחלישות הדעת ומרירות גדול ונדמה לו כי אבד מנוס ותקוה ואף פעם כבר לא יצא מהפח יקוש שנלכד בה עם כל זאת אם יהיה חזק ואמין ברצונות חזקים אז בוודאי יבוא אל מדרינתו, ודבר זה עבר על כל הצדיקים הגדולים במעלה נפלאה, וכשיזכה גם להתקרב אל הצדיקים האמיתיים האלו בוודאי יזכה להוציא מכח אל הפועל את רצונו חשקו וכיסופו, אשרי לו.

בדרכי התשובה באמת, כי עיקר החכמה כשהאדם חוזר בתשובה הוא שיוכל להחזיק מעמד, הן ברצוא והן בשוב, דהיינו שאדם צריך לדעת שבוודאי יש לו תקוה לחזור אליו יתברך, שזוהי הבקיות בשוב, ואפילו אם עובר עליו מה שעובר בכל אופן עדיין יש לו תקוה טובה לחזור אליו יתברך, ומצד שני צריך האדם לדעת שאפילו אם הוא כבר הולך בדרכי הקדושה ומתפלל ולומד וכו', עדיין לא הגיע לכל מה שצריך להגיע כי יש גבוה מעל גבוה יותר ויותר, כי הנה האדם מתלהב אליו יתברך ומתפלל ולומד בדביקות וחושב שכך ימשכו כל ימי חייו ואף אחד לא יפריע לו ללמוד ולהתפלל, והנה אך יצא מבית המדרש מחכה לו אשתו ומספרת לו על הצרות והבזיונות שסבלה ויש לה טענות אליו, ואם לא יהיה בקי בשוב יוכל ליפול ולהתייאש, אך כשהוא בקי בשוב הוא יכול להחזיק מעמד ולהסתדר גם בתוך הגשמיות של העולם הזה כי יש לו בקיאות איך לחזור אל העולם הזה, וכן כשעולה למעלה מעלה אינו חושב שהשיג כבר הכל, ובאופן כזה יזכה להיות דבוק תמיד בו יתברך בשלימות, אשרי לו ואשרי חלקו, וצדיקים קדושים כאלה האוחזים בבקיות הזו בשלימות הם זוכים לעבור את העולם, ולהם לא אכפת כבר שום

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'

תאספנו היום לדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע אשר הדיבור מתורתו הוא זכות בפני עצמה, כי אם זוכים לדבר מרביז"ל עוזר הקדוש ברוך הוא והדיבורים נשארים לדורי דורות וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז) שכאשר מדברים דיבורי אמונה הולכים הדיבורים מסוף העולם ועד סופו עד שהגויים בעצמם נתעוררים ומזה נעשים גם גרים, כי לדיבורי רביז"ל יש את הכח והסגולה לעורר את כל אחד ואחד לחזור אליו יתברך, ולכך צריכים זכות גדולה מאד, ואשרינו שהקדוש ברוך הוא עזר לנו לדבר את דיבוריו של רביז"ל ובפרט שאנו זוכים לדבר דיבורי אמונה, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'.

הגלות מחסרון אמונה

התאספנו היום לדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע אשר הדיבור מתורתו הוא זכות בפני עצמה, כי אם זוכים לדבר מרביז"ל עוזר הקדוש ברוך הוא והדיבורים נשארים לדורי דורות וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז) שכאשר מדברים דיבורי אמונה הולכים הדיבורים מסוף העולם ועד סופו עד שהגויים בעצמם נתעוררים ומזה נעשים גם גרים, כי לדיבורי רביז"ל יש את הכח והסגולה לעורר את כל אחד ואחד לחזור אליו יתברך, ולכך צריכים זכות גדולה מאד, ואשרינו שהקדוש ברוך הוא עזר לנו לדבר את דיבוריו של רביז"ל ובפרט שאנו זוכים לדבר דיבורי אמונה, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'.

ברוך הוא בכל מקום שהם, כי מלא כל הארץ כבודו, ולכן בכל מקום שיהודי נמצא והוא מוצא את הקדוש ברוך הוא שם מקבל המקום את קדושת ארץ ישראל, כי כאשר יש לאדם אמונה שלימה בתכלית השלימות, לא משנה לו היכן הוא נמצא כי בכל מקום הוא יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא, אך אם אין לאדם אמונה, והוא אינו זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא אז היכן שיהיה, שם תהיה גלות, ואפילו אם יהיה בארץ ישראל ירגיש שהוא נמצא בגלות גדולה מכיון שאינו זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא מחוסר האמונה שלו, וכך הוא לגבי כל דבר שבקדושה, כי למי שאין לו אמונה אפילו בבית המדרש לא ימצא את הקדוש ברוך הוא ויחשוב שרודפים אותו שם ולא ימצא את מקומו, אך למי שיש אמונה לא חסר שום דבר ובכל מקום שהוא הולך שם הוא מוצא את הקדוש ברוך הוא, נמצא שעיקר הגאולה תלויה אך ורק באמונה הקדושה.

אמונה - תפילה

ואומר רביז"ל שאמונה היא בחינת תפילה כי הנה אמונה יש לכל אחד ואחד מעם ישראל ואפילו הרשעים הגדולים שעובדים על עצמם ימים ושנים לעקור את

עצמם מן האמונה הקדושה, קשה להם מאד לעקור את נקודת האמונה מעצמם, וכשהם מצליחים סוף סוף, אז הם מיד מתים, כי אין קיום ליהודי בלי אמונה בו יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ד) כי בכל פעם ופעם מבלבלת אותם נקודת האמונה שבהם וכמה שהם מנסים לעקור מעצמם את האמונה הם אינם מצליחים ובכל פעם נכנסות בהם ספיקות חדשות, שמא בכל אופן יש אלקים, וחיהם מרים ומרורים, כי הם אינם מסוגלים להחליט על דבר אחד, כי נשמתם מבלבלת אותם בכל פעם בעניני האמונה הקדושה, ולכן אין מה לקנאות ברשעים, כי למרות שנדמה כאילו הם חיים, חיים טובים, ויש להם את תענוגי העולם הזה בשלימות, אך בפנימיותם מר להם מאד, ורק הם בעצמם יודעים זאת, נמצא שאמונה יש לכל אחד ואחד מעם ישראל, רק שאצל כל אחד מידת האמונה שונה, אצל אחד מידת האמונה היא רק נקודה קטנה המבלבלת אותו מידי פעם ואינה מניחה לו לעקור את עצמו מהקדוש ברוך הוא, ואילו השני חי ונושם עם מידת האמונה הקדושה, והנה עיקר התגלות האמונה הקדושה היא בפיו של האדם וכמו שכתוב (תהילים פ"ט) אודיע אמונתך בפיו, כי עיקר האמונה מתגלה בפיו של האדם כשהוא זוכה להתפלל אליו יתברך, ובזה הוא

מנלה שהוא מאמין בו, וכמו שכתוב (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה ותרגמו פרישן בצלו, דהיינו פרוסות בתפילה, כי עיקר התנלות האמונה היא על ידי התפילה.

גילוי ההתבודדות

וזהו כל סוד ההתבודדות שגילה לנו רביז"ל לדבר ולהשיח את הלב אל הקדוש ברוך הוא, כי על ידי שהאדם משיח ומספר את כל לבו אליו יתברך על ידי זה מתחזקת מאד אמונתו, ולכן כל מי שעוסק הרבה בהתבודדות מתחזקת אמונתו ביותר עד שהוא זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא שהוא נמצא ממש על ידו ושומע אותו, ובוודאי שאין זה קל להגיע למדריגה זו, סוף כל סוף אנו מנושמים ורחוקים ממנו יתברך ואיננו זוכים להרגיש את הקדוש ברוך הוא, וההתבודדות צריכה להיות כדבר איש אל רעהו, וכדי לדבר אל הקדוש ברוך הוא ממש כדבר איש אל רעהו צריכים להרגישו יתברך, ורואים במציאות שעם חבר יכולים לדבר כמה שעות, ואפילו לא שמים לב להיכן ברח הזמן, ואילו כשמתיישבים לדבר עם הקדוש ברוך הוא אחרי חמש דקות כבר מפקים ונרדמים... שכל זה נובע מחמת שאת החבר אנו רואים ומרגישים, ואילו את הקדוש ברוך הוא עדיין

איננו זוכים להרגיש, אך על זה צריך מסירות נפש לדבר הרבה אל הקדוש ברוך הוא ולשפוך את נפשו אליו, ואז במשך הזמן יפתח מוחו של האדם ויזכה להרגיש שהקדוש ברוך הוא נמצא עמו ממש, ואז ירגיש תענוג נפלא בתפילה וההתבודדות אליו יתברך, עד שלא יוכל להפסיק מלדבר אליו יתברך, נמצא שאמונה ותפילה קשורים והדוקים אחד בשני ועיקר גילוי האמונה הוא על ידי התפילה.

ניסים בכל יום

ואמר רביז"ל שזהו ענין הניסים, דהיינו על ידי תפילה זוכים לניסים, כי ניסים הוא ענין למעלה מדרך הטבע וכמו כן היא התפילה, כי הטבע מחייב כך והתפילה משנה את הטבע, ובאמת כשנתכונן היטב נראה שניסים קורים לכל אחד ואחד בכל יום ויום, הן אמת שהעולם נראה כמתנהג בדרך הטבע, וזה מטעה את בני האדם עד שכל אחד חושב שכך הכל צריך להיות, הוא צריך לקום בבוקר ולראות עם עיניו וללכת עם רגליו, וכו', אך כשיכנס פעם לביקור קצר בבית חולים, ויראה כיצד סובלים אנשים שאינם יכולים לראות או ללכת וכדומה, אנשים שאינם אחרים ושונים ממנו, אז יודה ויהלל להקדוש ברוך הוא על

יכול לראות זאת בכל פעם, כשקורה עמחם ניסים ונפלאים זהם אינם ניוזקים.

תפילה למעלה מהטבע

והנה כשאדם זוכה להתפלל הוא זוכה להוציא מעצמו את ענין הטבע, כי ענין הטבע הוא שהאדם חושב שהכל נעשה מעצמו, וכאילו כך הכל מתנהג מעצמו לבד, מה שאין כן כשאדם זוכה לעמוד ולהתפלל לפניו יתברך, הוא עוקר מעצמו את הכפירה הזאת כאילו הכל הוא טבע, ומגלה שהכל נעשה בהשגחתו יתברך, ולדוגמא, דרך הטבע היא שכאשר שמים דלק במכונת היא יכולה לנסוע בדרך, אך בדרך יכולה גם לקרות תאונה או שאיזה גוי משונע ורוצה יתנגש בו בכוונה, וכשהאדם זוכה לומר תפילת הדרך, על ידי זה הוא מוציא את מכונתו מכלל דרך הטבע ומגלה את השגחתו יתברך, ועל ידי זה ניצול מפגיעות של כל מיני מרעין בישין בדרך, וזה בעצמו גם, גם שקורה בכל יום, אך האדם אינו מרגיש אותו, וכך הוא לגבי כל דבר ודבר בעולם הזה כשהאדם זוכה לעשות תפילה מהדבר הגשמי שקורה לו, ומגלה את השגחתו יתברך על ידי זה מיד הוא יוצא מדרך הטבע וזוכה לניסים.

גודל הניסים שהוא עושה עמו בכל יום ויום, וברוך השם יש לו רגליים ללכת ועינים לראות ואזניים לשמוע, וכי מה הוא שונה מהאנשים שנמצאים בבתי החולים, אלא שהקדוש ברוך הוא עושה עמו גם בכל פעם ופעם, אך חכמינו הקדושים אמרו (גדה ל"א) אין בעל הנם מכיר בנימו, כי בכל יום ויום עושה הקדוש ברוך הוא ניסים עם האדם והוא אינו מרגיש, אך כשיתבונן היטב יראה שכל חייו הם גם אחד גדול, ובפרט כשגרים בין גויים, רוצחים ושוודדים, וזוכים להנצל מהם, הוא גם גדול מאד, ולכן בשביל זה צריכים מאד להזהר לומר בכל יום ויום תפילת הדרך, כי כל הדרכים בחזקת סכנה ובפרט כשגרים בין גויים, שהם מופקרים ולא אכפת להם על חיי אדם שאז בוודאי צריך להזהר לומר בכל פעם תפילת הדרך, ואפילו בלי חתימת השם, על כל פנים לומר את היהי רצון שהוא תפילה שתקנו חכמינו הקדושים ומצילה את האדם מכל רעות בדרך, ועל ידי שהאדם אומר תפילת הדרך הוא יודע שהוא נמצא תחת ההשגחה של הקדוש ברוך הוא, נמצא שבכל פעם קורים ניסים לאדם אך האדם אינו מרגיש בהם, ונדמה לו שכך צריך להיות, אך כשמתבוננים היטב רואים שכל פרט ופרט בחיי האדם הוא גם, ומי שיש לו ילדים,

אמונה בפועל

ואומר רביז"ל שבשביל לזכות לניסים כאלה צריכים להאמין בהקדוש ברוך הוא, דהיינו צריכים להאמין שיש מחדש שברצונו יכול לשנות את כל הטבע, ולכן צריך כל אחד ואחד לחזק את עצמו באמונה ולבדוק את עצמו תמיד כיצד הוא אוחז באמונה, כי במידת האמונה צריך תמיד לחפש כיצד הוא אוחז (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה') כי הנה אם תשאלו כל יהודי, האם אתה מאמין בהקדוש ברוך הוא הוא יאמר, בוודאי אני מאמין בהקדוש ברוך הוא, ואם תשאלו אותו, האם אתה מאמין שהקדוש ברוך הוא משגיח ומסתכל על כל אחד ואחד, יאמר, בוודאי אני מאמין שכך הוא, אך בפועל ובמציאות אנו רואים שבני האדם מתנהגים אחרת, ואפילו אדם שאומר שיש לו אמונה, אינו מתנהג לפי איך שהוא מדבר מכיון שכל כך נפל בדעתו, עד שהוא חושב שכל העולם מתנהג בדרך הטבע וכביכול הקדוש ברוך הוא מתחבא בשמים ומשם הוא מסתכל עלינו, שגם זה בעצמו הוא דבר גדול שהאדם על כל פנים מאמין בהקדוש ברוך הוא, אך עיקר שלימות האמונה, היא להאמין שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, פשוטו כמשמעו, ולא

כמליצה בעלמא, אין שום מציאות אחרת, שום דבר אחר אינו קיים, אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו, רק הוא קיים והוא ברא ומחייה ומתווה ומשגיח על הכל, וכל מה שקורה בעולם הזה הכל בחשבון צדק גדול ממנו יתברך, והאדם צריך להגיע לאמונה ברורה וזכה כזאת עד שידע ויבין שבכל רגע ורגע מתחדשת הבריאה ונבראת יש מאין, ולולי שהקדוש ברוך הוא היה מחדש אותה בכל רגע, לא היתה יכולה להתקיים, כי במציאות כשעומדים ומסתכלים רואים שכל העולם כולו עומד בנס, וכשאדם זוכה לחיות באופן כזה, כשהוא זוכה להכניס את כל ההשגות האלה לחייו במציאות ובפועל, אז הוא זוכה לחיות חיים אחרים לגמרי, חיים טובים ומתוקים, ולחיים כאלה רוצה רביז"ל לזכות אותנו, ועיקר החכמה היא התמימות והפשיטות של האמונה, כי במקום לתת דרשות ופולפולים, בהשכלות ושכליות ובסופו של דבר, כשיוורדים לשורה התחתונה, לא יוצא מזה כלום, כדאי לגשת ישר אל הקדוש ברוך הוא בעצמו, לדבר אליו, להתפלל אליו, ולהיות דבוק בו, כי העיקר הוא המעשה, העיקר הוא האמונה בפועל, ולכן אהב רביז"ל מאד את העבודות של כל האנשים הפשוטים שעבדו את השם יתברך הרבה בפשיטות, אמרו תהילים, התבודדו הרבה, ובהם כדאי

לקנאות, אשרי ואשרי הזוכה לחיות את חייו עם אמונה בפועל ממש שאז הוא זוכה לנשום רוחניות חיות אלקות בכל עת ורגע ממש.

ארץ ישראל ואמונה

ואמר רביז"ל שעיקר האמונה בחינת תפילה בחינת ניסים אינו אלא בארץ ישראל כמו שכתוב (תהילים ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה, והנה צריך להבין מהו ענין ארץ ישראל ומדוע דווקא בארץ ישראל זוכים לניסים שהם תפילה אמונה, וידוע לנו שמוהרנ"ת ז"ל שאל את רביז"ל כשאמר את המאמר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ', ששם כתוב שאי אפשר להיות יהודי אלא כשזוכים ללכת לארץ ישראל, ושאל מוהרנ"ת ז"ל מה כוונתכם בארץ ישראל האם הוא מתכוין למדריגה מסויימת בעבודת השם וכו', וענה לו רביז"ל, לא, אני מתכוין בפשיטות לבתים ולבנינים של ארץ ישראל דהיינו פשוטו כמשמעו להיות בארץ ישראל וכמו שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קמ"ז) שכאשר בא לארץ ישראל סיפרו לו תלמידי המגיד שלפני שהגיעו לארץ ישראל לא היו יכולים להאמין שארץ ישראל נמצאת בעולם הזה כי מרוב שהתורה מדברת על שבח ארץ ישראל

חשבו שארץ ישראל נמצא באיזה עולם אחר, אך כשבאו ראו והבינו שזוהי ארץ ישראל פשוטו כמשמעו, ובאמת ענין ארץ ישראל הוא ענין קישור הגשמיות ברוחניות, אשר זהו הדבר הקשה ביותר לבני האדם להבין, כיצד מקשרים ומשלים גשמיות ורוחניות, כי בסופו של דבר את הגשמיות הם רואים אך את הרוחניות אינם רואים, ולכן הם אינם מבינים מהו ענין ארץ ישראל, ובמציאות אנו מוצאים שדווקא בארץ ישראל ישנם מצוות התלויות בארץ שדבר וענין זה בא להורות וללמד שבגשמיות יש רוחניות והכל הוא אחד, כי בארץ ישראל מתגלה השנחתו יתברך הפרטי פרטיית עד שכל פרט ופרט יש בו מצוות המגלות שבכל דבר ודבר יש רוחניות חיות אלקות, אם האדם זוכה ומקיים את המצוות בארץ ישראל הוא זוכה להתעלות בעליה אחר עליה, אך אם לא הוא מקבל את ענינו והארץ מקיאה אותו לבסוף, כי ארץ ישראל היא ארץ ההשגחה המראה ומגלה שהכל שייך להקדוש ברוך הוא, אם מקיימים את המצוות בארץ עוזר הקדוש ברוך הוא מאד, אך אם לא מקבלים עונש, כגון אם לא שומרים שמיטה, בסופו של דבר אין גשם וצריכים למכור את השדות ואת הבתים עד שנמכרים לעבד ממש, שצריכים לעבוד אצל מישהו ממש

כמו עבד, כי על ארץ ישראל נאמר "ארץ זבת חלב ודבש" והסופי תיבות של זבת' חלב' ודבש' הם אותיות שב"ת, כי ארץ ישראל ושבת הם באותה בחינה ממש, כי השבת באה ומגלה שהכל הוא רוחניות, ואנו צריכים לשבות ממלאכה, ובשבת יש לכל הבריאה עליה, וכן הוא בארץ ישראל, דהיינו אם האדם זוכה לשמור את התורה והמצוות בארץ ישראל יש לו עליה גדולה מאד מה שאין כן כשאינו שומר את התורה והמצוות סופו להעקר לגמרי, ואת זה רואים בחוש, נמצא שארץ ישראל מגלה את רוחניות חיות אלוקותו יתברך והיא תלויה באמונה ובניסים, וגם את זאת רואים בחוש, שבארץ ישראל תמיד יש ניסים ונפלאות, ואפילו היום ארץ ישראל ואנשיה עומדים על ניסים ונפלאות כי בדרך הטבע לא היה יכול להיות להם קיום כלל.

במה אדע כי אירשנה

ואומר רביז"ל שכשפגם אברהם ושאל במה אדע כי אירשנה בזה פגם בירושת הארץ שהיא בחינת אמונה בחינת תפילה ולכן היה גלות מצרים ודווקא יעקב ובניו שהם שתיים עשר נוסחאות התפילה ירדו למצרים, והנה דבר זה הוא דבר פלא עד מאד, מדוע שאל אברהם אבינו במה אדע כי

אירשנה, הרי בסופו של דבר אברהם אבינו סבל עשרה נסיונות קשים ומרים ועמד בכלם, ודווקא בענין ירושת הארץ שאל במה אדע כי אירשנה הלא דבר זה קשה להבינו ואין השכל תופסו כלל, אך הנראה שבכך טמון כל סוד הגלות, ועצם השאלה של אברהם לא היתה בגלל שרצה לשאול ולא היתה לו אמונה בהקדוש ברוך הוא שכן אנו מוצאים שמסר את נפשו להשרף פשוטו כמשמעו על קידוש השם אלא בכך ששאל ועל ידי זה ירד עם ישראל לגלות רמז לעם ישראל שעיקר הגלות היא רק כששואלים שאלות, והקדוש ברוך הוא נסתר, כי ישנם הרבה דברים שאין האדם יכול להבינם, ישנם הרבה דברים שאי אפשר לשאול ולחקור עליהם מכיון שאין אנו יודעים כיצד בדיוק מנהיג הקדוש ברוך הוא את עולמו, ומה מטרת כל דבר ודבר, ומדוע עובר על עם ישראל כל כך, וכל השאלות והמפיקות שיש לאנשים על הקדוש ברוך הוא אינן מוסיפות להם דבר, רק מכניסות אותם עמוק יותר בתוך הגלות, כי כשאדם שואל שאלות ומקשה קושיות זה בעצמו גורם לו את הצרות, העיקר היא האמונה, העיקר הוא לבטל את עצמו אליו יתברך ולדעת שכל דבר שעושה הקדוש ברוך הוא הכל הוא בחשבון צדק ואין לנו להקשות

הקדושה על ידי זה צריכים לעבוד בפרך ולהשתעבד, ולכן כל הנלויות נקראים מצרים על שם שמיצרים לישראל, כי עיקר הגלות היא רק כשפוגמים באמונה בתפילה ובארץ ישראל ועל ידי זה משועבדים תחת ידי אחרים, וכן הוא הדבר לגבי ארץ ישראל עצמה כשפוגמים בארץ ישראל, ועושים ממנה מציאות של נשמיות, כביכול כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה ושוכחים מן האמונה ומן התפילה, על ידי זה נעלמים הניסים ואין מרגישים את הקדוש ברוך הוא, עד שבאים ושואלים שאלות וקושיות ורוצים הוכחות וכו', אשר זהו עיקר הגלות, וכשאדם זוכה להכניס את עצמו באמונה השלימה בו יתברך על ידי זה הוא זוכה לצאת מהגלות, ויש לו פרנסה בשפע, ולא חסר לו כלום ויש לו ניסים גלויים אשרי לו ואשרי חלקו.

ניסים עילאין וניסים תתאין

ואומר רבינו"ל אשר זה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין צ"ז.) אין משיח בן דוד בא אלא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, היינו שיכלו האפיקורסים שאין להם אמונה בניסים ומכסים כל הניסים בדרך הטבע, והניסים מתחלקים לשני בחינות, ניסים עילאין, וניסים תתאין, ניסים תתאין הם אותם

ולשואל, ואף על פי שיש דברים שאיננו זוכים להבין, מדוע כלל ישראל סובל כל כך, ומדוע כל כך הרבה יהודים נהרגו ונשחטו וכו', אך אין זה העסק שלנו, איננו יודעים את דרכי הנהגתו יתברך, ואנו מאמינים באמונה שלימה שהכל לטובה ובוודאי יש לו יתברך בזה כוונה וחשבון צדק עמוקים מאד שאיננו יכולים להבין, ואין אנו צריכים לשאול ולהקשות כי השאלות והקושיות הם גורמי הגלות, ולכן דווקא יעקב ובניו שהם י"ב נוסחאות התפילה ירדו למצרים שהיא היפך הניסים כדי להראות שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל בחשבון צדק כי מצרים היתה היפך הניסים לגמרי, כי היתה מלאה גילולים ועבודה זרה עד שמשח רבינו היה צריך לצאת מן העיר כדי להתפלל מרוב הכפירות והאפיקורסות שהיו בתוך מצרים, ואנו מוצאים גם שמצרים שותה ומשקה מן הנילוס, ואינה מצפה לגשם, ומכך נובעת טעותם שחשבו שהכל תלוי בהם, כי כל הארצות כולם צריכות גשם ולכן כולם חוזרים אל הקדוש ברוך הוא מכיון שיודעים שצריך גשם ובלי גשם לא יגדל ולא יצמח שום דבר, אך במצרים היה יכול פרעה לומר לי יאורי ואני עשיתיני מכיון שהיה נדמה להם שהכל הוא דרך הטבע, ועל ידי זה העבידו את בני ישראל בפרך, כי כשמנותקים מן האמונה

ניסים שבני אדם אינם שמים לב אליהם, והם מלובשים בדרך הטבע, כמו שהזכרנו לעיל שבכל יום ויום קורים עם האדם ניסים ועצם הנהגת הטבע היא הנהגה ניסית, אלה הם ניסים המלובשים בדרך הטבע, ויש ניסים עילאין והם ניסים שהאדם מרגיש ומבין בהם שהם ניסים, כגון שקרתה שריפה והוא ניצל ממנה וכדומה, והנה לפעמים הניסים המלובשים בדרך הטבע גדולים הרבה יותר מאשר הניסים שאינם מלובשים בדרך הטבע, כי בדרך הטבע לפעמים נדמה לאדם שמגיע לו ויתנו לו, ויהיה לו וכו', ובסופו של דבר אין לו, ולא נותנים לו, ולא מגיע לו, ואז הוא נשבר ופונה אל הקדוש ברוך הוא ומבין שכל עצם זה שעד עכשיו היה לו ונתנו לו וכו', היה גם כן גם אחד גדול, למשל בענין הפרנסה של האדם, כשיש לאדם עבודה טובה והוא מרויח טוב, נדמה לו שהכל תלוי בו הכל תלוי בעבודתו והוא אדם מצליח שיש לו הכל והוא מסוגל לכל וכו', ואומר זוהי דרך הטבע, מה שאין כן כשמפטרים את האדם והוא נשאר בלי פרנסה, אז הוא מתחיל להבין, שעצם פרנסתו עד עתה היתה גם בדרך גם, ולכן הוא פונה אל הקדוש ברוך הוא ומבקש גם נוסף שתהיה לו פרנסה, ולזה הפך רביז"ל להביאנו שנדע שעצם חיינו ועצם ההנהגה

הטבעית היא גם כן גם ממנו יתברך, ואם יש לאדם פרנסה הוא צריך לדעת שהכל הוא חסד רחמים וניסים ממנו יתברך ולכן תמיד צריך לפנות רק אליו יתברך, ועיקר הנאולה תלויה באמונה, כי כשהאדם מאמין באמונה שלימה שכל הנהגת הטבע היא הנהגת ניסית, ורק הקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם, על ידי זה באה הנאולה, והוא אינו נמצא בגלות, כי יודע שהוא תלוי רק ביד הקדוש ברוך הוא, וכשאדם מאמין בהקדוש ברוך הוא תהיה לו פרנסה בשפע גדול, וכמו שרביז"ל אמר פעם על עצמו, שהוא עבד על עצמו כל כך באמונה עד שאפילו אם ישב בשדה לכד גם שם תהיה לו פרנסה, כי הכל תלוי כפי חוזה מידת האמונה של האדם, וכבר אמרנו שאמונה ניסים וארץ ישראל הם בחינה אחת כי כולם מגלים איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואיך שהרוחניות והגשמיות מתחברים, וזהו גילוי ארץ ישראל, המגלה שרוחניות וגשמיות מתחברות יחד, היא אמנם ארץ הנראית כמו כל הארצות, אך פנימיותה היא אחרת לגמרי, וזה עיקר מעלתה של ארץ ישראל, מה שאין כן כשבארץ ישראל עצמה מפרידים בין הגשמיות לרוחניות רואים שהמצב הנשמי בה יותר קשה משאר מקומות העולם, כי אם אין

ומהווה את כל הבריאה כולה, ולכן אף על פי שהגויים מאמינים בכל מיני שטותים והבלים אין אמונתם נקראת אמונה כלל, מכיון שאין אמונתם מקושרת לאמת.

התקרבות לצדיקים

אך לאמת אי אפשר להגיע כי אם על ידי שמתקרבים לצדיקים, מכיון שענין הצדיקים הוא כנ"ל קישור רוחניות וגשמיות, כי הצדיקים וארץ ישראל הם באותה בחינה שמבחוץ אי אפשר לראות עליהם שום דבר, אך הפנימיות שלהם היא ענין אחר לגמרי וכמו שבארץ ישראל אי אפשר לראות מבחוץ שום דבר, כך אצל הצדיק לא מכירים מבחוץ שום דבר (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קמ"ז) ורק כשמתקרבים לצדיקים אמיתיים יכולים לזכות לאמת כי הם מגלים לאדם איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואיך שהכל לכל אלקות כי זה עיקר עבודתם לקשר רוחניות וגשמיות דהיינו להראות לכל אחד ואחד שבמקומו ומצבו ירידתו ונפילתו גם משם הוא יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא וגם משם הוא יכול לחזור ולהדבק בו יתברך, והוא כמו ענין ארץ ישראל שהוא ענין קישור רוחניות וגשמיות ולכן אם האדם יכול להשיג ולהבין שארץ ישראל היא ענין אחר לגמרי, ואף על פי

אמונה אין ניסים ואם הולכים לפי דרך הטבע נשארים תקועים... כי העיקר הוא אמונה, ועל ידי אמונה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וגם הגשמיות היא כולה רוחניות, על ידי זה זוכים להשיג הכל בשפע גדול, ואם נתכוון היטב נראה ונבין שזוהי הסיבה שאין לבני אדם השגה בצדיקים אמיתיים, מכיון שהם עדיין רחוקים מענין האמונה מקישור רוחניות וגשמיות ועל כן אינם משיגים בגדולת הצדיק שזה עיקר עבודתו לקשר את הרוחניות והגשמיות, אשרי הזוכה להתקרב אליו

אמונה - אמת

ואומר רביז"ל שאי אפשר לבא לאמונה אלא על ידי אמת כמו שכתוב בזהר הקדוש שאמונה נקראת רק כשמתחבר בה האמת, כי עיקר האמונה הוא אמונה אמיתית היינו האמונה באמת שהוא רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, כי אמונה יש לכל אחד ואחד ואפילו לגוי יש אמונה אלא שאמונתו היא אמונה כזביית, אמונת שקר, כי מאמין וכו', או בכל מיני עבודה זרה ודרכי האמורי למיניהם ובוודאי שאין בכך שלימות האמונה, כי עיקר האמונה היא אמונה אמיתית, אמונה באמת שהוא הקדוש ברוך הוא שהוא חי החיים והוא מחייה

שמבחוץ אינה נראית כלל, ובה מתקשרים רוחניות ונשמיות, אז ירניש בארץ ישראל הרגשה אחרת לגמרי, וכן בצדיק אם הוא יכול להבין שהאדם הזה עבד על עצמו ימים ושנים עד שזיכך וסיהר את גופו ונעשה מרכבה להשכינה עד שכל מוחו דבוק בהקדוש ברוך הוא כל הזמן, אז יוכל לקבל מהצדיק האמת, אך באותו רגע שהאדם דורש נשמיות וחיצוניות, אינו זוכה להשיג כלום בארץ ישראל והיא נדמית לו כארץ כמו כל הארצות, וכן בצדיק אם רוצה לראות את הנשמיות והחיצוניות, וחשוב לו שלצדיק יהיה זקן גדול או לבושים יפים, או שיעשה תנועות משונות, מיד אין לו השגה ברוחניות ואין הוא יודע בין ימינו ושמאלו, והאחד תלוי בשני כי הצדיק וארץ ישראל הם באותה בחינה ממש, דהיינו שהכל תלוי בהם רק בפנימיות והחיצוניות אינה אומרת דבר, אשרי הזוכה להתבונן בפנימיות.

עצותיו של הצדיק

ולכן אי אפשר להגיע לאמת אלא על ידי זה שמתקרבים אל צדיקים אמיתיים ומקבלים מהם עצות כי על ידי התקרבות לצדיקים נחקק באדם אמת ועל ידי זה מקבל מן הצדיק עצות, עצות אמת, זרע אמת כולו קודש, כי העצות של

הצדיק הם עצות אמיתיות, עצות נכונות, עצות טובות, עצות שיועילו לאדם בעולם הבא, כי על ידי שהאדם מתקרב אל צדיק אמיתי יקבל ממנו עצה ללמוד ולהתמיד בתורה הקדושה ולא להחסיר אפילו שבוע אחד מקריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ולהתמיד בלימוד המשניות ונמרא ושולחן ערוך ומדרשים וכו', שאלה הם דברים שיועילו לאדם מאד, בעיקר בעולם הבא, כי עצותיו של הצדיק הם עצות של העולם הבא, עצות של אמת, ועל ידה באה הגאולה, מה שאין כן כשמקבלים עצות של רשע קורה בדיוק ההיפך, כי עצת הנחש כולה מלאה לשון הרע, מלאה זוהמא, ומלאה כפירה, כי הנחש אמר לחוה שאם תאכל מן העץ תזכה להיות כמו אלקים, לא פחות ולא יותר, שדבר זה הוא היפך התכלית, כי עיקר התכלית הוא שהאדם לא ירצה שום דבר רק את הקדוש ברוך הוא וידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולא הם ושלום שיעשה מעצמו מציאות, אשר עצות אלו זוכים לקבל מן הצדיק לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ואני בעצמי כלום, וכמו שאמר משה רבינו על עצמו כשרצה הקדוש ברוך הוא לשלוח אותו לגאול את עם ישראל, "שלח נא ביד תשלח", דהיינו אל תשלח אותי, שלח מישהו אחר, תארו

ז"ל נבין מדוע אנשים לא יכלו להתקרב אליו, כי התנהג בפשטות כל כך גדולה עד שלא ראו בחיצוניותו שום דבר מיוחד, אך כל זה הוא מכיון שמחפשים את החיצוניות, את הנשמיות, את הלבושים היפים, התנועות המשובנות והצורה המרשימה, וברגע שידעו שהעיקר הוא הפנימיות ויבקשו ממנו יתברך למצוא את הצדיק האמת ויכלו למצוא אותו כי בכל דור ודור יש צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך ויכולים לקרב את האדם אליו יתברך, ורק על ידי תפילה ובקשה אפשר לזכות להתקרב אליהם.

כי אתם המעט

והנה אנשי העולם בדרך כלל נמשכים למקום שיש בו הרבה אנשים ויש רעש וכו', והם רוצים גם להיות קשורים ודבוקים במקום הזה, מקום מפורסם שכולם הולכים לשם, אך אם נתבונן בתורה הקדושה נראה שלא זו היא המעלה, ולא בכך טמונה הקדושה, כי בתורה הקדושה כתוב (דברים ז') כי אתם המעט מכל העמים, ובדיוק כמו שהגויים הם הרוב בעולם ובכל אופן איננו הולכים אחריהם רק מכיון שהם הרוב ורק מכיון שאצלם יש יותר אנשים כך הוא אצל האנשים הכשרים שבדרך

לעצמכם אם היו אומרים היום למישהו שהוא משיח ושילך לנאול את עם ישראל, הרי היה רץ מיד וצועק שהוא משיח וכו', ואילו משה רבינו לא רצה ללכת אפילו כששלחו אותו מכיון שלא רצה לעשות מעצמו מציאות ואחז שהוא אינו ראוי לכך כלל, וזהו ההבדל הגדול בין עצת הצדיקים לעצת הנחש, עצת הצדיקים נותנת לאדם משהו ביד, היא מזכה אותו בלימוד תורה, בתפילה בקיום המצוות, ועל ידי עצת הצדיקים בסופו של דבר זוכה גם לנשמיות, ואילו עצת הנחש גורמת מיתה וצרות ואין לאדם ממנה בסופו של דבר שום דבר כי אצלו לא יקבל האדם עצות איך ללמוד תורה גם במצבו, מתוך הפרדות והבעיות שיש לו, אצלו ישמע האדם רק לשון הרע על הצדיק ויתרחק ממנו, ועל ידי זה יפסיד הכל ויגרום לעצמו מיתה, כי אם לא ילמד תורה ולא יקיים מצוות, ישאר בלי כלום... ולכן צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך לזכות להתקרב אל הצדיק האמת כדי לזכות לקבל ממנו עצה ולזכות לאמת על ידו, וצדיקים יש בכל דור ודור אך שהם נסתרים מעינינו, ואין אנו זוכים לדעת היכן הם נמצאים, כי הם מוסתרים בתוך הנהגתם הפשוטה ולאף אחד אין בהם השגה, ואם נתבונן בהנהגתו הפשוטה של מוהרנ"ת

ציצית מצילה

ואומר רביז"ל שעל ידי מצוות ציצית האדם ניצול מעצת הנחש מבחינות ניאוף כי הציצית היא שמירה לניאוף, כי הנה ידוע שהרמב"ם אומר שעיקר התנברות תאוות ניאוף הוא בלב פנוי מן החכמה (הלכות איסורי ביאה פרק כ"ב) כי כאשר מוחו של האדם מלא בתורה ויראת שמים אין מתגברת עליו התאוה הזאת, אך כשהאדם הנקרא בור הוא ריק ואין בו מים שהיא התורה, מתקיימת בו דרשת חכמינו הקדושים (שבת כ"א.) והבור ריק אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, דהיינו מכיון שאין בו את התורה ואת עצות הצדיקים מיד יש בו נחשים ועקרבים שהם עצת הנחש ובפרט היום בדורינו שהנמסין גדול מאד ואנו מעורבים בין הגויים וגרים בין הפסולת והלכלוך והזוהמא של הגויים, בוודאי צריכים להרבה תורה כדי להנצל, ועל ידי שנזהרים במצוות ציצית זוכים להנצל מעצת הנחש ומתאוות ניאוף, כי הציצית היא לשון הסתכלות, בבחינת מציץ מן החרכים ובה כלולים כל המצוות, כי על ידי שזוכים להתקרב אל הצדיק, מגלה הצדיק להאדם דרך איך יוכל מכל דבר להסתכל ולהציץ על הקדוש ברוך הוא ומכל מצב ומצב לחזור רק אל

כלל אצל הצדיקים הגדולים יותר יש פחות אנשים, וכמו שראו בחוש במשך כל הדורות שאצל הצדיקים הגדולים יש מעט אנשים, ולפעמים במקום קטן, מקום שאין שם הרבה אנשים, שם דווקא נעשים התיקונים של כל העולם כולו!!! כמו שמצינו אצל רבי שמעון בר יוחאי, שהיו לו רק עשרה תלמידים, וכן אצל האר"י הקדוש שהיו לו תלמידים מעטים ובכל אופן השאריתם נשארה לדורי דורות, וכך גם יהיה לפני ביאת המשיח שבעולם יהיה רעש ויתאספו אנשים חשובים וחסידים רבים ויעשו רעש גדול, ואילו במקום קטן ישבו אנשים וידברו דיבורי אמונה והם יביאו את הגאולה, ולכן מכיון שאנו יודעים מכאלה גילויים אנו צריכים לזכות לדבר רק מרביז"ל רק את דיבורי האמונה שלימד אותנו רביז"ל, ובכל מקום ומקום צריכים להתאסף במקום הקטן ולדבר רק דיבורי אמונה והשנחה פרטיית, דיבורי התכלית, ולא להסתכל על מה שקורה בחוץ, על כל המריבות והמחלוקת והפוליטיקה, עסקינו הוא רק לדבק עצמינו אל הקדוש ברוך הוא בתורה ותפילה ואמונה, שאלה הם עצות הצדיקים שהם כולו קודש כולו אמת, אשרי ואשרי הזוכה לקיים את עצתם של הצדיקים שעל ידי זה יצליח בחייו הן ברוחניות והן בגשמיות.

נהגו אנשי שלומינו בעת שהם מתעטפים בציצית להתאנת, וכמו שגילה לנו רביז"ל את גודל ענין האנחה ואחר כך מבקשים מהקדוש ברוך הוא שיוכו להתרפאות כי ציצית מגולה לחולה, דהיינו שישתכל עליה, וכן שיוכו לעצת הצדיק, שכולה אמת כולה קודש ועל ידי זה יזכו להנצל מכל רע אשרי מי שזוכה לבקש הרבה כשהוא מתעטף בציצית.

אמת ואמונה

ועל פי זה מפרש רביז"ל את המאמר שבו התחיל ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם הושוו איש לאשה וכו', כי לשמירת הברית שהיא בחינת ציצית זוכים רק על ידי עצת הצדיקים שעל ידי זה זוכים לאמת שהיא האמונה הנקראת כך רק כשמתחבר בה אמת ובזה תלויה הגאולה, כי עיקר החיבור והיחוד הוא על ידי אמת ואמונה, ובדיוק כשם שאי אפשר להוליד בגשמיות בלי התקשרות בין איש לאשה, כמו כן אי אפשר להוליד אמונה וקדושה ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא כי אם על ידי התקשרות בין אמת ואמונה כי גם בתמימות אסור להיות שוטה, ולמרות שעיקר האמונה היא תמימות צריכים גם אמת דהיינו לא להיות שוטה ולזה זוכים כשמתקרבים אל הצדיקים

הקדוש ברוך הוא, וזהו ההבדל וההפרש בין עצת הצדיקים לעצת הרשעים, עצת הצדיקים מגלה לאדם איך שגם היום יכולים להסתכל על רוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה והמהווה את הבריאה ועל ידי זה ניצולים מכל רע, ואילו עצת הרשעים היא שהיום אי אפשר לזכות לכל הדברים הללו, וכל המדריגות היו שייכות רק לצדיקים לפני כמה דורות, וממילא אם אין מסתכלים על רוחניות חיות אלקותו יתברך, לא נותר אלא להסתכל על ניאוף, וזוהי עצת הרשעים, נמצא שעיקר עצת הצדיקים היא בבחינת ציצית דהיינו להסתכל תמיד על רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכמו שאומר הירושלמי על הפסוק וראיתם אותו, ש"אותו" עולה כביכול על הקדוש ברוך הוא, כי מצוות ציצית מגלה לאדם שהוא גם כן יכול להסתכל עליו יתברך, ולראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכשהאדם זוכה כבר לראות רק אותו יתברך בוודאי ניצול מכל רע, ולכן מובא בשולחן ערוך, שעם הציצית מותר להכנס אפילו למקומות המטונפים, להורות ולגלות שאפילו כשהאדם גופל להיכן שנופל גם שם יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא, אם רק יביט וישתכל היטב, כי העיקר הוא להכניס בעצמו אמונה ולדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ועל ידי זה ינצל מכל רע, ולכן

האמיתיים אשרי הזוכה לכך, כי באמת על ידי שאדם זוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים הדבוקים בו יתברך בדביקות אמת על ידי זה הם מאירים גם בו אמת ותיכף ומיד כשיש באדם אמת, אז האמונה אצלו ברורה ומזוככת כי בלא אמת האדם יכול ליפול אל תוך אמונות כזביות וזה יוליך אותו שולל לגמרי רחמנא ליצלן, אבל על ידי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים והם מאירים בו את האמת לאמיתו שלא יטעה את עצמו בשום דבר, על ידי זה זוכים לאמונה ברורה ומזוככת בו יתברך לידע אשר אין בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם ועל ידי התחברות אמת ואמונה דייקא אז יוכל לחדש חידושי תורה ויזכה להשגות גבוהות בעבודת השם יתברך כי אמונה בלא אמת אינו כלום כי יכול להכנס אל תוך

דמיונות שהוא חוזה וכו', ונביא וכו', ואמת בלא אמונה היא גם כן לא כלום כי אמת זהו השכל ושכל בלא אמונה זה גם כן טעות גדול כי השכל יכול להטעות את האדם מאד מאד ולהפילו לנוקבא דתהומא רבה רחמנא ליצלן ועל כן צריכים דייקא את שניהם אמת ואמונה שזה בחינת יחוד איש ואשה, ועל ידי זה דייקא יהיה נולד לו השגות חדשות וחידושי תורה ועצות והנהגות איך לשוב בשלימות אליו יתברך, ולזה צריכים לבא אל צדיקים דייקא אשרי מי שאינו ממעה את עצמו בזה העולם רק מתחבר עצמו במקום שיש שם יראי השם אמיתיים ונעשה כאסקופה הנדרסת ביניהם ומקבל את כל דבריהם ואז דייקא על ידי זה יחקק בו אמת ואמונה ויזכה להנאל מכל צרותיו וירידותיו ויתעלה בתכלית העליה אמן כן יהי רצון.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'

ע"ה (תהלים נ"א) "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוזה", כי אפילו שאני איך שאני ועשיתי מה שעשיתי ועברו עלי ירידות נפילות, צרות ויסורים בכל אופן אנא ה' מכיון שלבי נשבר בקרבי מרוב הצרות שעוברים עלי, אנא אל תדחה אותי, כך התפלל דוד המלך ע"ה אל הקדוש ברוך הוא ופעל שלמעלה יהיה מאד מאד חשוב לב נשבר ונדכה.

התאספנו היום לדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע אשר היא זכות גדולה מאד, וכל זמן שאנו עדיין מלובשים בגופינו הגשמי איננו יכולים להבין ולהשיג מה גדולה הזכות הזו אך עלינו לדעת שהדיבור מתורתו של רבינו"ל בעצמו הוא זכות גדולה מאד לנשמה והיום נלמד את המאמר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'.

אנחה של יהודי

שלימות החסרונות

ואומר רבינו"ל שהאנחה של האיש הישראלי היא שלימות החסרונות, כי עיקר החסרון של האדם הוא כשאינו זוכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא, כי כשזוכים להרגיש את הקדוש ברוך הוא אז אין שום חסרון וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים מ"א) דעת קנית מה חסרת, כי כשיש להאדם דעת והוא מכיר את הקדוש ברוך הוא לא חסר לו כלום, אך אם "דעת חסרת מה קנית", דהיינו כשאין לאדם דעת ואינו מכיר את הקדוש ברוך הוא אין לו כלום ועל ידי כך הוא בא לעבור עבירות כי מאחר שאין לו דעת והוא אינו מכיר את הקדוש ברוך הוא נכנסת בו רוח שטות, הגורמת לו להכשל

ואומר רבינו"ל שאנחות ונניחות של איש הישראלי הם יקרות מאד, כי כשהאדם נאנח לפניו יתברך על מעשיו הרעים או על מצבו דבר זה מאד מאד חשוב ויקר למעלה אצל הקדוש ברוך הוא, וכמובן שהאנחה יקרה במשך כל שעות היום, אך בעיקר היא חשובה בשעת התפילה, מכיון שכאשר האדם עומד להתפלל לפניו יתברך והוא נאנח ועושה לעצמו את חשבון הנפש שהלא הוא עומד מדבר עתה לפני הקדוש ברוך הוא, ונאנח מאד איך הוא נראה, ומה הם מעשיו וכו', דבר זה מאד חשוב למעלה אצלו יתברך, כי ללב נשבר ונדכה יש אצל הקדוש ברוך הוא חשיבות מיוחדת, וכמו שאמר דוד המלך

בעבירות, ובכל דבר ודבר שיש לו הוא מרגיש חסרון גדול ואת זאת אפשר לראות במציאות, יכולים לפגוש אנשים עשירים שלא חסר להם כלום, יש להם בתים מכוניות וכסף לרוב אך הם אינם מרוצים, תמיד חסרים להם דברים, ואין להם סיפוק ממה שיש להם, ומצד שני יכולים למצוא עניים מרודים שבקושי יכולים לפרנס את עצמם, אך מכיון שיש להם דעת ושכל הם שמחים ומרוצים ממצבם, "ברוך השם יש לי אוכל לכבוד שבת", הם אומרים "ברוך השם הקדוש ברוך הוא עוזר לי", הם אומרים, והם חיים, חיים הרבה יותר מוכים מאשר אותו עשיר, והסיבה לכך היא מכיון שיש להם דעת, ועיקר הדעת היא בבחינת (דברים י"ד) "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו".

רוח חיים

ומסביר רביז"ל שעיקר הבריאה היתה על ידי הרוח כמו שכתוב (תהלים ל"ג) וברוח פיו כל צבאם, דהיינו שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה את כל הבריאה כולה על ידי רוח פיו כביכול, ובלי זה אין לעולם קיום, וכן כשיהיה חידוש העולם, דהיינו כשיבוא משיח צדקינו ויכניס ויגלה גילוי אלקות גדול בעולם עד שכל אחד ואחד יזכה לראות את הרוח חיים שבה

מחיה הקדוש ברוך הוא את הבריאה גם זה ייעשה על ידי רוח כמו שכתוב (שם ק"ד) תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה, ועיקר החיות של האדם היא הנשימה וכמו שכתוב (בראשית ב') ויפח באפיו נשמת חיים וכתוב (שם ז') כל אשר נשמת רוח חיים באפיו כי אם תחסר הנשימה תחסר החיים, נמצא שעיקר החיות של כל הדברים הוא בבחינת רוח, שהוא החיות של כל הדברים, וכשיש חסרון באיזה דבר עיקר החסרון הוא בבחינת הרוח חיים, החיות של אותו דבר ועל ידי אנחה שמכעה היא לשאוף יותר אויר על ידה ממשיכים לעצמו רוח חיים גדולה יותר, נמצא שעל ידי האנחה משלים את החסרון, כי הנה עיקר החסרון הוא בבחינת דחיקת השעה בבחינת קוצר רוח, דהיינו שאין לאדם סבלנות לחכות כדי לקבל את מה שחסר לו והוא מחכה בקוצר רוח ללא סבלנות כדי להשלים את חסרונו, אך כשיש לאדם סבלנות לא חסר לו כלום, והוא תמיד מאריך אפו ומחכה, ואותו הדבר הוא כביכול אצל הקדוש ברוך הוא בעצמו שיש לו סבלנות לכל אחד ואחד והוא מאריך אפו ורוחו לכל אחד ואחד, וכמו שאומרים (פליחות) "עד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו", כי הקדוש ברוך הוא מחכה שמא ואולי בכל אופן יחזור

האדם בתשובה שלימה וכך מחייה הקדוש ברוך הוא את העולם כבר ה' אלפים תשנ"א שנה ויש לו סבלנות לכל העולם כולו, וזהו עסקו של הקדוש ברוך הוא ואין לנו להתערב בכל החשבונות של הנהגת העולם שלו ובוודאי הקדוש ברוך הוא אב הרחמן וכל מה שקורה הכל לטובה, נמצא שעיקר שלימות החסרונות, היא על ידי הסבלנות ואריכות אפיים, שהיא בחינת אנחה, וכך מנהיג הקדוש ברוך הוא את העולם כולו מיום בריאתו ועד עתה.

מאין מקבלין רוח חיים?

ואומר רביז"ל דע שעיקר הרוח חיים מקבלים מהצדיק והרב שבדור, ולכאורה דבר זה הוא פלא, כיצד יאמר רביז"ל דבר כזה הלא אנו יודעים שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה ומקיים את כל הבריאה כולה והוא הנותן רוח חיים לכל אחד ואחד, ומה כוונתו של רביז"ל בכך שאמר שאת עיקר הרוח חיים מקבלין מן הצדיק הלא זה אינו כך, אך כוונתו של רביז"ל היתה פשוטה כי רוב בני העולם מסתובבים בעולם הזה ואינם יודעים כלל מהיכן מקבלים את הרוח חיים שלהם, ולא רק שאינם יודעים שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה ומקיים אותם, אלא מרוב הצרות והיסורים שלהם הם עוד

שואלים שאלות וקושיות וספיקות על הקדוש ברוך הוא, ויש להם רחמנא ליצלן מענות עליו יתברך, ולכן אומר רביז"ל שעיקר הרוח חיים מקבלים מן הצדיק, כי רק מי שזוכה להתקרב לצדיקים אמיתיים יודע באמת שאת רוח החיים הוא מקבל ממנו יתברך והוא מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך ואין לו שום שאלות וספיקות וקושיות על הקדוש ברוך הוא, ובלי שהיה מתקרב אל הצדיק לא היה זוכה לכל זה כלל וכלל, ולא היה יודע שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה אותו כלל, ועוד היו לו קושיות ומענות עליו יתברך, אך מאחר שהתקרב אל הצדיק והצדיק הראה לו דרך בחיים, על ידי זה הוא זוכה להבין ולהרגיש איך שהקדוש ברוך הוא מחייה ומהווה את כל הבריאה כולה, אך כדי לזכות לזה צריך להיות באמת מקורב אל צדיק, צדיק אמיתי, ולהיות קשורים דבוקים ומסורים אליו בתמימות ופשיטות שאז יזכו לכל זה.

איש אשר רוח בו

ואומר רביז"ל שעיקר רוח החיים הוא בתורה וכמו שכתוב (בראשית א') ורוח אלקים מרחפת על פני המים שהיא התורה, וכן אמרו חכמינו הקדושים בכמה וכמה מקומות שהמים הם התורה, וכמו שהעולם אינו יכול להתקיים ללא

מים, כן אין לעולם קיום ללא תורה, כי התורה היא התכנית של העולם ועל פיה נברא העולם (בראשית רבה פרשה א') ועיקר התורה נמצא אצל החכמים ותצדיקים שבכל דור ודור שהם דבוקים בתורה בכל לבבם ובכל נפשם, ועל כן עיקר הרוח חיים נמצא אצלם, וכשהאדם מתאנה ומאריך רוחו הוא ממשיך את רוח החיים מן הצדיק שבדור שהוא דבוק בתורה אשר שם עיקר הרוח חיים, ולכן נקרא הצדיק "איש אשר רוח בו", שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד כי הצדיק ממשיך ומשלים הרוח חיים של כל אחד ואחד, כי עיקר כוחו וגדולתו של הצדיק היא היכולת שלו לרדת לכל אחד ואחד, דהיינו להבין אותו, להבין את מצבו, ולמצוא דרכים ועצות כיצד להוציאו מהבוץ, וכשאדם זוכה באמת להתקרב אל הצדיק הוא מקבל חיות אחרת, הוא כמובן נשאר אותו אדם, עדיין יש לו את אותם צרות ואותם בעיות, אבל הוא כבר יודע לחיות בצורה אחרת, בצורה יותר טובה, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק, כי זה לעומת זה כמו שאפשר ליכות לרוח חיים כשמתקרבים אל הצדיק, כן עושה הס"מ את כל הפעולות שבעולם כדי להסתיר ולכסות את אורו הגדול של הצדיק, באופן שבני האדם לא יוכלו להתקרב אליו כלל,

כי אם בני האדם היו זוכים להתקרב אל הצדיק האמת לא היתה ירידה שבעולם שלא היו יכולים לצאת ממנה, ומכיון שכך משתדל הס"מ להסתיר את אורו הגדול של הצדיק כמה שהוא יכול, כי מי שזוכה להתקרב לצדיק האמיתי זוכה שהצדיק משלים לו את כל החסרונות, דהיינו מכיון שהצדיק מבין כל אחד ויורד למצבו ומדריגתו ירידתו ונפילתו של כל אחד ואחד והוא יכול להעלות כל אחד ואחד ולתת לו רוח חיים, כי הרבה פעמים מרוב מרירות שעוברת על האדם, מרוב צרות ויסורים שהוא סובל, כבר אין לו חשק לחיות, והוא מונח ביאוש, ויש כאלה שרוצים להתאבד מרוב צרותיהם, וכשהם זוכים להתקרב אל הצדיק מכנים בהם הצדיק רוח חיים חדשה, הוא מכנים בהם רצון לחיות, הוא מגלה להם את מטרת החיים, ועל ידי זה מחדש בהם את החשק והרצון להמשיך לחיות, כי אחרי שזכו כבר להתקרב אל הצדיק יש להם בשביל מה לקום בבוקר, יש להם בשביל מה להמשיך ולחיות, כי נכנסה בהם רוח חיים, חשק רצון ושמחת חיים חדשה להמשיך ולחיות, וכשהם קמים בבוקר במקום להתייאש ולחשוב "הנה עוד יום, בשביל מה לי לקום", מכנים בהם הצדיק רוח חיים חדשה שיקומו ויתפללו שחרית בחשק ומרץ גדול, ואחר

ליצים שהיו בדורו, שכן עוד לא היה דור של ליצנים כדורו של דוד המלך. נמצא שלדוד המלך לא היה שום דבר בעולם הזה אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו שאליו בא וברח בכל פעם ושר לפניו שירות ותשבחות. והיה מנגן בכנור שהוא אותיות ג"ר כ"ו כי כל ההארה של דוד המלך בעולם הזה היתה רק שמו של הקדוש ברוך הוא ובלי זה לא היה יכול להתקיים, נמצא שדווקא הוא המשיך על עצמו את רוח החיים בשלימות. כי מכל צרה שהיתה לו ברח בחזרה אליו יתברך, וחיבר את ספר התהילים שגם לו חמישה ספרים כנגד חמשה חומשי תורה, וזהו היחוד שבין משה רבינו ע"ה ודוד המלך ע"ה, כי משה נקרא תפארת ודוד נקרא מלכות, וזה עיקר היחוד השלם יחוד התורה והתפילה.

רוח צפונית

ואומר רביז"ל שהרוח הצפונית שהיתה מנשבת בכינורו של דוד היא הרוח הצפונית בלבו של האדם שהוא בחינת הרוח חיים, דהיינו שבכל אחד ואחד ישנה רוח חיים, רוח חיות אלקות המחייה ומהווה אותו, אך האדם אינו זוכה להרגישה, והנמרא מספרת לנו על דוד המלך ע"ה שהכינור היה תלוי על מיטתו ובשעת חצות באה רוח צפונית והיתה מנשבת בו והכינור

כך ילמדו תורה הקדושה, ומכנים בהם את שמחת החיים, שישמחו עם האשה והילדים שלהם ויהיו רק בשמחה כל היום כולו.

כינורו של דוד

ואומר רביז"ל שזה בחינת רוח צפונית המנשבת בכינור של דוד כי כינור של דוד היה של חמש נימין כנגד חמישה חומשי תורה ורוח צפון שהיתה מנשבת בו הוא בחינת ורוח אלקים מרחפת על פני המים, דהיינו כי לדוד המלך היה תלוי על מיטתו כינור שהיו בו חמש נימין כנגד התורה הקדושה כי כל חיותו של דוד המלך ע"ה היתה רק מהתורה הקדושה, רק מהקדוש ברוך הוא, והוא משמש דונמא לאדם שלא היה לו שום דבר ואף אחד בעולם הזה רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, כי אין עוד אדם בעולם שמכל צרות ויסורים, בושות וחרפות, רדיפות ומחלוקת כמו דוד המלך ע"ה, עוד כשנולד היה ראוי להיות נפל, ואחר כך הוציאו עליו אחיו שם רע כאילו אינו ולד כשר, ונולד משפחה, וכך רדפו אותו במשך כל ימי בחרותו, וכשזכה לנצח את גלית והתחתן עם בתו של שאול המלך התחיל המלך בעצמו לרדוף אותו, עד שרצה להרגו ממש ושלח אחריו את כל צבאו, ואפילו לאחר מכן סבל צרות מילדיו ומכל מיני

דהיינו שכל העמים רוצים להרע לעם ישראל הנקראים צפון, וכמו שיכולים לראות בחוש שכל העמים כולם שונאים את עם ישראל וחפצים לראות ברעתו, אך הקדוש ברוך הוא מרחם על עם ישראל והם צפוניו, כי לפי איך שהמצב נראה, מי יודע מה יהיה, אך כבר אמרנו שדווקא בנקודת חצות באמצע הלילה כשהחושך מתגבר דווקא אז יכולים לזכות לדברים הגדולים ביותר, ולכן ענין תיקון חצות הוא כנגד דוד המלך עליו השלום, ולכן דווקא בשעה של חושך ואפילה שכל העולם עומד נגד עם ישראל אז אפשר לחכות ולצפות לביאת גואל צדק שיבוא במהרה בימינו.

החיות של הרשעים

ושואל רביז"ל מאין מקבלים הרשעים המדברים רע על הצדיקים האמיתיים את חיותם, מהיכן הם משלימים את חסרונם, כי הלא את המציאות אין להכחיש אנו רואים אנשים שרחוקים מאד מצדיקים אמיתיים ומדברים עליהם כל דבר אסור והם חיים ושלמים ומאין מקבלים הם את חיותם? אך דע שיש רב דקליפה שהוא בחינת עשו, וכמו שכתוב בעשיו (בראשית ל"ג) יש לי רב, והוא בחינת (שם ל"ז) אלופי עשו וכמו שתרגם אונקלוס רברבי עשיו בחינת הרב דקליפה

היה משמיע קול, ועל ידי זה היה מתעורר דוד משנתו והיה קם, ואותה רוח צפונית שהיא הרוח חיים קיימת אצל כל אחד ואחד, וכשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק להתחזק לשאוב ממנו את הרוח חיים, הוא מקבל התחזקות גדולה כל כך עד שהוא יכול להתחזק מעמד אפילו בתוקף הצרות החושך והמרירות, כי הוא מקבל את בחינת כינורו של דוד המעורר לחצות, כי בנקודת חצות באמצע הלילה, אז החושך מתגבר, זוהי הנקודה החשוכה ביותר של הלילה, ועיקר השלימות היא שדווקא אז כשחושך מאד צריכים לקום ולהתחזק ולא ליפול חס ושלום ביאוש, שזוהי מעלת קימת חצות המנלה איך שאין האדם מיואש, ועיקר עצתו היא רק לברוח אל הקדוש ברוך הוא, וצפון הוא חסר (כ"ג כ"ה) ועיקר החסרון הוא בלב כמו שכתוב (תהילים ל"ז) ויתן לך משאלות לבך, כי כשאדם מתחזק לקום בנקודת חצות ומתחזק אז ממלא לו הקדוש ברוך הוא את כל משאלות לבו, כי בחצות מתמלאים כל החסרונות וזוכים לקבל את הרוח חיים בשלימות, שזוהי מעלת קימת חצות שעל ידה זוכה האדם לכל טוב אמיתי ונצחי, ולכן נקראים עם ישראל על שם צפון כמו שכתוב (תהילים פ"ג) על עמך יערימו סוד יתייעצו על צפוניך,

קדושים כמו על רביז"ל או מוהרנ"ת ז"ל אשר באמת אינם אלא רבנים דקליפה רכרבי עשו שאינם יודעים כלום בין ימינם ושמאלם. ואותו הדבר הוא גם בין האנשים המקורבים אל רביז"ל המדברים אחד כנגד השני, כי כל עוד אינם עוסקים בקירוב אחרים אל הקדוש ברוך הוא רק בדיבורים רעים זה על זה וזה על זה אינם אלא בחינת קליפה, כי העיקר הוא רק לקרב אנשים אליו יתברך וכל מי שעומד בדרכם של אלה העוסקים בכך אינו אלא קליפה, ובאמת אין לנו להתעסק עמהם ודינם הוא כמו השיכור שעליו אמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"ב). שבקיה לרוויה דמנפשיה נפיל, דהיינו עזוב את השיכור כי הוא יפול לבד, ואת זאת צריך לדעת היטב שכל שקר מתבטל בסופו של דבר, והאמת לעד עומדת ואי אפשר לכטלה אף פעם.

כל צורריו יפיח בהם

והנה עם הרשעים האלה לא צריך להתעסק כלל, וצריך לראות שלא יהיה לו שום עסק עמהם כלל כי עם כל העזי פנים הגדולים המדברים כל דבר אסור על צדיקים קדושים הדבוקים בו יתברך, לא צריך להתעסק עמהם כלל כי הם נמשלים לרוח סערה שעוברת בחוץ שאז אין שום עצה אחרת

ומהם מקבלים הרשעים הרוח והוא בחינת רוח הטומאה בחינת רוח סערה כמו שכתוב הן עשיו אחי איש שעיר, כי לעשו יש גם רבנים, רבנים רבים אך הם במקום למלאות את תפקידם ולקרב יהודים אל הקדוש ברוך הוא, הם מזליכים אנשים אל השאול תחתית ומתחתיו, על ידי השקפתו הטמאה ועל ידי חוסר אחריותו לטובת הדת והיהדות, כי "רב" כזה קל שבקלים, עם הארץ, לא די שאינו יכול להוליך את עצמו, איך יוליך וידריך את אחרים, ו"רע בנים" כאלה יש רחמנא ליצלן הרבה מאד מאד בדור הזה אשר לא קראו ולא שנו ולא שימשו תלמידי חכמים אמיתיים וכל מוחם ומחשבתם היא אך ורק לטובת עצמם, או שהם מחדירים בהם השקפות רעות וזרות ועל ידי זה מרחיקים אותם מן האמונה הקדושה, כי זה כנגד זה, כנגד הצדיק שיש לו כח לקרב את כל עם ישראל אליו יתברך ולגלות להם את אורו יתברך עד שיזכו לקבל רוח חיים נפלאה, זה לעומת זה יש מולו רב דקליפה שהוא המוליך אנשים לשאול תחתיות והוא בבחינת רב דעשו, ובבחינה זו כלולים כל אלה שחולקים על הצדיקים האמיתיים ומדברים עליהם כל דבר אסור, ובפרט אנשים בדור הזה שעוד יש להם עזות וחוצפה לדבר כנגד צדיקים

רק להכנס לחדר סגור ולהתחבאות שם, כי מול רוח סערה אי אפשר לעמוד, אך בדיוק כמו שרוח סערה הוא חזק רק לשעתו. דהיינו לאותו היום והשעה שהוא מופיע ואחר כך הוא נעלם ונחלש ומתבטל לגמרי, כמו כן אלו הרשעים כוחם גדול ותקיף לפי שעה אך אין לו קיום כלל ולבסוף כלה ונאבד, וזה פירוש הפסוק (תהילים י') כל צורריו יפיח בהם, יפיח דייקא שמתגבר עליהם על ידי בחינת רוח פיו שהוא גדול בשעתו אך בסופו של דבר אין לו קיום כלל והוא כלה ונאבד לגמרי זאת רואים בחוש כי היו כבר בעולם כל כך הרבה מתנגדים וחולקים על צדיקים אמיתיים, ומה נשאר מהם בסופו של דבר? הלא נתבטלו ונאבדו לגמרי, כי בסופו של דבר מגיע היום שהאדם צריך לעזוב את העולם הזה, בין אם הוא רוצה בכך או לא, ואז כשישכב עם הרגליים לדלת יחשוב היטב על מה שעשה בעולם הזה ויראה שזה שהתערב במחלוקת זה היה מיותר לגמרי ולא רק שלא עזר לו שום דבר אלא הזיק לו, אבל אז כבר יהיה מאוחר מדי להתחרט וכדאי לחשוב על זה לפני כן, הבעיה היא שאף אחד אינו חושב על כך כשהוא עדיין חי. נדמה לו שהוא יחיה לנצח ואף פעם לא יעזוב את העולם הזה, ולכן בשעת המחלוקת הוא מאיים

ורוצה לנקום ולעשות וכו', אך בסופו של דבר הכל כלה ונאבד וגם הוא... וכך היה בכל הדורות עוד מימי בית שני שבשעת המחלוקת, בשעת הצרה, היה נדמה כאילו מגיע כליון לכלל ישראל וכאילו הרשעים ישלמו ויבטלו את הכל, אך בסופו של דבר כלל ישראל נשאר חי וקיים, כל היהודים שומרי התורה והמצוות נשארו יהודים ואילו הרשעים נאבדו מכלל ישראל ולא יודעים אפילו להיכן נעלמו, כך קרה עם הצדוקים והבייתוסים שבימי בית שני עשו צרות גדולות לשומרי התורה והמצוות, וכך היה עם כל הכיתות האחרות שקמו לעם ישראל שלאט לאט הם מאבדים את כוחם, ולמרות שבשעתם כוחם גדול מאד, ונדמה כאילו הם יוכלו להכניע את עם ישראל את היהודים ששומרים את התורה והמצוות בתכלית השלימות אך בסופו של דבר רואים בחוש שהרשעים נעלמים לאט לאט, וכלל ישראל ממשיך לפרוח ולעלות מעלה מעלה, כי כוחם גדול רק לפי שעה ולסוף הרשעים נאבדים לגמרי, ולכן נקראים ישראל עניה סערה כי הם עכשיו תחת ממשלת עשיו איש שעיר שהוא הרוח סערה, אך הדבוק בצדיקים מקבל הרוח חיים שלימות החסרון מהצדיק מהרב דקדושה, וגם את זה יכלו לראות במציאות

במשך כל הדורות, היו כאלה שדיבקו את עצמם אל הצדיקים האמיתיים כמו אנ"ש בכל הדורות שהיו דבוקים ברביז"ל ואמרו בכל לילה תיקון חצות והתבודדו עמו יתברך ולמדו מקרא משנה גמרא מדרש הלכות ואגדות וחיו חיים טובים חיים נעימים שאין לתאר ואין לשער כלל, ומצד שני היו כאלה שעשו ליצנות וכינו אותם בכל מיני שמות גנאי, ובסופו של דבר לא נשאר מהם כלום, כי העיקר הוא לדבק עצמו אל הצדיק והרב האמיתי שעל ידו יזכה לחיות חיים טובים וישלים את כל חסרונותיו.

ואיש חכם יכפרנה

ואומר רביז"ל ועל כן ואיש חכם יכפרנה, כי החסרון הוא מחמת עוונות ועל כן הצדיק הממשיך רוח חיים ומשלים החסרון מכפר העוון, כי על ידי שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה וזוכה לכפרת עוונות, דהיינו כי עיקר החסרון שחסר לאדם הוא רק מחמת שחטא ופשע ואז הוא אינו זוכה להרגיש על פניו את אור זיוו שכינתו יתברך, ולכן חסר לו הרבה, אך כשהוא זוכה להתקרב אל הצדיק האמיתי שהוא מגלה לו את הקדוש ברוך הוא עד שהאדם זוכה להרגישו, ומכיון שהוא זוכה

להרגישו בוודאי ימנע מלעשות חטאים ויזכה לחזור בתשובה שלימה ואין הכוונה שבכך שהאדם יבוא אל הצדיק יתכפרו עוונותיו כביכול באופן אוטומטי כמו ששואלים כל המתנגדים על ענין הנסיעה לציון רביז"ל שכביכול האדם יכול לחטוא כל ימיו ואחר כך יסע לציונו של רביז"ל ויאמר העשרה מזמורי תהילים ויתכפר לו הכל, אין זה כך כלל, אלא על ידי שזוכים לבא אל ציונו הקדוש של רביז"ל ובוכים ומתחרטים שם על כל מה שחטא ופשע ימים ושנים ואומר שם את העשרה מזמורי תהילים, על ידי זה הוא זוכה שבכוחו הגדול של רביז"ל יזכה להתעורר בתשובה ולחזור בתשובה שלימה כל ימי חייו עד שכאשר יצא סוף סוף מזה העולם יזכה להיות נקי, וכן ישנה קבלה אצל אנשי העולם שמי שיסע לציונו הקדוש של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע לא ימות בלא תשובה, כי על ידי שנוסעים לציוניהם הקדושים של הצדיקים הגדולים זוכים להתעורר בתשובה שלימה ובפרט אצל ציונו הקדוש של הרבי ר' אלימלך זי"ע זוכים להרגיש התעוררות גדולה וכמו שאמר פעם אחד הרבנים הגדולים מהעיר קראקא שבא לציונו הקדוש של הרבי ר' אלימלך זי"ע בעיר ליז'ענסק ונשאל מדוע הוא בא דווקא לשם הרי בעירו קראקא

טמונים גדולי עולם כמו הרמ"א והב"ח ועוד צדיקים רבים, אך הוא אמר הצדיקים הטמונים בעיר קראקא כבר מזמן עברו לארץ ישראל ואין להם שום שייכות אלינו, אך הרבי ר' אלימלך ביקש להשאר פה בחוץ לארץ כדי שאם מישהו ירצה לשפוך את לבו לפניו יתברך יהיה לו להיכן לבא גם בחוץ לארץ, כי עיקר התכלית לבא אל ציוניהם של הצדיקים הוא כדי להתעורר שם בתשובה, והנה אנו יודעים שעוד לא היה צדיק בעולם שהבטיח הבטחה כמו שהבטיח רביז"ל עם שתי עדים נאמנים שמי שיבוא על ציונו הקדוש ויאמר שם העשרה מזמורי תהילים אפילו אם גבהו ועצמו פשעיו ועוונותיו הוא יוציאו מהשאל תחתיות, אשר רק בשביל ההבטחה בעצמה כדאי לנסוע לציונו הקדוש של רביז"ל מסוף העולם ועד סופו, כי על ידי שזוכים להיות בציונו הקדוש של רביז"ל נכנסים באדם הרהורי תשובה גדולים עד שהוא זוכה באמת לחזור בתשובה שלימה ואפילו אם האדם עושה עבירה היא כבר תהיה בלי ידים ובלי רגליים, כי לא ירניש בה שום מעם כלל מאחר שיודע היטב שעושה דבר שאסור לעשות אשרי מי שזוכה לנסוע לציונו הקדוש של רביז"ל על כל פנים פעם אחת בימי חייו, וזה זכות נוראה ונפלאה

מאד מאד למי שבא אל ציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומין ואומר שם את התיקון הכללי ושופך את נפשו אליו יתברך אשר לא יזו משם עד שימחלו לו על עוונותיו, אשרי מי שמנצל את הזכות הגדולה הזו לבא בכל פעם אל ציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומין.

צדיק ממשוך רוח חיים

ואמר רביז"ל שהוא מגודל רחמנות וחסד הבורא יתברך שמו שצמצם עצמו להיות הרוח חיים אצל הצדיקים דהיינו שהם יקבלו הרוח חיים מהתורה והם ממשיכים רוח החיים אל החסרונות ובוה מכפרין העוונות, כי על ידי שזוכים להתקרב אל הצדיקים זוכים להתודע שהקדוש ברוך הוא נמצא בעולם הזה וכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה, כי כך נדמה לאדם שכביכול הקדוש ברוך הוא נמצא למעלה בשמים רחוק ממנו, ואילו הוא מונח עמוק עמוק בתוך האדמה... ואם כך הוא חושב לעצמו, כנראה אבדה ממנו התקוה והוא כבר אינו יכול לחזור אליו יתברך, אך כשהוא זוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים הוא זוכה להתודע מכך שהקדוש ברוך הוא גדול מאד מאד והוא נמצא גם פה אתו עמו ואצלו והוא יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו,

וזהו בחינת הי"ג מידות של רחמים כנגד הרב של עשו, כי עיקר הפגם של רברבי עשו דהיינו הרבנים דקליפה ה"רע בנים" הרצים אחר תקציבים וכבוד והתנשאות הוא שבמקום לחזק את האדם ולקרבו אל הקדוש ברוך הוא הם מייאשים אותו וגורמים לו להתרחק, מכיון שאינם מראים לו שום תקנה ותקוה איך יוכל לחזור אליו יתברך, מרוב עוונותיו וחטאיו המרובים, אך לעומתם הצדיק האמיתי ממשיך את הי"ג מידות רחמים, ומנלה לכל אדם באשר הוא שם שהשם יתברך הוא אב הרחמן והוא עדיין יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, והצדיק הזה ממתיק את בחינת היאוש והקטנות שמכניסים אלופי עשו ה"רע בנים" שלו בעם ישראל וממשיך רוח חיים לכל עם ישראל שידעו שאסור להתייאש ואפילו אם חטאת עוית ופשעת עדיין אתה יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך והוא יתברך יקבלך באהבה וכמו שמפרש מוהר"ן ז"ל את מאמר חכמינו הקדושים על הפסוק (איוב ל"ג) "אם יש עליו מלאך אחד מליץ מיני אלף", ואמרו חכמינו הקדושים שאפילו תשע מאות תשעים ותשעה חלקים באותו מלאך מקטרנים על האדם הזה אך יש עליו חלק אחד מיני אלף המלמד עליו זכות על ידי זה הוא זוכה להפדות ולהנצל, ושואל

מוהר"ן ז"ל, הרי הדבר הוא דבר פלא, איך יכול להיות כדבר הזה, אדם שחמא כל כך הרבה ויש עליו רק מלאך אחד המלמד עליו זכות, ואפילו אותו מלאך אינו מלמד עליו זכות בשלימות אלא רק אחד מיני אלף, ועל ידי זה ינצל האדם? איך אפשר להבין דבר שכזה? ומסביר מוהר"ן ז"ל שכח רחמנותם של הצדיקים גדול כל כך עד שהם נעשים בבחינת "נוצר חסד לאלפים", ומלמדים זכות על האדם ואומרים, אדם כזה שמונח בחושך גדול כל כך עד שרק מלאך אחד מליץ עליו וגם הוא מלמד עליו זכות אחד מיני אלף, ורובו מקטרג, סימן שהיה לאדם הזה יצר הרע גדול מאד ולא היה יכול לעמוד נגדו, ואם למרות היצר הרע הגדול שהיה לו, למרות הנסיונות הקשים והרעים שעברו עליו, הוא הצליח להחזיק מעמד ולחמוץ נקודה טובה אחת, הרי זהו חידוש בחידושים, ועל ידי זה זוכים הצדיקים להמשיך עליו רוח חיים ולהחזירו בתשובה, כי כשזוכים שנמשכת על האדם רוח חיים כזאת שלוקחים נקודה טובה אחת שלו ומגדילים אותה עד שהיא חשובה כל כך, בוודאי כל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה, ואם היה נופל לידינו אדם כזה כבר מוזמן היינו מתייאשים ממנו והיינו בטוחים שיקבל עונשים קשים ומרים, אך הצדיקים מסתכלים על

האדם בצורה אחרת לגמרי וכח הרחמנות שלהם גדול ונורא עד שאפילו אדם כזה הם יכולים להחזיר בתשובה שלימה.

מפני הרעה נאסף הצדיק

ולכן צריך להרבות בתפילה ובבקשת רחמים ותחנונים שנוכה להתקרב באמת אל הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור, כי בכל דור ודור נמצאים צדיקים אמיתיים שעל ידם יכולים לזכות לקבל רוח חיים ולחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, אך הנסיונות העוברים על האדם הם קשים ומרים מאד מאד נסיונות שמטרתם לראות אם האדם באמת רוצה להתקרב אל הצדיק, אך כשהאדם זוכה להתגבר על כל אלו הנסיונות וזוכה לשבור את הכל ולהתקרב אל הצדיק הוא זוכה לחיות חיים טובים ואמיתיים, וזהו כינורו של דוד שהרוח הצפונית היתה מנגנת בו ועל ידי זה היה מתעורר משנתו כי על דוד המלך עברו צרות ויסורים קשים ומשונים, שלא עברו על אף אחד מעם ישראל, עד שנתגבר אצלו החושך בבחינת נקודת חצות שהיא אמצע הלילה שאז הוא תוקף התגברות החושך והדין, אך דוד המלך נעים ומירות ישראל שממנו יבוא מלך המשיח, חיזק את עצמו מאד והתגבר

דווקא אז בנקודה החשוכה ביותר להתעורר על ידי הכנור שהוא נ"ר כ"ו דהיינו שידע שאין אף אחד בעולם הזה שיכול לעזור לו, רק השם יתברך בעצמו, ועל ידי זה הצליח להחזיק מעמד ולעבור על הכל, כי עיקר הנסיון בעולם הזה הוא בבחינת (ישעיה נ"ו) "הצדיק אבד ואין איש שם על לב כי מפני הרעה נאסף הצדיק", דהיינו שהצדיק נאבד מעיני בני העולם והם אינם יכולים למצאו, אך "אין איש שם על לב כי מפני הרעה נאבד הצדיק", דהיינו שאף אחד אינו מביין ואין שם לב שהצדיק נאבד מפני שבני העולם חוטאים בחטא הנקרא רע, שהוא חטא פגם הברית, והוא גורם לכך שהצדיק נאבד מעיניהם, כי על ידי שחוטאים בחטא הזה מתרחק האדם מן הצדיק לגמרי ולא עוד אלא שמדבר עליו כל דבר אסור ומונע מאנשים אחרים להתקרב אליו, ואינו שם על לבו שהוא פגום מאד בפגם הברית ולכן הוא מדבר על הצדיק, כי אם אורו של הצדיק הזה היה מתגלה בעולם הרי כולם היו יכולים לחזור בתשובה שלימה והיו זוכים להדבק בהקדוש ברוך הוא כי הצדיק הזה היה מחייה את כולם וממשיך להם רוח חיים על ידי תורתו הקדושה והיו זוכים לחיות חיים טובים ואמיתיים, אך הס"מ העומד כנגדו יעשה הכל כדי שהצדיק לא יתפרסם ויעשה

כמעשהו של עמלק שהיה "חותך זנבות וזורקם כלפי מעלה", וכמו שמפרש מוהרנ"ת ז"ל שהבעל דבר לוקח זנבות דהיינו אנשים קטנים שאינם ראויים לכלום והוא מפרסמם ומגביהם כלפי מעלה כאילו מי יודע מי הם והכל כדי לכסות ולהסתיר את אורו הגדול של הצדיק האמת שיכול להחזיר את כל העולם בתשובה, אך בני האדם אינם יודעים זאת ונמשכים אחרי הזנבות האלה שאין בהם לא תורה ולא יראה ולא חכמה, אך ורק מפני שהם מפורסמים.

מציאת הצדיק בחצות

ולכן צריך לבכות הרבה אליו יתברך ובפרט בשעת חצות לזכות ולמצוא את הצדיק האמיתי ומוהרנ"ת ז"ל אמר שעיקר הבכיה בחצות צריכה להיות על כך

שהצדיק נעלם מכל העולם ואין הם יודעים היכן הוא ומספרים על מוהרנ"ת ז"ל שהיה בוכה בשעת חצות בפסוק "אתה יודע רזי עולם" והיה אומר "רבנו של עולם אתה יודע רזי עולם, אתה יודע שאורו הננו של רבינו"ל הוא סוד בעיני העולם כולו, ואותי זכית להתקרב אל אור ננו ונפלא כזה, אנא זכני להכנים את אורו ולפרסמו בכל העולם כולו", וכך בכה מוהרנ"ת ז"ל הרבה אל הקדוש ברוך הוא, כי בענין הזה צריכים רחמים רבים, רחמים גדולים שלא להטעות את עצמו ולזכות להתקרב באמת אל הצדיק האמיתי שיכול להכנים בו רוח חיים גדולה כל כך, עד שיוכה לחזור בתשובה והקדוש ברוך הוא יעזור שנזכה להתקרב לצדיקים אמיתיים ונהיה דבוקים ומקורבים אליהם כל ימי חיינו באמת אמן ואמן.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'

מהתפילה כי על כל דבר שהוא צריך ועל כל דבר שהוא רוצה הוא פונה בתפילה ובקשה אליו יתברך, מה שאין כן כשהאדם אינו רגיל לפנות תמיד אל הקדוש ברוך הוא בתפילה ובקשה הוא אינו יודע מה לעשות בשעת צרה ומרגיש אבוד, כי אין לו שום פתרון ועצה ודרך ותקוה לצאת מהחושך, וכשהאדם דבוק בו יתברך בתפילה ובקשה אין שום צרה שבעולם שלא יוכל לצאת ממנה כי בכל מקום ובכל מצב שאליו יקלע תמיד יהיה לו אל מי לפנות, ולפני מי לספר את כל מה שעובר עליו ובפני מי לגלות את כל לבו ואז בזכות התפילה הוא זוכה לחיות חיים טובים ונעימים.

תפילה בכח

ואמר רביז"ל ובשביל זה צריך האדם להתפלל בכל כוחו כי כשמתפלל בכל כוחו ומכניס כוחו באותיות התפילה אזי נתחדש כוחו בתוך התפילה, ועיקר הכח שצריך להשקיע ולהכניס בתוך התפילה הוא כח הכוונה, כי כדי לקשר את מחשבתו אל דיבורו צריך כוחות עצומים, וזהו הדבר הקשה ביותר בתפילה, ואין הכוונה שצריך לעשות כל מיני

כשמתאספים לדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע זה כבר המתקת הדינים כי על ידי שזוכים לדבר את דיבוריו הקדושים של רביז"ל זוכים מיד להמתקת הדינים, וזוכים להכיר את הקדוש ברוך הוא, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ'

תפילה לאל חי

רביז"ל אומר שעיקר החיות מקבלין מהתפילה כמו שכתוב תפילה לאל חי דהיינו האדם צריך להרגיל את עצמו לדבר תמיד אל הקדוש ברוך הוא בהתמדה גדולה מאד, עד שידע ויבין שאין לו שום חיות אחרת רק התפילה וההתבודדות, ואז אף פעם לא ירגיש בודד, מכיון שתמיד יוכל לפנות אל הקדוש ברוך הוא בכל מקום שהוא רק בא, ואף פעם לא יהיו לו בעיות, כי עיקר הבעיה והצרה היא כשאין יודעים מה לעשות וכיצד לפתור את הבעיה אך כשהאדם זוכה לדבר תמיד אל הקדוש ברוך הוא אין לו בעיות וצרות כלל, כי יש לו להיכן לפנות ולרוץ ולהתחבאות מכל הבעיות שעוברות עליו, שזה פירוש הפסוק (תהילים מ"ב) "תפילה לאל חיי" שכל החיות של האדם נמשכת אך ורק

י"ב נוסחאות התפילה

ואומר רביז"ל שיש שנים עשר שבטים כנגד שנים עשר מזלות וכל שבט ושבת יש לו נוסחא מיוחדת ויש לו שער מיוחד ליכנס דרך שם תפלתו, דהיינו ליעקב אבינו היו שתיים עשרה ילדים, שהם היו שנים עשר שבטי י"ק ולכל אחד ואחד יש נוסח אחד בתפילה, ולכן אנו מוצאים נוסחים שונים ומשונים בתפילה נוסח אשכנזי וספרדי ואיטליאני ונוסח עדות המזרח וכו' וכו', וכל אחד ואחד נמשך לשורשו ולא שייך לומר שכולם יתפללו באותו הנוסח, מכיון שכל אחד ואחד מתפלל כפי איך שהוא נמשך לשורשו, ולכן רביז"ל בעצמו לא הסכים שהאנשים שהתקרבו אליו ישנו את נוסח התפילה שלהם, כי לכל אחד ואחד יש את נוסח התפילה שלו והוא צריך להשאר בו, כי לכל שבט ושבת יש את הנוסחא שלו ואת השער והפתח המיוחד ששם נכנסת תפילתו וכל שבט מעורר בתפילתו כח מזלו שבשנים עשר מזלות והמזל מאיר למטה ומגדל הצמח ושאר דבריו הצריכים אליו, ולכן כששבט מישראל עומד להתפלל על ידי זה מעורר כוכב והכוכב הוא דורך ומכה הדברים שיגדלו כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פ' ו') אין לך

קולות משונים או תנועות משונות בתפילתו, ולהשקיע בזה את כוחו, כי כל עוד האדם אינו מכוין למה שהוא אומר כל עוד מחשבתו אינה מקושרת לדיבורו אפילו שיעשה כל מיני תנועות שבכולם זה לא יעזור, כי אין זה התפילה בכח שאליה מתכוין רביז"ל, אלא עיקר הכח הוא כח הכוונה אשר כל מי שיודע מהי תפילה יעיד שהוא הדבר הקשה ביותר לקשר את מוח מחשבתו לגמרי אל הדיבורים שהוא מדבר שלא יפריעו לו מחשבות זרות באמצע, ואז כשהאדם זוכה לכך, הוא זוכה להתחדש בתוך התפילה דהיינו שמרגיש אדם אחר ונכנסים בו כוחות חדשים לגמרי כמו שיכול להעיד כל אחד שהתפלל פעם בכוונה, כי את החיות שהאדם מקבל מתפילה בכוונה אין לתאר ואין לשער כלל, שזה בחינת (איכה ג') חדשים לבקרים רבה אמונתך, ואמונה היא תפילה כמו שכתוב (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה ותרגם אונקלוס פרישן בצלו דהיינו כשאדם זוכה להתפלל בצורה כזו דהיינו בכוונה גדולה דהיינו שמקשר את מחשבתו אל דיבורו ומכוין את פירוש המילות שאומר, על ידי זה כוחו מתחדש לגמרי בשעת התפילה דהיינו שנתווספים בו כח ומרץ חדש לעבודתו יתברך, אשרי ואשרי הזוכה להתפלל בצורה כזאת.

ועש מלמטה שאין לו כוכב ומלאך
מלמעלה שמכה אותו ואומר לו
גדל, דהיינו שכלל ישראל על ידי
תפילתם מחדשים את כוחם
וממשיכים חיות לא רק לעצמם
אלא לכל העולם כולו, כי על כל
עשב וכל שכן על שאר דברים
יותר גדולים יש כוכב ומעליו מלאך
שמכהו ואומר לו גדל וכך הוא
עולה למעלה למעלה עד אין סוף,
ועל ידי שהאדם עומד ומתפלל הוא
זוכה לראות ולהרגיש את החיות
אלקות המחיה ומהווה את כל
העולם כולו, ומכיון שכל נוסח
ממשיך חיות לדבר אחר צריך כל
אחד ואחד להשאר בנוסח שלו
דווקא ולא לשנותו.

קריעת ים סוף

ואומר רביז"ל שחכמינו הקדושים
אמרו (פסחים ק"ח) קשין מזונותיו
של אדם כקריעת ים סוף (סוטה ב').
וקשה זיווגו כקריעת ים סוף כי הים
סוף נקרע לשנים עשר קרעים
כנגד שנים עשר שבטים, והנה
הדבר הוא דבר פלא מכיון שאיננו
מוצאים לגבי שום ענין אחר בש"ס
הגדרה כזאת על דבר שהוא קשה
יותר מקריעת ים סוף ודווקא שני
דברים אלה היו קשים יותר
מקריעת ים סוף, ובקריעת ים סוף
אומרים חכמינו הקדושים (פרקי רבי
אליעזר פ' מ"ב) שהים נקרע לשנים
עשר חלקים, שנים עשר שבילים

אלה תלויים אך ורק בתפילה, היינו
פרנסתו וזיווגו של האדם תלויים
רק בתפילה.

מה אני רוצה?

ואומר רביז"ל שצריך לזה זכות
גדול שיזכה אדם להעלות תפילתו
דרך השער השייך לשבטו דהיינו
שהאדם יזכה להיבין להיכין הוא
שייך ומה הוא רוצה, וזוהי הבעיה
של רוב בני האדם בעולם, שהם
אינם יודעים מה הם רוצים, ולהיכין
הם שייכים, האדם צריך להחליט
היכן הוא רוצה להיות ומה הוא
רוצה בחייו ועל ידי זה יוכל
להעלות את תפילתו למקום הנכון,
אך מכיון שרוב בני האדם אינם
יודעים מה הם רוצים לכן אינם
יודעים כיצד להתפלל, וזוהי בעיה
כללית הן של בחורים והן של
אברכים וגם של אנשים זקנים,
שהולכים ממקום למקום ואינם
מוצאים את מקומם הנכון, הם
הולכים ויונקים מכל מיני מקומות
ובסופו של דבר אינם יודעים
להחליט, וסופם הוא כסופו של עגל
היונק מכמה פרות שנעשה חולה
כי פעם הם נמשכים למקום פלוני
מכיון שהולכים לשם הרבה אנשים,
וגם הם רוצים לדחוף את ראשם
שם, ופעם הולכים למקום אחר
מכיון ששם מוצא חן בעיניהם
משהו אחר, אך הבעיה נשארת
אותה הבעיה, הם אינם יודעים מה

לזיווגו, ולכן מי שאינו זוכה לשלום
בית אמיתי, סימן שאינו עוסק
מספיק בתפילה ותחנונים אליו
יתברך מכיון שאם היה עוסק
בתפילה ובקשה תמיד אליו יתברך
היה זוכה לשלום בית נפלא, כי
האדם צריך להתפלל כל כך הרבה
אל הקדוש ברוך הוא עד שיזכה
להיות אחד עם הקדוש ברוך הוא,
ואז יזכה להיות אחד ומאוחד גם
עם אשתו, ואותו הדבר היא לגבי
פרנסתו של האדם כי כשם שהוא
מפרנס את אביו שבשמים
בתפילתו על ידי זה זוכה לפרנסה,
כי הקדוש ברוך הוא מקבל מאתנו
כביכול פרנסה, דהיינו כי אנחנו
נמצאים בעולם הזה ואנו מנושמים
ומזוהמים, והעולם מלא הסתרות,
ואין זוכים להכיר את הקדוש ברוך
הוא, וכשאדם עומד להתפלל
ומעיד על אחדותו יתברך הוא
מגלה שהוא יתברך מחייה ומהווה
ומקיים את כל הכריאה כולה ועל
ידי זה כביכול מפרנס את הקדוש
ברוך הוא כי זהו רצונו של הקדוש
ברוך הוא בכחינת מה שאמרו
חכמינו הקדושים (תנחומא בחוקותי)
"נתאוהה הקדוש ברוך הוא שתהיה
לו דירה בתחתונים", וכשם
שהאדם מתפלל אל הקדוש ברוך
הוא ומעיד על אחדותו יתברך
וכביכול מפרנס אותו יתברך כך
הוא זוכה לקבל את פרנסתו שלו
ולכן דווקא שני דברים אלה נמשלו
לקריעת ים סוף מכיון ששני דברים

דברים אלו תלוייה הצלחתו של האדם, ורק על ידי שניהם יזכה ללמוד תורה באמת, ואין האדם יכול למעון שהוא יכול ללמוד תורה בלי אלו הדברים כי אין זה נכון כלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ע"ב) לומד תורה במהרה, נושא אשה ואחר כך לומד תורה, כי עיקר לימוד התורה בקדושה ומהרה הוא רק אחרי שהאדם זוכה למצוא את זיווגו, וכמוכך שגם אחרי שהוא מוצא את זיווגו הוא צריך לדאוג לכך שיהיה לו שלום בית, אחרת אין זה נקרא מציאת הזיווג, וכן הוא לגבי הפרנסה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב') "טוב תורה עם דרך ארץ שיגיע שניהם משכחת עוון", והאב צריך ללמד את בנו אומנות, נמצא שעיקר לימוד התורה תלוי בשני דברים אלו פרנסה וזיווג, ועל זה ביקש אבא בנימין כל ימי חייו.

שכם - ש'פ"ל כ'זכב מ'לאך

ואומר רביז"ל שלכן אנו מוצאים שיעקב אבינו אמר ליוסף (בראשית מ"ט) ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, דהיינו יעקב אבינו שאצלו היו כלליות י"ב נוסחאות התפילה אמר ליוסף הצדיק ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, וענין שכם הוא ש'פ"ל כ'זכב מ'לאך, דהיינו על ידי שהאדם זוכה לעסוק בתפלה ובקשה אליו יתברך הוא זוכה

הם רוצים, ומה הם מחפשים, ולכן אינם זוכים למצוא את מקומם, ואינם יודעים כיצד להתפלל, וכשהאדם זוכה להתקרב לרביז"ל הוא מלמד אותו בדיוק מה הוא צריך לרצות, כי כל ענינו של רביז"ל הוא התפילה וההתבודדות, וכשאדם עוסק בתפילה והתבודדות הוא רוצה רק את הקדוש ברוך הוא, וכשהאדם באמת רוצה רק את הקדוש ברוך הוא אין דבר בעולם שיוכל למנוע אותו מכך, כי מלא כל הארץ כבודו ואת הקדוש ברוך הוא מוצאים בכל מקום, וזוהי עיקר הישועה שהאדם זוכה לדעת סוף סוף מה הוא רוצה ומה הוא מחפש בחיים, שעל ידי זה יזכה להצליח מאד.

תפילתי סמוכה למיטתי

ומפרש רביז"ל את מאמרו של אבא בנימין שאמר כל ימי הייתי מצטער על שני דברים על תפילתי שתהא סמוך למטתי ועל מיטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום (עיין ברכות ה'). דהיינו שהתפלל על שני הדברים הללו פרנסה וזיווג ושיזכה לשלום בית שבביתו לא יהיו מריבות, כי על שני דברים אלו צריך האדם להרבות בתפילה ובקשה כל ימי חייו, הן שיזכה למצוא אשה ויהיה לו שלום בית, והן שיזכה לפרנסה, כי בשני

לזכות אליה, כי בשעה שהאדם עומד להתפלל מיד באים מחשבות זרות וקליפות ומסבין אותו, כי בשעת התפילה באות לאדם כל המחשבות וכל התכניות שבעולם, והוא חושב מהכל חוץ מעל התפילה וקשה לו מאד לקשר את מחשבתו אל דיבורו שזוהי תפילה בכה, ונשאר בחושך ואין יכול להתפלל כמו שכתוב (איכה ג') סכת בענן לך מעבור תפילה כי העננים והקליפות מפריעות לאדם מאד להתפלל, כי סביב רשעים יתהלכון היינו הקליפות מסבין אותו בשעת התפילה, כי התפילה תלויה בתיקון הברית, וכשהאדם חוטא רחמנא ליצלן הוא יוצר ובורא קליפות המפריעות לו להתפלל ומסבבות אותו וזהו בחינת שכס ששם התחילה הפורענות, וזהו הדבר הקשה ביותר לאדם שכל הקליפות מסבבות אותו ומפריעות לו להתפלל ועכשיו יגלה לנו רביז"ל עצה לזה, דהיינו מה לעשות כשנמצאים בחושך ולא יודעים איך לצאת, כדרכו של רביז"ל בכל תורה ותורה שהוא מגלה לאדם מהו החסרון שלו, ואיך הוא יכול לתקן זאת.

אמת המאיר

ודע שיש פתחים הרבה בחושך הזה לצאת משם כמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ל"ח) הבא

להבין שהעולם השפל הזה שאנו נמצאים בו אינו חפקר כלל, רק מעליו יש כוכב ומלאך והכל מושגח בהשגחה פרטיית ממנו יתברך, ולכן אנו מוצאים שיוסף דווקא נקבר בשכם כי עיקר עבודתו של יוסף היתה תפילה, ונקבר בשכם שהוא ראשי תיבות ש"ם כ'בוד מ'לכותו, והנה אנו מוצאים ששכם היה מקום מועד לפורעניות, שם אירע המעשה עם יוסף, שם אירע מעשה דינה, שם היו צרות ליעקב אבינו, והכל להורות ולגלות וללמד שאפילו במקום כזה כמו שכס מקום שפל ומועד לפורעניות גם שם גנוז ומוחבא אלופו של עולם כי גם שם הוא ש"ם כ'בוד מ'לכותו, כי כשרביז"ל אומר ששכם הוא ראשי תיבות ש"פ ל כ'וכב מ'לאך, הוא מתכוין למקומות השפלים והירודים ביותר, כי בעולם הזה יכולים למצוא מקומות יפים וגדולים וכו', אך עיקר הגילוי הוא שאפילו במקומות השפלים המלוכלכים והמטונפים ביותר גם שם יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא בבחינת ש"ם כ'בוד מ'לכותו אשר לזה זכה יוסף הצדיק.

סכת בענן לך

והנה למרות שהתפילה היא העיקר ועל ידה זוכים לכל טוב אמיתי ונצחי, אין זה כל כך פשוט

יום הכיפורים שאז נמשך האדם אל האמת והוא שבור ומפחד מיום הדיון ואז יכול לצאת מן החושך על ידי הפתחים, נמצא שעיקר העצה היא האמת שעל ידי האמת האדם קרוב אל הקדוש ברוך הוא והוא יתברך שוכן עמו ואזי מאיר לו איך לצאת מהחושך המונע אותו מתפילתו, וכשהאדם זוכה לאמת יזכה לצאת מכל המקומות שנפל בהם, וזה שייך גם בכל יום ויום כי אדם נידון בכל יום ומוחלין לו עוונותיו בכל יום אם חוזר בתשובה ועל כן אם זוכה להמשיך את עצמו אליו יתברך בכל יום שהוא האמת על ידי זה האמת בעצמו יאיר לו איך לצאת מכל החושך שלו.

מהי האמת?

והנה האמת היא המפתח לזכות על ידה לכל טוב, כי על ידה זוכים לצאת מכל החושך, כי האמת מאירה לאדם ומורה לו את הפתח כיצד לצאת מן החושך, אך צריך להבין ולדעת מהו האמת? והנה כל אחד ואחד צריך לדעת שהאמת הוא כשהאדם מסתכל על עצמו, כשהאדם יודע שהוא חטא ופשע והתנהג לא טוב, זה נקרא אמת כשהאדם יודע שהוא האדם הכי גרוע בעולם וחטא ופשע ומינף וליכלך את עצמו בכל מיני מינוף ולכלוך, זהו מי שמסתכל על

למא פותחים לו יש לו פתחים הרבה, היינו מגודל רחמנותו יתברך על כל מי שנפל בטומאה שתיכף ומיד שרק בא למא הקדוש ברוך הוא פותח לו פתח לחזור בתשובה, וזה הבא למא מיד פותחין לו, נמצא שיש פתחים הרבה בחושך גם לצאת משם, דהיינו כשאדם הולך לחטוא ולמא את עצמו ברחמנותו יתברך מיד פותחים לו פתחים כדי שיוכל לצאת משם כי בכל בור וחושך שהאדם נופל אליו ישנם פתחים המוכנים כדי שיוכל לצאת משם, ואם כך מדוע אין האדם יוצא מן החושך? אלא מכיון שחטא ופגם כל כך הרבה אינו זוכה לראות את הפתחים ונחשב כמו עיור שאינו רואה ואינו יכול למצוא את הפתח, נמצא שישנם פתחים לכל אחד לצאת ממקום החושך שנלכד בו אך שהוא אינו זוכה למצואם, וצריך למצוא עצה איך להאיר לאדם את הדרך באופן שיוכל למצוא את הפתחים בחושך שלו ויוכל סוף סוף לצאת משם החוצה, ועיקר העצה היא האמת כי האמת הוא האור המאיר, מכיון שהאמת הוא הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך הוא אור המאיר, כמו שכתוב (תהילים כ"ז) ה' אורי וישעי שהם ראש השנה ויום הכיפורים כמו שדרשו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה כ"א סי' ג') על פסוק זה ה' אורי זה ראש השנה וישעי זה

תפילה באמת

והנה כשאדם זוכה לאחוז במדריגה זו שהוא מסתכל רק על עצמו, ויודע שחטא ופשע ולכלך את עצמו אז הוא יכול להתפלל באמת ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קי"ב) והמשכיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחד כל ימי חייו לדבר דיבור אחד של אמת לפני השם כראוי, וכשאדם אוחז באמת דהיינו כשהוא מסתכל על עצמו ורואה את גריעות מצבו ושפלות מעשיו, והוא מבקש ומתחנן מהקדוש ברוך הוא "רבונו של עולם, ראה באיזה בוץ עמוק נפלתי, אנא תוציא אותי מן הבוץ" זהו דיבור של אמת, דיבור הבא מעומק הלב מכיון שהאדם זוכה להכיר את עצמו והוא חפץ לצאת באמת מהבוץ שאליו נכנס וזוהי האמת, וכשהאדם מתפלל בצורה שכזו הוא זוכה לצאת מהבוץ, כי כשהאדם מכיר בפחיתותו ויודע היטב את מעשיו על ידי זה מתחיל להאיר, וצריך לדעת היטב שכל עוד אין האדם אוחז בכך אין הוא אוחז באמת, ובדרך כלל רואים שבני אדם המתפללים אל הקדוש ברוך הוא אינם יורדים לנקודה זו ואינם אומרים את מה שהם רוצים באמת, הם מבקשים על דברים אחרים, הם מבקשים על דברים

האמת כי מאחר שיודע היטב היטב את מצבו האמיתי שהוא מונח שם, מה שאין כן כשהאדם מתחיל להסתכל על אחרים ואומר שהם שקרנים או שהם אשמים במה שקורה וכו', מיד הוא נוטה מהאמת, כי האמת היא שהאדם מסתכל על עצמו ואינו מסתכל על אחרים כלל, וברגע שישתכל על אחרים וכל שכן כשיאשים אחרים ויאמר שההוא אינו בסדר, והוא לא טוב וכו', זה כבר אינו אמת, כי אמת היא רק כשהאדם מסתכל על עצמו ומכיר את מצבו היטב כיצד חטא ופגם ופשע שאז הוא אוחז באמת האמיתית ורוצה לחזור בתשובה שלימה, ולזה יזכה האדם כשיאחז בשלימות במה שאמרנו לפני כן, דהיינו שכל אחד ואחד צריך לדעת שיש לו את הנוסח שלו השבט שלו המקום שלו, עיקר חיותו, ולכן כשהאדם מסתכל רק על השבט הנוסח והמקום שלו, הוא יצליח ויכול לאחוז באמת, אך כשמתחיל להסתכל על שבטים ומקומות ואנשים אחרים, מיד נוטה מהאמת אל השקר ואינו יכול לצאת מהחושך, כי העיקר הוא רק להכיר את עצמו ולדעת מה הוא צריך לעשות, ולא להסתכל על אחרים כלל, כי העיקר הוא רק להסתכל על עצמו, לדעת מי הוא ומה הוא צריך לתקן, ועל ידי זה יזכה לצאת באמת מהחושך.

שקשורים לאנשים אחרים, אך לרדת לנקודת האמת ולעשות לעצמו את חשבון הנפש שהוא אכן האדם הנרוע ביותר בעולם שעשה מעשים גרועים, ולשפוך את נפשו אליו יתברך על כל מה שעבר עד עכשיו ושהוא רוצה לחזור בתשובה לזה בדרך כלל אין לאדם השנה ואין לו שכל לעשות זאת כי זוהי האמת שהאדם מסתכל על עצמו ורואה את מצבו היכן הוא נמצא ומה עשה ועל ידי זה יאיר לו האור לצאת מכל החושך, ועל פי רוב אין האדם מסוגל להסתכל על עצמו רק מאשים את זולתו.

לא להסתכל על אחרים

צריך לדעת שכל עוד האדם מסתכל על אחרים ומנחה את מעשיו על פי אנשים אחרים, סימן שהוא אינו אוחו באמת, כי מה יש לי עם השני, מה אכפת לי מה הוא עושה וכיצד הוא מתנהג, האם בגלל שהוא עושה כך וכך, אני צריך לעשות כמוהו, הרי זו שמות, ובדיוק כמו בגשמיות שהאדם אינו ממעה את עצמו כן צריך להיות ברוחניות שהאדם יכיר את מצבו ומקומו ויעשה ככל שביכלתו וידאג לעצמו, לצאת מן הבוץ שנפל אליו, ובדיוק כמו שהאדם בגשמיות מנסה להחיות את עצמו במה שאפשר ואפילו אם אין לו

בכל יום לאכול בשר ודגים וכל ממעמים הוא אינו אומר מכיון שאין לי בשר כמו לשני עדיף שלא אוכל כלום, אלא הוא מחייה את עצמו אפילו בלחם צר ומים לחץ, העיקר שיחיה במשהו, וכמו שאפילו אם אין לאדם בגדים מהודרים וחליפה יפה כמו לשני הוא אינו אומר מכיון שאין לי בגדים יפים לא אלבש כלום ואלך ערום, אלא הוא מכסה את עצמו במה שיש לו אפילו בכלאות וסמרטוטים העיקר שלא ילך ערום, אותו הדבר הוא ברוחניות, כי האדם צריך לדאוג לעצמו, וכשהוא דואג לעצמו, דהיינו למצבו ברוחניות סימן שהוא אוחו באמת, וכל עוד הוא מסתכל על אחרים סימן שהוא שקרן ואינו חפץ באמת, והנה בגשמיות האדם מבין דבר זה היטב הוא מבין שאפילו אם אין לו כמו לשני על כל פנים יחיה את עצמו במה שיש לו והעיקר שיתקיים, אותו הדבר צריך להיות ברוחניות, והנקודה היא שהאדם צריך לדאוג לעצמו, דהיינו לראות היכן הוא אוחו ולרצות לשפר את מצבו, לצאת מהחושך שהוא נמצא שם ואז סימן שהוא אוחו באמת, מה שאין כן כשאין האדם מסתכל על עצמו ומצבו רק על האחרים, סימן שהוא ממעה את עצמו וכך ימשיך להיות בחושך, העיקר הוא להסתכל על האמת דהיינו היכן הוא נמצא,

להיכן הוא נפל, ולחשוב איך לצאת משם, ולא להסתכל על אחרים כלל, וברגע שהאדם אוחז באמת כזאת, ברגע שהאדם יודע היטב היכן הוא נמצא והוא רוצה לצאת החוצה, ולכן הוא עושה מה שהוא יכול כדי לצאת מן החושך שהוא נמצא בו, וכדי להתקרב אל השם יתברך, הוא לומד מעט משניות, מתפלל מעט, מקיים מעט מצוות, ככל יכלתו אז הוא אוחז באמת, והעיקר הוא לדעת מה האדם רוצה בעצמו, כגון בלימוד התורה שידע להיכן הוא רוצה להגיע, מה הוא רוצה לסיים, ואיך הוא באמת רוצה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא שזהו עיקר אור האמת ואז אור השם יתברך מאיר לו ומגלה לו את הפתחים איך לצאת מהחושך שנפל אליו ואיך להתקרב אליו יתברך באמת.

ריבוי אור - שקר

והנה אנו רואים שבדרך כלל בני האדם הרוצים להתקרב אל הקדוש ברוך הוא ורוצים לחזור בתשובה אמיתית לפניו יתברך אינם יודעים כיצד לעשות זאת, וצריך להבין מה הסיבה לכך, מדוע הם אינם זוכים לראות את הפתחים לצאת מהחושך, הרי בסופו של דבר הם רוצים לחזור בתשובה, אך כשנסתכל ונתבונן היטב נראה שהסיבה לכך היא מחמת ריבוי

אור, מכיון שהאדם רוצה לעשות יותר מיכלתו, יותר ממה שדורשים ממנו, וזהו שקר, ומכיון שכך הוא אינו יכול לראות את הפתח לצאת, כי ריבוי האור, גורם לשבירת הכלים, וכשאינן לאדם כלים לקבל בהם את אור האמת, הוא אינו יכול לראות שום דבר, כי ריבוי אור בדרך כלל נמשך מכך שהאדם מסתכל על אחרים, ורוצה לחקות אותם, "אני רוצה להיות כמו השני", "אני רוצה לעשות כמו השני", "אני רוצה ללמוד כל כך הרבה כמו השני", הוא אומר, וכזה הוא נוטה מהאמת, כי כל עוד האדם רוצה להיות כמו השני ואינו רוצה להיות כמו עצמו, הוא נוטה מהאמת, כי האמת היא להיות כמו עצמו, להשתייך למקומו, למצבו, לשבטו ולדגלו, ולא להסתכל על מקומו ומצבו של השני, כי זה לא יעזור לו כלל, לכל אחד יש את הירידות שלו ואת הנפילות שלו, לכל אחד יש את הצרות והיסורים שלו ודייקא מירידותיו ונפילותיו הוא צריך לצאת, לא מהירידות והנפילות שעוברות על השני, אלא מירידותיו ונפילותיו שלו בעצמו ורק כאשר הוא מסתכל על זה הוא זוכה לאמת, כי דייקא ממקומו, מהש"כ' שלו משם הוא צריך לעשות שם כבוד מ'לכותו, דהיינו למצוא את הקדוש ברוך הוא ולחזור בתשובה שלימה, ורק

כשיאחו בזה יזכה לאמת, וכשאדם זוכה לאחוז באמת מיד מאיר לו אורו של הקדוש ברוך הוא, ואז זוכה לצאת מהחושך שנפל אליו, ואיך יזכה לצאת? על ידי שיוזכה להרניש שהקדוש ברוך הוא נמצא עמו אתו ואצלו וירניש אותו ממש, דהיינו שיהפוך את הירידה והנפילה שלו לעליה גדולה, דהיינו שיכיר את מצבו וישפר אותו, ושיסתכל רק על עצמו ועל מצבו ולא על החיים והמצבים שאחרים נמצאים בהם, כי אם החיים שלי דומים ללימון והם חמוצים ומרים, עלי להוסיף קצת מים וסוכר ולעשות מהם לימונדה, עלי להכיר שיש לי לימון ועלי לדעת כיצד לשפר את טעמו של הלימון, כי אם יש לי לימון אני צריך להוסיף מים וסוכר ואז טעמו של הלימון יהיה מצויין, ואין לי להסתכל על מה שיש לשני כי אם לשני יש בצל והוא צריך להוסיף לו מלח ושמן כדי לשפר את טעמו, כל זה לא יועיל לי, כי אם אוסיף ללימון מלח ושמן, לא רק שזה לא ישפר את הטעם אלא עוד יעשה אותו יותר גרוע, וגם השני אם יוסיף לבצל שלו מים וסוכר יפגום בטעמו, ובדיוק כך כל אחד ואחד צריך להסתכל על עצמו, על מצבו ועל מקומו ולפי זה להתנהג, זה נקרא אמת, ורק כך מאיר אורו של הקדוש ברוך הוא לאדם לדעת איך לצאת מהחושך.

אבן טוב וחלון

ואומר רביז"ל שכתבת נח היה צהר, כמו שכתוב (בראשית ו') צוהר תעשה לתיבה, דהיינו כתיבת נח שהיתה בחינת האמת שבדור המבול, כי בדור המבול היה בלבול גדול, ומוחותיהם של בני האדם היו מבולבלים, כי הכניסו בהם כפירות ואפיקורסות והרהורי ניאוף וזבל ושמות ותיבת נח שהיא בחינת האמת של אותו דור שזכה להנצל מהחושך, בה היה צוהר, שהוא האמת שהאיר וזה מה שפירש רש"י שם יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טוב, והחילוק שבין חלון לאבן טוב, כי החלון אין לו אור בעצמו אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור אין מאיר, אבל אבן טוב אפילו כשאין אור מבחוץ הוא מאיר בעצמו, דהיינו שיש באמת עצמה שתי בחינות, כפי מה שהאדם עבד וזיכך את עצמו יש אדם שזכה למדרינת אמת בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו עד שלא רק שמאיר לו אלא שהוא יכול להאיר לאחרים, ואז הוא נחשב כמו אבן טוב, יהלום, המאיר לאחרים, והוא אינו צריך אף אחד שבעולם, כי הוא יכול להאיר לכל העולם כולו בעצמו, כמו השמש שמאירה לכל העולם כולו בכח אדיר ומשפיעה לכולם, ויש עוד מדריגה נמוכה

אחרים מהבוץ שנפלו אליו.

התקשרות לצדיק

ואומר רביז"ל שצריך לקשר את תפילתו אל צדיק הדור כי הצדיק אוהו בזה בשלימות, ועל ידי שיקשר את עצמו ואת תפילתו אל הצדיק יזכה להגיע אל האמת, כי הצדיק יכול להוציא כל אחד ואחד משגעונו ושמותו שנפל אליה אלא שהאדם צריך להכיר בכך שהוא משוגע וחסר לו הרבה, והוא צריך שמישהו חכם יותר יעזור לו, (עיין שיחות הר"ן סי' ס"ז) כי כשהאדם מכיר שיש לו חסרון ושגעון והוא יודע שהצדיק חכם ויכול להוציאו מהבוץ שלו אז כשהוא מתקשר אל הצדיק הוא יכול לזכות לצאת מהבוץ, הבעיה היא שרוב בני האדם אינם מוכנים לקבל את הדבר הזה, והם אומרים שהם חכמים, הם מבינים, לא חסר להם שום דבר, וממילא אינם מוכנים לשמוע את דברי הצדיק, וידוע לנו שמוהרנ"ת ז"ל אמר פעם, כל העולם משוגעים וגם אני משוגע, אך אני זכיתי להכיר אדם ברור, דהיינו צדיק, כי כשהאדם זוכה להכיר בעובדא שיש לו חסרון ושגעון, והוא צריך ללכת לצדיק כי הצדיק יכול להוציאו משמותו ושגעונו על ידי זה יש לו תקוה לצאת מהבוץ, וכשהאדם זוכה לבא אל הצדיק ולקשר את תפילתו

יותר אמנם אך גם היא מדריגת האמת והיא מדריגת החלון, דהיינו אני לכשעצמי אינני מאיר, אך אם יאירו בי גם אני יאיר, וזה הוא בחינת הירח, שאינו מאיר מעצמו רק כשהשמש מאירה עליו וגם זו היא מדריגה גדולה באמת דהיינו כשהאדם זוכה שיאירו בו וירצה לשמוע, כי רוב בני האדם אינם מוכנים כלל להקשיב לאמת, הם אינם רוצים לשמוע דברי תורה ומתרחקים מהם, וכשאדם אוהו באמת הוא מעונין לשמוע דברי תורה מכל אחד ואחד כי כל דברי תורה שישמע יעוררו אותו ולפעמים עוד יוכל לשמוע דברים שזה שאומר את דברי התורה לא הבין בכלל (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"א) כי לפעמים כשאדם מעיין בספר הוא זוכה להבין דברים שהבעל מחבר לא כיון לזה כלל ולזה יזכה רק כשהוא אוהו במידת האמת ומוכן לשמוע תורה מכל אדם כי כך על כל פנים יזכה לשמוע את האמת שהיא התורה הקדושה, ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להקשיב לדברי תורה של כל אחד יהיה מי שיהיה ועל ידי זה יזכה להתקרב אל הקדוש ברוך הוא באמת, ולזכות למידת האמת, וכשאדם זוכה למידת האמת הוא זוכה לאור הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה זוכה לצאת מכל המקומות שנפל אליהם ולא רק שהוא זוכה לצאת אלא עוד זוכה להוציא

אל הצדיק והצדיק יודע לכוין השערים ולהעלות כל תפילה ותפילה לשער השייך. על ידי זה יכול האדם לזכות שיאיר לו אורו יתברך ועל ידי זה יזכה לצאת מהמומא ששנפל אליה, ועל ידי זה יזכה שתפילתו תשנה את הטבע ויזכה לראות ניסים נגלים, כי על ידי שמקשרים את תפילתו אל הצדיק על ידי זה מתקשרים בתפילתו של הצדיק, שלו יש כח גדול מאד מאד לשנות את כל הטבע, ועל ידי זה יכולים לראות ניסים נלוויים, ניסים למעלה מדרך הטבע, כי הטבע מחייב כך והתפילה משנה הטבע, ולכן על ידי שזוכים לקשר את התפילה אל הצדיק זוכים לראות ניסים גדולים, ועיקר הניסים הם בארץ ישראל.

ועתה אנו מצפים לראות ניסים נלוויים בארץ ישראל, עד שנזכה לנס הגדול שיבוא משיח צדקינו ויגאלינו, וכמו שאמר ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שבכל מקום שמוזכר בליקוטי מוהר"ן ענין הצדיק, מדובר על משיח צדקינו, ולכן צריכים להתגעגע אחר משיח צדקינו שיבוא ויגאלינו בקרוב בימינו, והוא יגלה לכל העולם כולו אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אשר אז יכיר כל אחד ואחד את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ויבין שכל הנהגת העולם, היא הנהגה של נס ותלויה בתפילה, אשרי המחכה ויגיע, אשרי לו ואשרי חלקו, אשרי הזוכה לכל זאת.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י'

להשתוקק לביאת משיח צדקינו. מכיון שכאשר רביז"ל מזכיר את המילה צדיק, ואת השגות הצדיק, כוונתו להשגות של משיח צדקינו שיבוא במהרה בימינו, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י'.

המתקת הדינים

ואומר רביז"ל כשיש חס ושלום דינים על ישראל על ידי ריקודים והמחאת כף נעשה המתקת הדינים, כי על כל אנשי העולם עוברים דינים מכאובים וצרות, וכל אחד ואחד סובל, ובפרט סובלים מהפחד, כי שומעים ל"ע על כל מיני מקרים רעים שקורים לאנשים, וכן בכלליות העולם תמיד מפחידים אנשים שיכולים לקרות דברים רעים וכו', ובני אדם מפחדים, דואגים ואינם יודעים מה לעשות, ובא רביז"ל ונותן לנו עצה פשוטה, עצה קלה, והיא למחאות כף אל כף ולרקוד, ועל ידי זה ימתיק מעצמו לגמרי את כל הדינים כולם, והנה לפני שנבין כיצד בדיוק ממתיקים את הדינים על ידי ריקודים והמחאת כף, צריך להבין מהו דין, ומהו מידת הגבורה, כי אם נתבונן ונסתכל היטב נבין

כשזוכים להתאסף ולדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע ואפילו רק פעם אחת בשבוע זוהי זכות גדולה מאד מאד, שאין לתאר ואין לשער את מעלתה, מכיון שרביז"ל נשלח בדורותינו אלה לפני ביאת המשיח אל העולם הזה כדי להכין את הדרך לביאתו של משיח, והתורות המובאות בספרו הקדוש של רביז"ל "ליקוטי מוהר"ן" מתארות את הדרך שבה יתנהג העולם כאשר יבוא משיח צדקינו, ולכן כשמשיח צדקינו יבוא הוא יאמר פירוש על הספר הנפלא "ליקוטי מוהר"ן" באופן שכל אחד ואחד יוכל להבינו וללכת בדרכו, ולכן כשאנו זוכים להתאסף עוד עכשיו לפני ביאת משיח צדקינו וללמוד את ספרו הקדוש של רביז"ל זוהי זכות גדולה מאד, כי אנו ממשיכים על עצמינו כבר עתה את אורו של המשיח, כמו שיכול להעיד כל מי שמכנים את עצמו היטב בלימוד ליקוטי מוהר"ן שבכל תורה ומאמר של רביז"ל ירגיש את כל המעמים שבעולם, וכבר אמר רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל (מחבר ספר "ביאור הליקוטים") שכאשר לומדים ליקוטי מוהר"ן ומגיעים למקום שרביז"ל מזכיר בו את השגות הצדיק, צריכים

ונדע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך משגיח עלינו בהשגחה פרטיית נוראה ונפלאה עד מאד, עד שאין שום דבר בעולם שקורה מעצמו, והענין הזה הוא נפלא כל כך עד שחכמינו הקדושים אמרו (חולין ז'). אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה, עד כדי כך אפילו אם האדם נוקף את אצבעו ומקבל מכה קטנה, גם זה מושגח בהשגחה פרטיית, ולמרות שדבר זה נראה לכאורה כדבר פעוט וחסר ערך, ולפעמים נדמה לאדם שאשמתו היא שלא נזהר מספיק, או שלא שם לב היטב איך הוא הולך, ומה הוא עושה, והדלת נסגרה על האצבע שלו, והוא קיבל מכה, אך באמת גם זה בהשגחה פרטיית ואין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה, נמצא שההשגחה הפרטיית של הקדוש ברוך הוא, היא על כל פרט ופרט בחיי האדם, ובוודאי שעל יהודי יש השגחה פרטיית בכל ענין וענין שקורה עמו, וכל שכן שעל עשרה אנשים יש השגחה יותר גדולה ובוודאי שעל כלל ישראל בכלליותו יש השגחה פרטיית גדולה מאד מאד וכל פרט ופרט שנארע לעם ישראל הוא בחשבון צדק ומושגח בהשגחה נוראה ונפלאה, וכשאדם זוכה להכניס בעצמו את הידיעות

האלה ומבין שהכל מושגח בהשגחה פרטיית, לכל דבר יש חשבון, ואין העולם הפקר כלל על ידי זה הוא הופך להיות האדם המאושר ביותר, מכיון שהוא יודע שכל מה שנארע עמו הכל בחשבון צדק ומושגח ישירות ממנו יתברך והוא אינו צריך לפחד מאף אחד כלל.

את אשר יאהב ה' יוכיח

חכמינו הקדושים אומרים (ברכות ה') "כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו, מדכאו ביסורים, ואם קבלם יראה זרע, יאריך ימים", נמצא שכל מי שמקבל את היסורים שהקדוש ברוך הוא שולח לו, באהבה, זוכה בזכות זה לראות בנים ובני בנים ולהאריך ימים, וכל זה למה מכיון שכתוב את אשר יאהב ה' יוכיח, דהיינו כי בדרך כלל אף אחד אינו מוכיח אדם שאין לו חשיבות אצלו, אל אדם כזה לא שמים לב, ולא איכפת מה הוא עושה, אך כשבן עושה משהו רע, או כשאינו רוצה למלאות את רצונו של אביו, יוכיחו אביו ויענישו, כי האבא רוצה בטובת הבן, ואיכפת לו ממנו, ולכן אם האב רואה שבנו עושה דברים לא טובים, הוא מוכיחו ומענישו, ולמרות שברגע הראשון הבן אינו מבין בדרך כלל מדוע אביו מוכיח אותו, מדוע אביו מעניש אותו,

הימים האבודים

וכל זה הוא כמובן כשהאדם יודע שהכל מושגח ממנו יתברך בהשגחה פרטיית, שהכל בחשבון צדק, וכל היסורים והצרות שעוברות עליו הם אך ורק מפני שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו. אך כשאין האדם זוכה לדעת זאת, כשאין לאדם את השכל הזה, במקום להאריך ימים ולדעת שכל יום הוא יום, וכל יום אפשר לנצל כדי להתקרב יותר אליו יתברך, הוא מאבד את ימיו בשטותים והבלים והימים עוברים לו בצרות יסורים ומכאובים, אשר הם הדינים, כי כשהאדם יודע שכל מה שעובר עליו הכל לטובתו, זהו החסד הגדול ביותר, ומידת הרחמים, אך כשהאדם חושב חס ושלום ש"עזב אלקים את הארץ", ואין כל הדברים מושגחים בהשגחה פרטיית על ידי זה הוא מלא דינים, צרות ויסורים, נמצא שעיקר הדין הוא כשיש הסתרת אלקות, דהיינו שנסתר מהאדם גילוי אלקותו יתברך, שנסתר מהאדם שהקדוש ברוך הוא משגיח על כל פרט ופרט ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והוא אינו זוכה להרגיש זאת, ולהיפך עיקר המתקת הדינים הוא על ידי שמכניס בעצמו את האמונה הקדושה ויודע שהכל לטובתו.

ולפעמים הוא אף חושב שאביו הוא אכזר גדול, ואינו חפץ בטובתו, אך לאחר שהוא מתבגר הוא נוכח לדעת שאביו צדק בכל מה שעשה, ומתברר לו שכל כוונת אביו היתה רק לטובתו, כדי שלא ינזק חס ושלום ולא יארע לו שום דבר רע, וזה פירוש מה שאמרו חכמינו הקדושים כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו מדכאו ביסורים, ולכן אם קבלם באהבה יראה זרע יאריך ימים, דהיינו כשהאדם יודע שכל היסורים והצרות שעוברים עליו הם רק מכיון שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו וחפץ בו, על ידי זה יזכה לראות בנים ובני בנים ויאריך ימים, דהיינו שיזכה לראות את אותו הדבר אצל בנו, שלמרות שהם אינם מבינים מדוע אביהם גוער בהם ומוכיח אותם, בסופו של דבר יבינו שכוונתו היתה רק לטובה ויקבלו את דבריו, ועל ידי זה יזכה לאריכות ימים, דהיינו שידע שכל יום הוא יום, ואת כל יום אפשר לנצל כדי להתקרב ולהדבק אליו יתברך ויזכה לחיות חיים ערבים ומתוקים, כי אפילו אם עובר עליו מה שעובר והוא סובל צרות ויסורים וכו', ידע שהכל לטובה, ואז במקום שיהיה שבור או שיהיה עצוב חס ושלום בגלל שעוברים עליו צרות ויסורים, יזכה להיות שמח ומלא תקוה, וידע שהכל לטובתו.

עתה ידעתי כי גדול הי

ואמר רביז"ל שעיקר גדולתו של הקדוש ברוך הוא, הוא שגם הגויים ידעו שיש אלקים שליט ומושל, דהיינו שגם הגויים יכירו את אלקותו יתברך וידעו שיש אלקים בעולם, וכמו שכתוב בזוהר (יתרו סי'ט) כד אתא יתרו ואמר כי עתה ידעתי כי גדול ה' וכו', כדין אתייקר ואתעלא שמא עילאה, דהיינו כשיתרו שהיה כומר לעבודה זרה, ולא סתם כומר אלא שעבד את כל העבודה זרה שהיתה קיימת בעולם, ובסופו של דבר חזר אל השורש חזר אל הקדוש ברוך הוא ואמר, עתה ידעתי כי גדול ה', על ידי זה גרם שעשוע גדול למעלה ועל ידו נתעלה שמו של הקדוש ברוך הוא, כי אדם כזה, גוי, שהיה כומר לעבודה זרה, והיה כל חייו בטומאת וזוהמת הכפירות האפיקורסות וכל שאר העבירות, והוא חזר אל הקדוש ברוך הוא, על ידו נתעלה מאד שמו של הקדוש ברוך הוא, וכל זה נאמר על גוי, וכל שכן באין ערך כלל כאשר יהודי שכבר עבר את כל הירידות והנפילות שבעולם, ונשלך בכל מיני השלכות, והיה שקוע בטומאה ובזוהמת הגדולה ביותר, כשהוא זוכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, אין לתאר

ואין לשער את גודל השעשוע שהוא גורם בעולמות העליונים, ודבר זה הוא אחד הדברים הנעלמים והנסתרים ביותר שלבני אדם אין בהם השגה כלל, דהיינו את חשיבות ומעלת ישראל אצל הקדוש ברוך הוא כי כשאדם חוזר אליו יתברך בתשובה, ומתחיל מעכשיו להתפלל, וללמוד ולקיים את מצוותיו יתברך, דבר זה מאד מאד חשוב למעלה, וגורם שעשועים גדולים ונפלאים מאד, אך בני האדם אינם יודעים מבינים ומשיגים זאת כלל, ולכן אשרי ואשרי הזוכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, כי רביז"ל מגלה לנו שאפילו גוי גורם שעשועים גדולים ונוראים למעלה כשהוא זוכה להכיר את הקדוש ברוך הוא, ומכל שכן וכל שכן יהודי הנקרא "בני בכורי ישראל" והוא בא ממחשבה דקודשא בריך הוא כשהוא זוכה לחזור בתשובה הרי בוודאי שהוא זוכה לעשות רעש גדול בשמים אפילו שהוא חטא ופשע ופגם עד עתה, שמכל זה רואים את גודל רחמנותו יתברך המגיעה למעלה למעלה עד אין ערך כלל ואיך שכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה שלימה, ולא עוד אלא דווקא אדם שהיה בעמקי עמקים וחוזר בתשובה על ידי זה הוא זוכה לעורר למעלה שעשועים גדולים מאד, אשרי לו ואשרי חלקו.

ולתוריד את השכינה אל העולם,
 וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על
 אברהם אבינו, שכל העולם כולו
 עומד בזכותו, שנאמר אלה
 תולדות השמים והארץ בהבראם,
 אל תקרי בהבראם אלא באברהם,
 וכל זה מפני שהקריא אברהם
 אבינו את שמו של הקדוש ברוך
 הוא בפה כל עובר ושב (סוטה י')
 והוא גרם שכולם יתחילו לדבר
 ממנו יתברך, וגילה ופירסם את
 אלקותו יתברך לכולם, ולכן אומרים
 חכמינו הקדושים אל תקרי
 בהבראם אלא באברהם, דהיינו כי
 בזכותו עומדים שמים וארץ, כי
 הנה ידוע שהבריאה היתה כדי
 שבני אדם יזכו להכירו יתברך,
 בנין דישתמודעין ליה, ואם אין
 מכירים את הקדוש ברוך הוא, לא
 צריכה הבריאה להתקיים, נמצא
 שעל ידי שהקריא אברהם את שמו
 של הקדוש ברוך הוא בפי כל עובר
 ושב על ידי זה קיים את הבריאה
 ולכן בזכותו עומד העולם.

בית יעקב לבו ונלכה

ואומר רבינו"ל שלגויים אי אפשר
 להם לידע גדולתו של הקדוש ברוך
 הוא כי אם על ידי בחינת יעקב,
 כמו שכתוב (ישעיה ב') בית יעקב
 לבו ונלכה באור ה', כי יעקב
 אבינו גילה אלקותו של הקדוש
 ברוך הוא יותר מאברהם ויצחק
 וכמו שאמרו חכמינו הקדושים

רחמנים ביישנים גומלי חסדים

והנה כיצד אפשר להסביר לגוי
 את גדולתו של הקדוש ברוך הוא,
 הרי הגוי הוא רע גמור, ואיך יהיה
 אפשר להסביר לו את גדולת
 הקדוש ברוך הוא, כי הלא ההבדל
 בין יהודי ובין גוי הוא גדול מאד,
 יהודים נקראים רחמנים ביישנים
 וגומלי חסדים, כי טבעו של יהודי
 הוא להיות רחמן, ולעזור לאחרים,
 ויש בו את מידת הבושה, ויראת
 החמא, והוא גומל חסדים ועוזר
 לכל מי שהוא רק יכול, ואילו הגוי
 הוא ההיפך הגמור, גוי הוא אכזר,
 בדרך כלל יסרב לעזור לאחרים,
 ואין בו את מידת הבושה כלל,
 וכמו שכתוב "אשר בשר חמורים
 בשרם", בדיוק כמו שחמור אינו
 מתבייש לעשות את מעשיו וצרכיו
 באמצע הרחוב, כך בדיוק הוא
 הגוי, ואם כן כיצד יוכל גוי מגושם
 ומוזהם כזה שהוא עצם הרע
 והחושך וההסתרה להשיג את
 אלקותו יתברך, אך מכיון
 שבהמתקת הדינים אנו עוסקים,
 אנו צריכים להמתיק את כל
 הדינים ולגלות את הקדוש ברוך
 הוא באור גדול, נורא ונפלא, כל
 כך עד שאפילו הגויים יוכלו להכיר
 באלקותו יתברך, כי זוהי עבודתו
 של כל יהודי ויהודי לגלות את
 הקדוש ברוך הוא בעולם הזה

(פסחים פ"ח.) אברהם קראו הר ויצחק קראו שדה, ויעקב קראו בית, דהיינו שאברהם קרא למקום בית המקדש, הר, הר המוריה, ויצחק קרא לו שדה, כמו שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה, ויעקב קרא לו בית, בית אלקים, שכל זה הוא סוד התפילה וההתקרבות האמיתית אל הקדוש ברוך הוא, ובאמת הקדוש ברוך הוא, הוא כולו רוחני, אור אין סוף, ואם כן איך נוכל להשיג את הקדוש ברוך הוא, הלא זה בלתי אפשרי להשיג דבר אין סופי, ובפרט שהאדם הוא מוגבל ומצומצם בעולם הזה, ויש לו צרות ויסורים, ירידות ונפילות, והוא מלא תאוות ומידות רעות ואם כן איך יוכל להשיג את הקדוש ברוך הוא, ואם לא מספיק שהאדם הוא יצור מוגבל ומצומצם שיש לו את הצרות והיסורים שלו, בנוסף לכל זה הוא גם נמצא בין אנשים בעולם הזה, והוא שומע מה הם מדברים ורואה כיצד הם מתנהגים, וכשהוא נמצא ביניהם הוא שומע שהאחד מדבר נגד השני, הוא שומע כל מיני חדשות, ולשון הרע ורכילות, ונדמה לו שכל העולם כולו מתהפך, וכיצד יוכל להשיג את הקדוש ברוך הוא, הרי הוא נמצא בעולם הזה המלא הסתרות וכיסויים, כשכל אחד שאינו דבוק בו יתברך מסתיר אותו יתברך ואיך יוכלו להשיג אותו יתברך.

נר ה' נשמת אדם

אך באמת נשמתו של כל יהודי ויהודי היא חלק אלוך ממעל, וכמו שרואים בנשמות שהאש נמשכת למעלה, ואפילו אם ינסו להחליש ולחנוק אותה תמיד תעלה האש ותשאף להניע למעלה, כי זהו טבעה, כך בדיוק היא טבעה של הנשמה שהיא חלק אלוך ממעל, ולכן היא תמיד נמשכת אל שרשה ותמיד רוצה לחזור ולהדבק בו יתברך, ולכן אף על פי שישנם הסתרות וכיסויים, ובפרט כשמסתובבים הרבה בעולם ושומעים את כל מה שקורה בעולם וכו', אך בפנימיות, נמשכת הנשמה אל הקדוש ברוך הוא והאדם רוצה לחזור אליו יתברך, ורבינו"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ז) שכאשר האדם הוא צעיר יותר קל לו יותר לחזור אל הקדוש ברוך כי הוא עדיין לא שכח את קול הקריאה, קול הכרוז של הקדוש ברוך הוא, כי לא מזמן יצא מרחם אמו ושם למד את כל התורה כולה, ואמר רבינו"ל שלעתיד לבא כל מי שיהיה צעיר יותר יהיה חשוב יותר, מכיון שכל מי שצעיר יותר עדיין לא התרחק כל כך משרשו ולא נשקע בתאוות העולם הזה והבליו, ולכן הוא יוכל להתקרב אליו יתברך בקלות גדולה יותר, ולכן כל אחד ואחד

הזה ונדמה להם שהם אינם יכולים להתקרב אליו יתברך, ובאמת אם האדם המונח בעסקי העולם הזה, קשה לו כל כך לתאר לעצמו שהוא יכול להתקרב אליו יתברך, צריכים אנו להבין מהו הפתח והשער להתקרב אליו יתברך, ואז נבין כיצד יכול כל אחד ואחד להתקרב אליו יתברך.

השער והפתח

והנה רבינו"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד) שעיקר השער והפתח להכנס אל הקדוש ברוך הוא הוא התפילה, היינו במקום שהאדם יכניס את מוחו ואת פיו בעסקי העולם הזה וישמע את כל החדשות והפוליטיקה, הלשון הרע והליצנות וכו', שיברח אל מקום פנוי שאין שם בני אדם ושם ישפוך את נפשו ויספר את כל לבו לפניו יתברך, והנה אדם כזה שעוסק בשיחה בינו לבין קונו זכה למצוא את הדלת, כי זהו השער והפתח כדי להכנס ולהתקרב אליו יתברך, אך מרוב הטאים ועוונות נעשה האדם עיור והוא אינו זוכה לראות את הפתח, כמו שנאמר באנשי סדום, ויוכו בסנוורים, וילאו למצוא הפתח, אך מי שיש לו שכל והוא זוכה להיות מקורב אל הצדיק מתגלה לו שהפתח הוא פיו, ואם רק יפתח את פיו בתפילה והתבודדות אליו יתברך יזכה

באמת נמשך אל הקדוש ברוך הוא ורוצה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, וברוב המקרים מוצאים שבחורים צעירים נמשכים יותר אל הקדוש ברוך הוא מאשר אנשים מבוגרים יותר, וכל זאת הוא מכיון, שהם עדיין זוכרים את כל הקריאה והכרוז ששמעו בהיותם ברחם אמם והם עדיין נמשכים מאד לשרשם, ולכן עם בחורים צעירים תמיד אפשר לדבר מעבודת השם, ורובם נמשכים מאד אל הקדושה ורוצים להתקרב אליו יתברך, אך אחר כך לאט לאט הם מתקררים ובפרט אחרי החתונה כשהם מתחילים להכנס אל עסקי העולם הזה, נדמה להם שכל זה קשה מדי, ומרוב המרדות שלהם הם שוכחים את קול הכרוז ושוכחים ממנו יתברך, עד שהם גופלים בעצמם לגמרי וחושבים שעבודת השם אינה בשבילם, וכמו שמביא מוהר"ן ז"ל (ליקוטי הלכות ברכת השחר הלכה ג') שכאשר מספרים סיפורים מצדיקים בני אדם מתעוררים מאד מאד לעבודת השם ונכנסת בהם תשוקה גם כן לזכות למעלת הצדיקים הגדולים, אך לאחר מכן מיד מתקררים וגופלים בדעתם וחושבים, הרי אנו אף פעם לא נזכה להגיע למדרגות כאלה, כל זה אינו בשבילנו ועל ידי זה הם מתקררים מהתשוקה שלהם וגופלים, מכיון שהם מונחים בתוך עסקי העולם

שיפתח לו השער ויוכל להכנס ולהתקרב אליו יתברך.

הר שדה בית

והנה בענין התפילה ישנם שלש מדריגות. שאותם גילו האבות הקדושים, אברהם גילה את מדריגת ההר, כי הוא גילה לעולם שבשביל לעבוד אותו יתברך צריכים לעזוב את הכל, שלא יהיה לאדם קשר עם עסקי העולם הזה כלל וכלל, רק יעלה ויברח להרים ושם ידבק את עצמו בו יתברך, ומדריגה זו היתה מדריגת הנביאים, שהיו דבוקים בו יתברך ולא יכלו להיות מעורבים בין הבריות, ולכן מקום מושבם היה בין ההרים, מחוץ לשוב, במקום שאין בני האדם מגיעים לשם בדרך כלל, וכמו שמוכא בילקוט שמעוני, על אלישע הנביא, שמרוב דביקות בהקדוש ברוך הוא פניו היו מאוימות כל כך, עד שלא היה יכול להסתובב בין אנשים כלל, כי המראה שלו המיל עליהם אימה ופחד, עד שנשים מעוברות כשהיו רואות את פניו היו מפילות מרוב פחד, ולכן היה צריך להסתובב בין ההרים, שלא יהיה לו שייכות אל אנשים, וכך היה יכול להיות דבוק בו יתברך בלי שאף אחד יפריע לו, ולמרות שמדריגה זו היא מדריגה גדולה מאד בדביקות הבורא יתברך

שמו, חסרון יש בה, מכיון שלא כל אחד יכול לזכות אליה, לא כל אחד יכול להסתובב בהרים ולעזוב את עסקי העולם הזה לנמרי, בסופו של דבר האדם נמצא בעולם הזה ויש לו אשה וילדים והוא אינו יכול לעזוב את הכל ולברוח, ולכן יצחק כבר קרא לעבודת התפילה בשם שדה, שהוא יותר מושג ונצרך לבני העולם מהר, מכיון שכדי לצאת לשדה לא צריכים להרחיק ללכת, רק יוצאים קצת מהעיר וכבר יש שדה, ולא צריכים להרחיק כל כך ללכת ולחפש הרים, ומדריגה זו היתה מדריגת התנאים והאמוראים שהיו יוצאים והולכים לשדות ויערות ושם דיבקו את עצמו בהקדוש ברוך הוא, וכמו שאנו מוצאים הרכה בזוהר הקדוש שתלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי היו יוצאים לשדות וליערות ושם היו מדבקים את עצמם בו יתברך, ולמדו תורה וכו', אך גם מדריגה זו למרות שהיא יותר קרובה לאנשי העולם מאשר מדריגת ההר, שהוא מחוץ לשוב לנמרי, עדיין לא כל אחד יכול להשיגה, כי לא כל אחד יכול לעזוב את כל עסקיו ולצאת לשדה, ולגוי בוודאי שאי אפשר לומר שילך לשדה, "מה יש לעשות שם", הוא יאמר, "וכי אני חיה שאסתובב בשדה?!", כי גוי אינו מבין דברים שכאלה, ואם נגלה לו את ענין התפילה במדריגת השדה, לא יוכל

רביז"ל וסיפר לו שמלכושו קרוע אמר לו רביז"ל שיתפלל על זה להקדוש ברוך הוא, ומוהרנ"ת ז"ל ברוב פליאה שאל, "וכי גם על דבר כזה פעוט צריך להתפלל אליו יתברך", ורביז"ל ענה לו, "בוודאי! גם על דברים קטנים צריך להתפלל אליו יתברך, וכי לא מתאים לך להתפלל גם על זה להקדוש ברוך הוא?!", כי עיקר השלימות היא שהאדם עושה תפילה מכל עסקיו הפרטיים וצרכי ביתו.

תשובה אמיתית

ובאמת, כשנעמיק להתבונן בענין, נראה ונבין שעיקר שלימות התפילה היא בבחינת בית, דהיינו על עסקיו ומעשיו הפרטיים של האדם בביתו, כי כשהאדם מתחיל לבקש על הדברים הקטנים על עסקי ביתו, שאליהם יש לו שייכות גדולה על ידי זה לאט לאט יוכל להתקדם ולבקש על דברים גדולים יותר, על דברים גבוהים יותר, אך ההתחלה חייבת להיות על דבריו וצרכיו הפרטיים בבחינת ביתו, כי העיקר בהתקרבות אל הקדוש ברוך הוא, היא האמת, העיקר הוא שהאדם יכיר היטב מי הוא ומה הם מעשיו, וכך יתקרב אל הקדוש ברוך הוא, וכשהאדם זוכה להכיר את עצמו, הוא מבין שקודם כל עליו לטהר את ביתו, את ד' אמותיו, שיהיו נקיות, ורק אז יוכל

להשיג כלל, ולכן בא יעקב ונילה את ענין התפילה במדריגת ובחינת הבית, דהיינו שהאדם יעשה תפילה מעסקי וצרכי ביתו, ומכל הדברים הפרטיים והקטנים שהוא צריך, כי בזה יש לאדם השגה, בזה האדם מבין, כי בית יש בו תפיסה לכני אדם יותר מהר ושדה ובבחינת בית יש גם לגויים השגה כמו שכתוב (ישעיה נ"ז) כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, אפילו לגויים, כי אם אומרים לגוי שאם חסר לו משהו שיבקש זאת מהקדוש ברוך הוא, והוא יעזור לו, זה כבר נכנס למוחו, וכל שכן הוא לגבי כל יהודי שמעלתו גבוהה באין ערך כלל לעומת הגוי, אם מסבירים לו שכל מה שהוא צריך עליו לבקש זאת מהקדוש ברוך הוא אפילו דברים קטנים, את זה הוא יכול להבין, כי מדריגת הנביאים שהתפללו בבחינת הר היתה רק להתעסק בדברים רוחניים בלי שום קשר לדברים גשמיים, וכן התנאים והאמוראים, היו דבוקים כל כך בו יתברך עד שהתעסקו רק ברוחניות ודבקו את עצמם לגמרי בו יתברך, אך מדריגת הבית מגלה שהאדם יכול להתקרב אליו יתברך גם מתוך עסקיו הפרטיים עסקי ביתו ויכול לעשות מכל דבר תפילה, ועל ידי זה יכול כל אחד ואחד להתקרב אליו יתברך, ומוהרנ"ת ז"ל כשבא פעם אל

לבקש על דברים גבוהים יותר, ובדרך כלל הטעות של בני האדם היא שהם מתחילים לבקש על הדברים הגבוהים והגדולים, שהם דברים שאין להם שייכות אליהם כלל, ויש להם עוד הרבה לתקן לפני שיגיעו אליהם, וכשהם רואים שתפילתם אינה נענית והם אינם זוכים למה שביקשו הם נשברים ועוזבים את התפילה, ולכן עיקר האמת היא שהאדם יודע היכן הוא אוחז, ויבקש על הדברים שהוא באמת צריך, שהם בחינת בית, לפני שהוא רץ ומבקש על דברים גבוהים שהם בחינת הר ושדה, וזוהי הטעות של רוב בני האדם שבמקום לבקש על הדברים הפשוטים בתחילה הם מבקשים על דברים גבוהים, על נבואה ורוח הקודש שהיא בחינת הר, או על דביקות להקדוש ברוך הוא בתכלית הדביקות, וידיעת כל התורה כולה, שהוא בחינת שדה, והם שוכחים שהם מנושמים ומזוהמים מאד ועליהם לטהר את ביתם, את הד' אמות שלהם, ורק אז יוכלו להמשיך ולעלות הלאה, כי כל עוד מוחו של האדם מזוהם והוא חושב מחשבות והרהורים רעים, כל עוד עיניו מסתכלות במקום שאסור להסתכל, כל עוד הוא נמצא בכעס והוא מדבר כל העולה על רוחו, או שהוא הולך למקומות שאסור ללכת אליהם ועושה מעשים אסורים, אין הוא

יכול לרוץ ולבקש על דברים גבוהים, על מדריגות גדולות, עליו קודם לבקש על טהרת ביתו, על נקיון הד' אמות הפרטיות שלו, עליו להתוודות על מה שעשה בביתו, בחדרו הפרטי, ולומר להקדוש ברוך הוא בלב נשבר, רבונו של עולם, פה חטאתי, בחדר זה עשיתי מעשים מגונים, בחדר זה הסתכלתי בדברים שאסור היה לי להסתכל וכו', ועליו להרבות ולבקש על טהרת מוחו ועיניו, ושלא יהיה בכעס ולא ידבר כל העולה על רוחו, וכן שלא יעשה מעשים שאסור לעשות, ולא ילך למקומות שאסור ללכת אליהם, וכך ירבה בתפילה ובקשה עד שיוכה לטהר את ביתו הפרטי ואז כשביתו הפרטי כשהד' אמות שלו, יהיו נקיים יכול להמשיך ולבקש על דברים גבוהים וגדולים יותר, כי כשיש לאדם בית טוב וחזק, הוא יכול לצאת לשדה, וכשהשדה שלו חזק הוא יכול גם לצאת להר, ויכול לבקש על כל מיני מעלות ומדריגות, אך לפני כן הוא חייב לחזק ולטהר את ביתו, ולדאוג לכך שהדברים הקטנים, שהם היסודות הגדולים יהיו מתוקנים ונקיים, וכשהאדם מתחיל להתפלל קודם בבחינת בית ורק אחר כך מתקדם לבחינת שדה והר, אז הוא אוחז באמת, ואז הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה, כי העיקר הוא להתפלל על מה שהאדם באמת

צריך, ולא לבקש על דברים שאין לו קשר ושייכות אליהם כלל, עליו לבקש קודם על מהרת ביתו, על הדברים הקטנים שהוא מזלזל בהם, וכשזה יהיה מתוקן הוא יוכל להמשיך הלאה, ואז יזכה באמת לחזור בתשובה שלימה והקדוש ברוך הוא יעזור לו לעלות ממדריגה למדריגה, והעיקר הוא האמת, קודם כל למהר את ביתו, לנקות אותו מהזוהמא והלכלוך, ורק אחר כך להמשיך ולבקש על דברים גדולים יותר.

תפילת צדיקי הדור

ואמר רביז"ל שענין זה דהיינו להעלות את התפילה מבחינת הר ושדה לבחינת בית דבר זה נעשה רק על ידי צדיקי הדור, דהיינו שהאדם צריך לבא אל הצדיק כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קמ"ז.) מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, ולכן צריך ללכת אל הצדיקים כי עיקר התפילה אינם יודעים כי אם צדיקי הדור, והנה רוב בני האדם הם בעלי גאווה ויש בהם גיאות וישות, וזה המונע אותם מן התפילה, אך הצדיקים, עיקר מעלתם היא שהם דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות, ועיקר כוחם הוא האמונה וכמו שכתוב (חבקוק ג') וצדיק באמונתו יחיה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים

(מכות כ"ב.) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה, דהיינו שעיקר כוחו וחיותו של הצדיק הוא ענין האמונה, שהיא התפילה, וכמו שאנו מוצאים שחבקוק עצמו היה בנה של השונמית, שחי רק בזכות תפילתו של אלישע, נמצא שעיקר חיותו היתה רק על ידי התפילה, נמצא שכוחו וחיותו של הצדיק הוא ענין התפילה, והנה ככל שהאדם יכניס בעצמו יותר גילוי אלקות כך תבטל גאוותו והוא ידע ויבין שהוא בעצמו שום דבר, כי כאשר האדם מחזיק את עצמו למשהו, ויש לו ישות וגיאות, הוא דוחף כביכול את הקדוש ברוך הוא מעצמו, כי כך כתוב "אשכון עד דכא", או האדם או הקדוש ברוך הוא, אם האדם מחזיק את עצמו למשהו, ועושה מעצמו ישות, אומר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולים לדור יחד, או אני או הוא, וכשהאדם מכיר שהוא אינו כלום, והוא בטל ומבוטל בעיני עצמו, על ידי זה ישכון אצלו הקדוש ברוך הוא, כי כך זה הולך, או האדם או הקדוש ברוך הוא, אם האדם עושה מעצמו ישות, אין הקדוש ברוך הוא נמצא אצלו, ואם האדם מבטל את עצמו ומכניס בעצמו גילוי אלקות גדול, הוא מבין ממילא שרק הקדוש ברוך הוא נמצא פה והוא שום דבר, ואז שוכן אצלו הקדוש ברוך הוא, וזוהי מעלת הצדיקים הגדולים שהכניסו

בעצמם גילוי אלקות גדול כל כך עד שזכו שהקדוש ברוך הוא שוכן בהם, וזה בחינת מה שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו') שאדם צריך למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, וזה תלוי בזה, דהיינו ככל שהאדם ממעט בכבוד עצמו ויודע שהוא אינו כלום, כך ממילא מתרבה כבוד המקום, ובמדריגה זו אוחזים רק הצדיקים הגדולים שהכניסו בעצמו גילוי אלקות גדול וביטלו את עצמו לגמרי לגבי האין סוף ברוך הוא, וממילא תפילתם נשמעת ונתקבלת, וכל זה הוא כשהצדיקים בעצמם עבדו על הישות והגיאאות וביטלוה מהם לגמרי, על ידי שהכניסו בעצמם גילוי אלקות גדול, וכל שכן כשיש על הצדיקים האלה מחלוקת שעל ידי זה נשבר לבם לאלפי רסיסים והם בורחים תמיד אליו יתברך, מכל המחלוקת שעוברת עליהם ועל ידי זה הם זוכים לבטל את ישותם לגמרי אליו יתברך.

המחלוקת שעל הצדיקים

כי באמת עיקר המחלוקת על הצדיקים היא רק כדי לשמור עליהם שלא יפלו בגיאאות וישות ויפסידו את כל מה שזכו להשיג, כי הצדיק עבד על עצמו כל כך מימי נערותו בתורה תפילה ויראת שמים, ומסר את נפשו בשביל כלל

ישראל, ואם יפול חס ושלום לגיאאות וישות, יפסיד את כל המדריגות וההשגות שזכה אליהם, ולכן מעמיד עליו הקדוש ברוך הוא נחשים ועקרבים שהם חולקים עליו ומבזים אותו ועל ידי זה הוא נשמר מישות וגיאות, כי מרוב מחלוקת ובזיונות שעוברים עליו, נשבר לבו לגמרי והוא בורח אל הקדוש ברוך הוא, ומי לנו גדול ממה רבינו ע"ה שהיה מבחר המין האנושי, גדול הנביאים, והיה עניו בתכלית, שסבל כל ימיו מחלוקת מדתן ואבירם, ומקרח ועדתו וכו', עד שהם הצליחו להסית את כל כלל ישראל כנגדו, וכמו שכתוב "עוד מעט וסקלונני", ואין התורה ספר מליצה חס ושלום, אם כך כתוב בתורה, כך היה במציאות, עם ישראל רצה לסקול את משה רבינו מרוב מחלוקת שהיתה עליו, או כמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק "ויקנאו למשה במחנה" שכל אחד ואחד קינא לאשתו ממה, וכל אחד חשד את משה באשת איש, עד שמשה רבינו נפל עליו פניו מרוב בושה (כמוכא שם בתרגום יונתן) עד כדי כך חלקו על משה רבינו עד כדי כך עבר עליו מה שעבר, ומטרת כל המחלוקת הזו היא לטובה גדולה כדי לשמור על הצדיקים שלא יפלו חס ושלום בגיאאות וישות וימשיכו להיות דבוקים בו יתברך, בתכלית הדביקות.

מחלוקת - מתנה

והנה רביז"ל כשחזר מארץ ישראל בא ואמר לאנ"ש הבאתי לכם מתנה מחלוקת, ולמרות שהייתי יכול לעשות שלום כזה עם כולם עד שכולם יפלו על פניהם ויאמרו יחי המלך, אך מה אעשה ויש היכלות כאלה שאי אפשר להגיע אליהם כי אם על ידי מחלוקת, וכל ענין המחלוקת הוא רק לטובה, הן המחלוקת בכלליות והן המחלוקת בפרטיות, כי כל הגילוי של רביז"ל וכל עניניה של חסידות ברסלב היא גילוי אלקות במדריגה העליונה, ועיקר הענין הוא, שאפילו שהאדם חטא ופגם ופשע ונפל היכן שנפל, הוא יכול לחזור בתשובה, ולמרות שלכאורה משמע מהזהר הקדוש שאדם שחטא בפגם הברית אינו יכול לחזור בתשובה וכו', כבר אמר רביז"ל שכזוהר הזה אף אחד אינו מבין פשט רק הוא, (שיחות הר"ן סי' ע"א) ועיקר התשובה היא על ידי המחלוקת וכמו שמשביר מוהר"נת ז"ל את דבריו של רביז"ל (בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה') שאמר ותאמין כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלימים תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטיפי מוחך שעל זה נאמר כל באיה לא ישובון ולא ישינו ארחות חיים, דהיינו שכאשר

האמת חטא בפגם הברית באמת אינו יכול לחזור בתשובה, אך מכיון שהקדוש ברוך הוא, הוא אב הרחמן וחפץ בתשובה, הוא מנסה את האדם, ומעמיד מחלוקת על הצדיקים, ורוצה לראות מה יעשה האדם, אם יש לאדם שכל, והוא נשאר אצל הצדיק למרות שיש עליו מחלוקת, מכיון שהוא רואה שספריו ותורתו של הצדיק מחיים אותו, אשרי לו ואשרי חלקו, ואחר כך יזכה לראות ולהבין שכל המחלוקת היתה נסיון, אך כשאין לאדם שכל והוא מתרחק הוא באמת אינו יכול לחזור בתשובה והוא מתייאש לגמרי, נמצא שכאשר רוצים להיות איש כשר חייבים להתקרב אל הצדיק, כי כשאדם חטא ופשע הוא אינו יודע לשית עצות לנפשו בלי הצדיק, אך גם כשהאדם בא אל הצדיק יש בעיה, לפעמים האדם חושב שהוא אינו צריך לכא יותר אל הצדיק, הוא חושב שהוא יכול לעשות כבר הכל לבד, וכל זה בא לו מחמת פגם הברית קלקול המוח כי החטא הזה של פגם הברית הורסת את מח האדם לגמרי כי תיכף ומיד כשאדם פוגם בבריתו על ידי זה נכנס בו קושיות וספיקות הן על הקדוש ברוך הוא ונתעקם לבבו בקושיות וספיקות עליו יתברך, וכן הוא מלא קושיות וספיקות על הצדיקים האמיתיים, עד שנכנס בו גיאות וישות שהוא לא צריך בכלל

להתקרב אל צדיקים והוא בעצמו צדיק, ותיכף ומיד כשיש בו ישות וגיאות על ידי זה נכנס בו כפירות ואפיקורסות ואין אני והוא יכולים לדור יחד אמר הקדוש ברוך הוא, היינו מי שהוא בעל גאה שבדרך כלל בא מפגם הכרית, תאוות ניאוף, רחמנא לישובן שהוא פגום מאד על ידי זה הוא חולק על הצדיקים האמיתיים ואינו רוצה לבא אליהם כלל ולבסוף הוא כופר גם בו יתברך, ועל כן אשרי מי שמתפלל בעצמו וכן בא אל צדיקים ומבקש מהם שגם הם יתפללו בעדו.

אבימלך

ואומר רביז"ל שיש בעלי גאווה שאינם רוצים שילכו לצדיקים ואומרים שהם בעצמם יכולים להתפלל ומונעים גם אחרים כשיש להם צער או חולה לילך לצדיקים והם מכונים בשם אבימלך, דהיינו שהוא רוצה למלוך, אבי מלשון רצון, מלך, אדם הרוצה למלוך, ובאמת צריכים להבין, לכאורה דבריו של רביז"ל תמוהים, הלא אנו יודעים שכל ספריו של רביז"ל מלאים מענין התפילה וההתבודדות ואיך שכל אחד ואחד יכול להתפלל ולהתבודד בעצמו וכו', ולכאורה בשביל מה ללכת לצדיקים שיתפללו עלינו, הלא עיקר התפילה היא שהאדם יתפלל

בעצמו, אך אם נתבונן נבין שלמרות שעיקר התפילה היא שהאדם יתפלל בעצמו, צריך גם ללכת לצדיקים, ומסופר שפעם אחת חלם ר' שמואל אייזיק תלמידו של רביז"ל חלום נפלא, ובחלומו ראה שנכנס לחדר מלא חרבות, הוא לקח משם חרב אחת, אך כשרצה להשתמש בה ראה שאינו יכול, מכיון שהחרב לא היתה חדה, ואמר לו אחד בחלום, אם אתה רוצה להשתמש בחרב לך אל אדם שיודע להשחיו את החרב ורק אז תוכל להשתמש בה, וכך נסתיים החלום, כשבא ר' שמואל אייזיק אל רביז"ל וסיפר לו את החלום שחלם, דיבר עמו רביז"ל והזכיר לו ראשי פרקים מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב', ששם מסביר רביז"ל שהתפילה נקראת חרב, ומזה מובן היטב כל הענין, כי באמת חרב התפילה נמצאת אצל כל אחד ואחד, אך האדם אינו יודע כיצד להשתמש בה, הוא אינו יודע שגם הוא בעצמו יכול להתפלל, וכדי לדעת זאת, כדי להתפלל בעצמו הוא חייב לבא אל הצדיק, ולא רק פעם אחת אלא פעם אחר פעם, כי מרוב שעוברים על האדם צרות ויסורים, הוא נופל ומתייאש וחושב שאין תפילתו נשמעת והוא אינו יכול להתפלל, וכשהוא בא אל הצדיק, הצדיק מחזק ומאמץ אותו כל כך, עד שהוא מתעורר ומתחיל

שק עם חורים

ואומר רביז"ל שאלו הבעלי גאווה מעכבים תאוותו של השם יתברך ואינם מבקשים מצדיקים שיתפללו עליהם כי חושבים שהתענו וסנפו את עצמם ובוזה הם צדיקים אבל האמת אינו כן כי כל התעניות שהתענו אין זה אלא כמו שק שיש בו חורים הרבה וכשמריקים את השק אף על פי כן נשארו בו החורים והגוף נקרא שק ואם התכוננו בעצמן היו רואים שאחר כל התעניות עדיין נשארו אצלם כל התאוות קשורים בשקם. דהיינו שהחורים נשארו, כי על ידי צומות בלבד לא נעשים צדיקים, צריך לעבוד על עצמו, ולטהר את עצמו, וזה העיקר, ואנו יודעים שרביז"ל לא רצה שנצום ואמר שהחליף לנו את עבודת התעניות בבזיונות, ובאמת בזיון קשה יותר לקבל מאשר לצום, כי בזיון יכול להחליש את דעתו של האדם לגמרי, ולהפילו בשאול תחתיות ומתחתיו, ולכן צריך לקבל את הבזיונות ולא ליפול מהם כי הכל לטובה, ובפרט כשזוכים לבא ולהתקרב אל הצדיק ומקבלים ממנו בזיון צריכים לקבל זאת באהבה, כי בוודאי כוונת הצדיק היא לטובה, הוא בוודאי רואה שיש עלינו דינים, ועל ידי הבזיונות ממתיק מאתנו הדינים, והוא גם רוצה לראות אם כוונתנו

להתפלל לבדו, נמצא שצריך את שניהם גם להתפלל לבד, וגם לבא אל הצדיק כי מבלי שיבוא אל הצדיק לא יוכל להתפלל לבדו וכמו שמוכא ב"עלים לתרופה" (מכתבי מוהרנ"ת) שפעם אחת שלח ר' יצחק בנו של מוהרנ"ת ז"ל מכתב לאביו שיתפלל בעדו, וענה לו אביו, בוודאי אתפלל בעדך כי מצוה גדולה להתפלל בשביל כל יהודי, ובפרט בשביל בן, אך עיקר השלימות היא שגם אתה תתפלל בשביל עצמך, נמצא שצריך את שניהם הן תפילה בעצמו והן את תפילת הצדיק והם תלויים אחד בשני, כי רק על ידי הצדיק יוכל האדם להתפלל בעצמו לבד, ועל כן אשרי מי שבא בכל פעם אל הצדיק האמת ומכניע את עצמו אליו ומקבל את כל אשר יאמר כי הוא זה ויקיים את דברו בתמימות ופשיטות גדול ואז יאיר בו אורו הגנוז וגם הוא יזכה להתפלל אליו יתברך בעצמו, כי אי אפשר בשום פנים ואופן להניע אל שלימות התפילה שהוא בעצמו יוכל להתפלל אליו יתברך כי אם על ידי שבא קודם אל הצדיק האמת שילמד אותו את סדר התפילה, ודבר זה תלוי אחד בשני כל מה שרוצה להתפלל בעצמו ההכרח לו להיות רגיל לבא אל הצדיק האמת בעצמו, ורק אצלו יוכל ללמוד כיצד לזכות לתפילה באמת, ועל ידו יוכל לזכות להתבודד באמת.

בהתקרבות אליו היא באמת, ולכן מבזה אותנו, ואם אין האדם בורח הוא זוכה אחר כך להתקרבות גדולה מאד, וזה אחד מהנסיונות הכי קשים לאדם שקשה וכבד לו לעמוד בנסיון הזה כי הרבה מניעות עובר על האדם עד שהוא זוכה להתקרב אל הצדיק האמת, כי על הצדיק האמת עומדים נחשים ועקרבים ומדברים עליו כל דבר רע, וזה נסיון מאד מאד קשה בא אל הצדיק האמת מחמת המחלוקת שיש עליו, וכשעובר כבר את כל המחלוקת אז מתחיל אתו נסיון חדש שהצדיק בעצמו מבזו ומחרפו ומגרשו ואם יזכה להחזיק מעמד אז יצליח דרכו תמיד.

ביטול הנאווה

ואומר רבינו"ל שעיקר העצה לבטל הנאווה היא על ידי התקרבות לצדיקים כי בעצם זה שמתקרבים לצדיקים על ידי זה זוכים לבטל מעצמו את הנאווה לגמרי, כי ברגע שמתקרבים אל הצדיקים האמיתיים מתעוררת על האדם ממילא מחלוקת וזה שובר אותו, וממילא נשברת נאוותו, וכן זוכה לשמוע מהצדיקים גילוי אלקות במדריגה עליונה מאד, עד שנתכמלת ישותו לגמרי, וזוכה להתקרב בשלימות אל הקדוש ברוך הוא, ואת זה ראו בחוש שכל

מי שהתקרב אל הצדיקים האמיתיים ובפרט אל רבינו"ל נתעוררה עליו מחלוקת, וצריך להיות חכם לברוח מכל המחלוקת הזאת, אין שום צורך לפרסם את זה שהוא מקורב אל רבינו"ל אין שום צורך לפרסם שהוא הולך להתבודד וכו', זה לא מועיל שום דבר, אלא מזיק, כי כשיש לאדם שכל הוא יכול להיות מקורב לרבינו"ל בבחינת בית, ומתוך ביתו, מתוך עסקיו, ומתחת לאפם של כל אלו המונעים אותו, הוא יכול לקיים את עצותיו של רבינו"ל ולהתבודד, אשר זוהי עצת הצדיקים להתבודד בבחינת בית, למצוא לעצמו מקום פנוי שאין שם בני אדם, ושאף אחד אפילו לא ירגיש ושם יתבודד, מה שאין כן כשהאדם הוא בעל נאווה וכל דבר הוא צריך לפרסם, בסופו של דבר ישבר ויפול, כי אם ילך בבחינת שדה והר, אז ינלו אותו, יתחילו לעשות ממנו צחוק וליצנות ובסופו של דבר יפול בחלישות הדעת ויתרחק לגמרי, ולכן אשרי מי שיש לו שכל, והוא מצניע את התקרבותו, שעל ידי זה יכול לזכות לטוב אמיתי ונצחי, מה שאין כן מי שמפרסם את כל מעשיו סופו שילעגו לו, ומרוב חלישות הדעת שתהיה לו יתרחק וגם הוא יתחיל להתלוצץ, ולכן צריך כל אחד להתבודד בבחינת בית, באופן שאף אחד לא ירגיש

ולא ידע, ועל ידי זה יזכה לכל טוב
אמיתי ונצחי.

נגלה ונסתר

ועתה יתקשרו כל דבריו של
רביז"ל מתחילת התורה הזאת
למופה, ונבין מדוע על ידי
השמחה, ועל ידי ריקודין והמחאה
כף אל כף זוכים להמתקת הדינים,
דהנה בתורה יש ידים ורגליים
הנגלה של התורה הוא בחינת
ידיים, כמ שכתוב דודי שלח ידו מן
החור, היינ חרות על הלוחות
שהוא בנגלה, ונסתר הם בחינות
רגליים בבחינת חמוקי ירכיך,
ואמרו חכמינו הקדושים (סוכה מ"ט):
מה ירך בסתר וכו', נמצא
שבתורה יש את שני הכוחות
האלה, שהם ידיים ורגליים, והנה
בדרך כלל האדם חושב שהוא אינו
יכול להתקרב אל הקדוש ברוך
הוא כשהוא נמצא בזה העולם,
הוא חושב שבשביל להתקרב אליו
יתברך צריך לצאת לשדות ולהרים
ורק שם יוכל למצוא אותו יתברך,
אך כשהאדם חושב כך הוא מפריד
את עצמו מהמציאות ומטעה את
עצמו, מכיון שיש לו אשה ילדים
הורים וחברים, ואם יפריד את
עצמו מהם יגרום לעצמו רק רעות
וצרות, ולא יועיל לעצמו רק יזיק,
ולכן צריך לדעת שלתורה יש
ידיים, דהיינו שעל ידי התורה הוא
יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא

בכל מקום ומקום, כי על ידי הנגלה
שבתורה על ידי המצוות מעשיות
יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא
אפילו בתוך ביתו ואינו יכול למעון
שמביתו הוא אינו יכול לעבוד את
הקדוש ברוך הוא, הוא אינו יכול
למעון שמבלבלים אותו, והוא אינו
יודע כיצד אפשר למצוא את
הקדוש ברוך הוא, כי אם רק ישים
את ידו על הדלת בחוץ יראה שיש
שם מזוזה ובמקום ללכת לחפש
אחר הקדוש ברוך הוא בשדות
וביערות, הוא יכול למצוא אותו על
דלת ביתו, ואם יסתכל היטב יראה
שבתוך ביתו יש מצוות רבות,
והקדוש ברוך הוא נמצא ושורה
בכל דבר ודבר, ואז יוכל להתקרב
מביתו אל הקדוש ברוך הוא
ולמרות שזה נראה לו קשה אם
ישים לב היטב יבין שאין זה קשה
כל כך, בסופו של דבר הקדוש
ברוך הוא נמצא בכל מקום,
ואפשר למצוא אותו, ועל ידי
שהאדם משלים עם המציאות
ומוצא את הקדוש ברוך הוא בתוך
ביתו בתוך הקמנות והירידות שלו
על ידי זה הוא יכול לזכות אחר כך
לעלות מדרגא לדרגא, ויזכה
לנסתר שבתורה שהם בחינת
שדה והר, נמצא שעל ידי שהאדם
עושה את כל מעשיו בשמחה על
ידי שהוא מוצא את הקדוש ברוך
הוא בתוך ביתו, בתוך העולם
הזה, נכנסת בו שמחה עצומה,
ונתגלה לו הקדוש ברוך הוא, ועל

ידי זה נמתקים ממנו הדינים, שהם הסתרת אלקותו יתברך, וכשהוא זוכה להיות חזק בזה על ידי זה לא רק שימתיק מעצמו את הדינים אלא מכל העולם כולו, ולכן צריכים סבלנות גדולה, והעיקר הוא שצריך להודות להקדוש ברוך הוא שזכינו להתקרב אל רבי גדול ונורא כזה, צדיק המגלה לנו עצות כיצד למצוא אותו יתברך מתוך המציאות, מתוך חיי העולם הזה, בוודאי שהאדם רוצה לרוץ למדריגות גבוהות וגדולות, להשיג

נבואה ורוח הקודש ומה לא, אך צריך להיות עם המציאות וכשחיים עם המציאות ומתחילים לחפש ולמצוא את הקדוש ברוך הוא מתוך חיי העולם הזה, מתוך ביתו של האדם, על ידי זה יזכה לעלות מדרגא לדרגא עד שיזכה להשיג הכל, אשרינו שאנו זוכים להיות מקורבים אל צדיק כזה, צדיק המגלה לנו דרך נכונה כיצד למצוא את הקדוש ברוך הוא מכל מקום בו אנו נמצאים בעולם הזה, אשרינו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א

אלא גם נושאים אותה, כי קריאת שמע כתובה בפרשיות התפילין, הן של יד, והן של ראש, התפילין של יד מרמזים על המצוות המעשיות, להראות ולגלות שהאדם משועבד בידיו אל הקדוש ברוך הוא ואינו עושה שום דבר מעצמו, וכן בתפילין של ראש להראות שהאדם צריך את הקדוש ברוך הוא וזה עיקר הצלחתו ולא בגלל שיש לו ראש מוב וכו', את קריאת שמע אנו מוצאים גם במזוזה הנמצאת על פתחי הבית, וגם שם היא מרמזת שכל מעשיו ותנועותיו של האדם הם מהקדוש ברוך הוא, הן כשהוא יוצא מחוץ לביתו, והן כשהוא נכנס אל תוך ביתו, הכל קשור ודבוק אל הקדוש ברוך הוא ובלעדיו אין קיום לשום דבר, והנה דוד המלך אומר (תהילים קי"ט) "כל מצוותיך אמונה", דהיינו שכל המצוות שהאדם זוכה לעשות צריכות לקרב אותו אל האמונה הקדושה ולדבוק אליו יתברך, ואם נתבונן נשכיל ונבין שעצם קיום המצווה הוא רק על ידי האמונה בהקדוש ברוך הוא, שהוא יתברך ציוה לקיים מצוה זו, ולמרות שיש הרבה ממוני המצוות שנתנו מעמים לכל המצוות, כל אלה הדברים הם רק כמו רמז

כשזוכים להתאסף ולדבר מרבי נחמן מברסלב זי"ע זוהי זכות גדולה מאד מאד, ובפרט כשהדיבורים מודפסים אחר כך ונשארים לדורי דורות, כי ספרו של רביז"ל "ליקוטי מוהר"ן" הוא ספר החתום, וכשזוכים לדבר מתורתו הקדושה של רביז"ל ולהסביר את כוונתו, הלכה למעשה זהו דבר גדול מאד מאד, ובפרט כשזוכים להוציא וללמד את כל ההתחזקות מתורתו של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"א.

כל מצוותיך אמונה

ואומר רביז"ל כי יש יחודא עילאה ויחודא תתאה, היינו "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" הוא יחודא עילאה, ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", הוא יחודא תתאה, כי מצוות קריאת שמע בכל יום היא מצוה שבה תלויות כל המצוות כולם, מכיון שעל ידי שאנו קוראים ומכריזים "שמע ישראל הוי"ה אלקינו, הוי"ה אחד", אנו מייחדים את שמו של הקדוש ברוך הוא ומגלים שהוא שליט ומושל בארץ, את קריאת שמע לא רק אומרים בכל יום, בוקר וערב,

אליו יתברך יותר, וכמו שאומר הרמב"ם על מצוות תקיעת שופר למשל, שלמרות שמצווה זו היא גזירה הכתוב, ואין לה טעם, וכמו שאמרו בגמרא (ראש השנה ט"ז.) כששאלו מדוע תוקעים בשופר, וענו, "רחמנא אמר תקעו", הקדוש ברוך הוא אמר לתקוע, ולכן תוקעים בשופר, אך רמז לדבר נאמר "עורו ישנים מתרדמתכם", דהיינו שמטרת השופר היא לעורר את האדם הישן במעשיו ומידותיו הרעים, שיחזור בתשובה, נמצא שצריך לקיים את כל המצוות אך ורק מתוך אמונה פשוטה, מכיון שכך ציוה הקדוש ברוך הוא, וכדי להכיר אותו יתברך ולהדבק בו.

יחודא עילאה

ויחודא תתאה

והנה אמר לנו להטעות את עצמינו, עלינו להכיר מי אנחנו ולדעת שבסך הכל אנו אנשים קטנים המסתובבים בעולם הזה ואנו רחוקים מאד מאד מהשגת רוחניות חיות אלקות, ואם כן צריך להבין איך וכיצד נגיע אנו, מגושמים ומזוהמים כמונו להשגת רוחניות, ולהתקרב אליו יתברך באמת, אך יש יחודא עילאה ויחודא תתאה, שהוא שמע ישראל, וברוך שם כבוד מלכותו, שמע ישראל הוא יחודא עילאה, דהיינו שעל ידו אנו מגלים את

למעם המצווה, או התחזקות לקיים את המצווה, וכמו שאנו מוצאים אצל האריז"ל שהסביר את סודות המצווה, אך עצם המצווה היא חק, שאין אנו יודעים את טעמו כלל, וכל הקיום של המצוות תלוי רק באמונתו של האדם, כי קיום המצווה הוא רק מכיון שכך ציוה הקדוש ברוך הוא, ולא בגלל טעם אחר, מכיון שאם נקיים את המצוות רק בגלל טעמים, דהיינו שנחשוב שאנו מבינים בדיוק את מטרת המצווה ומדוע ניתנה, אז נוכל למעות, כי יש טעמים לקיום מצוות מסוימות שיראו לנו כמיותרות, או שאינם שייכות בזמנינו וכו', ואם נקיים את המצוות על ידי הטעם והסיבה שבגללה כביכול ניתנו, יהיו מצוות שנפסיק חס ושלום לקיים, ולכן עיקר קיום המצווה תלוי באמונה, דהיינו לקיים את המצווה בגלל שכך ציוה הקדוש ברוך הוא, ולהשמר מן העבירה בגלל שכך רצה הקדוש ברוך הוא, ולא בגלל טעם וסיבה אחרת לגמרי, ולמרות שלכל מצווה בוודאי יש טעמים וסיבות, אנו צריכים לעשות את שלנו באמונה פשוטה ותמימה רק כדי לקיים את רצונו יתברך וכדי לזכות להתקרב ולהתדבק אליו יתברך על ידי המצוות, כי בכל מצוה שאדם מקיים עליו להשתדל לחפש ולבקש את הרמז והדרך כיצד מצוה פרטית זו תקרב אותו

יחודו של הקדוש ברוך הוא בכל העולמות העליונים מעל לעולם הזה, עולמות רוחניים, יצירה בריאה ואצילות, ואילו גילוי אלקותו יתברך בעולם הזה נקרא יחודא תתאה, בבחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וחכמינו הקדושים אמרו (פסחים נ"ו.) שהתקינו לומר "ברוך שם כבוד מלכותו בחשאי", כי שמע ישראל, נאמר על ידי משה רבינו, דהיינו שהוא גילה ופירסם את אלקותו בכל העולמות העליונים, וברוך שם כבוד מלכותו לא נאמר על ידי משה רבינו, אלא נאמר על ידי יעקב אבינו, והנה לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם, אי אפשר מכיון שמשה רבינו לא כתבו בתורה, לא לומר ברוך שם מלכותו וכו', כלל, גם אי אפשר מכיון שיעקב אבינו אמרו, ולכן התקינו לאומרו בחשאי, והגמרא (שם) ממשילה את הענין לכת מלך שחשקה נפשה לאכול מציקי קדירה, דהיינו מהצד של הסיר, ששם היא הזוהמא, לומר לה לא לאכול, אי אפשר מכיון שהיא מאד משתוקקת לאכול ויהיה לה צער אם לא תאכל, ולומר לה לאכול, גם אי אפשר מכיון שזהו גנאי שבת המלך תאכל את זוהמת הסיר, ולכן אומרים לה לאכול זאת בשקט שאף אחד לא יראה, ולפי מה שהסברנו שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, הוא גילוי

אלקותו יתברך פה בעולם הזה, מובן הענין היטב, כי מצד אחד זהו גנאי לומר שבועלם הזה נמצא הקדוש ברוך הוא, כי העולם הזה מלא זוהמות, עבודה זרה, לכלוך וכו', ואין זה מתאים להקדוש ברוך הוא לשכון בין לכלוך כזה כביכול, אך מצד שני בוודאי הקדוש ברוך הוא נמצא בעולם הזה ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן אומרים זאת בשקט, נמצא שעל ידי שאומרים קריאת שמע בבוקר ובערב על ידי זה מייחדים שמו של הקדוש ברוך הוא ומקשרים את העולם הזה והעולמות העליונים, כי שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד, אלה השלש שמות הם כנגד העולמות אצילות, בריאה, יצירה, ואנו מגלים ומכריזים שהם אחד, רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואחר כך אנו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ובא"ת ב"ש וע"ד הוא אח"ד, אך אנו אומרים זאת בסתר כי כעת עדיין אי אפשר לגלות את אלקותו יתברך באופן פתוח בעולם הזה, אך האמת היא שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם.

תבונות התורה לעומקה

ואמר רביז"ל שכל אחד ואחד מישראל צריך שיהיה נעשה זאת על ידו, דהיינו יחודא עילאה

לדאונג לכך שמהטובה לא תצא רעה ואנשים לא יזקו מכך, כי חיי האנשים בעולם הזה אינם הפקר כלל וכלל, ולכן כשמתחילים להתבונן בעומק המצוות ושמים לב לכל מצוה ומצוה רואים את גודל הרחמנות של הקדוש ברוך הוא, אך כל זה הוא רק כשזוכים לקשר את כל העולמות ביחד ויודעים שהעולם הזה מקושר אל העולם העליון ומלא כל הארץ כבודו.

כי חיים הם למוצאייהם

ואומר רביז"ל שמי שהוא במדריגה פחותה הוא עדיין רחוק מתבוננות התורה, כי בדרך כלל רוב בני העולם רחוקים מאד מאד מענינים רוחניים ודקים כאלה, רוב אנשי העולם צריכים קודם כל להתעסק ביסודות התורה והיהדות, להתחיל לקיים את המצוות בתמימות ובפשיטות, אך רביז"ל מגלה לנו כיצד יכול כל אחד ואחד יהיה מי שיהיה לזכות לתבונות התורה לעומקה אפילו שחטא נפל והתרחק מאד והוא על ידי הדיבור דהיינו על ידי שהוא מדבר בתורה בדיבורים, כמו שכתוב (משלי ד') כי חיים הם למוצאייהם, ודרשו חכמינו הקדושים "למוצאייהם בפה" (עירובין נ"ד.) כי על ידי שהאדם מדבר בתורה ומוציא מפיו את הדיבורים על ידי

ויחודא תתאה כי צריך לזכות לגילוי אלקות כזה שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ועל ידי זה יכול לבוא לתבונות התורה לעומקה, דהיינו שיבין את עומק התורה ויזכה להבין את הפשט, רמז, דרש, סוד, שיש בתורה אשר לכל זה יזכה רק על ידי שייחד יחודא עילאה ויחודא תתאה, כלומר על ידי שהאדם מייחד את כל העולמות ומקשר את העולם הזה אל העולמות העליונים, על ידי זה הוא זוכה להתבונן בעומק סודות המצווה וברוחניות המוסתרת בכל דבר ודבר בעולם הזה, למשל מצוות עשיית מעקה לגג וכו', שעל פי הפשטות אנו יודעים ולומדים שעל כל גג צריך לעשות מעקה שמא יעלה לשם מישוהו ויפול, אך כשמתחילים להתבונן ולהסתכל ברוחניות המצוה, רואים ומבינים את גודל רחמנותו יתברך על עם ישראל, כי כשהקדוש ברוך הוא עוזר לאדם לבנות בית, הוא רוצה שהבית ישמש לעשיית דברים טובים ומועילים ולא חם ושלום שתצא תקלה על ידו, ומישוהו יפול מנגו, וכן הוא למשל לגבי החופר בור ברשות הרבים שצריך לכסותו כדי שלא יזיק, כי מטרתו של האדם בחפירת הבור היא לטובה, דהיינו כדי שבאותו בור יהיו מים ואנשים יוכלו לשתות, אך הוא צריך גם

זה מאיר לו הדיבור בכל המקומות שצריך לעשות תשובה כמו שאמרו חכמינו הקדושים (נרכות כ"ב) פתח פיך ויאירו דבריך, ובכל פעם ופעם שהאדם עוסק בתורה ומוציא את הדיבורים מפיו הוא זוכה לחזור בתשובה ועל ידי זה הוא הולך ממדריגה למדריגה עד שיוצא ממדריגה פחותה ובא לתבונות התורה לעמקה, כי על ידי שהאדם מרגיל את עצמו ללמוד תורה הקדושה אפילו שהוא כעת נמצא במדריגה פחותה מאד, אך על ידי שיתמיד בתורה לאט לאט יודרך מוחו ויזכה לחזור בתשובה שלימה ויגיע לתבונות התורה לעומקה, וברוך השם שזכינו לסדר דרך הלימוד של רביז"ל המגלה לנו דרך ועצה קלה ופשוטה כיצד ללמוד תורה הקדושה כמובא בשיחות הר"ן סי' ע"ז שרביז"ל רצה שנלמד בפשיטות ונאמר הרבה בתורה הקדושה אפילו שעדיין איננו זוכים להבין, ובוודאי אין שום מצוה ללמוד בלי להבין, ומי שיכול להבין ומוחו רחב, ובפרט מי שלא חמא ופשע הרבה שמוחו עדיין מוזכך קצת, יכול ללמוד ולהבין, ויזכה שפניו יאירו כי יזכה לבחינת, אנפין נהורין, (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"א) אך במציאות אנו רואים שרוב אנשי העולם מתרחקים מלימוד התורה אך ורק מכיון שגדמה להם שכדי ללמוד תורה

צריכים להבין כל דבר, ואם לא מבינים כל דבר אין זה נקרא לימוד, ולמרות שבפנימיות לבם הם חפצים מאד ללמוד ולסיים את כל התורה כולה, והם מתכננים שילמדו כשיהיה להם זמן פנוי, וראש שקט, או כשימצאו חבר טוב ללמוד עמו, למעשה הם אינם לומדים כמעט, וכך עובר יום ועוד יום ושבוע וחודש ושנה, עד שהאדם מסתובב כבר עם זקן לבן... ובראשו עדיין מתרוצצות תכניות כיצד ילמד כשיהיה לו זמן פנוי וראש שקט... ובא רביז"ל ונילה לנו עצה נוראה, סדר דרך לימוד, השוה לכל נפש, שמי שמרגיל את עצמו ללמוד בדרכו יזכה לסיים את כל חלקי התורה פעם אחר פעם, ואף על פי שלא יזכה להבין כל דבר, ואולי אפילו את רובם של הדברים כשילמד בפעם הראשונה, אך מרוב תשוקה והתמדה שתכנס בו, על ידי סדר דרך הלימוד הזה, יתמיד מאד בתורה הקדושה ויאמר בה הרבה עד שיזדכך מוחו, ויזכה להבין את כל מה שהוא אינו זוכה להבין כעת (עיין בשיחות הר"ן סי' ע"ז) וברוך השם שזכינו שרביז"ל מרחם עלינו ומגלה לנו סדר דרך לימוד נפלא כזה עד שכל אחד ואחד יכול לחזור בתשובה על ידו כי רביז"ל אמר (שיחות הר"ן סי' י"ט) שאפילו אותם האנשים שחטאו ופשעו ונפלו בשאול תחתיות ומתחתיו,

ועדיין עושים מה שעושים, אם יעשו לעצמם חק קבוע ללמוד בכל יום כך וכך, כח התורה יוציאם מהבוץ שנפלו אליו, וקבלה בידי אנשי שלומינו, ש"כך וכך" שאמר רביז"ל באותה שיחה, הוא לימוד ח"י פרקים משניות בכל יום, שעל ידי זה זוכים למהרת הנפש, ותיקון זה הוא גדול כל כך ואפילו למוהרנ"ת ז"ל אמר רביז"ל שיאמר ח"י פרקים משניות (שיחות הר"ן סי' קפ"ה) ואף על פי שמוהרנ"ת ז"ל היה למדן גדול שסיים עוד לפני החתונה כמה פעמים ש"ס וידע את כל התוספות של כל הש"ס בעל פה, בכל אופן נתן לו רביז"ל תיקון כזה לומר ח"י פרקים משניות, כי דבר זה מטהר ומוכך את הנפש מאד, ועל ידי זה זוכים אחר כך לתבונות התורה לעומקה, ולכן כל מי שמכיר את עצמו וידע היטב כיצד הוא נראה, ומה עשה עד עתה, צריך להתחזק ולקיים את דבריו של רביז"ל בתמימות ובפשימות גמור, בלי לשאול שאלות וקושיות או שיהיו לו ספיקות, כי הוא נמשל לאותו פצוע רחמנא ליצלן המובא לחדר המיון של בית החולים במצב קשה, שאז אף אחד אינו חושב פעמיים כיצד צריך לרפאות אותו, וכולם מודים, שהדבר הראשון שצריך לעשות הוא להציל את חייו, לעצור את הדם, לחבר אותו לאינפוזיה, ולספק לו חמצן, ולאחר שיתחזק

ולא תהיה יותר סכנה לחייו, אז כבר יראו מה צריך לעשות הלאה כדי לרפאות אותו לגמרי, אבל בשלב ראשון צריך להציל את חייו פשוטו כמשמעו, ולכן כשאדם נמצא בתכלית הזוהמא הוא צריך להכיר את עצמו היטב, שכן המכיר את מקומו הוא אחד מהט"ח דברים שהתורה נקנית בהם (אבות פרק ו') ולכן קודם כל הוא צריך להציל את עצמו, לעצור את הדם, לחבר את עצמו אל החמצן, כדי שיוכל אחר כך להמשיך הלאה, דהיינו שיקשר את עצמו מיד אל לימוד התורה הקדושה ויאמר הרבה בתורה הקדושה אף על פי שאינו מבין ואף על פי שמוחו סתום, כי זה יטהר את מוחו ושכלו ועל ידי זה יוכל אחר כך להמשיך וללמוד תורה הקדושה ויזכה להבין את התורה לעומקה, כי קודם כל צריך להציל את עצמו במה שיכול, ואחר כך יוכל להתרפאות בשלימות.

מזונא דגופא

ומזונא דנשמתא

והנה בוודאי לאנשים רבים יש ספיקות וקושיות וכו', ולכל אחד יש תירוצים מתירוצים שונים, מדוע אינו יכול ללמוד, ומדוע אין לו זמן, ומדוע אין זה נקרא לימוד וכו', ובסופו של דבר הוא אינו פותח את הספר כלל, ולכן כשאדם מכיר

את עצמו והוא יודע כיצד עברו עליו הימים והשנים, עליו לציית לעצתו של רביז"ל ולהתחיל לומר הרבה בתורה הקדושה, ובסופו של דבר אם יתמיד יזכה לסיים את כל חלקי התורה ויזכה גם להבינם, אך טבעם של בני האדם הוא להמעות לשקר ולרמות את עצמם, ותמיד ימצאו תירוץ מדוע לא ללמוד, וכל זה הוא כמובן ברוחניות, אך בנשמיות בני אדם אינם מטעים את עצמם כלל, בפרט כשזה מניע לאוכל, האדם אוכל מכל מה שהוא רק יכול, ומשתדל להשביע את עצמו בכל מיני מעדנים, שם הוא אינו ממציא תירוצים, ואינו אומר שהוא אינו יכול לאכול, או שהאוכל הזה אינו אוכל, אם הוא רעב הוא יאכל כל מה שיתנו לו, ויהדר שיהיו לו כל מיני מעדנים, ואפילו אם האדם חולה ל"ע ואינו מרגיש טוב, גם אז הוא דואג לעצמו ואוכל משהו, על כל פנים כוס תה, עם פרוסה של צנימים, או חתיכת עוגה קמנה, העיקר שיאכל משהו כי ללא האוכל לא יוכל להתקיים, אך כשזה מניע לענינים רוחניים, שם מתחילים כל התירוצים, אינני יכול... אינני מבין... יש לי ראש חלש... ומה לא, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח') שכשם שיש מזונא דנפא, דהיינו האוכל שהאדם אוכל כדי לקיים את הגוף שלו, כך יש מזונא דנשמתא, שהיא התורה הקדושה שמחיה

את נשמתו של האדם, וכשם שאסור לאדם להמעות את עצמו בנשמיות ולא לאכול, כי אז יזיק רק לעצמו, כן אסור לו להמעות את עצמו ברוחניות, ועליו להשתדל לחטוף את לימודי התורה הקדושה בלי שום תירוץ כלל, ואפילו שראשו כבד וסתום, והוא אינו זוכה להבין, בכל אופן הוא צריך להשתדל אפילו לומר, כי הרי אין אדם שאינו יודע לקרוא, ואם כך, אם הוא יודע לקרוא הוא יכול לקרוא את הפרשה בתורה, ולסיים בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום, אם הוא יכול לקרוא הוא גם יכול לומר משניות, ותנ"ך ועין יעקב ועוד, ועוד, ואינו יכול לומר שאינו יכול, כי לקרוא כל אחד יכול, הוא כנראה אינו רוצה ומחפש לעצמו תירוץ כיצד להתחמק מכל הענין, ומכיון שלכל אחד יש תירוץ, יכולים לצערינו למצוא אנשים עם זקנים לבנים... שלא פותחים את החומש כל השנה... אך כשמגיעה שמחת תורה, כשהענין מניע לכבוד... מיד הוא נעשה מחותן שלם לתורה הקדושה, ואם לא יתנו לו את החקפה הראויה לו לפי כבודו... יעלב ויפגע... במקום שיתבייש על כך שלא פתח את החומש במשך כל השנה ויברח מבית הכנסת מרוב בושה, ולכן אשרי ואשרי מי שמרגיל את עצמו ללמוד את התורה הקדושה אפילו

שתפרח ממנו, הוא יסרב לקחת מאחרים אוכל, אף על פי שיבקשו ממנו שיאכל אצלם וכו', "כבר אכלתי", "לא תודה", הוא יכריז בקול, ויסרב לאכול את מה שיציעו לו, אך כל זה הוא מרוב גאותו, מרוב שהוא מחזיק את עצמו למשהו, ולא נאה לו כביכול לאכול משל אחרים, למרות שהוא גווע ברעב והוא יודע היטב שלא יהיה לו מה לאכול, אך הוא מעדיף לשקר, להטעות את עצמו, והעיקר לא לשבור את גאותו, מה שאין כן העניו, דרכו לומר את האמת, ואם יהיה רעב ויהיה באמצע הדרך, ויפגוש בבעל חסד שיציע לו לבא לביתו ולאכול, לא יסרב אלא יודה לחבירו בעל החסד ואחר האוכל יאמר "החיתני, כמעט שפרחה נשמתי, תודה רבה לך על כך שנתת לי לאכול", וכך לא יטעה את עצמו ויהיה שבע, וכשם שהדבר כך באוכל גשמי, כך ויותר מכך הוא באוכל רוחני, דהיינו בלימוד התורה הקדושה, כשאדם הוא עניו, והוא מכיר היטב את מקומו ויודע היכן הוא נמצא, מיד כשהוא רואה את רחמנותו של הצדיק שיורד אל מקומו ומחיה אותו ונותן לו עצות נפלאות כיצד ללמוד את התורה הקדושה, מיד יקבל את עצתו, ויאמר "תודה רבה, בלי העצה הזאת לא הייתי יודע כיצד ללמוד", וכך הוא לומד ולומד ובסופו של דבר זוכה לשבוע

רק בדרך אמירה בעלמא, כי אם יאמר פעם פעמיים ושלש, עשר, עשרים, ושלושים פעמים בסופו של דבר אפילו אם יהיה סתום ומנושם כמו חתיכת עץ... יפתח מוחו ויזכה להבין בתורה הקדושה אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, כי אם יטעה לא יטעה אף אחד אחר כי אם את עצמו ואם יעשה צחוק וליצנות, הוא אינו צחוק מאחרים אלא מעצמו כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום "אם חכמת, חכמת לך, ואם לצת לבדך תשא", דהיינו אם האדם חכם והוא חומף לעצמו טוב אמיתי ונצחי, הוא חכם לעצמו, כי יועיל לעצמו ורק הוא ירויח מכך, ואם הוא עושה צחוק וליצנות, אינו צחוק כי אם מעצמו, כי הוא ישאר בסופו של דבר בלי מאומה בידיו, אך אז כבר יהיה מאוחר מדי! אשרי מי שאינו מטעה את עצמו.

יאכלו עניים וישבעו

ועל פי כל זה אפשר להבין היטב מדוע כתוב בפסוק (תהילים כ"ב) "יאכלו עניים וישבעו", וכי רק עניים צריכים לאכול ולשבוע? האם בעלי גאווה אינם צריכים לאכול ולשבוע? והרי רואים בחוש שהם אוכלים, ועוד איך הם אוכלים, ואם כן מהו פירוש הפסוק, אך כשהאדם הוא בעל גאווה, אפילו כשהוא רעב ונשמתו כמעט

ומתמיד בתורה הקדושה, מה שאין כן בעל הגאווה, שלא נאה ולא יאה לו לשמוע לעצת אחרים. אפילו כשהוא רואה את מצבו הנרוע והוא יודע היטב היכן הוא נמצא, אפילו כשישמע עצה קלה ונעימה כזו ללימוד התורה הקדושה, יעדיף לומר ברוב גיאותו, "כבר אכלתי", "לא תודה", וימציא תירוצים שונים ומשונים מדוע אין הענין נראה לו, וההפסד כידוע, כולו שלו, אשרי מי שזוכה להיות עניו שאז יזכה לאכול ולשבוץ מאור התורה הקדושה על ידי שישמע בעצת הצדיקים אשרי לו.

למתא ירקא ירקא שקול

ועתה מגלה לנו רביז"ל סוד נפלא, שענין האמירה בתורה מרומז במאמר חכמינו הקדושים (מנחות פ"ה) שכאשר נכנס משה רבינו למצרים ועשה את האותות והמופתים, שאלו אותו יוחני וממרא (שהם יונם ויומברום בניו של בלעם הרשע שהיו מכשפים גדולים) תבן אתה מכנים לעפריים? דהיינו האם למצרים שהיא מקור הכישוף, אתה בא להראות שאתה מכשף, כי הם חשבו שמשה רבינו עושה את המופתים בכח הכישוף, ומשה רבינו ענה להם אמרי אינשי

למתא ירקא ירקא שקול, דהיינו את הירקות תביא לשוק, למקום שמוכרים ירקות, ועל מאמר זה מגלה רביז"ל סוד נורא ונפלא כי יוחני וממרא אלה היו בניו של בלעם הרשע שהיה טמא ומטומא והכשיל את עם ישראל בניאוף, והם הבינו שמשה רבינו יכול לרדת אל כל יהודי ויהודי ולהעלותו מהשואל תחתיות, ומכיון שרצו למנוע זאת, עמדו ושאלו, תבן אתה מכנים לעפריים? דהיינו עם ישראל כשהם נופלים הרי הם נופלים עד לעפר, ואיך אתה משה רבינו רוצה להביא את התבן, דהיינו תבונות התורה אל אנשים שנמצאים במדריגה פחותה כל כך, כי מרוב טומאתם שרצו למנוע את עם ישראל מלהתקרב להקדוש ברוך הוא ניסו למנוע את משה רבינו מלגלות להם את הסוד הנורא והנפלא הזה, דהיינו את כוחה של התורה שיכולה להוציא את כל אחד מהשואל תחתיות ומתחתיו, אך משה רבינו ענה להם אמרי אינשי דהיינו על ידי שאנשים יבואו ויאמרו הרבה בתורה הקדושה על ידי זה יאיר להם איך לעשות תשובה ועל ידי זה יזכו לירקא שקול דהיינו לעשות תשובה שלימה, תשובת המשקל, כי על ידי שירגילו את עצמם לומר הרבה בתורה הקדושה אפילו שהם עכשיו במדריגה פחותה וקטנה מאד, בסופו של דבר על ידי

כבוד השם יתברך

ואומר רביז"ל שלזכות לדיבור שיאיר לו, דהיינו שיאיר לו איך לחזור בתשובה שלימה, לכך אי אפשר לזכות כי אם על ידי כבוד דהיינו שיראה שיהיה כבוד השם יתברך בשלימות, וזה יהיה על ידי שיהיה כבודו לאין נגד כבוד השם יתברך, דהיינו שהאדם בעצמו לא ירצה שום דבר, וכבודו לא יהיה חשוב בעיניו כנגד כבודו יתברך, והנה אנשי העולם מועים מאד בהכנת המושג של ענוה וגיאות, בני אדם חושבים שאם האדם יכול לעשות מעשי שמות ושגוען וללכת קרוע ומלוכלך הוא עניו גדול, ואין גדול ממנו, ואם אינו מסוגל לעשות זאת, סימן שהוא אינו עניו, והאמת היא בדיוק ההיפך, לפעמים אדם כזה שעושה מעשי שמות ושגוען והולך בכגדים מלוכלכים וקרועים, הוא בעל גאווה גדולה ועושה את מעשיו רק כדי לחנוף אנשים, וכדי לקבל קצת תשומת לב... והוא אינו יותר מאשר משוגע, ואחר שאינו עושה זאת יכול להיות העניו הגדול ביותר אף על פי שהוא לבוש יפה ומתנהג בחיצוניותו כדרך אנשי העולם, כי ענוה וגיאות אינם דבר חיצוני שאפשר להכיר ולראות על האדם מבחוץ, ענוה וגיאות תלויים בפנימיותו של האדם במה שקורה

אמירת התורה תוציא אותם התורה מהשאל תחתיות ומתחתיו ויזכו לחזור בתשובה שלימה עד שיזכו להבין את התורה לעומקה, וויכוח זה בין יוחני וממרא אלה שהיו ממאים ומטומאים, לבין משה רבינו שהיה הצדיק שרצה להחזיר את עם ישראל בתשובה שלימה, קורה בכל דור ודור, בין הצדיקים הגדולים שרוצים להחזיר את עם ישראל בתשובה שלימה, ומגלים להם כיצד ללמוד תורה הקדושה ואת גדול כוחה של התורה ומעלתה, לבין אלה הממאים והמטומאים החולקים עליהם ומייאשים את אלה שחטאו ומרחקים אותם מן הצדיק, אך מי שזוכה לשמוע בקולו של הצדיק ואומר הרבה בתורה הקדושה זוכה בסופו של דבר לתשובה שלימה, תשובת המשקל, עד שזוכה לתבונות התורה לעומקה, כי כוחו של הצדיק, כוחו של רביז"ל גדול כל כך עד שהוא יכול לרדת אל הירידות והנפילות של כל אחד ואחד והוא מבין כל אחד ודן אותו לכף זכות, ובסופו של דבר מציל אותו מהשאל תחתיות ומתחתיו ולמרות שאחרים עושים יותר רעש וכו' וכו', אך לרדת ולעזור לכל אחד ואחד, לכל בחור שבור שנפל וחטא ונפגם, את זה יכול רק רביז"ל, אשרי הזוכה להיות מקורב אליו.

וכמו שאמר רביז"ל בסיפור של הז' בעטלירם שכל עוד אין האדם יכול לעשות כך וכך, אין הוא יכול לרפאות את הבת מלכה, אך החולה בעצמו, צריך לקבל את התרופה של הרופא האמיתי בלי לשאול שאלות וקושיות, אלא יציית למה שאומר הצדיק ואז יצליח באמת אשרי לו ואשרי חלקו.

ענוה וקטנות

והנה אנו מוצאים שעיקר כוחם של הצדיקים נמצא רק בענוה והשפלות שיש בהם דהיינו בכך שהם מכירים שהם עצמם אינם כלום ורק הקדוש ברוך הוא נמצא והוא מלא כל הארץ כבודו וממילא אין מקום להם כלל, כי כשהאדם בטל ומבוטל בעיני עצמו והוא שבור כחרס הנשבר אז יש לו את הכוחות הגדולים ביותר, וכמו שאפשר לראות בחוש אצל מוהרנ"ת ז"ל שספריו "ליקוטי הלכות" מלאים בהתחזקות גדולה שלא מוצאים כדוגמתה בספרים אחרים כלל, וכל זה הוא מכיון שמוהרנ"ת ז"ל אחז את עצמו בשפלות וקטנות גדולה כל כך, עד שידע היטב שהוא כלום, הוא שום דבר ורק הקדוש ברוך הוא נמצא, ועל ידי זה היה יכול לחבר ספרים נפלאים כאלה מלאים התחזקות גדולה, ואת מידת השפלות שלו יכולים לראות בספרו "ליקוטי

במוחו, ואם האדם הולך קרוע ובלוא עם שקים וחבילות, זה אינו מראה על צדקות כלל, רק על כך שהוא משוגע גדול, ולכן זה אינו משנה כלל באיזה לבוש הוא הולך, כי כשהאדם זוכה והוא מבטל את עצמו לגמרי לגבי השם יתברך, הוא יכול ללכת במלבושי כבוד וזה לא ישפיע עליו כלל, מכיון שבפנימיותו, במוחו הוא יודע שהוא אינו כלום, וכבודו בטל ומבוטל לגביו יתברך, אשר זה נקרא כבוד אמיתי שהאדם יודע היטב שהוא אינו כלום, בטל ומבוטל, ועל ידי זה מתנלה כבודו יתברך בעולם, ואדם כזה נקרא עניו באמת, ומי שהוא עניו, אליו מאירים דיבורי התורה ועל ידם הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה, כי עיקר הענוה תלוי באמת, והאמת היא שהאדם יכיר את עצמו, וידע היטב מה הוא ומה מעשיו, ויבין שהוא חולה והוא צריך לקחת את התרופה והעצה שנותן לו רביז"ל, מה שאין כן אם יהיה בעל גאווה ושקרן יבטל בלבו את העצה הזאת ויאמר, מי אמר כזאת, מדוע צריך לעשות כך וכך, ובסופו של דבר ישאר ללא כלום, וכל שכן אם ישמע לכל מיני עצות של רשעים החולקים על הצדיק, וצריך לדעת שאפילו אנשים כשרים שעובדים כל ימיהם במסירות נפש להקדוש ברוך הוא לא תמיד יכולים לרפאות בני אדם,

תפילות", איך שהוא מתפלל, ומכריז על עצמו לשונות כאלה כאילו היה הבעל עבירה הגדול ביותר בעולם, עד שהשואל תחתיות אינו מספיק בשבילו, ורביז"ל בעצמו העיד עליו, ואמר לבתו אדל, שמוהרנ"ת ז"ל אוחז את עצמו בשפלות גדולה כל כך עד שהוא נדמה לעצמו כחתיכת בויץ? וזה כוחם של הצדיקים הגדולים, כח הענוה והשפלות שלהם שהם מקמינים את עצמם כל כך וממילא הם יכולים לחזק את עצמם ואת כל העולם כולו, כי הם בטלים ומבוטלים אליו יתברך ולכן גם לא רצו צדיקים רבים להדפיס את ספריהם בחייהם מכיון שחששו שיפלו בניאות, ובפרט אם יבואו אנשים ויספרו להם שספריהם הצילו אותם וכו', אך עיקר כוחם של הצדיקים הוא כאמור כח השפלות והענוה שלהם ועל ידי זה עוזר להם הקדוש ברוך הוא, ואת הכח הזה הם מכניסים גם באנשיהם ומגלים להם כיצד צריך להיות עניו ושפל כי רק זו היא הדרך להתקרב אליו יתברך למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, ואומר רביז"ל שכל זה הוא כאשר האדם מחזיק את עצמו בענוה ושפלות אך כאשר התורה נופלת לתוך דיבורים פגומים לתוך פה פגום לא די שאין דיבורי התורה מאירים לו כי אם גם התורה עצמה נתגשם ונתחשך

שם מפיו, כי על ידי הגדלות אינו לאדם דיבורים בבחינת סגרו פימו דברו בניאות, כי להיפך כשהאדם הוא בעל גאווה גדול אז הוא אינו יכול לחזק לא את עצמו ולא את אחרים, ואפילו כשהוא מדבר בתורה הדיבורים אינם מאירים כלל, והם דיבורים של חושך, כי עיקר דיבוריו מרחקים בני אדם מן הקדוש ברוך הוא ומן התורה הקדושה, כי על ידי דיבוריו הוא מנסה להראות לאנשים שהוא יודע ויכול לעזור להם אך מכיון שהוא אינו יודע כיצד לעזור להם ובוודאי אינו יודע מה עובר עליהם, עד שהוא אומר על הצדיק שהוא בעל דמיון ונדמה לו שאנשים עוברים עבירות וכו', והוא נמשל לאותו אדם פשוט שנכנס לבית החולים והוא מנסה לעזור לחולים אך מכיון שאינו יודע מהם התרופות שהוא צריך לתת להם הוא מזיק יותר מאשר מועיל, והוא הורג על ימין ועל שמאל, אך הוא ממשיך בשלו, וחושב שהוא יודע יותר טוב מהרופא הגדול שמרפא את כל החולים, כן הוא זה שחולק על הצדיק וחושב שהוא מבין ויודע כיצד לרפאות אנשים, אך רחמנא ליצלן במקום לרפאות אותם הוא עוד מזיק להם, וכל זה הוא מחמת גיאותו וישותו, כי עיקר כוחם של הצדיקים הוא רק כח הענוה והשפלות אשרי הזוכה להתקרב אליהם, ואומר רביז"ל שהגיאות

בטל ומכובל והוא יודע שהוא בעצמו אינו כלום, רק מעבירים דרכו את הקול, על ידי זה אפשר לתקוע בו, כי רק כשהצדיק נזהר ושומר את כבוד השם יתברך שיהיה בשלימות, דהיינו שהוא נבזה בעיני נמאס על ידי זה יוכל לדבר דיבורים מאירים, ואותם דיבורים מאירים לו לתשובה ועל ידי זה יוכל לבא לתבונת התורה לעומקה.

מ"ל אורות

ואומר רביז"ל שכבוד בשלימות אינו כי אם על ידי וא"ו שהוא ענין שמירת הברית שעל ידי שזוכה לשמירת הברית הוא זוכה למ"ל אורות, וכשהאדם אינו זוכה לכך, במקום לזכות למ"ל אורות הוא מקבל ל"ט מלקות, דהיינו שהאדם צריך להיות כל כך דבוק וקשור אליו יתברך, באופן שידע ויבין שאיך שהקדוש ברוך הוא מנהיג עמו כך צריך להיות ועליו להיות מרוצה, ואז יזכה להרניש את המ"ל אורות, ואם לא, ירניש ל"ט מלקות, רחמנא ליצלן, ואת זאת רואים בחוש רואים בני אדם שעובדים לפרנסתם, והם שבורים והם מלאים טענות קושיות וספיקות על מר גורלם, ודבר זה נמצא מגדול ועד קטן, זה יבוא בטענות על עצם עבודתו, ויצעק "האם אני צריך להיות טבה, או לעבוד

היא עבודת אלילים, כי כשהאדם עושה את עצמו למציאות בפני עצמה, אומר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד, נמצא שעל ידי ניאותו הוא מסלק כביכול את שכינת עוזו יתברך ולכן הוא בחינת עבודת אלילים ובעבודת אלילים כתיב (דברים ז') פסילי אלהיהם תשרפון באש, וכל העומד לשרוף כשרוף דמי וכתותי מכתת שיעורה ולכן כשתוקעים בשופר של עבודה זרה לא יוצאים ידי חובה כמובא בגמרא (ראש השנה כ"ה.) ובאמת כשנתבונן נבין ונשכיל שהשופר בעצמו אינו כלום, כי השופר אינו יכול לתקוע בעצמו, אלא שהוא משמש ככלי לבעל תוקע להוציא את הקול, וכשהאדם זוכה לשמוע את קול השופר הוא מתעורר בתשובה אליו יתברך ובפרט כשהוא זוכה לשמוע מבעל תוקע כשר אז זוכה להנצל כל השנה מרעמים דהיינו שהוא זוכה לתשובה שלימה ומתעורר כל השנה כולה בלי שהוא צריך התעוררות, ואותו הדבר הוא לגבי אותו צדיק שמחזק אנשים שהוא משמש ככלי להוציא את קול ההתחזקות של הקדוש ברוך הוא, והוא מגלה את גילוי אלקותו יתברך בעולם ולכן הוא צריך להיות עניו גדול, כי כאשר הוא בעל גאווה אין השופר כשר ואי אפשר לתקוע בו, ורק כאשר הוא

גם שם הוא מוצא את כבודו יתברך, ומבטל את רצונו לגבי רצונו יתברך, וזוכה לחיות חיים טובים ערבים ונעימים אשרי לו, ולזה זוכים על ידי שמירת הברית, כי מי שפוגם בבריתו רחמנא ליצלן מרגיש את ה"ט"מ מלקות, ומי שזוכה לשמור על בריתו זוכה אל ה"ט"ל אורות והוא מלא שמחה על כך שהוא זוכה למלאות את רצונו של הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה זוכה למח נקי וטהור.

הלכה וקבלה

ואומר רביז"ל שזה בחינת הלכה וקבלה קבלה היא בחינת (תהילים כ"ט) השתחוו לה' בהדרת קודש ראשי תיבות קבלה והלכה היא בחינת (שם ק') הריעו לה' כל הארץ ראשי תיבות הלכה והוא בחינת יחודא עילאה ויחודא תתאה, בחינת זיווג של שבת וזיווג של ששת ימי החול, כי העיקר הוא להתחיל עם היחודא תתאה דהיינו לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם הזה שהוא ענין ההלכה דהיינו לקיים את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות נמור בלי שום חכמות כלל ולהקפיד על כל מה שכתוב בשולחן ערוך, והאחריות על דברים אלה נופלים על כתפי הרבנים, שהם צריכים לחנך את צאן עדתם וללמד אותם את התורה הקדושה באופן שידעו

בעבודה בזויה אחרת, האם זה מתאים ליו"י, וכל זה מרוב גיאותו שעל ידי זה הוא אינו יכול לשמוח במה שהקדוש ברוך הוא נתן לו, ואפילו אצל אנשים מכובדים יותר, ואפילו אצל רבנים כשהם אינם זוכים הם באים בטענות, "איך יכול להיות שאין לי מנין... מדוע אני צריך לאסוף את הספרים בבית המדרש...", והם מלאים מרירות ומרגישים רחמנא ליצלן ממש כאילו שנתנו להם את ה"ט"מ מלקות, אך כשהאדם זוכה לבטל את עצמו אליו יתברך, כשהוא זוכה לדעת שכל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל בחשבון צדק וכך צריך להיות, הוא זוכה לשמוח על כל דבר ודבר שנותן לו הקדוש ברוך הוא ועל ידי זה הוא מרגיש שכל עבודתו בעולם הזה היא כעין ט"ל אורות, שהם ל"ט המלאכות של המשכן, תארו לעצמכם אם היו בונים את בית המקדש, הרי לכבוד גדול היה נחשב למי שהיה זוכה להשתתף בבנייתו והיה זוכה לחלק בעבודה קדושה זו, ואותו הדבר הוא לגבי האדם שזוכה להרגיש בכל מעשיו את הקדוש ברוך הוא, שעל ידי זה הוא זוכה להרגיש את מעם ה"ט"ל אורות שהם ל"ט מלאכות המשכן, כי כל דבר ודבר מקרב אותו אליו יתברך, ואפילו אם הוא צריך לעבוד או לעשות דברים שבמבט ראשוני נראים שאינם לפי כבודו,

גוף ונשמה, הגוף הוא גשמי והנשמה היא רוחני, וצריכים לקשר ולשלב ביניהם עד שאחד יבין את השני, וכן עולם הזה הגשמי החומרי צריך להיות מקושר אל עולם הבא הרוחני שזה סוד הלכה וקבלה, ובאמת מי שמתבונן היטב יבין וישכיל שזהו ההנהגה הנפלאה של רבינו"ל שהנהיג את אנשיו שיתמידו מצד אחד בלימוד שולחן ערוך ופוסקים שזה כנגד "הלכה" למעשה ומצד שני להתמיד הרבה בשיחה בינו לבין קונו שזה כנגד "קבלה" ודביקות הבורא יתברך, ושתי דברים אלו היו היסוד והעיקר אצל רבינו"ל דהיינו מצד אחד ללמוד הרבה שולחן ערוך שהוא ענין ההלכה להיות בקי בהלכה ולקיים את רצונו יתברך, שהוא בחינת יחודא תתאה, שעל ידי ידיעת ההלכה וקיומה למעשה יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא בעולם הזה בכל פרט ופרט בדומם צומח חי מדבר, כי בכל פרט ופרט מפרטי הבריאה יש הלכות, הן אלה השייכות לדומם, אלה השייכות לצומח, אלה השייכות לחי, ואלה השייכות למדבר, וכשהאדם מתמיד בלימוד ההלכה ומקיים את כל אשר כתוב בשולחן ערוך הלכה למעשה, על ידי זה זוכה לקשר את עצמו מכל פרט ופרט בעולם הזה אליו יתברך שזהו סוד יחודא תתאה ומכל דבר בעולם הזה הוא זוכה למצוא את

כיצד צריכים להתנהג, ואחר כך כשאוחזים בשלימות בענין ההלכה, וזוכים לראות מן הארץ את כבודו יתברך כי בכל דבר ודבר מוצאים את ההלכות הקשורות אל הקדוש ברוך הוא על ידי זה זוכים בסופו של דבר לבחינת קבלה דהיינו לדביקות בו יתברך ומקשרים את כל העולמות העליונים אליו יתברך, אבל העיקר הוא לאט לאט ולהיות מכיר את מקומו, באיזה מעמד ומצב הוא עומד ומה כבר עשה בזה העולם, ואז על ידי ישוב הדעת הזה יזכה קודם לקיים את המצוות מעשיות, את ההלכה, שדבר זה הוא יחודא תתאה ואחר כך כשיהיה חזק בזה ימים ושנים לעשות תמיד את מעשיו בתמימות ובפשיטות גמור ויעשה את כל מעשיו באמונה פשוטה בו יתברך ויתקן את היחודא תתאה, היינו להשיג שהוא יתברך נמצא ואין בלעדו שום נמצא, אז דייקא יזכה אחר כך להגיע אל יחודא עילאה להשיג רוחניות אלקותו יתברך בכל העולמות עד שיבוא אל מדריגות רוח הקודש ונבואה, להמשיך על עצמו עריבות ידידות זיוו חיות אלקותו יתברך שכל זה בעצמו הוא סוד יחודא עילאה ויחודא תתאה, הלכה וקבלה, אשר צריכים שניהם, היינו הן עשיה בפועל והן המשכת המוחין שידע מה הוא עושה, שכל זה הוא סוד

יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, וזה תלוי בזה כי קודם כל צריך להשיג יחודא תתאה ורק אחר כך יכולים להשיג בחינת יחודא עילאה, דהיינו קודם הלכה ואחר כך קבלה. ועלינו להודות בכל יום ויום להקדוש ברוך הוא שאנו זוכים להיות מקורבים אל רביז"ל שגילה לנו זאת, ואנו זוכים ללמוד את ספריו הקדושים ועל ידי זה נזכה באמת להתקרב אליו יתברך ונהיה אנשים כשרים, אשרינו ואשרי חלקינו.

הקדוש ברוך הוא ולשיר ולזמר לו יתברך מכל מה שעובר עליו בעולם הזה בבחינת ה'ריעו ליה' כל ה'ארץ שהוא ראשי תיבות הלכ"ה, ועל ידי שיתמיד בזה יזכה בסופו של דבר גם לבחינת יחודא עילאה, בחינת קבלה בחינת ה'שתחוו ליה' ב'הדרת קודש שהוא בחינת הביטול אל האין סוף ברוך הוא כי לאחר שהאדם זוכה למצוא אותו יתברך מתוך גשמיות העולם הזה יזכה לעלות מעלה מעלה ויזכה לביטול השלם אליו

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י"ב

של רביו"ל והם מודים כפה מלא שדיבורים כאלה אף פעם בחייהם עדיין לא שמעו, והם ממש ביטול הבחירה, אך כשיוצאים החוצה לאחר השיעור, כבר נשכח הכל, וכבר עסוקים באיזה ענין, ומישהו עושה צחוק וליצנות, והסוד נשאר סוד, אך אסור לנו להתיימש ועלינו לגלות כמה שאפשר את דיבורי הקדושים של רביו"ל, והפעם נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י"ב.

הדוברים על צדיק עתק

ואומר רביו"ל מה שאנו רואים שעל פי הרוב הלומדים חולקים על הצדיקים ודוברים על הצדיק עתק כגאווה ובוז זהו מכוון גדול מאת השם יתברך, דהיינו כי בכל הדורות ראו שעל הצדיקים הגדולים היתה מחלוקת גדולה, למשל על הבעש"ט הקדוש זי"ע שבא וגילה את הקדוש ברוך הוא, לכל העולם כגילוי נורא ונפלא שלא היה כמותו לפניו, ובכל אופן עמדו עליו לומדים ורבנים ודיברו עליו כל דבר אסור עד שרצו להכניס אותו רחמנא ליצלן בחרם, ואותו הדבר היה בדורות שאחריו עם כל תלמידיו ותלמידי תלמידיו, תמיד חלקו על כל מי שרצה לגלות

כשזוכים לבא להתאסף ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע זוהי זכות גדול מאד מאד, מכיון שתורות שיחות ומאמרים כאלה לא שומעים באף מקום אחר ולכן זוהי זכות גדול לבא ולשמוע את תורתו, ומצוה גדולה לפרסם את דיבורי הקדושים ברבים, כי בכוחם יכבוש משיח צדקינו את העולם, וכמו שמספרים על מוהרנ"ת ז"ל שאחד מקרוביו היה מתנגד לדבר רביו"ל ויום אחד שאל אותו, מדוע אתם עושים רעש כל כך גדול מהרבי שלכם? וענה לו מוהרנ"ת ז"ל, זה נקרא רעש? זה נקרא רעש? כשיבוא משיח אז יהיה רעש, כמו שאנו אומרים בתפילה, "אז בקול רעש גדול אדיר וחזק משמיעים קול", כי כשמשיח יבוא אז יהיה נעשה רעש גדול מתורת רביו"ל וככוחו יכבוש את כל העולם כולו, אך עתה דבר רביו"ל הוא סוד וכמה שרק מגלים אותו הוא עוד נשאר סוד, כמו שאמר רביו"ל בעצמו, בדרך כלל סוד נשאר סוד עד אשר מגלים אותו, וכאשר מגלים לכולם את הסוד, הוא אינו סוד, אך אני הוא סוד כזה שאפילו שיגלו אותי אני נשאר סוד, ואת זה אפשר לראות בחוש, כי אפילו שכני אדם כן זוכים לבא ולשמוע את תורתו

את הקדוש ברוך הוא, בגילוי נפלא באופן שכל אחד יוכל לחזור ולהתקרב אליו יתברך, ולכאורה צריך להבין איך יכול להיות שלומדים ורבנים היו חולקים על צדיקים גדולים כל כך, הרי למדו הרבה תורה, וזוהי מטרתם, ואם כן מדוע הם חולקים על הצדיק שבא לגלות את הקדוש ברוך הוא, יאת התורה, אך באמת יש בדבר זה כוונה גדולה מאד מאד.

יעקב ולבן

כי יש שתי בחינות בחינת יעקב, ובחינת לבן, ומבחינה חיצונית הם נראים שווים, שניהם נראים כאנשים כשרים יראים וצדיקים, אך בפנימיות ההבדל ביניהם גדול, יעקב הוא הצדיק המחדש חידושין דאורייתא ולומד תורתו לשמה ומובו גנוז ושמור וצפון לעתיד כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עירובין כ"ב). למחר לקבל שכרם, ועל שם ששכרו לבסוף על שם זה נקרא יעקב לשון עקב וסוף, שכרו לבסוף, כי הוא לומד את התורה של הקדוש ברוך הוא, רק לשמו ולכבודו של הקדוש ברוך הוא, ואינו רוצה לקבל שום שכר, רק למחר לקבל שכרם, דהיינו הוא רוצה לזכות ולדבק את עצמו בהקדוש ברוך הוא, ואינו רוצה עכשיו שום דבר תמורת לימוד התורה שלו, ותלמיד חכם כזה

הלומד את תורתו לשמה זוכה שתורתו מתפרסמת ומתקבל אצל כלל ישראל וכמו שאמר הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע על רבי יוסף תאומים בעל ה"פרי מגדים", שספרו התקבל בכל תפוצות ישראל בגלל שזכה ללמוד תורה לשמה, ולכן נתקבל כפוסק, והרה"ק מצאנו זי"ע בעל "דברי חיים", אמר על ה"פרי מגדים" שזכה להדחק בין הפוסקים עד שהלכה כמותו, ואכן כך הוא, והנה אנו מוצאים שבהקדמת ה"פרי מגדים" כותב המחבר, על עצמו בלשון של ענוה מעניין מאד, שגם אם כל מה שהרויח בחיבור הספר הוא שכשעה שחידש את חידושויו, באותה שעה לא היה מוחו מונח בהבלי העולם הזה אלא דבוק בתורה, ולא הרגה אז חס ושלום הרהורים אחרים חוץ מהתורה הקדושה, גם זה בעצמו היה כדאי, ומלשון ענוה זה אנו רואים שכל כוונתו ומטרתו היתה שמוחו יהיה דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, נמצא שלמד את תורתו לשמה כי רצה רק לדבק את מוחו בו יתברך וגם זה בעצמו הספיק לו, כי לא רצה שום שכר על כך, שזה בחינת יעקב בחינת התלמיד חכם שלומד תורה לשמה ומחדש חידושין דאורייתא אמיתיים, שכל כוונתו בלימוד התורה היא לימוד של העולם הבא, דהיינו שמוחו יהיה דבוק בו

יתברך, וכך מצינו אצל כל הצדיקים בכל הדורות שלמדו אך ורק כדי לדבק את מוחם בו יתברך, וכמו שאנו מוצאים בכל ספרי הזוהר הקדוש והתיקונים וכתבי האריז"ל ובכל הספרים של כל הצדיקים האמיתיים שמטרתם ולימוד תורתם הוא לימוד לעולם הבא, לימוד רוחניות חיות אלקות, והם מגלים רק את הקדוש ברוך הוא, שזה בחינת לימודו של יעקב אבינו.

שד יהודאי

אך יש גם תלמיד חכם אחר שהוא בחינת לבן, והוא תלמיד חכם שד יהודי שתורתו להתייחר ולקטנר, ותלמיד חכם כזה נבילה טובה הימנו (עיין ויקרא רבה פרשה א' סי' פ"ז) כי יש כאלה תלמידי חכמים והם יכולים להיות תלמידי חכמים גדולים מאד שיודעים ללמוד הרבה ובקיאים בש"ס וכו', אך כל לימודם הוא לימוד של העולם הזה, והם מפרידים את רוחניות התורה מהגשמיות, וצועקים "תורה לא בשמים היא", ואומרים שאין לערב את התורה עם הקדוש ברוך הוא, שתלמיד חכם כזה נקרא "לבן הארמי", וכל זה נמשך מחמת שכל תורתם היא להתייחר ולקטנר ומטרתם בלימוד הוא העולם הזה, וכאשר רוצים לדבר מהקדוש ברוך הוא, הם אינם מניחים, אך באמת

הקדוש ברוך הוא, הוא נותן התורה, והתורה היא חכמתו יתברך, ולא שייך להפריד בין שניהם, אך אותם תלמידי חכמים שאין כוונתם ללמוד תורה לשמה, מפרידים כביכול את הקדוש ברוך הוא, מהתורה, ומקטרים אחרים, כי המחלוקת היא תמיד מצד אותם שדין יהודאין שהם התלמידי חכמים שלומדים שלא לשמה, והם חולקים על הצדיקים שלומדים תורתם לשמה, וכל המחלוקת בנויה על עצם העובדה שהם עוקרים את הקשר בין התורה ובין הקדוש ברוך הוא, רחמנא ליצלן, אשר זה מביא אחר כך לכל מיני מחלוקות וצרות ובעיות.

תלמיד חכם אמיתי

ואומר רבינו"ל שזה ידוע שתלמיד חכם אינו נקרא בשם זה רק אם הוא בקי בש"ס ופוסקים, כי אם הוא יודע ללמוד חומש אינו נחשב כתלמיד חכם, ואמנם החולקים שעל הצדיקים האמיתיים מבזים אותם ואומרים שהם אינם לומדים תורה אינם בקיאים בש"ס ופוסקים, אך האמת אינה כך, כי כל הצדיקים הגדולים היו בקיאים בש"ס ופוסקים והיו לומדים ומתייגעים בלימוד הנטרא וכמו שכתוב ב"צעטיל קטן" מבעל ה"נועם אלימלך" שעיקר הלימוד הוא בנטרא ותוספות, וכמו כן אנו

יודעים שרביז"ל הזהיר את אנשי שלומינו מאד על לימוד השולחן ערוך, כי עיקר לימוד התורה הוא לימוד גמרא ושולחן ערוך, ואת זה לומדים גם הצדיקים האמיתיים וגם החולקים עליהם, אך ההבדל בלימודם הוא גדול מאד, כי הצדיק התלמיד חכם האמיתי כשהוא לומד ומזכיר את שם התנא או האמורא, הוא מקיים את מה שכתוב (ירושלמי שקלים פרק ב') שכאשר מזכירים את שם התנא או האמורא יהיה נדמה בעיניו כאילו בעל השמועה עומד לפניו, ולכן הוא זוכה להרגיש כאילו בעל השמועה, התנא או האמורא, עומד לפניו, כי זו דרכם של הצדיקים שלומדים תורה באימה ויראה וכשמזכירים שם של תנא או אמורא נופל עליהם פחד גדול, והם מרגישים כאילו הוא עומד לנגדם, ואילו זה שלומד תורה בבחינת לבן, אינו אוחו מלימוד כזה, הוא אינו אוחו מלימוד רוחניות חיות אלקותו יתברך, והוא בא ואומר, בואו ונלמד את מה שאנו צריכים ללמוד, ואל תבלבלו עכשיו כאמצע הלימוד את המה בעיני רוחניות אלקות בתוך הלימוד, אל תדברו עכשיו מהקדוש ברוך הוא... ועל סמך זה הוא בונה פלפולים וכו', ועוקר את לימוד התורה מהקדוש ברוך הוא, כי הוא אינו זוכה להרגיש שבעל השמועה עומד לנגדו.

צדיקים ירשו ארץ

ואמר רביז"ל שכתוב בזוהר הקדוש (ויצא דף קנ"ג:) על הפסוק צדיקים ירשו ארץ, שלכאורה היה צריך להיות כתוב בלשון יחיד, צדיק יירש ארץ, ולמה כתוב בלשון רבים, אך צדיקים ירשו ארץ, צדיקים תרי משמע, דהיינו שני צדיקים, ושני צדיקים אלו הם זה הצדיק שחידש זאת התורה שבעל פה דהיינו התנא והאמורא, זה צדיק עליון, וצדיק התחתון זה שלומד החידושין, והשכינה נמצא בין שני הצדיקים האלה, דהיינו כי בשעת קבלת התורה בהר סיני נתן הקדוש ברוך הוא, את כל התורה כולה, ואפילו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן בהר סיני (ויקרא רבה פרשה כ"ב סי' א') אך ברגע שהגיע הזמן להתגלות נתגלה אותו דבר על ידי התנא או האמורא, והנה על פי כל הנ"ל נוכל להבין ענין עמוק מאד, ענין פלא, כי באמת מהיכן אנו יודעים לשפוט מה הם דברי תורה של צדיק אמיתי, ומה הם דברי תורה של שד יהודאי, הלא שניהם דברי תורה, ומה שייך לומר על האחד כך, ועל השני אחרת, אך האמת היא שכאשר לומדים תורה לשמה, כשלומדים תורה לכבודו של הקדוש ברוך הוא, לומדים בחיות אחרת, וזוכים למצוא

מדומם צומח חי מדבר את אלקותו יתברך, כי בכל דבר ודבר אפילו בגשמיות העולם הזה יש הלכות, הן בדומם הן בצומח הן בחי והן במדבר, וכשאדם זוכה ללמוד תורה לשמה הוא זוכה לגלות מתוך התורה את נותן התורה, וזוהי תורה מסיני כי היא קשורה אל נותן התורה שנתן אותה בסיני, אך כשהאדם אינו לומד תורתו לשמה ומכל שכן כשהוא אומר בלעג, תפסיק לבלבל את הראש, תפסיק לדבר מהקדוש ברוך הוא, עכשיו אנו עסוקים בסוגיא... סימן שתורתו היא תורת שד יהודאי, ואינה תורה מן השמים, ובוודאי מקורה אינה מהר סיני, כי מי שאומר כך, הוא כופר רחמנא ליצלן, והוא בבחינת לבן הארמי, כי בזוהר הקדוש (ויצא קנ"ג:) כתוב על הפסוק (תהילים ל"ו) "צדיקים ירשו ארץ", שני צדיקים דהיינו כאשר הצדיק לומד פה בעולם הזה את התורה הקדושה יושב באותה שעה מולו אותו צדיק שחידש את התורה שהוא לומד והם נדבקים אחד לשני, והשכינה ביניהם, ולכן ראו בחוש בכל הדורות שכאשר הצדיקים אמרו תורה שמעו ממש איך שהשכינה מדבר מתוך גרונם, וכל אלו האנשים שבאו אליהם, על ידי ששמעו את התורה שלהם באו על סיפוקם, אלה שבאו עם שאלות קושיות וספיקות על הקדוש ברוך

הוא, נתרצו קושיותיהם על ידי תורת הצדיק, ואלו שבאו שבורים התחזקו על ידי תורת הצדיק, כל אחד ואחד מצא את מה ששייך לו בתורה ששמע מהצדיק, ולכל זה זכה הצדיק על ידי שזכה ללמוד תורה לשמה ועל ידי זה נתדבק ביחוד וזיווג בצדיק שחידש בתורתו, ועל ידי זה זכה ששכינה מדברת מתוך גרונו, למשל, צדיק המגלה את תורתו של רבי שמעון בן יוחאי, דהיינו מגלה מאמר שאמר כגון "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב" (ספרי פרשת בהעלותך) דהיינו שרבי שמעון בן יוחאי אמר שגוי שונא יהודי, והוא מקשר את עצמו לרבי שמעון בן יוחאי באותה שעה, על ידי זה זוכה לכל הנ"ל, כי על ידי שלומד תורה הוא זוכה להיות בגדר צדיק ועל ידי שלומד תורה לשמה ומקשר את עצמו עם רבי שמעון בן יוחאי על ידי זה השכינה ביניהם ונעשה זיווג ויחוד ביניהם, לא כן כשהאדם אינו מקשר עצמו עם רבי שמעון בן יוחאי כשלומד את המאמר שלו, כגון שכאשר הוא לומד את המאמר "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב", הוא אומר "לא דווקא, זה לא חייב להיות, יש לפעמים גויים טובים וכו'", והוא מתפלפל בענין, על ידי זה למעשה הוא עוקר את עצמו עם השייכות אל רבי שמעון בן יוחאי, ומנתק את עצמו מהשכינה הקדושה, והוא נעשה

בחינת לבן, וחולק על צדיקים, עד שבאמת נדמה לו שיש גוים טובים וכו'.

המחלוקת על הצדיקים

ובאמת ככל שהאדם מנתק את עצמו יותר מהקדוש ברוך הוא, ומנתק את עצמו יותר מרוחניות, משם נמשך כל זה שהוא חולק על צדיקים, ובעוונותינו הרבים התפשטה קליפה זו, שאנשים מדברים כנגד צדיקים ואנשים כשרים מאד מאד, ואף אחד אינו שם על לבו מה הוא מדבר ועל מי הוא מדבר, וכי יש לנו השגה מהו צדיק?! וכי אנו יכולים לתאר לעצמינו מהו צדיק?! הלא צדיק הוא דבוק בו יתברך כל היום כולו, כמובא בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג"ד, כי הצדיק מהרנע שהוא פותח את עיניו בכל בוקר עד הרנע שהוא סוגר את עיניו כלילה הוא דבוק רק בו יתברך, וכל מח מחשבתו חושב רק ממנו יתברך ואיך למלאות את רצונו יתברך, ובוודאי אדם שחושב כל הזמן רק ממנו יתברך, התורה התפילה וקיום המצוות שלו הם אחרת לגמרי, ולא רק העסקים הרוחניים שלו שונים משלנו, אלא גם העסקים הגשמיים שלו, כי בוודאי אכילתו של צדיק כזה שכל הזמן דבוק בו יתברך הוא אחרת לגמרי מאכילתינו, ובוודאי שאחרי יום

כזה של דביקות להבורא יתברך שמו, גם כשהוא הולך לישון, הוא ישן בצורה אחרת, וזוכה במשך שינתו לראות דברים שאחרים אינם זוכים לראות, וכמוכן שגם בהקיץ הוא רואה דברים שאין לנו בהם השגה כלל, והנה בא אדם מנושם ומזוהם שכל מוחו מונח בהבל וריק, עסקי עולם הזה והבליו, בכל מיני לכלוך וזהמא וזבל וכו', והוא אינו מתבייש לבא ולדבר כל דבר אסור על הצדיק הדבוק בו יתברך, והלא הוא דומה לנר קטן של חלב שחושב שהוא יכול לכבות מדורה גדולה של אש, והלא אם רק יתקרב יותר מדי מיד ינמס לגמרי ויתבטל, וכן הוא אותו מיפש המעיז לדבר כל דבר אסור על הצדיק, ואינו מבין שאם ינסה להזיק לצדיק, או כביכול לכבות את אורו של הצדיק, מיד יתבטל וימס לגמרי, ועל כן עלינו להתרחק ממנו אדם כאלה, כי מבני אדם המדברים על צדיקים צריכים להתרחק מאד, כי אם האדם אין לו בושח לעמוד ולדבר כנגד אנשים כשרים הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות שכל רצונם וכיסופם הוא למלאות את רצונו יתברך, סימן שהוא פגום מאד מאד בפגם הברית כמו שאמר דוד המלך (תהילים ג"ה) "שלח ידיו בשלומי חילל בריתו", ולכן כדאי להתרחק מכל זה, וכל אחד צריך לעשות חשבון לעצמו ולראות

צדיק עליון וצדיק תחתון

והנה על ידי שהצדיק התחתון לומד תורה פה בעולם הזה ויש לו תשוקה להוריד את הצדיק העליון אל זה העולם, ולקרב את כלל ישראל אל התורה הקדושה על ידי זה הוא זוכה לזיווג ויחוד עם הצדיק העליון, כי הצדיק העליון רוצה לשכון אצלו, דהיינו, כשהאדם זוכה ללמוד תורה הקדושה והוא רוצה להמשיך בעולם את רבי שמעון בן יוחאי, דהיינו שכולם יוכלו ללמוד זוהר הקדוש, או שהוא רוצה להמשיך את האריו"ל בזה העולם שכולם ילמדו כתבי האריו"ל, או את הבעש"ט כי הוא רוצה שכולם ילמדו את כל ספרי החסידות, וכן הוא בכל ספריהם של כל הצדיקים ובכלליות התורה הקדושה כולה, על ידי זה הוא זוכה שהצדיק העליון רוצה להתדבק בו והוא זוכה ליחוד וזיווג עמו, ועל ידי שהאדם לומד את התורה הקדושה הוא זוכה שהצדיקים שחידשו זאת התורה בעולמות העליונים באים ומדבקים עצמם אליו, ואפילו אם בחור קטן ופגום יושב והונה בתורה הקדושה גם אליו באים ומתדבקים כל התנאים והאמוראים והוא זוכה להרגיש נועם ועריבות נפלאה וכל זה הוא בחינת יעקב אבינו, דהיינו הצדיק התחתון

שהוא לא יהיה מאלו שיאמרו דעות על אנשים אחרים אם הם כן אנשים כשרים או לא, כי בסופו של דבר מי שמדבר על צדיקים ואנשים כשרים מקבל את ענשו ובשביל מה לו לאדם להתעסק בדברים כאלה, ובכלל העולם הזה מטעה מאד מאד ובני אדם חושבים שאת הצדיק צריך להכיר מבחוץ על ידי תנועותיו ולבושו וכו' וכל זה אינו נכון כלל, כי הצדיק נראה מבחוץ בדיוק כמו כל אחד אחר, אבל הפנימיות שלו הוא ענין אחר לגמרי (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קפ"ז) ורביז"ל אמר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג) שהוא יצר הרע גדול לומר תלמיד חכם זה נאה ותלמיד חכם זה אינו נאה, ולכן מדוע לו לאדם להכניס את עצמו לצרות ובעיות כאלה, ואפילו אם האדם הוא בעצמו איש כשר, כבר ראו בכל הדורות שאנשים כשרים שדברו כנגד צדיקים שהיו יותר גדולים מהם נענשו, ולכן במקום לעסוק בדיבורים על אנשים אחרים, במקום לעסוק בלומר דיעות על אחרים, יותר טוב ויותר כדאי לאדם לדבר ממנו יתברך ולחזק אנשים שהוא מצוה גדולה מאד, ולגלות את תורתו של רביז"ל בכל העולם כולו במסירות נפש הכי גדולה אשרי ואשרי מי שזוכה למסור את נפשו כדי להפיץ את אורו של רביז"ל בעולם.

שד ומזיק וצריך להזהר ממנו מאד, כי הוא בחינת לבן הארמי מה שאין כן הצדיק הגדול שרוצה להכניס בתוך כל אחד ואחד את לימוד התורה ואת אמתת מציאותו יתברך, הוא נקרא בחינת יעקב אבינו.

תורה לשמה

והנה עיקר לימוד התורה הוא לימוד תורה לשמה, וכמו שפירש הבעש"ט הקדוש זי"ע תורה "לשמה", אותיות לשם ה', דהיינו לשם הקדוש ברוך הוא, ולכן מי שיש לו שכל והוא רוצה ללמוד תורה לשמה אינו מסתכל על שום דבר והוא לומד את התורה הקדושה כמה שהוא יכול, אפילו שהוא אינו מבין הכל, ואפילו שקשה לו, שזהו סדר דרך הלימוד שגילה לנו רבינו"ל, אשר אם כל אחד ואחד יעשה לעצמו חשבון, ויראה מה הוא עושה ואיך הוא נראה ואיך הוא לומד, אם יש לו רצונות וכיסופים אמיתיים ללמוד תורה אין עוד דרך וסדר לימוד יותר טוב מזה, והנה המציאות היא שרוב בני האדם אינם לומדים והוגים בתורה הקדושה אך ורק מכיון שהם מוענים שאין להם זמן, הראש שלהם חלש, הם עייפים וכו', ומכיון שנדמה להם שאם הם לומדים ואינם מבינים הכל, אין זה נקרא לימוד, הם מעדיפים לא

שזוכה לדבק את עצמו בצדיק העליון ומוריד אותו ואת תורתו ונילוויי הקדושים בעולם הזה.

שד יהודאי

ולחיפך כשהאדם אינו חושב כך, ואינו רוצה לדבק את עצמו בצדיק העליון, הרי הוא מנתק את עצמו מכך, והוא נעשה שד יהודאי, ובאמת צריך להבין מהו ענין שד יהודאי ומדוע הוא נקרא שד, והנה אנו יודעים שהשדים נבראו ביום שישי בין השמשות (אבות פ"ה) והם נשמות בלא נופים ודרכם להזיק, ולכן כל מי שדרכו להזיק, ואינו חושב על טובתם של אחרים כלל רק על עצמו סימן שהוא שד, ומכיון שכך, יכול בהחלט להיות שאדם יהיה למדן ופרוש וכו', ובכל אופן יהיה נחשב כשד יהודאי, כי אם כל כוונתו ומטרתו בעבודתו היא רק לחשוב על טובת עצמו, ואינו חושב כלל על אחרים ואיך שצריך לעזור ולקרב יהודים אחרים אל הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שיש לו עוד מחשבות איך להזיק לאחרים, הוא אינו יותר מאשר שד, כי אם במקום להכניס את חביבות ונעימות התורה בכלל ישראל, אם במקום להכניס התחזקות והתלהבות אל הקדושה בין כלל ישראל, הוא מכניס קרירות ואינו חושב על אף אחד אחר כי אם על עצמו. סימן שהוא

ללמוד כלל, ובאמת זוהי מעות גדולה, כי האדם צריך ללמוד את התורה הקדושה אף על פי שהוא אינו זוכה להבין הכל. ואינו יכול להתחמק בטענה ותירוץ שמכיון שהוא אינו מבין הוא אינו צריך ללמוד, כי עיקר החיות של האדם היא רק מן התורה הקדושה, ואיך יוותר על החיות שלו? ולכן כשהאדם מרגיל את עצמו ללמוד תורה בסדר דרך הלימוד שגילה לנו רבינו"ל ואף על פי שהוא אינו זוכה להבין הכל עכשיו, הוא ממשיך ללמוד ולומר פרק אחר פרק ופסוק אחר פסוק ודף אחר דף, בסופו של דבר יזכה להבין הכל אם יתמיד בתורה הקדושה.

העולם מטעה

אנו יודעים שרבינו"ל אמר (שיחות הר"ן סי' ג"א) את זה תקבלו ממני שלא תניחו להעולם להטעות אתכם, כי העולם מטעה מאד, ועיקר הבעיה של רוב בני העולם היא שהם מטעים את עצמם, ומתחמקים מדברים שבקדושה בכל מיני תירוצים, ולבסוף אין להם מאומה בידם, אך כשהאדם יש לו שכל והוא אינו מטעה את עצמו, וחומץ כמה שהוא יכול, יזכה להצליח מאד, אנשים בדרך כלל מתרצים את זה שהם אינם עושים דברים שבקדושה בכך שהם היו רוצים לעשות הכל

בשלימות, ומכיון שהם אינם זוכים לעשות הכל בשלימות הם מעדיפים שלא לעשות כלום, וזוהי מעות גדולה מאד מאד, דוגמא אחת מאד מקובלת לכל הענין הזה הוא מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ח'): "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום וכו'", והוא דבר שרוב בני האדם מזלזלים בו ומוזניחים אותו, ואפילו אלה שרוצים לקיים זאת רוצים לעשות זאת בשלימות, כפי מנהגו של האריז"ל שהיה להעביר את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום ביום שישי אחר הצהרים, והמציאות מראה שכל מי שרוצה לעשות דווקא כך, קשה לו מאד לקיים זאת, ובפרט בימי החורף הקצרים, שבהם בדרך כלל האדם עסוק מאד, וביום שישי אין לו זמן אפילו לרגע אחר הצהרים, וכך עובר שבוע אחר שבוע והאדם אינו זוכה להשלים את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, וזאת למודעי, כי בשבוע שהאדם אינו זוכה להשלים את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום, יהיה בטוח שתעבור עליו איזו צרה, או עם אשתו או עם ילדיו, או שיפסיד כסף וכו', אם אינו זוכה להעביר את הסדרא, נכון יהיה בטוח שתהיה לו איזו צרה, וזה ברור, בדוק ומנוסה, והנה ידוע שבשולחן ערוך (אורח חיים סי' רפ"ה סעיף ג') נפסק "מיום ראשון ואילך

נקרא עם הציבור, דהיינו שמיום ראשון ואילך יכולים להתחיל להעביר את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום, וכך גם היה מנהגו של הנר"א, והנה לפנינו שתי אנשים, האחד רוצה לקיים את הכל בשלימות, ורוצה להעביר את הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום, ביום שישי אחר הצהריים דווקא, ומכיון שכך בימי שישי של החורף הוא אינו זוכה לעשות זאת, ואילו השני, עיקר מטרתו היא לא להטעות את עצמו, ולמרות שהוא יודע שעיקר השלימות היא להעביר את הסדרא ביום שישי, הוא רואה את המציאות ויודע היטב שלא יוכל לקיים זאת, ולכן הוא מתחיל מיום ראשון, וכך הוא זוכה לסיים את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בכל שבוע ושבוע, ואינו מפסיד מצוה זו אפילו פעם אחת, וכוודאי אם נשווה ונתבונן היטב, נראה שהעיקר הוא לא להטעות את עצמו, ועדיף לקיים דבר כמה שאפשר אפילו שאין זה בשלימות בתכלית השלימות, מאשר לומר מכיון שאי אפשר לקיימו בשלימות לא נקיימו כלל, ובדיוק כשם שהדבר הוא כך בלימוד פרשת השבוע, כך הוא בכל חלקי התורה האחרים, כמו במשניות ובגמרא, שמי שרוצה לעשות הכל בשלימות וללמוד רק בעיון גדול וכו', אף פעם לא יצליח, כי המציאות היא שלא

תמיד יוכל ללמוד, והוא חוזר לביתו עייף וכו', עד שבסופו של דבר יכולים לעבור חדשים שלמים שלא יפתח אפילו ספר, אך כשהאדם עושה את החשבון הזה, וקובע לעצמו עיתים לתורה ואפילו שהוא אינו יכול להבין הוא אומר את התורה הקדושה אפילו בלי הבנה, בסופו של דבר מרוב התמדה יזכה להבין הכל, וגם יזכה ללמוד בכל יום ויום את התורה הקדושה, העיקר הוא שהאדם צריך לא להטעות את עצמו ולעשות לעצמו את החשבון היטב, כל אחד ואחד כפי שהוא, לראות באמת היכן הוא אוחז, ומה באמת הוא יכול, ואם לא יטעה את עצמו יזכה להתמיד מאד בתורה הקדושה, ואשרי ואשרי מי שזוכה לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, ואפילו שהוא אינו זוכה להבין, כי בסופו של דבר ברבות הימים והשנים יזכה להבין הכל, ויטהר את מוחו ודעתו היטב, וברוך השם היום יש כבר אברכים רבים שסיימו כבר יותר ממאה פעמים את המשניות, ויש כאלה שכבר הגיעו קרוב למאתיים פעם, והכל בגלל שהיה להם שכל ולא הטעו את עצמם, וחכמינו הקדושים אמרו (חגיגה ט"ז): אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, ואם ההפרש בין מאה למאה ואחד הוא כל כך גדול, כל שכן וכל שכן התפרש בין מי

את עצמי ולא ישאר בידי מאומה.

חשיבות הזמן

והנה סיבה גדולה לכך שבני אדם אינם מתמידים בתורה הקדושה היא מכיון שאינם מכירים בחשיבות הזמן, ולכן במקום לקחת ספר ולעיין בו, הם מעדיפים לקרוא עיתונים, על כל מה שקורא בעולם, והם מחליפים ביניהם דיעות, על מה שהיה ומה שיהיה ומה שצריך לעשות וכו', ובפרט כשיש מלחמה כולם מתכננים את מהלכי המלחמה, ואומרים את דיעותיהם שהיה צריך לעשות כך וכך, או אחרת, ובאמת אם נתבונן היטב נראה שכל הענין הוא צחוק ונורם גיחוך, וכי למה לו לאדם להתערב בענינים שאינם שייכים לו, האם הוא חושב שהוא שר החוץ, או שר הבטחון, האם שואלים אותו בכלל מה לעשות... ואם כן מדוע לו להתערב, ולומר את דיעותיו, עד שלפעמים מוצאים שבני אדם באים לידי ויכוח וריב שלם, בגלל שאינם מסכימים עם דיעותיו של השני, וכל זה בענינים שאינם שייכים אליהם כלל... האם אתה מנהיג את המלחמה? הלא אף אחד אינו שואל אותך ממילא מה לעשות, ובאמת כל זה נמשך אך ורק מכיון שהאדם אינו מכיר ואינו משיג את חשיבות הזמן, ואינו ידוע את מעלת נשמתו, ומהו

שמטעה את עצמו ואף פעם אינו פותח ספר, לבין מי שזכה לסיים יותר ממאה פעמים משניות, אפילו בדרך אמירה, והחילוק ביניהם, הוא גדול מאד מאד, וכשהאדם זוכה להתמיד בתורה הקדושה אפילו שאינו זוכה להבין הכל, ואינו מטעה את עצמו, זה נקרא לימוד תורה לשמה, וכשבחור זוכה להרגיל את עצמו ללמוד תורה בדרך זו, הוא אינו זקוק למשגיח שישגיח עליו אם הוא לומד או לא וכו', כי הוא אינו לומד בשביל אף אחד, הוא לומד בשביל עצמו, בשביל הנשמה שלו, בגלל שהוא אוהב ללמוד, אשרי לו ואשרי חלקו, אשר זהו לימוד תורה לשמה, בחינת יעקב, מה שאין כן לבן, שהוא שד יהודאי, כל מטרתו היא לשבור את האדם, והוא אומר לו מוסר ומוכיח לו שדרכו אינה דרך, ולא כך צריכים ללמוד וכו', וכמובן שהוא אינו מוצא לו פתרון אחר, כיצד גם הוא יוכל ללמוד, וכיצד יוכל להבין את התורה הקדושה, הוא יודע לומר שזה לא טוב, הוא יודע לשבור ולייאש, ולכן הוא נקרא שד יהודאי, ואפילו שהוא תלמיד חכם וכו', והולך במלבושי כבוד וכו', אם מה שיוצא מדיבוריו הוא שאפסיק ללמוד את התורה הקדושה ואשבר ואתיאש, סימן שהוא אינו יותר מאשר שד יהודאי ואני צריך להתרחק ממנו, כי אם אשמע לו, אמשיך להמעות

מח מחשבתו ששם הוא משכן הנשמה, ולכן הוא מבזבז את הזמן ומעדיף לקחת עיתון בידו, ולקרוא מה שנואפים כופרים וטפשים כותבים, אשר אם היה לו באמת שכל, היה מבין שלא כדאי להסתכל בדברים אלה, ואפילו לא לקחת אותם לידו, ואם האדם היה מבין אפילו קצת את גדולת נשמתו, ואת מעלת מח מחשבתו, היה מעדיף במקום לקחת עיתון לידו, לעיין באיזה ספר, כי בסופו של דבר באותו זמן שהוא מעיין בספר אפילו שאינו זוכה להבין הכל, הרי זכה לדבק את עצמו בדברי המשנה או הנמרא או הרש"י והתוספות וכו', ובמקום לאבד את זמנו על דברים של שטות והבל, כדאי לו לבלות אותו על דברים רוחניים שישארו לאדם, כי את זאת צריך כל אחד ואחד לדעת, כל רגע ורגע, וכל דקה שעוברת, היא דקה אבודה אם לא זוכים לנצל אותה כראוי, ובכל רגע ורגע האדם נפטר, כי אותה דקה שעברה כבר לא תחזור אליו יותר, ולכן במקום לבזבז את הזמן היקר, במקום לבלות אותו בשטויות והבלים כדאי להשקיעו ברוחניות, ואפילו אם קשה לאדם ללמוד תורה וכו', כדאי יותר לעיין בסיפורי מעשיות של צדיקים, מאשר עיתון, ובפרט מי שזוכה לציית את רביז"ל ולומד בסדר דרך הלימוד שלו, יכול לבחור

לעצמו לימודים קלים, משניות חומש ורש"י תנ"ך מדרש ועין יעקב שאותם הוא יכול ללמוד תמיד, ואשרי לו ואשרי חלקו.

אורך ימים בימינה

ואמר רביז"ל שבאמת צריך להבין, לכאורה איך יכול להיות שאדם שלומד והוגה בתורה הקדושה, ידבר אחר כך נגד צדיקים קדושים, והלא המציאות היא שיש כאלה אנשים שהם למדנים גדולים, והם הוגים בתורה בהתמדה רבה, ובכל אופן לאחר מכן הם מדברים על צדיקים קדושים כל דבר אסור, וצריך להבין מהיכן נמשך הדבר הזה, אך זה נמשך מכיון שבשעה שהתנא או הצדיק חידש את התורה שאמר, הוא אמר את תורתו בשני אופנים, בשתי בחינות כמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ע"ב): כי בתורה יש שתי בחינות צדיקים ילכו בה, ופושעים יכשלו בה, שהוא בחינת ימין ושמאל, ימין הוא ענין רוחניות חיות אלקות, ואילו שמאל הוא ענין גשמיות העולם הזה והבליו, ובחינת השמאל שבתורה דהיינו בחינת פושעים יכשלו בה באה לאדם בנקל יותר מאשר בחינת ימין ובבחינה זו נתפסו אותם שדין יהודאין, שלומדים את התורה בבחינת ופושעים יכשלו

בם, והתנא והצדיק שחידש את התורה אמר את התורה בבחינה זו דהיינו של ימין ושמאל, כדי להמשיך גם פרנסה לעולם, כי זה ידוע שאם אין קמח אין תורה, וצריך גם פרנסה כדי לזכות ללמוד תורה, ומכיון שכך אמר התנא את תורתו גם בבחינה זו ובזאת הבחינה נתפסו אותם שדים יהודאין, כי זו בחינת שמאל, ועל ידה יש להם כח לדבר על בחינת הימין, כי כל מטרת הצדיק שהוא בחינת יעקב בלימוד התורה הקדושה הוא ענין הימין דהיינו רוחניות חיות אלקותו יתברך, כי בכל פעם ופעם הוא מחפש את רוחניות חיות אלקותו יתברך מתוך התורה ומתוך העולם, אך יש כאלה שאינם לומדים תורה בבחינה זו, ואצלם הגשמיים הוא העיקר, ולכן הם נופלים לבחינת לבן הארמי, בחינת שמאל, והם חולקים על הצדיקים האמיתיים שכל רצונם וכיסופם הוא רק להדבק בו יתברך, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר שזה היה הויכוח בין רבקה ליצחק, שיצחק אמר שמי שלומד תורה אינו צריך גשמיים כלל, ולכן העדיף לברך את עשו כי רצה שליעקב לא תהיה שום שייכות אל הגשמיים רק יזכה לדבק את עצמו אל התורה הקדושה בלי שום בלבול אחר, אך רבקה שבאה מביתו של לבן הארמי ידעה היטב שאם לא יהיה ליעקב גם גשמיים

לא תוכל התורה להתקיים בידו ולכן אמרה לו שיקח את הברכות, כי לתורה צריכים גם גשמיים, ומי שזוכה ללמוד תורה לשמה זוכה לפרנסה בשפע ויש לו גם גשמיים בלי שהוא צריך לטרוח אחריה וכמו שמספרים שפעם אחת באו צדיק אחד ומגיד אחד לעיר אחת, כל בני העיר באו לשמוע תורה מן הצדיק, ולאחר מכן נתנו לו הרבה כסף, ואילו לאחר דרשתו של המגיד לא נתנו כסף, ולאותו מגיד היתה חלישות הדעת, היתכן?! הלא הוא למדן גדול כל כך! ומדוע לרבי שלא למד... נותנים כל כך הרבה, ואילו לו, לא רוצים לתת, לא היה אותו מגיד יכול להתאפק ונכנס לאותו צדיק לשאול מה פשר הדבר, מדוע לצדיק נותנים כל כך הרבה כסף, ואילו לו אף אחד אינו נותן, ענה לו הצדיק ואמר, כשאני אומר תורה לחסידיי, אני מגלה להם את הקדוש ברוך הוא ומסביר להם שהעיקר בעולם הזה הוא לדבק את עצמו אליו יתברך ולדבק את עצמו אל הרוחניות, ולאחר שהם שומעים תורה כזו נכנס בלבם שהעיקר הוא הרוחניות, וצריכים לדבק את עצמו אל הקדוש ברוך הוא וממילא הם זורקים את הגשמיים שלהם, את כספם, והם מניחים אותו אצלי, אך אתה, כשאתה אומר דרשה אתה מדבר כל הזמן רק על מעלת וחשיבות הכסף, איך שבכסף

איך זוכים להתדבק בו יתברך, וממילא שלח להם הקדוש ברוך הוא גם שפע נשמי, אך אותו אחד שבוכה וצועק שחסר לו כסף ואין לו וכו' וכו', סימן שעיקר מטרתו היא ענין השמאל, שהוא העולם הזה והבליו, ואם כן משם הוא גם לוקח את כוחו לדבר על צדיקים ואנשים כשרים שכל רצונם וכיסופם הוא לדבק את עצמו בו יתברך, ואת זאת אפשר לראות בחוש שכל אותם צדיקים אמיתיים מטרתם היא רק לדבק את עצמם בהקדוש ברוך הוא והם אינם מדברים מכסף והם שונאים את הכסף בתכלית השנאה, כי אין זה רצונם, וכל אותם שמדברים על הצדיקים הקדושים כל מטרתם הוא כסף, איך אפשר לעשות כסף, איך אפשר להוציא מבני אדם כסף וכו', והבוחר יבחר.

הדובר על צדיק עתק

ואומר רביז"ל ודע שזה מכון מאת השם יתברך שהקדוש ברוך הוא מפיל איזה צדיק גדול בפיו של הלמדן היינו הלמדן דובר רעות על הצדיק כדי שהצדיק יקח התורה שבעל פה היינו השכינה מהגלות שבפי הלמדן ומעלה אותה לשרשה וכו', דהיינו כי ראו בחוש שעל כל הצדיקים שבכל הדורות דיברו כל דבר אסור וככל שהצדיק היה גדול יותר כן דיברו

יכולים לבנות ישיבות, ואיך שאפשר להחזיק בכסף תלמידי חכמים, ואיך שאפשר לעשות בו דברים כל כך טובים, ובני אדם השומעים את דרשתך, חושבים בלבם, אם בכסף אפשר לעשות דברים כל כך טובים, מדוע לי לתת אותו לאחרים?! עדיף שישאר אצלי ואני בעזרת השם אעשה בו דברים טובים מאד... נמצא שכאשר האדם אוהו בימין, דהיינו בתורה ובהקדוש ברוך הוא, ברוחניות חיות אלקות, הוא זוכה גם לכחינת שמאל, וזוכה לפרנסה בשפע, וכמו יעקב אבינו שנקרא כך על שם העקב דהיינו שלומד את תורתו לשם ה', על שם הסוף דהיינו לעולם הבא, אבל גם את הברכות הנשמיות הוא זכה לקבל, וזכה לפרנסה בשפע, מה שאין כן אותם שדין יהודאין, אפילו שהם לומדים ויודעים ללמוד, כל עיקר מוחם מונח בכסף והם תמיד בוכים שאין להם כסף, ושהם צריכים כסף, ולא שלמו להם וכו', וממילא הם תמיד עניים וכו', כי אין להם שפע נשמי, ואם נתבונן היטב על הצדיקים הקדושים שהיו בדורות הקודמים נבין ונשכיל שגם הם לא היו עשירים גדולים, וכי להרה"ק מבארדיטשוב זי"ע לא היה חסר פרנסה? וכי להרבי ר' זי"ע לא היה חסר פרנסה? אלא שההבדל היה שעיקר כוונתם היה רק רוחניות חיות אלקות, דהיינו

הרה"ק רבי מרדכי זי"ע ואמר "לי אין אף פעם בזיונות, תמיד יש לי כבוד, ובכל מקום אנשים מכבדים אותי וכו', ופה יש יהודי שכולם מדברים עליו כל דבר אסור, ואני רוצה וחפץ מאד מאד שאם אין לי בעצמי בזיונות, שעל כל פנים יהיה לי חלק ביהודי שיש לו בזיונות ורודפים אותו...", כל כך החשיב את מעלת הבזיונות וכו', ולכן זה שיש לאיש כשר וצדיק בזיונות זוהי מעלה כי על ידה הוא יכול לחבר ספרים המגלים את הקדוש ברוך הוא, ועל כן על כל אלו הצדיקים הקדושים שהיו דבוקים מאד בו יתברך ודברו עליהם כל דבר אסור על ידי זה דייקא וכו' לחבר יותר ויותר ספרים קדושים בנילוי אלקות, כמו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקמרנא זי"ע שהיה עליו מחלוקת גדולה עד מאד, ועל ידי זה זכה לחבר המון ספרים בנילוי אלקות במדרגה עליונה עד מאד וכן הרה"ק רבי יהונתן זי"ע שעבר עליו בזיונות ושפיכות דמים רבים שחשדו אותו במה שחשדו וכו' והיה איש אלקים נורא מאד ורדפוהו עד מאד דייקא על ידי זה זכה לחבר גוזמאות של ספרים עמוקים בפלפולים ולומדות גדול, וספרי דרוש באופן נפלא עד מאד, כמו ספרו ה"יערות דבש" שנתקבל בכל תפוצות ישראל ועוד ספרים רבים, כמו ה"כרתי ופליתי" ו"אורים ותומים" וכו' וכו', ועל כן

עליו יותר כמו למשל על מוהרנ"ת ז"ל שעליו דיברו כל דבר אסור ובזיו אותו בכל מיני בזיונות ועיקר התכלית של זה הדבר היה כדי להוציא את התורה שבעל פה שנפלה בגלות אצל אלה שדיברו ולהעלות אותה לשרשה, ולכן ראו בחוש שכל הצדיקים שדיברו עליהם כל דבר אסור עשו מדיבורים אלו תורה ויחידשו בתורה הקדושה, כמו שמצינו אצל מוהרנ"ת ז"ל שעשה את ספרי הליקוטי הלכות מכל הצרות והיסורים שעברו עליו וגילה דרך כיצד לעבור את העולם הזה ולהיות דבוק בהקדוש ברוך הוא, וזה מה שאמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"א) שכאשר שואלים ומקשים על הצדיק קושיות וכו', הוא עושה מזה ספר של שאלות ותשובות ועל ידי זה נתחדש בתורה והבן, ואף על פי שעל אותם צדיקים קדושים חולקים ומדברים כל דבר אסור צריך לאחוז את עצמו בהם, ומספרים על הרה"ק רבי מרדכי ממשרנוביל זי"ע שהעיר ברסלב היתה שייכת למגידות שלו והיה בא לשם מידי פעם, ופעם אחת בעת שבא לשם ושמע שמדברים על מוהרנ"ת ז"ל כל דבר אסור, שלח אליו שליח מיוחד עם עשרים רובל, שהיה אז סכום עתק, כדי לקנות ממנו ספר, ומוהרנ"ת ז"ל שלח לו תמורת זה ספר "ליקוטי תפילות", והסביר אז

אשרי מי ששומר עצמו לא לדבר על צדיקים קדושים ובורח ממחלוקת לגמרי כי אין זה ענינינו להתערב בדברים כאלו, רק להחזיק מכל צדיק וצדיק ומכל איש כשר, ועל כן פנים אף שאנחנו אין אנו יכולים להיות אנשים כשרים ראוי לנו לקנות את עצמינו באנשים כשרים "זיך קויפין אין ערליכע אידן", על ידי שישתתפו בהדפסת ספריהם, שזה מעלת צדקה עבור הדפסת ספרי צדיקי וזהו הצדקה הגדולה ביותר היא כשנותנים צדקה למען הדפסת הספרים האלה, ולמרות שצדקות אחרות גם חשובות, אך על ידי שמדפיסים ספר יכולים להחיות יהודים רבים מאד, במשך דורות שלמים, וזה מאמרם ז"ל (כתובות ג"ט) איזה צדקה בכל עת, זה הכותב ספרים ומשאילן לאחרים, אשר ביותר זה סובב על הדפסת

ספרי רביז"ל המחיים בני אדם ואפשר לעשות עם הצדקה הזאת טובה ליהודים רבים שנים רבות וארוכות, אשרינו שאנו יודעים מצדיקים כאלה, צדיקים שחולקים עליהם וזוכים להתחזק ולרדת יותר ויותר עד למקומות הנמוכים ביותר, ומעלים על ידי ספריהם את כל אחד ואחד מן הגלות שלו אשרי הזוכה להיות מקורב אליהם, ואשרי הזוכה לעזור להדפיס ולהפיץ את ספריהם בכל העולם כולו, כי מעלת הפצת ספריהם הקדושים של הצדיקים האמיתיים בכל העולם כולו אין לה ערך כלל, ואשרי מי שזוכה למסור את נפשו בפועל ממש ומפיץ את הספרים הקדושים של רביז"ל ותלמידיו הקדושים בכל מקום שרק הולך, שעל ידי זה זוכה להחדיר אמונה פשוטה בבני אדם אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י"ג

זכות גדולה היא כשזוכים פעם בשבוע לכל הפחות לבא ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע, זכות זו גדולה היא מאד ואי אפשר להסבירה כלל ואם בני העולם היו יודעים את גודל הזכות הזו היו בוודאי באים ומתאספים לשמוע שיעור בדברי רביז"ל פעם בשבוע, ומובא במכתב מתלמידו של מוהרנ"ת ז"ל בספר "נתיב צדיק", שכתב שם שכאשר זוכים להתאסף פה בזה העולם ולדבר מרביז"ל זוכים כבר בעולם הזה לשבת בנן עדן, כל כך גדולה מעלת וחשיבות הדיבור מרביז"ל בעולם הזה, והנה עלינו לדעת שרביז"ל הוא רופא, וכשבאים אל רופא מקבלים ממנו מרשם לתרופה שתרפא את החולה ממחלתו, ולכן כל תורה ותורה מליקוטי מוהר"ן וכל שיחה ושיחה של רביז"ל היא מרשם לרפואה והצלחה בחיים, אלא שהאדם חייב להיות המכיר את מקומו, שהוא אחד מהמ"ח דברים שבהם נקנית התורה (אבות פ"ו) כי כשהאדם אינו מכיר את מקומו ואינו יודע מי הוא, אינו יכול ליכות לקנות את התורה בשום פנים ואופן, ובדרך כלל בענין זה בני אדם מועים מאד מאד, הם חושבים שהם ממעים אנשים אחרים, אבל

למעשה הם ממעים את עצמם, כי על האדם להכיר היטב את מקומו ולדעת מי הוא ומה הם מעשיו וכו', ואיך הוא נראה, ומה הוא צריך לתקן וכו', ורק כך יוכל להגיע למשהו, מה שאין כן אם ימעה את עצמו ויעשה רושם על אנשים כאילו הוא חכם וצדיק ואיש כשר וכו', ובאמת אינו כך, הוא אינו ממעה אנשים אחרים כי אם את עצמו, כי בסופו של דבר אם יעשה לעצמו חשבון אמיתי, יזכה להשכיל ולהבין שלא יוצא לו שום דבר ממה שאנשים מכבדים אותו וחושבים אותו לאיש כשר, וכי מה זה משנה מה אנשים בעולם הזה חושבים, העיקר הוא מהו האמת, מה חושבים על האדם למעלה, והיכן הוא באמת נמצא, וכמו שמספרים שפעם אחת יצא המניד ממעזריטש זי"ע עם תלמידיו למייל בחוץ אחר עריכת הסדר בפסח, וכאשר הגיעו לאחד מבתי העיר שמעו כיצד יהודי אחד צועק ובוכה ואומר "תם מה הוא אומר... תם מה הוא אומר...", והתפלאו מאד מדוע הוא בוכה כל כך בפיסקא זו של ההגדה, וכי מה יש כל כך מיוחד במילים, "תם מה הוא אומר", שצריך לבכות בהם כל כך הרבה, שלח המניד ממעזריטש זי"ע אחד מתלמידיו פנימה לביתו

של אותו יהודי, לשאול מה זה ועל מה זה, ואולי הוא צריך משהו, ולכן הוא בוכה וכו', כשנכנס אותו תלמיד לביתו של היהודי, ושאל אותו את השאלה ענה היהודי בתמימות גדולה ואמר, "תאמין לי, אני יהודי פשוט, ואינני יודע בדיוק מה פירושן של המילים בהגדה של פסח, והנה הנעתי לפה, וראיתי שהחכם אומר משהו והרשע אומר משהו, איך אינני יכול להבין מה הם אומרים, ומיד אחריהם ראיתי "תם מה הוא אומר", (תם ברוסית הוא שם, דהיינו למעלה בשמים) והתלהבתי מאד, כי מה החכם אומר ומה הרשע אומר אינני יודע ואינני מבין, אך מה זה משנה, הרי העיקר הוא תם, (שם, למעלה בשמים) מה הוא אומר! (והראה בידו על השמים) ולכן אני בוכה כל כך בפיסקא זו. וכששמע המניד זי"ע את הפשט של אותו יהודי בהגדה התלהב ממנו מאד מאד, כי אכן כך הוא האמת, מה זה משנה מה אומרים פה למטה בעולם הזה, החכם אומר מה שאומר והרשע אומר מה שאומר, אבל מה שמשנה באמת הוא תם (למעלה בשמים) מה הוא אומר, ולכן אסור לאדם להטעות את עצמו כלל, כי גם אם יעשה את עצמו חכם או רשע ואנשים יאמרו עליו מה שיאמרו, בסופו של דבר זה לא משנה, מה שבאמת משנה, מה שבאמת חשוב הוא, מה

אומרים למעלה בשמים, ולכן צריך להיות מכיר את מקומו, ולדעת היטב היכן הוא מונח ומה הם מעשיו וכו', ובאופן הזה יבין שעליו ללכת לרופא, אל הצדיק, ואז יוכל גם להתרפאות, והנה בדרך כלל כשהאדם מונח בבויץ ומגלים לו שהוא בבויץ, הוא מתייאש ואומר מי יכול לצאת מפה, הרי אני תקוע בתוך הבויץ העמוק, וכיצד אוכל להחליץ מן המיצר?! אך כשזוכים להתקרב אל רביז"ל וללמוד את תורתו הקדושה זוכים להבין כיצד אפשר לצאת מהבויץ, כי רביז"ל מגלה לאדם שהוא בבויץ ומצבו בכי רע, אך הוא דואג מיד להוריד לו סולם אל תוך הבויץ ולומר לו, בא, תעלה, אני אראה לך את הדרך איך אפשר לצאת מפה, ועל ידי זה אפשר לזכות לצאת מן הבויץ, ולכן אשר ואשרי הזוכה ללמוד את תורתו של רביז"ל המגלה נוראות נפלאות, סוגיות שלימות, כיצד אפשר להנצל מהבויץ, לחזור בתשובה ולהתקרב באמת אליו יתברך והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ג.

להמשיך השגחה שלימה

ואומר רביז"ל להמשיך השגחה שלימה אי אפשר אלא עד שישכר תאוות ממון, והנה צריך להבין, מה פירוש הענין של "להמשיך

הוא מדריגה גדולה מאד, ולזכות לזה שהאדם יזכה להבין ולהרגיש שהכל מושגח בהשגחה פרטיית, אי אפשר לזכות כי אם על ידי שהוא משבר תאוות ממון.

תאוות ממון

והנה תאוות ממון היא תאוה שהתפשטה אצל כל העולם כולו, וכולם מונחים בה, וכי מי אינו מדבר על כסף, הלא אפילו האנשים שעוסקים בעסקי הקדושה כל הזמן עוסקים בענייני כספים, יש מוסדות וצריך כספים וכספים, ועוד כספים וכו', ואפילו אם אומרים להם שהכסף מגיע מהקדוש ברוך הוא ואין להם לדאוג כל כך, הם אומרים נכון, אך צריך לעשות פעולות כדי להשיג את הכסף וכו', כי כל העולם כולו נפל בתאוות ממון, ומתאוה זו קשה מאד לצאת, כמו שאמר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה י"ב מהבעל תפילה) שהיתה להם קבלה מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא את האדם חוץ מתאוות ממון, כי מי שמונה בתאוה זו מאד מאד קשה לדבר עמו בענייני רוחניות כי כל מוחו נפשו ומאודו קשורים רק בתוך תאוות ממון והוא מבלה את ימיו ושנותיו כדי להשיג כסף וכו', ואי אפשר בשום פנים ואופן להמשיך על עצמו השגחה שלימה דהיינו שיזכה להרגיש בחוש את השגחתו

השגחה שלימה, וכי בשביל מה צריך להמשיך השגחה שלימה, הלא הקדוש ברוך הוא משגיח על כל אחד ואחד והוא צופה כל הנסתרות ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מבלעדי רצונו יתברך, והכל מושגח בהשגחה נוראה השגחה פרטיית וכל צער ועגמת נפש או צרה וכו' שעוברים על האדם הכל בחשבון נורא ונפלא מאד, זוהי המציאות, בין אם האדם רוצה להכיר בה או לא, בין אם זה מוצא חן בעיני האדם או לא, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ואם כן צריך להבין מה פירוש הענין של "להמשיך השגחה שלימה", הלא הקדוש ברוך הוא בוודאי משגיח תמיד על האדם וכו', אך באמת זה שהקדוש ברוך הוא משגיח על האדם הוא ענין אחד, וזה שהאדם יכיר בזה וירגיש את זה דבר שני, ועיקר התכלית של האדם בזה העולם היא שיזכה להמשיך על עצמו השגחה שלימה, דהיינו שיזכה לדעת בידיעה שלימה וברורה שהקדוש ברוך הוא משגיח עליו ואין שום דבר גדול או קטן שנעשה בלי השגחתו יתברך, עד שהאדם יזכה להרגיש את הענין הזה ויזכה לראות כיצד הקדוש ברוך הוא משגיח על כל דבר ודבר, וכיצד הכל נעשה עם כוונה עליונה ממנו יתברך, לזכות לזה

יתברך, אלא אם כן הוא זוכה לשבור מעצמו את תאוות ממון ולזה יזכה על ידי צדקה.

רוחא נחית לשכך חמימא

ואומר רביז"ל ששבירת תאוות ממון היא רק על ידי צדקה כי איתא בזוהר הקדוש (פנחס רכ"ד) רוחא נחת לשכך חמימא דלכא, וכד נחת רוחא לכא מקבל לה בחדוא דניגונא דליוואי, רוחא זה בחינת צדקה, שהוא רוח נדיבה, על ידו מקררין חמימות תאוות ממון, וזה בחינת (תהלים ע"ו) יבצור רוח נגידיים שהרוח ממעט תאוות הנגידות והעשירות, ניגונא דליוואי, זה בחינת משא ומתן באמונה ששמת בחלקו ואינו אץ להעשיר כי הנגינה זה המשא ומתן כמו שכתוב (שם פ"א) שאו זמרה ותנו תוף, דהיינו שתאוות ממון אי אפשר לשבר אלא על ידי שנותנים צדקה כי כתוב בזוהר הקדוש שיורדת רוח כדי לקרר את חמימות הלב, וכשהרוח יורדת אל הלב מקבל אותה הלב בשמחה כמו גיגון של הלוי, והסבר הענין הוא כך, כי לבו של האדם בוער תמיד, כי זהו טבעו של הלב לבעור, אך הוא צריך רוח שתקרר אותו מהבעירה שלו, כי לבעור יותר מדי זה לא טוב (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ח) הן לבעור אל תאוות גשמיות והבלי עולם הזה

שזה בוודאי לא טוב, והאדם יכול להשרף לגמרי מרוב בעירה, והן לבעור אל רוחניות אלקות יותר מדי זה גם לא טוב כי על זה נאמר "פן יהרסו", לכל דבר יש גבול צמצום וזמן, ואסור לצאת ממנו כי אחרת נופלים ונשרפים לגמרי, ולכן צריך רוח שתרד ותקרר את חמימות הלב כדי שלא יבער יותר מדי, והנה רואים במציאות שבני אדם בוערים מאד לתאוות והבלי עולם הזה, והם כמעט ונשרפים לגמרי מרוב תאוות, הן תאוות אכילה, והן תאוות ניאוף, והן תאוות ממון שמתגברות מאד מאד על בני אדם, ואנשים כמעט שישתגעו מהם, וכל זה נמשך לאדם מכיון שאין לו ישוב הדעת, מכיון שהוא אינו מתיישב רגע בדעתו לחשוב מה יצא לו מכל זה, לשם מה הוא רודף כל כך אחר האכילה, אחר ניאוף, אחר כסף וכדומה, ולכן הוא ממשיך לרוץ אחר התאוות וכו', אך כשיורדת על האדם רוח מן השמים, רוח של ישוב הדעת, רוח הקודש, והאדם מתחיל להסתכל על עצמו, והוא חושב ומתבייש, לשם מה לי לרוץ כל כך אחר התאוות, לשם מה לי להתנהג כך וכו', על ידי זה הוא זוכה לקרר את התאוות ממנו, ורוח זו, רוח הקודש, היא כמו ניגון של הלויים בבית המקדש, כי כשהאדם מבלבל ואינו יודע מה לעשות, על ידי שהוא שומע ניגון

תאוות הנגידות והעשירות, כי היא מקררת את האדם מתאוותיו של הבלי עולם הזה ומביאה אותו להיות שמח בחלקו.

שמח בחלקו

ואמר רבינו"ל שחדה זה ששמח בחלקו וזה בחינת קמורת שמקשר חימום לב עם הרוח וזה (משלי כ"ז) קמורת ישמח לב וזה בחינת (דברים ל"ג) ישימו קמורה באפך וכו', דהיינו כי עיקר ביטול תאות ממון תלוי בכך שהאדם שמח בחלקו, וזהו בחינת הקמרת בבחינת ישימו קמורה באפך, דהיינו שהקמורת מקררת את הכעס של האדם, וכידוע סגולתה של הקמורת היתה להעשיר את האדם (עיין יומא כ"ז). ולשמח את האדם כמו שכתוב קמורת ישמח לב, וענין הוא כך, כי כל הסיבה שהאדם נעשה בכעס וברוגז הוא מכיון שרצה להשיג משהו ולא הצליח, הן בגשמיות והן ברוחניות, בגשמיות האדם רוצה להיות עשיר או להיות מפורסם וכו', אך מכיון שהוא אינו מצליח, הוא כועס ומתרגז ושואל ומקשה מדוע לשני יש ולי אין מדוע על השני לא עובר מה שעובר ועלי עובר וכו', אך הקמורת שהוא בחינת הרוח שבאה ממרום וכו', מקררת את האדם משמחת אותו ומעשירה אותו שיהיה שמח

יפה, מתיישבת דעתו עליו והוא נרגע, ואותו הדבר הוא כשהאדם נתון בתוך התאוות בלי ישוב הדעת ויורדת עליו רוח של ישוב הדעת כמו ניגון טוב, על ידי זה הוא נרגע ומבין שאינו צריך לרדוף כל כך אחר התאוות וכו', וכמו שהדבר כן בגשמיות כן הדבר ברוחניות, כי גם לבעור ברוחניות יותר מדי אל הקדושה זה אינו טוב, וכשהאדם מתחיל לצאת מהגבול והצמצום ובוער יותר מדי, הוא מתחיל לאט לאט לאבד את הכיוון, וסוטה מן הדרך הישרה, כי ברוחניות יש לכל דבר צמצום וזמן באופן שבני אדם יוכלו לקיימו, תפילת שחרית זמנה בבוקר, תפילת מנחה אחר הצהרים, ערבית בתחילת הלילה, חצות באמצע הלילה וכו', ואם האדם יתחיל להפוך את היוצרות ויתפלל שחרית אחר הצהרים ומנחה בערב וערבית בבוקר, הרי איבד את הגבול והצמצום הראוי, והוא נוטה מן הדרך הישרה, וכן הוא בכל דבר ודבר ברוחניות, ואותה רוח ממרום, רוח הקודש, רוח של ישוב הדעת, מיישבת את דעתו של האדם והוא מבין שאינו צריך לבעור יותר מדי, שהוא צריך צמצום נכון בכל דבר, ולכל דבר ודבר יש זמן ומידה וצמצום אחר, וזוהי הרוח שבאה ממרום, ועל ידי אותה רוח מקררין חמימות תאוות ממון כי אותה רוח ממעטת את

(ישעיה ל"ב) "והיה מעשה הצדקה שלום", כי בדרך כלל העני מסתובב ממורמר מלא קושיות ומפיקות על הקדוש ברוך הוא והוא אינו מרוצה ממצבו, כי הלא הוא חסר כל ואין לו מאומה, ואילו לאחרים יש, וכשהוא בא לאדם הנותן לו צדקה ומחייה אותו על ידי זה אותו אדם גורם שיהיה שלום כביכול בין העני ובין הקדוש ברוך הוא כי דעתו של העני מתרחבת מכיון שראה שבסופו של דבר משהו מתייחס אליו, ועוזר לו, וכן הוא בכל עזרה אחרת שהאדם מעניק לשני, כגון שעוזר לו בשלום ביתו, או בכל עזרה אחרת, וכמובן מדובר באחד שיכול לעזור לשני ולא שחושב שהוא יודע לעזור והוא מקלקל יותר מאשר מתקן, כי העיקר הוא לעזור לשני באמת, ובזה הוא גורם לבן אדם שלא היה מרוצה ממצבו, ובכה וצעק וכעס וכו', להיות מרוצה ממצבו, באופן שלא יהיו לו קושיות על הקדוש ברוך הוא, ולכן מצוות צדקה בכל פרט ובכל אופן שיהיה היא גדולה מאד מאד ואת חשיבותה אי אפשר לתאר כלל, כי ברגע שהאדם נותן צדקה לאדם אחר הוא מעניק לו את ה"רוח נדיבה" שלו שהיא אותה רוח הבאה ממרום לקרר את חמימות הלב, ועל ידי זה מתיישבת דעתו של האדם והוא נעשה שמח בחלקו כנ"ל ולכן מצוה זו היא המצוה

בחלקו, שיהיה שמח במה שיש לו, ולא יסתכל על אחרים כמו שאמר התם (סיפורי מעשיות מעשה מ') זה עסק שלו וזה עסק שלי, מה יש לי עם אחרים, מה אכפת לי מה יש לאחרים לי יש את שלי ואני שמח בחלקי, ועל ידי זה ממילא מתבטלת מן האדם חמדת תאוות ממון, וכמו שהדבר כן בגשמיות כך הוא ברוחניות כי גם ברוחניות נעשה האדם בכעס כשהוא רוצה לגדול להצליח וכו', והוא אינו יכול, ואז הוא מקנא בשני מדוע הוא מתפלל יותר טוב ממני, מדוע הוא לומר יותר ממני, ועל ידי זה בא לכלל כעס וקפידה, אך אותה בחינת קטורת שהיא הרוח היורדת ממרום מיישבת את דעתו ועושה אותו שמח בחלקו, שידע שזה הוא, כך הקדוש ברוך הוא רוצה שהוא יהיה, ואין לו להסתכל על אחרים כלל, זה העבודה שלו וזו העבודה של אחרים, ומה לו ולאחרים, ועל ידי זה מתיישבת דעתו עליו, והוא שמח בחלקו תמיד.

והיה מעשה הצדקה שלום

והנה מצוות הצדקה היא מצוה גדולה מאד מאד, כי על ידי שזוכים לתת צדקה זוכים לעשות שלום בין העני ובין הקדוש ברוך הוא כביכול, כמובא בזוהר הקדוש (עין זוהר חדש רות צ"ב:) וכמו שכתוב

הגדולה ביותר, ועל ידי שנותנים את בחינת ה"רוח נדיבה", לאחר על ידי זה זוכים להמשיך השגחה וזה בחינת משיח כמ שכתוב (ישעיה ב') ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וזה בחינת (איכה ד') רוח אפינו משיח ה', כי כפי ביטול העבודה זרה של חמדת הממון כן יתבטל חרון אף מן העולם, ויתגלה בחינת חסד שהוא בחינת משיח כמו שכתוב (תהילים י"ח) ועושה חסד למישחו ועל ידי זה יתמשך הדעת שהיא בחינת מבנין הבית בבחינת (תהילים ה') ואני ברוב חסדך אבוא ביתך וכו', כי הנה הענין של צדקה וחסד הוא הדבר הגדול ביותר שיכול להיות, מכיון שעל ידי צדקה וחסד ממשיכים על עצמו השגחה ומגלים את הקדוש ברוך הוא בעולם, וזה היה גם ענין בית המקדש, וענין הקרבנות לחיות ביחד עם יהודי שני וכמו שאנו מוצאים במיוחד בקרבן פסח שהיה תלוי דווקא בחבורה, וכמו שכתוב במשנה שהיו מפשימים אותו "ידו על כתף חבירו", דהיינו כי כל אחד עזר לשני וכו', כי עיקר הקרבן הוא ענין הצדקה והחסד, שהאדם מתחשב בשני וכו', ובחסד יש כמה וכמה בחינות יש בחינת צדקה של כסף, עזרה כספית לאנשים הנצרכים אליה, ויש גם חסד של חיוזק ואימוץ, כי אם רואים אדם שבור וכו', מצוה

לחזקו ולאמצו ולדבר על לבו ולגלות לו את השגחתו יתברך, שעל ידי זה זוכים להמשיך על עצמו השגחה נוראה ונפלאה מאד אשרי לו.

התגלות התורה של לעתיד לבא

ואומר רביז"ל שזה בחינות התגלות התורה של לעתיד לבא כמובא בזוהר (פ' בעלותך קנ"ב:) שלעתיד יתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה, כי התורה הנמשכת מבחינת עתיק היא התורה הגבוהה ביותר, כי בכל בחינה וספירה יש תורות, כנגד כל הספירות וכל המדרגות וכו', אך תורתו של משיח תהיה תורה מעתיק הנבוהה יותר מכל התורות שאמרו שאר הצדיקים, כי היא תגלה את אלקותו יתברך בגילוי נורא ונפלא מאד עד שכל אחד ואחד יזכה לראותו יתברך מכל דבר ודבר בבחינת (שמות פ"ו) זה אלי ואנוהו, ובתורה זו לא יהיה צריך להלביש שום לבושים והסתרות בדרושים וכו', אלא רק גילוי אלקות, רק בחינת ימין, באופן פתוח, אך כל זה יהיה כשיתגלה משיח צדקינו במהרה בימינו, והנה אצל משה רבינו ע"ה אנו מוצאים שבני ישראל זכו להשגה זו בשעה שעברו את ים סוף ואמרו זה אלי ואנוהו כי הגילוי

אלקות היה אז כל כך גדול, עד שכל אחד ואחד ראה והרגיש אותו יתברך בכל מקום ומקום, וכשיבוא משיח, מה שהיה הוא שיהיה, שהוא בחינת התגלותו של משה רבינו ע"ה ואז יזכו עם ישראל לאותה מדריגה, גילוי אלקות באופן פתוח בלי שום לבושים כלל וכלל, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר (הלכות עירובי תחומין ה"ח) שעתה בעת הזאת לפני ביאת משיח צדקינו אי אפשר לדבר מענין ההשגות הללו באופן פתוח, כי אין העולם מבין ומשיג דברים שכאלה, אך כשיבוא משיח צדקינו אז תתגלה אלקותו יתברך בגילוי נורא ונפלא כזה עד שכולם יראו ירגישו וידבר רק מאלקותו יתברך, פשוט לא יהיה שום דבר אחר רק גילוי אלקותו יתברך וכולם ידברו רק מזה.

ויוֹרֵד עֵז מִבְּמַחָה

ואומר רביז"ל שהחכם והצדיק עולה עם הנשמות בבחינת (משלי כ"א) עיר גבורים עלה חכם, ועל ידי זה ויורד עז מבמחאה, דהיינו כי כל אלו הבני אדם הבאים לחכם הדור כל אחד ואחד יש לו איזה רצון, והצדיק לוקח כל הרצונות ועולה עמהם ואחר כך ויורד עוז מבמחאה, והענין הוא כך, כי רואים בחוש במציאות שכל אחד ואחד יש לו רצון אחר, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג"ה.) "כשם

שפרצופיהן שונות כך דיעותיהן שונות", ולכן אנו מוצאים שלכל אחד ואחד יש רצון אחר, הן בגשמיות והן ברוחניות, בגשמיות רואים שכל אחד נמשך למשהו אחר, זה רוצה להיות אופה, והשני רוצה להיות נגר, והשלישי רוצה להיות פחה, והרביעי רוצה להיות נהג וכו' וכו', לכל אחד ואחד יש משיכה למשהו אחר, וכדרך כלל מי שנמשך למקצוע אחד אינו רוצה את המקצוע השני, וזהו דבר שרואים במציאות, וכמו שהוא כך בגשמיות כך הוא ברוחניות, דהיינו כי גם ברוחניות יש לאדם כל מיני רצונות, יש אחד שרוצה להיות ראש ישיבה, והשני רוצה להיות רבי ומנהיג, והשלישי רוצה להיות מלמד והרביעי רוצה להיות רב וכו', שהם ענינים רוחניים, ויש להם תכניות שלימות כיצד להגיע למה שהם רוצים וכו' וכו', וכדרך כלל הם מכלים את ימיהם בדמיונות של הבל ושמות וכל אחד ואחד מנסה להגיע אל מה שיש לו רצון אליו, אך כשהם זוכים לבא אל הצדיק והצדיק לוקח את הרצונות שלהם ומעלה אותם ומוריד מלמעלה תורה והשגחה עליהם, ומגלה להם את אלקותו יתברך, על ידי זה נפתחים עיניהם והם רואים ששכחו בכל התכניות שלהם להכניס את הקדוש ברוך הוא, כי על ידי תורת הצדיק נודע לאדם, שכל התכניות והדמיונות

שלו, הם שמות והבל, ובשביל מה לו לרצות כל מיני שמויות, עדיף שירצה רק את הקדוש ברוך הוא וכפי שהקדוש ברוך הוא ירצה כך יהיה, כי הקדוש ברוך הוא בוודאי ימשיך לו פרנסה בשפע אם יהיה דבוק אליו, וירצה רק אותו יתברך, ואם הקדוש ברוך הוא ירצה שהאדם יהיה ממונה רב וראש ישיבה וכו', כבר ממילא יעשה שיהיה כך, אך אם לא, מה לו לאדם לדחוף את עצמו לכל מיני דברים שכאלה ולהכניס עצמו בשמויות, עדיף לו לרצות רק את רצונו יתברך, ואיך שהקדוש ברוך הוא ינהיג עמו כך יקבל, ויהיה בשמחה, זה הגילוי של הצדיק המוריד השגחה לכל אחד ואחד ומגלה לכל אחד ואחד את הקדוש ברוך הוא עד שהאדם משליך ממנו את הדמיונות השמותים וההבלים שנדבקו בו, ומדבק את עצמו רק אליו יתברך.

פ"ג ת"א

ואומר רביז"ל שעל ידי המשכת התורה נמשך השגחה כי התורה היא מ'צ'ת'א' מ'ע'מים נ'קודות ת'ג'ין א'ז'תיות, כי מכך מורכבות כל המילים שבתורה, שהם בחינת תלת גוונים דעינא וכת עיין, שהם בחינת האבות וכו', שהם אברהם יצחק יעקב דוד, ד' רגלי המרכבה, כי אותיות התורה והנקודות

והמעמים והתנין הם כנגד הד' אבות שהם רגלי המרכבה והם בחינת עיין שהמשיכו את השגחת הקדוש ברוך הוא בעולם, נמצא כשהחכם מביא תורה נמצא שמביא כח הראות של השגחת השם יתברך עלינו, וזהו ענין השבת כמו שמביא רביז"ל כמה וכמה פעמים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"ז ועוד בכמה מקומות) כי שבת הוא תלת גוונים דעינא וכת העיין דהיינו השלשה צבעים שבעיין וכת העיין שהוא השחור שבאמצע העיין, וזהו מעלת גדולת שבת קודש שהיא כח הראות כביכול דהיינו שמי שנכנס אל קדושת שבת זוכה להמשיך על עצמו את הסתכלותו של הקדוש ברוך הוא, דהיינו את השגחתו, ולכן על ידי מצוות שבת אפילו אם האדם הוא עובד עבודה זרה וכו', יוכל לחזור בתשובה, כי על ידי שממשיך עליו את השגחתו יתברך ממילא תתבטל העבודה זרה והבן, ובאמת כשאדם זוכה שהשגחתו של השם יתברך נמשכת עליו, על ידי זה הוא זוכה להיות עניו באמת, ובענין זה טועים בני האדם מאד מאד, כי חושבים שמי שמשפיל את עצמו והולך בבגדים קרועים ובלואים וכו', ויושב למטה הוא העניו האמיתי, ואילו זה שהולך במלבושי כבוד ויושב למעלה במקומו וכו', הוא בעל גאווה גדול, ולפעמים הענין הוא

הפוך לגמרי, לפעמים מי שיושב למעלה במלבושי כבוד, הוא עניו אמיתי, ואילו זה שיושב קרוע ובלוא, נהנה מכך שאנשים חושבים שהוא עניו, ובאמת הוא בעל גאווה גדולה, כי הענוה והגיאנות אינם תלויים בדברים חיצוניים הקשורים לאדם, הם תלויים, בדברים פנימיים, דהיינו כפי שהאדם מכניס בעצמו את אלקותו יתברך כפי זה יש בו יותר ענוה, ולכן ככל שהאדם זוכה להיות מקורב יותר אל הצדיק ושומע ממנו בכל פעם תורה וכו', על ידי זה ממשיך על עצמו השגחה ועל ידי זה זוכה לענוה אמיתית, כי כל אחד כפי קירובו אל התורה כן השגחת השם יתברך עליו, וכן מידת ענוותנותו, והנה עיקר הראיה של האדם תלויה באור ישר ואור חוזה, דהיינו במה שהוא מסתכל, ובמה שהוא מקבל חזרה אל מוחו, ולכן לפעמים כשעובר דבר במהירות לפני עיני האדם, אף על פי שבמציאות ראה האדם את מה שעבר, אך לא היה מספיק זמן כדי שהאדם יוכל להעביר זאת למוחו, ולהבין מה שראה, וממילא אין ראיה זו נקראת ראיה, כי עיקר הראיה היא שהאדם יודע מה שראה, והנה בחינת האור ישר, דהיינו ההסתכלות של הקדוש ברוך הוא על העולם קיימת תמיד, כי הקדוש ברוך הוא משגיח על כל

דבר ודבר ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אך עיקר השלימות, שהאדם יסתכל גם הוא חזרה עליו יתברך, שזה נקרא השגחה שלימה, דהיינו שהאדם זוכה להסתכל בחזרה עליו יתברך, ולזה אי אפשר לזכות כי אם כשזוכים ללמוד את התורה הקדושה ולכן ילד יהודי כשהוא זוכה להתחיל ללמוד את התורה הקדושה מיד נכנס בו ענין ההשגחה, גילוי אלקותו יתברך, כי לומד על בריאת העולם ועל נח ואברהם אבינו וכו', והוא מרגיל את עצמו להסתכל עליו יתברך, ואחר כך לומר את המצוות ופירושן אשרי לו ואשרי חלקו, וממילא הקדוש ברוך הוא מסתכל עליו, והוא גם הוא מסתכל על הקדוש ברוך הוא ויש בחינת השגחה שלימה, מה שאין כן רחמנא ליצלן כשהאדם אינו מסתכל על הקדוש ברוך הוא וכופר בו רחמנא ליצלן על ידי זה מסיר ממנו את ההשגחה השלימה, דהיינו שהקדוש ברוך הוא ממשיך להסתכל עליו, ולהשגיח על מעשיו בין אם הוא רוצה זאת או לא, אך הוא אינו זוכה להרגיש זאת, הוא אינו זוכה לראות זאת ועל ידי זה הוא חי חיים מרורים וחושב שהכל הפקר, ועיקר השלימות לזכות להגיע בזה העולם הוא להמשיך על עצמו השגחה שלימה, שהוא יסתכל אליו יתברך והקדוש ברוך

הוא יסתכל עליו, שזה בחינת אור ישר ואור חוזר.

תיקונא דמרכבתא

ואומר רבינו"ל שזה בחינת תיקונא דמרכבתא עילאה ומרכבתא תתאה, ובאמת ענין זה הוא עמוק עמוק מי ישיגנו וכו', אך אנו נסביר פה את הענין בפשטות כדי שנוכל להבינו בפשיטות, כי כמו בגשמיות שיש רוכב ויש נרכב כך יש ברוחניות, דהיינו כמו בגשמיות למשל כשהאדם רוכב על חמור וכו', האדם נקרא רוכב, והחמור נקרא נרכב, היינו מרכבה, כי המרכבה היא הנושאת את הרוכב עליה, וכמו כן הוא ברוחניות למשל לגבי הגוף והנשמה של האדם, הנשמה היא הרוכב, והגוף הוא המרכבה שלה, כי היא רוכבת עליו, וכך צריך להיות, אך אם הוא להיפך לפעמים, דהיינו שהגוף רוכב על הנשמה, כשהגוף שולט על הנשמה, אז הוא נדמה כמו שהחמור רוכב על האדם... שהוא בוודאי צחוק גדול... כי בדרך כלל הגדול והחשוב יותר רוכב על הקטן יותר המפל לו, והוא נושא אותו, וכן הדבר הולך למעלה למעלה במעלות גבוהות ברוחניות אלקותו יתברך, כי חכמינו הקדושים אמרו (כ"ר פ' ויצא) שהצדיקים נקראים מרכבתו של

מקום, דהיינו שהצדיקים זיכנו את עצמם כל כך עד שהם זוכים להיות מרכבה לגבי גילוי האין סוף ברוך הוא, כי מרוב שזכנו את עצמם, וטהרו את מוחם, והם חושבים כל הזמן רק ממנו יתברך, ורק כיצד זוכים לגלות אותו וכו', על ידי זה הם זוכים להעשות מרכבה להקדוש ברוך הוא, כי הקדוש ברוך הוא כביכול רוכב עליהם, ועל ידם הוא מתגלה בעולם, וכשם שהדבר כך בענין הזה, כך הוא בעוד הרבה דברים כי בעולמות העליונים יש מרכבה וכו', וכל עולם יותר תחתון הוא מרכבה לעולם שמעליו, ויש בחינת מרכבתא עילאה, המרכבה העליונה, של גילוי אלקותו יתברך, ויש בחינת מרכבתא תתאה, המרכבה התחתונה, דהיינו שיכול בעולם הזה להסתובב אדם שכל מוחו דבוק בו יתברך ואפילו פה בגשמיות וכו', מתהלכת מרכבתו של מקום, כי הוא יהודי של עולם הבא, יהודי שכל מוחו ומחשבתו דבוקה בו יתברך, וממילא יש לו יתברך אצלו משכן, נמצא שכל העולמות הם מרכבה לגבי האור אין סוף ברוך הוא וככל שהעולם הוא יותר תחתון הוא מרכבה לגבי העליון, אשר זה נקרא בחינת אורות וכלים, דהיינו שהאור העליון יש לו כלי להכנס לתוכו בעולם התחתון, כי התחתון הוא מרכבה וכלי לגבי האור של

העליון וכו' וכו', ובאמת גם הכלים הם אורות, אך לגבי האור שלמעלה מהם הם נקראים כלים, וכו', כי הם כלים לגבי גילוי אלקותו יתברך וכן הוא בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, בכל פרט ופרט מפרטי הבריאה כולה, וזהו המדריגה הכי עליונה לזכות לזה להיות בטל ומבוטל אל האין סוף ברוך הוא, עד שיהיה נעשה המרכבה.

סודן של הצדיקים

וזהו הסוד הגדול של הצדיקים הגדולים שיכולים לעבור את

העולם בשלום ואינם שמים לב לכל מה שעובר עליהם ולכל מה שמדברים עליהם מה שמדברים וכו' וכו', כי הם זוכים להיות מרכבתו של מקום, והם זוכים לגלות את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, ולכן אפילו שמדברים עליהם כל דבר אסור אין זה עושה עליהם רושם כלל, כי כל מחשבתם דבוק בו יתברך, והם יודעים שבסופו של דבר יצאו מהעולם הזה ושם יתגלה מי היה הצדיק ומי היה זה שדיבר עליו כל דבר אסור וכו', אשריהם ואשרי חלקם ואשרי הזוכים להדבק בהם ולהתקרב אליהם.

ליקוטי מוהר"ן חלק אי סי' י"ד

מכיון שהוא אינו יודע כיצד לתת לעצמו עצה, מה לעשות, כיצד להתנהג וכו', ולכן הוא אינו שלם עם עצמו (שלום ושלם הוא באותה הבחינה ממש), פעם רוצה האדם ללמוד כל היום, ופעם הוא רוצה להתפלל כל היום כולו, ואחר כך הוא מתיישב בדעתו שאולי כדאי לו לקיים מצוות כל היום, ואחר כך הוא מתחרט ורוצה ללכת לעבוד כל היום, והוא מכולכל לגמרי ואינו יודע בדיוק מה לעשות, וכל זה הוא מחמת שאין לו שלום עם עצמו, והוא אינו זוכה להיות שלם עם עצמו, וכל זה הוא מכיון שאין לו שלום עם הקדוש ברוך הוא כי כשהאדם בשלום עם הקדוש ברוך הוא ממילא יהיה לו שלום ויהיה שלם עם עצמו ועם כל העולם כולו, וידע שלכל דבר ודבר יש זמן ועת, יש זמן ללמוד, זמן להתפלל, זמן לקיים מצוות, זמן לעבוד וכו', ואין האחד סותר את השני כלל, וכמו שכתוב בשולחן ערוך (או"ח סי' רל"א) על הפסוק (משלי ג') בכל דרכיך דעהו, דהיינו שהאדם צריך למצוא את הקדוש ברוך הוא בכל מקום ומקום ומכל דבר ודבר, הן בעסקים גשמיים והן בעסקים רוחניים, תמיד צריך למצוא את הקדוש ברוך הוא, ולכן כשרוצים להמשיך שלום בעולם,

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב ז"ע זהו דבר גדול מאד מאד אשר עתה כשאנו עדיין מלובשים בלבוש גשמי איננו יכולים להשיג זאת כלל, רק לאחר שנפשינו מעלינו את הגוף הגשמי והחומרי אז נוכל לראות ולהבין מי הוא רביז"ל ומה הם תורתיו וכו' ולהיכן רצה להביאנו, אך כשאנו עדיין בעולם הזה קשה מאד להשיג זאת, ולכן זוהי זכות גדולה שפה בעולם הזה מתאספים אנשים בכל פעם לדבר מתורתו של רביז"ל, כי כשזוכים ללמוד את תורתו של רביז"ל וכפרט כשזוכים להתבודד עליה ולקיים את עצותיו הקדושים של רביז"ל על ידי זה אפשר עוד בזה העולם לזכות להרגיש קצת מהו ומי הוא רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ד.

להמשיך שלום בעולם

בתורה זו מדבר רביז"ל מהענין כיצד זוכים להמשיך שלום בעולם, והנה אנו רואים שכל העולם כולו מלא מחלוקת, איפה שנסתכל ולהיכן שרק נלך נראה שהעולם כולו מלא מחלוקת, ואפילו האדם בעצמו מלא מחלוקת על עצמו,

תמיד, והסימן המובהק לזה הוא כשהאדם אינו מפחד מאף אחד רק רק ממנו יתברך, וזה עיקר התכלית שהאדם צריך להגיע אליה בעולם הזה לדעת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולפחד רק ממנו יתברך, ואדם המפחד רק ממנו יתברך ממילא יהיה בשלום עם כל אחד ואחד, כי בכל דבר ודבר שיעשה ינסה למצוא אותו יתברך, ויתרחק ממחלוקת ככל שיוכל, כי עיקר מטרתו היא לדבק את עצמו אליו יתברך והוא מפחד רק ממנו יתברך ולא מאף אחד אחר אשרי לו.

תורת חסד

ואומר רבינו"ל ואי אפשר להעלות את הכבוד אלא על ידי תורת חסד, ותורת חסד אמרו חכמינו הקדושים (מכה מ"א:): זהו הלומד תורה על מנת ללמדה, דהיינו כי עיקר כבודו יתברך בא על ידי שהאדם לומד תורת חסד דהיינו תורה על מנת ללמדה לאחרים, כי עיקר לימוד התורה הקדושה הוא כשהאדם זוכה ללמוד תורה לשם שמים, ובוודאי כשהאדם אינו זוכה עדיין ללמוד תורה לשם שמים, אלא לומד שלא לשמה גם זה טוב מאד, ועדיף מאשר לא ילמד כלום, כי בוודאי אפילו כשהאדם לומד תורה בשביל עצמו זה גם כן טוב, אך כשהאדם זוכה והוא לומד

צריכים קודם כל להמשיך שלום בעולמו, דהיינו לאדם בעצמו, שיהיה שלם עם עצמו וידע מה הוא רוצה וכיצד להתנהג וכו', ואחרי שהאדם זוכה להמשיך שלום לעצמו, הוא צריך לראות שיהיה לו שלום עם אשתו, ואף על פי שהם שני הפכים שונים, ואינם חושבים אותו דבר וכו', בכל אופן צריך להשתדל מאד שיהיה שלום בין האדם ובין אשתו, וכן בין האדם ובין הוריו ואחיו ואחיותיו וכו', שיהיו כולם בשלום, וכן שיהיה שלום בין אדם לחבירו וכו' וכו', אך לזה זוכים רק כשזוכים להעלות את כבוד השם יתברך לשרשו היינו ליראה כמו שכתוב (דברים כ"ח) ליראה את השם הנכבד, דהיינו שכל אחד ואחד צריך להכניס בעצמו את עצם עצמות אלקותו יתברך, לידע בידיעה ברורה שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכל מה מחשבתו צריך רק לחשוב מהקדוש ברוך הוא, כי זוהי המציאות, שאין בעולם שום מציאות אחרת חוץ ממנו יתברך, ועל ידי שהאדם זוכה להכניס בעצמו ידיעות אלה הוא זוכה אל מידת היראה האמיתית דהיינו שהוא ירא רק ממנו יתברך ואינו מפחד מאנשים אחרים כלל, וזהו הסימן שהשכינה נמצאת אצלו, כי אדם הזוכה לחשוב כל הזמן ממנו יתברך ומדבק את עצמו רק אליו יתברך זוכה שהשכינה שורה אצלו

כולו ויקרב אנשים אל השם
יתברך, אשרי ואשרי הזוכה ללמוד
את תורתו באופן זה.

כבודו יתברך

ואומר רביז"ל שעיקר כבודו של
הקדוש ברוך הוא, הוא
כשהרחוקים מתקרבים אליו
יתברך, כשכני אדם שהם מחוץ
להקדושה מקרבין את עצמם
לפנים מהקדושה הן גרים שמגיירין
הן בעלי תשובה שגם הם היו
מבחוץ וכשמקרבין ומכניסים אותם
לפנים, דהיינו אל הקדושה, זהו
כבודו, וכמו שאומר הזוהר הקדוש
על יתרו, שכאשר יתרו זכה
להתקרב אליו יתברך התייקר
והתכבד שמו של הקדוש ברוך
הוא מאד מאד (עיין זוה"ק יתרו ס"ט).
כי יתרו היה כומר לעבודה זרה,
ולא סתם כומר פשוט, אלא כומר
שעבד את כל העבודות זרות
שבעולם, וכשאדם כזה שכבר היה
מונח בכל הזוהמות והמינופות
שבעולם זכה לצאת משם
ולהתקרב אליו יתברך אין לתאר
ואין לשער את גודל השעשוע
שהיה למעלה, וכבודו של הקדוש
ברוך הוא נתגדל ונתייקר מאד
מאד, וענין זה הוא כמשל לאדם
אחד שאיכד את בנו, ובוודאי
צערנו הוא גדול מאד מאד, והוא
מחפש ודורש ומבקש היכן בני,
להיכן נעלם, ובוודאי כשנודע

תורה על מנת ללמדה לאחרים אין
עוד מצוה גדולה יותר מזה, ולימוד
זה נקרא תורת חסד, כי על ידו
הוא עושה חסד עם אחרים,
ובאמת חסד זה אינו דווקא עם
אחרים, חסד זה יכול להעשות עם
האדם בעצמו, תלוי רק איך הוא
לומד תורה, כי כשהאדם יודע
בכירור שאין שום מציאות בלעדו
יתברך כלל, והוא לומד תורה על
מנת ללמוד כיצד לעבוד אותו
יתברך ולקיים את רצונו, גם זה
הוא לימוד בבחינת תורת חסד
דהיינו שהאדם עושה חסד עם
עצמו ומלמד את עצמו כיצד
לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כי
בלימוד התורה אפשר ללמוד בשני
צורות, אפשר ללמוד סתם דהיינו
בשביל עצמו או כדי להתכבד וכו',
ואפשר ללמוד כדי לגמול עם עצמו
חסד דהיינו ללמד את עצמו כיצד
לעבוד את הקדוש ברוך הוא
באמת ולקיים את רצונו יתברך,
וכמו שאנו מוצאים שהלל הזקן
אמר שהוא הולך לגמול חסד עם
עניה זו והתכוין לגופו דהיינו
שהלך לגמול עמו חסד, ולתת לו
אוכל, או לרחצו וכו', נמצא
שהאדם יכול לגמול חסד גם עם
עצמו והכל תלוי באיזה צורה
האדם לומד, ובוודאי ללמוד תורה
על מנת ללמדה לאחרים גם זה
הוא תורת חסד, דהיינו שהוא
לומד את תורתו של השם יתברך
על מנת שיזכה לגלותו לכל העולם

לאדם שבנו נפל בשבי, צערו ודאגתו גדולה מאד, וכשהוא יודע שבנו נפל בשבי אצל רוצחים גדולים, בוודאי שהוא דואג ומצטער מאד, עד שאי אפשר להסביר את הצער הזה לאף אחד, וכשהבן זוכה סוף כל סוף לצאת מן המיצר ומשתחרר מן השבי, יש שמחה גדולה מאד מאד לאביו, ומרוב שמחה הוא אינו יודע כיצד להביע את שמחתו וכיצד לרקוד וכו' וכו', כי בן שהיה במקום שנראה כאבוד לגמרי, והיה נראה כאילו שאין שום סיכוי שאותו בן יחזור משם, ובכל אופן זכה הבן לצאת משם ולחזור לאביו, הרי אין שמחה גדולה יותר מזו, וכשם שהוא בגשמיות כך הוא ברוחניות כביכול ולכן כשאדם שהיה רחוק מאד מאד לפני כן זוכה וחוזר והתקרב אליו יתברך דבר זה גורם למעלה שעשועים גדולים מאד מאד וכבודו יתברך נתגדל ונתייקר.

הכבוד בגלות

ואומר רבינו"ל ועכשיו הכבוד בגלות, כי עיקר הכבוד אצל העכו"ם ואנחנו בני ישראל שפלים ונבזים, כי זוהי המציאות, דהיינו שעכשיו נמצאים עם ישראל בגלות וכל הכבוד נמצא אצל הגויים, להם לא חסר כסף, להם לא חסר כבוד, ויש להם מכל טוב, ואילו על עם

ישראל צוחקים, ולא רק שצוחקים על עם ישראל אלא לועגים להם, עד שיש כינוי בינלאומי ליהודי, כינוי בכל השפות, שהגויים מכנים יהודי בשם "יהודי מלוכלך", ולמרות שהמציאות היא שלא היהודי מלוכלך אלא הגוי, כי על עם ישראל נקרא שמו של הקדוש ברוך הוא, כמו שפירש רש"י בפרשת פנחס (במדבר כ"ו פסוק ה') לפי שהיו העכו"ם מבזין אותם ואומרים, מה אלו מתייחסין על שבטיהם כסבורים הם שלא שלטו המצריים באמותיהם, אם בגופם היו מושלים, קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקדוש ברוך הוא שמו עליהם ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה לומד מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם עיין שם, כי בני ישראל נקרא שמו של הקדוש ברוך הוא בשם כמו שכתוב החנוכי הפלאי וכו', שיש י"ה בשם כי כל יהודי ויהודי יכול להעיד מיהו אביו ומי הוא אמו ומי הוא סביו וכך למעלה בכל הדורות, כולם, דבר שגוי אינו יכול לעשות, כי הגוי אף פעם אינו יכול להיות בטוח מי הוא אביו ומי סביו וכו', אך למרות זאת, למרות שהגוי הוא המלוכלך בכל מיני טינוף וזיהום וכו', הוא מכנה את היהודי שנשמתו נמשכת מעצם האצילות בשם "מלוכלך", וזאת מכיון שהגוי שהוא כולו רע, כולו חושך, אינו יכול לסבול את האור בשום פנים ואופן ולכן הוא מכנה את היהודי

בשמות וכו', ואותו הדבר הוא ככל שהקדושה מתגברת והולכת, כי הסימן לקדושה גדולה הוא כשצוחקים מזה, ולכן הגויים צוחקים מכלל ישראל, ובכלל ישראל החילוניים צוחקים מהדתיים, ואצל הדתיים צוחקים זה מזה וכו' וכו', וכולם צוחקים על חסידי ברסלב וכן בתוך ברסלב גם כן צוחקים וכו' וכו', כי ככל שהקדושה גדולה יותר מתגבר הצחוק והליצנות וכו'. כי כך הוא בימי הגלות שעל הקדושה צוחקים, ולכן כבודו של הקדוש ברוך הוא נמצא בגלות, כי במקום שיכבדו את הקדושה, צוחקים ממנה ועושים כל מיני ליצנות וצחוק מהאנשים שאוחזים באמת הקדושה, אשר זה עיקר הגלות המרה והקשה שעושים ליצנות מכל דבר שבקדושה.

לעתיד לבא

ואומר רביז"ל ולעתיד לבא שיתגלה כבודו מבין החושך כמו שכתוב (ישעיה מ') ונגלה כבוד ה' וכו' כי אז ימו כולם לעבדו שכם אחד, אז יאמרו בגויים לכו ונלכה באור ה' (שם ב') וכבוד נקרא אור כמו שכתוב (יחזקאל מ"ג) והארץ האירה מכבודו, דהיינו לעתיד לבא שיהיה גילוי אלקות גדול מאד ויתגלה כבוד השם, אז יראו את חשיבות ומעלת ישראל וכבר לא

יעשו צחוק וליצנות מהם, אלא הגויים בעצמם ירצו להיות קרובים לעם ישראל ושיהיה להם שייכות עמהם, כי אז יראו את גודל כבודו יתברך ואת מעלת וחשיבות נשמות ישראל, ואז כל הגויים ירצו ללכת באור ה' וירבו להדבק לעם ישראל, ואותו הדבר יהיה בתוך עם ישראל, דהיינו כל יהודי ויהודי ירצה להיות קרוב יותר לאיש כשר, וכן האיש כשר ירצה שיהיה לו שייכות גדולה לצדיקים גדולים וכו' וכו', וכך כל אחד ימשך לקדושה יותר גדולה וכו' עד שיזכו כולם להיות בטלים ומבוטלים אליו יתברך, והנה מדברי רביז"ל מובן שכל זה יהיה רק כשמשיח יבוא דהיינו רק אז יתגלה כבודו יתברך ויוכלו לזכות לכך בשלימות, אך כשהאדם זוכה עוד בחיים חיותו היום לפני שמשיח הגיע להכניס בעצמו את הגילויים האלה הוא יכול להמשיך על עצמו את האור הזה ולחיות חיים ערבים ונעימים, ההבדל היחיד הוא שבעת ביאתו של משיח יכבדו מאד אדם כזה שזכה להמשיך על עצמו אור גדול ונערב כל כך, ואילו עתה סובל אותו אדם בזיונות וחרפות וכו', אך מי שזוכה באמת להמשיך על עצמו את האור הנדול והנפלא הזה אין לו להסתכל כלל וכלל על כל מה שעובר עליו אלא להמשיך בעבודתו הקדושה אשרי לו ואשרי חלקו.

יפוצו מעיינותיך חוצה

ואומר רביז"ל ואי אפשר לקרב את הגרים עם בעלי התשובה אלא על ידי תורה כמו שכתוב (משלי ה') יפוצו מעיינותיך חוצה, שצריך להשקות אותם שהם מבחוץ להודיע להם הדרך ילכו בה, דהיינו שצריך למסור את נפשו פשוטו כמשמעו להפיץ את תורתו של רביז"ל בחוץ ולגלות אותה לכל העולם כולו, ורק על ידי כך יכולים לקרב את עם ישראל אליו יתברך, וברוך השם שאנו זוכים לעסוק בזה יותר מעשרים וחמש שנה וכו', וברוך השם אנשים זוכים להתקרב ולידע מספריו הקדושים של רביז"ל, ולמרות שהיום לפני שמיחה בא צוחקים על בני אדם המקרבים אנשים אל דעת רביז"ל ומפיצים את ספריו, כל זה הוא מחמת שאין מכירים את חשיבות הענין, אבל במציאות רואים שבני אדם זוכים להתקרב אל רביז"ל וכל העולם כולו מכיר את "הספרים המענינים" של חסידות ברסלב, וכל זה בזכות האנשים שמוסרים את נפשם להפיץ את ספריו הקדושים בעולם, ורביז"ל סיפר על מלך אחד שהיו לו שני בנים האחד חכם והשני תם, לקח המלך את הבן התם ומינה אותו על אוצרות המלוכה, ואילו את הבן החכם

הושיב אצלו, וכל השרים חשבו שהוא אינו עושה שום דבר, והיה הדבר פלא אצלם, מדוע הנהיג המלך כך, שאת הבן התם מינה על אוצרות המלוכה ואילו הבן החכם אינו עושה שום דבר, ניגשו השרים ושאלו את המלך לפשר הנהגה משונה זו, והמלך ענה להם, את הבן התם מיניתי על האוצרות כדי שישמור עליהם, שלא יתבזבזו, אך הבן החכם אף על פי שנראה שהוא כביכול אינו עושה שום דבר, הוא יושב וחושב כל היום על עצות והמצאות, כיצד להביא יותר אוצרות לתוך אוצר המלוכה, ולכן הוא יושב אצלי, ואותו הדבר הוא לנבי אלה הזוכים להפיץ את אורו של רביז"ל בכל העולם כולו כי למרות שהאחרים יושבים ושומרים אולי על האוצרות, אבל אלו שעוסקים בהפצת מעיינות החכמה חוצה, הם חושבים כיצד להוסיף על אוצרות המלך, ולכן החשיבות שלהם גדולה עד מאד, אך האחרים אינם רואים זאת ואינם מכירים בזאת וחושבים עליהם מה שחושבים, אך במציאות צריך לדעת שאי אפשר לקרב אחרים אל הקדוש ברוך הוא אלא על ידי "יפוצו מעיינותיך חוצה", שצריך להשקות אותם שהם מבחוץ להודיע להם הדרך ילכו בה, אשרי הזוכה לעסוק בכך כי זה עיקר כבודו יתברך כמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ו')

אין כבוד אלא תורה, כי עיקר כבודו יתברך הוא שיגלו את תורתו לכל אלה הרחוקים ויקרבו אותם אליו.

אם תוציא יקר מזולל

ואומר רביז"ל שזהו (ירמיה מ"ז) אם תוציא יקר מזולל ואמרו חכמינו הקדושים (כבא מציעא פ"ה.) אלו שמקרבין בני אדם לעבודת השם יתברך כי זהו נקרא מוציא יקר היינו כבוד מזולל מזילותא דגלותא, כי אלו שעוסקים לקרב בני אדם לעבודת השם יתברך הם מוציאים את היקר מן הזולל דהיינו את הנשמה שנפלה בחטאים ועוונות וכפרט בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, שהוא חטא הקרי שעל ידי שפגם במוחו והרהר הרהורים רעים בא לזה החטא ועל ידי זה פגם ולכלך את מחשבתו לגמרי, כי זה החטא גורם לאדם לנתק את מחשבתו לגמרי ממנו יתברך שזה היתה עיקר התכלית שמחשבתו של האדם תהיה דבוקה בו יתברך כל הזמן ואילו הוא ניתק את מחשבתו ממנו יתברך והרהר הרהורים רעים עד שבא לחטא הנרוע הזה ונפל בפגם הברית, כי כשהאדם מהרהר ביום על ידי זה בא לחטא בלילה, כי עיקר פגם הברית הוא חטא המחשבה, כי הוא בא רק על ידי שהאדם מנתק את מחשבתו

ממנו יתברך ומהרהר הרהורים רעים, ועל ידי זה נופל רחמנא ליצלן לגלות וחושך גדול מאד, והנה כשבאים לאדם כזה שנפל היכן שנפל ומגלים לו שלא יתייאש וגם במקומו בתוך זילותא דגלותא, נמצא גם הקדוש ברוך הוא, והוא יכול לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך אם רק ירצה, ולאט לאט זוכים להוציא אותו משם, לדבר זה יש חשיבות גדולה מאד מאד אצלו יתברך, כי אצלו יתברך חשוב מאד מאד כשזוכים להוציא יקר מזולל, דהיינו את הנשמה של איש הישראל מתוך הלכלוך והבוץ של הגלות שנפל בה וקר"ו הוא אותיות י"קר' אתוון דדין כאתוון דדין, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק כזה.

שישים ריבוא אותיות

והנה לזכות לזה דהיינו לקרב יהודים אל הקדוש ברוך הוא אי אפשר כי אם על ידי שמאירים להם את התורה למקום שהם שם, כי התורה שיש בה שישים ריבוא אותיות היא כנגד שישים ריבוא נשמות ישראל, וכמובא בספרים הקדושים שישראל ראשי תיבות יש שישים ריבוא אותיות ליתורה, ועל ידי שהאדם זוכה ללמוד תורה לשמה, דהיינו תורת חסד, תורה על מנת ללמדה לאחרים, על ידי זה אפילו אם הוא

יושב בפנינתו, ואין לו שייכות עם אף אחד הוא מכנים התעוררות בין נשמות ישראל לחזור אליו יתברך עד שנשמות ישראל רוצים לזכות לבחינת זיווג עם אותיות התורה שהוא לומד ועל ידי זה הוא זוכה לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך על ידי שהוא לומד תורת חסד, תורה לשמה, וצדיקים אלה שלומדים תורה לשמה יכולים לקרב כל אחד ואחד אליו יתברך אפילו את פושעי ישראל כי הם לומדים את תורתם בקדושה ומהרה כל כך גדולה, בבחינת תורת חסד עד שכל אחד ואחד יכול לזכות להתקרב ולחזור בתשובה על ידם אל הקדוש ברוך הוא אשרי לו ואשרי חלקו.

שלא ברכו בתורה תחילה

ועתה מגלה לנו רביז"ל מוד נפלא מאד, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (גדרים פ"א) מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים מפני שלא ברכו בתורה תחילה, דהיינו כי תחילה היא המחשבה, ושורש הנשמה הוא גם תחילת המחשבה, והתלמיד חכם לפני שרוצה להוריד נשמה אל זה העולם צריך לקדש את עצמו בתורה דהיינו שמחשבתו תחשוב בתורה שיקבע לעצמו שיעור לפני הזיווג, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ז) שגם בשעת הזיווג

צריך להרהר בדברי תורה וכו', וכשהאדם זוכה לקדש ולמהר את מחשבתו בצורה כזו הוא זוכה להוריד נשמה קדושה לעולם הזה, וכן להיפך רחמנא ליצלן, וזה שמוכא בספרים הקדושים שלפעמים רואים שלצדיק יש בן שהוא רשע או לרשע גדול יש בן שהוא צדיק, כי הכל תלוי במחשבה בשעת מעשה וכו', ולפעמים הצדיק אף על פי שכל היום הוא דבוק בתורה, אך בדיוק באותו רגע חשב מה שלא היה צריך לחשוב ועל ידי זה נולד לו בן רשע, ורשע נמור לפעמים בשעת מעשה באותו רגע חושב איזה מחשבה מובה ועל ידי זה זוכה להמשיך נשמה קדושה ונולד לו בן צדיק, כי הכל תלוי כפי המחשבה שהיא בחינת הראשית, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים, מפני שלא ברכו בתורה תחילה דהיינו מפני שלא קדשו את התחילה שהיא המחשבה על ידי תורה, שלא חשבו אז מדברי תורה אלא מדברים אחרים רחמנא ליצלן ועל ידי זה בניהם אינם תלמידי חכמים, והבן.

שפלות

ואומר רביז"ל שאין אדם זוכה לתורה אלא על ידי שפלות כי האדם צריך לעבוד על עצמו להיות

שום דבר, לא להחזיק מעצמו, וכמו שמובא הרבה בספח"ק "נועם אלימלך", על כך שהאדם צריך לעבוד הרבה על שפלות עצמו ועל גדלות הבורא, ובדרך כלל יגיע האדם לשפלות על ידי שיסתכל על גדולת הבורא כי מי שזוכה להסתכל על גדולת הבורא ממילא מבין את שפלות עצמו, וכאשר האדם זוכה להכניס בעצמו בכל פעם את גדולת הבורא ממילא יתהפך להיות כלום בעצמו, מרוב שיכניס בעצמו את גדולת הבורא, וזה עיקר מעלת מידת הענוה, דהיינו כפי שהאדם מכניס בעצמו את גדולת הבורא על ידי זה הוא יודע שהוא אינו כלום שזה עיקר מעלת הענוה, וככל שהאדם מבטל את עצמו אליו יתברך על ידי זה האדם ממשיך על עצמו ישועות גדולות יותר, כי זה תלוי בזה כפי שהאדם שבור בעצמו ומחזיק את עצמו ללא כלום, כן ממשיך עליו הקדוש ברוך הוא ישועות גדולות ונפלאות.

כי רוצה הוי"ה בעצמו

ועל פי זה אפשר לפרש את הפסוק (תהילים קמ"ט) כי רוצה הוי"ה בעצמו יפאר ענוים בישועה, דהיינו כי הקדוש ברוך הוא בחר בעם ישראל מכל האומות ותכלית בריאת העולם היתה בשבילם, והוא יתברך רוצה בהם וחפץ

בהם, וחפץ להשפיע להם שפע גדול, אך עיקר המניעה היא מחמת המקבל, מחמת האדם בעצמו שאינו יכול לקבל את השפע, כי כל מה שהקדוש ברוך הוא דורש מן האדם הוא רק שיקטין את עצמו שלא יהיה ישות ומציאות בפני עצמו, ואז ימשיך לו ישועה, כי הקדוש ברוך הוא חפץ לעזור לו, אך כשהאדם מלא ישות וגיאות, אומר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולים לדור ביחד וממילא אין לאדם שפע והוא סובל צרות, והוא כמשל האב שרוצה לעזור מאד לבנו וכשיש לבן שייכות אל אביו, עוזר לו האב ככל יכלתו, אך כשהבן מפנה עורף לאביו ומתרחק ממנו, ולא עוד אלא שהוא מתחצף אליו וכו', בדרך כלל, יפנה לו האב גם הוא עורף, ולא ירצה לעזור לו, כמו כן הוא כשהאדם מתרחק מהקדוש ברוך הוא ואינו רוצה לעשות את רצונו וכו', על ידי כך הוא מונע מעצמו את השפע, וזה פירוש הפסוק כי רוצה ה' בעצמו, יפאר ענוים בישועה, דהיינו שהקדוש ברוך הוא חפץ ורוצה לעזור לכל אחד ואחד כי הוא רוצה בעצמו, אך יפאר ענוים בישועה דהיינו שישועת האדם תלויה בענוה שלו כי ככל שהוא זוכה לבטל את עצמו יותר לגבי האין סוף ברוך הוא כך ימשיך עליו ישועה גדולה יותר, כי הוא יתברך מתפאר בכך

מלא ישות, ולכן אצלו לא רואים שפע של חידושים והתחדשות הזוכים לשפלות אמיתי זוכים על ידי כך להיות כמעייין הנובע וממנו שופעים ונובעים חידושי תורה אמיתיים שבני העולם מחיים ומחזקים את עצמם על ידיהם אשרי ואשרי הזוכה להיות מקורב אל צדיק אמת כזה, ואומר רביז"ל שעיקר השפלות שהאדם צריך הוא שצריך להקטין את עצמו לפני גדולים ממנו ולפני בני אדם כערכו ולפני קטנים ממנו ולפעמים שהוא בעצמו קטן שבקטנים צריך להקטין את עצמו כנגד מדריגת עצמו וידמה בעיניו שהוא למטה ממדריגתו בבחינת (שמות מ"ז) שבו איש תחתיו, דהיינו שהאדם צריך להקטין את עצמו כל כך, עד שיהיה יותר קטן ויותר נמוך ממדריגת עצמו שידע שכולם יותר גדולים ממנו, וכזה אחז בשלימות משה רבינו ע"ה שזכה להוריד לכלל ישראל את התורה הקדושה בזכות שפלותו וכמו שהתורה בעצמו העידה (במדבר י"ב) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, שהחזיק את עצמו יותר שפל מכולם, וכשהאדם זוכה להחזיק את עצמו בשפלות יותר מכל העולם כולו, ויודע שהוא הגרוע שבגרועים, על ידי זה ממילא יוכל להחיות את כל העולם כולו על ידי החידושי תורה שלו, כי

שהוא רוצה לעזור לכל אחד ואחד, אך רק כשהאדם עניו ומרגיש את עצמו שפל ונבזה ויודע בידיעה ברורה שכל ישועתו תלויה בו יתברך על ידי זה יזכה לישועה נפלאה וגדולה אשרי לו ואשרי חלקו, וזהו עיקר הנסיון לאדם שיוכל להחזיק מעמד ולבטוח בו יתברך ואז יזכה לישועה.

ממדבר מתנה

והנה אנו מוצאים שהקדוש ברוך הוא נתן את התורה דווקא על הר סיני, שהיה השפל והנמוך מבין ההרים (עיין מגילה כ"ט. סוטה ה'). כי את התורה אי אפשר להשיג בשום פנים ואופן אלא על ידי שפלות, כי צריך לשבור את גיאותו ולזכות לשפלות אמיתית לבטל את עצמו לגבי האין סוף ברוך הוא ועל ידי זה יזכה לתורה הקדושה ולכן אפשר לראות בחוש שהצדיקים האמיתיים שהם שפלים באמת זוכים לקבל את התורה בשפע גדול, כי ככל שהאדם שפל יותר כן יורד עליו שפע יותר גדול ולכן כשהצדיק מחזיק את עצמו ללא כלום והוא שפל יותר על ידי זה הוא זוכה להתגלות יותר גדולה בתורה ולכן יש לו חידושי תורה בשפע להשפיע לעולם, מה שאין כן מי שמחזיק את עצמו בגיאות, שהוא למדן גדול וכו', אין הקדוש ברוך הוא יכול לדור עמו כי הוא

שהוא עוד היה חסיד לפני החסידות.

ליקוטי הלכות

והנה אנו מוצאים שמוהרנ"ת ז"ל חיבר ספרים כאלה שמי שמרגיל את עצמו לעיין בהם מרגיש בהם ממש טעם גן עדן, ואת זה אי אפשר להסביר כלל וכלל למי שאף פעם לא למד בספרים אלה, וכמו שאמר פעם אחד מתלמידי מוהרנ"ת ז"ל שהוא מתפלא מאד בכל פעם שהוא לומד בספריו הקדושים של מוהרנ"ת ז"ל אם את הספרים האלה חיבר ילוד אשה או מלאך... ומצד שני אנו מוצאים בליקוטי תפילות שחיבר מוהרנ"ת ז"ל תפילות נפלאות כאלה שמי שמעיין בהם רואה שמי שכתב אותם החזיק את עצמו בשפלות גדולה, כדרכו של מוהרנ"ת ז"ל לכתוב לשונות של שפלות כאלה, הושיעני הצילני מהשואל תחתיות ומתחתיו, והוא מחזיק את עצמו להגרוע ביותר שיש בעולם, כי זה תלוי בזה כפי שהאדם מחזיק את עצמו בשפלות כך זוכה לחדש חידושים כאלה המחיים ומחזקים נפש כל חי, וכל מי שמעיין בספריו הקדושים של מוהרנ"ת ז"ל מחייה את עצמו וטועם טעם גן עדן, ולכן אשרי ואשרי הזוכה ללמוד את ספרי "ליקוטי הלכות" וקובע לו קביעות חזקה בהם בשיעור בכל

מאחר שהוא מחזיק את עצמו להגרוע שבגרועים, והכי נמוך שבעולם, ובכל אופן יש לו תקוה טובה, וסיכוי לחזור אליו יתברך בתשובה שלימה, בוודאי יש גם לכל אחד ואחד מאנשי העולם תקוה טובה לתקן את מעשיו ולחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ולכן דווקא אדם כזה המחזיק את עצמו בשפלות גדולה יכול להתיות אחרים על ידי החידושי תורה שלו כי הוא זוכה להם על ידי שפלות אמיתית, וידוע שרביז"ל שיבח פעם מאד מאד את הצדיק רבי אלכסנדר זיסקינד זי"ע (בעמח"ס "יסוד ושורש העבודה) שפירש פעם את הפסוק (תהילים קמ"ה) "תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד", ופירש כך, "תהלת ה' ידבר פי", דהיינו אני מחזיק את עצמי להכי גרוע שבעולם, ואם גם גרוע שכמוני יכול לומר את תהילת ה' ולהללו ולשבחו, אזי בוודאי "ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד", דהיינו אם אני שאני הגרוע ביותר יש לי תקוה ואני יכול להללו יתברך, בוודאי שכל העולם כולו יכול לברך את שם קדשו יתברך ולחזור בתשובה שלימה, כי יש לכולם תקנה, כי מרוב שהחזיק את עצמו בשפלות גדול פירש כך את הפסוק הנ"ל וכשאמרו לרביז"ל בשמו את הפירוש הנ"ל הפליג מאד מאד בשבחו ואמר עליו

יום, כי על ידם יזכה להתחזק ולחזק אחרים, כי הצדיקים הגדולים המחדשים חידושי תורה אמיתיים על פי ההקדמות הנוראות והנפלאות שהם מגלים לעולם יכול כל אחד ואחד להתחזק ואפילו שיהיה הפגום ביותר והשפל ביותר ויהיה מונח בשאול תחתיות ומתחתיו הוא יכול לצאת משם ולהתפך לחידוש גדול בעצמו ויזכה גם הוא לחזק אנשים, אשרי ואשרי הזוכה לקבוע לו שיעור בליקוטי הלכות בכל יום על כל פנים דף אחד כי הדיבורים של מוהרנ"ת ז"ל מחיים מתים ממש ומי שזוכה לקבוע לעצמו שיעור בליקוטי הלכות בכל יום יוכל להתחזק תמיד בכל מה שיעבור עליו, אשרי ואשרי מי שמכיר רק את ספרי רביז"ל ועושה כל מה שכתוב בהם בתמימות ובפשימות אשרי לו ואשרי חלקו.

בגדים צואים

ואומר רביז"ל שכשהאדם חוטא רחמנא ליצלן על ידי זה יש לו מניעות רבות והוא צריך יגיעות רבות כדי להפשיט ממנו את הבגדים הצואים שהלביש את עצמו על ידי חטאיו ועוונותיו המרובים, ועיקר הבגדים צואים הוא שמינף את מוח מחשבתו ששם הוא משכן הנשמה כי במקום שהאדם חושב שם כל

האדם (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א) נמצא שאם האדם חושב כל הזמן ממנו יתברך הרי הוא נמצא אצלו יתברך, ואם האדם חושב כל הזמן משמותים והבלים, או מחשבות של הרהורים רעים וכו', הרי הוא נמצא שם באותו מקום ממש ולמחשבה יש עשרה לבושים כי במחשבה יש עשר ספירות וכל ספירה כלולה מכל הספירות נמצא שכולם ביחד הוא מאה, דהיינו כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות, שכל אחת כלולה מכל האחרות, ואלה הם לבושי המחשבה ששם הוא משכן הנשמה, ואם האדם ממנף את מחשבתו בהרהורים רעים וכו', על ידי זה ממילא ממנף את נשמתו כי כפי המחשבות שלו כך הוא מלביש את נשמתו, ואם חושב מחשבות רעות הרי מלביש את נשמתו בגדים צואים וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א'

סי' מ"ט) שהמחשבה הוא היצר טוב או היצר הרע דהיינו כשהאדם חושב מחשבות טובות זהו היצר הטוב וכשהוא חושב מחשבות רעות זה היצר הרע, כי על ידי המחשבה מלביש את הנשמה ועל ידי שחושב מחשבות רעות על ידי זה מלביש את הנשמה עם בגדים של היצר הרע וכו', ולהיפך אם זוכה לחשוב מחשבות טובות מלביש את הנשמה בבגדים של היצר טוב והבן, כי עיקר הבגדים

שמה מרה, דהיינו כשהאדם מר הוא קורא לכולם מר, הן לאשתו והן לחבריו והן לכל הדור כולו וכו', והצדיקים מלמדים כל אחד ואחד שידע ויבין כיצד לעבור את העולם וכיצד לזכך את עצמו ולזכות להוריד מעצמו את הלבושים הצואים שהלביש את עצמו, ועל ידי שיבין שהבגדים הצואים הם שלו ולא של אחרים כבר יזכה לשלום אמיתי.

העלאת הכבוד לשרשו

והנה כיצד באמת יכול האדם לדעת אם כבר זכה להפשיט מעצמו איזה בחינה של בגדים צואים ואם כבר עלה למדריגה וכו', זה יוכל להבין אם הוא רואה שהוא מכבד יראי ה', כי אם הוא מכבד יראי ה', שהם הצדיקים האמיתיים ויש לו כבוד ודרך ארץ כלפיהם, סימן הוא שזכה לזכך את עצמו מעט ויש לו השגה בקדושת הצדיקים ולכן הוא מכבדם, מה שאין כן אם הוא אינו מכבד את הצדיקים והאנשים כשרים סימן הוא שאין לו שום השגה בקדושה והוא אינו מכבד את הקדוש ברוך הוא כלל כי הוא עדיין לבוש בבגדים הצואים שעליו, וככל שהאדם רואה שהוא זוכה יותר לכבד יראי ה' ידע שכן זכה להעלות את הכבוד לשרשו, ולמרות שעתה נראים הצדיקים

הם כפי המחשבה של האדם שעל ידי זה מלביש את נשמתו, והנה רוב בני האדם מלובשים בבגדים צואים, עד שיש הרבה כאלה הנמצאים בעשרה כתרין דמסאבותא דהיינו שמינפו את מחשבתם כל כך עד שנעשה להם חושך גמור ונדמה להם שאין להם כבר שום תקוה לצאת משם, ועיקר העבודה היא להפשיט ממנו את הבגדים הצואים, שהלביש את עצמו וכשהאדם זוכה לעבוד על עצמו ומפשיט את לבושו הצואים, ועולה על ידי זה מדריגה אחר מדריגה על ידי זה הוא מפשיט מעצמו לאט לאט את הלבושים המזוהמים שהם המחשבות הפגומות שלו וכו', ומתחיל להאיר לו, כל אחד ואחד כפי מדריגתו וכפי הלבושים הצואים שזכה להפשיט מעל עצמו, וכשהאדם זוכה להפשיט מעצמו את הבגדים הצואים אז נתגלה כבודו יתברך, וזוהי עבודת הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור הן על עצמם והן לזכות אנשים לכך, ועיקר הגילוי שהצדיקים מגלים לאדם היא שיתקן את עצמו וידע שהבגדים הצואים הם שלו ולא של אחרים, כי המניעות שהוא מרגיש הוא בגללו ולא בגלל אשתו או חבריו וכו', כי הרבה פעמים נדמה לאדם שכולם מונעים אותו ומפריעים לו, אך התורה הקדושה כבר גילתה לנו (שמות פ"ו) כי מרים הם על כן קרא

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' י"ד

מוהרא"ש רכא

במקום הקרבנות, נמצא שכל הלימוד שלמדנו עתה איך שהאדם צריך שיהיה לו שלום וכו', ויפשיט מעצמו הבגדים הצואים וכו', וכו', כג"ל צריך להביא את האדם להתפלל ולהתבודד אליו יתברך וככל שהאדם מכנים בעצמו יותר לימוד זה כך יזכה להתבודד יותר עמו יתברך, ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להתבודד בכל יום עמו יתברך על כל פנים חמש דקות, ובכל פעם יגנוב לעצמו עוד חמש דקות ועוד חמש דקות ועל ידי זה יזכה לטוב אמיתי ונצחי, כך חמש דקות זה לא זמן רב וכל אחד ואחד יכול לעמוד ולדבר חמש דקות עמו יתברך אשרי מי שזוכה להתמיד בזה בכל פעם אשרי לו ואשרי חלקו.

האמיתיים כאנשים פשוטים ומזלולים בהם וכו', ודבריהם נראים כדיבורים פשוטים וכו', אך כשיבוא משיח צדקינו ותמלא הארץ דעה את ה' אזי יבינו ויראו וישכילו איך שכל מה שגילו הצדיקים האמיתיים הוא גילוי אלקות במדריגה הגדולה ביותר ואז תהיה בחינת (תחילים מ"ו) ואת יראי ה' יכבד ואז יזכו לשלום הנפלא שיהיה לאדם שלום עם כל אחד ואחד והאדם יצליח בכל אשר יפנה, כי יהיה לו שלום ושלמות עם כולם הן עם עצמו והן עם אשתו והן עם אחרים וכו', ואין לו שום קושיות ושאלות על אף אחד ואחד, ועיקר השלום הוא ענין התפילה, כי התפילה נקראת שלימות, ולכן התפילה באה

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז

בדבריו הקדושים של רבי נחמן מברסלב זי"ע זוהי זכות גדולה ועל ידי זה יקבל את ההתחזקות הדרושה לו להמשיך בעבודת השם יתברך, ורביז"ל אמר (ספר המידות אות צדיק סי' ג"ח) "טוב לבלות זמן רב בשביל שעה אחת שיתקרב להצדיק", כי לפעמים יש לאדם חלישות הדעת מכך שהוא זוכה לבא רק לשעה אחת לשמוע את דברי הצדיק והוא חושב לעצמו שכל מרחתו אינה כדאית, לשם מה לו לבא ולמלט את עצמו זמן רב כל כך כדי לשמוע שעה אחת את דברי הצדיק? לשם מה לו לסבול ביוזנות ובשושן כדי לשמוע רק שעה אחת את דבריו של הצדיק? ומכיון שכך הוא נשבר, אך רביז"ל גילה לנו שאין הדבר כך, כי התועלת בהתקרבות אל הצדיק אפילו שעה אחת, היא גדולה כל כך, עד שכדאי לבלות שעות רבות כדי לזכות להתקרב להצדיק אפילו רק שעה אחת אשרי הזוכה לבלות ולהשקיע אפילו זמן רב כדי לזכות להתקרב לצדיק אפילו לשעה קלה, כי התועלת שדבר זה יביא לו גדולה מאד מאד, ואין הוא יכול לשער ולתאר אותה כלל וכלל, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט"ז.

כשהקדוש ברוך הוא עוזר לאדם והוא זוכה לנצל את זמנו לתורה ותפילה אשרי לו ואשרי חלקו ואין מאושר ממנו, כי זוהי בוודאי זכות גדולה שהאדם זוכה לנצל את זמנו לתורה ולתפילה, אך כדי לזכות להיות מתמיד באמת בתורה הקדושה צריך מידי פעם לפעם לקבל התחזקות שיוכל להמשיך ולהתמיד בתורה הקדושה ואת ההתחזקות הזאת יקבל על ידי שיבוא ויתקרב אל הצדיק וכך מידי פעם יזכה לשמוע ממנו התחזקות באופן שיוכל להמשיך הלאה בעבודתו עבודת הקודש, כי הנה על כל אחד ואחד בעולם הזה עוברות צרות ויסורים מרורים עד שאין אדם שלא יעבור עליו מה שיעבור בעולם הזה, ובכל פעם ופעם הוא צריך לבא אל הצדיק לקבל זריקה של התחזקות כדי שיוכל להמשיך הלאה ולא יתפעל מכל מה שעובר עליו, וכמו שמובא הרבה בכל ספרי החסידות ובפרט בספר הקדוש "מאור ושמש", את מעלת ההתקרבות אל הצדיק ואת התועלת הגדולה בכך, והנה אנו בדורותינו אלה שירדו להיכן שירדו והצדיק נעלם וכו', ואיננו יודעים להיכן ללכת וכו', על כל פנים כשהאדם זוכה לבא בכל שבוע שעה אחת לשמוע שיעור

אור הגנוז

ואמר רביז"ל מי שרוצה למעום טעם אור הגנוז היינו סודות התורה שיתגלה לעתיד צריך להעלות מידת היראה לשרשה, והנה צריך להבין היטב מהו ענין אור הגנוז ומדוע אור הגנוז הוא סודות התורה שיתגלו לעתיד לבא והלא גם היום יש סודות התורה וצריך להבין מהו ההבדל בין סודות התורה שיש לנו היום, לבין סודות התורה שיתגלו לעתיד לבא, ובאמת חכמינו הקדושים גילו לנו שבשעה שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם ברא אותו עם אור גדול, גילוי אלקות נורא ונפלא מאד, שאדם הראשון צפה בו מסוף העולם ועד סופו, אך מאחר שהאדם חטא, עמד הקדוש ברוך הוא וגנז את אותו אור, ולכן אור זה נקרא אור הגנוז, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים שבתחילה ביקש הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם במידת הדין, אך מאחר שראה שאין העולם יכול להתקיים כך שיתף בו מידת הרחמים, כי בתחילה רצה הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם במידת הדין בבחינת אור הגנוז, דהיינו בגילוי אלקות גדול נורא ונפלא מאד מאד, אך הבין שאין העולם יכול להתקיים כך ולכן שיתף בו מידת החסד והרחמים,

וכמשל לכלי מלא שאי אפשר להכניס בו כלום, וכשרוצים להכניס בו משהו צריכים לפנות בו מקום, ולהכניס בו את הדבר שרוצים כמו כן כביכול ברא הקדוש ברוך הוא את העולם ששיתף את מידת החסד בתוך מידת הדין ועשה בתוך האור אין סוף חלל הפנוי ושם ברא את העולם וזאת כדי שבני האדם יוכלו להתקיים, כי אם היה הקדוש ברוך הוא בורא את העולם במידת הדין אם היה האדם עושה אפילו משהו קטן כנגד רצונו יתברך מיד היו באים עליו עונשים קשים ומרים, אך הקדוש ברוך הוא שיתף את מידת החסד שם והסתיר את עצמו כביכול וגנז את האור הזה כדי שבני האדם יוכלו להתקיים בעולם הזה, אך כדי שהסתרה לא תהיה גדולה כל כך באופן שלא יוכלו להכירו יתברך, המשיך הקדוש ברוך הוא קו אל תוך החלל הפנוי שהוא בחינת גילוי אלקות באופן שכל מי שירצה באמת יוכל להשיגו יתברך וידע שלמרות שאין רואים כלום, ולמרות שהכל מוסתר, בכל אופן מלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

מסירות נפש

והנה חכמינו הקדושים אומרים שהקדוש ברוך הוא גנז את האור הנ"ל לצדיקים וכו', כי בכל דור

בכח מסירות נפשם למענו יתברך זוכים להשיג גם את בחינת סובב כל עלמין, והם הם אלה שיכולים להכניס בכל אחד ואחד בעולם הזה את בחינת ממלא כל עלמין, דהיינו שידע שהקדוש ברוך הוא נמצא עמו ואתו ואצלו בעולם הזה.

התורה של לעתיד לבא

נמצאנו למדים שהצדיקים העובדים את הקדוש ברוך הוא במסירות נפש הם זוכים לאותו אור נגזר, ובאמת חכמינו הקדושים גילו לנו שהקדוש ברוך הוא ראה שיהיו בעולם רשעים גדולים ויחמאו לפניו יתברך אף לפני האור, ולכן נגזר אותו, ומובא בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע שהאור הנגזר הזה נגזר בתוך התורה הקדושה, ולכן נהג הבעש"ט הקדוש זי"ע שבכל פעם שבאו לפניו לשאול משהו היה פותח חומש, או זוהר או משניות וכו', והיה מביט בפנים ואז היה אומר מה שהיה צריך לומר, כי על ידי התורה הקדושה השיג את האור הנגזר ועל ידי זה ידע לומר מה שהיה צריך לומר, ואור נגזר זה הוא האור שיתגלה לעתיד לבא כשיבוא משיח צדקינו, כי עכשיו ניתנה התורה בד' בחינות, פשט, רמז, דרש, סוד, שהם כנגד הד' עולמות אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, בבחינת אבא, אמא, זעיר

ודור ישנם צדיקים גדולים מיחידי הדורות העובדים את עבודתם הקדושה בעבודת השם יתברך במסירות נפש גדולה מאד מאד בבחינת מסירות נפשו של רבי עקיבא שעבד אותו יתברך במסירות נפש גדולה ואפילו שסרקו את בשרו במסרקות ברזל שתק, בבחינת "שתוק כך עלה במחשבה", שאמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת, ולמשה רבינו, בשעה שראו מראה זה, כי הצדיקים הגדולים מיחידי הדורות עובדים את הקדוש ברוך הוא במסירות נפש גדולה כזו עד שהם מוכנים בכל עת ורגע למסור את נפשם למענו יתברך, ומדריגה זו היא מדריגה גדולה ונפלאה מאד מאד שבוודאי לא כל אחד יכול לאחוז בה ורק יחידי הדורות זוכים לה, וצדיקים אלה מיחידי הדורות שעובדים את הקדוש ברוך הוא במסירות נפש גדולה כל כך זוכים להשיג את אותו אור הנגזר בשלימות, דהיינו כפי שהיה עוד לפני הצמצום, לפני שהקדוש ברוך הוא נגזר אותו וכו', כי אצל בחינת גילוי אלקותו יתברך יש שתי בחינות, שתי שמות, והם ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ממלא כל עלמין הוא בחינת האור הנמצא בעולם הזה ואפשר להשיגו, ובחינת סובב כל עלמין הוא האור שלמעלה מהשכל שאי אפשר להבינו, וצדיקים גדולים אלו

ונקבא, כי עתה יש בכל פרט ופרט של התורה הקדושה, פשט רמז דרש וסוד, כי הפשט של מה שכתוב הוא בדיוק כפי שכתוב, ואת המצוות צריכים לקיים בדיוק כפי שצריך בלי שום חכמות כלל וכלל, ובכל דבר יש גם רמז וגם דרש וגם סוד, ואלה הם בחינות התורה שיש לנו כבר עכשיו בזה העולם, אך לעתיד לבא כשיבוא משיח צדקינו תתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה דהיינו התורה מעתיק, שעל ידי תורה זו, דהיינו על ידי גילויים נפלאים ונוראים אלה בסודות התורה יוכל כל אחד ואחד מישראל באשר הוא שם, לזכות להרגיש אותו יתברך ולהתקרב אליו יתברך באמת וזה נקרא אור הגנוז שיתגלה לעתיד לבא.

אותו יתברך במסירות נפש זוכים לכל זה ויכולים לקרב אחרים, וזהו המעלה הגדולה כשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק כי על ידם זוכים להתקרב אליו יתברך בתכלית השלימות וכמו שאנו מוצאים בתורתו הקדושות של רבינו"ל שנאמרו הן לגדולים והן לקטנים, כי רבינו"ל מגלה לכולם למה אפשר לזכות בעולם הזה, לאיזה מדריגות, לאיזה השגות וכו', ומיד מניש לו גם סולם כדי שיוכל לעלות ולהגביה עצמו למעלה ולהגיע גם הוא אל המדריגות הנוראות הללו, כי רבינו"ל מגלה לכל אחד ואחד כיצד אפשר להתקרב אליו יתברך בתכלית השלימות.

מלך במשפט יעמיד ארץ

מידת היראה

והנה מי שרוצה למעום את מעם אור הגנוז דהיינו את סודות התורה שיתגלו לעתיד לבא שהם גילוי אלקות במדריגה נפלאה מאד צריך להעלות את מידת היראה לשרשה דהיינו שהוא צריך להעלות ולשלב את מידת היראה לשרשה שיגיע לבחינת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ולזה יזכה על ידי מסירות נפש דהיינו להשיג את בחינת סובב כל עלמין כנ"ל ולכן הצדיקים הגדולים שעובדים

ואמר רבינו"ל ובמה מעלין את היראה, דהיינו איך זוכים להגיע למדריגות רמות וגבוהות כאלו לבחינת עתיק כנ"ל והלא לא בקלות זוכים לזה ומהי הדרך לזה, אך לזכות לזה הוא בבחינת משפט כמו שכתוב (משלי כ"ט) מלך במשפט יעמיד ארץ, דהיינו שהאדם צריך לשפוט את עצמו על כל מה שהוא עושה וכמו שכתוב (תהילים קי"ב) יכלכל דבריו במשפט דהיינו האדם צריך לחיות עם חשבון ולשפוט את עצמו על כל מה שהוא עושה, איך עוברים ימיו,

מה הוא עושה, כיצד הוא מתנהג, וכך אדם צריך לשפוט את עצמו על כל רגע ורגע וכמו שכתוב (איוב ז') לרגעים תבחננו, שזהו ענין ההתבודדות והיודוי דברים שגילה לנו רבינו"ל שאת הדרך הזו יגלה מלך המשיח בעולם שכל אחד ואחד יפתח את פיו וידבר ויספר את כל לבו אליו יתברך, ואז תהיה זו דרך כבושה לרבים, כי עתה יש לנו ד' תפילות, שחרית, מנחה, מעריב, חצות, שבהם צריך האדם להזהר מאד מאד להתפלל את התפילות בזמנן וכהלכתן ובמנין דייקא, ובפרט בתפילת חצות לשפוך את נפשו אליו יתברך ולבכות על צרות ישראל ונלות השכינה וחורבן בית המקדש בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות דהיינו אצל האדם בעצמו, וכשיבוא משיח תהיה לנו תפילה חמישית שהיא תפילת המשיח, התבודדות, שיחה בינו לבין קונו, כי משיח יגלה גילוי אלקות גדול מאד מאד, ואור אלקותו יתברך יאיר בגילוי נורא ונפלא לכל אחד ואחד עד שכל אחד יבין וישכיל שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והקדוש ברוך הוא נמצא עמו אתו ואצלו, כי מרוב גילוי שכינה שיהיה אז יבין האדם שמאחר שהקדוש ברוך הוא נמצא אתו עמו ואצלו, הוא יכול לספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו ואת כל מה שהוא

צריך, ואינו צריך לפנות ולספר את צרותיו לאחר כלל וכלל, רק לו יתברך בלבד, והנה אחד מחלקי התפילה החמישית הזאת, שהיא ההתבודדות, תפילת המשיח, שיחה בינו לבין קונו, הוא ענין המשפט, כי התפילה מחולקת לעשרה חלקים, כי צריך לתת תודה והודאה ובקשה ויודוי וכו' וכו', ואחד מחלקי התפילה הוא משפט דהיינו שהאדם שופט את עצמו ועושה לעצמו חשבון צדק ומסתכל בדיוק היכן הוא נמצא בעולם, מה הוא עושה ואיך הוא נראה וכיצד עליו באמת להתנהג וכו', והנה בדרך כלל בני אדם שפגמו וחטאו ובפרט בפגם הברית נופלים בקטנות המוחין ונדמה להם שאין להם שום תקוה, הן בגשמיות והן ברוחניות, נדמה להם שהם אף פעם לא יצליחו, נדמה להם שכולם מסתכלים עליהם וכולם מדברים עליהם וכו' וכו', אשר זהו אחד הסימנים לאדם שפגם ובפרט בפגם הברית שעל ידי זה מוחו מבולבל והוא אינו זוכה לישוב הדעת הנכון, כי מי שחטא ופשע נפגם מוחו ונתבלבל לגמרי, וכשהאדם מציית את עצת הצדיקים האמיתיים שאומרים לו שהוא צריך לשפוט את עצמו ולעשות לעצמו חשבון צדק כיצד הוא מתנהג, ומה הוא עושה וכו' וכו', על ידי זה לאט לאט מזדכך מוחו והוא מניע לישוב הדעת

הנכון, והוא מבין ממילא שאין לו ממה לפחד כל כך, כי גם לו יש תקוה, וגם לו יש סיכוי להצליח בחיים, הן בנשמויות והן ברוחניות, וגם הוא יכול לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ואין לו להבהל מאחרים כלל, כי הם אינם מסתכלים עליו כלל, מכיון שלכל אחד ואחד יש את הצרות והיסורים והבלבולים שלו, ואין לו אפילו זמן לחשוב עליו ולהסתכל עליו, ואפילו אם הם כן מסתכלים עליו, או מדברים עליו, מה בכך, וכי מה יש לו עמהם, ומדוע הוא צריך להתבלבל מזה, הוא ילך בדרכו והקדוש ברוך הוא בוודאי יעזור לו, ואז הוא זוכה להיות חיים טובים ואמיתיים, אשר לכל זה אי אפשר להניע בשום פנים ואופן אלא על ידי ישוב הדעת אמיתי ונכון, על ידי ששופט את עצמו ועושה לעצמו חשבון צדק מה הוא עושה וכיצד הוא נראה וכו', שעל ידי זה הוא זוכה לקשר את עצמו אליו יתברך תמיד אשרי לו ואשרי חלקו.

סדר היום

והנה כל אחד ואחד כשהוא קם בבוקר משנתו אחרי שאומר מודה אני ונוטל את ידיו, הוא יכול גם להתפלל אליו יתברך בשפת האם שלו, ויבקש ממנו יתברך שכל היום יהיה מקושר עמו יתברך וחס

ושלום לא יעבור על רצונו יתברך, ולא יפגום חס ושלום לא בעינים ולא באזנים לא בחוטם ולא בפה, ויזכה לעשות הרבה מצוות ומעשים טובים, וירבה לדבר אז לפניו יתברך בתמימות ובפשימות נמור כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו ויפרש כל שיחתו לפניו יתברך בפרטי פרטיות בשפת האם שלו, וירגיל את עצמו לבקש על כל פרט ופרט ויקשר עצמו אל הצדיקים האמיתיים ויבקש ממנו יתברך שלא יעבור על רצונם ויהיה מקורב אליהם באמת וכו' וכו', ואחר כך יברך ברכות התורה וישב ללמוד קצת, משניות וזוהר וגמרא לפני התפילה, וכמו שאמר שלמה המלך (שיר השירים ז') "אל יחסר המזג" דהיינו שלפני התפילה יזכה שלא יחסר לו ה'מזג' שהם ה'תבודדות מ'שניות ז'והר ג'מרא, אפילו רק כמה שורות מכל לימוד ולימוד ובוודאי ככל שהאדם קם מוקדם יותר הוא יכול להשיג וללמוד יותר, ומעט גם כן טוב, שזוהי סגולה גדולה להתפלל בכוונה גדולה כי הלימודים האלה שורפים את כל הקליפות שברא על ידי חטאיו ומסלקים ממנו הרבה מחשבות זרות, והתפילה מאירה לו באופן אחר לגמרי, ואחר כך להיכן שהולך יקשר את עצמו אליו יתברך, וירבה לדבר עמו יתברך, ואפילו רק כמה דיבורים גם כן

טוב, בדרך למקוה, ובדרך לתפילה, ואחר התפילה, ובשעת האוכל ואחר האוכל, יבקש על כל פרט ופרט, וכן באמצע היום, ואפילו שהוא עוסק בעסקיו הגשמיים וכו', וכו', אסור לו אף פעם לשכוח שהוא מקושר אליו יתברך והכל תלוי בו יתברך, וכך יתפלל מנחה וילמד ויתפלל מעריב ויאכל והכל בהתקשרות אליו יתברך ויבקש ממנו יתברך על כל פרט ופרט שצריך, והעיקר שיהיה שמח על כל נקודה ונקודה טובה שהוא עושה ויהיה שמח אפילו שהוא אינו מספיק אלא מעט דמעט ואף שאחר כן מספיק הרבה, עם כל זאת אסור להתבלבל מזה כלל, כי אסור להסתכל על מעשי השני, ומה יש לו עם השני, זה מעשה שלו וזה מעשה שלי, העיקר שלא אטעה את עצמי ואשתדל על כל פנים קצת ללמוד ולהתפלל ולקשר את עצמי אליו יתברך כל היום כולו.

המתקת הדינים

והנה כשהאדם זוכה לחיות בצורה כזאת ושופט את עצמו על כל פרט ופרט ועל כל מה שעובר עליו וכו', על ידי זה הוא זוכה להמתיק ממנו את כל הדינים וכמו שמובא במדרש (מדרש רבה שופטים פ' ה') "אם יש דין למטה אין דין למעלה", דהיינו כי בדרך כלל

שופטים את האדם על כל מעשיו למעלה בעולם העליון, אך כשהאדם זוכה לשפוט את עצמו לבד ועושה לעצמו חשבון צדק היכן הוא נמצא ומה עשה וכו', על ידי זה מתבטל המשפט שלמעלה, והעיקר הוא להתוודות על כל מה שעשה על כל חטאיו ועוונותיו ופשעיו ולהבטיח לו יתברך שלא יעשה יותר, בלב שלם, ואפילו שנופל בכל פעם עוד הפעם אל אותו בוץ ועושה את אותם מעשים שהבטיח לא לעשותם וכו', בכל אופן אסור לו להתעייף ולהתייאש אלא בכל פעם יבוא מחדש אליו יתברך ויבקש ממנו יתברך, ויתוודה לפניו יתברך ויבטיח שלא יעשה את המעשים הרעים יותר, ואף שהבטיח כך כבר הרבה פעמים, מה בכך, תמיד יתוודה מחדש ויתחרט מחדש ויבקש ממנו יתברך מחילה וסליחה ויבטיח שלא יחזור לסורו וכו', וכמו שמספרים על הרה"ק הרבי ר' זי שא זי"ע שדרכו היתה בכל יום לרשום את חטאיו ולהתוודות עליהם, ומכיון שהיה עני גדול, היה כותב בגיר על חתיכת עץ את חטאיו... ובלילה היה מוציא את אותה חתיכת עץ והיה בוכה ומזיל דמעות רבות, ועד שהגיר לא היה נמחק מהעץ מרוב דמעות, לא היה מפסיק לבכות ולהתחנן אליו יתברך שיסלח וימחל לו, ותלמידיו סיפרו ששמעו פעם את

האדם הזה ומטרת הדבר הוא כדי שיחזור בתשובה שלימה להקדוש ברוך הוא והם עושים בו את המשפט מלמעלה ומעוררים אותו לחזור בתשובה לפני שיהיה מאוחר מדי, וככל פעם דבר זה קורה על ידי דבר אחר כי להקדוש ברוך הוא יש הרבה שלוחים, לפעמים באים גנבים וגונבים ממנו כסף, ולפעמים יש עליו משפט של המדינה, לפעמים הוא נעשה חולה, ולפעמים נעשה לו איזה חיזק אחר, והכל כדי להפחידו ולהכניס בו מידת היראה כדי שיפחד מהמכה שהוא הקדוש ברוך הוא בעצמו, והנה כל זה הוא כשהאדם אינו זוכה לעשות בעצמו משפט ואינו מחשב בחשבון צדק את כל מעשיו והיכן הוא אוהו ומה עשה וכו', מה שאין כן כשהאדם עושה משפט ודין לעצמו ומתוודה לפניו יתברך על כל מה שעשה על ידי זה מוחל לו הקדוש ברוך הוא, ואינו מתלבש מידת הדין בשום דבר שבעולם רק הוא זוכה להיות דבוק תמיד בחי החיים בו יתברך.

אני יודע

והנה בזוהר הקדוש (שמות מ"א). מובא שכאשר האדם בא ומתוודה לפניו יתברך ואומר כזאת וכזאת עשיתי ומתחרט על מה שעשה על ידי זה אומר הקדוש ברוך הוא,

ההתבודדות שלו איך שבכה והתחנן לפניו יתברך ואמר "רכונו של עולם, למרות שזישא כבר הבטיח אתמול שהוא כבר לא יחמא יותר ולא יעשה כך וכך, בכל אופן זישא לא היה יכול להתגבר על יצרו, וגם היום חמא..." וכך אמר מידי יום ביומו, ומזה רואים את גודל מידת ההתחזקות שצריך האדם שאפילו אם הוא נופל להיכן שנופל וכו', בכל אופן שלא יתייאש אלא יבוא בכל פעם מחדש אליו יתברך אפילו עשרות ומאות פעמים ובסופו של דבר יעזור להם הקדוש ברוך הוא ויומתקו מהם כל הדינים כי על ידי שיש דין למטה אין דין למעלה.

למשפטיך עמדו הכל עבדיך

ועל פי זה מגלה לנו רביז"ל סוד נורא ונפלא בפסוק (תהילים קי"ט) "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך", דהיינו כי כשהמשפט בא מהקדוש ברוך הוא אזי הכל עבדיך לעשות משפט באותו האיש, כי כשהאדם אינו שופט את עצמו אלא המשפט בא מלמעלה אזי כולם נעשים שליחים כדי לעשות משפט באותו האיש ואין זה משנה מה עובר עליו כי הכל בשליחות מהקדוש ברוך הוא כדי לעשות משפט באותו איש כי כולם נעשים שלוחים כדי להפחיד את

אני יודע, אני יודע, והפשט בזהר
 הזה הוא כך, כי ידוע שהיצר הרע,
 הוא השטן והמלאך המוות, והוא
 המקטרג על האדם לאחר פמירתו,
 וכמו בגשמיות שרואים שאפשר
 להקליט בן אדם ולצלם אותו
 בוידאו וכו', ואחר כך מיד אפשר
 לשמוע ולראות מה אמר ועשה,
 כך ויותר מכך הוא ברוחניות, כי
 ברוחניות אפשר לקלוט לא רק את
 מה שהאדם אמר ועשה אלא גם
 את מחשבתו, וכך כשהאדם עולה
 לבית הדין של מעלה מביא היצר
 הרע שהוא המלאך המוות שקים
 מלאים בקלטות ובוידאו וכו',
 ורוצה להראות לכולם את כל
 מעשיו הרעים של האדם, ואוי
 לאותה בושה, אוי לאותה חרפה,
 כי עיקר הצער הוא צער הבושה
 שיהיה לאדם לעתיד שכולם יראו
 את מעשיו ומחשבותיו ודיבוריו
 ומה יעשה אז... אך כמו בגשמיות
 שיש עצה אפילו שהקליטו והסריטו
 את מעשי האדם, אפשר למחוק
 את אותו סרט באופן שאף אחד
 לא יראה, כך ויותר מכך הוא
 ברוחניות, כי כשהאדם זוכה
 לעשות תשובה שלימה, דהיינו
 שהוא בא לפניו יתברך ומתוודה
 על כל מה שחטא, וכשהוא זוכה
 לבא עוד באותו יום לפניו יתברך
 ולספר לו יתברך את כל מה
 שעבר עליו, אין למעלה מזה שזו
 מעלת אמירת הוידוי וקריאת שמע
 שעל המיטה על פי נוסח האריז"ל

שהוא תיקון גמור לפנים הברית
 (עיין ליקוטי הלכות קריאת שמע שעל
 המטה הלכה ב') כי על ידי שהאדם
 זוכה להתוודות לפניו יתברך
 ולספר לו את כל מה שעשה ואיך
 שחטא ופגם ופשע וכו', על ידי זה
 מוחל לו הקדוש ברוך הוא, ואז
 כשהיצר הרע שהוא המלאך
 המוות בא לקטרג לפניו יתברך על
 אותו אדם, מסלק אותו הקדוש
 ברוך הוא בבושה ואומר, כן, אני
 כבר יודע, האדם בעצמו כבר
 סיפר לי את כל מה שקרה, ואז אין
 להיצר הרע שום פתחון פה על
 האדם כלל, והוא בדיוק כמו
 שנמחק כל הסרט ולא רואים כלום,
 והיצר הרע יוצא משם בבושות
 וחרפות גדולות, וזוהי מעלת הוידוי
 שהיא חלק מהתשובה ועל פי דעת
 רביז"ל זהו עיקר התשובה שהאדם
 יבוא לפניו יתברך בכל פעם
 מחדש ויתוודה לפניו על כל מה
 שעשה ולא יפסיק ולא תחלש דעתו
 על אף שעובר עליו מה שעובר
 והוא נופל בכל פעם מחדש אלא
 יבוא בכל פעם לפניו יתברך ויספר
 לו את כל מה שעשה ויתוודה
 לפניו יתברך שזה בחינת דין
 למטה דהיינו שהאדם עושה לעצמו
 משפט על כל מעשיו, ואז יומתקו
 ממנו כל הדינים למעלה ויזכה
 למחילת עונות שלימה, כי העיקר
 הוא הוידוי דברים והחרטה, אשרי
 הזוכה להתמיד בכל זה כי על ידי
 שיתוודה תמיד לפניו יתברך

וישפוט את ארחתי על ידי זה יתקיים בו הפסוק (תהילים ג') "ושם דרך אראנו בישע אלקים", דהיינו כשהאדם שם לעצמו דרך שהוא שופט את אורחותיו ומספר לו יתברך את כל מה שעשה, על ידי זה אראנו בישע אלקים, דהיינו שיזכה לראות את ישועת ה', הן שימחלו עוונותיו, והן שעל ידי רוב דיבורו אליו יתברך יזכה שיאיר עליו גילוי אלקות נורא ונפלא מאד אשרי לו ואשרי חלקו.

ביטול היש

ואומר רביז"ל שכאשר האדם זוכה ליראת השם יתברך אז הוא זוכה לשלימות הדעת כי יראה הוא שלימות הדעת, וכשהוא מגיע לבחינת דעת אזי הוא זוכה להשגת התורה כי התורה שוכנת אצל בר דעת כי קודשא בריך הוא יתב חכמתא לחכימין, אך יש בחינת נגלה ויש בחינת נסתר בתורה, את בחינת הנגלה אנו יכולים להשיג עוד עתה בעולם הזה, אך את הנסתר שבתורה ובפרט את התורה של בחינת עתיק איננו יכולים להשיג עכשיו בעולם הזה בגופינו הנשמתי, ועיקר הסיבה לכך היא מכיון שהאדם הוא יש, ומכיון שהוא בעל גאון וחושב שהוא משהו בפני עצמו, הוא אינו יכול לעלות ולהשיג בעולמות העליונים יותר, ובאמת

גם בעולם הזה אפשר להשיג את סודות התורה וגם את התורה של עתיק אבל כל זה תלוי בתפילה במסירות נפש שעל ידי שמתפלל במסירות נפש על ידי זה זוכה לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך ונתבטלת ישותו וגשמיותו לגמרי, והוא אינו תופס מקום, ועל ידי זה יכול לעלות ולהשיג את התורה של עתיק, כי אל כל ההשגות וכל המדרגות שבעולם אי אפשר להגיע אליהם בשום פנים ואופן אלא כאשר האדם זוכה לבטל את עצמו אליו יתברך, וככל שהאדם זוכה לביטול יותר אליו יתברך, כך זוכה להגיע למדרגה והשגה גבוהה יותר, כי זה תלוי בזה כפי שהאדם מבטל את עצמו יותר אליו יתברך ובפרט כשזוכה להיות בטל ומבוטל בעיני עצמו ואינו תופס מקום כלל, אז יכול לעלות למעלה מעלה עד שישגי את הנסתר שבתורה, תורה מעתיק, אשרי לו ואשרי חלקו, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב) שכאשר האדם זוכה להתבודד עמו יתברך על ידי זה זוכה לביטול עיין שם, כי על ידי תפילה והתבודדות האדם זוכה לאט לאט לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך עד שזוכה להשיג השגות אלקות במדרגות גבוהות ועליונות מאד מאד, ובאמת אל נטעה את עצמינו, אנחנו הרי יודעים כמה אנחנו רחוקים מכל זה, אנו יודעים

שאיננו מתפללים במסירות נפש גדולה כל כך, ואיננו זוכים לביטול וכו' וכו', אך על ידי שאנו זוכים להיות מקורבים אל הצדיקים האמיתיים שזכו לזה, שאת זה רואים מתוך ספריהם הקדושים, כי את האדם ניתן להכיר על ידי ספרו, כי בוודאי את מה שהוא חושב את זאת הוא כותב וכו', וכשהאדם זוכה להתקרב לצדיק כזה שזכה לזה ונכלל במקום שנכלל כי זכה לביטול גמור לגמרי, גם הוא בסופו של דבר יכול לזכות לכל המדריגות וההשגות הללו, כי באמת כל אחד ואחד חפץ ורוצה להגיע ולזכות להתקרב בשלימות להקדוש ברוך הוא, כי בסופו של דבר אין האדם נשאר בעולם הזה והתרחק לו לצאת מן העולם, ולחזור ולהכלל בו יתברך מחדש, ועל כן כל אחד בפנימיותו שואף גם הוא לזכות לכל המדריגות וההשגות הנ"ל אשר לזה אפשר לזכות על ידי שיהיה מקורב ומקושר באמת אל הצדיקים האמיתיים, אשרי הזוכה לכך.

סמכוני באשישות

ואומר רביז"ל שזהו חסד גדול מאד ממנו יתברך שהסכים שנקרא אותו בכל מיני תוארים

ושבחים ועל ידי זה נוכל להתפלל, כי זה חסד גדול ממנו יתברך שמותר לנו בכלל להזכיר את שמו יתברך מרוב גדלותו ורוממותו אשר לגדולתו אין חקר וכו', וזהו המעלה הגדולה של עם ישראל שזוכים להזכיר בכל פעם את שמו יתברך, וכשהאדם זוכה להכיר במעלה הזו וכשהוא מתפלל אליו יתברך הוא זוכה לצמצם את עצמו ולכוין את שמו יתברך ולא לומר אותו בחמיפה חס ושלוש על ידי זה מאיר עליו אור גדול, והנה כל זה הוא בחינת (שיר השירים ב') סמכוני באשישות כמו שמשימין אשישות כנגד אור גדול כדי להסתכל באור הגדול על ידי אשישות כן גזר חסדו יתברך לסמוך אותנו בתוארים ושבחים האלו, כדי שנוכל להתפלל אליו ולספר לו יתברך את כל מה שאנו עושים, ועל ידי זה שהאדם זוכה לכל זה דהיינו שהוא זוכה להתפלל אליו יתברך במידת הצמצום ולהזכיר את שמו יתברך על ידי זה זוכה לתפילה במסירות נפש שעל ידי זה זוכה להשיג את סודות התורה ומגיע לכל המעלות והמדריגות שבעולם, שלמדריגות אלו יזכו כל כלל ישראל בביאת משיח צדקינו שיבוא במהרה וינאל אותנו גאולה שלימה אכ"ר.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז

כשזוכים לבא ולהתאסף פעם אחת בשבוע ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין לתאר ואין לשער את גודל מעלת זה הענין, וכל עוד האדם נמצא בעולם הזה ומסתובב פה וכו' וכו', הוא אינו יכול בשום פנים ואופן להבין את הדבר, כי אינו יכול לדעת להשיג ולהבין מי הוא רביז"ל ומהו וכו', אשרי הזוכה ללמוד בכל שבוע על כל פנים פעם אחת את תורתו של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ז שבה מדבר רביז"ל על ענין גילוי המשיח.

פרד"ם התורה

הנמרא בבא בתרא (דף ע"ד) אומרת, "רבי יוחנן משתעי זמנא חדא הוא קאזלינן בספינתא וחזינא האי כוורא דאפיק רישיה ממיא ודמיא עיניה כתרי סהרי ונפיץ מיא מתרתי אוסיא כתרי מכרי דסורא", (רבי יוחנן סיפר פעם אחת נסעתי בספינה וראיתי דג שהוציא את ראשו מן המים, העינים של אותו דג היו דומות כמו שתי ירחים, והוא שפך מנחיריו מים כמו שתי הנהרות שבסוריא) והנה אנו יודעים שבתורה הקדושה יש ד' בחינות,

ד' חלקים, פשט, רמז, דרש וסוד, ובכל פסוק או מאמר או סיפור וכו', יש את כל ארבעת הבחינות הנ"ל ואי אפשר לומר על דברים שהם אינם כפשוטם, אלא שאנחנו איננו מבינים אותם, וכמו פה בסיפור שסיפר רבי יוחנן שראה דג גדול שעייניו היו דומות ללבנה ושפך מים מנחיריו כמו שתי הנהרות גדולים וכו', ובוודאי אף על פי שיש בסיפור זה רמזים ודרשות וסודות רבים, בכל אופן הפשט הפשוט שלו הוא שכך אכן היה, והיום רואים לפי התפתחות המכנולוגיה שהרבה דברים שפעם לא היו יכולים להבין כיצד הם יכולים להיות במציאות, יכולים להבין אותם היום, וככל שהמכנולוגיה מתפתחת יותר ויותר מבינים את הפשט בדברים רבים יותר, כי רואים ששייך במציאות דבר כזה אף על פי שלפני מאות ואלפי שנים לא היו יכולים להבין זאת בשום פנים ואופן, והנה בתורה הקדושה יש ד' בחינות, פשט רמז דרש וסוד, אשר הם נמצאים בכל פסוק ובכל מאמר ובכל סיפור, ולא רק בתורה הקדושה יש דבר זה אלא גם בחיי האדם בסיפורי המעשיות של העולם הזה גם בהם יש פרד"ם כשהאדם זוכה לקשר אותם אל התורה הקדושה כי לכל סיפור יש

פשט, כפי שקרה, ויש לו גם רמז, כי מכל דבר ודבר יכול האדם להוציא רמזים מדוע היה צריך לראות דבר זה או שיקרה לו דבר פלוני, או שידבר עם מישהו או ילך לאיזה מקום וכו', בכל דבר אפשר למצוא רמזים נפלאים כשזוכים לקשר את עצמו אל הקדוש ברוך הוא ואל התורה הקדושה, וכן הוא לגבי הדרש, כי לכל דבר ודבר יש דרש כי יכולים כל דבר שקורה בעולם הזה, לקשר למאמרי חכמינו הקדושים ולתורה הקדושה ולהכניסו בתוך דרשה, וכמובן שלכל דבר ודבר יש בו גם סודות גדולים ונפלאים, כגון מדוע דבר זה קרה בדיוק לאדם פלוני, ומדוע דווקא בשעה זאת, ובמקום זה וכו' וכו', שדברים אלה הם למעלה מהשנתינו ומי שזוכה להיות מקושר אל התורה הקדושה ואל הקדוש ברוך הוא, הוא זוכה להשיג ולהבין קצת דקצת כל אחד ואחד כפי השגתו ומדריגתו, וגם בתורתו של רביז"ל יש את כל הבחינות הללו, כי רביז"ל אמר את תורתו בד' בחינות של פשט רמז דרש וסוד, אשרי מי שזוכה להנות בתורתו הקדושה שאז ירגיש מעם נפלא ונעים מאד מאד בחייו אשרי לו ואשרי חלקו.

פילוקא דיסודא

ואומר רביז"ל וחזינא הכי כוורא,

שהוא הצדיק המכונה בשם דג כידוע, כי הצדיקים נקראים דגים וכמו שזרעו של יוסף שנקרא צדיק עליהם כתיב (בראשית מ"ח) "וידגו לרוב בקרב הארץ", ודרשו חכמינו הקדושים (ברכות כ"ו) מה דגים שבים אין עין הרע שולטת בהם כך אין עין הרע שולטת בזרעו של יוסף, שהוא בחינת צדיק, ובאמת טובא בזוהר הקדוש שכל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית שהם נימולים וכו', כי עיקר ענין הצדיק, ועיקר ענין הקדושה הוא כפי שהאדם אוהו במידת היסוד וכפי שזוכה לקדושת הברית, כי פילוקא דיסודא עד אבא ואמא, דהיינו הברית עולה עד המח של האדם וכן ההיפך כי האחד קשור לשני, וכפי שהאדם אוהו בקדושת הברית כך הוא מצבו של מוחו, כי הם קשורים והדוקים אחד בשני וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות מ"ג) "מהרהר ביום ובא לידי מומאה בלילה", כי זה תלוי בזה הברית והמת, המח והברית, ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א) שבמקום שהאדם חושב שם כל האדם, כי עיקר האדם הוא המחשבת, עיקר האדם הוא המח וכשהמח של האדם חושב כל הזמן רק על הקדוש ברוך הוא ורק על התורה הקדושה על ידי זה הוא נמצא שם ממש, וממילא זוכה לקדושת ומהרת הברית, מה שאין כן כשמוחו של האדם חושב היכן

שחושב רחמנא ליצלן ומהרהר בהרהורים רעים וכו', על ידי זה ממילא נופל מוחו כי הוא נמצא שם ממש, היכן שחושב ומהרהר, כי הכל תלוי אחד בשני, ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה לשמור על מוחו שיהיה מח נקי מזוכך וטהור כי עיקר האדם הוא רק מוחו והיכן שהאדם חושב שם כל האדם ממש, והנה בדרך כלל רוב בני האדם שפגמו היכן שפגמו וכפרט בפגם הברית על ידי זה נפגם מוחם והם שרויים בקטנות המוחין גדולה, וככל שהאדם פגם יותר ויותר והכנים במוחו צרה זו של הרהורים רעים ומחשבות זרות, כן קשה לו לצאת ולהפטר מהם והוא נופל עוד ועוד, עד הוא שרוי בקטנות המוחין גדולה והוא אינו יודע מה לעשות וכולו שרוי במרה שחורה, והוא דומה לאותה תולעת שנכנסת לתוך מרור ושוכנת שם ומכיון שהיא בתוך מרור היא חושבת שכל העולם כולו הוא רק מרור ולכולם מר, והכל לא טוב וכו', מה שאין כן תולעת אחרת השוכנת בתוך תפוח וכו', אצלה כל העולם מתוק, והכל נעים ויפה, ובדיוק אותו הדבר הוא אצל בני האדם כי מי שמונח בקטנות המוחין לאחר שפגם וחטא וכו' נדמה שכל העולם כולו חשוך ואין שום תקוה וסיכוי, הכל אבוד וכו', אך מי שזוכה לצאת מהבוץ הזה לאט לאט רואה שהעולם אינו

שחור כל כך, ויש תקוה וסיכוי, הכל יפה וצריך רק לדבק את עצמו אליו יתברך, והנה בדרך כלל מי שחטא ופגם כל כך עד שמוחו מזוהם וממונף וכו', בדרך כלל חולק על הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, כי מכיון שמוחו כל כך פגום וכל כך חושך לו הוא אינו מסוגל להאמין שקיים כזה דבר, כי מכיון שכל האדם הוא המח לכן נדמה לו שאם הוא נמצא בחושך, כל העולם כולו גם כן שרוי בחושך, וככל שהכנים במוחו מינוף ולכלוך של הרהורים רעים וכו', כן הוא יותר רחוק מן הצדיקים האמיתיים, וכשבאים ומספרים שיש בעולם צדיקים גדולים הזוכים להשנות רוחניות אלקות וכו', הוא מיד אומר שאין כזה דבר, ולא יכול להיות וכו' וכו', כי מרוב שהוא שוכן בחושך הוא אינו יכול לסבול את הקדושה, מרוב שהוא רחוק כל כך, הוא אינו יכול להאמין שקיים דבר כזה ובני אדם יכולים לזכות להשנות רוחניות, כי נדמה לו שכל העולם כולו שרוי בחושך בדיוק כמוהו ולכן בדרך כלל אנשים כאלה חולקים על הצדיקים האמיתיים כנ"ל, מה שאין כן מי שזוכה לאט לאט לצאת מן הבוץ על ידי זה נזדכך מוחו וככל שנטהר מוחו יותר כן זוכה להשיג רוחניות אלקותו יתברך יותר כי זוכה לבטל את עצמו אליו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, והנה

כשהאדם דבוק בהקדוש ברוך הוא, דבוק באור אין סוף, הוא שוחה בים כביכול, כי הנה הוא שוחה בים החכמה ומוחו דבוק בדביקות אמת בו יתברך, והנה הוא יורד אל זה העולם ואנשים חושבים שתפסו את מוחו ודעתו, והנה הוא נעלם עוד הפעם ושוחה בים החכמה ואין לאף אחד השגה בו מי הוא ומה הוא ומה הם מעשיו ומחשבותיו וכו', בדיוק כמו דג שנמצא בים ודייג מנסה לתפוס אותו אך הוא מתחמק מן הרשת וקופץ אל תוך המים ונעלם מעיני הדייג כך הוא הצדיק הדבוק בו יתברך ולכן הצדיקים נקראים דגים כי בדגים לא שולטת עין הרע כלל וכלל כג"ל וכך גם בזרעו של יוסף שהם הצדיקים שנקראים על שמו של יוסף הצדיק כג"ל לא שולטת עין הרע, אשרי הזוכה להתקרב אליהם.

עשרה נסיונות

והנה לזכות להיות צדיק זה לא דבר קל כל כך, ורוב העולם רחוקים מזה מאד ואין להם השגה בכל זה כלל וכלל, ומכיון שהקדוש ברוך הוא, אור אין סוף הוא, בלי גבול ובלי צמצום וסוף וכו', אין אף אחד שיכול לומר שהוא כבר תפס והשיג והביין כביכול אותו יתברך, כי הרי זהו דבר אין סופי, רק כל אחד ואחד כפי יגיעתו עבודתו

וטרחתו זוכה להשיג קצת דקצת וכו' וכו', וכמו שמובא בזוהר הקדוש (ויקרא כ"ה). זכה יהבינן ליה נפש, זכה יתיר יהבינן ליה רוח, זכה יתיר יהבינן ליה נשמה וכו' וכו', וכך כל אחד ואחד לפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך כך זוכה להשיג יותר רוחניות אלקות, והנה כל מדריגה ומדריגה מתחלקת לעשר כנגד העשרה ספירות וכל בחינת מתחלקת לעוד עשר ועוד עשר וכו' עד שיש מליוני ומליארדי מדריגות להשיג בעבודת השם יתברך וכל זה אינו בא בקלות, כי עד שהאדם זוכה להשיג משהו הוא צריך לעבוד ולהשיג מה שצריך להשיג, ובנתיים עוברים עליו נסיונות, ירידות ונפילות, והוא צריך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו ולהתגבר על הכל וכך הוא זוכה למה שזכה וכו', שזה בחינת העשרה נסיונות של אברהם אבינו ע"ה שעוברים על כל אחד ואחד הרוצה לזכות להדבק באמת בהקדוש ברוך הוא שהם עשרה דייקא כנגד העשר ספירות כי כנגד כל מדריגה ומדריגה שהאדם רוצה להשיג כך הוא צריך לעבור נסיונות קשים ומרים וצריך להחזיק מעמד ולא להשבר בשום פנים ואופן אף על פי שעובר עליו מה שעובר, ובדרך כלל רוב העולם רחוקים מזה ואינם יכולים להחזיק מעמד ומתייאשים לאחר קצת זמן ואומרים שעבודת

השם אינה בשבילם, והם אינם יכולים להשיג רוחניות אלקות כי מאד מאד מר להם ומאד קשה להם להחזיק מעמד בכל הנסיונות שעוברים עליהם, ולכן הם מתרחקים ממנו יתברך.

כי הלל רשע על תאוות נפשו

ובאמת כל זה נובע מכיון שאין האדם רוצה לעבוד אותו יתברך באמת, כי אם היה רוצה לעבוד את הקדוש ברוך הוא באמת היה זוכה להתחזק ולעבור על הכל, ובדרך כלל המענה של אנשים היא שהם אינם יכולים לעבוד את הקדוש ברוך הוא מכיון שקשה להם, ומכיון שדבר זה אינו שייך לדורות אלו, ועיקר המענה היא שהם מכירים את עצמם ויודעים כמה מטונפים הם במעשיהם הרעים ועשו מה שעשו ואם כן, הם אומרים, מה שוה עבודתינו, הרי אנו מגושמים ומטונפים כל כך עד שאיננו יכולים לעבוד את הקדוש ברוך הוא, ובאופן זה הם חושבים להתחמק מעבודת השם יתברך ובאמת כל זה הוא שטות גדול. כי ממה נפשך, אם היה האדם אומר כך גם בשעה שהוא הולך לעשות עבירות ולטנף את עצמו, ניחא, דהיינו שיאמר הרי לא מתאים לי לעשות עבירות וכבר הגיע הזמן להפסיק עם זה וכו', אך הבעיה היא שכאשר זה

מגיע לעבירות הוא אינו נעשה כל כך עניו ואומר שהוא אינו יכול לעשות ולא מתאים לו וכו', אלא הולך ועושה את תאוותיו בחפץ לב, ואילו כשזה מגיע לעבודת השם יתברך הוא נעשה לפתע עניו, ואומר, מי צריך את עבודתי ומה שוה תפילתי וכו', ואינו עושה כלום, וכמו שמפרשים את הפסוק (תהילים י') "כי הלל רשע על תאוות נפשו", שהרשע בשעה שהוא מגיע לתאוות נפשו הוא נעשה עניו וכו', דהיינו שהוא מגן על עצמו ואומר שהוא ממילא כל כך מגושם ומזוהם וממילא הוא גופל עוד ועוד ואינו רוצה לחזור בתשובה, ובאמת ענוה זו היא ענוה פסולה מאד, כי בעבודת השם יתברך צריך לקיים (דברי הימים ב' י"ז) "ויגבה לבו בדרכי ה'", ולא להעשות לפתע עניו גדול, ובפרט כשמדובר בחטאים ועוונות, כי איש הישראלי צריך להחזיק את עצמו לאדם מכובד שלא מתאים לו לעשות עבירות, ובכל פעם שהיצר הרע רוצה להסית אותו לעשות עבירות יאמר לעצמו, וכו' לי מתאים לעשות כך, הלא נשמתי היא חלק אלוך ממעל ואיך אעשה כך וכך וכו', הרי זה לא מתאים לי ולא יפה לי להתנהג כך, כי בעבודת השם יתברך צריך לנהוג במידה הנ"ל של ויגבה לבו בדרכי ה' ועל ידי זה יוכל לעבור על כל הנסיונות שעוברים עליו, כי על כל

מי שרוצה להכנס לעבודת השם יתברך עוברים נסיונות קשים ומרים, והכל בשביל הבחירה והנסיון לראות איך יחזיק מעמד, על כן מי שרוצה להתקרב אל הקדושה צריך שיעבור עליו מה שיעבור, ועיקר החכמה ועיקר התכלית הוא להחזיק מעמד ולא ליפול בשום פנים ואופן, ואף על פי שזה קשה, ואפילו שנפל היכן שנפל עליו להחזיק חזק בעמדו ואז יזכה להגיע אל הקדושה ויזכה למה שיזכה אשרי לו ואשרי חלקו.

להחזיק מעמד

והנה העיקר בעבודת השם יתברך הוא רק להחזיק מעמד כי על כל אחד ואחד הרוצה להכנס לעבודת השם יתברך, אל הקדושה, עובר מה שעובר נסיונות קשים ומרים, ובפרט כשהאדם רוצה לקבל על עצמו הנהגות של קדושה בחק ולא יעבור יבואו עליו כל מיני מניעות והוא יפול מהם, והכל כדי לנמותו אם יחזיק מעמד, וכדרך שאמר רביז"ל על ענין התיקון הכללי, שהוא תיקון קל מאד, לומר עשרה מזמורי תהילים וכו', ואמר רביז"ל שלמרות שזהו תיקון כל כך קל, אך מכיון שאני אמרתי לעשות זאת, יהיו על זה מניעות רבות, ואת זה רואים בחוש, כי התיקון הוא תיקון קל מאד שאינו לוקח

יותר מחמש או עשר דקות לאמר אך יש עליו כל כך הרבה מניעות ובסופו של דבר אין האדם אומר אותו וכך עוברים ימים שלמים והאדם אינו אומר את התיקון הכללי ובכך מונע מעצמו תיקון נפלא כל כך שאפשר להשיגו בקלות רבה כל כך, כי התיקון הכללי הוא כעין מגן ושריון לאדם שאפילו כשהוא נופל להיכן שנופל בכל אופן לא יפול ביאוש ויהיה לו כח להתחזק ולהתחיל מחדש, וכן הוא בכל ההנהגות שהאדם רוצה לקבל על עצמו בעבודת השם יתברך בכל פעם מתגברות עליו מניעות גדולות רבות ועצומות והוא נופל, אך העיקר בעבודת השם יתברך היא רק להתחזק ולהחזיק מעמד ואפילו שנופלים צריכים בכל פעם להתחיל מחדש ואז זוכים להצליח.

התחלה חדשה

והנה סוד ההצלחה תלוי בכך שהאדם יעשה תמיד התחלה חדשה, כי בוודאי מרוב שקשה לאדם הוא מתייאש ונופל בכל פעם, ואומר שהוא אינו יכול לעשות זאת, זה אינו בשבילו, ומאד קשה לו וכו', אך עיקר החכמה היא שלמרות שהאדם נופל בכל פעם תמיד יתחיל מחדש ובכל פעם שנופל מיד יעשה התחלה חדשה ואפילו כמה וכמה

פעמים ביום, וכמו שמובא בשבחי הר"ן ששם כתב מוהרנ"ת ז"ל את הנהגותיו של רביז"ל איך שבצעירותו היה עושה כמה וכמה התחלות בכל יום ויום כי בכל פעם היה מתחיל בעבודתו ואחר כך היה נופל ואחר כך התחזק והתחיל מחדש וכו' וכך כמה פעמים ביום עד שלקח על עצמו שאותו שום דבר כבר לא יפיל, דהיינו אפילו אם יפול מעבודתו לא יתייאש ויעזוב את עצמו אלא יתחיל תמיד מחדש ואז אפילו שיפול איך שיפול וכמה שיפול תמיד יעשה התחלה חדשה וממילא אין הנפילה יכולה להזיק לו כי בכל פעם מתחיל מחדש וכו', והנה דבר זה שייך בכל הענינים של עבודת השם יתברך הן בלימוד והן בתפילה והתבודדות והן בכל פרט ופרט מעבודת השם יתברך שצריך האדם לעשות תמיד התחלה חדשה ולחזק את עצמו ועל ידי זה יצליח, ולמשל בלימוד, בוודאי שהאדם רוצה לגמור את כל התורה ביום אחד וכו', אבל אי אפשר לעשות זאת והאדם אינו יכול לדחוק את השעה אלא ילמד כמה שהוא יכול, סעיף ועוד סעיף, עמוד ועוד עמוד, שורה ועוד שורה, וכך בסופו של דבר יגיע ואף על פי שנדמה לו שאף פעם לא יזכה לסיים שום דבר ובוודאי שלא יזכה להיות למדן וכו', אך מי שיתבונן היטב יראה

שהסוד של כל הלמדנים הוא ההתמדה שלהם, דהיינו שהם חומפים ולומדים כמה שהם יכולים בכל פעם ופעם פה כמה שורות, ופה כמה סעיפים ובמשך הזמן עוזר להם הקדוש ברוך הוא והם זוכים לסיים הכל והכל מתחיל מכמה שורות או אפילו סעיף אחד קמץ שהאדם מקפיד ללמוד מידי יום ביומו ואז לאט לאט עוזר לו הקדוש ברוך הוא, וכן הוא לגבי ההתבודדות שבדרך כלל בתחילה נכנסת באדם חלישות הדעת גדולה והוא חושב לעצמו מי שומע אותי, מי צריך אותי, ונדמה לו שהוא מדבר חס ושלום אל הקיר, אך כשהאדם מתחזק ומתחיל בכל פעם התחלה חדשה ואף על פי שמנסים לשברו ולהחליש את דעתו הוא מתחזק ואומר "בוודאי הקדוש ברוך הוא נמצא ובוודאי גם אני אזכה להכירו יתברך", על ידי זה אף אחד לא יוכל למנוע אותו, והעיקר תלוי כפי התחזקות שיש לאדם וכפי שהוא תמיד מתחיל התחלה חדשה אשרי לו ואשרי חלקו, כי דבר זה הוא כמו במלחמה שהאדם ההולך בחזית הראשונה רואה איך שהחיילים שלצידו נופלים והוא בעצמו נפצע, ובדרך כלל הוא רוצה לחזור לאחוריו וכו', אך כשהאדם זוכה לרצות באמת ויש לו מסירות נפש הוא הולך עוד ועוד ואינו מתפעל מהיריות וכו', וכך זוכה להצליח

ולנצח, אך על האדם להיות מוכן לכך שיעבור עליו מה שיעבור כי המלחמה קשה ויהיה לו מר מאד וכו' וכו', כי לפעמים יכולים להפיל את האדם וכו', ועיקר הנפילה היא לתאוות ניאוף וכו', והעיקר היא לא להתפעל כלל רק להתחיל מחדש בכל פעם אשרי מי שזוכה לזה ואז יצליח להתקרב באמת אליו יתברך, וכך גם עבר על כל הצדיקים כמו על משה רבינו ע"ה שחשדוהו באשת איש וכו', וכן על יוסף הצדיק שעבר עליו מה שעבר וכו', נסיונות קשים ומרים שקנאו בו אחיו ומכרוהו למצרים וכו' ונמכר לעבד וכו' ואחר כך ישב בבית האסורים ובוודאי עבר עליו מה שעבר בזיונות גדולים וכו' וכו', אך יוסף הצדיק זכה להחזיק מעמד וכמו שאנו אומרים "מי שענה ליוסף בבית האסורים הוא יעננו", כי בוודאי יוסף הצדיק הירבה שם בתפילות ובקשות אליו יתברך עד שהוא יתברך עזר לו וכו' וכו', כי העיקר הוא להחזיק מעמד ולהתחיל התחלה חדשה בכל פעם, ולא להבהל ולהתפעל מכל מה שעובר עליו, כי הכל נסיונות לראות איך יחזיק מעמד

שבים עובר מה שעובר ומנסים לתפוס אותו וכו' וכו', ועבר עוד צרות ויסורים, אך מכיון שהוא בים, והוא דבוק בו יתברך אין אף אחד יכול להזיק לו ולעשות לו מאומה, ובדרך כלל רוב האנשים נופלים מעבודת השם יתברך וכו', מכיון שהם מסתכלים על אנשים אחרים, וחושבים מה זה יאמר עליהם ומה שהוא יאמר עליהם וכו', ומכיון שכך הם נופלים כי בכל פעם נתפסים ברשת אחרת, פעם נדמה להם שמסתכלים עליהם ופעם נדמה להם שנפלו וכו' וכו', אך הצדיקים האמיתיים הצדיקים הגדולים שזוכים להחזיק מעמד זוכים לכך מכיון שהם כמו דגים בים, דגים המתחבאים אצלו יתברך ואין אף אחד שבעולם היכול לעשות להם מאומה, ועל ידי זה אפילו שמנסים לתפוס אותם ואפילו שעובר עליהם מה שעובר הם מתחבאים תמיד בצילו יתברך ואי אפשר לעשות להם שום דבר כלל אשרי להם ואשרי חלקם, ולכן הם דומים לדגים, המתחבאים בתוך הים הגדול, ים התורה, רוחניות חיות אלקותו יתברך, אשרי להם.

דגים בים

ביטולה של תורה

ועתה נוכל להבין מדוע הצדיק נקרא דג וכו', כי עיקר חכמתו היא לשחות בים החכמה ואף

ואומר רביז"ל כי אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטטת תמיד בחכמות עליונות, כי לפעמים צריך

לצאת לחוץ לעסוק בדברי העולם כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות צ"ט) פעמים ביטולה של תורה זו היא קיומה, דהיינו כי לא כל הזמן יכול הצדיק להיות דבוק היכן שדבוק וההכרח לו לרדת, וזוהי ידיעה גדולה בעבודת השם שכל עבודת הצדיקים וכו' היא בבחינת רצוא ושוב דהיינו עליה וירידה, ירידה ועליה, הנה הוא דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות ומחדש חידושי תורה נפלאים וכו', והנה הוא יורד למטה והוא נראה אדם פשוט כמו כולם וכו', עד שאי אפשר להכיר עליו שהוא משהו אחר מאשר שאר בני אדם, ולא רק שאי אפשר להכיר עליו כלום אלא שבני אדם מזולזלים בו מאד מאד ואין להם השגה בו כלל, ובאמת חכמינו הקדושים שאמרו (שם) פעמים ביטולה של תורה זו היא קיומה, גילו לנו בזה סוד נפלא, את סוד קיום התורה ואיך שאדם הרוצה ללמוד תורה ולחיות על פי התורה צריך להתנהג, וגם איך הצדיקים הגדולים שזוכים לכל זה מתנהגים, כי באמת אי אפשר לצדיק להיות מחשבתו משוטט תמיד בחכמות עליונות, זה בלתי אפשרי שהצדיק יהיה דבוק כל הזמן בו יתברך, כמוכן שהצדיק דבוק כל הזמן בו יתברך אך בדביקות יש כמה בחינות, והרי אנו רואים שהצדיק אינו יכול לעסוק כל הזמן בתורה ובתפילה,

הוא צריך לעסוק בצרכיו יש לו אשה וילדים יש לו חשבונות לשלם וכו', והוא אינו פטור מכל הדאגות הללו, ולכן אף על פי שמוחו דבוק בו יתברך, לפעמים הוא דבוק בתכלית הדביקות ואין לו שום שייכות אל העולם הזה, אך לפעמים הוא מוכרח להוריד את עצמו ולעסוק בדברי העולם, וכמו שמשפרים על צדיק אחד שאמר פעם דברי תורה נפלאים ועמוקים מאד, וכעבור כמה ימים נגשו אליו כמה מתלמידיו ובקשו ממנו שיסביר להם דבר אחד שלא הבינו מדברי התורה שאמר לפני כמה ימים, ואמר להם הצדיק הנ"ל תאמינו לי שגם אני כבר איני יודע, וכשראה שהם אינם מבינים את כוונתו המשיך ואמר, בשעה שאמרתי את התורה הזו הייתי בעולם אחר לגמרי, ועכשיו אינני נמצא שם ולכן כבר אינני זוכר מה אמרתי, נמצאנו למדים שגם כשהצדיק דבוק בו יתברך יש עיתים שהוא דבוק בו יתברך יותר ויש עיתים שהוא צריך לעסוק בדברי העולם וממילא זוהי בחינה אחרת של דביקות, שהיא בבחינת פעמים ביטולה של תורה זהו קיומה, כי אי אפשר להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות תמיד שכן האדם יכול להתבטל לגמרי במציאות, וההכרח לו לבטל מהדביקות מידי פעם ולהוריד את עצמו לעולם הזה וכו', ובכלל

פלוגי אמר מה שאמר על הצדיק, והוא בוודאי יודע מה שהוא אומר וכו', ועל ידי זה הוא מתרחק מן הצדיק (עיין ליקוטי הלכות ניוקין הלכה ד' אות כ"ח) אשר כל זה בא בדרך כלל מענוה פסולה שהאדם מחזיק את עצמו כקטן מאד מאד וחושב שהוא אינו כלום וזה מביא אותו אחר כך לזלזול בצדיק והרבה פעמים גם לכפירות ואפיקורסות, כי הוא אינו מסוגל להבין איך יכול להיות וכו', ואיך הכל מתנהג וכו', וההתחלה של כל הדברים האלה היתה מתוך ענותנותו הפסולה, אשרי מי שיוודע את הסוד הזה, שפעמים ביטולה של תורה זהו קיומה, כי הוא יודע כיצד צריך אדם הרוצה להתקרב באמת אליו יתברך להתנהג, ויודע שלפעמים ההכרח להתבטל, ושאסור ליפול בדעתו משום כך, אלא מיד לחזור אליו יתברך בעקשנות גדולה ושגם הצדיק צריך מידי פעם לבטל מדביקותו, ובאופן כזה יוכל שתהיה לו איזו שהיא תפיסה והשגה מעטה בצדיקים ויוכל לקבל מהם הרבה, אשרי לו ואשרי חלקו, ובאמת עיקר גדולתו של הצדיק ניכרת בשעה ירידתו דווקא באותה שעה שהוא צריך להפסיק מדביקותו, בשעה שלא הולך לו כל כך טוב, ואז הוא מתחזק ומיד לאחר מכן הוא עולה ומתדבק בו יתברך מחדש, וזהו עיקר גדולתו כי הוא זוכה להחזיק מעמד ואינו

הצדיק מסתיר את עצמו מאד מאד ואפילו כשהוא דבוק בו יתברך אי אפשר לראות עליו זאת כשהוא נמצא בין בני אדם כי הוא מסתיר זאת מאד ובני אדם אינם יכולים להבין ולהשיג זאת, ומזה בא שבני אדם מזלזלים בצדיק כי הם חושבים שהצדיק והעולם הזה הם שתי דברים שונים לחלוטין הסותרים אחד את השני, ובאמת אין זה כך כלל, כי בוודאי גם הצדיק נמצא בעולם הזה, וגם הוא צריך לעסוק בדברי העולם, בבחינת פעמים ביטולה של תורה זהו קיומה, ובאמת אנשים כאלה מזיקים מאד מאד, כי הקליפת נוגה שמעורב בה טוב ורע, נדבק באנשים אלו המדברים על גדולי מוכרי הצדיקים, כי בוודאי יש בהם גם טוב הרבה כי הם מקיימים את התורה והמצוות וכו', אך מעורב בהם גם הרבה רע, כי בדרך כלל אנשים כאלה מתקראים כשרים וחסידים, והם חושבים שהם כבר משיגים ויודעים הכל, ומכיון שבאמת אין להם השגה בצדיקים לכן הם מזיקים יותר מאשר הם מועילים, ולא עוד אלא שבמובנים מסויימים הם יותר גרועים מאפיקורסים וגויים, כי מגויים ואפיקורסים האדם יודע שהוא צריך להתרחק אך מאלה הנקראים כשרים וחסידים הוא אינו מתרחק, והדעות שלהם מזיקות לו מאד מאד מכיון שהוא חושב שהרי

נשבר משום דבר שבועולם אשרי לו ואשרי חלקו, אך בני אדם אין להם השגה בזה ובדרך כלל כשהם רואים את הצדיק מתנהג בפשטות גדולה הם מזלזלים בו וכו', אשרי ואשרי מי שיודע את הסוד הזה שפעמים ביטולה של תורה זהו קיומה שזהו סוד קיום התורה שלפעמים צריך לבטל ולרדת לעסוק בדברי העולם, ואז תהיה לו השגה בקדושה ויוכל באמת להתקרב אליו יתברך.

בין אדם לחבירו ובין אדם למקום

ובאמת עיקר המודד לראות את גדלות האדם היא לראות כיצד הוא מתנהג בדברים הנזעמים בין אדם לחבירו, כי אין זו חכמה גדולה להראות כצדיק וחסיד כשהדבר נוגע לדברים שבין אדם למקום, מלבישים את עצמו מלית ותפילין ומתפללים בהתלהבות, או לובשים שמריומל וגרביים לבנות ובגד צבעוני וכו', וכל העולם כבר חושב שהנה צדיק הניע, וזו אינה חכמה כלל וכלל, כי בזה אפשר להטעות אנשים מאד באופן שיחשבו שאדם זה הוא צדיק גדול וכו', העיקר הוא כיצד האדם מתנהג בענינים שבין אדם לחבירו, בענינים שצריך לעמוד בהם בנסיון, בא ונראה כיצד האדם מתנהג כשנגעו בכמה

פרומות ששייכות לו... האם הוא מאבד את עצמו לגמרי בכלל הכסף, וכמו שכתוב באיוב "אולם שלח נא ירך וגע אל עצמו וגו', אם לא אל פניך יברכך" (איוב ב') או שהוא יודע להחזיק מעמד, ובזה יכולים להכיר היטב את האדם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עירונין ס"ה): בשלשה דברים האדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו, כי אז יכולים להבחין את גדולת האדם, נמצא שעיקר גדלותו של הצדיק אינה נמדדת בכמה שהוא לומד ומתפלל, ובוודאי שגם שם הוא גדול, אך שם אי אפשר כל כך להכיר זאת, כי גם אחרים לומדים ומתפללים וכו', העיקר הוא כיצד הוא מתנהג בחוץ, בענינים שבין אדם לחבירו, שם אפשר להכיר היטב את טבעו של האדם, שם אפשר להכיר היטב אם האדם עבד על עצמו ואם יש לו מידות טובות, ולכן עיקר גדלותו של הצדיק ניכרת בשעה שהוא יורד ונופל כביכול לתוך עסקי העולם הזה ועיקר החכמה היא לראות מה הוא עושה אז בשעה שעובר עליו מה שעובר בשעה שהוא מתרנז על הילדים שלו בשעה שעוברות עליו צרות ויסורים מאנשים וכו', או בזיונות וכו', אז ניכרת גדלותו של הצדיק, כי עיקר הגדלות של הצדיק אינה ניכרת בשעה שהוא דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות, בתפילה או

אשה כתב את הספר, והוא במוח שזה היה מלאך... או כמו שהמניד ממעזרימש זי"ע אמר לתלמידיו שאם הבעש"ט הקדוש זי"ע לא היה אומר בפירוש שהוא גולד מאבא ואמא לא היינו מאמינים שאכן כך היה והכל מרוב הגילוי אלקות הגדול המונח אצל הצדיקים והם מגלים זאת לתלמידיהם, וכל זה הוא בחינת שמש, אך בשמש אי אפשר להסתכל כמובן, אך כשהצדיק מסלק את עצמו מחכמה עליונה הרי זה כמו ביאת שמש וכשבא השמש אזי נשארים עיניו בבחינת סיהרי כי סיהרא אין מאירה אלא כד נסתלק השמש וכו', דהיינו כאשר הצדיק מסלק את עצמו מן הדביקות הזאת וצריך לעסוק בדברי העולם אזי הוא נדמה כמו ירח שאינו מאיר כל כך וכו', אך בירח כבר אפשר להסתכל ומשם אפשר ללמוד הרבה מאד, ולכן דייקא משעת הירידה אפשר ללמוד רבות מן הצדיק, אפשר ללמוד כיצד להתנהג, אפשר ללמוד כיצד צריך להתחזק בעולם הזה על אף כל מה שעובר על האדם וכו', ולכן שם ניכרת גדולתו של הצדיק כי משם זוכים התלמידים ללמוד כיצד להתנהג הלכה למעשה בכל עיני החיים, נמצא שעיקר גדולתו של הצדיק נמדדת בשעה שהוא מבטל מהדביקות ואז זה נקרא בחינת ירח, לבנה, תרי סיהרי, ולכן אמרו

בלימוד תורה וכו', עיקר הגדלות שלו ניכרת בשעת הנפילה, בשעה שהוא מפסיק מדביקותו, בשעה שהוא צריך להתעסק בעסקי העולם הזה, בשעה שהוא מתעסק עם ענינים שבין אדם לחבירו, כי הצדיק אינו יכול להיות תמיד למעלה לפעמים הוא צריך לצאת לחוץ לעסוק בדברי העולם ושם ניכרת גדולתו.

תרי סיהרי

ואומר רביז"ל וכד אפיק רישא ממיא היינו כד מפיק את עצמו מחכמות עליונות אזי ודמיא עיניה כתרי סיהרי כי פקיחת עינים מכוונים על שם החכמה כמו שכתוב (בראשית ג') ותפקחנה עיני שניהם וכשעוסק בחכמתו אזי עיניו בבחינת שמש, כי כשהצדיק דבוק בתורה הקדושה ובו יתברך אז הוא בבחינת שמש כי אז הכל מאיר לו כשמש בצהרים, ויש אור ושפע גדול וכו' וכו', ובשעת גדלותו אז רואים את דביקותו בו יתברך, ואז הוא משמיע את חידושי תורה גילויים נוראים ונפלאים מאד שאוזן לא שמעתם וכו', עד שהרבה פעמים נדמה שאדם זה אינו אדם אלא מלאך, וכמו שכתב אחד מתלמידיו של מוהרנ"ת ז"ל שבשעה שהוא לומד בספר הקדוש "ליקומי הלכות" הוא אינו יכול לתאר לעצמו שילוד

חכמינו הקדושים (סוכה כ"ט). שאומות העולם מונים לחמה, ואילו עם ישראל מונים ללבנה, ובאמת צריך להבין היטב מדוע זה כך, מדוע עם ישראל מונים דווקא ללבנה ואילו הגויים מונים דווקא לחמה, ובאמת על פי כל מה שהסברנו לעיל הכל מובן אל נכון, כי הגויים מונים לחמה כי הם אוחזים בבחינת חמה, אצלם אין שייך שום צמצום כלל, והרוחניות והגשמיות אינם מתחברים אצלם ביחד כלל, ואין להם בדבר זה השגה כלל, אצלם רוחניות זה דבר גבוה, דבר שאי אפשר להשיג, דבר שנמצא בשמים, ואין לנו שום שייכות אליו, וממילא הם באים לכל השמותים וההכלים שלהם עד שהם אומרים מה שהם אומרים, וכו', וכמו שמסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות משא ומתן הלכה ד') שהטעות של האפיקורסים וכו', נובעת מכך שהם עושים כביכול ממנו יתברך כל כך גדול ומבני האדם כל כך קטנים עד שהם אומרים שלא יכול להיות שתהיה שייכות בין אחד לשני, ומזה נובעת כפירתם, וכל זה נובע מכיון שהם בבחינת חמה דהיינו שאינם יכולים להבין כיצד הרוחניות והגשמיות מתחברים ביחד ואין להם שום צמצום כלל, מה שאין כן ישראל המונים ללבנה הם יכולים להבין היטב כיצד יכולים לעבוד אותו יתברך ואיך

הגשמיות של זה העולם מתקשרת אל הרוחניות אלקות, ובוה רואים הבדל יסודי עיקרי וגדול בין יהודי לגוי, כי ליהודים יש מצוות מעשיות מדברים של העולם הזה, כמו ציצית, תפילין, אתרוג וכדומה, ואילו לגוי אין בדבר שכזה השגה כלל, גוי אף פעם לא ישלם תמורת אתרוג מאה דולר, או תמורת זוג תפילין מהודרים חמש מאות או אלף דולר, הוא אינו מבין בזה כלל, ודבר כזה אינו עולה אפילו בדעתו, אך יהודים שיודעים לקשר את הגשמיות אל הרוחניות שדבר זה הוא בחינת לבנה, בחינת צמצום, להם יש מצוות מעשיות, בדברים השייכים אל העולם הזה, ומשם דייקא הם זוכים למצוא אותו יתברך, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (עי' ג'): שלעתיד לבא ינסה הקדוש ברוך הוא את הגויים במצוות סוכה, שהיא מצווה גשמית שלגוי אין בה השגה כי גוי אף פעם לא ילך לשבת בחוץ בבית קמץ וכו', מכיון שכך ציוה הקדוש ברוך הוא, וכאשר הקדוש ברוך הוא ינסה אותם לעתיד לבא במצוות סוכה הוא יוציא חמה מנרתיקה ואז יברחו הגויים מן הסוכה ויהפכו אותה לגמרי, כי לגוי אין השגה בכל הדברים של קישור הגשמיות לרוחניות, הוא אינו מסוגל להבין כיצד דבר כזה יכול להיות, ולכן ינסה הקדוש ברוך הוא את הגויים במצוה של

נשמיות, מצוות סוכה, ויוציא חמה מנרתיקה, חמה דייקא, כי בכחינה זו הם אוחזים, ואז יברחו ויעזבו הכל, מה שאין כן עם ישראל המונים ללכנה הם משיגים את הקשר בין נשמיות לרוחניות ובוה ניכרת גדלותם כלפי הגויים שאפילו שעובר עליהם מה שעובר בעניני ועסקי העולם הזה אין הם עוזבים את הקדוש ברוך הוא אלא מדבקים את עצמם בו יתברך, וכמו שגדלותו של עם ישראל בין הגויים ניכרת בכך שהם נשארים תמיד דבוקים בו יתברך אף על פי שעובר עליהם מה שעובר וכו', כך ניכרת גדולתם של הצדיקים בין עם ישראל בכך שהם יכולים להחזיק מעמד ואינם נופלים בדעתם על אף שעובר עליהם מה שעובר והם יודעים היטב כיצד לקשר את הרוחניות ואת הנשמיות ביחד שזה בחינת ירה, בחינת לבנה, ששם ניכרת גדלותם של הצדיקים.

תרין משיחין

ואמר רביז"ל ונפיץ מיא מתרי אוסיא הם בחינת תרין משיחין שאליהם העכו"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם כמו שכתוב (ישעיה ב') ונהרו אליו כל הגויים וזה תרי נהרות דסורא, סורא זה בחינת עכו"ם על שם עבודה זרה כמו שכתוב (שמות ל"ב) סרו מהר

מן הדרך והם נכללים בשתי אומות עשיו וישמעאל ועל ידי אלו תרין משיחין שהם תרי אוסיא בחינת (איכה ד') רוח אפינו משיח ה' על ידם יגאלו וימשכו כנהרות אצלם ללמוד דבר ה' ותרין אומין עשיו וישמעאל אינון תרי עננין דמכסין על העיינין שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש וכשביל זה צריך הצדיק לבטל את דביקותו כדי שלא יתגברו האומין עשיו וישמעאל על עיניו ויתבטל חס ושלוש חכמתו לנמרי אבל על ידי תרין משיחין שיפוצו מעיינותיהם חוצה ויהפך לכולם שפה ברורה אז יתקיים (ישעיה ל') והיה אור הלבנה כאור החמה ואז לא יצטרך לבטל מדביקותו, דהיינו כי לעתיד לבא כשיבוא משיח צדקינו הוא יבטל את השתי קליפות עשיו וישמעאל שעכשיו בזמן הגלות עומדים כנגד כלל ישראל כי כל אומות העולם מתחלקים לעשיו וישמעאל, והם הם העומדים נגד עם ישראל ועושים להם צרות במשך ימי הגלות וכו', וכשיבוא משיח צדקינו שיהיה בבחינת משיח בן דוד ומשיח בן יוסף הוא יבטל את קליפות עשיו וישמעאל העומדים על עם ישראל, כי יתפשט לימודו הגדול בעולם בבחינת יפוצו מעיינותך חוצה, ועל ידי זה יהיה אור הלבנה כאור החמה ולא יצטרכו לבטל מהדביקות בו יתברך כלל וכלל, כי זה החילוק בין עכשיו בימי הגלות

לבין ימות המשיח כי עכשיו צריך לבטל מהדביקות בגלל קליפות עשיו וישמעאל שהם מפריעות את הדביקות וכו', אך לעתיד לבא כשיבוא משיח צדקינו ויבטל את שתי קליפות אלו לא יצטרכו לבטל מן הדביקות כלל וכלל, כי יהיה אור הלבנה כאור החמה ותמיד יאיר אורו יתברך לכל אחד ואחד מישראל.

אמונה עם שכל

והנה על תורה זו מדבר מוהרנ"ת ז"ל הרבה בליקוטי הלכות (הלכות גדה ה"ג) ומסביר איך שהעיקר הוא אמונה עם שכל, דהיינו שהאדם צריך לשלב את השכל ואת האמונה ביחד שלא יהיה בבחינת פתי יאמין לכל דבר ויאמין לעץ ואבן, ולכך צריך שכל, שידע שלא לכל שמות צריך להאמין וכו', ומן הצד השני השכל לבד בוודאי שאינו טוב כי כשהאדם הולך אחר שכלו הוא יכול למעות מאד מאד, כי העיקר הוא אמונה עם שכל, וענין זה שייך הן באמונה בהקדוש ברוך הוא כנ"ל והן באמונת חכמים והן לגבי כל אחד ואחד בעצמו, דהיינו כי בצדיק צריך אמונה עם שכל (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ה) שתמיד יעשה לעצמו חשבון מה יוצא לו מכך שהוא מקורב אל הצדיק, מה הוא מרויח בזה, כמה

זכה ללמוד בגלל זה, והאם הוא מרויח ברוחניות על ידי התקרבותו אל הצדיק, ולא יהיה פתי וילך אחרי הצדיק בלי שום שכל כי אז יכול להטעות את עצמו מאד מאד, וכן הוא לגבי האדם בעצמו שצריך לשלב את האמונה עם השכל בבחינת גדלות הבורא ושפלות עצמו, דהיינו שידע ויבין שאף על פי שהוא זוכה לדבק את עצמו בתורה הקדושה וזוכה לעלות ולגדול ברוחניות ולהדבק בו יתברך איך שהוא נדבק וכו' וכו', שכל זה הוא מצד ענין האמונה, צריך גם האדם מצד שכלו להכיר את שפלות עצמו ולראות היכן הוא אוחז ומה הוא עושה וכיצד הוא נראה שלא יטעה את עצמו ויחשוב שהוא כבר גדול, וצדיק, וכו' וכו', ובשביל זה צריך שתהיה אמונתו עם שכל הן שלא יהיה פתי יאמין לכל דבר ויאמין בעצים ואבנים, אלא בהקדוש ברוך הוא לבד, והן באמונת חכמים שלא ירוץ אחרי מנהיגים של שקר שאינם נותנים לו שום דבר, אלא יבדוק היטב מה הוא מרויח על ידי התקרבותו אל הצדיק, והן שיהיה לאדם שכל בעצמו ולא יטעה את עצמו ויחשוב שהוא כבר צדיק וחכם וקדוש וכו', אשרי מי שאינו מטעה את עצמו אשר לכך יזכה כשיהיה מקורב אל הצדיק האמיתי שיפתח את עיניו ויתחיל להתבונן ולהסתכל עד שיזכה להתקרב אליו

יתברך בשלימות ויחזור בתשובה שלימה, כי באמת זה עיקר עבודת הצדיקים האמיתיים המאירים את אורו יתברך בתוך תלמידיהם באופן ובצמצום כזה שתמיד יבינו מה קורה בעולם, כי מחברים אמונה עם שכל יחד, ועל כן מי שמקורב אל צדיקים כאלו שיכולים לקשר אמונה עם שכל, הם מצליחים מאד בחייהם ואין להם שום קושיה וספיקות אף פעם, בין בעליה ובין בירידה, אלא תמיד מתחזקים, לא כן מי שאינו מקורב

אל צדיקים אמיתיים, לו נופלים תמיד קושיות וספיקות, הן על הקדוש ברוך הוא והן על הצדיקים האמיתיים והן על התורה הקדושה והן על עצמו, עד שנופל בנוקבא דתהומא רבא כי מאחר שאין לו מידת הצמצום שהוא השכל בתוך האמונה, ועל כן אשרי מי שזוכה להיות מקורב אל צדיקים קדושים כאלו שעל ידם הוא יכול להתעלות הרבה בעבודת השם יתברך ולהרויח הרבה תורה ותפילה אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז

תורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע כלולה כידוע מן הכל, רביז"ל בעצמו אמר על התורות שלו, התורה שלי כולה הקדמות, כי היא כוללת בתוכה הקדמות נוראות ונפלאות לכל הענינים בחיים, כי על פי תורתו הקדושה של רביז"ל אפשר להסביר ולבאר את כל התורה הקדושה וכמו שאמר רביז"ל בעצמו שעם התורה שלו אפשר לעבור את כל התנ"ך והתורה שבעל פה וכו', כי בתורתו כלולים כל עניני המועדים והמצוות וכו', ופרשת השבוע וכל מה שקורה בעולם, אשרי מי שזוכה ללמוד את תורתו של רביז"ל באופן כזה, וידוע שהרה"ק רבי נחמן מטהרין ז"ל חיבר כמה ספרים על פי תורתו של רביז"ל באופן הזה, ספר "יקרא דשבתא", המגלה איך שכל התורות של רביז"ל מדברות מקדושת שבת וכו', ספר "זמרת הארץ" המגלה איך שכל התורות של רביז"ל מדברות מארץ ישראל, וספר "ירח האיתנים" המגלה איך שכל התורות של רביז"ל מדברות מקדושת ראש השנה וכו', ואשרי ואשרי מי שזוכה ללמוד את תורתו של רביז"ל בצורה ובאופן כזה כי על ידי זה יזכה למצוא את כל מה שקורה בעולם ואת כל מה ששייך

לזמן שבו הוא עומד בין אם זה שבת או חג וכדומה בתוך תורתו של רביז"ל והפעם נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז.

יראה ואהבה

ואומר רביז"ל כי יראה ואהבה אי אפשר לקבל כי אם על ידי צדיקי הדור כי הצדיק הדור הוא המגלה היראה והאהבה, ובאמת העיקר בעבודת השם יתברך הוא ענין היראה והאהבה וכמו שכתוב בתיקוני זוהר (תיקון י') שכל מצוה ומצוה יש לה שתי כנפיים שעל ידה היא פורחת ועולה למעלה, וכל מצוה שאין לה שתי כנפים אינה יכולה לעלות למעלה ונשארת למטה וכנפיים אלו הם היראה והאהבה כי רק כשהאדם זוכה לקיים את המצווה עם יראה ואהבה על ידי זה הוא זוכה שהמצוה פורחת ועולה למעלה ואם לא, הכל נשאר פה למטה עד שיזכה לעלות למעלה מעלה, וכשם שהדבר הוא בקיום המצוות כך הוא בלימוד התורה וכך הוא בתפילה וכו', כי כל דבר בעבודת השם שאינו נעשה על ידי שתי בחינות אלו שהם יראה ואהבה, אינו יכול לעלות מעלה מעלה, ולכן

שתי בחינות אלו הם עיקר גדול בעבודת השם יתברך, ואף על פי שלכאורה גם עם כנף אחד אפשר לפעמים לעוף ולפרוח וכו', אך כאשר ציפור עפה רק עם כנף אחד היא מתעייפת מהר מאד ואותו הדבר הוא לגבי קיום המצוות וכו' וכו', כי כאשר הכל נעשה רק עם כנף אחת האדם מתעייף מהר מאד, ואינו יכול לפרוח ולהתעלות בשלימות בעבודת השם יתברך, והוא עלול להשבר וליפול, כי עיקר השלימות היא לקיים את המצוות ולעבוד אותו יתברך עם שתי כנפיים דהיינו עם יראה ועם אהבה, ולכן אשרי ואשרי האדם הזוכה לקיים את המצוות גם עם יראה וגם עם אהבה דהיינו שמצד אחד ירא מאד ממנו יתברך ומצד שני יאהב אותו יתברך מאד מאד וירצה לקיים את מצוותיו שאז הוא זוכה לקיים את מצוותיו יתברך בשלימות והם עולות ופורחות מעלה מעלה, אשרי לו, כי מי שיש לו שתי כנפיים יכול תמיד להמשיך ולפרוח ולהתעלות בעבודת השם יתברך ושום דבר שבעולם אינו יכול לשבור אותו כלל וכלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

ראשית חכמה יראת ה'

והנה עיקר ההתחלה בעבודת השם יתברך היא היראה ממנו

יתברך אשר היא עיקר גדול מאד שהאדם יפחד וירא ממנו יתברך וישמור את עצמו מעבירות וכו' וכו', ולכן היראה היא ההתחלה כי קודם כל צריך לפחד ממנו יתברך לדעת שאסור לעשות עבירות, אסור לעבור על רצונו יתברך וכו', ואחר כך יוכל לבא אל האהבה וכו', וכמו שמצינו אצל רבן יוחנן בן זכאי (ברכות כ"ה): שלפני פטירתו באו תלמידיו אליו וביקשו ממנו שיברכם, ואמר להם יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, ושאלו תלמידיו, רבי עד כאן, דהיינו האם זוהי כל הברכה שאנו זוכים לקבל וכי מה החשיבות הגדולה בכך שהאדם מפחד ממנו יתברך כמו הוא מפחד מבני אדם, ענה להם רבן יוחנן בן זכאי, הלוואי, תדעו כשאדם חומא הוא מסתכל לכל הכיוונים לראות האם מישהו רואה אותו ורק כשהוא רואה שאין מי שמסתכל עליו הוא חומא, ואם היתה לאדם יראה ממנו יתברך בדיוק כפי שהוא ירא מבני אדם לא היה בא לידי חמא כלל וכלל, כי בכל פעם היה נזכר ויודע שהקדוש ברוך הוא משגיח ושומר ומסתכל עליו ובוודאי לא היה חומא, ולכן השלב הראשון בעבודת השם יתברך הוא קנין היראה דהיינו שהאדם יקנה בעצמו יראת השם ויפחד וירעד ממנו יתברך אשרי ואשרי הזוכה להניע לכך, ואשר

על ידי זה יזכה אחר כך להגיע לאהבת השם יתברך כי חוץ ממדריגת היראה יש מדריגת אהבת השם שהאדם צריך לאהוב את עצמו רק עם השם יתברך וכו', ולא ירצה שום רצון אחר מבלעדי רצון זה, וכמו ששמעו פעם את הרה"ק ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל מתבודד על ציון רביז"ל וביקש הרבה ממנו יתברך, "רבוננו של עולם ראה שאפחד ואירא רק ממך לבד, רבוננו של עולם ראה שאזכה לאהוב רק אותך לבד", כך ביקש על יראה ועל אהבת השם אשר הם העיקר בעבודת השם יתברך.

יראה - התבודדות

והנה כשנתבונן נראה נבין ונשכיל אשר ענין היראה הוא ענין ההתבודדות, דהיינו שהאדם ירגיל את עצמו להתבודד לפניו יתברך ולספר לו יתברך את כל מה שהוא עושה ואת כל מה שעובר עליו, דהיינו שישפוט את עצמו ויספר לו יתברך את כל מה שעובר עליו וכו', אשר דבר זה נמשך מיראת השם כי מרוב פחד מהדר גאון עוזו יתברך האדם מספר לו יתברך הכל, הוא מספר לו יתברך איך שנפל וחטא וכו', ומבקש ומתחנן שימחול לו על כל עוונותיו ופשעיו וכו', ואומר, "רבוננו של עולם חטאתי עויתי

פשעתי, מה אעשה כבר כל כך הרבה פעמים הבטחתי לך שכבר אהיה איש כשר ולא אחזור עוד לעשות את המעשים הרעים שעשיתי, אך מה אעשה שנפלת והתגבר עלי יצרי ולא יכולתי להחזיק מעמד", והוא בא ומבקש מחילה סליחה וכפרה ממנו יתברך ומכטיח עוד פעם שיהיה איש כשר וכו', אשר כל זה נמשך מיראת השם, ואנ"ש מספרים שר' נפתלי ז"ל תלמידו של רביז"ל אמר שרכיז"ל הכנים בו כל כך את מידת היראה כי ראה איך שהוא תופס את המחשבות של בני האדם עד שפחד לחשוב ולהרהר במשהו שאינו צריך שמא יבוא אל רביז"ל והוא יגער בו ויאמר "נפתלי, מה חשבת...", עד כדי כך נכנסה בו מידת היראה, וכשהאדם זוכה להכנים בו מידת היראה בשלימות הוא שומר לא רק על מעשיו ועל דיבוריו אלא גם על מחשבותיו כי הוא יודע שהוא יתברך נמצא ורואה בדיוק מה שהאדם חושב וכיצד הוא מתנהג וכו' וכו', ולמדריגה כזו אי אפשר להגיע בשום פנים ואופן אלא על ידי שהאדם מרגיל את עצמו להתבודד עמו יתברך ולשפוט את עצמו על כל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו לפניו יתברך, בשיחה בינו לבין קונו, שישפוך לפניו יתברך שיחו כבן המתחטא לפני אביו.

אהבה - שמחה

ומידת האהבה הוא ענין השמחה. כי מרוב אהבה שהאדם אוהב את הקדוש ברוך הוא יש לו שמחה עצומה כי זה תלוי בזה כי כאשר האדם אוהב את הקדוש ברוך הוא על ידי זה מגיע לשמחה עצומה בו יתברך, ולכן צריך כל אהד ואחד לשמח את עצמו מאד מאד בזה שהוא זוכה להאמין בו יתברך ולקיים את מצוותיו, וצריך לשמוח כל כך עם כל נקודה ונקודה טובה שהאדם זוכה לסגל לעצמו, עד בלי שיעור, כי כל נקודה ונקודה טובה מאד חשובה למעלה אצלו יתברך אפילו שהיא מלאה פצעים ופגמים וכו', אך עצם הנקודה היא טובה, ועמה האדם צריך לשמוח מאד מאד, (ועיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב), כי האדם צריך להרגיל את עצמו לשמוח עם כל נקודה ונקודה טובה וצריך לחפש ולמצוא בעצמו נקודות טובות שבהן יוכל לשמח את עצמו, וכמובן שמן הצד השני הוא צריך את מידת היראה שעל ידי שתי דברים אלו, שתי כנפיים אלו יוכל לעלות ולפרוח ולהתעלות בעבודת השם יתברך ושום דבר לא יוכל לעצור בעדו כלל, ולכל זה יזכה האדם רק על ידי שיהיה מקורב אל הצדיק כי את היראה והאהבה מקבלים מצדיקי הדור

וכו', ואת זאת רואים בחוש, כי בלי הקדמותיהם של הצדיקים מי יעלה בדעתו שהוא צריך להתבודד עמו יתברך או לשמח את עצמו עם כל נקודה ונקודה טובה שיש לו, ובוודאי רק על ידי שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק הוא זוכה לשתי המידות הללו בשלימות ועל ידם יוכל לזכות לעבוד אותו יתברך ולהתעלות מעלה מעלה אשרי לו, כי הכלל הוא שחייבים להיות מקורב אל צדיק אם רוצים להגיע ולזכות אל משהו בעבודת השם יתברך, והעיקר הוא לבקש ממנו יתברך שלא יטעה את עצמו, הן שלא ילך אחרי מנהיגים של שקר שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם, ואפילו כשהוא כבר זוכה להתקרב אל צדיק אמיתי המנלה לו את הדרך כיצד להתקרב באמת אליו יתברך צריך גם שם לרחמים רבים שלא יטעה את עצמו ולא יעשה מהצדיק עגל... או עבודה זרה וכו', רק יהיה מקורב אליו עם שכל וכמו שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ה) שצריכים אמונה עם שכל כי בלי שכל הוא יכול ליפול מאמונת חכמים עי"ש, ויבין לשם מה הוא בא אל הצדיק ובאופן כזה יזכה לקבל ממנו בשלימות את כל מה שצריך כדי להתעלות בעבודת השם יתברך, כי בכך תלויה כל ההתקרבות אל הצדיק האמת, שיהיה לאדם שכל ויבין לשם מה

הוא מקורב.

עושה חדשות

ואומר רביז"ל כי הצדיק מבקש ומחפש תמיד לגלות הרצונות של השם יתברך כי יש בכל דבר רצון השם יתברך הן בכלל הבריאה דהיינו מה שהשם יתברך רצה לברוא את העולם בכלל וכן בפרטי הבריאה בכל דבר ודבר בפרט יש רצון השם יתברך דהיינו שהשם יתברך רצה שזה הדבר יהיה כך בתמונה הזאת ובכח הזה ובטבע הזאת ודבר אחר יש לו תמונה אחרת וכח אחר וטבע והנהגה אחרת, והצדיק מחפש ומבקש תמיד אחר אלו הרצונות להשיג ולידע רצון השם יתברך בכל דבר, ובאמת אין לנו השגה כלל בגדלותו של הצדיק כי הצדיק זוכה למצוא את הרצונות של הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות בכל דבר ודבר, והנהגה אחרת ורואים במציאות שכל בני האדם נמשכים מאד לשמוע חדשות, מה נעשה בעולם, מה קורה, ומה קרה וכו', בני אדם רצים בכל יום לחנות לקנות עיתון ומשלמים כמה שדורשים מהם, ולאחר מכן לאחר שכבר קראו את החדשות זורקים את אותו עיתון ששילמו עליו כסף לתוך הפת, ולמחרת כבר רצים לקנות עיתון

חדש וכך מידי יום ביומו, כל אחד רוצה לשמוע חדשות מה נעשה בעולם ובפרט כשיש מלחמות וכו', ובאמת טבע זה שטבוע בבני אדם לחפש בכל עת חדשות היא מכיון שבאמת בכל יום ובכל שעה ובכל רגע השם יתברך מחדש את עולמו ותמיד יש חדשות, אך שבני האדם אינם מבינים זאת, והם נמשכים אחר הסיפורים, וקוראים עיתונים כדי לשמוע מה קרה, ומה היה, ואיך בדיוק קרה, אך מעבר לעצם הסיפור שכך וכך קרה אין הם יורדים יותר לעומק הענין, מה שאין כן הצדיק שהוא מחפש את רצונותיו יתברך בכל דבר ודבר, בכל יום ובכל עת ובכל רגע הוא מוצא חדשות בכל מה שקורה בעולם ומקשר אותם אליו יתברך ומחפש ומבקש אחר רצונותיו יתברך המוסתרים בתוך כל אלו הרצונות, ואין אנו יכולים לתאר ולשער לעצמינו כלל את עוצם גדולתו של הצדיק המגלה מכל דבר ודבר שקורה בעולם ממש, מכל התיכּה קמנה של חדשות, גם משם הוא מגלה את רצונו יתברך מדוע קרה כך ומדוע דבר זה נראה כך, ודבר שני נראה אחרת, והם דברים שאין לנו בהם שום השגה כלל וכלל, כי הצדיק מרוב דביקותו בו יתברך עוסק לגלות את רצונותיו יתברך המוסתרים בתוך הבריאה ועל ידי זה זוכה בכל פעם להדבק בו יתברך

מחדש.

ישראל אשר בך אתפאר

והנה הקדוש ברוך הוא ברא את כל העולם כולו בשביל עם ישראל, והם נקראים בניו יתברך, ושאר אומות העולם הם רק קליפות שנבראו כדי לכסות את מעלתם וגדולתם של נשמות ישראל בשביל הבחירה והנמיון, אך באמת אינם יותר מאשר קליפות המסתירות את אורו יתברך ומעלימות את מעלת וגדולת נשמות ישראל, ובאמת עם ישראל הוא עיקר הבריאה והם נקראים בניו יתברך כי הם מוכנים בכל עת ורגע למסור את נפשם ולההרג פשוטו כמשמעו על קידוש השם, וכמו שראו בכל הדורות שכאשר הגיעה גזירה וכדומה, מיד מסרו יהודים את עצמם על קידוש השם, ועם ישראל גם זוכים לקבל על עצמם בכל יום ויום מחדש עול מלכות שמים באהבה וכל הבריאה שבעולם הזה נבראה בשבילם כדי שיוכו להכיר אותו יתברך וכו', והנה לעומת אומות העולם שהם הקליפות המכסות את רצונו יתברך ואת מעלת וגדולת נשמות ישראל עומד הצדיק ומוריד את כל אלו הכיסויים וההסתרות, ומגלה ומראה את גדולת נשמות ישראל אשר בהם מתפאר הקדוש ברוך הוא בכל פעם וכמו שכתוב (ישעיה

מ"ט) ישראל אשר בך אתפאר, כי הקדוש ברוך הוא מתפאר בכל יהודי ויהודי, ולא רק שהוא יתברך מתפאר בכל יהודי אלא אפילו בכל אבר של יהודי יש התפארות מיוחדת, ויש לפעמים שאיזה פחות שבישראל עושה נענוע עם הפאה שלו והשם יתברך יש לו התפארות גדול גם מזה, כי גם כשהאדם עושה דבר כל כך קטן יש להקדוש ברוך הוא התפארות גדולה מאד מזה, כי אפילו אם מישהו עושה נענוע עם הפאה שלו יש לו יתברך מזה התפארות גדולה מאד מאד, כי ברוך השם הוא יהודי ויש לו פיאות וכו', והצדיק הוא עוסק לגלות את ההתפארות הזו שיש לו יתברך מכל יהודי ויהודי כי בתוך ההתפארות שיש לו יתברך מכל יהודי, מונח רצונו יתברך, כי הקדוש ברוך הוא ברא את אותו יהודי כדי להוציא מן הכה אל הפועל שליחות מסויימת בזה העולם, ואם כך נמצא שבתוך ההתפארות שיש להקדוש ברוך הוא מאותו יהודי, שם דייקא מונח רצונו יתברך ואת זה מחפש ומגלה הצדיק, את מעלת וחשיבות נשמות ישראל ואת ההתפארות הגדולה שיש לו יתברך מהם, כי כל יהודי ויהודי נברא לכוונה עליונה ומוציא מן הכה אל הפועל שליחות מסויימת ואפילו פושע ישראל הוא עדיין בכלל ישראל כי אמנם הוא פושע, אך פושע

ישראל, כי הוא קשור לכלל ישראל מה שאין כן כשיהודי קורע את עצמו מעל כלל ישראל דהיינו כשהוא משתמד רחמנא ליצלן, על ידי זה יצא מכלל ישראל ואז העסק הוא מר ומרור מאד, וכמו שמובא מהבעש"ט הקדוש זי"ע שאמר שכל עוד האבר מחובר לגוף יש לו תקנה, דהיינו אפילו אם האדם הוא פושע אבל עדיין בכלל ישראל, עדיין יש לו תקנה, אך כשקוטעים את האבר מן הגוף כבר אין לו תקנה, כי כשהאדם יוצא מכלל ישראל, כבר אין לו תקנה ואז כבר מר מאד.

הסיפור והספר

והנה כל אחד ואחד כנ"ל כאשר הוא עדיין מחובר לכלל ישראל אפילו שהוא איך שהוא ועובר עליו מה שעובר וכו', יש ממנו סיפור שלם, כי על כל אחד ואחד בחיים עובר מה שעובר והוא סובל צרות ויסורים וכו', עד שמהחיים של כל אדם ואדם אפשר לחבר ספר שלם על כל מה שעבר עליו בחייו, וכמובן שלכל אחד ואחד יש סיפורים שונים, ואפשר לחבר עליו ספר שונה לגמרי, יש אחד שממנו אפשר לכתוב רק ספר קטן, איך שהיה ילד והתבגר והתחתן וחי את חייו, כי לא עבר עליו הרבה ועל כן אפשר לסכם את החיים שלו בקיצור ובלי

להאריך הרבה, ויש כאלה שעובר עליהם יותר ועליהם אפשר לספר סיפורים רבים, עד שיש כאלה שעובר עליהם כל כך הרבה עד שיכולים לכתוב על חייהם כרכים שלמים של סיפורים, מכל מה שעבר עליהם בחיים ואיך שסיבכו את עצמם בכל מיני חובות וצרות ובעיות וכמובן שלכל אחד ואחד יש סיפור וספר שונה לחלוטין כי על כל אחד ואחד עוברים דברים אחרים, הנה אדם רוצה להתעשר ונכנס בו שנעון שהוא צריך להשקיע בקניית בתים וכו', ובמקום שיבנה לעצמו בית ברוחניות ויקח מסכת וילמד אותה בבלי ירושלמי ת'וספתא שעל ידי זה יבנה לעצמו בית, הוא מחליט שכדאי להשקיע בקניית בתים, וכך יהיה מליונר, ואחר כך עובר עליו מה שעובר ויש לו צרות ויסורים והוא מסתבך עם אנשים ויש לו צרות וחובות והוא צועק להקדוש ברוך הוא וכו' וכו', אשר כל זה נמשך מכיון שהוא עשה את רצונו הפרטי ולא חקר ולא חיפש אחר רצונו יתברך, וכשאדם כזה זוכה לבא אל הצדיק עם הסיפור והספר שלו, הצדיק יכול להבין אותו והוא מגלה בתוך הסיפור שלו בתוך הירידות והנפילות שלו את רצונו יתברך, דהיינו את סוד הסיפור של אותו אדם ומדוע עבר עליו מה שעבר ומדוע הוא צריך לסבול בצורה זו דייקא וכו', ועל ידי זה הוא יכול

הלל שהיה עני מרוד הראה לנו דרך כיצד יכולים להתקרב אליו יתברך, ורבי אלעזר בן חרסום שהיה עשיר גדול מאד הראה לנו דרך כיצד גם אדם שמרוד מאד בעסקיו וכו', יכול לחזור אליו יתברך, ויוסף שנפל להיכן שנפל ועברו עליו נסיונות קשים ומרים הראה לנו דרך כיצד יכולים לצאת גם מן הבוץ ולדבק את עצמו בו יתברך, וכן הם הצדיקים בכל דור ודור המגלים לכל אדם ואדם בפרטיות על פי שורש נשמתו ועל פי מה שעובר עליו בפרטי פרטיות את הדרך כיצד לצאת מכל הצרות והיסורים שלו, ולהתקרב אליו יתברך באמת, אשרי הזוכה להיות מקורב אליהם, כי הם מגלים בכל אחד ואחד את ההתפארות שיש להקדוש ברוך הוא בו ואת הרצונות של הקדוש ברוך הוא בתוך כל אחד ואחד ועל ידי זה יכולים לתת לכל אחד ואחד דרך כיצד לזכות ולחיות חיים טובים ונעימים ערבים ומתוקים אשרי לו.

התגלות היראה והאהבה

ואמר רביז"ל שעל ידי זה שהצדיק מגלה ההתפארות של השם יתברך שמתפאר עם עמו יתברך שעל ידי זה נתגלין כל הרצונות של הבריאה כנ"ל על ידי זה נתגלה היראה והאהבה כי על ידי התגלות ההתפארות נתגלה

לחוק ולאמץ את אותו אדם ולגלות לו את הקדוש ברוך הוא היכן שהוא נמצא כעת, שידע שהכל מושג בהשגחה ממנו יתברך ובוודאי יש בכל הסיפור שלו סודות נוראים ונפלאים, מדוע הוא צריך לעבור דווקא דרך שביל ודרך זו ולהסתבך בצורה כזו וכו', כי הצדיק לוקח את הספר והסיפור שיש לכל אחד ואחד ומקשר אותם אליו יתברך ומגלה את רצונותיו יתברך בתוך כל מה שעובר על בני האדם ולכן כל אחד ואחד צריך לבא אל הצדיק עם הספר שלו כדי שהצדיק יעשה עליו פירוש, ויסביר לו מה עבר עליו ומדוע וכיצד הוא יכול לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך וכו', כי הצדיקים הקדושים מגלים לכל אחד ואחד באשר הוא שם את הדרך כיצד גם מירידתו ונפילתו ומתוקף מרדותיו ועסקיו הרבים גם משם הוא יכול להתקרב אליו יתברך באמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יוטא ל"ה): הלל מחייב את העניים, רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים, כי שלשה צדיקים אלו הראו דרך כיצד יכול אדם אפילו מתוך תוקף צרות ויסורים וכו', לצאת ולדבק את עצמו בו יתברך, כך שאין לאף אחד תירוץ ואף אחד אינו יכול להתחמק ולומר שהוא אינו יכול לחזור ולהתקרב אליו יתברך, הנה

היראה, דהיינו שעל ידי שהאדם זוכה לקרב את עצמו להצדיק ושומע ממנו שהקדוש ברוך הוא נמצא ואין עוד מלבדו ובכל דבר ודבר יש השגחה פרטיית מדוע דבר זה קרה ביום פלוני לאדם פלוני בשעה פלונית וכו', על ידי זה נופלת על האדם יראה גדולה מאד כי לפני שהתקרב אל הצדיק אף פעם לא חשב שיכול להיות דבר כזה שכל דבר ודבר שקורה לו הכל בהשגחה פרטיית ובכוונה מיוחדת מלמעלה, אף פעם לא עלה בדעתו שכאשר הוא הולך בדרך והוא צריך לנסוע באוטובוס כזה יש השגחה פרטיית, ולאחר שהצדיק מגלה לו שבכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, הוא מתבונן ורואה איך שבכל פעם קורה לו סיפור חדש ואיך שכל דבר נעשה בכוונה גדולה מלמעלה, הנה האדם נוסע באוטובוס, או שהוא מאחר לאוטובוס אחד וצריך לחכות לכא אחריו, ובתוך האוטובוס עובר עליו מה שעובר, או שמישהו נטפל אליו, או שיש לו נסיונות בשמירת העינים וכדומה, ואז הוא מתחיל להבין איך שכל זה הוא נסיון ממנו יתברך לדעת כיצד ישמור על מוחו ועל עיניו ויקשר את עצמו גם משם אליו יתברך, והוא לוקח את הסיפור שקורה לו ומקשר אותו מיד אליו יתברך ומגלה את רצונו יתברך בתוך הסיפור הפרטי

שלו שקרה לו כשנמע באוטובוס, ועל כל אחד ואחד עוברים בכל יום סיפורים אחרים ובכל פעם אם יזכה יוכל לגלות שם את רצונו יתברך ואיך שהוא יתברך נמצא עמו ומתוך הצרות והיסורים שלו יגלה אותו יתברך, ולפעמים מנמים את האדם על ידי שמזמינים לו איזה מיפוש אחד שיושב לידו ומתחיל לדבר עמו לשון הרע ורכילות וליצנות, ורוצים לראות כיצד יתנהג האדם, האדם ישמע לדיבוריו של אותו מיפוש וימשך אחריו, או שיאמר לו, "בשביל מה לנו לדבר מאנשים אחרים וממה שאומרים עליהם וכו', הרי הקדוש ברוך הוא נמצא פה בינינו, בא ונדבר רק ממנו יתברך", שאז יקרה אחד מן השתים, או שאותו אדם יתעורר בתשובה ויחשוב ויבין שבאמת הקדוש ברוך הוא נמצא פה ומדוע לנו לדבר מאנשים אחרים, או שישתלק משם ויחשוב שאותו אדם שמדבר ממנו יתברך אינו מן העולם הזה כלל... וצריך להתרחק ממנו... ובין כך ובין כך האדם עמד בנסיון שהזמינו לו מן השמים זכה לגלות את רצונו יתברך בתוך הסיפור שלו וכו', שלזה זכה על ידי שהתקרב אל הצדיק, נמצא שדייקא על ידי ההתקרבות אל הצדיק זוכה האדם להתגלות היראה, כי רק על ידי התקרבותו אל הצדיק הוא זוכה לדעת

נוראות ונפלאות כאלה עד שגם מגושמים ומזוהמים כמונו יכולים להרגיש טעם ביראה ואהבה, הרי עלינו לרקוד כל היום כולו בשמחה גדולה על כך שאנו זוכים להיות מקורבים אל צדיק גדול כל כך ובזכותו אנו זוכים גם להרגיש טעם ברוחניות אלקות למרות שאנו כל כך מזוהמים ומגושמים אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבזכותם תכנס בו תשוקה לכך וירצה גם הוא לזכות לכל ההשגות האלה.

ישק אישים כמותם

ואומר רביז"ל וכשנחשך אצל אחד היראה והאהבה בכחנת (ישעיה ג') אלביש שמים קדרות ושק אישים כמותם דהיינו שהיראה והאהבה נתלכשים בקדרות ונחשכים ונתכסמים בשק, שזהו המצב של רוב בני האדם כי רוב בני האדם אינם זוכים להרגיש את היראה והאהבה האמיתית, ויראת השם אינה ניכרת על פניהם כלל וכלל והם אינם זוכים להתבודד אליו יתברך ולספר לו את כל מה שעובר עליהם וענין זה בא להם קשה מאד, כל זה הוא סימן שנחשך אצלם אור הצדיק שממנו מקבלין את היראה והאהבה, ולכן רואים אצל רוב אנשי העולם שאין להם השגה כלל בדבריו של רביז"ל ובפרט לא בענין התפילה

שהקדוש ברוך הוא מביט ומסתכל עליו ובכל מה שקורה לו יש כוונה עליונה וכו', ועל ידי זה נופלת על האדם יראה גדולה מאד, ולאחר שהאדם זוכה למידת היראה על ידי זה יכול לבא לאהבת השם כי כשהאדם מתחיל להתכונן על התפארותו של הקדוש ברוך הוא על ידי זה הוא זוכה למידת האהבה עד שזוכה לאהוב את הקדוש ברוך הוא כל כך... כי במידת האהבה אפשר להגיע למעלות נוראות ונפלאות באהבתו של השם יתברך, ובפרט כשוזכים לראות את התגלות ההתפארות שאז נופלת על האדם יראה ואחר כך מניעים לאהבת השם מה שאי אפשר לתאר ולשער ולהסביר כלל וכלל, ואין לנו בזה השגה, אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שיוכו אותו לכך כי על ידי שיוכה להיות מקורב אל צדיק שאוחז במדרגות אלה על ידי זה גם הוא יכול לזכות להרגיש את הטעם הנפלא של היראה והאהבה ולכן עלינו להיות שמחים ומאושרים כל כך על עוצם גודל הזכות שנפלה בידינו ואנו זוכים להיות מקורבים אל רביז"ל ולכל נמעה את עצמינו אפילו רגע אחד כי אסור לנו לשכוח כלל וכלל מי אנחנו ואיך אנחנו נראים ומה מעשינו ומה הם מחשבותינו וכו', והנה אנו זוכים להתקרב אל רביז"ל שהוא מגלה לנו סודות

וההתבודדות ואנשים בדרך כלל אומרים ברוב יאוש "וכי איך אוכל להתבודד אליו יתברך הלוואי שאזכה להתפלל את הנ' תפילות", ובאמת אין זה סתירה כלל, אדרבה כשהאדם מרגיל את עצמו להתבודד לפניו יתברך ולספר לו את כל לבו שאז הוא מדבר אליו יתברך בלשון נוכח על ידי זה גם כשיבוא להתפלל יוכל לרכו את מוחו לתפילה כי ירגיש שהוא מדבר עכשיו אליו יתברך והכל בלשון נוכח "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה", כי כשהאדם רגיל להתבודד אליו יתברך על ידי זה מזדכך מוחו ועל ידי זה תפילתו נראית אחרת לגמרי, כי הוא מבין שתפילה הוא שיחה עמו יתברך והוא מרכז את כל מוח מחשבתו לתוך הדיבורים שהוא מדבר וזוכה להתפלל בכוונה, וכשאינן האדם אוחז בזה סימן שנחשך ממנו אור הצדיק, ולפעמים יש שנחשך אצל אחד אור הצדיק ואינו זוכה להבין ולראות אורו הגדול ואף שהוא אצל הצדיק אינו יכול למעום ולהבין ולראות אורו הגדול של הצדיק שעל ידו יוכל לבא לתכלית הטוב, כי יכולים להיות שני אנשים המקורבים לאותו צדיק וכו', ולומדים את ספרו הקדוש, האחד רואה בספר זה סודות נוראים ונפלאים ומרגיש בו טעם נפלא מאד ואילו השני אינו זוכה

להרגיש שום דבר ולא עוד אלא מוען שזה שרואה סודות וגילויים נוראים הוא מעקם את הדרך, ולא זו דרכו של רביז"ל... ובמקום שיודה על כך שנחשך אצלו אור הצדיק הוא עוד רוצה לומר שהאור שהשני רואה אינו אור, ואין שום אור כלל, וכל זאת מחמת שנחשך אצלו אור הצדיק והוא אינו זוכה להשיג ולהבין בזה כלל והכל מחמת שחושך לו ולא אור, ואילו השני זוכה להשיג אורות וגילויים נפלאים בספרו של הצדיק עד שהוא בוער אליו יתברך וכמעט שלא ישרף מרוב תבערתו אליו יתברך, ועל כך צריך לבקש הרבה ממנו יתברך שהאדם לא יטעה את עצמו ויזכה להרגיש את אורו של הצדיק והעיקר את היראה והאהבה שמקבלים מן הצדיק שלזה זוכים על ידי תפילה והתבודדות, כי לפעמים יכולים שני אנשים לשבת באותו מקום, האחד ירגיש רוחניות חיות אלקות ואילו השני אינו מרגיש כלום, וכמו שמצינו במערת המכפלה שהיא שער הגן עדן כמובא בזוהר הקדוש (חיי שרה קצ"ח). שעפרון זה שלא הבין ולא השיג בענין זה כלום, היתה אצלו המערה מקום חושך ואפילה והוא הסכים למכור אותה לאברהם אבינו בשמחה גדולה, ואותו הדבר הוא כשנחשך אורו של הצדיק והאדם אינו זוכה להרגיש אותו על ידי זה הוא אומר

חיים טובים ערבים נעימים ומתוקים ומכלה את זמנו ביראת ואהבת השם אשרי לו ואשרי חלקו.

שולחנו של אדם

והנה אנו בוודאי רחוקים מאד ממדריגות והשגות אלה, ולכל נטעה את עצמינו לרנע אחד ונחשוב כאילו שאנחנו כבר בעלי מדריגה ובעלי השגה וכו', אך בוודאי גם לנו יש תקוה איך לזכות להגיע למדריגות אלה למרות שעכשיו חושך ומר לנו מאד, ואומר רביז"ל שהתיקון לזה להכניע ולבטל כסילות השכל הוא על ידי בחינת מזבח, דהיינו שעיקר התיקון שיכנסו באדם דבריו ואורו של הצדיק האמת ויתחיל להאיר לו, ואז ממילא יעזוב את כסילות שכלו המסיתה אותו להתערב במחלוקת ולדבר לשון הרע וליצנות ורכילות וכו', כי אורו של הצדיק ודיבוריו של הצדיק משכנעים את האדם ומסבירים לו שלא כדאי לו לרוץ אחרי ההבל והריק שבזה העולם, וכמו שסיפר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה מנן מלך וכן שפחה שנחלפו) שאיש היער, שהוא הצדיק, אמר להם שיפסיקו כבר לרדוף אחר הבהמות, שהם העוונות שלהם, כי עיקר רדיפת האדם אחרי תאוות והבלי העולם הזה נובעת מהעבירות שלו, ועל

שאצל הצדיק אין אור... והוא אינו מבין שהאור נכבה אצלו ולא אצל הצדיק חס ושלום, ובאמת צריך לבקש ממנו יתברך הרבה שלא יטעה את עצמו כי יש כאלה שמסלפים את האמת ועל אלה שיש להם השגה נפלאה באורו של רביז"ל והם מפיצים את אורו בכל העולם כולו, עליהם הם אומרים שאצלם נכבה אורו של הצדיק, ואילו על אלה שאינם עושים שום דבר כדי להפיץ את האור הגדול הזה עליהם אומרים שאצלם מאיר אור הצדיק, והבוחר יבחר כי בזה העולם אפשר להטעות את עצמו מאד מאד, וכשיש חושך אצל האדם צריך לדעת שתחושך בא ממנו ולא מהצדיק חס ושלום ואשרי ואשרי מי שזוכה לחיות חיים טובים ונעימים ומדבק את עצמו באור הצדיק ומתרחק ממחלוקת ולשון הרע ורכילות וליצנות וכו', כי כל הדברים האלה שייכים רק עד שהאדם מסתלק מן העולם הזה, כל זה שייך רק עד הקבר... עד אז שייכת מחלוקת וליצנות ולשון הרע ורכילות, אך מאז שנכנסים לקבר והלאה שם דברים אלה כבר לא מענינים, שומר הפתח עומד ושואל ערוך מקרא שקרית משנה ששנית וכו', ושם יש חשיבות רק לתורה ומצוות ומעשים טובים, אשרי מי שאינו מתעסק בכל מיני שמויות של מחלוקת ורכילות ולשון הרע וחי

ידי שיוכה שיאיר לו אור הצדיק יזכה לעיזוב את כסילות שכלו, ולכך יזכה על ידי בחינת מזבח דהיינו בחינת האכילה, כלומר שהאדם ניכר בשעת אכילתו ואם הוא אוכל בדרך ארץ גדולה אוכל כשר ללא פקפוק ואינו רב בשעת האוכל וכו', ואינו עושה בלגן שלם אם אשתו לא הכינה לו את האוכל שהוא אוהב... רק הוא אוכל בקדושה וטהרה ומברך בקדושה וטהרה שאז מזדכך מוחו ויכול שיהיה לו השגה ברוחניות אלקות, מה שאין כן כשהאדם אוכל כמו זולל וסובא וכו', על ידי זה מוחו מצתמצם והוא בוודאי מלא לכלוך וכו', כי הכל נמשך על ידי האכילה, ולכן אם האדם רוצה לזכות למח נקי וטהור באופן שיאיר לו אורו של הצדיק, הוא צריך להרגיל את עצמו לאכול בקדושה ובטהרה ולא חם ושלום כדרך זולל וסובא, ועל ידי זה יזכה לתקן את פגם המזבח, ואומר רבינו"ל שלחשלים פגם המזבח הוא על ידי גרים, דהיינו כי כל דבר שאינו מקושר להקדוש ברוך הוא, הוא בבחינת עבודה זרה, כי כל דבר שאינו מקרב את האדם אליו יתברך ואינו מקשר את האדם אליו יתברך הוא בבחינת עבודה זרה שמרחק את האדם ממנו יתברך, וכאשר אותו דבר שהיה רחוק עד עתה מקרב את האדם אל הקדוש ברוך הוא והאדם זוכה

לראות על ידו את אורו יתברך הוא נקרא בבחינת גר, וכמו שהדבר בין בני אדם בכלליות שאותו גוי שהיה רחוק עד עתה ועכשיו התקרב הוא נקרא גר, כמו כן הוא אצל האדם בפרטיות דהיינו כי לכל אחד ואחד יש בלבו כפירות ואפיקורסות, בלבו מונח כביכול גוי קטן... וכאשר הוא זוכה לקרב את עצמו אל הקדוש ברוך הוא ומקשר את עצמו אליו יתברך על ידי זה הוא עושה גרים כביכול, שעל ידי זה הוא זוכה לראות את אורו יתברך בכל מקום ומקום דהיינו כי אותו מקום, או אותו אדם או אותו דבר שהיה עד עתה רחוק מהקדוש ברוך הוא ואורו של הקדוש ברוך הוא לא היה ניכר שם, עכשיו כבר מאיר וזוהר באורו יתברך כי אורו יתברך ניכר שם מאחר שמרגישים גם שם אותו יתברך, כי זהו בחינת גר שבאותו דבר שהיה עד עכשיו חשוך, גם שם מכניסים את האור, ועל ידי זה מתתקן פגם המזבח וכו', וממילא מאיר לאדם מאד מאד וזוכה שיאיר לו אור הצדיק.

אוויר הנח והזך

ובאמת צריך להבין כיצד נעשים גרים, וכי איך אפשר לעשות גרים ותלא הם רחוקים מאד מקדושת ישראל ומאין בא זאת שיבוא להם על הדעת שהתגירו, אך באמת

תחת ידם והוא המעורר אותם
עתה להתקרב אל הקדוש,
להתקרב אל הקדוש ברוך הוא,
ולתנייך.

יפוצו מעיינותיך חוצה

והנה עיקר אויר הנח והזך נעשה
על ידי צדקה, ועיקר הצדקה היא
לתת צדקה כדי להפיץ את דיבוריו
של הצדיק בעולם שהוא בחינת
מה שאמרו חכמינו הקדושים
(כתובות נ"ט). העושה צדקה בכל
עת זה הכותב ספרים ומשאלין
לאחרים, כי על ידי שיש לאדם
שייכות לצדקה זו שהיא הצדקה
המעולה שבכל הצדקות שעל ידה
זוכים לגלות את אורו של הצדיק
בעולם ועל ידי כך זוכים לקרב
אנשים אל הקדוש ברוך הוא, כי
זהו העיקר שהצדקה שהאדם נותן
תלך כדי לקרב אנשים אליו יתברך
ולעזור לאנשים לקיים את מצוותיו
יתברך, דהיינו שעל ידי הצדקה
שלו יזכו אנשים אחרים להיות
אנשים כשרים, ובוודאי גם צדקה
של גשמיות כגון אכילה ושתייה
וכדומה, היא צדקה גדולה ומעולה,
אך כשהאדם זוכה שעל ידי
הצדקה שלו מקרבים בני אדם אליו
יתברך, אין למעלה מזה, ואין
צדקה מעולה מזו, ועל ידי צדקה
שכזו נעשה אויר הנח והזך
ומתפרסמים דיבוריו של הצדיק
בכל העולם כולו, וימצא כתוב

כל זה נעשה על ידי בחינת צדקה
כי על ידי צדקה נעשה אויר הנח
והזך ועל ידי זה הדיבורי אמונה
שבני אדם מדברים וכו', ובפרט
הדיבורי אמונה שמדברים
הצדיקים האמיתיים, מתפשטים על
ידי האויר הנח והזך והם מגיעים
אל אלה הגרים שנמצאים בכל
חלקי העולם, אך לשם כך צריך
שיהיה אויר נח וזך וכמו למשל
כשיש מזג אויר גרוע, גשמים
ורוחות וכו', למרות שאדם צועק
בקול גדול, אי אפשר לשמוע אותו
כלל, מכיון שמזג האויר סוער, אך
כשיש מזג אויר טוב ונעים, אז
יכולים לשמוע את קולו של האדם
כשהוא צועק, ואותו הדבר הוא
לגבי אותם דיבורי אמונה שעל
ידם מתקרבים הגרים, כי צריך
להיות קודם אויר הנח והזך
שנעשה על ידי צדקה ורק על ידי
זה מתקרבים הגרים וזה מה
שכתוב (אסתר ו') וימצא כתוב אשר
הגיד מרדכי, דהיינו שמרדכי הוא
הצדיק האמת ישב במקומו ודיבר
דיבורי אמונה והדיבורים האלה
התפשטו בכל העולם כולו עד
שגרים זכו להתקרב על ידם אשר
כל זה נעשה דווקא על ידי שיש
אויר הנח והזך שעל ידי זה יכולים
לשמוע את דיבוריו של הצדיק,
ומתקרבים גרים, והגרים מתקרבים
כי יש תחת ידם טוב כבוש שמנעו
מיהודים לעשות מצוות וכו', והטוב
שהיה יכול לצאת על ידי זה נגזו

מתיידיים, וגם ענין האויר הנח והוך הנעשה על ידי הצדקה והמתנות לאביונים שנותנים בפורים שעל ידי זה מתגלה אורו הגדול של הצדיק האמת שהוא בחינת מרדכי בעולם, אשרי ואשרי הזוכה להיות מקורב אל הצדיק האמת ואשרי ואשרי מי שעוזר להפיץ את ספריו הקדושים בכל העולם כולו, ואינו מתפעל מאף אחד, רק מפיצם במסירות נפש גדולה, בכל מקום בואו, ומגלה לכולם אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אשרי לו ואשרי חלקו.

אשר הניד מרדכי, וכולם זוכים לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכאמת אם נתכונן נבין ונשכיל שכל התורה הוּו קשורה הדק היטב לחג הפורים, כי גם בפורים קיימים כל הענינים האלה, הן ענין היראה והאהבה ששייך בפורים שאז הוא מתגלה בשלימות, והן ענין הצדקה, שהוא בחינת המתנות לאביונים, וכן תיקון פגם המזבח, שהוא ענין סעודת פורים והשתיה שצריך להיות בקדושה וטהרה גדולה, שמחה של מצוה ולא של הוללות חם ושלום, והן ענין הגרים כמו שכתוב (אסתר ח') וכל עמי הארץ

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח

את גודל הזכות שיש לנו כשאנחנו זוכים לדבר מרביז"ל אין לתאר ולשער כלל וכלל ואין לבני אדם שום השגה כלל בזכות הגדולה הזו אלא לבן אדם שמתעסק עם רבים שהוא זוכה לראות את הפעולות טובות שנעשות בעולם על ידי שזוכים לדבר מרביז"ל ולפרסם את תורתו הקדושה, ועל כן אשרי הזוכה לדבר מרביז"ל ואשרי מי שעל כל פנים בא לשמוע שיעור בתורתו של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח.

לכל דבר יש תכלית

רביז"ל אומר, דע כי לכל דבר יש תכלית ולתכלית יש עוד תכלית אחר גבוה מעל גבוה, דהיינו שצריכים לדעת להבין ולהשכיל אשר לכל דבר ודבר בעולם הזה יש תכלית, ולכל תכלית יש עוד תכלית אחרת וגם לתכלית של התכלית יש עוד תכלית אחר וכך זה עולה מעלה מעלה גבוה מעל גבוה מה שאין אנו יכולים לתאר ולשער כלל, והנוגע לענינינו ומה שמשנה לנו הוא שלכל דבר יש תכלית ואין שום דבר שקורה בעולם הזה סתם כך, או במקרה בלי סיבה ומטרה, אלא לכל דבר

ודבר ישנה תכלית ולכל תכלית יש עוד תכלית והכל מושג בהשגחה פרטיית עליונה ונפלאה מאד מאד, ולמרות שלפעמים אין האדם מסוגל להבין לשם מה קורה מה שקורה, לשם מה עובר עליו מה שעובר, ומה יצא לו מזה, אך בסופו של דבר לכל דבר יש תכלית, ועיקר התכלית היא לחזור על ידי אותו דבר אליו יתברך ולהדבק אליו יתברך מחדש, ואומר רביז"ל למשל תכלית בנין הבית כדי שיהא לאדם מקום לנוח ותכלית המנוחה כדי שיוכל בכח הזה לעבוד את השם ותכלית העבודה וכו', דהיינו כי לכל דבר ודבר שהאדם עושה בזה העולם יש תכלית ולמרות שלא תמיד האדם יודע מהי התכלית אך אין שום דבר בעולם שקורה סתם ללא מטרה וללא תכלית ואפילו כל מה שהאדם עושה יש לו תכלית כמו למשל כשאדם בונה בית התכלית הוא שיהיה לו מנוחה ויוכל בכוחה של המנוחה לעבוד את השם יתברך כי אחרת למה לו מנוחה כלל, ותכלית העבודה וכו', דהיינו כי באמת לא שייך לומר שהאדם יכול לעבוד את השם יתברך וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' נ"א) כי מה שייך שאדם מנושם ושפל הנמצא בזה העולם יוכל לעבוד

תכלית ולתכלית יש עוד תכלית אחרת גבוה מעל גבוה ואין זה עסקו של האדם לחקור ולהבין, עליו רק לדעת ולהאמין באמונה שלימה שלכל דבר שעובר עליו יש תכלית והכל למובה ממנו יתברך.

סוף מעשה במחשבה תחילה

ואומר רביז"ל שהתכלית של כל דבר הוא מחובר להמחשבה והשכל יותר מהדבר שזה התכלית בא ממנו וקרוב התכלית להמחשבה בקירוב יותר מהדבר כי סוף מעשה במחשבה תחילה נמצא שהסוף והתכלית הוא תחילה במחשבה וקרוב לה ומהתכלית נשתלשל המעשה למשל כשעולה במחשבה לכנות לו בית בוודאי הבית אינו נבנה בבת אחת אלא צריך להכין עצים ולסתת ולכנות כל עץ ועץ לפי צרכו ואחר כך נבנה ונשלם הבית, נמצא שלימות הבית שהיא תכלית הבנין וסופו היה מחשבה תחילה נמצא שהתכלית הוא קרוב למחשבה ביותר מהתחלת המעשה, כלומר שכל מעשה שהאדם עושה בזה העולם קדמה לו מחשבה ובמחשבה תכנן האדם בדיוק מה לעשות וכיצד לעשות ואיך כל דבר יראה כמו בבנין בית שלפני שהאדם בונה אותו בפועל, הוא בונה אותו בכח, דהיינו במחשבתו, ומתכנן שיהיו לו כך

את הקדוש ברוך הוא הלא לגדולתו יתברך אין חקר ואיך אדם קמץ ומנושם יוכל לשרת ולעבוד מלך גדול ונורא כזה, אלא עיקר עבודת השם הוא הרצון, דהיינו שיהיה לאדם רצון חזק לעבוד את הקדוש ברוך הוא ולעשות בשבילו יתברך כל מה שהוא רק יכול, כי אצלו יתברך חשוב בעיקר הרצון וכשאדם חזק ברצון אז יוכל להצליח מאד בעבודת השם יתברך, ועיקר שעשועיו של הקדוש ברוך הוא מעבודתו של האדם נובעים מכך שעובר על האדם מה שעובר בזה העולם ירדות ונפילות הן ברוחניות והן בגשמיות וכו', והוא אינו מאבד את עצמו כלל רק מתחזק וממשיך את עצמו כחזרה אליו יתברך, אשר דבר כזה לא יכול להראות שום נברא אחר, לא מלאך ולא שרף, אף אחד, רק האדם בעולם הזה ולכן ככל שהאדם מחזק את עצמו לא ליפול מעבודת השם יתברך אף על פי שקשה וכבד לו להחזיק מעמד והוא מחזק את עצמו ברצונות וכיסופים חזקים אליו יתברך זה עיקר שעשועיו של הקדוש ברוך הוא, נמצא שלכל דבר ודבר יש תכלית ואף על פי שהאדם אינו מבין את התכלית, כי לפעמים האדם חושב שלא יצא שום דבר מעבודתו שעבד את הקדוש ברוך הוא, אך באמת לכל דבר ודבר יש

וכך חדרים וגבהו ורחבו יהיה כך וכך והחלונות יהיו פת והמדריגות יהיו שם וכו' וכו', ורק אחר כך הוא מוציא מכה אל הפועל את כל התכנית והוא בונה את הבית שרצה לבנות דהיינו שמסתכל בתכנית שתכנן לפני כן ועל פיה בונה את הבית, נמצא שמוף המעשה קרוב יותר למחשבה מאשר הדבר עצמו, כי קודם כל נגמר בנין הבית במחשבתו ואחר כך נעשה הדבר בפועל ממש, וכשם שהדבר הוא בגשמיות כך הוא ברוחניות, דהיינו שלפני שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הזה עלה הדבר במחשבה העליונה, לברוא את העולם ובדיוק מה שיקרה ומה שיהיה ובפרט מה שיקרה לעם ישראל ואיפה שיהיו יהודים בעולם וכו', וכל בית מדרש היכן שיהיה והאנשים שיהיו שם מי הם וכו' וכו', כל דבר עלה במחשבה לפניו יתברך ועכשיו שנתקיים הדבר, אז יצא הדבר מכה אל הפועל, אבל לא שמתם קרה הדבר בלי שום תכנון, בלי שהקדוש ברוך הוא ירצה כך, אלא הכל עלה במחשבה תחילה, שכך וכך יהיה רק עד שדבר זה יצא מכה אל הפועל לקח כך וכך שנים וכו', והנה הקדוש ברוך הוא ברא את כל העולם כולו ואת כל הנבראים והבריאה שבו מרצונו, ומוף מעשה במחשבה תחילה, נמצא שכל מה שקורה בעולם הזה

הן בכלל והן בפרט והן בפרטי פרטיות לכל אחד ואחד בענינים הפרטיים שלו, הכל עלה במחשבה לפניו יתברך עוד לפני כן ועכשיו יוצא הדבר מכה אל הפועל, לדוגמא, ראובן שעכשיו נמצא בעולם הזה ובתחילה היה בחור שעבר עליו כך וכך ירידות ונפילות וצרות ויסורים וכו', כל פרט ופרט ואחר כך התחתן ונולדו לו ילדים והתפרנס מדבר פלוני, וכל הצרות והבעיות שעברו עליו וכו', כל זה עלה במחשבתו יתברך כבר לפני כן ועכשיו דבר זה יוצא מכה אל הפועל, וכשנתבונן בדבר זה נבין ונשכיל לעצמינו התחזקות גדולה ועצומה מאד, כי כל דבר ודבר שעובר על האדם בכל פעם הכל מושגה בהשגחה פרטיית ממנו יתברך וכך עלה במחשבתו יתברך, דהיינו ברצונו יתברך, כי כביכול לו יתברך יש רצון שלאדם פלוני יקרה דבר פלוני ביום פלוני ובמקום פלוני וכו', ואם כן נמצא שבכל דבר ודבר שעובר על האדם אפשר למצוא את רצונו יתברך כי כל מה שעובר על האדם כבר עלה במחשבתו יתברך, ועכשיו יצא מכה אל הפועל, ולכן אסור להתייאש ואסור ליפול בדעתו כלל וכלל מכל מה שעובר עליו יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, רק צריך לדעת שהכל בא מרצונו יתברך, והכל לטובת האדם, ומכל הירידות והנפילות שעוברים על כל

ברוך הוא, והבן.

שעשוע עולם הבא

ואומר רביז"ל ודע שהתכלית של הבריאה הוא שעשוע עולם הבא, דהיינו שעיקר התכלית של הבריאה, כשהאדם כבר נמצא בזה העולם וכבר עובר עליו מה שעובר, ויש לו צרות ויסורים וכו', עיקר התכלית היא שעשוע עולם הבא, דהיינו שהאדם מתוך כל הצרות הירידות והנפילות שלו, ימצא את רצונו יתברך וידבק את עצמו אליו יתברך ועל ידי זה יזכה לשעשוע עולם הבא, ובאמת דבר זה הוא נפלא מאד מאד, כי בדרך כלל בני אדם לוקחים את מה שעובר עליהם בצורה לא נכונה ובמקום להתקרב אליו יתברך דווקא על ידי הירידות והנפילות שעוברות עליהם על ידי שימצאו שם את רצונו יתברך, הם מתרחקים ממנו יתברך על ידי זה ושואלים ומקשים מדוע צריך לעבור עליהם כך וכך, ומדוע דווקא הם נפלו למקום שנפלו, ואינם מבינים שעיקר התכלית של הנפילה והירידה שלהם, היא כדי שיחזיקו מעמד ויתאמצו לעלות משם מעלה מעלה ואז יזכו לשעשוע עולם הבא, וזה כוונת מאמר חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי כשהאדם נופל

אחד ואחד אפשר למצוא את רצונו יתברך כי בוודאי כך רצה הקדוש ברוך הוא, שיעבור כך וכך על האדם, ואחרת לא היה קורה דבר זה, אשרי מי שזוכה להכניס בעצמו אמונה פשוטה זו ויודע שסוף מעשה במחשבה תחילה, דהיינו שאם כבר יצא הדבר במעשה מכח אל הפועל בוודאי יש בזה רצונו יתברך והכל עלה במחשבתו יתברך לפני כן וכל מה שעובר עליו מושגח בהשגחה פרטי פרטיית, אשרי הזוכה לדעת ידיעות אלו, ובאמת אם נתבונן, נשכיל ונבין, שזו היתה כוונת רביז"ל (שיחות הר"ן סי' נ"א) שאמר, לעבוד את הקדוש ברוך הוא, איני יודע אם יש מישהו שיכול לומר שהוא עובד את הקדוש ברוך הוא, כי מה שייך לומר שבני אדם מנושמים כמונו יעבדו אותו יתברך, אלא העיקר הוא הרצון, וכל החשיבות שבלימוד התורה והתפילה של האדם, הוא הרצון והכיסופים החזקים של האדם אליו יתברך, לעשות רצונו יתברך, ולהכלל בו יתברך, כי העיקר הוא רק הרצון, להכלל ברצון העליון, ולעשות את רצונו יתברך, וזה עיקר החשיבות אצלו יתברך כשהאדם חזק ברצונות טובים, והוא באמת חפץ לעשות את רצונו יתברך, שזה מראה על מידת האמת שיש באדם וכיצד הוא באמת אוהב את הקדוש

וזוכה להתחזק ולעלות משם מעלתו יותר גבוהה מאשר צדיקים גמורים, כי הצדיקים אף פעם לא ירדו ונפלו בירידות הנפילות וההשלכות של אותו בעל תשובה, וכשבעל תשובה כזה זוכה לעלות מהירידה העמוקה שלו וממשיך את עצמו מעלה מעלה ואינו מתייאש חס ושלום, ואינו מקשה חס ושלום קושיות עליו יתברך, על ידי זה יכול לעלות ולהגיע למעלות גבוהות ורמות מאד בעבודתו יתברך, ולזכות לגילויים גדולים כי זה עיקר התכלית של הבריאה, דהיינו של המעשה, כי הבריאה היא המעשה, שקדם לה מחשבה, ואותו הדבר הוא לגבי כל אחד ואחד שהוא הבריאה דהיינו המעשה שקדמה לו מחשבה שיקרה לו כך וכך ויעבור עליו כך וכך, וכשהאדם זוכה לדעת זאת וזוכה להתחזק, להחזיק מעמד, ולהמשיך את עצמו אליו יתברך, מתוך הירידות הנפילות והחושך שלו, הוא זוכה להמשיך על עצמו שעשוע עולם הבא אשרי לו ואשרי חלקו.

השורש בנשמת הצדיק

ואומר רביז"ל שאי אפשר לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם כי על זאת התכלית עליו נאמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלקים וזולתך וכו', דהיינו כי בוודאי אשרי

מי שזוכה להגיע אל התכלית הזו וזוכה לחיות כך שאז הוא זוכה לשעשוע עולם הבא, אבל איך יוכל אדם מגושם ומזוהם להגיע אל תכלית כזו, סוף כל סוף אנו מדברים פה על גילויים נוראים ונפלאים, גילויים של לפני הבריאה, מה שעלה במחשבה ואיך שהאדם צריך לדבק את עצמו אליו יתברך כשעובר עליו מה שעובר ואיך יוכלו בני אדם מזוהמים ומנושמים כמונו שחטאנו ופשענו ולכלכנו את עצמינו להגיע אל מדריגות נוראות ונפלאות כאלו, אך באמת הצדיקים הם יכולים לתפוס במחשבתם תכלית העולם הבא, ולמרות שמצד אחד במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, אך מן הצד השני מעלתו של הצדיק גדולה ונפלאה מאד מאד, כי הצדיק שלא טעם טעם חטא מימיו רק כל ימיו קישר ודיבק את עצמו אליו יתברך וכו' וכו', אין דבר שמוסתר מפניו והוא זוכה להגיע אל כל המדריגות וההשגות, ואנו בני אדם מגושמים ומזוהמים, אין לנו שום השגה בגדלותו של הצדיק, ואיננו יכולים להבין כלל מה זה צדיק, כי בגשמיות הצדיק דומה לנו, בחיצוניות שלו הוא נראה כמונו, אבל הפנימיות שלו היא ענין אחר לגמרי, בפנימיותו הוא דבוק כולו בו יתברך, וכל מחשבותיו ומעשיו וחושיו וכו', כולם הכל לכל דבוקים

בו יתברך ומכיון שהם דבוקים בו יתברך כל כך הם זוכים לראות ולקשר מכל דבר את המעשה אל המחשבה שקדמה לו בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה, ואת כל מה שקורה בעולם הזה, וכל מה שעובר עליהם ועל כל אחד ואחד הם מקשרים מיד אל המחשבה תחילה, אליו יתברך, ועל ידי זה הם זוכים להשיג את התכלית הנפלאה הזאת, וכל אחד ואחד מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק כן מקבל ממנו גם כן זאת התכלית, דהיינו כי הצדיק הגדול הדבוק בו יתברך, וכן כל הע"ב צדיקים המקבלים פני שכינה בכל יום, ל"ו מהם בארץ ישראל ול"ו מהם בחוץ לארץ, הם זוכים לקשר את המעשה אל תחילת המחשבה וזוכים לנילוויים הנוראים ונפלאים האלה, מה שאין כן בני העולם האחרים, אינם זוכים לזה, כי סוף כל סוף איננו מדברים פה על דברים גשמיים של העולם הזה, הרי מדובר פה בהשגות רוחניות אלקות, "דברי שמים", ומהיכן תהיה לנו אנשים מנושמים שכמונו השנה בדברים רמים ונבוהים כאלה, כי הרי באנשי העולם נתקיים הפסוק (תהילים קמ"ו) "עינים להם ולא יראו, אזנים להם ולא ישמעו, אף הם ולא יריחו, רגליהם ולא יהלכו" וכו', כי הם אינם רואים ואינם שומעים ואינם מרגישים שום דבר, להם נדמה

שהכל גשמיות, ועולם כמנהגו נוהג, והכל כביכול מנותק ממנו יתברך ח"ו, עד שאין להם שום השגה ברוחניות כלל וכלל, אך כל מי שזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים הנמצאים בכל דור ודור, שהם זכו אל התכלית הזאת, כפי שיהיה מקורב יותר, כן יזכה שהצדיקים ימשיכו עליו את התכלית הזאת, ולאט לאט, אף על פי שגם הוא מגושם ומזוהם כל כך, יזכה להשיג את התכלית הנוראה והנפלאה הזאת אשרי לו ואשרי חלקו, וזוהי המעלה הנוראה והנפלאה של האדם הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור כי כשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים הוא מקבל מה ועינים אחרים, והוא שואף משתוקק וכוסף לדברים נבוהים יותר, כי לפני שזכה להתקרב אל הצדיקים אפילו לא עלה בדעתו שהוא יכול להשתוקק ולהגיע למשהו יותר נבוה, הוא לא הבין בשביל מה הוא צריך את זה בכלל, ולמה זה חסר לו, ולכן הוא נמשך אל כל מיני הבלי העולם הזה, אל כל מיני שטותים והבלים ודמיונות אחרים וכו', אך כשהוא זוכה לבא אל הצדיק הוא זוכה לדעת ולהבין שיש משהו קצת יותר נבוה מהבלי העולם הזה, ממחלוקת ומריבות, מכסף וזהב וכו', ומתחיל גם הוא להשתוקק אליו יתברך.

הפרת הכעס ברחמנות

ואומר רביז"ל שאת התכלית הזאת יכול כל אחד לקבל מהצדיק כפי שרשו וכפי שהוא זוכה להפר את הכעס ברחמנות היינו כשבא אדם לכלל כעס לא יפעול בכעסו שום אכזריות ואדרבה ימתיק הכעס ברחמנות בבחינת ברוגז רחם תזכור (חבקוק ג'), כי באמת מידת הכעס היא מידה מגונה מאד מאד, הן כשהכעס הוא על עצמו והן כשהוא על אחרים וכו', אך טבעו של האדם הוא ליפול בכעס כי כשהוא אינו מצליח הוא כועס על עצמו מדוע קרה לו כך וכך, ומדוע הוא אינו מצליח, או כשיש לו דין ודברים עם מישהו אחר הוא נופל לכעס עליו, וכן כשהילדים מעצבנים אותו בביתו הוא נופל בכעס, ועל ידי זה הוא מאבד את ההשגות הללו ואינו זוכה להשיג ולהרגיש בחינת שעשוע עולם הבא, ורביז"ל מגלה לנו סוד נורא ונפלא על הפסוק (חבקוק ג') ברוגז רחם תזכור, דהיינו כשהאדם נופל לבחינת ברוגז שהוא בחינת כעס שעל ידי זה הוא משתמש במידת האכזריות שלו, מיד הוא צריך לזכור את הרחמנות בבחינת ברוגז רחם תזכור, דהיינו שידע שכל מה שעובר עליו, כל הצרות והיסורים, וזה שהוא אינו מצליח או

שאנשים נמפלים אליו או שילדיו מבלבלים לו את המח הכל בא מחמת חמאיו ועוונותיו המרובים, וכמו שאמר הבעש"ט זי"ע שמי שיש לו צרות מילדיו סימן שפגם במוחו, ומי שיש לו צרות מאשתו סימן שפגם בדיבורו, ומי שיש לו צרות מאנשים סימן שפגם במעשיו, ועיקר הפתרון הוא לחזור בתשובה שלימה על המחשבה דיבור ומעשה, וכשהאדם זוכה לחזור בתשובה שלימה על ידי זה מאיר לו האור אין סוף ברוך הוא ועל ידי זה הוא אינו בכעס כי במקום לכעוס על ילדיו שמעצבנים ומרגיזים אותו, הוא מתעורר מיד לחזור בתשובה אליו יתברך ואומר לעצמו, מן הסתם פגמתי במחשבתי, והרהרתי מה שלא הייתי צריך וכו', ובמקום להיות בכעס חס ושלום, הוא מתעורר לחזור בתשובה על מחשבתו, כי הוא עושה לעצמו חשבון שבמקום לכעוס על ילדיו, במקום להרביץ להם, כדאי לו לחזור בתשובה על מחשבותיו הרעים והמגונים שחשב והרהר וכו', כי כל עוד לא יחזור בתשובה שלימה עליהם יוסיפו ילדיו לעצבן ולהרגיז אותו, והוא ימשיך לסבול מהם, ולכן במקום להרביץ להם, שזה ממילא לא יועיל, כדאי לו לחזור בתשובה שלימה על מחשבותיו ועל ידי זה יזכה לכך שלא יצטרך לסבול יותר מילדיו, וזה בחינת ברוגז רחם

תזכור, דהיינו כי כשהאדם רוצה להתרגו מכיון שעובר עליו מה שעובר, מיד עליו לזכור את הרחמנות הגדולה של הקדוש ברוך הוא, שהם ומרחם עליו מאד מאד ומזכיר לו על ידי זה שילדיו מרגיזים אותו, שהוא פגם מאד במחשבתו וכדאי לו לחזור בתשובה, ומי שיש לו שכל ומקבל את הענין בצורה נכונה יודע שהקדוש ברוך הוא מרמוז לו שהוא צריך לחזור בתשובה שלימה ורואה בתוך הרגזו, בתוך הכעס והאכזריות שרצה להרביץ לילדיו, את הרחמנות הגדולה של הקדוש ברוך הוא שמזכיר לו בכל פעם לחזור בתשובה שלימה על מה שפגם במחשבתו, וכן הוא הדבר כשאשתו של האדם מציקה לו, שבמקום שיתרגזו ויענה לה בחזרה ויעשה על ידי זה ריב שלם בביתו, כדאי לו להביץ שכל זה הוא רמוז ממנו יתברך, שרוצה שיעשה תשובה על מה שפגם בדיבורו, וכן אם יש לאדם צרות מאנשים הוא צריך לדעת שכל זה הוא להזכיר לו לחזור בתשובה שלימה על מעשיו הרעים וכו' וכו', אשרי הזוכה לכך, ואז יחיה חיים שקמים ונעימים בלי מריבות ומחלוקת כלל.

עמרה לענוים

ואומר רביז"ל שעל ידי זה נעשה

עמרה לענוים הבורחים מכבוד ושררה ועושין עצמן כשיריים וכו', דהיינו כי בדרך כלל דרך אנשי העולם היא למעות מאד בענין הענוה והכבוד, ובדרך כלל על אנשים כשרים וצדיקים הדבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות הם אומרים שהם בעלי גאווה וכו', ואילו על בעלי גאווה גדולים וכו' הם אומרים שהם הענוים האמיתיים, אך באמת הצדיקים הגדולים מסתירים את עצמם רק בצל כנפיו יתברך, ומתחבאים רק אצלו יתברך והם בטלים ומבוטלים בתכלית הביטול אליו יתברך ומחזיקים את עצמם ללא כלום ממש, ובאמת מדריגתם גדולה מאד מאד עד שאין לתאר ואין לשער כלל, ואילו אלו הבעלי גאווה שעושים את עצמם גדולים מאד מאד, הם באמת שום דבר, בטלים ומבוטלים, ואינם חשובים למעלה כלל, והנה על ידי שהאדם זוכה להפר את הכעס ברחמנות, דהיינו שזוכה לגלות את רחמנותו של הקדוש ברוך הוא בכל מה שעובר עליו ומבין שהכל רמוזים אליו כדי שיזכה לחזור בתשובה, על ידי זה הוא זוכה להעשות עמרה לענוים הבורחים מכבוד ושררה ועושין עצמן כשיריים, דהיינו להצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, כי על ידי שהאדם זוכה להכניס בעצמו את השנות אלקותו יתברך ויודע שבכל תנועה ותנועה שם אלופו

של עולם ואם עוברת עליו איזה צרה וכו', אין הדבר פתם אלא הכל בכונה נפלאה ממנו יתברך כדי שיתעורר בכל פעם לחזור בתשובה שלימה אליו מחדש, על ידי זה הוא זוכה להעשות עמרה לאלו הצדיקים הגדולים, דהיינו שהוא זוכה לנלות אותם, וזוכה שתהיה לו השגה בהם, כי בדרך כלל אלו הצדיקים הגדולים נעלמים ונסתרים מעיני העולם מאד מאד, ואין לאף אחד השגה בהם כלל וכלל, ועוד חושבים עליהם שהם בעלי גאווה וכו', אך על ידי שהוא זוכה להשיג שבכל תנועה ותנועה ובכל מה שעובר עליו שם גנוז ונסתר ונעלם אלופו של עולם, על ידי זה הוא זוכה שיש לו על כל פנים איזה השגה בצדיקים האמיתיים ומעלתם וקדושתם שכל זה נתגלה לפניו בזכות זו כנ"ל, ועל ידי זה נתגלים הצדיקים להעולם והם מוכנים להנהיג את העולם.

הסתרת פני ה'

ואמר רבינו"ל כי זה שהצדיק בורח מהשררה והכבוד ואינו רוצה להנהיג את העולם זאת המחשבה בא להם מבחינת הסתרת פני ה' על ידי מיעוט אמונה שיש בישראל כי לפי רוב הכפירה חס ושלוה כן הסתרת פני ה' ואין רוצה להנהיג אותם וכו', דהיינו שכפי הכפירות

והאפיקורסות שיש בעולם כך נסתר ונעלם הקדוש ברוך הוא, וכן הצדיק מן העולם, כי הצדיק אינו חפץ להנהיג את העולם כלל וכלל, והנה הכפירות של העולם מתחלקים לכמה בחינות, כי יש בני אדם שמאמינים בהקדוש ברוך הוא והם יהודים שומרי תורה ומצוות, אך אינם מאמינים שבדור הזה יכולים להיות צדיקים גדולים כל כך כמו בכל הדורות הקודמים, אשר דבר זה היה בכל הדורות, כי בכל דור ודור אמרו האנשים שבדורם אין צדיקים קדושים וגדולים כל כך כמו בדורות הקודמים, ומובא בשיחות הר"ן (סי' קצ"ב) שגם בדורו של רבינו"ל היו אנשים שאמרו כך, וכשבאו ואמרו זאת לפני רבינו"ל אמר שזה שמות והבל ואפיקורסות כי כשם שהקדוש ברוך הוא נצחי ונמצא בכל דור ודור, כך גם הצדיקים נצחיים ונמצאים בכל דור ודור, ועיקר האמונה שצריך להיות לאדם הוא שבכל דור ודור שולח לנו הקדוש ברוך הוא צדיקים גדולים וקדושים כמו בכל הדורות שיכולים להתקרב על ידם אליו יתברך אשר באמת החילוק העיקרי בין הצדיקים הגדולים האלה לבין משיח צדקינו הוא שעכשיו עדיין יש לנו בחירה, ואילו כשיבוא משיח צדקינו מרוב גילוי אלקות כולם ימשכו אליו יתברך בבחינת ביטול הבחירה, ואלו הצדיקים הגדולים עוסקים גם

עכשיו לפני ביאת משיח צדקינו בגילוי תורתו של משיח צדקינו, כי זה העיקר שאפילו עכשיו לפני ביאת משיח צדקינו בתוקף הגלות וכו', נעסוק בתורתו וגילוייו של משיח צדקינו וכל אחד ואחד כפי האמונה שיש בו כך הוא זוכה שהצדיקים האלה נתגלים לפניו, ולהיפך כשחסרה לאדם אמונה אין נתגלים לפניו הצדיקים והוא חושב שהדור יתום חס ושלום, ואומר שהיום אין צדיקים והכל בגלל חוסר האמונה שלו.

**כל זמן שיש עבודה זרה בעולם
חרון אף בעולם**

ואומר רביז"ל שמענין חסרון האמונה נמשך חרון אף בעולם, כי כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם ואף על פי שאצל יהודים לא שייך בכלל הענין של עבודה זרה, כי אין להם שייכות לענין זה רק לגויים יש שייכות לעבודה זרה והם מלאים בכך, אך עצם ענין חסרון האמונה גם הוא נקרא בחינת עבודה זרה, וזה גורם לחרון אף כי כשנסתר פני ה' מהאדם והוא אינו זוכה להרניש את אלקותו יתברך על ידי זה נופל לכעס ולמריבות שמשם באות כל הצרות ומשם בא זה שהוא רב עם ילדיו או עם אשתו או עם אנשים אחרים, אך מי שזוכה לאמונה שלימה ויודע שאין שום מציאות

בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות יתברך הוא זוכה ומתקרב אל צדיקים אמיתיים והם מאירים בו את כל הלימודים האלה שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וממילא אין לו לריב עם אף אחד אלא לדעת שאם יש לו צרות מילדיו סימן שהקדוש ברוך הוא רומז לו לחזור בתשובה וכן כשיש לו צרות מאשתו או מאנשים אחרים וכו', הכל רמזים ממנו יתברך ולא עוד אלא שהוא לומד למצוא אותו יתברך בכל מקום, ואינו רב עם אשתו, להיכן שהיא רוצה הוא הולך וגם שם הוא מדבק את עצמו אליו יתברך, בבחינת (בראשית כ"א) כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה, כי יודע שהקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו ואינו עושה עסק וענין מכל מילה שאומרת לו אשתו אלא מקבל את דבריה כמו שהם ומנסה לקיים את רצונה כי מאי נפקא מינה בשבילו היכן יהיה גם היכן שהיא רוצה ללכת גם שם נמצא הקדוש ברוך הוא וגם שם הוא יכול לדבק את עצמו אליו יתברך הן בבית הוריה והן במקומות אחרים, וכו', וכך הוא חוסך לעצמו מריבות וצרות ואין שום חרון אף וכעס, וכל זה נמשך מחמת גודל אמונתו בו יתברך שיודע שמלא כל הארץ כבודו וממילא מדוע יש לו לכעוס ולהתרגז, ובמקום לריב עם אשתו ולומר שהיא אשה רעה וכו', עליו

בלכת לפינה ולהתבודד לפניו יתברך ולומר רבוננו של עולם כנראה שפגמתי בדיבורי והראיה שיש לי צרות מאשתי, רבוננו של עולם תמחול לי על כל מה שפגמתי בדיבורי וכו', וכך לא רק שלא יריב עם אשתו אלא עוד יזכה לשלום בית אמיתי, ובדיוק כשם שהדבר כך לגבי אשתו של האדם כך הוא הדבר לגבי אנשים אחרים, כי במקום לריב עם אנשים אחרים, עדיף לשתוק ולהסכים למה שהם אומרים וכו', וכך הוא חוסך לעצמו צרות, מה איכפת לו להודות לפלוני אם הוא מתעקש לומר שעכשיו לילה, למרות שעכשיו באמת יום, ומה איכפת לו להודות לאלמוני שמוען שעכשיו יום למרות שבאמת עכשיו לילה, מה כל זה משנה, ומדוע צריך לריב על זה, העיקר הוא "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", כי לא איכפת לו מה עכשיו ערב או בוקר וכו', העיקר הוא שהיום הוא אחד, דהיינו שיהיה מקושר אל האחדות הפשוט, אליו יתברך, ותמיד יזכה לדבק את עצמו בו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, אשר לכל זה יזכה רק על ידי אמונה שלימה ועל ידי התקרבות הצדיקים וזוהי המעלה של הצדיקים הנקראים גומע יודין (יהודים טובים) כי הם טובים לכל ואינם בכעס ומריבה עם אף אחד, להיפך הם מנחמים ומחזקים כל אחד ואחד ומראים לו את האור

בחיים וכו', מה שאין כן האנשים האחרים שאין להם אמונה ואין להם שכל הם נמצאים בכעס ומריבות וכו', ומבלים את ימיהם במכאובים ומרורים וכו', ולכן עיקר שלימות ועיקר התכלית היא להתקרב אל הצדיקים האמיתיים האלה שיכולים לזכות את האדם להגיע למדרגה זו שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ושלא צריך לבלות את חייו במריבות ובמחלוקת וכו', ולכן אפילו אם האדם עדיין נמצא היכן שנמצא ועובר עליו מה שעובר ועושה מה שעושה וכו', יש לו עדיין תקוה לחזור ולתקן הכל מכיון שהוא יודע מצדיקים כאלה, מאורות כאלה, אשר על ידם יש לו תקוה לתקן הכל כי על ידי שיתקרב אליהם ויהיה לו שייכות אליהם בסופו של דבר הוא יזכה לחזור בתשובה שלימה ויתקן את כל מעשיו ויזכה לחשוב מחשבות קדושות וטהורות ולהיות דבוק בו יתברך באמת.

מי אני כי אלך אל פרעה

ואמר רביז"ל אשר כשהקטין משה את עצמו מליך למצרים ולהיות מנהיג אמר (שמות ג') מי אנכי כי אלך אל פרעה וכו', וכל זה מחמת שנשתלשל בו חרון אף כנ"ל וכו' כי באותה תקופה במצרים היו עם ישראל שרויים בכור עמוק ולא היה להם אמונה

בשלימות וכו', ולכן לא רצה משה רבינו לילך ולהוציאם ואמר, שלח נא ביד תשלח, שזהו אחד הסימנים המובהקים של איש כשר שהוא מתחמק ואינו רוצה ללכת, ומעדיף שישלחו מישהו אחר ויעזבו אותו בשקט, ובאמת את זאת רואים בחוש שבדרך כלל מי שמפורסם בעולם אינו מפורסם בגלל שהוא צדיק גדול כל כך ויכול לעזור לכני אדם, אלא מכיון שאנשים פירסמו אותו וכו', כי הצדיקים האמיתיים בדרך כלל מוסתרים ונגזזים מעיני העולם ומתחמקים ואינם רוצים להנהיג את העולם כלל וכלל, אך מכיון שבני העולם אינם מבינים זאת כלל הם חושבים שמכיון שצדיקים אלו אינם מפורסמים זה סימן שהם אינם צדיקים ואילו אלו המפורסמים הגדולים הם הצדיקים הגדולים, והם רצים והולכים אליהם, אך אינם זוכים לקבל מהם מאומה, כי באמת הם אינם יכולים לעזור להם כלל, ובאמת האדם צריך לעשות לעצמו ברוחניות חשבון של נשמיות, חשבון של סוחר, ולא להטעות את עצמו, כי סוחר אף פעם אינו מתפעל מהחיצוניות של הדבר, הוא אף פעם אינו נבהל ממה שאנשים אומרים, סוחר טוב עושה לעצמו חשבון ורואה מיד כמה אפשר להרויח והאם העסק הזה משתלם בכלל וכו', וכך הוא יודע מה לעשות ומה לא לעשות,

ואם האדם היה מתנהג כך גם ברוחניות היה יכול להרויח מאד מאד, כי אם אומרים לאדם שבמקום פלוני יש איש כשר גדול וכו', הוא צריך מיד לעשות לעצמו חשבון ולומר, אמת שיש שם איש כשר גדול מאד, ואין מי שחולק על זה, אך מה אני יכול להרויח מזה, מה יצא לי אם הלה הוא איש כשר, האם על ידי שאתקרב אליו אתחיל ללמוד יותר טוב או להתפלל יותר טוב, או שרק אזכה לראות אותו ותו לא, וכך עם החשבון הזה יכול האדם להצליח מאד כי תמיד יסתכל על עצמו ותמיד ילך למקום שמבין אותו ויכול לעזור לו, וכמשל לשני רופאים, לאחד יש לקוחות רבים מאד ומשרדו עמוס לעיפה, ואילו לשני כמעט ואין לקוחות, וכולם אומרים שהוא אינו רופא טוב, אך במציאות אדם שאינו מרגיש טוב והלך לרופא המפורסם, ראה ששם אינו יכול להעזר, שם אמרו לו שימיו ספורים ושאין לו כבר סיכוי לחיות, ואילו כשהלך לרופא השני, לזה שכולם אמרו שהוא אינו יודע לרפאות, שם מצאו תרופה למחלתו וריפאו אותו, ולכן תמיד צריך לעשות לעצמו חשבון היכן טוב לו להיות, ולא להתפעל ולהבהל ולהיות מושפע ממה שאנשים אחרים אומרים, כי מה אכפת לי מה שאחרים אומרים העיקר הוא מה טוב לי ומה אני יכול להרויח וכו', ואותו הדבר היה

אצל משה רבינו ועם ישראל במצרים, כי עד שבא משה רבינו לא זכה עם ישראל לאמונה בשלימות ורק אחרי שהתחילו להאמין במשה רבינו זכו לאמונה שלימה ברורה ומזוככת ויצאו ממצרים וכמו שדרשו חכמינו הקדושים על הפסוק (שמות ט"ז) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אם בה' האמינו בוודאי שהאמינו במשה אלא שזכו לאמונה בהקדוש ברוך הוא רק על ידי שזכו להאמין במשה רבינו, כי רק על ידו זכו להתחזק באמונה ולזכות לאמונה שלימה וברה וכו', אך בתחילה סירב משה רבינו ללכת מחמת מיעוט האמונה שהיתה בעם

כי מרחמם ינהגם

והנה הצדיק האמיתי צריך להיות רחמן גדול וצריך לרחם על כל אחד ואחד ולהראות לו את הדרך כיצד ילך בה, ובוודאי שישנם עוד אנשים כשרים וצדיקים גדולים וכו', אך אם הם אינם מבינים אותי אם הם אינם יכולים לעזור לי מה לי ולהם, וכל שכן כשהם רק רוצים לשבור אותי ומנסים לייאש אותי ואומרים לי שבספרים האלה אמור להסתכל כי ספרים אלה מזיקים וכו', על ידי זה הם עוקרים אותי ממקור חיותי, ובמקום לתת לי את התרופה שאני צריך, במקום

להראות לי את הדרך כיצד גם אני אזכה להתקרב אליו יתברך, הם אומרים תפסיק לעשות שמויות שב תלמד כמו בן אדם ותהיה איש כשר, אך באמת אין להם מושג כלל מה עובר עלי, אין להם מושג כלל היכן אני נמצא ומה עשיתי ובאיזה בוץ עמוק טבעתי ושאני נמצא בשאול תחתיות ומתחתיו מה שרק הוא יתברך לבדו יודע, ומה שייך לומר שאשב ואלמד כמו כולם וכו', הרי אני שרוי ביאוש ודכאון ובעצבות גדולה, ואיני יודע מה לעשות, וכמעט שלא אאבד את עצמי לגמרי מב' העולמות, ולכן העיקר הוא להתחזק ולהחזיק חזק בצדיק האמת שהוא כן מבין את האדם והוא יכול לעזור לאדם כי הוא יודע מה האדם צריך והוא יודע כיצד צריך לעזור לו, ואילו האחרים הם כדוגמת אותו מיפיש שנכנס לבית חולים וראה חולה מסוכן שוכב במיטה מחובר לאינפוזיה ומקבל דם ובקושי חי וכו', והוא ניגש אליו ואומר לו ר' יהודי מדוע אתם עושים שמויות כאלה, מי קשר אתכם לכל הצינורות אלה, בואו שבו ותאכלו בשר ועוף כמו כל בן אדם אחר וכו', שבוודאי בצורה כזאת לא יקח זמן רב ויהרוג את האדם, כי הוא אינו רופא ובוודאי אינו מבין כיצד מרפאים את המחלות ובדיוק כך נדמה אותו אחד שאינו מבין את האדם ומרחק אותו ממקור

חיותו, ולוקח על עצמו אחריות גדולה ועצומה כי למעשה הוא הורם לאותו אדם את הסיכוי שלו להתקרב אליו יתברך וכל זאת הוא מכיון שהוא חושב שאותו אדם הוא אדם נורמאלי שיכול לאכול ולשתות כאחד האדם, אך הצדיק האמיתי יודע ומבין שאדם זה חולה מסוכן, וצריך לרפאות אותו, ולפעמים אפילו אינו יכול לקחת את התרופה דרך פיו, אלא דרך אינפוזיה וכו', ולכן כשאדם ניגש לבחור ואומר לו שיפסיק ללמוד בספרים אלה כי מספרים אלה נעשים משוגע וכו', לא רק שהוא עושה לו עוול גדול מכיון שהוא משקר לו, כי במציאות אף אחד עוד לא נעשה משוגע מלימוד ספרים אלו, רק מהעבירות שלו נעשה האדם משוגע, חוץ מזה למרות שהוא נראה רחמן גדול, הוא אינו יותר מאשר אכזרי, כי הוא אינו מבין את האדם ואיך יוכל לעזור לו, וכו', ועיקר גדלותו של הצדיק האמיתי היא שהוא רחמן גדול והוא מבין כיצד צריך לרחם על האדם באמת, דהיינו למי שצריך לאכול הוא נותן אוכל, למי שצריך אינפוזיה הוא נותן אינפוזיה, ומי שצריך תרופה מקבל את התרופה הנכונה וכו', והנה בוודאי עיקר השלימות היא שהאדם יאכל את כל הסעודה בשלימות כל מיני מעדנים ומטעמים, ובוודאי עיקר התכלית

היא שהאדם ילמד את התורה הקדושה לעומקה וידע כל תוספות וכו', אך למעשה מדברים פה מאנשים חולים שקודם כל צריך לרפאות אותם כדי שיוכלו להכניס אוכל רגיל לפה, ולכן קודם צריך לתת להם תרופות נכונות, או לחבר אותם לאינפוזיה או לערות להם דם וכו', ורק אחר כך יוכלו לאכול את כל הסעודה כמו שצריך וכו', וכן הדבר ברוחניות בכל פרט ופרט וכדי לדעת איך מרפאים אנשים צריך לדעת כמה הם חולים וכו' וכו', ומי שלא יודע דברים אלה שלא יתעסק בדברים כאלה כי במקום להועיל הוא עוד מזיק וצריך להתרחק ממנו מאד מאד, ולכן צריך לדעת שכל אחד ואחד המנסה לרחוק אותנו ממקור חיותינו היינו מרביז"ל וספריו הקדושים, צריכים להתרחק ממנו בתכלית הריחוק ולדעת שהרחמנות עליו גדולה מאד והוא כנראה שרוי בחושך גדול, כי אם אין לו דאגות אחרות רק לרחק אותי ממקור חיותי סימן שהוא נמצא בחושך גדול מאד ואף על פי שהוא אומר שאני הוא זה שנמצא בחושך, ועלי הרחמנות, את זה עוד נראה בסוף, כי צוחק מי שצוחק אחרון, ובסוף נראה מי היה בחושך ומי היה באור, כי מי שזוכה להיות מקורב אל הצדיק האמת מבלה את ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים ולומד את התורה

הקדושה ומתבודד עמו יתברך בכל יום וזוכה לחזור בתשובה שלימה אליו יתברך, ואף על פי שאחרים צוחקים מזה, מה בכך, מה לי ולהם, העיקר הוא מה נשאר לי ביד, ובסוף נראה מה יהיה, והעיקר הוא שהאדם ישמור על עצמו ועל כל פנים שהוא לא יתערב בענינים כאלה שלא יחשוב שהוא רחמן ומרחם על העולם וכך הוא מרחק אנשים אחרים, והעיקר הוא על ידי מידת האמונה כי מידת האמונה שומרת את האדם שלא ימפלו אליו אנשים אחרים וכו', ועל ידי האמונה האדם יודע שאפילו שיש לו עסק עם גויים, אפילו שעובר עליו מה שעובר וכו', הכל הוא כדי שיחזור אליו יתברך אשר אז הוא המאושר ביותר בחייו, אשרי לו.

הסתרת ההתקרבות

והנה כשאדם רוצה להיות מקורב אל רביז"ל באמת כדאי לו מאד להסתיר את ההתקרבות שלו כי יש "רחמנים..." הרבה בעולם שבאם יודע להם שהוא מקורב אל רביז"ל מיד ינסו להרחיק אותו, מתוך רחמנות כמובן... ויספרו לו שפלוני אמר שלא כדאי ללמוד בספרים אלה, ואלמוני אמר שזה מוזק וכו' וכו', עוד כל מיני שמויות והבלים, ואם היינו רואים שאותם "רחמנים..." היו הולכים לכל מי

שמבטל את זמנו וקורא עיתונים או מדבר לשון הרע ורכילות ומעירים לו על כך ואומרים, "לא כדאי להסתכל בעיתון, הרי זה מלא לשון הרע ורכילות וליצנות וכפירות ועבודה זרה וכו' וכו', ניחא, אך במציאות אנו רואים שאין זה כך, ולא אכפת להם מה אחרים עושים, ורק כשהם מוצאים משהו המקורב אל רביז"ל ומחיה את עצמו בספריו הקדושים אז הם נעשים "רחמנים..." גדולים ורוצים להצילו מרדת שחת... ולכן בשביל מה לו לאדם לגלות ולפרסם את התקרבותו, עדיף לו להסתיר את הכל באופן שלא יפריעו לו להתקרב באמת אל רביז"ל כרצונו וכך יוכל להיות איש כשר בלי שאף אחד ידע מהיכן הוא שואב את החיות שלו, ולא רק כלפי אנשים מבחוץ אפשר להסתיר את ההתקרבות אלא גם מאשתו וילדיו, כי כשיש לאדם שכל הוא יכול להסתיר את עצמו כל כך, עד שאפילו אשתו וילדיו לא ידעו מי הוא אביהם כלל וכלל, והעיקר הוא להתנהג בתמימות ובפשיטות ולהרבות בלימוד התורה הקדושה בהתמדה גדולה ועצומה מאד מאד להתחיל ממסכת ברכות וללמוד דף אחר דף עד שיוזכה לסיים ש"ס אשר לימוד התורה היה יסוד ועיקר גדול מאד בדעת רביז"ל, וכן הוא לגבי לימוד שולחן ערוך ומשניות ושאר חלקי התורה

הקדושה ואפילו מעט דמעט והעיקר שיהיה בקביעות גדולה מידי יום, וכמו שמספרים על צדיקים גדולים מתדורות הקודמים שהיה להם מספר שיעורים קבוע בכל יום, כמו הרה"ק בעל "בני יששכר" שהיה לומד כ"ד שיעורים בכל יום, והרה"ק בעל ה"תולדות" היה לומד ל"ו שיעורים קבועים בכל יום ויום, ואנחנו הלוואי שיהיו לנו כמה שיעורים קמנים אפילו מעט דמעט בכל יום באופן שנזכה ללמוד תורה הקדושה כי התורה היא הרפואה להאדם, ואותו הדבר הוא לגבי ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, שהוא דבר שאף אחד בעולם לא צריך לדעת מה האדם עושה, ומדוע לו לאדם להזמין לעצמו מניעות כמו ידיו, ולומר לאשתו שהוא הולך להתבודד וכו', הרי הוא יכול לסובב את פניו וכבר יהיה לו התבודדות, או שיעשה בחכמה וכשחוזר לביתו יאמר לאשתו שהוא יטפל בילדים והיא תצא להתאזור ותלך לבקר את הוריה או אחותה וכו', וכך שניהם ירויחו, היא תשמח שבעלה עוזר לה והיא יכולה לצאת ולהתאזור ואילו הבעל יוכל להתבודד בביתו בלי מפריע כשהוא מטפל בילדיו, ולכן אשרי האדם שעושה לעצמו את החשבון הזה, ומסתיר את התקרבותו, כי למה לו לעשות לעצמו מניעות בחינם עדיף

שיסתיר את ההתקרבות ויקנה לעצמו שם טוב מבלי שאף אחד ידע מהיכן שאב את החיות שלו, ואחר כך כשכבר יהיה לו שם טוב וכולם יבינו שהוא בן אדם מיוחד שלומד ומתפלל בכוונה וכו', אז יוכל לגלות מהיכן קיבל את דרכו, אבל אחרת מדוע לו להסתבך במחלוקת, עדיף לעבור את העולם מבלי שאף אחד מבלעדיו ידע שהוא מקורב לרביז"ל ואז יזכה לחיות חיים ערבים ומתוקים בלי שום מחלוקת ומריבות אשרי לו.

נקודות טובות

והנה העיקר הוא שכל אחד ואחד יחזק את עצמו במה שהוא יכול ויחטוף נקודות טובות בכל יום ויום ויתפלל וילמד ובכל פעם יחטוף עוד נקודות טובות והעיקר שישמור על מחשבתו שתהיה דבוקה בו יתברך, והעיקר הוא שיסדר לו במשך היום סדר בישוב הדעת גדול לחטוף בכל פעם נקודות טובות של תורה ותפילה והתבודדות מבלי שאף אחד אחר ידע כי דין וחשבון איננו חייבים לתת לאף אחד בעולם רק לו יתברך בעצמו, אשרי ואשרי הזוכה לזה ואשרי הזוכה להתקרב אל רביז"ל באמת אשרי לו ואשרי חלקו, כי רביז"ל מלמד אותנו כיצד לקשר את הסוף מעשה במחשבה תחילה דהיינו את העולם הזה

תכלית הגשמיות אל העולם הבא רוחניות חיות אלקותו יתברך, וזה נעשה על ידי תפילה והתבודדות וככל שהאדם מרבה בתפילה והתבודדות יותר כן יזכה לזה יותר, וכמו שכתוב (תנא דבי אליהו פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפילות הן מלווין לו לאדם עד שמגיע לבית עולמו אשרי הזוכה להרבות בתפילה ובקשה, וכמו שאמר ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל כמה חדשים לפני שנפטר מזה העולם, והיה אז הלש מאד ושכב על מימתו, והיה אחד מאנ"ש שהיה משמש אותו בכל צרכיו בגשמיות, ור' אברהם ז"ל פנה אליו פעם ואמר, "מאך מיט די ליפען, מאך מיט די ליפען"

(תעשה עם השפתיים), דהיינו תרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך, ותשפוך לפניו את שיחתך בקביעות בכל יום ויום, כי הפה נמשל כמו תחנת קמח, שכל עוד היא מוחנת יוצא קמח וכולם נהנים ממנו, אך כשהיא מפסיקה למחון מפסידים את הקמח, ובדיוק כך הוא הפה, כשהאדם מדבר אליו יתברך אזי מרויח דברים נפלאים מאד מאד, מה שאין כן כל רגע שהפה שוכת ממלאכתו זו ואינו מדבר אליו יתברך, נגרם לאדם הפסד גדול מאד, ולכן אשרי מי שמרבה בדיבורים שיחות ותפילות בינו לבין קונו בקביעות גדולה מידי יום ביומו אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט

ברוך השם שאנו זוכים לדבר בכל פעם מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע אשר זוהי אחת הזכויות הגדולות ביותר שיכולות להיות והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ט.

מדוע צריך לנסוע לצדיק?

ואומר רביז"ל כי קשה להעולם על מה צריך לנסוע להצדיק לשמוע תורה מפיו הלא אפשר לעיין בספרים דברי מוסר, אך באמת הוא תועלת גדול כי יש חילוק גדול בין השומע מפי הצדיק האמת בעצמו ובין השומע מפי אחר האומר בשמו מכל שכן כששומע מפי ששמע מפי השומע כי יורד בכל פעם מדרגא לדרגא רחוק מפי הצדיק וכן בין השומע מפי הצדיק למעיין בספר הוא חילוק גדול ביותר, ועל כן יש חילוק גדול מאד בין מי שנוסע לצדיק ושומע תורה מפיו לבין מי ששומע מפי מי ששמע מפיו וכל שכן כשזה יורד מטה מטה והוא צומע מפי זה ששמע מאחרים ששמעו מפי הצדיק וכו', וכל שכן וכל שכן שיש חילוק גדול בין השומע מפי הצדיק בעצמו לבין זה שקורא בספר, והנה רביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב)

שפניו שכלו וחכמתו של הצדיק נמצאים בתוך ספרו, וכן אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ג) שבתוך הכתב של האדם אפשר להכיר את פני האדם, נמצא שמי שזוכה ללמוד את ספריו הקדושים של הצדיק זוכה לראות את פניו שכלו וחכמתו ויכול להכירו, אך למרות כל זאת אומר רביז"ל שיש חילוק גדול מאד מאד בין האדם הבא לשמוע את תורתו של הצדיק מפיו של הצדיק בעצמו, לבין זה הלומד את ספרו של הצדיק, ובאמת צריך להבין היטב מדוע יש חילוק כל כך גדול, ומאי הנפקא מינה לנו אם אנו שומעים את התורה מפיו של הצדיק האמת או שאנו קוראים את ספרו הקדוש, הלא בסופו של דבר העיקר בזה העולם הוא להיות דבוק בו יתברך ולהתעורר אליו יתברך בתשובה שלימה, ומה זה משנה איך מקבלים את ההתעוררות הזאת האם דרך לימוד בספר או על ידי ששומעים תורה מפיו של הצדיק האמת, ועוד צריך להבין מדוע בכלל צריך לנסוע לצדיקים מדוע אין זה מספיק שהאדם ילמד ספרי מוסר בביתו ויתעורר על ידם לעבודת השם יתברך, ובכלל הרי אנו יודעים את הכלל "ועמך כולם צדיקים" (ישעיה ס') וכמו שמוכח

בזוהר הקדוש שכל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית (וזהו לך צ"ג.) ואם כן מאחר שכולם צדיקים צריך להבין מדוע צריך להטריח את עצמו ולנסוע לצדיקים האמיתיים?

רבי - מחנך

והנה באמת אם נסתכל ונתבונן נבין היטב מדוע צריך לנסוע אל הצדיקים האמיתיים, ומדוע אי אפשר להתקרב באמת אליו יתברך בלי לנסוע אל הצדיקים האמיתיים ולהיות מקורב אליהם, כי הנה כשילד נולד בזה העולם הוא נולד עם יצר הרע ועם טבע רע מאד, וכך הוא מבלה את ימיו ושנותיו בהבל וריק עד שהוא נעשה בר מצוה, ובמשך הי"ג שנים הראשונות שלו בדרך כלל טבעו רע, הוא אינו נמשך במיוחד אל הקדושה, הוא עושה טובה גדולה שהוא בא ללמוד או להתפלל, כי היצר הרע שולט בו מאד מאד, וכשהוא מגיע לגיל שלש עשרה והגיע הזמן לעשות לו בר מצוה אז מגיע אליו היצר הטוב ומנסה לשכנע אותו כביכול שיחדול ממעשי המפשות והשמותים שהיה רגיל בהם עד עכשיו וידבק את עצמו בו יתברך בתורה ובתפילה ויזכה להיות איש כשר באמת, ועיקר הבעיה, עיקר המניעה היא מכיון שילד צעיר כל כך אינו יודע מה לעשות, דהיינו

הוא אינו יודע כיצד באמת צריכים להתקרב אליו יתברך ובמה יעבוד אותו יתברך, ואיך יזכה להגיע לכל המדרגות וכל ההשגות וכו' וכו', ולכן קשה לו מאד מאד להתחיל בעבודת השם יתברך למרות שמגיל הבר מצוה נכנסת בו תשוקה עצומה אחריו יתברך, ובשכיל שידע מה לעשות, ואיך להתקרב אליו יתברך באמת, עליו להתקרב אל רבי, אל מחנך, שיורה לו את הדרך ילך בה, ואיך שירגיל את עצמו בדרך האמת להתקרב אליו יתברך ולזכות להיות איש כשר גם כן, ובלעדי הרבי, בלעדי המחנך, לא יוכל לדעת ולהבין כיצד עליו להתקרב אליו יתברך וכיצד עליו לעבוד אותו יתברך, אך כשהוא זוכה להתקרב אל צדיק, אל רבי ומחנך אמיתי, והוא מסביר לו כיצד עליו להתקרב אליו יתברך, דהיינו שעליו להתמיד בתורה הקדושה ועליו להתפלל ולהתבודד לפניו יתברך, והוא מעורר ומחזק אותו לעבודת השם יתברך, על ידי זה יש סיכוי גדול שאותו בחור צעיר שזה עתה נעשה בר מצוה יזכה באמת להתעורר ויתקרב אליו יתברך, אשר זה העיקר בזה העולם, כי בסופו של דבר עיקר התכלית בזה העולם הוא רק להתקרב אליו יתברך ולעבוד אותו יתברך באמת ואין שום תכלית אחר בזה העולם חוץ מזה, ועיקר

המעלה היא שהאדם יזכה להתחיל להתקרב אליו יתברך כמה שיותר צעיר ואז יש לו הרבה יותר סיכויים לזכות למשהו, אך את הדרך, את השביל להתקרב אליו יתברך, בצמצום הנכון, ובמידה הנכונה את זה לא יוכל להשיג כי אם על ידי התקרבות אל צדיק אמיתי, רבי ומחנך אמיתי שיורה לו את הדרך איך יתקרב אליו יתברך באמת, ומי שאינו זוכה להתקרב אל מחנך אמיתי, בסופו של דבר נופל בכאר שחת, או שמתחבר עם חברים שאינם טובים, או שעושה מעשים רעים וכו' וכו', וכל זה לא מחמת שרוצה לעשות כך, אלא רק מחמת שלא זכה למצוא רבי ומנהיג אמיתי שילמד אותו כיצד לעבוד אותו יתברך באמת, אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק אמיתי שעל ידו יזכה לדעת את הדרך כיצד מתקרבים באמת אליו יתברך, וכיצד זוכים להדבק בו.

זיכור הפנים

ואומר רבינו"ל כי צריך לזכור את הפנים שיוכל כל אחד לראות את פניו בפנים שלו כמו במראה, עד אשר בלא תוכחה ובלא מוסר יתחרט חבירו תיכף על מעשיו רק ממה שיביט בפנים שלו, כי על ידי שיביט בפנים שלו יראה את עצמו כמו במראה איך פניו משוקע

בחושך, אשר זוהי מדריגת הצדיקים הגדולים אשר זוכים לזכור את פניהם כל כך עד שאינם צריכים לומר מוסר לאנשיהם כלל, כי כל מי שבא אליהם נתעורר מזה שהוא רואה אותם בעצמו, ודבר זה הוא דבר המובן לכל, כי כשבאים אל צדיק אמיתי ורואים כיצד הוא מתפלל, לאט לאט מילה במילה בנחת בהתלהבות ובמתיקות גדולה, מיד נופלת בושה גדולה על המסתכל, והוא מבין בעצמו כיצד הוא צריך לשפר את תפילתו, כי הרי תפילתו היא כאין וכאפס לעומת תפילתו של הצדיק, וכן כשרואה את הצדיק לומד תורה הקדושה בחשק גדול ובהתלהבות דקדושה עצומה וכו', מיד נכנס בו גם חשק והתעוררות על כל פנים ללמוד קצת דקצת בכל יום כדי שימיו לא יעברו לו בהבל וריק, ועתה מובן היטב מדוע צריכים לבא אל הצדיק ומדוע לא מספיק להסתכל בספרי מוסר ולהשאר בבית, כי טבעו של האדם הוא שכאשר הוא לבד, כאשר הוא נמצא בעצמו, הוא חושב שהוא הכי טוב והכי גדול והכי צדיק וכו', כי נדמה לו שהוא מתפלל היטב ולומד היטב וכו' וכו', אך כשהוא זוכה לבא אל הצדיק, ורואה את הנהגתו, ואיך שהוא לומד ומתפלל ואוכל וכו', מיד נופלת עליו בושה גדולה והוא מבין שעד עתה היה שרוי בדמיון

גדול מאד, והוא אינו הגדול ביותר והחשוב ביותר וכו' וכו', והכל היה דמיון אחד גדול, כי יש לו עוד הרבה מה ללמוד והרבה מה להתקדם בחייו.

גדולה שימושה של תורה

ובאמת על פי כל זה אפשר אולי להבין את מאמר חכמינו הקדושים שאמרו (ברכות ו'): גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה, דהיינו שיותר טוב לשמש תלמיד חכם מאשר ללמוד תורה, ולכאורה איך אפשר להבין דבר כזה הלא אין שום ערך כלל ללימוד התורה הקדושה ואיך יכול להיות שלשמש תלמיד חכם זה יותר טוב יותר חשוב ויותר גדול מאשר ללמוד תורה בעצמו, אך לפי כל מה שהסברנו לעיל אפשר להבין את כל זה מאד מאד, כי הצדיק, התלמיד חכם, זוכה לזכך את עצמו מאד מאד בלימוד התורה ובתפילה וכו', והוא מרבה כל כך בלימוד התורה הקדושה בלימוד שולחן ערוך הלכה למעשה, ומוסר את נפשו כדי לקיים כל דין בשולחן ערוך פשוטו כמשמעו, ולכן כשזוכים לשמש אותו הרי זה לימוד תורה אמיתי, כי כשאדם יושב בביתו ולומד תורה הקדושה וכו', עדיין אינו יודע בדיוק כיצד להתנהג וכיצד צריכים לקיים מצווה מסויימת וכו' וכו', אך

כשהוא זוכה לכא אל הצדיק, אל התלמיד חכם ולשמש אותו, והוא רואה את הנהגתו הרי לפניו נמצא שולחן ערוך חי, שולחן ערוך מהלך, והוא יודע שכשם שרבו מתנהג, כשם שרבו מקיים את המצוות וכו', כך גם הוא צריך להתנהג, מכיון שרבו מתנהג רק על פי השולחן ערוך, על פי רצונו יתברך, ולכן כשאדם משמש את הצדיק זה נקרא שהוא לומד תורה ממש, כי כל הנהגה של רבו היא תורה ממש והוא יודע שכך עליו להתנהג, וזוהי המעלה שזוכים לכא אל הצדיק, אל התלמיד חכם, ולראות את הנהגתו בקודש, כי עצם הביאה אל הצדיק וההסתכלות עליו, היא בעצמה לימוד תורה הקדושה, אשרי הזוכה לכך, כי בוודאי כל אחד ואחד יכול לזכות להכלל בו יתברך ולהיות איש כשר באמת, והעיקר תלוי רק בכך שיקח את עצמו בידים ויקשר את עצמו אליו יתברך באמת, ורביז"ל סיפר על עצמו שכאשר היה ילד קטן גם הוא היה עושה מעשה קטנות, והיה מחליק על השלג עם שאר הילדים וכו', אך מגיל שש לקח את עצמו ברצינות לעבודת השם יתברך ונתעורר מאד אחריו יתברך, זוכה למה שזכה עד שעוד לפני הכר מצוה שלו זכה לחבר את ספר המידות, והלוואי שהיום בחורים בני י"ג שנה יקבלו על עצמם את מה

שרביז"ל קיבל על עצמו כשהיה בן שש שנים, ובאמת אף פעם לא מאוחר מדי ותמיד יכולים להתחיל בעבודת השם יתברך ואין זה משנה באיזה גיל, והעיקר הוא לקחת את עצמו בידים ולהתחיל ברצינות על כל פנים לרצות להתקרב אליו יתברך באמת, ונס אם עבר גיל שלש עשרה ועכשיו הוא בחור בן שש עשרה או אפילו אברך בן עשרים ושלושים, ואפילו אם הוא כבר יהודי זקן, תמיד אפשר לעשות התחלה חדשה בעבודת השם יתברך, ובוודאי ככל שהאדם מתחיל יותר צעיר הוא יכול לזכות ליותר ויותר וכו', אך אף פעם לא מאוחר מדי ואשר הזוכה להתחיל בעבודת השם יתברך אשר בוודאי יזכה להתקרב אליו יתברך אם ירצה באמת אשרי לו.

לשון הקודש

ואומר רביז"ל כי גודל יקר הערך של לשון הקדוש שבו נברא העולם, דהיינו כי לשון הקודש בה נברא העולם וערכה יקר מאד מאד וכמו שכתוב (תהילים ל"ג) בדבר הוי"ה שמים נעשו, דהיינו שכל העולם כולו נברא על פי דברו יתברך על פי לשון הקודש, ולכן בכל דבר ודבר יש אותיות מלשון הקודש המחיים את הדבר הזה וכו', ובכל שם של דבר

נמצאים האותיות השייכים לשמו, למשל השמים נקראים כך על שם שהם מורכבים מאש ומים כמו שאמרו חכמינו הקדושים (הנינה י"ב). נמצא שבמילה שמים בעצמה, באותיות שהיא מורכבת מהם, נמצאת כל המהות של השמים, דהיינו אש ומים, וזה לרמז ולהורות כי אש ומים הם שתי הפכים שיכולים לחברם גם יחד, כי בדרך כלל כששופכים מים על אש המים מכבים את האש, אך מצד שני האש יכולה לחמם את המים, והכל תלוי רק כיצד משתמשים בהם, אשר כל זה בא לרמז ולהורות לכל יהודי ויהודי, שבחינת השמים, דהיינו רוחניות חיות אלקותו יתברך, יש בה שתי כוחות אלה אשר מי שאינו זוכה ואינו מבין את המהות של השמים, שהוא חיבור אש ומים, יכול בתחילה להתלהב מאד מאד בבחינת אש, אך אחר כך יכול להתקרר ולהתכבות לגמרי בבחינת מים, אך אם זוכה הוא יכול לזכות לבחינת שמים באמת, שישלב ויחבר את האש והמים, הוא זוכה לשלב את שניהם והוא מחמם את המים על ידי האש, והכל בצמצום הנכון ובמידה הראויה וכך זוכה למה שזוכה אשרי לו, וכמו שמובא בזוהר הקדוש (הקדמה דף א'): על הפסוק (ישעיה מ') שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שכאשר האדם זוכה להתבונן על השמים, מי ברא

שהאדם מקשר את עצמו מתכלית הארציות ורץ להתדבק בו יתברך וכו' וכו', ועל ידי זה מקשר את תכלית הארציות אליו יתברך, ואותו הדבר הוא לגבי המילה אדמה כי האדם רובו הוא עפר מן האדמה וכו', אך את המילה אדמה אפשר לקרוא בבחינת "אדמה לעליון", דהיינו שמקשר את תכלית הגשמיות תכלית הארציות אליו יתברך וכו', ולכן הכל תלוי באדם הכל תלוי כפי ההסתכלות שלו אם יזכה לקשר את הכל אליו יתברך יוכל למצוא אותו יתברך מתכלית הגשמיות והארציות ולעלות ולהתדבק בו יתברך, אך אם לא יזכה להסתכל על אלקותו יתברך המחייה ומהווה את כל דבר על ידי זה ישאר בתוך האדמה רחמנא ליצלן, ואשר זהו הכח של לשון הקודש שבה ברא הקדוש ברוך הוא את הבריאה כולה שעל ידה יכולים לחזור ולהתקרב אליו יתברך, וזהו ההבדל הגדול בין יהודי לגוי, אשר יהודי מעלה את תכלית הגשמיות אל הרוחניות ועל כן הוא נקרא אדם מלשון "אדמה לעליון" ואילו הגוי נקרא עם הדומה לחמור, כי כל עסקו וענינו הוא חומריות וכמו חמור שתמיד מסתכל על הארץ כך הוא הגוי, כי אצלו אין את המושג של לשון הקודש ענינים רוחניים וכו', העיקר אצלו הוא רק החומריות הגשמיות ובכך הוא חי,

אלה, על ידי זה נעשה ברא אלהים, כי מי ברא אלה הוא אותיות ברא אלהים, כי מ"י א"ל"ה הם אותיות אלהים, וכאשר האדם יזכה להתבונן באלקותו יתברך וזוכה להבין ולהשכיל אשר את הבריאה כולה ברא השם יתברך ויש מנהיג לבירה וכו', על ידי זה זוכה לבחינת מי ברא אלה בחינת ברא אלהים, שהוא בחינת יחוד הו"י"ה ברוך הוא בחינת שמים, קישור ושילוב אש ומים, דהיינו שהוא מבין שרוחניות וגשמיות מתקשרים ומתחברים ביחד, וזה בחינת יחוד השם דהיינו שמע ישראל וכו', כי ש"מ"ע' הוא ראשי תיבות ש"או מ"רום ע"יניכם, כמובא כל זה בזוהר הקדוש. כי העולם כולו נברא בלשון הקודש ומלשון הקודש אפשר לעשות לצרף צירופי אותיות נפלאים נוראים, בראשי תיבות וסופי תיבות ותוכי תיבות ובא"ת ב"ש ובגימטריאות וכו' וכו'. כמובא בספרים הקדושים כל מה שאפשר לעשות מצירופי אותיות כי בלשון הקודש נברא העולם, והנה זה עתה ראינו מה אנו לומדים מן המילה שמים, איך שהיא מורכבת משתי מילים ומה מרמז כל הענין כולו, ואותו הדבר הוא לגבי כל מילה אחרת, ולמשל נקח לדוגמא את המילה ארץ שאפשר לקרוא אותה ארץ כפשוטו ואפשר לקרוא אותה ארוץ דהיינו

תורה ותפילה, ושומר את עצמו מכל מיני דיבורים אמורים, לשון הרע, רכילות, ליצנות וכו', כך הוא מדבר לשון הקודש, ובדבר זה אין לגויים השגה כלל וכלל כי כל דיבוריהם מלאים ניבול פה קללות וליצנות וכו', ולכן מותר האדם שהוא עם ישראל מן הבהמה אשר זה כולל גם את שאר הגויים הוא בדיבור כי עם ישראל יודעים כיצד לקדש ולטהר את דיבורם ומכל הדברים הנשמים של העולם הזה הם מתקרבים עליו יתברך, אשרי ואשרי הזוכה לשמור את דיבורו ולקדשו.

ברית הלשון וברית המעור

כשאדם זוכה לקדש את דיבורו על ידי זה מוחו נטהר והוא זוכה להנצל מתאוות גיאוף כי ברית המעור וברית הלשון קשורים והדוקים היטב אחד בשני, ועל פי כל מה שהסברנו לעיל אפשר להבין זאת כמין חומר, כי כאשר האדם אינו זוכה לקדש את עצמו והוא עדיין חפץ בתאוות של העולם הזה, להסתכל היכן שלא צריך, לעשות מה שלא צריך, לדבר מה שלא צריך, סימן שהוא ממא מאד, כי אינו זוכה לקדש את לשונו, מה שאין כן כשהאדם זוכה להשתמש בלשונו לדברים קדושים, ותמיד אומר שמוב ויהיה מוב וכו', ואפילו בשיחות עם אנשים

בדיוק כמו החמור שסוחר משאות כל היום ועל צווארו קשור שק עם אוכל וכו', כי זה תכליתו של גוי, לאכול. לשתות ולעבוד כמו חמור, אין אצלו מושג נבזה יותר, רוחני יותר וכו', מה שאין כן אצל יהודי שאצלו שייך ענין לשון הקודש שהוא מקדש ומטהר את לשונו ומכל דבר נשמי הוא מקשר אותו אל הרוחני אשרי לו ואשרי חלקו.

מותר האדם מן הבהמה

והנה אנו יודעים אשר מותר האדם מן הבהמה הוא ענין הדיבור, כי זהו החילוק הגדול בין כוחו של אדם לבין בהמה שהבהמה אינה יכולה לדבר, ואילו האדם יכול, ולמרות שאנו רואים במציאות שגם הגויים מדברים, ועוד איך הם מדברים... אבל כל דיבוריהם הם הבל וריק, ואינם דיבורים אמיתיים, דיבורים שנשמעים ונתקבלים וקיימים וכו', כי דיבורם אינו בבחינת לשון הקודש, כי לשון הקודש אינה דווקא השפה שנקראת לשון קודש, אלא דיבורים קדושים, ולא משנה באיזה שפה מדברים בהם, כי יש בעולם שבטים שפות וכל אחד כפי שהוא מקדש את לשונו בשפה שהוא מדבר בה כך זה נחשב שהוא מדבר לשון הקודש, דהיינו כפי שמקדש ומטהר את דיבורו שמדבר דיבורי אמונה, דיבורי

בשיחות של עניני העולם, עניני יום יום, הוא מחזק ומאמץ אנשים ומנחם אותם ומסביר להם שהכל יהיה בסדר ואין להם לדאוג כלל, ואיך שהקדוש ברוך הוא יעזור להם וכו' וכו', על ידי זה בעצמו הוא מקדש ומטהר את לשונו, כי הכל תלוי כפי שהאדם זוכה לקדש ולטהר את לשונו ועל ידי זה ינצל מתאוות ניאוף, מה שאין כן כשאדם מנצל את לשונו לשבור אנשים, לייאשם ולהרחיקם מן הקדוש ברוך הוא, לשונו של זה היא לשון טמאה מאד, והוא פגום בתאוות ניאוף מאד מאד.

כי פי המדבר אליכם

והנה מדריגה זו שבה אוחזים הצדיקים הגדולים היא מדריגה גדולה מאד מאד, מדריגה שבה אחזו בשלימות בתכלית השלימות יוסף הצדיק שאמר לאחיו בשעה שהתוודע לפניכם במצרים (בראשית ט"ה) כי פי המדבר אליכם, ופירש רש"י (שם) בלשון הקודש, כי יוסף היה הצדיק הגדול שאחזו במדריגה זו בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו, ולכן זכה לשלימות שמירת הברית, ומולו עמד פרעה מלך מצרים, שהיה המלך על כל המיצרים, היינו על כל הצרות כי כל הצרות נמשכים רק מפגם הדיבור, כשפוגם דיבורו ממשיך על עצמו פה רע שהוא

פרעה, וכמו שרואים בעולם שלכולם יש צרות מצרות שונות, הילד טוען שהוריו רודפים אותו, הבחור טוען שהראש ישיבה עושה לו צרות, הבעל אומר שהאשה מצירה לו, והאשה אומרת שהבעל מפריע לה, עולם מלא צרות... והמלך על כל הצרות האלה הוא פרעה, שהוא מלך מצרים, מלשון מיצרים, כי כל הצרות וכל הבעיות וכו' וכו', שיש לאנשים נמשכים מבחינת פרעה שהוא פה רע, המדבר כל הזמן רק רע וממילא נדמה לכולם שכל העולם מלא צרות, והם מדברים אחד על השני וכו', ועיקר היציאה מגלות פרעה מלך מצרים היא על ידי בחינת פסח, שהוא פה סח, שהדיבור הוא חפשי ואינו מדבר רע כל הזמן אלא חפשי לדבר אליו יתברך, דיבורי אמונה והשנחה פרטיית, "יהיה טוב", "אין מה לדאוג", "הקדוש ברוך הוא יעזור", וכו' וכו', כי מי שזוכה לדבק את דיבורו אליו יתברך זוכה לתכלית הטוב כי אצלו יתברך הכל טוב ואין שום רע כלל, רק חירות שלימה, חירות מכל המיצרים.

וירא אדוניו כי הוי"ה אתו

יוסף הצדיק זכה למדריגה זו בתכלית השלימות, כי תמיד קידש וטיהר את לשונו, תמיד דיבר אליו יתברך, תמיד דיבר ממנו יתברך,

תמיד חיזק ועודד אנשים ולכן זכה לתכלית תיקון הברית בשלימות דהיינו שמוחו היה חזק ושום דבר שבעולם שעבר עליו לא היה יכול לשבור אותו. ודבר זה היה ניכר לכל וכמו שכתוב בתורה הקדושה (בראשית ל"ט) וירא אדוניו כי הוי"ה אתו. ומיד מתעוררת השאלה, וכי איך ידע אותו מצרי מזוהם שהוי"ה נמצא עם יוסף, וכי ראה פעם את השם יתברך שהוא כבר יודע לקבוע שהוא נמצא עמו יוסף, אך רש"י מפרש (שם) שם שמים שגור בפיו, ומכיון שהמצרי ראה ששם שמים שגור בפיו של יוסף והוא תמיד מדבר ממנו יתברך ואליו יתברך, הבין שהשם יתברך שורה אצל יוסף כי במה שהאדם מדבר שם הוא אוחז, וזה אשר חיזק את יוסף הצדיק בכל ימי שהותו במצרים, בכל מה שעבר עליו בכל הצרות היסורים והבזיונות והנסיונות שעברו עליו חיזק את עצמו וברח תמיד אליו יתברך, תארו לעצמכם בחור צעיר שאחיו רודפים אותו ומוכרים אותו למצרים, הרי היה יכול להשבר לגמרי ולאבד את עצמו, הנה כולם צוחקים עליו, והוא עומד למכירה לעבד, זה מסתכל עליו וצוחק... השני מושך בפיאותיו... השלישי נותן לו בעיטה... אך יוסף הצדיק אינו מאבד את שלוות נפשו ומחזק את עצמו בכל מה שעובר עליו, ואחר כך כשנמכר לעבד

במצרים עבד את עבודתו למרות כל הנסיונות שעברו עליו, עד שאשת אדוניו מצאה עליו בלבול ואמרה שהוא עשה עבירה והוא הושלך לבית הסוהר, תארו לעצמכם בחור צעיר מושלך לבית הסוהר על לא עוול בכפו, כל המדינה מדברת עליו ומבזה אותו והוא אינו נשבר כלל, ואפילו כשהכניסו אותו לבית הסוהר שמח ושימח את כל האסירים, והתפלל והתבודד שם אליו יתברך וכמו שאנו אומרים בסליחות "מי שענה ליוסף בבית האסורים הוא יעננו", כי יוסף הצדיק הירבה בתפילה והתבודדות בבית הסוהר ובטח בו יתברך שהוא יעזור לו והוא יציל אותו ועל ידי שזכה למדריגה זו יכול היה להטיב ולפתור חלומות.

פותר חלומות

והנה הצדיק נקרא פותר חלומות כמו שהיה יוסף הצדיק שפתר לאנשים את חלומותיהם, כי רוב בני האדם בזה העולם חולמים, הן בהקיץ והן כשהם ישנים, כי כשאדם ישן הוא חולם חלומות שונים ומשונים, על זה שהוא מלך ושליט ויש לו עבדים ושפחות ומדינות ורכוש גדול וכו', אך יש בני אדם שחולמים גם בהקיץ דהיינו אפילו כשהם ערים, הם חולמים, ומדמיינים לעצמם כל מיני דמיונות שונים ומשונים, הם

ואחד יכול להיות איש כשר, בתנאי שיזכה להתקרב אל הצדיק האמת שיגלה לו את כל זאת, אשרי לו, כי על ידי שיבוא אל הצדיק יזכה לקדושת הדיבור ולמח מהור ונקי ועל ידי זה יצא מכל הדמיונות שלו אשרי לו ואשרי חלקו.

אכילה בקדושה

ואומר רביז"ל שבתוך האוכל יש אותיות וכו' וכו', דהיינו כי האוכל מורכב מאותיות, הן האותיות שמהם מורכבת המילה השייכת לאותו אוכל, כגון ל'ח'ס', ב'ש'ר', וכו', וכן כשאדם זוכה לצרף ולייחד את השמות היוצאים מכל האותיות של אותם מאכלים וכו', ומי שזוכה לאכול בקדושה ומהרה זוכה לצרף ולייחד יחודים קדושים ונוראים עד שהוא אינו מכניס לתוך פיו אוכל גשמי, אלא אותיות וצירופי שמות, כי הפתח לטיהור וזיכוך המוחין הוא על ידי האכילה, דהיינו כשאדם זוכה לאכול בקדושה ומהרה כראוי, דהיינו שנוטל ידיו לפני האוכל ואוכל בדרך ארץ גדול וכו' ומברך בשמחה בקדושה ומהרה על ידי זה מזדכך מוחו עד שבמשך הזמן יזכה להבין ולהשכיל איך מסתתרים בתוך האוכל אותיות שהם צירופי שמות אשר לכך זוכים הצדיקים הגדולים שבאמת אכילתם הם מצרפים

חושבים על ההרים והגבעות, על החיות והבהמות וכו' וכו', ואינם מטים אוזן קשבת למה שמדברים אליהם ולמה שקורה עמהם במציאות, ובני אדם כאלה צריכים ללכת אל פותר חלומות שהוא הצדיק האמת שפותר את כל החלומות ומטיב אותם לאדם, והנה יש שתי סוגי חלומות, יש בני אדם שמדמיינים לעצמם שהכל טוב ויהיה טוב והעולם כולו כל כך יפה וטוב, וזהו חלום טוב, אך יש בני אדם שנמצאים בצרה ונכנסו בחלומות ודמיונות כאילו הכל רע, הכל שחור, וכאילו אינם מצליחים בשום דבר לא בגשמיות ולא ברוחניות וכו', והם חושבים שלא צריכים אותם מן השמים ואף אחד אינו שם אליהם לב כלל וכלל, וזהו חלום רע, חלום רע מאד מאד, אנשים כאלה צריכים לבא אל הצדיק האמת כדי שיפתור וייטיב את חלומם, וכמו שקרה אצל יוסף הצדיק שראה את פניהם של שר המשקים ושר האופים זעופים וכו', ושאל אותם מה קרה והם סיפרו על על חלומותיהם והוא פתר אותם, כי כך היא דרכו של הצדיק להטיב ולפתור את חלומותיהם של כל המקורבים אליו, ולגלות להם את הדרך האמיתית, והיא שיעזבו את כל הדמיונות והחלומות שלהם וכו', ויתחילו להתקרב באמת אליו יתברך כי כל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך וכל אחד

מברך אותו יתברך כאן בעולם הזה ועל ידי שאדם יברך ברכות בכוונה גדולה על ידי זה יזכה להשפעה גדולה ועשירות.

שנים מקרא ואחד תרגום

ואמר רביז"ל שצריך להזהר לקרוא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום והוא תיקון הברית גדול, והנה צריכים לקרוא פעמיים את המקרא כנגד גשמיות ורוחניות, כנגד העולם הזה והעולם הבא, לקשר ולייחד הכל אליו יתברך כי התורה היא רצונו יתברך וכולה נכתבה ברצונו יתברך על ידי משה רבינו ועל ידי אנו זוכים לקשר שמים וארץ, אך על ידי התורה שבכתב עדיין איננו זוכים להבין את כוונת התורה, כי למרות שכתוב בתורה להניח תפילין או ללבוש ציצית וכל כל המצוות כולם עדיין איננו יודעים בדיוק כיצד לקיים את המצוות הללו, ואיך בדיוק זוכים לעשות את רצונו יתברך, אשר לזה זוכים על ידי לימוד התרגום שהוא בחינת תורה שבעל פה המגלה את כוונתו יתברך ואת רצונו יתברך בדיוק מה הוא יתברך רוצה מאתנו וכיצד אנו צריכים לקיים את המצוות כולם וכו', אשר זוהי המעלה הגדולה שהאדם זוכה לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום שעל ידי זה זוכה

שמות ומייחדים יחודים קדושים ונוראים וכו', ולכן נקרא הקדוש ברוך הוא "כביכול", על שם כ"ב יכול, דהיינו שעיקר הבריאה היתה על ידי כ"ב אותיות הא"ב והם מסתתרים בכל פרטי הבריאה, והצדיקים זוכים לגלותם מכל פרטי הבריאה ובפרט בשעת האכילה כי בשעת האכילה זוכים לקשר ולייחד רוחניות וגשמיות, עולם הזה ועולם הבא, כי לוקחים את המאכל שהוא דבר גשמי ומקשרים אותו אליו יתברך על ידי הברכה והאכילה בקדושה, וכמו שמובא בזוהר הקדוש (ויקהל רי"ח). שכדאי לאכול כל מיני מעדנים שבעולם אם על ידי זה האדם יזכה לברך ברכת המזון בשמחה בקדושה ובטהרה, כי על ידי זה מגלה את אלקותו יתברך בכל העולם כולו, ולכן אשרי ואשרי הזוכה לאכול בקדושה וטהרה שעל ידי זה ממשיך על עצמו מה נקי וטהור וכמובא בדברי האריו"ל שעל ידי שהאדם גוהר בברכות הנהנין הוא ממשיך על עצמו הארה גדולה ונפלאה מאד מאד, ולכן תמיד כדאי לברך ברכת המזון מתוך הסידור דייקא כדי לברך בקדושה וטהרה, וכשאדם זוכה להזהר בברכת הנהנין ומברכם בכוונה גדולה כראוי על ידי זה זוכה לעשירות גדולה מאד מאד, כי עיקר ההשפעה של הברכה העליונה, תלויה כפי שהאדם

לקשר ולייחד את העולם הבא והעולם הזה ויודע כיצד לקיים את מצוותיו יתברך וכו', אשר זהו עיקר תיקון הברית תיקון המח שהאדם יזכה לקשר גשמיית ורוחניות וידע שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן אשרי ואשרי הזוכה ללמוד את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום, ועושה לעצמו שיעור קבוע בכל יום ויום באופן שיזכה לסיים את הפרשה עד שבת קודש, וכמובא בשולחן ערוך (או"ח סי' רפ"ה) שצריך ללמוד גם את פירוש רש"י, "וירא שמים יצא ידי שניהם", דהיינו שילמד הן את התרגום אונקלוס והן את פירוש רש"י, נמצא שלימוד שנים מקרא ואחד תרגום הוא סגולה גדולה ליראת שמים, ומי שזוכה ללמוד בכל יום שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י על ידי זה יזכה ליראת שמים, אשרי לו ואשרי חלקו, ואשרי ואשרי הנזהר במצווה זו מאד מאד, כי דבר בדוק הוא, שבאותו שבוע שהאדם אינו לומד את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום תהיה לו איזה צרה וכו', ועל כל פנים שילמד שנים מקרא ואחד תרגום בלי פירוש רש"י העיקר שלא יפסיד את המצווה, ואשרי ואשרי מי שזוכה להשלים בכל שבוע גם את לימוד פירוש רש"י הקדוש המקשר את התורה שבכתב והתורה שבעל

פה, כי כל התורה שבעל פה מונחת בתוך התורה שבכתב על ידי פירושו הקדוש של רש"י, אשרי הזוכה ללמוד בכל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י.

הנהגות טובות

נמצא שיש לנו מתורה זו שאמר רביז"ל כמה הנהגות טובות, קודם כל להזהר מאד בלימוד שנים מקרא ואחד תרגום, עם פירוש רש"י שעל ידי זה זוכים לטהרת המח ולתיקון הברית, ההנהגה השניה היא להזהר מאד בקדושת האכילה שעל ידי זה זוכה האדם למח נקי וטהור שיאכל בדרך ארץ ולא כזולל וסוכא ויברך בכוונה גדולה שעל ידי זה יזכה לתיקון הברית, והנהגה שלישית היא שצריך מאד מאד לשמור ולקדש את הדיבור שלא ידבר דיבורים רעים חס ושלוס רק יכנים את כל דיבוריו בתורה הקדושה, והרביעית לבא להתקרב אל הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד והוא יורה לו את הדרך ללכה בה וכו'.

בן עשר ל"משנה

ואשרי מי שירגיל את עצמו לומר הרבה משניות אשר על ידי זה יזכה לטהרת הנפש ואפילו מי

שעדיין רחוק מאד מן הקדושה על ידי שירגיל את עצמו באמירת משניות, לאט לאט יזדכך מוחו, כי משנה אותיות נשמה, ויזכה לדביקות גדולה ועצומה בו יתברך, עד שיפתחו לו שערי החכמה ויזכה להבין בלימוד התורה הקדושה, ואת זאת רואים בחוש שבחור צעיר אין לו חשק גדול ללימוד תורה הקדושה כי לפני הבר מצוה עדיין לא הניע אליו היצר הטוב והיצר הרע שולט בו וקשה לו להרגיל את עצמו ולכפות את יצרו אל הטוב שהוא לימוד התורה וקיום מצוותיו יתברך, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ה) בן עשר למשנה דהיינו שירגיל את עצמו עוד בגיל צעיר לומר הרבה

משניות שעל ידי זה יזכה למה שיזכה, וכמו שידוע שה"בית יוסף" היה רגיל מאד באמירת משניות, והיה יכול ללמוד בפעם אחת ארבעים וחמישים פרקים משניות, ועל ידי זה זכה שבא אליו מגיד מן השמים שלימד אותו תורה, והעיקר שבכל העיקרים הוא לזכות להתקרב אל הצדיק האמת ולראות את הנהגתו שעל ידי זה יזכה להתקרב אליו יתברך באמת כי כשזוכים לבא אל הצדיק האמת זוכים לקבל ממנו הרבה מאד כמו שהסברנו כבר בתחילת המאמר, אשרי ואשרי מי שיזכה לקיים את כל זה שעל ידי זה יזכה להמשיך על עצמו עריבות נעימות ידידות זיוו חיות אלקותו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ'

אלקותו יתברך, ולדעת שדומם צומח חי מדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ולכן כל העולם כולו עומד על אלו הצדיקים האמיתיים ונברא בשבילם, כי זו היתה תכלית הבריאה, ובני אדם המגושמים הרחוקים מכל זה אינם יכולים לזכות להרגיש, רוחניות חיות אלקותו יתברך אלא אם יזכו להתקרב אל צדיק שהוא זכה לזה, ועל ידי שיש להם קשר עמו, ועל ידי זה שיש להם שייכות עמו, נכנסת בהם גם קצת הרגשה ותשוקה להמשך אחר רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכך לאט לאט הם יכולים לזכות להתקרב אליו יתברך.

התורה מלובשת

והנה התורה בעצמה גם היא מלובשת בכל מיני לבושים ולא כל אחד ואחד זוכה להרגיש את האור הגנוז והצפון בתוכה, כי אפשר לקרוא את פסוקי התורה ולא להרגיש ולא לראות מה מסתתר בתוכם, והצדיקים הגדולים הם מגלים ומסירים את כל הלבושים של התורה הקדושה ומגלים את אלקותו יתברך על פי התורה הקדושה, וכמו שאפשר לראות בחוש בספריהם של תלמידי

כשזוכים שעה אחת לדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין למעלה מזה, אך לזה צריך זכות גדולה כי במציאות רואים שלא כל אחד זוכה לזה, ואשרינו שזכינו להיות מקורבים אל רביז"ל, והיום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ'.

יש נשמה בעולם

ואומר רביז"ל דע שיש נשמה בעולם שעל ידה נתגלה ביאורי ופירושי התורה וכו', ופירוש הדבר, כי חכמינו הקדושים אמרו (הגיגה י"ב:) כל העולם כולו עומד על עמוד אחד וצדיק שמו, וכן אמרו (ברכות ו:): כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, עיין שם, נמצא שכל העולם כולו נברא בשביל הצדיק וכו', מכיון שאין שום תכלית אחרת בזה העולם אלא להתקרב אליו יתברך ולהיות דבוקים בו יתברך באמת ולהכירו יתברך מכל דבר ודבר, אך למדריגה זו לא כל אחד זוכה אלא הצדיקים האמיתיים שנמצאים בכל דור ודור שהם ה"י צדיקים שעליהם עומד העולם, והם זוכים להרגיש מכל דבר אלקות, כי הלא מדריגה גדולה ורמה היא זו, לזכות להרגיש מכל דבר ודבר את

הבעש"ט זי"ע שהם גילוי אלקות במדריגה גבוהה ונפלאה מאד מאד, איך שזכו להשיג סודות התורה ואיך שהורידו את הלבושים מן התורה, כי מה שהם זכו לראות בתוך הפסוק לא כל אחד ואחד זוכה לראות וכו', מה שהם זכו לראות בתוך מאמר חז"ל לא כל אחד זוכה לראות, אך הם בגודל זכותם וצדקותם זכו להשיג מה שהשיגו וכו', ועל ידי זה הורידו את הלבושים מן התורה הקדושה באופן שגם אנשים מנושמים ומזוהמים כמונו יוכלו לראות ולהרגיש את האור הנפלא הגנוז בתוך התורה הקדושה, והנה הצדיקים הקדושים האלה זכו וזיככו וטוהרו את עצמם מאד מאד עד שגופם בטל לגמרי לגבי נשמתם ואין הם אלא נשמה בלבד, וכל מי שבא אליהם זוכה להתחמם באורה של נשמתם והם מגלים לו את האור הגנוז הנמצא בתוך התורה הקדושה, כי על ידי הנשמה הזאת מתגלים ביאורי ופירושי התורה הקדושה וכל מי שבא אליהם זוכה להתלהב להמשך אחר רוחניות חיות אלקותו יתברך, אך אומר רביז"ל שהנשמה הזו היא מסובלת ביסורין, פת במלח תאכל ובמים במשורה תשתה כי כך דרכה של תורה (אבות ו') כי נשמה שמגלה את גילוי אלקותו יתברך בלי שום לבושים וכו', חייבת לסבול יסורים

גדולים כי כך היא דרכה של התורה, וכידוע שבשעה שהכניסו את רביז"ל בכריתו של אברהם אבינו, ביקשה אמו, מרת פייגא, מאחיה רבי ברוך ממעוז'בוז' זי"ע שיברך את היקד שלא יהיה עליו מחלוקת, ואמר לה אז רבי ברוך, "פייגא עם איז פארפאלין מע מיז אויף איהם קריגען", (פייגא, אין שום ברירה, על הילד הזה מוכרחים לחלוק) ועל כן לא רצה לברכו, וכידוע שעל רביז"ל חלקו מאד, והוא גילה תורה נפלאה מאד מאד, ובוודאי הנסיונות גדולים, אך לגבי גילוי האין סוף שהנשמה הנ"ל זוכה לה אין שום דבר העומד בפני זה אשרי הזוכה להתקרב אליה.

מפרשי התורה

ואומר רביז"ל וכל מפרשי התורה הן מקבלין מזאת הנשמה, דהיינו שזאת הנשמה היא מגלה את התורה ומאחר שאותה תורה כבר נתגלת בעולם ממילא יכולים גם האחרים לחדש בתורה ולפרש בתורה על פי אותם הקדמות וכמו שרואים בחוש שכאשר צדיק מגלה דרך בעבודת השם יתברך, אחריו יכולים כבר כולם לגלות ולחדש על פי הדרך שגילה מאחר שהוא כבר גילה את השכל הזה וכולם קיבלו ממנו והולכים על דרכו, וכך רואים אצל תלמידי האריז"ל שהלכו על

גחלי אש

ואומר רביז"ל וזאת הנשמה כל דבריה כגחלי אש, כי אי אפשר לקבל ולשאוב מימי התורה אלא מי שדבריו כגחלי אש בבחינת (ירמיה כיג) הלא כה דברי כאש, כי הצדיק שמגלה את התורה צריך שדבריו יהיה בבחינת גחלי אש, דיבורים חמים ומאירים וכו', ובאמת כל צדיק וצדיק שהיה בזה העולם היה חתיכת אש, להבה אחת גדולה שהאיר לכל העולם כולו, אך לא כל אחד ואחד זכה לראות ולהבין ולהשכיל שזה כך, ובפרט היום בדורינו זה שאנשים כל כך מעורבים בין העולם, בין הגוים, ושומעים כל כך הרבה שטויות והבלים, וחושבים שכך זה צריך להיות, וכך מנהגו של עולם, ואינם מתארים לעצמם מה זה איש כשר וצדיק, ושוכחים שבדורות הקודמים היו צדיקים גדולים ונוראים להבות אש ממש שהאירו על כל העולם כולו, וכמו שבדורות הקודמים היו צדיקים קדושים ונוראים כאלה גם בדורינו זה ישנם צדיקים גדולים ונוראים מאד, אך שצריכים זכות גדולה כדי למצוא אותם כי הם נסתרים מוסתרים ומסתירים את עצמם כי לא כל אחד ואחד זכאי לראות את האור הנורא והנפלא הזה, כי בכל דור ודור ישנם צדיקים גדולים וקדושים מאד מאד

אותו קומט שגילה רבם, מאחר שכבר גילה להם את הדרך השביל והמפתח, ממילא יכלו גם הם למצוא ולחדש אחריו על פי דרכו, וכן אותו הדבר רואים אצל תלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע שלאחר מכן הלכו על דרכו וחיברו ספרים וחידושים נוראים על פי הדרך שגילה, כי מאחר שכבר היה בעולם צדיק שגילה את הדרך החדשה בעבודת השם יתברך ובביאורי ופירושי התורה על ידי זה מקבלים כולם מזו הדרך וכולם יכולים לחדש וכו', וידוע הסיפור על בעל ה"מלאכת שלמה" פירוש על המשניות מר' שלמה עדני זי"ע שהיה גר בארץ ישראל בעיר חברון באותה תקופה של בעל ה"תוספות יום טוב", אך היה עני ואביון ולא היה יכול להדפיס את פירושו על המשניות, וכשהגיע לידיו אחר כך פירוש התו"ט התפעל מאד כי ברוב הדברים כיוונו שניהם אותו הדבר, ויהי הדבר לפלא, והכל הוא מכיון שכל מפרשי התורה מקבלין מזאת הנשמה וכאשר נתגלית דרך בעולם ממילא יכולים אחר כך מפרשי התורה האחרים הנמצאים בעולם ללכת על פי הדרך הזאת שגילו הצדיקים האמיתיים, ולפרש את התורה על פי אלו ההקדמות ולעבוד אותו יתברך על פי השכל החדש שנתגלה על ידי הצדיקים האמיתיים.

אך הם מוסתרים מאד על ידי כל מיני רשעים החולקים עליהם ומדברים עליהם כל דבר אסור, ומסתירים את אורם הנפלא מן העולם, וראו גם ראו כיצד אפשר לנרום הסתרת פני השכינה, הסתרת אלקות, כי הנה אנו מוצאים שקרה בא וחלק על משה רבינו ועשה ליצנות ממצוות ציצית, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה פ' קרח פרשה י"ח סי' כ') שהביא את כל נשיאי העדה לבושים בטליתות שכולן תכלת ושאל האם טליתות אלה פטורים מציצית, ומשה רבינו אמר לו שהם חייבות בציצית, וקרח צחק מאד מאד והעליל על משה רבינו שהוא שקרן כי מה אם חוט אחד של תכלת פוטר את כל הציצית בוודאי שאם הטלית כולה של תכלת תפטור את עצמה, וכך עשה כל הלילה ליצנות ממצוות ציצית, והנה ידוע מה שכתוב בתלמוד ירושלמי (ברכות פרק א' הלכה ב') על הפסוק (במדבר ט"ז) וראיתם אותו, שהמילה אותו הולכת על הקדוש ברוך הוא בעצמו, דהיינו שעל ידי מצוות ציצית יכולים לזכות לגילוי שכינה נורא ונפלא מאד, ופירוש זה הוא לא כפי שאנו מבינים בפשטות שאותו הוא החוט של תכלת וכו', נמצא לפי דברי הירושלמי שעל ידי מצוות ציצית יכולים לזכות לגילוי אלקות נורא ונפלא מאד, לזכות

לראות אותו יתברך ממש ולקבל אנפי שכינתא בכל יום ויום בעת שלובשים את הציצית, ולזה רצה משה רבינו לזכות את כלל ישראל, אך מן הצד השני עמד קרח וחלק דווקא על מצוה זו, כי הרשעים שבכל דור הם מסתירים את האור והאש להבה של הצדיקים הקדושים ועל ידי זה מונעים מהם להאיר לכל העולם כולו, וצריך זכות גדולה להתקרב אליהם ולהיות דבוקים בהם, אשרי הזוכה לכך.

מדבר ציץ

ואמר רביז"ל וכשהנשמה הזאת נופלת מבחינת הלא כה דברי כאש ואין דבריה כגחלי אש ודבריה נצמננין אזי נסתלקת, וכשנסתלקת אזי נסתלק ביאורי התורה הנמשכת על ידה ואזי כל מפרשי התורה אין יכולין להשיג שום ביאור התורה ואז נתעורר מריבה על הצדיקים כי עיקר המחלוקת שבעולם נעשה על ידי הסתלקות ביאורי התורה, כי הביאור הוא תירוץ על קושיות ומריבות, דהיינו שכאשר אין דבריו של הצדיקים מקובלים בעולם והאנשים מתקררים ואינם רוצים לקבלם וכו', אזי הוא בחינת הסתלקות לנשמת הצדיק, דהיינו שהצדיק מסתיר את עצמו מאד מאד ואף אחד אינו יודע ממנו כלל, כי כל דבריו נעשים כקרים

להתחמם לאורו וכו', ועל פי זה מוכן שדיבורי הצדיק הם תמיד חמים כגחלי אש, והחסרון אינו בצדיק חם ושלוש כלל וכלל, אלא באנשים שאינם רוצים לקבל את דבריו ועל ידי זה ממילא נחשבים דבריו כמצוננים והוא בבחינת הסתלקות, דהיינו נסתר מן העולם לגמרי, וכל זה מדובר הן בחיי הצדיק והן לאחר הסתלקותו, כי הצדיק חי וקיים ואורו מאיר בכל העולם כולו, וכמו שכתוב (מלאכי ג') זכרו תורת משה דהיינו כאשר האדם לומד תורה ומדבק את עצמו באורו של הצדיק על ידי זה הוא זוכה להתחמם באורו, כי הצדיק חי וקיים, וכמו שמספרים חכמינו הקדושים (שבת ל'). על התנא שהסביר לקיסר את כוחו של משה רבינו שאמר בשמו של הקדוש ברוך הוא לא תבערו אש בכל מושבותיהם ויהודים נמנעים מלהדליק אש בשבת ואילו כשהקיסר גזר גזירה אנשי עירו אינם מקיימים אותה וכו', עיין שם, נמצא שכאשר אצל האדם הצדיק חי, הוא יכול להתחמם באורו תמיד, הן כשבא אליו לשמוע את דבריו ואפילו לאחר הסתלקותו כשלומד את תורתו והולך בדרכו, מה שאין כן כאשר אצל האדם הוא בחינת הסתלקות הצדיק, על ידי זה הוא מתקרב ומצטנן ונופל מהתלהבותו לגמרי, וכמו שרואים בחוש, שכאשר האדם אינו מקורב

בעיני העולם ואנשי העולם אינם רוצים להתחמם לאורם, ובחינת זו היא בבחינת מה שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח) שכאשר יש מיעוט אמונה בישראל על ידי זה באה הסתרת פני השם ועל ידי זה הצדיק אינו רוצה להנהיג את העם עיין שם, כי הצדיק בוודאי נמצא תמיד, ודבריו הם כגחלי אש, דיבורים חמים המאירים ומשיבים את הנפש לכל מי שרוצה לבא ולהתחמם לאורם, אך מכיון שיש רשעים המסתירים את אורו של הצדיק, על ידי זה כביכול נצטננו דבריו מכיון שאין מי שיבוא לשמוע ולהתחמם באורו וזוהי בחינת הסתלקות הצדיק, וכמו שרואים בחוש ובמציאות, כמה בחורים ואברכים היו רוצים לבא להתחמם ולינק מן האור הגנוז הנורא והנפלא של רבינו"ל אך מכיון שהליצנות בחוץ כל כך גדולה הם מעדיפים שלא לבא ונשארים קרים וכו', כי הם נצטננים ואינם זוכים להשיג את אלקותו יתברך, מה שאין כן הצדיק דבוק בו יתברך תמיד ולו אין זה משנה כלל וכלל, וכמו שכתוב בזהר הקדוש (בראשית ל"ז) משה רבינו לא מית אלא מסיטרא דילן, דהיינו משה רבינו בעצמו לא נסתלק כי אורו מאיר בכל העולם כולו, אך מסיטרא דילן, מצדינו, מבחינתנו, נסתלק משה רבינו מכיון שאנחנו איננו זוכים

אל הצדיק על ידי זה הוא מצטנן ונופל, אך מה לעשות ובכל דור ודור כנגד הצדיקים האמיתיים שמגלים את גילוי אמתת מציאותו יתברך עומד קרח ומאתיים וחמישים נשיאי העדה ההולכים לבושים בבגדי כבוד וכו', וחולקים על אורו של הצדיק האמת ועל ידי זה ממילא נתקררים אנשים, אך באמת עיקר האור הוא רק אצל הצדיקים האמיתיים, ועל פי זה אפשר להבין מדוע אנו אומרים בתפילת שמונה עשרה "על הצדיקים ועל החסידים", והלא לכאורה היה אפשר לומר "על הרבנים ועל הגאונים...", ומדוע אומרים דווקא צדיקים וחסידים, ועל פי מה שהסברנו לעיל הכל מובן כמין חומר, כי יכולים להיות רב וגאון וכו', אך אינו מרגיש את הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהוא חולק על אורו הגדול של הצדיק האמת, ולכן אומרים בתפילה על הצדיקים ועל החסידים דייקא, להורות שהעיקר הוא להיות צדיק, שהוא מאן דנמר ברית, ולהיות חסיד שהוא ללכת לפנים משורת הדין, ולהיות עניו אמיתי כי זה עיקר השלימות, ואשרי ואשרי מי שזוכה להמשיך על עצמו את אורו הגדול של הצדיק האמת ואינו חולק עליו שאז יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי ויוכל להבין גם בפירושי וביאורי התורה אשרי לו, ואומר רביז"ל וזה

בחינת (כמדבר כ') מדבר צין שהוא בחינת דיבור מצונן, ששם מתה מרים, בחינת הנשמה הסובלת מרירות השעיבוד על התורה ואז נסתלק הבאר, היינו בחינת ביאורי התורה, ואז יירב העם עם משה, דהיינו בחינות המריבה שנתעורר כנ"ל כי זה תלוי בזה וכל אחד ואחד תלוי בשני כי מכיון שהאדם נעשה מצונן וכו', ממילא נסתלקת הנשמה ונסתלקים ביאורי התורה וממילא יש מחלוקת על הצדיק כמו שרואים בחוש בכל דור ודור וכל זה בא מבחינת מדבר צין ששם נסתלקה מרים וכו', דהיינו כי הצדיקים הקדושים משאירים את אורם בכל דור ודור ומי שזוכה ללמוד את תורתם זוכה להרגיש את אורם, וכך למשל מי שלומד בכל שבוע את ה"נועם אלימלך" או ה"קדושת לוי" או כל ספר אחר וכו', המגלה את אורו יתברך וכו', אצלו חי אותו צדיק שהוא לומד את ספרו, והוא מרגיש הארה נוראה ועצומה מאד מאד בדבריו הקדושים, מה שאין כן מי שאצלו נתקרר הכל, על ידי זה הוא בחינת פטירת מרים והסתלקות הבאר וכו', כי אצלו הכל בבחינת דיבור מצונן והוא אוחז שהצדיקים כבר הסתלקו ומתו ואף פעם אינו פותח את ספרם וכו', ועל ידי זה אין לו השגה בדבריהם הקדושים ואורם אינו מאיר עליו, ועל ידי זה חולק על הצדיק, ואומר רביז"ל

ואלו מפרשי התורה נקראים בשביל זה מורים מחמת שמקבלים על ידי הנשמת הנ"ל המכונה בשם מרים גם הם מורים את מוריהם כמאמר ומתלמידי יותר מכולם (תענית ז') וזה שאמר להם משה שמעו נא המורים, כי כל הצדיקים קשורים אחד בשני וכולם לוקחים ומקבלים אחד מן השני אשרי הזוכה להדבק אליהם ואשרי הזוכה ללמוד את ספריהם שאז אורם הגנוז והצפון יאיר עליו אשרי לו ואשרי חלקו.

לב העליון

ואומר רביז"ל ומי שרוצה להמשיך ביאורי התורה צריך מתחילה להמשיך לעצמו דיבורים חמים כגחלי אש כנ"ל והדיבור נמשך מלב העליון בבחינת (תהילים ע"ג) צור לבבי, וצריך לשפוך שיחו בתפילה לפני השם יתברך ועל ידי תפילתו נכמרו רחמי השם יתברך עליו ונפתח לב העליון כי עיקר הרחמים הוא בלב ונשפע מלב העליון דיבורים ועל ידי הדיבור ממשיך ביאור התורה גם כן משם, כי לפני שהאדם לומד ומחדש בתורה הוא צריך לשפוך את לבו לפניו יתברך בתפילה והתבודדות בדיבורים חמים כגחלי אש ולספר לפניו יתברך את כל לבו ועל ידי זה יזכה שיפתח לו הלב העליון וביאורי התורה, כי

כפי שהאדם מתבודד ומפרש שיחתו אליו יתברך כך נפתח לו הלב העליון והוא זוכה לדבק את עצמו בו יתברך והוא ממשיך חידושי תורה, ולכן סימן למי שיש לו הרבה התבודדות והוא שופך את לבו אליו יתברך הוא שיש לו הרבה חידושי תורה, וככל שהוא מחדש יותר זה סימן שהוא מתבודד יותר אליו יתברך כי זה תלוי בזה, ועל ידי זה הוא זוכה למח מווכך וטהור עד שאינו צריך להקדמות כדי לחדש, כי מיד יכול להתחיל ולחדש חידושי תורה ויש לו דיבורים נוראים ונפלאים, ואומר רביז"ל שהלב הזה הוא בחינת סלע שמשם הדיבורי בבחינת (מגילה י"ח) מילי בסלע וסלע הוא בחינת צור בבחינת (תהילים ק"ה) פתח צור ויוזבו מים והוא בחינת לב בחינת צור לבבי והלב נכמר ברחמים ומשפיע דיבורים חמים בבחינת (שם ל"ט) חם לבי בקרבי בהניני תבער אש דברתי בלשוני, ובלב הזה כתובים כל ביאורי התורה בבחינת (משלי ג') כתבם על לוח לבך ומי שרוצה ליקח איזה ביאור צריך לו ליקח מהלב הנ"ל בתפילה ובקשה, ובשביל זה צריך כל אחד ממפרשי התורה קודם שמתחיל לבאר איזה ביאור צריך לו מתחילה לשפוך תפילתו לפני השם יתברך כדי לעורר לב העליון להשפיע עליו דיבורים גחלי אש ואחר כך יתחיל לבאר כי אחר כך

נפתח הצור ויזובו מימיו היינו ביאור התורה, ואת זה ראו אצל כל הצדיקים והבעלי דרשנים שהיו יראי השם גדולים שלפני שהיו אומרים דרשה ברבים היו מסובבים את פניהם אל הארון קודש והיו שופכים צקון תפילתם לפני השם יתברך כמה דקות ורק אחר כך היו מתחילים בדרשה, כי לפני שאומרים דרשה צריכים לשפוך את לבו לפני השם יתברך ועל ידי זה יכול להמשיך תורה ולעורר את קהל השומעים להתקרב באמת אליו יתברך ולחזור בתשובה שלימה.

תפילת יחיד ותפילת רבים

ואומר רביז"ל שיש חילוק בין ביאור שאדם מבאר בינו לבין עצמו לבין ביאור שאדם מבאר לרבים כי כשדורש ברבים וקודם הביאור הוא מקשר את עצמו עם נשמותיהם ושופך שיחו ותפילתו לפני השם יתברך בוודאי הן אל כביד לא ימאס (איוב ל"ו) אבל תפילת יחיד אפשר שמואסין בתפילתו וזה בחינת ודברת אל הסלע לעיניהם שתפילתך תהיה בשעה שהציבור מקובצים וזה הקהל את העם, דהיינו שיש חילוק גדול בין צדיק שאומר תורה בפני עצמו דהיינו שלומד תורה לבד שאז לא בכל פעם עונים לתפילתו והוא אינו יכול לזכות למה שצדיק

שזוכה ומזכה את הרבים יכולים לזכות, כי מי שזוכה ומזכה את הרבים זוכה תמיד לחידושים נוראים ונפלאים על ידי שהוא מקשר את עצמו עם נשמות השומעים, וכל שכן הצדיקים הגדולים שאומרים ומחדשים תורה בשביל כל כלל ישראל להחיותם ולהורות להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, צדיק כזה בוודאי זוכה לחידושי תורה המאירים ומזהירים מאד מכיון שהוא מקשר את עצמו עם כלל נשמות ישראל בכל מקום שהם לפני שמחדש את חידושו ועל ידי זה חידושו מאירים באור אחר לגמרי, ואומר רביז"ל שזהו החילוק בין הלומד מתוך הספר לבין השומע מפי החכם עצמו כי השומע מפי החכם בעצמו בוודאי נתקשר נשמתו עם נשמת החכם בשעת תפילתו ויש לזה האדם חלק בביאור הזה וכו', ולכן ככל שיוודת התורה שהאדם לומד ממדריגה למדריגה כך הוא מתעורר פחות ופחות, כלומר כשאדם בא אל הצדיק ושומע מפיו בעצמו בוודאי שהוא יכול להתעורר יותר ויותר, מה שאין כן כשהוא אינו בא אל הצדיק אלא שומע מפי מישהו ששמע מהצדיק, או שלומד בספריו על ידי זה אינו מתעורר כל כך, ומסופר שאחד מנכדי הרה"ק בעל "בני יששכר" בא לפני הרבי מבעלז זי"ע ושאל

בבחינת זו שכל אחד ישמע מה שהוא צריך לשמוע והם מקבלים את שלהם ונכנעים לגמרי והצדיק שאומר תורה צריך שיהיה לו שתי בחינת הן בחינת מטה, מקל, שבו יוכל להכניע את הקליפות והן בחינת תפילה והתבודדות לפני אמירת התורה כנ"ל.

הכאת הסלע

ואומר רביז"ל אשר זה היה הפגם של משה רבינו בשעה שהיכה את הסלע כי הקדוש ברוך הוא אמר לו שידבר אל הסלע והוא היכה בסלע, דהיינו כי לפניו יתברך צריכים לבא בתפילה ברחמים ובתחנונים כנ"ל ואילו לפני העם צריכים לבא עם בחינת מטה ולא להתפעל ולומר את מה שיש לו לומר אך משה רבינו הפך את הסדר והיכה את הסלע במקום לדבר ולהתפלל, ואומר רביז"ל שכך צריך להיות תמיד בתפילה דהיינו שממנו יתברך צריכים לבקש ברחמים ותחנונים ולא לומר שהוא יתברך מוכרח לתת לו משהו וכו', כי הקדוש ברוך הוא אינו מוכרח לתת לאף אחד שום דבר, אלא אם יתן יתן ואם לאו לאו ולא יתעקש בתפילתו רק יבקש ברחמים ובתחנונים ולא ידחוק את השעה כלל כי מדחיקת השעה יוצאים ונובעים אחר כך כל הצרות, רק לבקש ברחמים

אותו האם הוא לומד בספריו של סבו, וכאשר ענה שהוא לומד בספר "בני יששכר" אמר לו הרבי מבעלז זי"ע שכדאי לו יותר ללמוד בספר "אגרא דכלה" מכיון שהספר "בני יששכר" נתחדש בתור ספר בלבד ואילו הדיבורים הכתובים בספר "אגרא דכלה" נאמרו בדרשות שנאמרו ברכים, ודברים שנאמרו ברכים יש להם השפעה גדולה יותר ואפשר להתעורר מהם יותר ויותר.

הרשעות נכנעת

ואומר רביז"ל גם כל אלו האנשים העומדים בשעת הדרוש נכנע רשעתם על ידי הטוב שבחכם הדרוש ולפי ההכנעה כן נכנעים האויבים היינו הקליפות השוכנים סביב לב העליון בבחינת (יחזקאל ה') זאת ירושלים שמתיה בתוך הגויים והיא לב בבחינת (ישעיה מ') דברו על לב ירושלים, כי כשהצדיק אומר תורה על ידי זה נכנעים הקליפות שבאים עם כל האנשים שבאו לשמוע תורה מפיו וכו', וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו'). האי דוחק דבכלה מינייהו דהיינו הדוחק שיש בשעת הדרשה של החכם הוא מן הקליפות שבאים לשם עם האנשים, והם הם הגורמים לכל הדוחק וכו', ועל ידי שהצדיק אומר תורה הוא מכניע אותם על ידי שאומר תורה

ובתחנונים וענין זה הוא בכל הבחינות, ומענין הוא שרביז"ל מדבר מיד לאחר מכן על ענין ארץ ישראל ועל הרשעים שיש בה, כי צריך להזהר לא לדחוק את השעה, ובוודאי כשמשיח צדקינו יבוא נזכה כולנו לנאולה בארץ ישראל אבל בלי לדחוק את השעה רק לבקש ממנו יתברך ברחמים ותחנונים, ואסור לקחת שום דבר בכח שזה השבועה שהשביע הקדוש ברוך הוא את עם ישראל שלא ידחקו את הקץ (כתובות ק"י). כי אין לנו רק פינו שהיא תפילה ובקשה לבקש ולהתחנן לפניו יתברך ברחמים ותחנונים בלבד, ורק על ידי זה נגאל בנאולה שלימה.

הלאה וככל שהצדיק יותר גדול כך יש כח יותר גדול למלאכים לעשות, וככל שהחידושי תורה יורדים למטה למטה ונאמרים על ידי קדושה פחותה וכו' כך יש לאותם מלאכים כח פחות ופחות, אבל אלו המלאכים, הכוחות הרוחניים הם מענישים את הרשעים ומונעים מהם להפריע להצדיקים, ולכן החידושי תורה היוצאים מפי הצדיק הגדול במעלה עליונה, על ידי זה יש כח לאלו החידושי תורה לשרוף את כל הרע והחושך והשקר של המתנגדים החולקים עליהם, כי האור הרוחני של אלו החידושי תורה מאירים את עיני עם ישראל ונתבטל השקר והחושך כי מעט מהאור דוחה הרבה מהחושך.

כוחות רוחניות

ואומר רביז"ל שעל ידי התורה נבראים כוחות רוחניות דהיינו מלאכים ממש והם יש להם כח לענוש את הרשעים והם עושים את העבודה בשביל האדם שחידש חידושי תורה וכו', כי מי שמחדש חידושי תורה אמיתיים ובפרט הצדיקים הגדולים זוכים שאינם צריכים לפחד מאף אחד כי המלאכים היוצאים מן החידושי תורה שלהם כבר עושים בשבילם את המלאכה ומענישים את הרשעים העומדים כנגד ומפריעים להם בדרכם והם יכולים להמשיך

ונצעק אל ה'

ואומר רביז"ל שלכן אומרים את ההגדה בפסח בקול רם בבחינת ונצעק אל ה' וכו', ועל ידי זה זוכים לתיקון הברית תיקון המח וכו', כי עיקר הגלות היתה בבחינת פרעה מלך מצרים, דהיינו מכיון שהיה פה רע על ידי זה היו מיצרים ועם ישראל היה שריו בקטנות המוחין, אך על ידי הצעקה בבחינת ונצעק על ה' על ידי זה זוכים לתיקון הברית תיקון המח ועל ידי זה יוצאים מגלות מצרים וזוכים לבחינת פסח שהוא פה סח חירות המוחין שהאדם יכול לדבר ולספר

לו יתברך את כל מה שיש לו על לבו, ובשביל זה צריכים להרגיל עצמו לצעוק אליו יתברך בכל יום ויום ובפרט אלו שיוודעים שפנמו בכריתם רחמנא ליצלן, עליהם לילך במקום פנוי שאין שם בני אדם ולצעוק בקולי קולות אליו יתברך שיחוס וירחם עליהם לצאת מהשואל תחתית שנכנסו לשם.

גיבר תקף

ובסוף התורה אומר רביז"ל שכשהאדם בא לבחינת ארץ ישראל אזי נקרא גיבר תקיף כי קודם שבא לבחינת ארץ ישראל אזי אל יתהלל חוגר כמפתח (מלכים א' כ') אבל אחר כך כשנוצח אז נקרא איש מלחמה, ואמר אז רביז"ל שהוא מתכוין לארץ ישראל זו ממש עם הבתים האלה וכו', ועיקר בחינת ארץ ישראל היא בחינת האמונה הקדושה שזוכים דייקא על ידי ארץ ישראל (עיין

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז') ועל כן אשרי מי שגר בארץ ישראל או בא לבקר בה ולהשתטח עצמו על קברי הצדיקים ולבקש רחמים מבעל הרחמים, כי עיקר שלימות התפילה היא בארץ ישראל, וצריכים להיות גיבור חיל להוציא מכה אל הפועל ולבא לארץ ישראל, כי המניעות מתפשטות על זה מאד מאד ורביז"ל מסר נפשו עבור נסיעתו לארץ ישראל כמובא (שבחי הר"ן) וכן מוהרנ"ת ז"ל מסר נפשו עבור נסיעתו לארץ ישראל כמובא (ימי מוהרנ"ת ח"ב) והם סללו לנו דרך ישרה שגם אנחנו נזכה לזה, והעיקר הוא רק בשביל להשיג אמונה, רוחניות חיות אלקותו יתברך, שזוכים שם, אשרי ואשרי מי שזוכה להתגבר באמונה שלימה ואמיתית אשרי לו ואשרי חלקו כי זה עיקר הנבונה שאינו מפחד מאף אחד ומדבק את עצמו רק בו יתברך מכל דבר ודבר, אשרי לו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א

עבירות על ידי זה מתנלה לו הסתום שהוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, ובמציאות אנו רואים שרוב בני האדם רחוקים מכל זה מאד מאד דהיינו שהם אינם זוכים לראות את הסתום המכוסה והנסתר שהוא רוחניות חיות אלקותו יתברך, אלא רק את הגלוי שהוא הטבע מכיון שאינם זוכים להסתכל ולהתבונן בפנימיות הדברים ואינם זוכים להבין ולראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך מכל דבר ודבר, ולכן רוב בני האדם הם בבחינת אחור, כי אינם זוכים לראות את חיות אלקותו יתברך פנים אל פנים, והם זקוקים להקדמות רבות כדי לזכות להשיג על כל פנים קצת דקצת מרוחניות חיות אלקותו יתברך, מה שאין כן הצדיקים האמיתיים שזכו להוריד מעצמם את כל הלבושים המסתירים מהם את כל זאת, הם זוכים לבחינת פנים, כי מכל דבר הם זוכים לראות ישר את רוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה והמהווה את הדבר הנשמי הזה שלפני מראה עיניהם, מכיון שזיכנו את עצמם כל כך עד ששום דבר אינו מסתיר מהם את האור הנפלא, והם תמיד בבחינת קדם, דהיינו שמאיר עליהם אורו יתברך בגלוי נורא ונפלא.

היום נלמד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"א, תורה זו היא אחת מהיסודיות והחשובות ביותר בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן מכיון שיש בה יסודות גדולים וחשובים מאד מאד לעבודת השם יתברך על פי הדרך הקדושה שגילה לנו רביז"ל.

אחור וקדם

ואמר רביז"ל כתיב (תהילים קל"ט) אחור וקדם צרתני, כי יש שכל שאדם משיג אותו על ידי הקדמות רבות, והשכל הזה מכונה בשם אחור, ויש שכל שבא לאדם בלא שום הקדמה אלא על ידי שפע אלקי וזה מכונה בשם קדם בשם פנים, דהיינו כי כשהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הוא ברא אותו בבחינת סתים וגליא, אחור וקדם, גלוי ונסתר, והתכלית היא שכל אחד ואחד יוכל להרגיש את הנסתר דהיינו את רוחניות חיות אלקותו יתברך המוסתרת בכל פרטי הבריאה, אשר לשם זה נתן לנו הקדוש ברוך הוא את כל המצוות כולם אשר מטרתם היא להביא את האדם לאמונה וכמו שכתוב (תהילים קי"ט) כל מצוותיך אמונה ועל ידי שהאדם מקיים את המצוות ושומר את עצמו מלעשות

התלהבות הלב

ואומר רביז"ל והתלהבות הלב נולד מחמת תנועת השכל. כי מבע התנועות שמוליד חום, ולפי מהירת תנועות השכל כן מוליד חום בלב, נמצא על ידי שפע אלקי שהשכל נשפע לאדם במהירות שאין צריך להשתמש בשום הקדמה על ידי זה המהירות שלחבת הלב עולה תמיד מאליה, דהיינו כפי שהאדם זוכה להכניס את עצמו בהשגות נוראות ונפלאות אלו, כפי שהאדם זוכה להתבונן ולהסתכל ברוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה ומהווה את כל הבריאה כולה, כן הוא זוכה להתלהבות הלב, שהוא מתלהב מאד מאד לעבודתו יתברך ובוער לעבוד אותו יתברך בחמימות ובמתיקות גדולה ומרגיש נועם וזיוו גדול מאד בעבודתו. כי הכל תלוי לפי מוחו של האדם וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (ויקרא ה'): מחשבה דבר נש רישא דכולה, דהיינו הכל תלוי כפי מחשבתו של האדם, ולכן כפי שהאדם מכניס את עצמו יותר ויותר בהשגת רוחניות חיות אלקותו יתברך, וככל שזוכה להשיג יותר ויותר, כך מתלהב יותר לעבודתו יתברך כי הכל תלוי במהרת המוחין ואם המח מהור וחושב מחשבות טובות, ממילא

תבוא לאדם התלהבות גדולה מאד לעבודת השם יתברך, ולכן אשרי ואשרי מי שמוכך את מחשבתו ומרגיל את עצמו לחשוב תמיד ממנו יתברך כי כשהאדם חושב תמיד ממנו יתברך, ממילא יזכה לראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך, וישמע מכל דבר את קולו יתברך, ויזכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא מכל דבר תמיד, וממילא ידבר דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, תמיד רק ממנו יתברך כי הכל תלוי כפי המח, ולכן אנו רואים בחוש שרוב בני האדם אינם זוכים לכך דהיינו שאינם רואים אותו יתברך ואינם שומעים את קולו יתברך, ובוודאי שאינם זוכים להרגישו יתברך מכל דבר, וגם אינם מדברים ממנו יתברך, מכיון שמוחם אינו חושב ממנו יתברך, אלא מונח רחמנא ליצלן בזבל ובלכלוך, בכל תאוות והבלי העולם הזה וממילא אינם זוכים לכל זה, ובוודאי להגיע ולזכות לחשוב תמיד ממנו יתברך, ולכל שאר הדברים שהזכרנו הרי היא מדריגה גדולה מאד מאד, אך כדרכו של רביז"ל בספריו הקדושים, הוא מגלה לנו כיצד גם אנו, אנשים מגושמים ומזוהמים כמונו, נוכל לזכות להגיע למדריגות גבוהות ורמות כאלה, כיצד גם אנחנו נזכה לקדושת ומהרת המח, למרות שעשינו מה שעשינו.

שבעת הנרות

ואמר רביז"ל אבל להניע לבחינת שפע אלקי הנ"ל אי אפשר לבא לזה אלא שיקדש את פיו וחוטמו ועיניו ואזניו. והן הן מאירין לו שפע אלקי הנ"ל, כי כשאדם רוצה לזכות להניע למח נקי עד שיזכה להרגיש מכל דבר את רוחניות חיות אלקותו יתברך לזה אי אפשר להניע אלא על ידי שיקדש את עיניו ואזניו וחוטמו מפיו. ועל ידי זה יזכה שיבוא לו שפע אלקי. ורביז"ל מגלה לנו גם כיצד זוכים לכל זה, היינו שישמור את עצמו מלהוציא שקר מפיו, ויהיה לו יראת שמים שהוא בחינת חומם בבחינת (ישעיה י"א) והריחו ביראת השם, דהיינו שלא יבוא לידי בחינת כעס וכו', כי מי שיש לו יראת שמים והוא מאמין באמת בו יתברך הוא יודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וממילא לא יבוא אף פעם לידי כעס ומריבות, כי כך הוא רצונו יתברך ומה שייך להתרגו ולכעוס, ועל ידי זה יזכה לטהרת החומם, ויהיה לו אמונת חכמים התלוי באודנין, בבחינת (משלי כ"ב) שמע דברי חכמים, דהיינו שיאמין לדברי החכמים וישמע מכל דבר את קולו יתברך כי החכמים מגלים לו איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ויעצים עיניו מראות

ברע, דהיינו שיסתכל רק על חיות אלקותו יתברך המחיייה ומתוהה את הדבר הזה ועל ידי זה יהיה לו מח נקי ומחשבה טהורה ועל ידי זה יזכה לחשוב תמיד ממנו יתברך ועל ידי זה ממילא יזכה לראות את הקדוש ברוך הוא, לשמוע את הקדוש ברוך הוא, להרגיש את הקדוש ברוך הוא, ולדבר ממנו יתברך, ואצלו כל הדברים בבחינת פנים ומאיר לו אורו יתברך תמיד אשרי לו, כי כל אלו הדברים דהיינו העינים האזניים החומם והפה קשורים אל המח וכשהם טהורים, נטהר ממילא המח, כי הפה הוא בבחינת (תהילים קי"ט) ראש דברך אמת, כי זהו בחינת מח הנאמר אצל פה, וזה (שם קי"א) ראשית חכמה יראת ה' זה בחינת מח הנאמר אצל חומם, וזה בחינת (משלי ט') הוכח לחכם ויאהבך, זה בחינת מח הנאמר אצל האזניים בבחינת שמע דברי חכמים, וזה בחינת (בראשית ג') ותפקחנה עיני שניהם, זה בחינת מח הנאמר אצל העינים, והן הן שבעת הנרות, כי פה ושתי נקבי החומם ושתי העינים ושתי האזניים הם בחינת שבעת הנרות, והמנורה עצמה היא הראש דהיינו המח כמו שכתוב (תיקוני זוהר בהקדמה) ומנרתא דא רישא, לפני המנורה הוא השפע האלקי, כי כשאדם יזכה לקדש ולטהר את שבעת

הנרות שלו שהם שתי העינים, שתי האזניים, שתי נקבי האף, והפה, על ידי זה זוכה שמאירים אצלו שבעת קני המנורה הנמצאת במח ועל ידי זה זוכה לקדושת וטהרת המוחין אשרי לו ואשרי חלקו.

הדלקת המנורה בימינו

נמצאנו למדים מכאן דבר נפלא מאד, שכל יהודי ויהודי נושא על פניו את המנורה של בית המקדש, ובוודאי בזמן שבית המקדש היה קיים היתה המצוה להדליק את המנורה בכל יום שתבער תמיד, ובכל יום ויום היה הכהן עולה להטיב את הנרות בין הערביים וכך היתה המנורה דולקת כל היום כולו, אך אפילו היום שנחרב בית המקדש עדיין עומדת המנורה אצל כל יהודי ויהודי והוא מצווה להדליקה, דהיינו לקדש את שבעת הנרות שלו שהם העינים האזניים החוטם והפה ולהדליקם, והשמן שבו מדליקים את המנורה הוא המח, ומי שזוכה לטהר ולקדש את עצמו באופן הנ"ל זוכה שתמיד מאיר לו אורו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, והנה שבעת הנרות הללו מכוונים כנגד הד' עולמות, אצילות בריאה יצירה עשיה, כמובא בדברי האריו"ל (עין עץ חיים שער ד' פרק א') שהעינים הם כנגד עולם האצילות, האזניים כנגד

עולם הבריאה, החוטם כנגד עולם היצירה, והפה הוא כנגד עולם העשיה, ועל ידי שהאדם זוכה לקדש ולטהר את עצמו כנ"ל הוא זוכה לראות מכל דבר את הפנימיות, את הרוחניות חיות אלקות המכסה את הדבר הזה, אשרי לו ואשרי חלקו, מה שאין כן מי שאינו זוכה לקדושה ולטהרת האיברים הנ"ל על ידי זה אינו זוכה לראות ולהרגיש ולשמוע את פנימיות הבריאה את הרוחניות המחייה ומהווה את הכל, ולכן צריך כל אחד ואחד לעבוד הרבה על קדושת וטהרת המח התלויה בקידוש האיברים הנ"ל, שבעת הנרות, שיקדש ויטהר את עיניו שיזכה לראות מכל דבר רק את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ולא יסתכל חס ושלום היכן שאסור להסתכל ויטמא את עיניו, ובאזניו ישמע תמיד את דברי התורה הקדושה והחכמים, וישמור את עצמו מאד מאד מן הכעס, אשר הוא אחד הדברים הקשים ביותר, אך מי שרוצה לזכות לטהרת המח חייב לשמור את עצמו מכעס ואפילו שיעבור עליו מה לא יכעוס כלל וכלל ויארץ אפו, וכן שלא ידבר דיבורים אסורים, רק ידבר דיבורי אמונה, דיבורי תורה ותפילה ויראת שמים ואז יזכה שמוחו יאיר ויזכה לראות לשמוע להרגיש ולדבר מכל דבר את הרוחניות והפנימיות שבבריאה.

סכה ברוח הקודש

ואומר רביז"ל אשר שפע אלקי הזאת הוא בחינת סוכה כי סוכה הוא בחינת שסכה ברוח הקדוש, כי רוח הקדוש הוא שפע אלקי, דהיינו כי על ידי שהאדם זוכה לקדש את שבעת הנרות וזוכה למח נקי, הוא יכול לזכות לזיווך וטהרת המוחין כזו עד שיזכה לבחינת רוח הקודש ממש עד שיזכה לראות ולהבין ולהשכיל ולהרגיש וכו' מה שאחרים אינם זוכים לכך, ולכן אין להתפלא על הצדיקים כיצד הם יודעים ומרגישים כל מיני דברים שאחרים אינם זוכים להרגיש ולראות, כי הצדיקים האמיתיים זכו לטהר ולזכך את מוחם כל כך, ומוחם ברור וחזק כל כך עד שהם זוכים לראות ולהשכיל ולהבין דברים שבני אדם אחרים אינם מסוגלים, ואינם יכולים כלל וכלל להשיגם, אשר כל זה הוא בחינת מצוות סוכה, כי הסוכה היתה על ידי ז' עננים בחינת שבעת הנרות שעל ידם האדם משיג פני המנורה היינו סוכה היינו שפע אלקי וכו', כי כשעם ישראל יצא ממצרים והלך במדבר, הקיפו אותו ז' עננים, ד' מכל הד' רוחות, אחד מלמעלה, אחד מלמטה, ועוד עמוד הענן שהלך לפניו וכו', אשר זכר לז' עננים אלה אנו עושים את מצוות

הסוכה, ואנו מקיפים את עצמינו ונכנסים בתוך הסוכה, וכמו שבמדבר כל מי שהיה בתוך הענן היה מוגן ומוסתר מכל מיני רעות, כי זכה להתחבא בצילו יתברך, בתוך רוחניות חיות אלקותו יתברך, כך כשאנו זוכים להכנס אל תוך הסוכה הקדושה אנו זוכים להכנס ולהתחבאות בצילו יתברך, בצילא דמהימנותא, בתוך רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואשר זה הוא הסוד של רוח הקודש, כי רוח הקודש פירושו שהאדם זוכה תמיד להרגיש אותו יתברך בכל מקום ומקום ואפילו כשהוא נמצא בחוץ גם שם הוא זוכה לראות ולהרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך.

פודו של הסכך

ואומר רביז"ל וזה שאמרו חכמינו הקדושים (סוכה י"א): מנין שאין מסככין אלא בדבר שאין מקבל טומאה ובדבר שנידולו מן הארץ, כי זהו הסוד והתנאי של הסכך שעליו קיימת כל הסוכה כי חוץ מזה שהאדם צריך לזכך את שבעת הנרות ושיהיה לו מח נקי ושיאיר שכלו בבחינת המנורה ויתחבא בתוך הסוכה, יש שתי תנאים חשובים מאד שבלעדיהם לא יוכל להגיע לכל זה והוא, שיהיה בבחינת הסכך של הסוכה כלומר בבחינת דבר שאינו מקבל טומאה, ובבחינת דבר שנידולו מן

הארץ, דהיינו שכל אדם אף על פי שעובר עליו מה שעובר, ואף על פי שיש לו ירידות ונפילות וכו', בכל אופן יהיה בבחינת דבר שאינו מקבל טומאה, דהיינו שלא יכנים את הטומאה בתוכו, אלא תמיד ידחה אותה, ואפילו שנפל להיכן שנפל שיקום ויברח מן הטומאה ויקשר את עצמו אל הקדושה, ושלא יניח בשום פנים ואופן שהטומאה תשאר בתוכו, ולא ישרה ביאוש ועצבות כלל וכלל, וכן צריך להיות בבחינת דבר שנידולו מן הארץ המרמוז על ענין ענוה ושפלות שצריך להיות עניו ושפל מאד מאד ועל ידי זה יוכל ליכות לטהר ולזכך את שבעת הנרות ומחו יאיר באור נורא ונפלא מאד.

מקיפין

ואמר רביז"ל וסוכה הנ"ל היינו רוח הקודש שפע אלקי הוא בחינת מקיפין. שהשכל הזה הוא גדול עד למאד עד שאין המח יכול לסובלו, ואין נכנס במח אלא הוא מקיף את הראש, כי האדם צריך להכין כלים טובים כדי שיוכל להכניס בעצמו את האור הגדול והנפלא הזה ולא כל אחד יכול ליכות לזה והכל תלוי כפי הכלים שהאדם מכין לעצמו כי כשאינו זוכה להכין לעצמו כלים טובים, ומח טהור אזי השכל הזה הוא בבחינת מקיפין

שמקיף את שכלו אך האדם אינו יכול לתפוס אותו בפנימיות, וצריך לזכות להפוך את המקיף לפנימי, דהיינו שיכנס לשכלו של האדם, ומביא רביז"ל דונמא לכך, בענין של הבחירה והידיעה, כמו שאנו רואים כמה חכמות עמוקות שאין יכולת במח האנושי להבין על בוריו כמו הידיעה והבחירה שאין מח של אנושי יכול להבין את הידיעה הזאת והשכל הזה הוא בחינת מקיף שאין נכנס בפנימיות המח כי אם מקיף אותו מבחוץ, כי בענין זה של הידיעה והבחירה נבוכו הרבה אנשים והם אינם מסוגלים להבין זאת כלל, ומשם באו כל האפיקורסים שאינם יכולים לקשר בין הידיעה ובין הבחירה, כי ממה נפשך אם אנו אומרים שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל מושגח בהשגחה פרטיית, אם כן איך שייך לומר שהאדם יש לו בחירה חפשיית והוא יכול לבחור בין טוב לרע, כי זה אינו תלוי בו כלל אלא רק בו יתברך, ומצד שני אם אנו אומרים שלאדם יש בחירה חפשיית כיצד אפשר לומר שיש השגחה פרטיית, ובכך נבוכו האפיקורסים מכיון שאינם יודעים לקשר את הידיעה אל הבחירה, אך מי שזוכה למח זך ונקי וטהור הוא זוכה ועולה למעלה מגדר אנושי והוא זוכה להבין איך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל אופן הבחירה היא

חפשיית, כי עיקר הבחירה היא בכך האם יבחר האדם בבחירה או בידיעה, האם האדם יכפור חס ושלום בו יתברך ויאמר שהבחירה חפשיית ומותר לו לעשות מה שהוא רוצה, או שיהיה לו שכל ויבחר בידיעה וידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא ומושגח בהשגחה פרטיית, אשר זה עיקר כח הבחירה לבחור בין הבחירה והידיעה, והצדיקים הקדושים שזכו לזכך את מוחם ושבעת הנרות שלהם מאירים, אצלם הכל אחד, הידיעה והבחירה ואין אצלם שום סתירה ביניהם כלל, אך הרשעים אינם זוכים להבין זאת כלל, אשרי ואשרי מי שזוכה למדריגות גבוהות ורמות כל כך שיזכה לבחור את הידיעה שאין בלעדו יתברך כלל ואז ידע שאף שיש בחירה היא רק על קבלת הידיעה, או להיפוך לא לקבל את הידיעה, ואז כבר לא יהיה לו קשה שום קושיא כלל, ואשרי ואשרי מי שממחר ומקדש את שבעת הנרות שרק על ידי כך יזכה למח נקי ויוכל להכניס את המקיפין ויהפוך אותם לפנימיים ויזכה לקשר בין הידיעה והבחירה אשרי לו ואשרי חלקו, והעיקר הוא שהאדם יעבוד על כך שיהיה לו כלים הראויים לקבל בהם את השפע אלקי שיהיה לו מח נקי ועל ידי זה יזכה לחידושי תורה וכו' וכו', אשר את

החידושי תורה האלה צריכים לגלות לכל עם ישראל ולא להשאיר אותם רק לעצמו והנה מן היושר לגלות את הסגולה לעם סגולה דהיינו שצריך לגלות את החידושי תורה, גילוי אלקות לעם ישראל שהוא עם סגולה כי כל אחד ואחד כפי שזכה למדריגתו בחידושי תורה והפך את המקיפים לפנימיים, הוא צריך לגלות את השכל הפנימי שלו, את החידושי תורה והגילוי אלקות שזכה אליהם, לעם ישראל, ואשר מי שזוכה לזה חי חיים טובים אמיתיים ונצחיים ומרגיש נועם וזיוו שאין לתאר ולשער כלל, כי יזכה להכלל בו יתברך לגמרי עד שלא יראה לפני עיניו אלא את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ויזכה לחיות חיים נצחיים.

חיים נצחיים

ואומר רביז"ל חיים נצחיים הם רק להשם יתברך כי הוא חי לנצח ומי שנכלל בשורשו דהיינו בו יתברך הוא גם כן חי לנצח כי מאחר שהוא נכלל באחד והוא אחד עם השם יתברך הוא חי חיים נצחיים כמו השם יתברך וכן אין שלימות רק להשם יתברך וחזן ממנו כולם חסרים ומי שהוא נכלל בו יש לו שלימות, ובשעה שאמר רביז"ל את התורה הזאת התחיל לומר מהו החילוק בין חיים למיתה, שעכשיו האדם נמצא פה, ואחר

כך יהיה שם, והראה באצבעו על חבית החיים שהיו יכולים לראותו מחלונות ביתו של רביז"ל, כי מי שדבוק באמת בו יתברך וחי חיים אמיתיים ונצחיים אצלו אין שום חילוק בין מיתה לחיים כי עכשיו הוא נמצא בעולם הזה מצומצם בגופו ועובד כך את השם יתברך ואחר כך יפשיט מעצמו את הגוף ויעבוד אותו יתברך בלי שום צמצום ולבוש כלל וכלל, כי אצלו אין זה משנה כלל אם הוא חי או מת והכל אותו הדבר, כי הצדיקים האמיתיים זוכים לחיות חיים אמיתיים והם דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות, בתכלית השלימות והם זוכים להרגיש אותו יתברך תמיד ומוחם מאיר באור נורא ונפלא כי מוחם רחב ומאיר תמיד אשריהם ואשרי הזוכה להיות מקורב אליהם.

יסודות גדולים

יסודות אלה שדיברנו עליהם עד עתה הם יסודות גדולים וחשובים מאד בעבודת השם יתברך דהיינו שהאדם יזכה לקדש ולטהר את עצמו מאד מאד ויזכה לקדש את עיניו ואזניו וחוטמו ופיו, שירגיל את עצמו להסתכל רק על רוחניות חיות אלקותו יתברך, ויזכה תמיד רק לראות דברים טובים, ולא יטמא את עיניו חם ושלום, וכן שתהיה לו אמונת חכמים שלימה

וכך יטהר את אזניו, וכן שיזכה לשמור את עצמו מכעס וקפידות, ויהיה לו פה נקי שידבר רק דיבורי אמונה והשגחה פרטיית ועל ידי זה יזכה לטהרת וקדושת המוחין, ועל ידי זה כל הנחשים והעקרבים יפלו ממנו, ולא יהיה חסר לו שום דבר שבעולם, כמו בני ישראל שהלכו במדבר מסובכים בז' עננים והם שמרו על כל העם והיה להם מה שהיו צריכים, אדם שזוכה לכל הנ"ל זוכה שיש לו דרך ישרה בחיים ואף אחד אינו יכול להפריע לו, והוא זוכה בכל פעם להשנות חדשות בעבודת השם יתברך מה שאין לתאר ולשער כלל, וכשזוכים לקדושת וטהרת המוחין על ידי זה מאירים עליו הד' שמות של הד' עולמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אשרי לו ואשרי חלקו, אשרינו ואשרי חלקינו שאנו יודעים מרבי אמת, רבי נפלא כזה שמגלה לנו גילויים נוראים ונפלאים כאלה, אשר על זה בעצמו צריך להודות ולהלל אותו יתברך בכל פעם ופעם מחדש שזכינו להתקרב לרביז"ל ומה היינו עושים אם לא היינו מקורבים לרביז"ל ולא היינו יודעים על העצות הנוראות והנפלאות שהוא מגלה לנו, ומה היינו עושים בלי הסודות הנוראות שרביז"ל מגלה לנו ורוצה להביאנו למדריגות נוראות ונפלאות מאד, אשרינו ואשרי חלקינו, והעיקר הוא שלא נהיה במלנים ונעסוק הרבה

דרשות

ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' כ"א

מוהרא"ש שיג

אמיתי ונצחי, מוחו יאיר לו תמיד
בהארה עצומה ויזכה להיות דבוק
תמיד בו יתברך אשרי לו ואשרי
חלקו.

בקדושת וטהרת המוחין שלנו
קדושת שבעת הנרות באופן
שנזכה לכל הנ"ל כי מי שיקיים את
כל מה שדברנו יזכה לכל טוב

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב

הכי פשוטה שדברים רמים וגבוהים כאלה יכולים להאמר, ומשיחה זו של רביז"ל יכולים להבין ולהשכיל מי הוא רביז"ל ועד כמה גדולה השנתו, כי הלא התורות בספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן נאמרו בעמקות גדולה כל כך, אך רביז"ל אמר שאמרם בפשטות גדולה ואינו יכול להוריד אותם יותר, ופעם אחת אמר רביז"ל, אנשי העולם אומרים שאפשר למצוא את דבריי בתוך הזוהר והתיקונים, אך הם אינם יודעים שדבריי כלולים מכל הזוהר והתיקונים וכתבי האריז"ל, כי רביז"ל לקח את כל חכמת הקבלה שרשב"י גילה והאריז"ל פענח והבעש"ט הוריד יותר ויותר, ורביז"ל לקח את כל הגילויים האלה והוריד אותם בשפה פשוטה כל כך בתור עצות נפלאות עד שכל אחד ואחד יוכל לקיימם בפועל ממש, אלה הם התורות בספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן וזוהי מטרתם שכל אחד ואחד יוכל לקיים את העצות הנוראות האלה, ולכן כל תורה ותורה היא מרשם בפני עצמה וכשהאדם זוכה ללכת על פי העצות המובאות בספר הנורא והנפלא הזה על ידי זה זוכה לחיים אחרים לגמרי, חיים ערבים

הזכות לשבת ולדבר מתורתו של רביז"ל היא בבחינת (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלקים זולתיך, וכמו שאנו מוצאים אצל מוהר"נ"ת ז"ל שפעם דיבר על המעשה מהעיגול (עיין חיי מוהר"ן סי' פ"ג - דפוס חדש) שעליו נאמרה התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ', ואמר מוהר"נ"ת ז"ל אשר האדם שמכנים את מחשבתו היטב בדיבורי רביז"ל זוהי זכות גדולה להנשמה כי אין עוד דבר גדול מזה שהאדם יכנים במוחו את תורתו של רביז"ל, ומכל שכן כשהאדם זוכה להעמיק ולעיין בדבריו הקדושים של רביז"ל, ומכל שכן וכל שכן כשהאדם זוכה לקיים בתמימות ובפשימות את עצותיו הקדושים של רביז"ל, אשרי לו ואשרי חלקו, ואין לתאר ולשער את זכותו, כי כל זמן שאנו מצומצמים בזה העולם ומלובשים בלבוש גשמי איננו זוכים להרגיש את המתיקות והנועם הגדול של אורו של רביז"ל, אך כשהאדם זוכה להוריד מעצמו את הלבוש הגשמי אז יזכה להרגיש את נועם מתיקות עצותיו הקדושים של רביז"ל, והנה אנו מוצאים שרביז"ל אמר שאת התורות שאמר ונדפסו בספר ליקוטי מוהר"ן אינו יכול להוריד יותר, דהיינו שהם נאמרו בצורה

ונעימים, ומסופר שפעם אחת למד מוהר"נת ז"ל לפני התפילה שתי תורות בספר הנורא והנפלא ליקוטי מוהר"ן ואחר כך זכה להתפלל בחיות גדולה מאד מאד, ואמר אז, אני זכיתי ללמוד שתי תורות בליקוטי מוהר"ן והתפללתי בחיות גדולה ונפלאה שכזו, ובוודאי משיח שיתפלל בכח כל התורות של הליקוטי מוהר"ן לאיזה חיות ודביקות נפלאה יזכה, ולכן אשרי ואשרי מי שמכנים את עצמו בתורתו של רביז"ל שעל ידי זה יזכה לנועם ועריבות גדולה מאד מאד ויקבל חיות אחרת, אשרי לו ואשרי חלקו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב.

חותם - רגלין

ואומר רביז"ל אשר בפרק חמישי דספרא דצניעותא כתוב "בראשית ברא, בראשית מאמר, ברא חצי מאמר, אב ובן, סתים וגליא, עדן עלאה דסתים וגניז עדן תתאה ואת המאמר הזה מסביר רביז"ל ואומר, דע שיש חותם ויש חותם בתוך חותם, דהיינו כי כל אחד ואחד בזה העולם צריך שיהיה עליו חותם, כי בכל יהודי בזה העולם רוצה להתאחו הסיטרא אחרא, והוא צריך לחותם כדי שהסיטרא אחרא לא יוכלו להתאחו בו, ועיקר החותם של איש הישראלי הוא אות ברית

קודש, שהוא נימול, ועל ידי זה הסיטרא אחרא אינה יכולה לשלומי בו כלל, ולפעמים צריך חותם בתוך חותם, כי החותם בעצמו אינו מספיק רק צריכים להוסיף עוד חותם על החותם הראשון, וכמו שאנו מוצאים שההלכה היא שכאשר שולחים יין או בשר וכו' עם גוי לא מספיק שיהיה על הדבר חותם אחד, אלא צריכים חותם בתוך חותם, ורק כך אפשר לשלוח על ידי גוי ולהיות במוח שלא פתח את החותם, ועכשיו יסביר רביז"ל את כל הענין בדרך עבודה, כי יש מוכיחי הדור, והם בחינות רגלין ונקראין רגלין על שם שהם לימודי ה' היינו שלומדים כביכול את ה' שנותנין לו עצות, והם הולכים בשליחותו לישראל להוכיחם ולהחזירם להשם יתברך, וכמו שראו בכל הדורות שהיו צדיקים קדושים שהיו הולכים לעם ישראל ומוכיחים אותם על מעשיהם הרעים כדי שיחזרו בתשובה שלימה אליו יתברך וזה שאנו מוצאים שהרבה צדיקים נקראו מוכיחים כי עסקו בתוכחת עם ישראל כדי שיחזרו בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכמובן שעיקר התוכחה של הצדיקים האמיתיים האלה היתה כדי לקרב אל הקדוש ברוך הוא ולא חס ושלום כדי לרחק כי גילו לכולם את אמתת מציאותו יתברך ואיך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל,

שעל ידי זה זכו כל המקורבים אליהם להתעורר ולחזור בתשובה שלימה, והם הם כביכול נותנים להקדוש ברוך הוא עצות כיצד להחזיר את עם ישראל אליו בתשובה שלימה וכל זה הוא כדי להמתיק את הדינים, כי מידת הדין מקמרת על הנפשות החוטאות, כי מידת הדין אומרת (יחזקאל י"ח) "הנפש החוטאת תמות", אך הצדיקים האמיתיים מוסרים את נפשם ונותנים כביכול עצות להקדוש ברוך הוא באופן שלא תבוא מידת הדין על אלה שחטאו, והם לוקחים על עצמם להחזיר אותם בתשובה שלימה לפניו יתברך ועל ידי זה ממתיקים מהם את הדינים, כי כל דין ודין שהקדוש ברוך הוא גוזר בעולם הוא בבחינת דין תורה, דהיינו זה שעובר על האדם מה שעובר הוא מבחינת דין תורה, דהיינו מכיון שחטא ועבר על מה שעבר, על ידי זה הוא מקבל עונש, פשוטו כמשמעו, וזוהי המעלה הגדולה של הזוכה להיות מקורב אל הצדיקים הגדולים שהם ממתיקים ממנו את כל הדינים דהיינו שהם מחזירים אותו בתשובה שלימה ועל ידי זה מצילים אותו ממידת הדין, כי כל מה שעובר על כל אחד ואחד הוא רק מחמת שחטא ופגם ובפרט כשקלקל את החותם, דהיינו שלא היה לו חותם על מוחו ועל ידי זה הרבה במה שאסור

היה לו להרהר וכו', ועל ידי זה בא לקלקול החותם ברית קודש, הוצאת זרע לבטלה, אשר על ידי זה עובר עליו מה שעובר, ועל ידי שיזכה להתקרב אל הצדיק יורה לו הצדיק דרך תשובה באופן שיזכה להמתיק מעל עצמו סוף כל סוף את כל הדינים על ידי תשובתו, כי הם נקראים לימודי ה' והם דורשים את התורה בבחינת הדין תורה רק לחסד ולרחמים ועל ידי זה ממתיקים את הדינים מעל האדם, כי עיקר מעלתם של הצדיקים הגדולים היא שהם רחמנים גדולים, ועל ידי רחמנותם הם מרחמים על כלל ישראל וממתיקים מהם את הדינים, וזה שכתוב (ישעיה ח') חתום תורה בלימודי דהיינו שהם אומרים תורה ושמים עליה חותם באופן שלחיצונים לא תהיה ממנה יניקה כלל וכלל, ועל ידי התורה הזאת הם מחזירים את עם ישראל בתשובה שלימה אליו יתברך, וכמו שמצינו אצל משה רבינו שאמר להשם יתברך (שמות ל"ב) למה יחרה אפך בעמך, דהיינו שלפניו יתברך הוא הקטין את החטא מאד, ואף על פי שחטאו אז ישראל בחטא העגל שהיה כלול מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים בכל אופן מסר משה רבינו את נפשו עליהם והמתיק מעליהם את הדינים, אך כשבא להוכיח את עם ישראל אמר להם אתם חטאתם חטאה גדולה, כי לצדיק יש כח

גדול כל כך עד שיכול לשים על תורתו חותם, דהיינו מצד אחד בשעת אמירת תורתו הוא מבקש ממנו יתברך רחמים ותחנונים שימחול לכלל ישראל ומן הצד השני הוא מוכיח את כלל ישראל באופן שיחזרו בתשובה שלימה ויומתקו מהם הדינים, וכך היא דרכם של כל הצדיקים בכל הדורות לומר תורה ולשים עליה חותם, דהיינו שמצד אחד בתוך אמירת תורתם הם מתפללים ומבקשים ממנו יתברך שיסלח וימחול לכלל ישראל, ומן הצד השני לאנשים השומעים תורתם הם אומרים תוכחה בדרך נפלאה באופן שכל אחד ואחד יתעורר לחזור בתשובה שעל ידי זה הם ממתיקים הדינים, אשר זהו ענין החותם, כי על ידי תורתם של הצדיקים האמיתיים, אפילו אלה שחטאו ונפלו מתעוררים לחזור בתשובה כי תורתם של הצדיקים האמיתיים היא בבחינת חותם על אותם האנשים, חותם השומר אותם לבל יפלו ביאוש ובמרה שחורה כלל וכלל רק יתחזקו לעמוד על עמדם ויחזרו בתשובה שלימה, כי זה כוחם של הצדיקים האמיתיים המגלים לאדם שאין שום יאוש בעולם כלל, ולא שחם ושלום מותר לחטוא ואין שום יאוש, אלא הם מגלים לאדם עד כמה חטא ועד כמה פגם, ועד כמה הוא צריך לתקן וכו', ומגלים

לו את הדרך כיצד לחזור בתשובה שלימה וכיצד לא ליפול ביאוש אף על פי שחטא ופגם כל כך הרבה, אשר זוהי המעלה של האדם הזוכה לנסוע לציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומ"ק, ששם נודע לו מה שנעלם ממנו עד עתה, דהיינו כמה חטא וכמה פגם, ונתגלה לו דרך התשובה, ואיך שאין שום יאוש בעולם כלל, ואשר כל זה הוא בבחינת מה שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ז) אשר יש הסתרה ויש הסתרה שבתוך הסתרה, דהיינו שלפעמים האדם חוטא ואינו יודע אפילו שהוא חטא, אשר היא ההסתרה שבתוך ההסתרה, וכשהוא זוכה להתקרב אל הצדיק הוא מוריד ממנו הסתרה אחת, דהיינו שידע על כל פנים שחטא ופגם ושהוא צריך לחזור בתשובה וזהו בבחינת (איוב ל"ג) ובמסורם יחתום דהיינו שמי שזוכה להיות מקורב אל הצדיק האמת, ושומע את תורתו, את אמירת המוסר שלו, אף פעם לא יפול ואף על פי שחטא ופגם, כי גם על המוסר של הצדיק יש חותם באופן שכל השומע תורתו יוכל להתחזק ולא יפול חס ושלום ביאוש, רק יזכה לחזור בתשובה, אשר כל זה נקרא חותם, בבחינת רגלין כי הצדיקים האלה נוסעים ממקום למקום ומוכיחים את כלל ישראל באופן שיוזכו לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך,

אשר החותם הזה שומר את האדם מן החיצונים, דהיינו שלא יוכלו לייאש אותו ולומר לו שמאחר שחמא ופגם אבדה תקוותו.

חותם בתוך חותם - ידן

ואומר רבינו"ל אשר יש חותם שהוא למעלה מזה החותם והוא נקרא חותם פנימי, היינו בחינות ידיים המקבלים מוסר מאלו המוכיחים, שהוא החותם של האמונה הקדושה, כי כל אחד ואחד צריך לעלות בחייו ממדריגה למדריגה וכו', ואף על פי שמצד אחד הוא תמיד צריך לזכור את מעשיו, ואיך שהוא עדיין עומד בהוץ לגמרי בבחינת החותם החיצון המורה ומגלה לו שחמא ופגם ופשע וכו', אך מן הצד השני האדם צריך לעלות מעלה מעלה בהשגות אלקות, בבחינת ידיים, שישאף להתקרב יותר ויותר אליו יתברך ולהדבק יותר באמונה הקדושה, אך בזה צריך להתחזק מאד מאד להחזיק מעמד ולא ליפול, מכיון שהס"מ אורב מאד על האדם ואינו רוצה להניח לו לזכות לכל זה, והוא כמובן אורב על שתי החותמות, מצד אחד הוא מעורר מחלוקת על הצדיקים האמיתיים באופן שבני אדם בכלל לא ילכו אליהם ולא ישמעו את תורתו, וממילא לא יהיה להם אפילו חותם אחד שהוא בחינת הרגלין

שישמור אותם מליפול ולהתייאש, ומן הצד השני אפילו כשהאדם זכה כבר להתקרב אל הצדיק ושמע את תורתו והוא רוצה לעלות ולהדבק בו יתברך בבחינת ידן גם שם עומד הס"מ ואינו מניח לו בשום פנים ואופן, וגורם לו מה שגורם, אשר זה היה פגם חמא העגל וכמו שמוכא בזהר הקדוש שעיקר פגם חמא העגל היה בבחינת (שמות ל"ב) "ויקה מידם", מידם דייקא, בבחינת חותם הידיים, כי ענין חותם הידיים הוא ענין האמונה הקדושה, וכשהאמונה של האדם מתקלקלת ונפגמת אזי הכל מתקלקל ונפגם וכשהאמונה נפגמת לא מועיל כבר החותם החיצון לגמרי, כי העיקר הוא האמונה, ואם אין לאדם אמונה לא יועיל לו שום דבר, וכאמת עיקר השלימות של האדם הוא שיוכה לחותם החיצון וחותם הפנימי ביחד, חותם החיצון הוא שמירת הברית, וחותם הפנימי הוא בחינת האמונה שמירת המחשבה שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אך הס"מ, הבעל דבר אורב מאד מאד על כל אחד ואחד ורוצה לפגום אצלו את שתי החותמות הנ"ל באופן שיפגום באמונה ויפגום בברית חס ושלוש ועל ידי זה יוכל להביאו ליפול בתוך יאוש עד שישרה בעצבות גדולה וימשיך על עצמו דינים גדולים, ועל זה צריך למסור

את נפשו מאד לשמור על החותמות.

שבעת ימים תמלא ידם

ועתה מגלה לנו רבינו"ל איך אפשר לשמור על החותם הפנימי שהוא החותם החשוב ביותר, החותם של האמונה הקדושה, שבלעדיו אי אפשר לשמור על החותם החיצון לגמרי, וכל עוד האדם חזק על כל פנים באמונה, אף על פי שחטא ופגם וכו' וכו', הוא יכול לתקן גם את החותם החיצון, בחינת חותם הברית, אך כשהחותם הפנימי נתקלקל ואין לו אמונה, לא יוכל לשמור על בריתו גם כן, ולכן צריך לראות למלאות את הידים שהיא האמונה על ידי הארה משבעה רועים שהם כלליות מנהיגי הדור, שהם אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד, שהם השבעה רועים שמסרו את נפשם בשביל כלל ישראל, אברהם אבינו היה הראשון שמסר את נפשו בפועל וגילה לכל העולם את אלקותו יתברך, וכן אחר כך בניו יצחק יעקב מסרו את נפשם לגלות את האמונה הקדושה, וכן משה ואהרן יוסף ודוד שמסרו את נפשם בדורם לגלות גילוי שכינה בהתגלות גדולה מאד, בחינת גילוי האמונה הקדושה, ואלו השבעה רואים הם כנגד השבע ספירות, חסד, גבורה, תפארת,

נצה, הוד, יסוד, ומלכות, וכשזוכים להתקרב אל אותם שבעה רועים שהם בבחינת כלליות מנהיגי הדור, על ידי זה זוכים לאמונה שלימה ברורה ומזוככת, אשר זוהי המעלה הגדולה שהאדם זוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, שהם כלולים בתוך השבעה רועים והם מוסרים את נפשם לגלות את האמונה הקדושה לעם ישראל, והנה כל רועה ורועה קשור לספירה אחרת כפי שרשו נקודתו ועבודתו, וכמו שאנו מוצאים אצל השבעה רועים, אברהם הלך במידת החסד, יצחק במידת הגבורה, יעקב במידת התפארת, הכוללת חסד וגבורה ביחד וכו', וכו', כל אחד ואחד כפי שרשו, ולכן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים שבכל דור ודור שהם מגלים לו את גילוי השכינה, גילוי האמונה כפי בחינתם ועל ידי זה יזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ואשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק הגדול הכלול מכל השבעה רועים ביחד שמי שזוכה להתקרב אליו זוכה לגילוי אלקות בהארה וזיוו נורא ונפלא כזה, עד אשר יזכה להתחזקות כזו שאף פעם לא יפול מכל מה שעובר עליו.

ד"ר עזר בנימין

ואומר רבינו"ל שאי אפשר לבא

הקדושה, כי הצדיקים האמיתיים מוסרים את נפשם על האמונה הקדושה ועל ידי שמרחקים מהם אנשים ממילא מתרחקים גם מן האמונה הקדושה, ואת זה אפשר לראות גם אצל אנשי שלומינו, שיש ביניהם חידושים נפלאים שהם דבוקים בו יתברך בתכלית הדביקות ואין להם שום קשר ושייכות אל זה העולם כלל וכלל, אך בחיצוניותם אין מכירים עליהם שום דבר כלל, ולמשל כמו ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שהיה דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות וכתב ספרים עמוקים מאד מאד, אך בחיצוניותו לא היה ניכר עליו שום דבר כי היה אדם גבוה ומלא, שהיה עני ואביון גדול מאד מאד, כובעו כבר היה מלא עם עובש מרוב עניות, ואפילו זוג גרביים אחד מאותו הצבע לא היה לו, עד כדי כך היה עני ואביון עד שהיתה תקופה שהוא היה הולך בחולצה צבעונית, פשוט מכיון שלא היתה לו חולצה אחרת, ואף אחד לא חשב לעזור לו, או לתמוך בו וכו', כי בחיצוניותו לא היה ניכר עליו שום דבר כלל ואנשים זלזלו בו מאד מאד, ומספרים עליו שכאשר היה השמש בבית המדרש, והיו לו המפתחות של הבית הכסא וכו' ואנשים זלזלו בו כל כך, עד שיכלו לגשת אליו בשעה שאחז בתפילת שמונה עשרה ונתנו לו טפיחה על הנב ואמרו "אברהם, תביא את

לא לו הרועים שהם כלליות של הקדושה אלא על ידי עזות וזאת מכיון שזה לעומת זה כנגד הצדיקים הקדושים האלה המוסרים את נפשם בכל דור ודור לגלות את האמונה הקדושה לעם ישראל, עומדים עזי פנים, בכל דור ודור, ולפעמים הם גם כן נקראים מנהיגי הדור, אך מכיון שהם עומדים כנגד הצדיקים הקדושים, המגלים את האמונה הקדושה במסירות נפש לעם ישראל, הם נקראים עזי פנים, עזי נפש, כי כנגד הקול של הצדיק האמת, קול האמונה הקדושה מתעורר תמיד קול הברה, שהוא קול הרשעים הארורים החולקים ומתנגדים על הצדיקים הקדושים המגלים את האמונה הקדושה לעם ישראל ורוצים לקרובם אליו יתברך, ואת זה ראו בחוש בכל דור ודור אשר הניחו להתקרב לכולם, רק לא לאורו הגדול של רביז"ל ואם מישוהו התקרב לרביז"ל מיד התעוררה עליו קול הברה גדולה והתחילו לדבר עליו כל דבר אסור, אשר זה נמשך מאלו הרשעים הארורים החולקים על הצדיקים האמיתיים שהם מרחקים את האדם מן האמונה הקדושה והם עזי נפש ככלבים, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ט). פני הדור כפני הכלב, כי הם גורמים רחמנא ליצלן לריחוק אנשים מן הצדיקים האמיתיים ומן האמונה

המפתחות...". עד כדי כך זלזלו בו, ומכל שכן שלא הניחו אותו לומר תורה ברבים בקלויז וכו', ומי לנו גדול ממוהר"נת ז"ל שבחיים חיותו היו מקורבים אליו רק כמה אנשים בלבד, כי מאז שהתחילה עליו כל המחלוקת, כולם ברחו ממנו ונשאר רק עם כמה אנשים, וידוע אשר היה העמוד התווך בדרכי רביז"ל, עם כל זאת מאז שנעשה המחלוקת עליו, כולם ברחו אף שהוא התלמיד המובהר של רביז"ל ובלעדיו לא היינו יודעים כלל מרביז"ל וכמו שהעיד עליו רביז"ל בעצמו שבלעדיו לא היה נשאר ממנו שום דבר, וכמו שרואים זאת בחוש שאת כל ספריו הקדושים של רביז"ל הוא בעצמו כתב, וכך הוא גם בכלליות היינו שכל אנשי העולם מזלזלים במי שזוכה להתקרב אל רביז"ל אך מי שזוכה לעזות וקדושה אמיתית ומתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, ומציית אותם, זוכה להוציא מכח אל הפועל ולחיות חיים אמיתיים ונצחיים חיים ערכים ומתוקים, כי כל חייו הוא לומד ומתפלל והוא דבוק בו יתברך, ואף על פי שעובר עליו מה שעובר הוא בורח רק אליו יתברך ושוֹפֵך לִפְנֵי יתברך את לבו אשרי לו ואשרי חלקו אשר כל זה הוא הסוד של רביז"ל שרוצה לזכות את כל אחד ואחד להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות

ויזכה להרגיש את נועם זיוו השכינה הקדושה על פניו תמיד, אשרי הזוכה להתקרב אליו שאז יזכה גם להיות דבוק בו יתברך וגם להיות בזה העולם, אך אנשי העולם אין להם השגה בדברים אלה כלל וכלל כי אינם משיגים בדברים פשוטים שכאלה... הם חושבים שבשביל להיות עובד השם צריכים ללכת בכגדים קרועים ובלואים... לצעוק ולהשתולל... או ללכת עם פיאות מפוזרות... והאמת היא שאין בזה שום עבודה כלל, רק פראות ומפשות, ודבר זה לא כתוב באף מקום, להיפך ידוע שרביז"ל הקפיד מאד על לבושי האדם שיהיו נקיים ומסודרים, ועל פיאותיו שיהיו מסולסלות וגילה על זה סוד נפלא בפסוק (שיר השירים ה') קווצותיו תלתלים, שכאשר פיאותיו של האדם מסולסלות, תלתלים, יש בזה סוד גדול (עיין חיי מוהר"ן סי' תק"ז - דפוס חדש) וכן העידו תלמידי רביז"ל שבכל פעם שרביז"ל יצא על הרחוב, סידר קודם את פיאותיו עם מים שיהיו תלתלים והקפיד על זה מאד, אך מכיון שבני האדם אינם משיגים בפשטות אלא רק בדברים מוזרים או דברים יפים במיוחד וכו', כי אם ינגנו ניגון יפה, תהיה לאנשי העולם השגה גדולה בזה, אם בהתבודדות שהאדם יושב ומנגן שירות ותשבחות אליו יתברך, הם אינם מבינים כלל, ואומרים שזה

חותם, ועל ידי זה זוכה להשמר מפגם הברית וזוכה לתיקון הברית, כי זוכה לחותם החיצון גם, ולכן צריך כל אחד ואחד לזכות להתקרב אל הצדיקים הקדושים שהם כלליות שבעת הרועים, שאליהם אי אפשר להתקרב כי אם על ידי עזות דקדושה, דהיינו שלא צריך להבהל אם עומדים מולו עוי פנים גדולים שרוצים למנוע אותו מלהתקרב אל הקדושה.

יחיד ורבים

ובאמת בענין זה צריך להבחין, בין יחיד שמתנגדים עליו ומונעים אותו מן הקדושה, לבין אחד העוסק בצרכי רבים שחולקים עליו וכו', כי יחיד שמונעים אותו צריך להשתדל בכל מיני אופנים שבעולם להתחמק ולא להכנס לוויכוחים, כי כמה שיהיה לו פחות עסק עם החולקים עליו כך יצליח יותר, אך מי שעוסק בצרכי רבים, עליו לאזור כח ולעמוד בתקיפות גדולה בעזות דקדושה נגד כל אלה המונעים ומתנגדים עליו, כדי שלא ירחקו את נשמות ישראל מן האור הגדול שהוא מגלה, ולכן אשרי ואשרי מי שמסתיר את עצמו באופן שאינו צריך להתעסק עם אף אחד כלל וכלל רק לומד ומתפלל בהתמדה ודביקות גדולה אליו יתברך אשרי לו ואשרי חלקו, ואף על פי שעובר עליו מה

שנעוץ... ומדברים אל הקיר... רחמנא ליצלן, ולכן עיקר העצה למי שזוכה להיות מקורב אל רביז"ל שהוא כלליות שבעת הרועים שעל ידו מקבל התעוררות אמיתית אליו יתברך ומתעורר לחזור בתשובה אמיתית שישתיר את עצמו לגמרי מאנשי העולם וינהג בדרך ארץ גדולה מאד, ואז יהיה לו שלום בבית, ושלום עם משפחתו, ועם חותנו וכו', כי לא יריב ולא יתווכח עם אף אחד, הוא את שלו יעשה בשקט ויהיה דבוק בו יתברך, ומצד שני יהיה מעורב בין הבריות עד שלא יהיה ניכר עליו שום דבר כלל, כי בוודאי אם ילך בדרך של פראות ושל צעקות וכו', תתעורר עליו מחלוקת גדולה ויבלבלו את מוחו ואז לא ישיג ולא ירויח שום דבר כלל וכלל ואם כן בשביל מה לו לעשות זאת, כדאי להיות דבוק בו יתברך בתכלית הדביקות באופן שאף אחד לא ידע מזה כלל, אשרי לו ואשרי חלקו, ומי שהולך באופן זה יצליח מאד בחייו ובאופן כזה יוכל לקרב אנשים אחרים כי יבואו וישאלו אותו מהיכן קנה את היין הנפלא הזה, מהיכן למד כיצד להתנהג בדרך ארץ גדולה כל כך וכו', וכו', ועל ידי שהאדם זוכה להתנהג בצורה כזו הוא זוכה להמשיך על עצמו את הארת השבעה רועים שהיא הארת האמונה הקדושה, מה נקי וטהור, בחינת חותם בתוך

שעובר, בכל אופן תמיד עדיף להתחמק ממחלוקת ומריבות, ולעבור על הכל בשלום, בלי להתעסק עם אנשים אשרי הזוכה ללכת בדרך נפלאה זו, אשר אז יזכה לדביקות הבורא יתברך שמו אשרי לו ואשרי חלקו, לא כן מי שחונר מתניו לעסוק בצרכי רבים, הוא צריך לידע שבוודאי יעמדו נגדו חולקים רבים ויחרפו ויבזו אותו ויהיה מוכן שאפילו כל העולם כולו יעמדו נגדו אף על פי כן יתאזר בעזות ועקשנות דקדושה ולא יתפעל כלל מכל אלו החולקים והמתנגדים ויחזיר להם מנה אחת אפיים ולא יחוס עליהם כלל, כי הבא להורגך השכם להורגו, ויהיה תקיף גדול בדעתו, ועל כן הוא הפרש גדול למי שיש לו עסק עם רבים שאז הוא מוכרח להגן על הדרך שמנלה, לא כן מי שהוא יחיד הוא צריך להסתיר עצמו כי מה לו להכנס במחלוקת ומריבות וכו', והוא כלל גדול.

ומבשרך לא תתעלם

ואומר רביז"ל וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף להראות לו מכל הארה ומכל השנה שהנשמה משנת שהגוף גם כן ידע מזאת ההשגה בבחינת (ישעיה נ"ח) ומבשרך לא תתעלם וכו', דהיינו שמי שזוכה להיות דבוק בו יתברך בבחינת החותם

הפנימי, חותם בתוך חותם, שהוא זוכה למח מזוכך ולטהרת המחשבה, עד שהוא דבוק בו יתברך, צריך להראות גם לבשר הגוף מאלו ההשגות וכו', דהיינו שיראה גם לבחינת החותם החיצון שהוא בחינת חותם הגוף מכל ההשגות וההארות האלו, אשר זוהי העבודה של הצדיקים הגדולים שזוכים לזכך את בשר גופם כל כך עד שהם זוכים לראות גם מתוך הנשמיות את רוחניות חיות אלקותו יתברך וכמו שמספרים על צדיקים גדולים שהיו צריכים להוריד את עצמם בשביל לראות את גשמיות העולם, מרוב דביקותם הגדולה שזכו גם מן הנשמיות לראות רוחניות, וכמו שמספרים על הרה"ק מנעםחיו זי"ע שכאשר רצה להסתכל על דבר נשמי היה צריך ללבוש את המשקפיים, מרוב שהיה דבוק בו יתברך, ואשר כל מי שזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים יכולים לזכות למדריגות גדולות ונפלאות כאלה אם רק יציית אותם. ולא משנה מי הוא האדם, העיקר שיציית את הצדיק, כי אפילו האדם הפגום ביותר שחטא ופגם בחטא העגל, אך אם הוא זוכה להתקרב אל הצדיק ומציית אותו ומקבל ממנו את החותם החיצון, ואת החותם הפנימי, שהוא חותם בתוך חותם, עד שזוכים למח מחשבה מהורה וגם הוא זוכה להשיג אלקות,

הביטו וראו והתבוננו בעומק הדבר, איך הצדיקים הגדולים יכולים להאיר השגות אלקות בכל אחד ואחד יהיה מי שיהיה אפילו אם הוא הפגום והנפול ביותר אם רק יציית אותם ויבטל דעתם לדעתם.

מקול אנהתי

דבקה עצמי לבשרי

ואומר רביז"ל שצריך לרחם מאד על בשר הגוף להראות לו גם ממה שהנשמה זוכה לראות, כי הגוף הוא בחינת בשר והנשמה הוא בחינת עצם, וצריך להראות גם לגוף את עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך שהנשמה מרגישה ואשר דבר זה שייך בכלליות ובפרטיות ובפרטיות פרטיות, דהיינו כי הצדיק הוא בחינת עצם לגבי תלמידיו הנקראים בשר כי הם נקראים גשם לגביו, ועל ידי שהאדם זוכה למסור את נפשו ולהתקרב אליו וזוכה לשמוע בקולו על ידי זה נעשה חיבור בין עצם ובשר, וזוכה לקבל מהצדיק אשרי לו, אך על זה צריך מסירות נפש גדול, כי הגוף מגושם ומזוהם ומלא תאוות ומידות רעות וכו', ועזות הגוף אינה מניחה לו להתקרב אל החכם שהוא הצדיק ולקבל ממנו, ולכן צריכים מסירות נפש גדולה מאד על זה לזכות להתקרב אל הצדיק אף על פי

שהאדם בעצמו מונח במקום שמונח, כי צריכים לשבר את עזותו של הגוף כדי שיתקרב אל הצדיק ויקבל ממנו הארה אלקות, וכמו שמספרים מהרה"ק רבי בונים מפרשיסחא זי"ע שאמר גו"ף הוא ראשי תיבות "גוף ויל פירעסין, גוף ויל פ'אפען, גוף ו'עסט פייגרען" (הגוף רוצה לאכול הגוף רוצה לישון, גוף בסופו של דבר תמות...), וכנהוג בפולין שהיו חסידים חריפים וכך היתה לשונם וכו', כי בשר גופו של האדם הוא עב וגם מאד והוא המונע ממנו להתקרב אל הצדיק, להתקרב אל הקדושה, וצריכים עזות דקדושה גדולה מאד כדי לשבר את עזות הגוף ולכפות אותו להתקרב אל הקדושה ולבא לשמוע את קולו של הצדיק האמת, כי זה עיקר מעלת האדם שהוא זוכה לשבור את עזות גופו ומשעבדו לעבודתו יתברך, וכמו שאמר רביז"ל שהצדיקים הגדולים עבדו על בשר גופם וזיככו אותו כל כך כמו עור של בהמה שעיבדו אותו עד שאין ניכר עליו שום ריח רע ושם לכלוך וכו', כל כך עבדו על עצמם כדי לזכך את בשר גופם עד שירגיש גם הוא את הארת אלקותו יתברך, כי רק על ידי שהגוף מזוכך אפשר להתקרב אל הצדיק ולזכות להשגות אלקות, ולכן עלינו לשמוח מאד בזה שזכינו להתקרב אל רביז"ל כי בכך אנו מראים שזכינו

לזכך ואפילו מעט דמעט את עזות הנוף, כי אחרת לא היינו מתקרבים כלל וכלל... ולא רק שלא היינו מתקרבים אלא היינו מתנגדים גדולים... ומאחר שאיננו כך סימן שזוכינו לזכך את גופינו קצת... וכן הוא בפרטיות דהיינו בביתו של האדם שהאשה היא כבשר לעומת הבעל שהוא העצם, ואם הבעל זוכה לזכך את עצמו ולהנהיג את ביתו בעדינות ובדרך ארץ גדולה, ואף פעם אינו צועק ואינו מקפיד רק מרחם על אשתו שהיא בשר הנוף להראות לה גם מהשגות אלקות וכו', על ידי זה זוכה שהיא מתהפכת להיות כמותו ומרגישה גם היא את השגות רוחניות אלקותו יתברך ואז יש לו שלום בית אמיתי, וכן הוא בהתנהגות עם כל אחד ואחד, אך בפרט בביתו עם אשתו שצריך להקפיד מאד שלא לצעוק ולא לבזותה חס ושלום רק להנהיג את ביתו באהבה אחווה וריעות ובשלום נפלא בדרך ארץ ובעדינות וברחמנות ואז יזכה להפוך את ביתו לגמרי אשרי לו, ועל ידי זה לאט לאט זוכה ומקבל שם טוב וזוכה להרגיש עריבות זיוו רוחניות חיות אלקותו יתברך.

כל שרוח הבריות נוחה הימנו

ועל פי זה אפשר להבין את מאמרם ז"ל (אבות פ"ג) כל שרוח

הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, ולכאורה קשה, וכי אם רוח הבריות אינה נוחה ממני סימן שלמעלה בשמים אין נוחה דעתו של המקום ממני, וכי האדם צריך למצוא חן בעיני אחרים, ואם אינו מוצא חן בעיני האחרים, הוא אינו מוצא חן למעלה וכן אנו מוצאים בכל הדורות שנדולי הצדיקים סבלו ממתנגדים רשעים כמו משה רבינו מקרח וכן שאר הצדיקים, ואם כן איך שייך לומר שזה יהיה מפני שאין רוח הבריות נוחה הימנו וחולקים עליו, ולכן גם בשמים לא יהיו נוחים הימנו? אלא התירוץ הוא פשוט, כי הפשט במשנה היא כל שרוח הבריות נוחה הימנו, הימנו דייקא דהיינו שהוא בן אדם טוב, הוא בן אדם עדין, בן אדם שיכול להסתדר עם כולם, ויכול לסבול את כולם, ואזי בשמים גם נוחה רוחו של המקום ממנו כי הוא יכול להסתדר עם כולם ויכול להסביר פניו לכולם, וזה אינו משנה אם האנשים מחזיקים ממנו או לאו, או שהוא מוצא חן בעיניהם, העיקר הוא שמצידו תהיה נוחה רוח הבריות, דהיינו שיוכל לסבול ולהסתדר עם כל אחד ואחד, מה שאין כן כשיש לו רק מענות על כולם, על הוריו ועל אשתו ועל הורי אשתו וכו' והוא מוען שהם אנשים קשים וכו', סימן שרוח המקום אינה נוחה הימנו, כי בשמים אין הנאה ממנו מאחר

קולות ההברה המתעוררים כנגדו.

שימוש החכם

ואומר רביז"ל שלכל זה זוכים על ידי שימוש החכם והצדיק שעל ידי זה זוכים להרניש רוחניות אלקות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות צ"ו). שכאשר החכם מניח את תלמידיו לשמשו הוא כחינת חסד וכאילו ילדו ועיקר השימוש הוא שימוש ממש במצוות מעשיות דייקא וכמו שמספרים מהרה"ק ה"חתם סופר" זי"ע ששימש את רבו רבי נתן אדלר זי"ע במשך י"ד שנה, וסיפר לתלמידיו ששימש אותו פשוטו כמשמעו, דהיינו כל מה שהיה צריך היה עושה בשבילו, וסיפר שפעם נסע עם רבו בדרך ורבו רצה לאכול, ובחוץ היה הכל מלא שלג והכפור היה גדול, וה"חתם סופר" זי"ע ירד מן העגלה ולקח קרח מהאדמה וגרד אותו עד שהפך אותו למים, כדי שרבו יוכל ליטול ידיו לאכול, עד כדי כך שימש אותו, ועל ידי זה זכה למה שזכה לתורה וגדולה במקום אחד וזכה לסודות התורה כמו שאפשר לראות מספריו הקדושים וכן מפירושו על התורה המלאים מסודות התורה ולכל זה זכה על ידי השימוש ששימש את רבו, ועל ידי שזוכים לשמש את הרב על ידי זה זוכים שבשר הגוף מודכך ומתקשר להנשמה ויכולים להבין

שהוא אינו מסתדר עם בני אדם בזה העולם, ואינו יודע כיצד להתנהג עמהם, כי הכל תלוי בו, ובאם ידע להתנהג עמהם, ממילא כולם יתהפכו אליו ויזכה לחיות חיים ערכים ואמיתיים אשרי לו.

אם עווננו ענו בנו

ואומר רביז"ל שכאשר נתעורר קול דקדושה אזי מתעורר ממנו קול דסימרא אחרא, כי על ידי העבירות נכראים מחבלים וכו', בבחינת (ירמיה י"ד) אם עווננו ענו בנו כי יש קול הברה היוצא מהם וכו' וכו', ולכן צריך כל אחד ואחד לדעת שאם עובר עליו מה שעובר ומתעורר כנגדו קול הברה סימן שחמא ופשע וצריך לחזור בתשובה שלימה ועל ידי שיזכה לחזור בתשובה שלימה על ידי זה יתבטל גם הקול הברה, וצריך היטב לדעת שבכל מקום שמתעורר קול דקדושה מתעורר כנגדו ממילא קול הברה כדי למנוע ולהרחיק מן הקדושה, ולכן אין להתפעל מכך שמדברים על חסידות ברסלב ועל אורו הגדול של רביז"ל, אך צריך שכל לדעת כיצד להתחמק ולא לענות, כי כמה שאפשר להתחמק ממחלוקת עדיף, ואשרי ואשרי המנהיג את עצמו בדרך אהבה וזיוו ונועם אשרי לו ואשרי חלקו שעל ידי זה יזכה לדלג על הכל ולעבור על כל

ולחשיג את אורו הגדול של הצדיק ולכל זה זוכים על ידי עזות שאליה זוכים על ידי שמחה שעל ידה זוכים להשיג את כל הדברים הנ"ל.

בראשית ברא

ועל פי כל זה מפרש רביז"ל את המאמר שבו התחיל, בראשית דא מאמר ברא חצי מאמר דא עדן עלאה עדן תתאה חכמה עילאה חכמה תתאה אב וכן, דהיינו כפי שהאדם זוכה לשמור על החותם כך הוא נקרא, דהיינו אם זוכה לשמור על החותם בתוך חותם זה בחינת בראשית מאמר שלם, בחינת עדן עילאה בחינת אב בחינת חכמה עילאה וכו', כי כשהחותם הפנימי שמור גם החותם החיצוני שמור ועל ידי זה זוכה למהרת המוחין, אך גם כשהאדם עדיין אינו זוכה לזה וזוכה רק לחותם אחד גם אז הוא עדיין יכול להיות שמור בתנאי שיהיה חזק מאד מאד בחותם שבו הוא אוהו, ועל ידי זה יזכה לעלות מדרגא לדרגא וזה מה שאמרו עם ישראל בשעת קבלת התורה נעשה ונשמע שהוא בחינת נגלה ונסתר וכו', ובכל דבר ודבר שבעולם קיים בחינת נעשה ונשמע וצריך כל אחד ואחד לעלות מדרגא לדרגא מבחינת נעשה לבחינת נשמע וחוזר חלילה

כי בחינת הנשמע גבוה יותר מבחינת נעשה, וצריך להעלות את בחינת החותם האחד בחינת ברא בחינת בן בחינת חכמה תתאה וכו' אל חותם בתוך חותם שהוא בחינת בראשית חכמה עילאה בחינת אב, כי נעשה הוא בחינת הגוף בחינת חותם החיצוני, ונשמע הוא בחינת החותם הפנימי, המחשבה חותם בתוך חותם, בחינת הנשמה.

גשמייות ורוחניות

נמצאנו למדים מהתורה הזו שגשמייות ורוחניות קשורים ביחד דהיינו שאם הגשמייות בסדר אצל האדם על ידי זה יוכל לבא ולזכות לרוחניות, ואם יכניס בעצמו הרבה רוחניות כך יזכה לגשמייות והם מיוחדים ומשולבים זה בזה, ולכן אפשר להכיר את האדם לפי הנהגתו הגשמית כי אם הוא הולך מסודר ומיושב בדעתו וכו' וכו', סימן שגם פנימיותו כך, אך אם הוא מפורד ומפורד ואינו הולך נקי וכו' סימן שגם פנימיותו רחמנא ליצלן היא כזאת, אך אנשי העולם אין להם השגה בדברים אלה והם חושבים בדיוק ההיפך שכאשר האדם הולך קרוע ובלוא הוא עובד השם גדול, ובאמת אין זה יותר מאשר שגעון, כי החותם הפנימי צריך להיות מאוחד עם החותם החיצון, גשמייות ורוחניות ביחד, כי

הם קשורים זה בזה, ואשר זה היה כל פגם חטא העגל שהפרידו את הרוחניות והגשמיות ופגמו בחותם הפנימי, ובמקום לחשוב ממנו יתברך ולדבק את עצמו בו יתברך בתכלית הדביקות וכו', חיפשו לעצמם עגל שיוליכם ופגמו באמונה הקדושה, והלכו בדרך פראות וכו', אשרינו שזכינו להיות מקורבים לרביז"ל, אשרינו שאנו זוכים לדעת מתורות נפלאות כאלה, ואשרי ואשרי מי שזוכה להתבודד ולבכות לפניו יתברך אחרי כל תורה ותורה שיזכה לקיים בפועל ממש את עצותיו הקדושים של רביז"ל, ושיהיה בישוב הדעת ובשכל ברור ומזוכך ולא ימעה את עצמו ושיזכה לקדש ולטהר את עצמו עד שיקויים בו מאמרם ז"ל (אבות פ"ג) כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, שיוכל לסבול כל אחד ואחד ויוכל להסתדר עם כל אחד ואחד אשרי לו ואשרי חלקו, כי מי שאינו יכול להסתדר עם אנשים, אינו יכול להסתדר גם עמו יתברך ומי שיוכל להסתדר עם אנשים יזכה שרוח המקום תהיה נוחה הימנו

תורה ותפילה

ואומר רביז"ל שצריך ללכת מדרגא לדרגא שהוא ענין תורה ותפילה, תורה הוא ענין נגלה

בחינת חותם החיצון ותפילה היא החותם הפנימי שהיא הנסתר וצריך לעלות מדרגא לדרגא, ובאמת מי שזוכה לציית את הצדיקים האמיתיים זוכה למה שזוכה אשרי לו ואשרי חלקו, עד שמי שזוכה לציית באמת את הצדיקים האמיתיים יכול לזכות להיות דבוק בו יתברך בדביקות אמיתית, ממש חתיכת אלקות מהלכת פה בזה העולם ואף אחד אינו יודע ממנו כי המעיל מכסה אותו, ולכן בני האדם שעומדים לידו אומרים שהוא אינו כלום וכו', ובאמת הוא במל ומבוטל לנמרי אליו יתברך בביטול כל הרגשותיו עד שהוא כלא ממש ולכן אנשים אומרים עליו שהוא כלום, וכמו שפעם אחת שאל רביז"ל את מוהרנ"ת ז"ל איזה פנים יש לי אצלכם? ואמר מוהרנ"ת ז"ל כמו כלום! ורביז"ל חייך, כאומר שאכן הדבר כך, כי הצדיקים זוכים לנילוי אלקות נורא ונפלא כזה עד שהם ככלום בעיני עצמם לנמרי, וכמו שמספר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה מחו' בעטלירס מיום הראשון) שכל אחד התפאר בזכרון שלו עד שהזקן התפאר בזכרון נפלא כזה שהוא זוכר עוד לפני שנכנס לצורת נפש רוח ונשמה כלל וכלל והיה בבחינת כלום ממש, אשר זוהי המדריגה שעליה ידבר רביז"ל שהאדם יזכה להיות במל ומבוטל לנמרי באין סוף ברוך הוא אך בני

שותקים... ואשרי ואשרי מי שזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שעל ידיהם יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, והעיקר הוא שיציית אותם, דהיינו שילמוד תורה ויתפלל ויקיים מצוות מעשיות אשרי לו ואשרי חלקו ואשרי הזוכה להחזיק מעמד ואינו מקשה ושואל שום קושיות על הצדיקים האמיתיים שמרוב ביטולם אל האיזן סוף ברוך הוא הם זוכים להיות במלים לגמרי גם בעיני העולם והם נדמים כראי שכל אחד מוצא שם את מה שהוא בעצמו, אשרי הזוכה לזה.

האדם אינם מכינים זאת ואינם מסוגלים לתפוס דבר כזה ולכן הם אומרים שהוא כלום... וכדרכו של גוי שאין לו השגה ביהודי ואומר עליו שהוא כלום ומלוכלך וכו'. ובאמת הוא רואה את הלכלוך שלו במראה... כי הוא המלוכלך האמיתי... וכמו שהוא בכלליות כך הוא גם בפרטיות לגבי הצדיק שאף אחד אינו משיג בו כלל, ולכן כולם מבזים אותו ואומרים עליו מה שאומרים, ואינם מכינים שבכך הם מגלים את מעשיהם, מי הם ובמה פגמו... ואם היו יודעים זאת היו

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג

האמיתי הוא יודע שכל העולם כולו הוא אלקותו יתברך, וכמאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע "הכל הוא אלקות ואלקות הוא הכל", אלא מחמת שהעולם נקרא עולם מלשון העלם והסתר, על כן נעלמת ונסתרת אלקותו יתברך בתוך כל פרטי הבריאה אך מי שאין לו את השכל האמיתי אינו זוכה לראות אלקות, והנה כשיש לאדם את השכל האמיתי ויודע שהכל לכל אלקות אף פעם לא היה נופל ונשבר כלל וכלל, והנה העיקר תלוי כפי שהאדם מסתכל, אם האדם זוכה להסתכל על רוחניות חיות אלקותו יתברך, דהיינו על פנימיות הדבר, על מה שמחיה ומהווה כל דבר, על ידי זה זוכה לראות את האלקות שיש בכל דבר, ופניו מאירות, כי זוכה לראות את האור הפנימי שמחיה ומהווה את כל דבר ודבר, אשר על ידי זה יזכה לאנפין נהורין, ואדם כזה כל העולם כולו מאיר לפניו מכיון שזוכה לראות את הפנימיות של כל דבר ודבר, אשר זה נקרא אנפין נהורין, מלשון פנים, שזוכה לראות את הפנימיות של כל דבר ודבר ואז אלקותו יתברך מאירה על פניו תמיד, וכמאמר העולם שעל פניו של האדם אפשר לדעת את כל מהותו,

כשזוכים להתאסף בכל פעם מחדש ולדבר מתורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע זוהי זכות גדולה מאד מאד, זכות גדולה כזו שאין אנו יכולים לתאר ולשער כלל בעודינו בגופינו הנשמי, וכל זאת, מכיון שהעצות הנפלאות והנוראות של רביז"ל הם עצות גוראות כל כך עד שעל ידם יכול כל אחד יהיה מי שיהיה ואפילו שנפל להיכן שנפל וירד להיכן שירד וכו' וכו', לחזור ולהדבק בו יתברך ולעלות ולזכות למדריגות הכי גבוהות, ומכיון שדבר זה הוא רוחני מאד ודבר רוחני אי אפשר להעריך ולמדוד, לכן איננו יכולים בעודינו בגופינו הנשמי להעריך את גודל הזכות הגדולה שיש לנו להתאסף בכל פעם ולדבר מתורתו הקדושה של רביז"ל, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג.

אנפין נהורין

ואומר רביז"ל כי יש פנים דקדושה שהם אנפין נהורין, בחינת חיים, בחינת שמחה וכו', ויש פנים דסמרא אחרא שהם אנפין חשוכין, מרה שחורה, עבודה זרה וכו', והענין הוא כי באמת כשיש לאדם את השכל

ולכן כשאדם זוכה להסתכל על הפנימיות שיש בכל דבר ודבר הוא זוכה לאנפין נהורין שהם אותה בחינת ממש ואז פניו מאירות וכל העולם כולו מאיר לפניו אשרי לו, ומי שזוכה לזה זוכה לפנים דקדושה, כי הוא דבוק בו יתברך ורואה מכל דבר את הפנימיות של הבריאה, ולכן זה בחינת חיים כמו שכתוב (משלי מ"ז) באור פני מלך חיים, כי אלו הם החיים האמיתיים, כך צריך לחיות באמת להיות דבוק בו יתברך שפניו יאירו לו ויזכה לראות את אלקותו יתברך מכל פרטי הבריאה, ועל ידי זה זוכה האדם לשמחה בשלימות וכמו שכתוב (תהילים מ"ז) שובע שמחות את פניך, כי אין עוד שמחה גדולה מזה כשהאדם זוכה להסתכל על הרוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר ודבר, אשר למדריגה זו זכה יעקב אבינו (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א') שהסתכל בכל דבר על האלקות המסתתרת בו ולכן כתוב בו (בראשית מ"ה) ותחי רוח יעקב, שהוא בחינת שמחה וחיים, כי על ידי שזוכה לחיים זוכה לשמחה, כי כשהאדם מסתכל תמיד על רוחניות אלקות זה מעורר ומחייה את האדם תמיד ועל ידי זה זוכה לחיות חיים מובים ערבים ונעימים, חיים אמיתיים, חיים של שמחה, אשר מאיר לו בכל דבר ודבר ובכל מקום ומקום שהוא רק מגיע

לשם אשרי לו ואשרי חלקו.

אנפין חשוכין

והנה זה כנגד זה יש פנים דסטרא אחרא אנפין חשוכין, מרה שחורה, עבודה זרה, כי רחמנא ליצלן כשהאדם חושב שהכל הוא בדרך הטבע ונדמה לו שהקדוש ברוך הוא כביכול עזב את העולם שעל ידי זה נופל במרה שחורה ועצבות, כי חושב שהכל תלוי בדרך הטבע, ועל ידי זה רחמנא ליצלן נופל לעבודה זרה, כי זוהי עבודה זרה שמכסים את רוחניות חיות אלקותו יתברך וחושבים שהכל תלוי בדרך הטבע וכו', ומנתקים רחמנא ליצלן, את הכל ממנו יתברך, אשר על ידי זה נופלים בגלות גדולה והאדם אינו מוצא את מקומו ואינו יודע כיצד להסתדר, ובכל פעם נדמה לו שאם היה נמצא עכשיו במקום אחר, היה לו יותר טוב, ואולי במקום אחר היה עובד את הקדוש ברוך הוא יותר טוב, או שהיה מרויח יותר כסף וכו', שכל זה בא מחסרון הדעת, מעצבות ומרירות ואנפין חשוכין, כי אם היה לאדם את השכל האמיתי והיה יודע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל אזי לא היה שייך אצלו מקום כלל, ולא היה משנה לו היכן הוא נמצא כי בכל מקום ומקום היה מוצא את מקומו, מכיון שמלא כל

הארץ כבודו, ובכל מקום הוא יכול למצוא אותו יתברך ולהדבק בו, מה שאין כן כשהאדם חושב שהכל תלוי בדרך הטבע הוא נמצא בגלות ואלקותו יתברך נסתרת ממנו, אשר זהו ענין הס"מ שנכרא כדי להסתיר את אלקותו יתברך מעיני העולם, וזהו עבודה זרה ממש, וזה מה שכתוב (שמות כ') לא יהיה לך אלקים אחרים על פני, על פני דייקא, דהיינו בחינת פנים חשוכין, כלומר כשהאדם חושב שהכל תלוי בדרך הטבע, הוא נופל באנפין חשוכין ומרה שחורה, אשר זוהי בחינת עבודה זרה, והוא בחינת אלקים אחרים, על פני, על פנימיות הקדושה, על הפנים נהורין, כי הוא מסתיר את אלקותו יתברך המחייה ומהווה את כל העולם כולו, ועל ידי זה הוא סובל בעצמו, ונמצא בגלות גדולה.

בעצבון תאכלנה

ואמר רביז"ל אשר אלו בני אדם הנופלים בתאוות ממון, כי זה תלוי בזה דהיינו אם האדם נופל לאנפין חשוכין, אנפין דסיטרא אחרא, ותולה הכל בדרך הטבע, ממילא יפול בתאוות ממון, כי כל ראשו מונח בממון, וכל זה הוא מחמת שהם אינם מאמינים שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס את האדם בסיבה קלה, ורודפים אחר

פרנסתם בניעות גדולות והם אוכלי לחם בעצבון כמו שכתוב (בראשית ג') בעצבון תאכלנה, אשר זו היא הקללה שבה נתקלל האדם לאחר חטא הנחש, שכל עיקרו של אותו חטא, היה עבודה זרה וכפירה בו יתברך, וכמו שמוכר בזהר הקדוש (בראשית ל"ד) שעל הנחש רכב הס"מ בעצמו וכך הכשילו את חוה וכו', וכך נתהוותה הקללה של בעצבון תאכלנה כנ"ל, ועליו נאמר ונרנן מפריד אלוף, שמפריד אלופו של עולם, כי הנחש מקור הכפירות והעצבות והמרירות, והכל מקושר אחד לשני, דהיינו כי לפני החטא היו אדם וחוה ערומים ולא יתבוששו, דהיינו כי היה גילוי אלקות גדול כל כך עד שכל אחד זכה לראות את אורו יתברך מכל פרטי הבריאה ולא היו שום לבושים, שזה בחינת אנפין נהורין, חיים ושמחה וכו', אך לאחר החטא, התלבשו בלבושים, וכמו שכתוב (בראשית ג') ויעש להם כתנות עור וכו', כי אחר החטא כבר גרמו הסתרה בעולם, שאי אפשר לראות באופן פתוח ובגלוי את אלקותו יתברך אלא הכל נסתר, ועל ידי זה בעצמו נתקללו בקללת "בעצבון תאכלנה", כי כשהאדם אינו זוכה לראות את אלקותו יתברך המחייה ומהווה את כל הבריאה ונופל תחת הטבע, הוא חושב שכל פרנסתו

תלויה רק בדרך הטבע, שעל ידי זה נופל לעצבות ומרה שחורה ואוכל את לחמו בעצבון וכמו שכתוב (תהילים קמ"ז) עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, דהיינו שכאשר האדם חושב שהכסף והזהב הם מעשה ידי אדם, תלויים בידיו כביכול, על ידי זה נופל לבחינת עצביהם, שהיא עצבות ומרה שחורה, בחינת בעצבון תאכלנה, ואת אלו הבני אדם תמיד שומעים כשהם בוכים על המצב הקשה שחסר להם כסף... ומאיפה לוקחים כסף... ואיך עושים כסף... כי חושבים שהכל תלוי רק בידי אדם, והם מבלים את ימיהם בעצבות ומרה שחורה ואוכלים את לחמם בעצבון והם נמשלים לנדה רחמנא ליצלן כי עליהם נאמר (יחזקאל ז') וזהבם לנדה, היינו בחינת עבודה אלילים כמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת פ"ב) מנין לעבודה זרה שממא כנדה שנאמר (וישעיה ז') תזרם כמו דוה, כי אלו הבני אדם שחושבים שהכל תלוי רק בידי אדם, הם יושבים כמו נדה דהיינו בודדים נפרדים ושרויים בעצבות ומרה שחורה, ולעומת זאת אלו שזוכים לקשר את עצמם אליו יתברך ומאמינים שכל פרנסתם תלויה אך ורק בו יתברך חיים חיים טובים ונעימים וזוכים לעבוד אותו יתברך מכל דבר ודבר, ואפילו כשהם עומקים בפרנסתם, כי גם משאם ומתנם

הוא משא ומתן באמונה ובדביקות להשם יתברך.

משא ומתן באמונה

חכמינו הקדושים אומרים (שבת ל"א) שכאשר האדם עולה למעלה השאלה הראשונה ששואלים אותו היא "נשאת ונתת באמונה?", ובאמת צריכים להבין מה פירוש המושג נשאת ונתת באמונה, ועל פי זה נבין איך צריך יהודי להתנהג בשעה שהוא עובד, ועוסק בצרכי פרנסתו, ואיך הוא יכול גם אז לקשר את עצמו אליו יתברך, כי באמת עיקר המשא ומתן של האדם צריך להיות באמונה, דהיינו שידבר דיבורי אמונה וזה יהיה מסחרו, שלכל הבא אליו ימכור את האמונה הקדושה, ואת זה יכול כל אחד ואחד לעשות ולקיים, ואפילו אם הוא עובד או יושב בחנות וכו', כי כאשר הקונה נכנס וכדומה, שואלים אותו מה נשמע, ואם הוא אינו מרגיש כל כך טוב, וקשה לו, או עובר עליו מה שעובר, אז מגלים לו שהקדוש ברוך הוא יעזור לו ושיהיה טוב וכו', כי אפילו אם הלה נכנס לקנות לחם, או בשר, או חליפה או כסא וכו' וכו', אפשר לדבר אתו בדיבורי אמונה והשגחה פרטיית ולהראות לו שמלא כל הארץ כבודו, ואשר זה נקרא באמת משא ומתן באמונה,

דהיינו שהאדם מתוך משאו ומתנו עוסק רק באמונה, ויודע שהכל אלקות, ואם בן אדם זה דייקא נכנס עכשיו לחנות, צריך לדבר דווקא אתו דיבורי אמונה, כי בוודאי כל דבר בהשגחה פרטיית, וכשהאדם זוכה הוא גם מבין שהכל לכל הוא אלקות גמור, וממילא מה שהוא מוכר לקונים שלו הוא גם כן אלקות, כי גם הלהם והבשר או החליפה והכסא שהוא מוכר וכו' וכו', הם אלקות, וזה יהיה עיקר עסקו לעסוק רק באלקות, לקנות אלקות, למכור אלקות, ולדבר דיבורי אמונה והשגחה פרטיית, ובוודאי כשהאדם עוסק במשא ומתן בצורה כזו, אף פעם לא יבוא לגנוב את השני ולרמותו, כי יודע שהכל אלקות וכו', ולכן אומרים חכמינו הקדושים שעיקר המשא ומתן באמונה הוא בבחינת (תהלים מ"ו) ודובר אמת בלבבו, שנאמר על רב ספרא, שבא אליו פעם אחת גוי ורצה לקנות ממנו דבר, אך הוא עמד באמצע התפילה ולא היה יכול להפסיק, ואותו גוי הציע לו בכל פעם מחיר גבוה יותר תמורת מה שרצה לקנות, אך רב ספרא לא ענה לו מכיון שעמד באמצע התפילה, לאחר התפילה הלך רב ספרא לגוי למכור לו את החפץ ואמר לו שיתן לו רק כמה שהציע לו בתחילה, מכיון שכאשר הציע לו את המחיר הראשון, מיד

הסכים בלבו למכור לו במחיר זה, ואף על פי שהגוי הציע יותר ויותר, כל זה היה מחמת שאסור היה לו לענות באמצע התפילה והגוי חשב שהוא אינו מסכים למחיר, ועל זה נאמר ודובר אמת בלבבו, דהיינו כי רב ספרא עסק במשא ומתן באמונה בשלימות, כי עיקר עסקו במשא ומתן היה כדי לגלות אותו יתברך, וכאן גילה לו את אלקותו יתברך, על ידי שלא לקח ממנו יותר כסף, כי הסכים מיד למכור לו במחיר שהציע לו, וכך צריך כל אחד שעוסק במשא ומתן לחשוב בלבו שעיקר המשא ומתן שלו הוא באמונה ועיקר התכלית בזה שהוא עוסק במשא ומתן הוא כדי שיוכל להפגש עם אנשים ויגלה להם את האמונה הקדושה, על ידי מסחרם עמו, ועל ידי זה יהיה נקרא עוסק במשא ומתן באמונה בשלימות, אשרי לו, וכמובן שהפשטות היא שהאדם יעסוק במשא ומתן באמונה ולא יגנוב או יגזול מאחרים חס ושלום, ובאמת זה תלוי בזה, כי כשהאדם יש לו אמונה שלימה וזוכה לדעת שכל עסקיו צריכים להיות עם אמונה ובכל מה שהוא עושה שם מסתתר אלופו של עולם ממילא לא יגנוב ולא יגזול וכו', ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ח) שעל ידי שהאדם מקיים, ודובר אמת בלבבו כמו רב ספרא, על ידי זה זוכה שמקיף אותו אור החשמל שממנו

בורחים כל המזיקים והקליפות ונשרפים, כי האור הנפלא הזה שורף את הס"מ לגמרי, כי כל עיקר מטרתו של הס"מ היא להסתיר את אלקותו יתברך, אך כשבאים עם גילוי אלקות גדול ונורא כל כך עד שאפילו כשהאדם עוסק במשא ומתן גם שם הוא מגלה את אלקותו יתברך וכאמצע מסחרו הוא מגלה אותו יתברך לכל הקונים ורואה את השגחתו יתברך הפרטי פרטיית, אור נורא ונפלא כזה שורף לגמרי את הס"מ ומבטלו, ולכן צריך כל אחד ואחד לדעת שהעיקר הוא למצוא את אלקותו יתברך המסתתרת בכל פרטי הבריאה וכו', ורביז"ל אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד) שלכל אחד ואחד יש ניצוצות השייכים לשורש נשמתו והם באים אליו כדי שיתקנם בכל פעם באופן אחר, כי הם מסתתרים בכל מיני דברים גשמיים הבאים אליו, כגון בגדים או רהיטים וכו', וכאשר דבר זה נשבר או נקרע סימן הוא שנגמר תיקונו על ידי אותו אדם, ולפעמים יש באותו בגד או דבר אחר, ניצוצות השייכים לכמה אנשים, ולכן אחרי שהאדם גומר לתקן את הניצוצות שלו, הוא צריך למכור או לתת את זה לאנשים אחרים, ולפעמים אחר כך אותו הדבר חוזר אליו עוד הפעם, והכל כדי שיעסוק בתיקון הניצוצות הקדושים הנמצאים

בדבר זה והשייכים לשורש נשמתו, וכשהאדם זוכה להכניס את עצמו לתוך דבר זה הוא זוכה שכל המשא ומתן שלו הוא רק באמונה, דהיינו משא ומתן עם אלקות... משא ומתן עם הקדוש ברוך הוא בעצמו... כי מכל דבר ודבר זוכה לראות את אורו יתברך את השגחתו הפרטי פרטיית אשרי לו ואשרי חלקו, ועל ידי זה זוכה למידת האמת, כי זה עיקר האמת שהאדם זוכה לראות את אלקותו יתברך מכל דבר ודבר אשרי לו ואשרי חלקו.

ויחן פני העיר

ואומר רביז"ל שזה סוד מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"ג): ויחן פני העיר, חד אמר מטבע תיקון להם, וחד אמר מרחצאות תיקון להם, ולכאורה צריך להבין, מה הקשר בין שני הפירושים בפסוק, מדוע חד אמר מטבע תיקון להם והשני אמר מרחצאות תיקון להם, אך באמת היינו הך ולא פליגי כלל וכלל כי יעקב שהיה בבחינת האמת ואחזו בשלימות האמונה ועליו האיר אור הפנים, כי הסתכל בכל דבר על הרוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר ודבר וממילא מיד כשבא למקום תיקון את תאוות הממוץ, שזה בחינת מטבע תיקון, כי מרוב דביקותו בהקדוש ברוך הוא הכניס במקום

שעיקר המשא ומתן צריך להיות באמונה דהיינו לדבר דיבורי אמונה ולגלות את הקדוש ברוך הוא בכל מקום בואו וכו'. כי הכל לכל אלקותו יתברך, וזה שאמר מרחצאות תיקן גם הוא התכוין לביטול תאוות ממון שהיא עבודה זרה כמו שהסברנו לעיל וזה מרחצאות תיקון להם כמו שכתוב (שמות ב') ותרד בת פרעה לרחוץ, ודרשו חכמינו הקדושים (מגילה י"ג) לרחוץ מגילולי בית אביה, ולכן שני המאמרים אינם סותרים כלל כי שניהם מדברים מביטול התאוה המגונה תאוות ממון, שיעקב אבינו שהסתכל בכל דבר על הרוחניות חיות אלקות שבו, ביטל את תאוות הממון לגמרי, כי גילה לכולם שאפילו בתוך המשא ומתן, גם שם מונח אלופו של עולם אשר זהו עיקר המשא ומתן באמונה שהעיקר יהיה האמונה ולא הכסף והממון.

פני העיר

ואומר רביז"ל שלכן כתוב ויחן פני העיר, פני דייקא שהיא הפנים דסיטרא אחרא שתיקן יעקב אבינו, כי יעקב אבינו תיקן את תאוות הממון הנקרא פנים דסיטרא אחרא, ועל ידי זה ממילא תיקן את פני העיר, כי את זאת רואים בחוש, שעל כל דבר אפשר להסתכל בכמה אופנים, למשל,

כשבאים לעיר גדולה עם בנינים גדולים וגשרים ורכבות וכו' וכו', אפשר להסתכל על כל זה בשני אופנים, אפשר להתפעל מעצם הגשמיות, להתפעל מגבהם ויפיים של הבנינים, ומגודלם ואורכם של הגשרים וכו' וכו', כדרך אנשי העולם המתפעלים מאד לראות בנינים גבוהים ויפים עם עיצוב מעניין והרבה קומות וכו', או כשרואים גשרים וכו' אך מי שעין אמת לו מבין ורואה שכל זה הוא דמיון אחד גדול, וכי מה זה משנה אם הבנינים גדולים או הגשרים ארוכים, נו אז מה... אם כל זה מסתיר את הקדוש ברוך הוא, הרי זה דמיון אחד גדול, ואותה דוגמא אפשר לראות באנשים שנוסעים למדינות שבהם יש הרים גבוהים והם מתפעלים מאד מגבהם ויפיים של ההרים, אך עיקר ההתפעלות באה מגשמיות הדבר, שאז אין זה אלא דמיון אחד גדול, כי לגבי מה זה משנה שההר כל כך גבוה, אם אין זוכים על ידי זה להתקרב אליו יתברך, נמצא שדבר זה מסתיר את אלקותו יתברך, וממילא הוא דמיון גדול שהעמיד הס"מ לעיני בני אדם כדי להסתיר מהם את האור הננוז בכל פרט ופרטי הבריאה, אך לעומת זאת יש דרך שניה שבה אפשר להסתכל על הדברים, אפשר להסתכל על פנימיות הדבר, ואפילו שהאדם עדיין אינו צדיק גדול כל כך, ואינו

זוכה להסתכל על פנימיות הדברים וכו', הוא יכול להסתכל ולהתפעל מפלאיו של הקדוש ברוך הוא בעולמו, אשר על ידי זה הוא מקשר את הגשמיות אל הרוחניות, וכמו שאנו מוצאים שחכמינו הקדושים תיקנו ברכה למי שרואה למשל הרים גבוהים, שצריך לברך "עושה מעשה בראשית", ועל ידי ברכה זו מקשר את גשמיות גבהו ויופיו של ההר, אל הקדוש ברוך הוא, שאז הוא ענין אחר לגמרי וההסתכלות שלו על הדבר משתנה, ואותו הדבר הוא לגבי האדם המסתכל על הבנינים הנבוהים אם הוא רואה בהם את נפלאות הכורא ומקשר את עצמו אליו יתברך על ידם, מה מובן ומה נעים, אך אם לא הרי כל זה הוא דמיון להסתיר את אלקותו יתברך, ויעקב אבינו כשנכנס על העיר, תיקן את פניה, דהיינו הסתכל רק על הרוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר והכנים בה פנים דקדושה אנפין נהורין, שעל ידי זה כל דבר ודבר האיר מאד מאד, ועל ידי זה ממילא נתתקן תאוות ממון כי זוכים להבין שאת כל הגשמיות ברא הקדוש ברוך הוא ובכל דבר מסתתרים ניצוצי הקדושה אשרי הזוכה לזה.

ע' קל"ן

והנה להגיע לכל זה אין זה דבר

קל כל כך, כפי שכל אחד בוודאי יודע בעצמו כמה הוא רחוק מזה, כי כשאנחנו הולכים לעסוק במשא ומתן, מוחינו אינו נמצא בתוך רוחניות ואיננו מסתכלים על הפנימיות אלא על הגשמיות על הכסף, ורוצים שיכנס יותר כסף וכו'... ורבינו"ל מנלה לנו אשר ממו"ן הוא בנימטריא ק"ם שהוא פעמיים ע' קל"ן, כי יולדת ההולכת ללדת ילד צועקת ע' קל"ן ואחר כך יולדת, ואילו מי שנופל בתאוות ממון צועק ק"ם קל"ן וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ח) קשין מזונותיו כפליים כיוולדת, כי היולדת ראמת עין קל"ן קודם הלידה והכא יש ק"ם קל"ן שהם פעמיים עין, כי כשאדם נופל בתאוות ממון וחושב שהכל תלוי בו אז הוא מלא מרירות ועצבות והשכינה צועקת עליו פעמיים ע' קל"ן כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מ"ז) שעל אלו הנופלים בתאוות ממון צועקת השכינה פעמיים ע' קל"ן כי צווחת קלני מראשי קלני מזרועי שהוא פעמיים הע' קל"ן, ומובא בשם הרה"ק מטשעהרין ז"ל שהשכינה צווחת דווקא קלני מראשי קלני מזרועי, כי בדרך כלל אלה שחושבים שהכל תלוי בהם, והכל הולך לפי דרך הטבע, אומרים שפרנסתם באה להם מכיון שיש להם ראש טוב... או ידיים טובות... ועל זה השכינה צווחת ואומרת קלני מראשי, כלומר אתה מבייש

אותי עם הראש שלך כי אותו אדם חושב שהכל תלוי בראשו, והוא מבייש בכך את השכינה, כי באמת הכל תלוי רק בו יתברך, ורואים הרבה אנשים שיש להם ראש טוב ואינם משיגים פרנסה, וכן קלני מזרועי, שהשכינה צווחת אתה מבייש אותי עם ידיך, כי האדם חושב שהכל תלוי בידיו, ויש לו "ידי זהב", ולכן הוא מצליח, ועל ידי זה הוא מבייש כביכול את השכינה, כי הכל תלוי בו יתברך, וראינו כבר הרבה אנשים בעלי ידיים טובות שאינם משיגים פרנסה וכו', ובוודאי שלא כל כך קל להגיע למדריגות כאלה שהאדם יזכה לראות מכל דבר את החיות אלקות וכו', אבל על כל פנים שידע שהפרנסה באה ממנו יתברך ולא יחשוב שהכל תלוי בו וכו'.

תאווה ממון - עבודה זרה

ואמר רביז"ל שתאווה ממון היא התאווה הגרועה ביותר, בחינת עבודה זרה ממש, וידוע שרביז"ל אמר (סיפורי מעשיות מעשה י"ב מהבעל תפילה) שמכל התאווה יכולים לצאת חוץ מתאווה ממון שממנה אי אפשר לצאת ולהנצל, ומוהר"נ"ת ז"ל מקשה (ליקומי הלכות קידושין הלכה נ') שלכאורה אנו מוצאים בדברי רביז"ל שתאווה ניאוף היא התאווה הגרועה ביותר

וממנה מאד קשה לצאת, ולא שתאווה ממון היא התאווה הגרועה ביותר, ומתוך שם, שבדרך כלל אלה שנפלו בתאווה ניאוף, מקבלים עונש וגם נופלים בתאווה ממון, וכשהאדם נופל בשתי התאווה הללו גם יחד, קשה מאד להוציא אותו משם, וכל באיה לא ישובון, ולא בגלל שמתאווה אלו אי אפשר לצאת, אלא מכיון שכאשר האדם נופל בשתי תאווה אלו, כבר אי אפשר לדבר עמו כלל מעבודת השם יתברך, ואת זאת רואים בחוש כי כאשר האדם עדיין לא נפל בתאווה ממון, יהיה מי שיהיה, אפילו שהוא מלוכלך בתאווה ומידות רעות מתחילה ועד סוף ושקוע עד לאזניו בתאווה ניאוף רחמנא ליצלק, עדיין יכול לחזור בתשובה, כי הוא שבור בעצמו כחרס הנשבר, ויודע היטב שחמא ופשע, ורוצה ללמוד ולהתפלל ולחזור בתשובה שלימה, וכשכאים לדבר עמו מעבודת השם יתברך הוא מתעורר אליו יתברך והדיבורים נשמעים לו כמים קרים על נפש עייפה, מה שאין כן ברגע שכבר נפל בתאווה ממון, וכל ראשו מונח בממון, והיכן משיגים ממון, ואיך עושים כסף וכו' וכו' אז כבר אי אפשר לדבר עמו מעבודת השם יתברך כלל, כי הוא מועץ שדברים אלה אינם שייכים לדורותינו אלה, ומי שמדבר מעבודת השם יתברך הוא

משוגע... וצוחק מכל הענין ומן הצדיקים האמיתיים שנמצאים בכל דור ודור, ואי אפשר למצוא עמו אפילו שפה משותפת להסביר לו שגם היום יכולים להתקרב אליו יתברך, ולא הכל הוא כסף וכו' וכו', וממילא איך יצא מתאוותיו, ואת זאת רואים בחוש, כי כשהאדם נפל בתאוות ממון כבר אי אפשר לדבר עמו מעניני עבודת השם יתברך והוא נשאר שקוע בתאוותיו המגוננות.

הבעל תפילה

דרך אחת יש לצאת מתאוות ממון, והיא על ידי הבעל תפילה (עיין סיפורי מעשיות שם) שזהו כל הסוד והגילוי של רבינו"ל וזה יהיה הגילוי של המשיח, כי משיח נקרא כך על שם שהוא משיח אלמים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג) כי הוא ילמד את כל האלמים, את כל אלה שאינם מדברים אליו יתברך, כיצד לדבר אליו יתברך, וכיצד להתפלל לפניו יתברך, ועל ידי זה יוכלו לצאת מכל התאוות והמידות רעות שלהם, ואף על פי שיש בני אדם שגם עכשיו מתפללים וכו', כמו שרואים יהודים הולכים לבית הכנסת ומתפללים ולומדים וכו', אך יש תפילה ולימוד שהם בבחינת שינה כמו שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס') ומשיח יעורר מהשינה עד שכל אחד יזכה

להרגיש על פניו את אמתת מציאותו יתברך כי העיקר הוא להתעורר מהשינה ולהרגיש את אלקותו יתברך ולדבר אליו יתברך כשהאדם ער וכו', שזה היה הענין של רבי שמעון בר יוחאי, וכמו שמפרש רבינו"ל "פתח רבי שמעון" שרבי שמעון מעיר מהשינה ומעורר את האדם לחזור אליו יתברך, כי שמעון הוא בחינת (דניאל ד') עיר וקדיש מן שמיא נחית, ראשי תיבות שמעון שמעורר את האדם מהשינה וזהו המעלה הגדולה של האדם הזוכה ללמוד בספר הזוהר, וגם מובא מהאריז"ל שבעל תשובה יאמר כל יום חמש דפים מספר הזוהר, כי ספר הזוהר הוא מגולה להתעורר מהשינה, וזהו המעלה של מי שלומד את ספרי הזוהר הקדוש שעל ידם יזכה להתעורר מהשינה ויעבוד אותו יתברך מתוך מח מפוקח, כי לשונו של רבי שמעון בר יוחאי מעוררת מהשינה כמו שאמר רבינו"ל (שיחות הר"ן סי' ק"ח) ועל ידי שלומדים זוהר רואים שיש בעולם הזה רוחניות חיות אלקותו יתברך כי רבי שמעון בר יוחאי פתח את הדרך לראות את רוחניות חיות אלקותו יתברך בזה העולם, ועל פי הקדמותיו הקדושות בנויים כתבי האריז"ל ואחר כך ספרי תלמידי הבעש"ט הקדושים, עד לספריו הקדושים של רבינו"ל שהוריד את האור עד שאפילו

המנושם והמזוהם ביותר גם כן יוכל להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכשאדם זוכה להתקרב אל צדיק קדוש כזה על ידי זה יזכה גם להנאל מתאוות ממון.

אם הרב דומה למלאך

אך כל זה אינו דבר קל כלל וכלל, ואנו מוצאים שאפילו אנשים כשרים וצדיקים לפעמים קשה להם להשאר אצל הצדיק הגדול מחמת ההסתרה והמחלוקת הגדולה שעליו, וזה עיקר הנסיון של האדם אם יוכל להחזיק מעמד אצל הצדיק על אף המחלוקת וההסתרות וכו', ואז יזכה להנצל לנמרי מכל התאוות, וכמו שמסופר על שני האחים הקדושים רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע ואחיו רבי פנחס בעל ה"הפלאה" זי"ע תלמידי המניד הקדוש ממעזריטש זי"ע שהיו עוד מימי קטנותם למדנים גדולים ודבוקים בתורה ולמדו תורה מפי אביהם שהיה גאון גדול, וסדר לימודם היה, שהיו בתור ילדים קטנים לומדים מסכת מגילה מהנוכה עד פורים, ומסכת פסחים מפורים עד פסח, ומיד אחרי שבועות החלו ללמוד ראש השנה, יומא וסוכה, וסיימו אותם עד הימים הנוראים, ומסופר שפעם אחת אחד פסח שאל אותם אביהם, ומה נלמד עכשיו עד שבועות? ענה ואמר רבי שמעלקא

זי"ע, שהיה אז בגיל שבע, שכדאי ללמוד מסכת שבועות... ואביו צחק, ואמר בוודאי אתה חושב שמסכת שבועות שייכת לחג השבועות, והרי זה אינו כן... ענה ואמר רבי שמעלקא, לא אבא, אני יודע שאין המסכתא שייכת לחג השבועות, אבל למדת אותנו פעם שבשעת קבלת התורה השביעי הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא יסורו מדרך התורה ולא יעזבו אותו יתברך, ולכן כדאי ללמוד מסכת שבועות לפני חג השבועות, והסכים אביו, ואחר כך ענה ואמר אחיו רבי פנחס זי"ע שהיה אז בן חמש, אבא למדת אותנו פעם שלפני קבלת התורה כתב הקדוש ברוך הוא כתובה עם עם ישראל ובחג השבועות היו הקידושין ביניהם, ואם כן נלמד גם מסכת כתובות וקידושין, והאב הסכים, וכך סיימו את שלש המסכתות הללו עוד לפני חג השבועות, כאלה גאונים ומתמידים גדולים היו הצדיקים האלה עוד בגיל צעיר כל כך, ומסופר שמאז היה רבי פנחס זי"ע לומד בכל שנה לפני חג השבועות, מסכת כתובות ומסכת קידושין וכו', (וידוע שעשה עליהם שני ספרים מפורסמים, ספר "המקנה" על מסכת כתובות וספר "הפלאה" על מסכת קידושין) וכך למדו האחים הקדושים הנ"ל אצל אביהם עד שנסתלק, ומאחר שנשארו בלא רבי החלימו לצאת

ולחפש רבי, ומאחר ששמעו על גדולתו של הגר"א הגאון מווילנא זי"ע החליטו לנסוע אליו, וכשהגיעו נדחקו פנימה והגאון זי"ע התפעל מהם מאד, עד שהחליטו להשאר אצלו, אך שמעו שהגאון זי"ע מפרש את הפסוק (תהילים כ"ד) מלא כל הארץ כבודו, שענין זה הולך על השגחתו יתברך הנמצאת בזה העולם, דהיינו כביכול הוא יתברך נמצא בשמים אך השגחתו נמצאת בעולם הזה, ומצד שני שמעו שאצל המגיד ממעזריטש זי"ע לומדים שמלא כל הארץ כבודו הוא כפשוטו ממש שהקדוש ברוך הוא נמצא פה בזה העולם ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל וכו', כפי שקיבל מרבו הבעש"ט זי"ע והחליטו לנסוע אליו ולבחון את דרכו, כשהגיעו נפגשו עם המגיד זי"ע והוא קרבם מאד, אך כל זה לא עשה עליהם רושם, מכיון שלא באו כדי שיקרבו אותם... אלא כדי לשמוע תורה, וכששמעו את דברי תורתו וגילוייו של המגיד התפעלו מאד מאד, אך עדיין היו להם הרבה קושיות וספיקות, ובפרט שאצל המגיד לא ראו שום דבר מיוחד, ואילו אצל הגר"א היה הכל מקושר אל התורה הקדושה בכל זיו ובכל תנועה תמיד היו שומעים תורה וכו', והחליטו שיחזרו ללמוד אצל הגר"א זי"ע, אך החליטו להכנס לפני כן אל המגיד הקדוש ולהפרד

ממנו כנהוג, והנה כשנכנסו אל החדר, לפני שהספיקו להוציא הגה מפיהם, אמר להם המגיד זי"ע, "באתם להפרד ממני, מדוע שלא תגשו קודם אל תלמידי הרבי ר' זישא ותפרדו ממנו, ואחר כך תחזרו אלי, ושני האחים הקדושים, קיימו את בקשת המגיד וניגשו קודם אל הרבי ר' זישא, שהיה יושב בפינה, והיה עני ואביון מרוד, ומנהגו היה לומר תהילים בבכיות עצומות וכו', וכשעמדו לפניו לפני שהספיקו להוציא הגה מפיהם, אמר להם הרבי ר' זישא זי"ע, חכמינו הקדושים אומרים (סו"ק י"ז) אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, ואם לאו לאו, ולכאורה קשה וכי מי יודע אם הרב שלו דומה למלאך ה' צבאות כדי שידע אם ללמוד תורה מפיהו, מי הוא זה שזכה לראות מלאכים כדי שידע אם רבו דומה למלאך או לא... האחים הקדושים נדהמו מן השאלה, הנה יושב יהודי הנראה אדם פשוט, אומר תהילים, ומקשה שאלה קשה מאד, באמת צריך להבין מהו הפשט בגמרא ההיא, וכי מי ראה מלאך כדי שיוכל לדעת אם רבו דומה למלאך או לא... ובתוך כדי כך שהם חושבים ענה ואמר להם הרבי ר' זישא זי"ע, "זישא אומר שהפשט הוא כך, כי הנה אנו מוצאים כשהמלאך בא לאשת מנוח ובישר לה על לידת שמשון,

חשב בעלה מנוח שהוא איש פשוט, ורצה לכבדו עם אוכל, ושאל לשמו, והמלאך אמר לו למה זה תשאל לשמי והוא פלאי, ועל פי זה אפשר להבין את הפשט בגמרא, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, דהיינו אם הרב דומה לאותו מלאך, שמנוח שהיה עם הארץ חשב שהוא אדם פשוט, וניסה לתת לו אוכל, ושאל לשמו והמלאך אמר שאין לו שם, אם יש כזה צדיק שמגלה גילוי אלקות גדולים כל כך, אך לא רואים אצלו שום דבר ושמו הוא פלאי, ואנשים חושבים שהם נותנים לו אוכל וכו', זה סימן שהוא מלאך ה' צבאות, וכדאי לבקש תורה מפייהו... האחים הקדושים, ששמעו את הפשט הנפלא הזה בגמרא הנ"ל יצאו מכליהם מרוב התפעלות, והבינו את הרמוז שכדאי להם להשאר אצל המגיד הקדוש וללמוד ואכן גשאר אצלו זכו להיות מגדולי תלמידיו, נמצא שקשה להתקרב אל הצדיק וזה עיקר הנסיון לראות אם האדם יוכל להתקרב אל הצדיק, כי כשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק והוא מאיר בו את גודל אור התפילה עד שהאדם פותח את פיו ומתחיל להתפלל לפניו יתברך, על ידי זה לאט לאט יוכל לזכות לצאת מהתאוות האלו, הן תאוות ניאוף והן תאוות ממון ששניהם קשורים אחד בשני והבן ואשרינו שאנו

זוכים לדעת מרבי אמת כזה ואיננו חולקים על לימודיו הקדושים ועוסקים בתפילה והתבודדות שעל ידי זה גם אנו נזכה לצאת מכל התאוות והמידות רעות וכמו שגילה לנו רביז"ל (סיפורי מעשיות שם) שעיקר העצה להנצל מכל המידות ותאוות רעות ובפרט מתאוות ממון הוא רק על ידי הבעל תפילה הקדוש.

ועמך כולם צדיקים

ובאמת מי שזוכה ועוסק בתפילה על ידי זה נקרא צדיק, כי באמת כל יהודי ויהודי נקרא צדיק כי ישראל נקראים צדיקים על שם הברית (וזהו לך צ"ג) כי בשעה שהאדם נימול על ידי זה נקרא עליו שם צדיק, אלא מאחר שחטא ופגם אחר כך הוא התלכלך והשם צדיק נפל ממנו, אך ככל שהוא עוסק בתפילה והתבודדות ומדבר ומסיח את לבו לפניו יתברך על ידי זה נקרא יותר ויותר צדיק כי (חבקוק ב') וצדיק באמונתו יחיה, דהיינו שכל המהות והחיות של הצדיק היא רק על ידי האמונה הקדושה שהיא התפילה, ולכן צריכים למסור את נפשו להתקרב אל הצדיק האמת שהוא הבעל תפילה והוא המגלה לאדם כיצד להתפלל ולשפוך את נפשו לפניו יתברך, שעל ידי זה יזכה להנצל מכל התאוות והמידות רעות,

ודייקא לצדיק כזה שעליו מדברים כל דבר אסור כדאי להתקרב כי סימן שיש יש דברים טובים ואצלם אפשר לקבל הרבה דברים, וכמו שרואים בחוש שעל משאיות ה"ברינגס" שמעבירות את הכסף אל הבנקים, עליהם אורבים נגבים ושוודדים כי יודעים ששם יש מה לגנוב, ועוד לא ראינו ולא שמענו שנגבים שדרו משאית של זבל... כי מה יש להם לחפש שם... ולכן אם חולקים על הצדיק סימן שאצלו אפשר לקבל משהו ואחרת לא היו חולקים וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח') על הפסוק (משלי מ"ז) אוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תליון, לשון תלונה ומריבה, כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על שפנמת במיפי מוחך שעל זה נאמר (שם ב') כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים, שאתה דבוק במיטרא דמותא, ובוודאי אם לא היה נפגם מוחך לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקי ואין המריבה אלא בשבילך כדי שתשוב ממוזות לחיים, ומוהרנ"ת ז"ל מסביר (ליקוטי הלכות תפילין הלכה ד') שזה עיקר הנסיון של כל מי

שחטא ופגם בפגם הברית, שמנסים אותו במחלוקת שעל הצדיקים לראות האם יהיה לו שכל ויתקרב אל הצדיק אף על פי שיש עליו מחלוקת כי יכיר את עצמו ואת מעשיו וידע מה צריך לתקן, או שמא יתרחק ואז יקויים בו הפסוק כל באיה לא ישובון רחמנא ליצלן, ואשרי ואשרי למי שזוכה ומחזק את עצמו ונשאר אצל הצדיק, כי הצדיק בוודאי יכול לתקנו ולהוציאו מהשאל תחתיות, וכמו שמספר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה י"ג מיום ו') שהבעטליר היה לו כוחות כל כך גדולים עד שיכול למשוך חזרה את החיצים אפילו לאחר שנזרקו, שזה עולה על פגם הברית שאפילו שהאדם כבר פגם וחטא ונתלכלך בפגם זה מאד מאד בכל אופן גדול כוחו של הצדיק שיכול להחזיר את החיצים אפילו לאחר שנזרקו, לאחר שהאדם כבר חטא ונפל וקלקל וכו', ולכן עיקר התיקון הוא כשהאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת שיכול לעזור לו ולהוציא אותו מן השאל תחתיות שנפל אליו, אשרי לו ואשרי חלקו, ואשרי מי שיחזיק מעמד ויזכה להשאר אצל רביז"ל שאז יזכה לתיקון אמיתי ונצחי.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ד

בהם.

היום נתאספנו לדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע ונלמוד את התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ד, שהיא תורה נוראה ונפלאה מאד, מפתח לכתבי האריז"ל בצורה נפלאה מאד, כי רביז"ל מלביש את כתבי האריז"ל בצורה פשוטה כזו עד שאפילו ילדים קטנים יוכלו להבין ולהשיג בהם, ומכיון שעיקר תורתו הקדושה של רביז"ל היא כדי לחזק ולעורר את האדם לעבודתו יתברך, כל אחד באשר הוא שם ולהראות לכל אחד באשר הוא את הדרך ילך בה ואיך יזכה לחזור בתשובה שלימה, לכן כדאי תמיד לאחר הלימוד בספרו הקדוש של רביז"ל לעיין בליקוטי הלכות על אותה תורה, כי מוהרנ"ת ז"ל מסביר את דבריו הקדושים של רביז"ל בצורה נפלאה כזו עד שכל אחד ואחד יוכל להבינם ולהוציא לעצמו מהם עצות נפלאות בעבודת השם יתברך והקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנוכה לאורו של הספר הנורא והנפלא "שפת הנחל" פירוש על כל הליקוטי מוהר"ן שבו משולבים דבריו הנפלאים של מוהרנ"ת ז"ל עם פסוקים ומאמרי חז"ל והם מסבירים את דברי רביז"ל בצורה כזו שכל אחד ואחד יכול להבינם ולהשיג

אמצעותא דעלמא

את התורה הזאת אמר רביז"ל על הנמרא (בכורות ח') שבה מסופר על ויכוחו של רבי יהושע בן חנניה עם הסבי דבי אתונא, חכמי העיר אתונה ביוון, והם שאלו אותו, אמצעותא דעלמא היכא, היכן היא נקודת המרכז של העולם? זקפא לאצבעתה, אמר להו הכא, הרים רבי יהושע בן חנניה את אצבעו ואמר להם, כאן הוא מרכז העולם, אמרו ליה מי יימר, שאלו אותו חכמי אתונה, מי אומר שאכן כך הוא? אמר אייתו אשלו ומושחו, ענה להם רבי יהושע בן חנניה, לכו תביאו חבלים ותמדדו ואז תראו שאכן כך הוא, והנה בויכוחים של רבי יהושע בן חנניה עם חכמי אתונה היוונים חוץ מן הפשט הפשוט של הויכוחים שרבי יהושע בן חנניה רצה לדחותם בקש ולהוכיח להם שאינם חכמים כלל וכלל, וחכמי ישראל יודעים הרבה יותר מהם, חוץ מזה יש בהם גם הרבה סודות התורה וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (פנחס רמ"ד). ש"מרא דתלמודא על רזין עילאין תקינו ליה", דהיינו כי הנמרא מלאה עם סודות התורה עמוקים

ולא סתם נכתבו שם דברים, והכל על פי כוונה, ורביז"ל מפרש את המאמר הזה בדרך עבודת השם יתברך ועל פי זה נוכל להוציא לעצמינו עצות נוראות ונפלאות לכל אחד ואחד באופן שיוכל להתחזק ולעמוד על עמדו בכל המצבים ובכל מה שיעבור עליו בעולם הזה.

אור

ואומר רביז"ל דע שיש אור, שזה סובב על הקדוש ברוך הוא בעצמו, כי באמת אי אפשר להגדיר את הקדוש ברוך הוא, בשום מושג של העולם הזה כי הוא יתברך רוחני ואין לנו השגה בדברים רוחניים כלל, אך כדי שנוכל להבין קצת דקצת וכדי לסבר את האוזן באופן שנוכל להתקרב אליו יתברך ולעבדו, ניתנה לנו הרשות לכנות אותו יתברך בכינויים שונים, בדברים שבהם יש לנו השגה, באופן שגשיג איזה הארה מרוחניות חיות אלקותו יתברך, וזהו כלל גדול בכל כתבי הארז"ל שכל הכינויים והשמות וכו' של השם יתברך, הכל הוא כדי לסבר את האוזן ולא יותר, כי למעלה אין שום דמות וצורה ואין לנו השגה בעיניים אלו כלל וכלל, ולכן אפילו שאנו עומדים ומכנים את הקדוש ברוך הוא, בשם אור, אין הכוונה

לומר שהוא יתברך הוא אור, כי הוא יתברך הרי למעלה מכל הדברים, אך כדי לסבר את האוזן באופן שנבין, אנו מכנים אותו יתברך כביכול בשם אור, וכמו שאנו מוצאים שהתורה מכנית את הקדוש ברוך הוא, בשמות שונים כמו אש אכלה הוא, והרי הקדוש ברוך הוא אינו אש, אלא כדי לסבר את האוזן להסביר לנו במושגים שבהם יש לנו השגה וכו', ולכן אנו מכנים את הקדוש ברוך הוא בשם אור.

אורי וישעי

והנה דוד המלך אומר בתהילים (תהילים כ"ז) הוי"ה אורי וישעי, דהיינו הוא יתברך האור והישועה שלי, כי את זאת רואים בחוש שבשעה שעובר על האדם מה שעובר ורע ומר לו, אז אין מאיר לו שום דבר וחושך לו, כל אחד ואחד כפי מה שעובר עליו, הן בחור המסתובב לבד ואינו זוכה למצוא את זיווגו ובפרט כשכבר עבר עליו מה שעבר והוא נכשל ונפל וחטא וכו', שאז מר ומרור לו מאד והוא נמצא בחושך גדול, וכן אברך אחר החתונה שאין לו שלום בית, או אין לו ילדים או שחסרה לו פרנסה מסתובב מלא מרירות ויסורים, וחושך לו מאד, וכן כל שאר הצרות והיסורים והבלבולים שיש בעולם שאז אין מאיר לאדם

שום דבר, ודוד המלך בא לנלות לנו את מעלת התפילה וההתבודדות שממנה עשה את כל ספר התהילים וכמו שאמר רביז"ל (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"א ומ"י קכ"ה) שספר התהילים הוא ההתבודדות של דוד המלך כי מכל הצרות והיסורים והמרירות שעברו עליו עשה מזמור תהילים והתפלל אליו יתברך, והוא גילה לנו שהו"ה אורי וישעי, דהיינו שכאשר מכניסים אותו יתברך כביכול בתוך הצרה, ויודעים שהשם הוא האור שמאיר בכל מקום ואפילו בתוך כל הצרות והיסורים והמרירות והדחקות וכו' וכו', זה בעצמו הישועה של האדם שידע שהו"ה הוא האור דהיינו שהוא נמצא בכל דבר ודבר ואין שום דבר נעשה מעצמו רק אפשר למצוא אותו יתברך בכל הדברים.

אור אין סוף

ואומר רביז"ל דע שיש אור שהוא למעלה מנפשינו ורוחני ונשמתינו והוא אור אין סוף, דהיינו כביכול הוא יתברך צמצם את עצמו מעולם האצילות לעולם הבריאה ומשם לעולם היצירה ומשם לעולם העשיה הנשמי הזה שבו אנו נמצאים, והנה בדרך כלל האדם הנמצא בזה העולם מסתובב מלא צרות ויסורים, חסר אונים ואינו יודע מה לעשות, אך כשהוא זוכה

ומדבק את עצמו אליו יתברך על ידי זה לאט לאט עולה ממדרגה למדרגה ומפשיט מעצמו את הלבושים של הנפש שהוא עולם העשיה, וזוכה להשגת עולם היצירה הנקרא רוח, ואחר כך יכול לעלות עוד ועוד למעלה עד שמגיע להשגת הנשמה, שהוא עולם הבריאה, שאז הוא זוכה למחשבה עליונה זכה וברורה אליו יתברך כי הוא זוכה להיות דבוק בו יתברך, נמצא שעולם העשיה היצירה והבריאה הם כנגד נפש רוח ונשמה, שהם בדרך עבודת השם יתברך מכונים מחשבה דיבור ומעשה, כי עולם העשיה הוא כנגד המעשה, כי העיקר הוא לעשות מעשים טובים לתת צדקה לקיים מצוות ללבוש ציצית ותפילין ללכת לבית הכנסת ולמקוה וכו', ושלא לעשות מעשים רעים שלא יחלל שבת ולא יאכל טריפות וכו' וכו', שעל ידי שזוכה לקיים את המעשה ולקדש את מעשיו על ידי זה זוכה להמשיך על עצמו את הנפש שזה שייך לעולם העשייה, ולמעלה מזה עולם היצירה הוא כנגד הדיבור, כי הדיבור הוא למעלה מן העשיה כי לפעמים האדם עושה טוב אך דיבוריו אינם טובים, וכאשר הוא זוכה לתקן את שניהם דהיינו גם את המעשה שהוא כנגד עולם העשיה וגם את הדיבור שהוא כנגד עולם היצירה דהיינו שאינו מדבר לשון הרע

רכילות וליצנות וכו', אלא מדבר דיבורים טובים דיבורי תורה ותפילה על ידי זה זוכה להשגת הרוח, שהוא עולם היצירה, וכאשר זוכה לעלות ממדריגה למדריגה וזוכה גם לקדש את מחשבתו שתמיד יחשוב רק מחשבות טובות וידבק את מחשבתו בו יתברך על ידי זה זוכה לבחינת הנשמה שהיא עולם הבריאה, אשר למדריגות אלה יכול כל אחד ואחד להגיע והכל תלוי במעשיו דיבוריו ומחשבותיו שעל ידם יזכה לנפש רוח ונשמה, ואומר רביז"ל שיש אור שהוא למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין שהוא האור אין סוף, שהוא בחינת אצילות, דהיינו כי הכלים והלבושים להשיג אותו יתברך הם על ידי הנפש רוח ונשמה שהם כנגד המעשה הדיבור והמחשבה, אבל למעלה מהם נמצא עצם האצילות שהוא האור אין סוף ברוך הוא, והנה אף על פי שאין השכל משיג אותו, מכיון שהשכל אינו מסוגל להשיג דברים שאי אפשר לצמצםם כלל, ורק בדברים ששייך בהם צמצום יכול השכל להשיג, כמו מחשבה דיבור ומעשה, כי את המעשה כולם משיגים, כי רואים ומבינים את המעשים הטובים שאיש פלוני עושה וכו', וממילא משיגים ומבינים בהם, וכן בדיבור שומעים שפלוני מדבר רק דיבורים טובים, דיבורי תורה ותפילה וכו' וכו',

ואפשר להבין ולהשיג זאת, וגם במחשבה יש לאדם השגה כי מבין שאפשר לחשוב מחשבות טובות ואפשר לחשוב מחשבות רעות, והוא מבין את המעלה של מי שחושב מחשבות טובות, אך למעלה מזה, למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין, למעלה ממחשבה דיבור ומעשה, אין האדם מסוגל להשיג כלל וכלל, כי אינו מסוגל לצמצם את הדבר הזה במוחו כדי שיוכל להבינו.

ממי ולא ממי

זוהי הסיבה שבעולם האצילות אין לאדם השגה כלל, אך בכל אופן למרות שאין האדם משיג זאת, אף על פי כן רדיפה דמחשבה למרדף אבתריה ועל ידי הרדיפה אז השכל משיג אותו בבחינת ממי ולא ממי, כי באמת אי אפשר להשיג אותו כי הוא למעלה מנפש רוח נשמה, דהיינו שאף על פי שאי אפשר לצמצם את השגת עולם האצילות באופן שיכנס למוחו של האדם, אך האדם יכול להשתוקק ולרדוף אחרי השגה זו, ואז יכול לזכות להשיגו בבחינת ממי ולא ממי, דהיינו שהוא זוכה להשיג, אך אינו משיג, כי בסופו של דבר אור זה גבוה מדי ואין האדם יכול להשיגו כשאינו לו צמצום, אך הצדיקים הגדולים הדבוקים בו יתברך באמת

רוצים לקדש את מחשבותינו לחשוב רק ממנו יתברך וכו', והנה כבר רחמנא ליצלן אנו מתרחרים הרחורים רעים... ואנחנו בוודאי צריכים קודם לתקן את המחשבה דיבור ומעשה שלנו, אך גם לאחר שזוכים לזה, דהיינו לתקן את המחשבה דיבור ומעשה, נפש רוח ונשמה, צריכים להשתוקק ולכסוף רק אליו יתברך לבד כי יש עוד מדריגות גבוהות למעלה למעלה שלשם אפשר להגיע רק בבחינת מטי ולא מטי כנ"ל.

שמחת המצוות

יאמר רבינו"ל ודע שאי אפשר להשיג אותו אפילו בבחינת מטי ולא מטי אלא על ידי עשיית המצוות בשמחה, כי השמחה היא העיקר והיסוד בעבודת השם יתברך, ובלי שמחה אף פעם לא יוכל האדם להצליח בעבודת השם יתברך, ולכן צריך מסירות נפש גדולה, למסור את נפשו פשוטו כמשמעו כדי להיות בשמחה, ובמציאות רואים שאין עוד מידה שבאה לאדם בקשיים גדולים כל כך כמו מידת השמחה, כי בדרך כלל האדם נמשך לעצבות ולמרירות וקשה לו למשוך ולהנביח את עצמו למידת השמחה, וזאת מכיון שכל אחד ואחד נעשה ונוצר מארבע יסודות, שהם אש רוח מים ועפר, ועיקר האדם יסודו מעפר,

ומקיימים מצוות עשה של ידבקת בו" שהם דבוקים בו יתברך תמיד הם זוכים לדבק את עצמם באור הזה, אור האצילות שהוא למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין, אך מכיון שדבר זה אינו יכול להיות בקביעות, לכן השגתם היא בבחינת מטי ולא מטי, דהיינו שהם משיגים ואינם משיגים, כלומר עולים ומשיגים את האור, ואחר כך נחשכת מהם הבחינה הזו, ושוב פעם הם עולים ודבקים באור הזה, ואחר כך עוד פעם נופלים מכך ונחשך מהם האור, אשרי להם ואשרי חלקם, ולמדריגה זו צריך כל יהודי ויהודי באשר הוא שם לרצות ולהשתוקק, דהיינו חוץ מזה שהוא עושה מעשים טובים, ומדבר רק דיבורים טובים, וחושב מחשבות טובות, הוא צריך להשתוקק להגיע למדריגה שלא ירצה שום דבר אחר בעולם הזה כלל וכלל רק אותו יתברך לבד שזה בחינת אור האצילות, והנה בוודאי שאנחנו עדיין רחוקים מאד מזה ואנחנו עדיין נאבקים ונלחמים במעשים בדיבורים ובמחשבות שלנו, כי הנה אנו רוצים לעשות מעשים טובים וכו' והנה רחמנא ליצלן נופלים ועושים מעשים רעים וחטאים מגונים... הנה אנו רוצים לקדש את דיבורינו ולדבר רק דיבורי תורה ותפילה וקדושה וכו', והנה אנו נכשלים בליצנות ורכילות ולשון הרע... הנה אנו

אשר זה עיקר החומריות שלו, ולכן האדם נמשך תמיד אל יסוד העפר שהוא בחינת העצבות והמרירות המתגברים על האדם, ובפרט כשהאדם חטא ופגם רחמנא ליצלן וכרא קליפות שהם המותרות וכו', על ידי זה נמשך יותר ויותר אל העצבות שהוא ענין הדינים, ועל ידי זה האדם שורה בדינים ומרירות, והנה עיקר המדריגה בזה העולם היא להיות שמח, וכמובן שכל אחד ואחד מוצא לעצמו סיבות למה הוא אינו יכול להיות שמח, כי עובר עליו מה שעובר או שחטא ופגם, אך כל אלו הם רק מניעות, כי על מידת השמחה צריכים מסירות נפש גדולה, כי על ידי השמחה האדם שורף את כל הקליפות המקיפות אותו, ובפרט על ידי שמחת המצוות ששמח שהוא יהודי ושמח בקיום כל מצוה ומצוה בפרטיות שזכה להניח תפילין וללבוש ציצית ולאכול כשר ולשמור שבת וכו' וכו', על ידי זה יש להעשיה עליה גדולה, כי את המצוות מעשיות, את העשיה בעצמה הוא עושה בשמחה, ואותו הדבר הוא לגבי הדיבור, כשהאדם זוכה לדבר בשמחה גדולה, ומשמח אנשים, והוא לומד ומתפלל בשמחה גדולה, ואותו הדבר הוא כשהאדם זוכה לחשוב בשמחה דהיינו שחושב שיהיה טוב ומחזק את עצמו לא לדאוג ולא לחשוב כל כך

הרבה כי בוודאי יעזור לו הקדוש ברוך הוא וישיע אותו מכל צרותיו וכו', על ידי כל זה האדם זוכה להעלות את חיות הקדושה מבין הקליפות בתכלית העליה, אשרי לו ואשרי חלקו.

קמרת ישמח לב

וזה הוא סוד הקמורת כי קמורת הוא ענין השמחה וכמו שכתוב (משלי כ"ז) קמורת ישמח לב כי על ידי הקמורת מעלין מהקליפות חיותם, ולכן אנו מוצאים שהאר"ז"ל אומר שאת הקמורת צריך לומר בעת אמירת הקרבנות שהם כנגד עולם העשיה כי על ידי אמירת הקמורת מתקנים את עולם העשיה, ולכן יש בקמורת י"א סממנים שהם כנגד ו"ה העולה בגימטריא י"א ועל ידי אמירת הקמורת מכניסים שמחה בעולם העשיה כי מקשרים את ו"ה הוי"ה אדנ"י דהיינו את העולם הזה עם העולם הבא שעל ידי זה נכנס לעולם הזה שמחה, ונמתקים כל הדינים, וזה אשר מוכא בזוהר הקדוש שכאשר עוברים דינים על העולם כדאי לומר קמורת שהיא סגולה להמתיק את כל הדינים, ואשרי ואשרי מי שנוהר לומר את סדר הקמורת בכל יום ויום ג' פעמים, דהיינו בשעת אמירת הקרבנות לפני תפילת שחרית, ואחר תפילת שחרית (ב"אין

כאלקינו") וכן בעת אמירת הקרבנות שלפני תפילת מנחה, וכדאי לאומרת מתוך הסידור דייקא, אשר זה מסוגל לשמור את האדם מכל רע, אשרי הזוכה לומר סדר תיקון הקמורת בכל יום, ואשרי ואשרי מי שזוכה למסור את נפשו על מידת השמחה בכל יום כי על ידי השמחה הוא ממש כאילו הקמיר קמורת שעל ידי זה מבטל מעצמו את כל הקליפות כי הקליפות מאד מפחדים מן הקמורת ובורחים ממנה, וקמורת היא בחינת שמחה, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (יומא כ"ו): שהקמורת מעשרת, כי מי שזוכה לומר קמורת ולהיות בשמחה ממשך על עצמו עשירות ומכלה את כל הקליפות שברא על ידי חטאיו ועוונותיו הרבים.

בכל עצב יהיה מותר

והנה החטאים והעוונות של האדם נקראים מותרות, כי הם מיותרים לגמרי, ומי צריך אותם בכלל, ובוודאי היה יותר טוב להתפטר מהם לגמרי, ולכן על ידי העוונות באה עצבות כמו שכתוב (משלי י"ד) בכל עצב יהיה מותר, דהיינו כשיש מותרות, דברים מיותרים שהאדם אינו זקוק להם, והם מיותרים לגמרי, על ידי זה בא לו עצבות, ובאמת העיקר מה שהאדם צריך לעשות הוא לעשות

מעשים טובים, ולדבר דיבורים טובים, ולחשוב מחשבות טובות וכו', וכל שאר הדברים הם שטותים והבלים ורק מותרות, והם מביאים את האדם לעצבות ומרירות, ואת זאת רואים בחוש שאם האדם עושה דברים טובים על ידי זה אף פעם לא יתחרט, כי אם עושים מצוה אף פעם לא מתחרטים על זה ואפילו שלא רואים שום קבלת שכר על דבר זה כי עושים את הדבר בשבילו יתברך לכד ולכן אף פעם לא יתחרט, ואותו הדברים הוא לגבי דיבורי האדם שאם ירגיל את עצמו לדבר דיבורי אמונה עם כולם וללמוד ולהתפלל, על זה אף פעם לא יתחרט וכן עם המחשבות, אם יחשוב טוב בוודאי שלא יתחרט, אך ברגע שהאדם עושה דברים רעים או מדבר דיבורים רעים, או חושב מחשבות רעות, אז מתחילות כל הצרות והעצבות והמרירות, כי אם האדם הולך למקום שלא היה צריך ללכת, ושם יש צרות, או שראו אותו ותפסו אותו עושה מעשים רעים וכו', על ידי זה יבוא לצרות ויסורים, אשר כל זה היה מיותר, כי מי ביקש ממנו ללכת למקום פלוני, או לעשות מעשים רעים וכו', וכן הוא לגבי הדיבור, כשהאדם מוציא מפיו דברים רעים, על ידי זה מסתבך בצרות, פה הוא דוקר את אשתו בדיבוריו ופה הוא מבזה חבר בדיבוריו וכו', ואחר כך

וחדוה.

גלות השכינה

נמצא שעיקר העצבות היא בלבו של האדם כמו שכתוב (שם) ויתעצב אל לבו, וכמו כן עיקר השמחה גם היא בלב כמו שכתוב (תהילים ד') נתתה שמחה בלבי, וגלות השכינה שהוא בחינת לב שהוא שמחתן של ישראל, עיקר גלותה כשעצבות שהם הקליפות גוברים עליה בבחינת ויתעצב אל לבו, דהיינו כי עיקר גלות השכינה היא רק כשאיש הישראלי נמצא בעצבות ובמרירות, כשאיש הישראלי נופל למרה שחורה, כשאיש הישראלי מתייאש מחייו, זה עיקר גלות השכינה... ולכן כשיצאו ישראל מן הגלות כתוב (ישעיה נ"ה) כי בשמחה תצאו, כי על ידי מידת השמחה יוצאים מכל הצרות וכל הגלויות ונמתקים כל הדינים, בעולם העשיה יוצאים מהגלות על ידי שהאדם עושה דברים טובים והוא שמח בהם ובעולם היצירה יוצאים מן הגלות על ידי שמדברים דיבורים טובים, דיבורי תורה ותפילה, דיבורי אמונה ושמחה, דיבורי יראת שמים, וכן בעולם הבריאה יוצאים מן הגלות על ידי שחושבים מחשבות טובות, אשר זהו סוד הקמורת כנ"ל כמו שכתוב (משלי כ"ז) קמורת ישמח לב, דהיינו כי

הוא צריך רחמים רבים שיוזכה להשלים עם אשתו וחבריו וכו', ובוודאי שהוא נופל לעצבות ומרירות, וכל זה בגלל הדברים המיותרים שהוא עושה, כי מי ביקש ממנו לדבר מה שלא היה צריך, מי ביקש ממנו לעשות דברים מיותרים, עדיף היה שידבר בצורה חיובית וטובה שאז אף פעם לא יתחרט ולא יפול לעצבות ומרירות, ואותו הדבר הוא לנבי מחשבתו של אדם כי במקום שידמיין לעצמו דמיונות ויחשוב כל מיני מחשבות רעות וכו', ובמקום שיחשוב שיקרו לו כל מיני מקרים רעים, שעל ידי זה הוא ממרר את עצמו, כדאי לחשוב שיהיה מוב והקדוש ברוך הוא יעזור, ואז בוודאי יהיה לו טוב, וימתיק מעל עצמו את כל הדינים, כי בכל עצב יהיה מותר, ככל שהאדם עושה מדבר וחושב דברים מיותרים, כך נמשכים עליו צרות ודינים ומכאובים וכו', ורע ומר לו וכו', ובשביל מה לו להגיע לכך, כי הרי הוא גורם רעה לעצמו, כי זהו תקפא דדינא בבחינת (בראשית ו') ויתעצב אל לבו, שכל לבו מלא בעצבות ומרירות, ומאחר שהוא בעצבות ובמרירות ממילא כל הקליפות נתפסים בו, כי במקום העצבות והמרירות, שם שורים הקליפות, ואילו אצלו יתברך, כתוב עוז וחדוה במקומו, דהיינו שאצלו יתברך יש רק שמחה

דעשיה מן הקליפות, דהיינו מעולם העשיה אל עולם היצירה ואל עולם הבריאה כי קודם כל צריך לתקן את מעשיו שלא יעשה מעשים רעים, כי העיקר הוא רק העשיה, וכמו שאמר פעם רבינו"ל שהעיקר הוא לעשות טוב, ואם עושים הרבה טוב הרע ממילא יפול, ואחר כך צריך לתקן את דיבוריו שלא ידבר דיבורים רעים, ואחר כך יתקן את מחשבותיו ועל ידי זה יזכה לעלות ממדריגה למדריגה, וצריך ללכת כסדר הזה דייקא כי אם ירצה האדם לתקן קודם את מחשבתו או דיבוריו לפני שמתקן את מעשיו, לא יוכל לעשות זאת בשום פנים ואופן, כי בסופו של דבר האדם נמצא בזה העולם ואם מעשיו אינם מתוקנים איך יוכל לתקן את דיבוריו ומחשבותיו, ולכן צריך להתחיל כסדר קודם לתקן את המעשים, ולעשות הרבה טוב, וממילא הרע יפול, ואחר כך כבר בנקל יוכל לתקן גם את דיבוריו ומחשבותיו, כי העיקר הוא לתקן את המעשים, דהיינו לעשות רק מעשים טובים, והדיבור תלוי כפי מעשי האדם, והמחשבה תלויה כפי דיבורי האדם כי האחד תלוי בשני, והעיקר הוא שמחה, כי בלי שמחה לא יוכל בשום פנים ואופן לתקן שום דבר, ולכן צריך למסור את נפשו מאד על מידת השמחה אשר זה העיקר והיסוד כשהאדם רוצה להגיע ולתקן את עצמו, ולכן

הקמורת משמח את לבו של האדם ששם עיקר השמחה, וזה עיקר מטרת הקמורת לשמח את האדם, נמצא כשעושה המצוה בשמחה, אזי מעלה השכינה, שהיא המצוה, שהיא שמחת הלב, מבין הקליפות, וזהו בחינת מלכות דעשיה העולה מן הקליפות כנ"ל דהיינו על ידי אמירת הקמורת ועל ידי שמחה על ידי זה מעלים את עולם העשיה שהוא בחינת מלכות, מן הקליפות, ואזי נמתקים כל הדינים והאדם רוקד שמח ומרוצה מחייו אשרי לו ואשרי חלקו, ובאמת אם יזכה האדם לישוב הדעת אמיתי, יבין וישכיל שכל העצבות והמרירות שמתפשטת עליו היא רק מחמת חמאיו ועוונותיו המרובים שחטא ופגם ופשע בפגם הברית, כי הפסוק (כראשית ו') ויתעצב אל לבו, נאמר לפני המבול כשהקדוש ברוך הוא ראה שבני אדם חוטאים רחמנא ליצלן בפגם הברית אשר משם נמשכה העצבות והמרירות, ומכיון שכך הוא, כל אחד ואחד צריך להכיר את עצמו ולדעת מהיכן נמשכה העצבות והמרירות שבאה עליו וכו', וממילא צריך למסור את נפשו על מידת השמחה להיות שמחה בכל מחיר, כי רק על ידי זה יזכה להעביר מעליו את כל הקליפות והעצבות והמרירות שהתלבשו עליו ורק על ידי זה יזכה לעלות ממדריגה למדריגה, ולהעלות את המלכות

צריך להרגיל את עצמו לעשות מעשים טובים בכל פעם ופעם, להרגיל את עצמו לעשות טובות ליהודים, ועיקר הטובה שאפשר לעשות ליהודים הוא לגלות להם את דעת רבינו"ל שעל ידה יזכו לעלות בתכלית העליה ואין עוד טובה גדולה מזו, אשרי ואשרי הזוכה לעסוק בזה אשרי לו ואשרי חלקו.

בנערינו ובזקנינו נלך

ואומר רבינו"ל וכשהאדם עושה מצוה יש כח בהמצוה לילך ולעורר כל העולמות לעבודת השם יתברך בבחינת (שמות י') בנערינו ובזקנינו נלך, בצאנינו ובבקרנו נלך, וענין זה הוא מבהיל הרעיון, כי כוחו של איש הישראלי גדול כל כך, עד שהוא יכול להיות במקום פלוני בסוף העולם ממש, ולעשות מצוה אחת לשמו יתברך, בשמחה אמיתית וכו', ולאותה מצוה יש כח עצום ונורא לעורר את כל העולם כולו להתקרב אליו יתברך, ועל ידי מצוה זו הוא מרים ומגביה את כל העולם כולו אליו יתברך, אשר זה מה שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ט'): שאדם תמיד צריך לחשוב שהעולם הוא חציו חייב וחציו זכאי ואם עשה מצוה אחת על ידי זה גרם להכריע את כל העולם כולו ויהיה נידון לכף זכות, ולכן כל אחד ואחד בשעה שהוא

מקיים מצוה צריך לדעת שיש כח במצוה שלו לעורר את כל העולם כולו אליו יתברך, וזה בחינת מלכות מלביש נצח הוד יסוד שהם כלי ההליכה, כי על ידי עשיית המצווה האדם מעלה את בחינת זאת יותר ויותר ויש בה כח לעורר את כל העולם כולו אליו יתברך, אשר זוהי מעלת איש הישראלי שיכול לשבת בחדרו כשאף אחד אינו רואה אותו, ושם לקיים מצווה או לרקוד בשמחה גדולה ועצומה על כך שהוא אינו גוי וזכה להיות יהודי ועל ידי זה הוא מעורר את כל העולם כולו אליו יתברך, ואין זה משנה מה עובר על האדם, כל עוד הוא מחזק את עצמו בשמחה עצומה ושמח על כך שהוא זכה להיות יהודי על ידי זה הוא מחייה את כל העולם כולו, וכמו שמספרים על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שכאשר היה קם בבוקר והיה מגיע לברכת "שלא עשני גוי" היה רוקד מרוב שמחה במשך כל היום כולו, כי שמחה זו "שלא עשני גוי" היא שמחה אין סופית, שמחה שאין האדם יכול ליפול ממנה אף פעם, ותמיד יוכל לשמח את עצמו בה, כי יהיה מה שיהיה, יהיה איך שיהיה, הוא אינו גוי, הוא נולד מזרע ישראל ואת הדבר הזה אף אחד אינו יכול לקחת ממנו ועל ידי זה יכול להחיות את עצמו תמיד שזכה להבראות מזרע ישראל כי מה היה עושה באם היה נולד

רחמנא ליצלן גוי, כושי או מורקי או סיני, ובנוסף לכל הצרות שיש לו גם היה גוי... וכך ברוך השם נולד מזרע ישראל, ואפילו שעובר עליו מה שעובר הוא יהודי, ויודע מהקדוש ברוך הוא ומקיים מצוות ומעשים טובים ויש תקוה לאחריתו, אשר בשמחה זאת יכול לשמח את עצמו במשך כל החיים, וזו הסיבה שאנו מברכים את הברכה "שלא עשני גוי", ולא ברכת "שעשני יהודי", כי אם היינו מברכים שעשני יהודי לא היינו זוכים לבא לשמחה מזה, כי היינו נופלים בדעתינו וחושבים לעצמינו, וכי כך צריך יהודי להראות...? הלא אני איני מתנהג כמו יהודי וכו', אך כשעושים את הברכה שלא עשני גוי, מיד באים לשמחה גדולה כי יהיה מה שיהיה אפילו שאני אינני יהודי טוב ואינני נראה כמו שצריך להראות, בכל אופן אני אינני גוי! ובוהו יכול לשמוח במשך כל החיים, ועל ידי שמחה זו בקיום המצווה זוכה האדם לבחינת מלכות מלביש נצח הוד יסוד, נה"י שהם הרגלין כלי ההליכה ומנביה אותם ועולה מעולם לעולם ועל ידי זה מעורר את כל העולם כולו לעבודתו יתברך, אם כוונתו לשם שמים.

וישא ידיו ויברכם

ואומר רביז"ל ועל ידי

ההתעוררות היינו על ידי הליכה, נמשך ברכה לכל העולם וזה בחינת נצח הוד יסוד מלבישין את חסד נבורה תפארת שהם הידים שמשם כל הברכות וכמו שכתוב בפסוק (ויקרא ט') וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וכמו שכתוב (בראשית ט"ט) מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל, דהיינו כי מן הידיים מקבלים את הברכות, כי קודם כל צריך להעלות את בחינת הרגליים שהם בחינת שמחה להלביש את נצח הוד יסוד וזה על ידי עשיית המצוות בפועל וכו', שעל ידי זה עולה למעלה ומלביש את חג"ת, שהם הידים שמשם נמשכים הברכות לאדם, אשרי לו ואשרי חלקו, ועיקר הברכה שנשפיעין מהידיים הם שכל, וכשבאים למטה נעשים לכל אחד ואחד כפי רצונו, כמו שכתוב (תהילים קמ"ה) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, בכך מי שהוא בעל נפש צריך לכוין רצונו שימשיך ברכת השכל בבחינת (בראשית ט"ח) שיכל את ידיו, שהוא בחינת שכל, דהיינו כי כל אחד ואחד צריך לעצמו ישועה אחרת, יש מי שצריך כסף, ויש מי שיש לו כסף אך הוא צריך ילדים, ויש מי שיש לו כסף וילדים אך אינו בקו הבריאות, ויש מי שיש לו הכל אך רוצה להגיע לדברים גבוהים יותר וכו' וכו', כל אחד ואחד כפי מצבו צריך ישועה אחרת, וזה עיקר

הברכה שכל אחד ואחד ימשיך לעצמו שכל שכאשר זה יבוא למטה יהיה נעשה לכל אחד ואחד כפי רצונו, שיהיה לו ישועה כפי מה שצריך ולזה צריך שכל, כי לא תמיד האדם יודע מהי טובתו, לפעמים האדם רוצה להיות עשיר גדול, ואינו יודע שעושר שמור לבעליו לרעתו, לא לכל אחד טובה העשירות, וכן לנבי כל דבר אחר, ולכן כל אחד ואחד צריך לבקש מהקדוש ברוך הוא שיתן לו שכל שיבין וידע מה טוב לו, וידע מה שהוא רוצה, שזהו ברכת השכל שעל ידי זה עולים לעולמות הגבוהים יותר בחינת חכ"ד חכמה בינה ודעת, וכן למעלה עד לכתר כפי שנסביר בהמשך, נמצא שעל ידי זה מקשרים את כל העשר ספירות ביחד על ידי קיום מצוות בשמחה וקבלת הברכה על ידי זה נעשה קישור בין כל העשר ספירות ממלכות ועד לכתר, ובאמת תורה זו שאמר רביז"ל היא תורה עמוקה מאד מאד, אך היא יסוד ועיקר גדול בחיי היום יום של האדם והיא יסוד בדרכי הקבלה ועל פיה יכול האדם לחיות חיים טובים ונעימים בזה העולם אשרי לו ואשרי חלקו.

לסמוך על השכל בעצמו כידוע, נמצא שהאמונה גבוה מן השכל, מחב"ד, כי היא בחינת הכתר, בבחינת (משלי כ"ח) איש אמונות רב ברכות וכמו שכתוב (שמות י"ז) ויהי ידיו אמונה כי ככל שהמדריגות עולות למעלה למעלה מן הרגלין לדין וכו' וכו', תמיד צריך להמשיך שם אמונה ולא לסמוך על שכלו של האדם לבד כי העיקר הוא האמונה, וכשאדם זוכה להכניס את עצמו באמונה פשוטה אשר מלא כל הארץ כבודו והוא יתברך משגיח על עולמו בהשגחה פרטיי פרטיית ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז'). ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפילו כמלא נימא וכו' וכו' (יוטא ז"ח). ויודע ששום דבר שבעולם אינו תלוי באדם אלא רק בו יזכר, וזהו הברכה הגדולה ביותר שיש לאדם, כשזוכה להגיע להשגה הזו, וזהו השכל הגדול ביותר שאדם יכול להשיג בזה העולם אשרי האדם הזוכה לברכה נפלאה זאת, כי אז כשמגיע לברכה זאת היא נכנסת לתוך שכלו, ומשם לידי ולרגליו וכו' וכו', ואז הוא יכול לרקוד ולשמח והוא אדם אחר לגמרי.

איש אמונות רב ברכות

כתר לי זעיר

ואומר רביז"ל שצריך להמשיך אמונה לתוך ברכת השכל כי אין

ואומר רביז"ל ובפנימיות ברכאן

חלכות ברכת השחר ה"ה) על הפסוק (תהילים קי"ט) צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת שעיקר הצדקה היא צדקה בשביל הפצת תורתו של הצדיק האמת. אשר זהו חלק העשיה של מצוות ומעשים טובים וכו', שהאדם צריך לעשות, ואחר כך בא חלק הדיבור כי אפשר לחזק יהודים ואפשר להתפלל וללמוד בכל יום שיעורים קבועים, אפילו מעט דמעט אבל ללמוד על כל פנים משהו בכל יום, ואחר כך בא חלק המחשבה שיחשוב תמיד רק מחשבות טובות וכשהאדם זוכה לזה על ידי זה זוכה לשמחה גדולה ועצומה כי אין עוד שמחה גדולה מזו שהאדם משתחרר מעול הקליפות העולים עליו על ידי חטאיו ועוונותיו שזה בחינת הקמורת הנ"ל שעל ידי זה מעלים את המלכות ועולים מעולם העשיה, וכך הוא עולה לנה"י שהם הרנליון, ולחג"ת שהם הידים עד שמגיע אל השכל חכמה בינה ודעת שאז זוכה לעיקר הברכה כי עיקר הברכה הוא כח השכל באופן שהאדם ידע מה לעשות, ולכן העיקר הוא לזכות לברכת השכל, שאז ידע מה לעשות, אך גם אז צריכים לרחמים רבים באופן שידע כיצד להשתמש בשכלו כי אנשים רבים הולכים אחר שכלם וחכמתם ודייקא על ידי זה הם נופלים ולכן עיקר השכל הוא כשקשור אליו אמונה שאז זוכה

שהוא דקות הברכאן נתברך מהם המסדר והמיישב את השכל שהיא בחינת כתר שהוא לשון המתנה כמו שכתוב (איוב ל"ו) כתר לי זעיר ואחוק, כי כשהאדם שואף לעלות מעלה מעלה ממדריגה למדריגה הוא צריך את הכח המסדר והמיישב שידע מתי לעלות, ומתי להמתין, שידע מתי לרוץ, ומתי לעצור וכו', ועל ידי זה יוכל להשיג את אורו יתברך בבחינת מטי ולא מטי, ובאמת תורה זו היא עמוקה מאד מאד וצריך להסבירה באופן שכל אחד ואחד יוכל להבינה ויאיר לו וכו', וכבר הזכרנו שרביז"ל אמר שהעיקר היא העשיה, דהיינו האדם צריך לעשות הרבה טוב, מצוות מעשים טובים וכו', ואף על פי שבדרך כלל נדמה לאדם שמעשיו אינם שוים שום דבר מאחר שחמא ופשע וכו' וכו', אין זה נכון כי העיקר הוא העשיה, ועל ידי שהאדם עושה טוב על ידי זה נעשה לו טוב ואסור לו ליפול ולהתייאש כלל וכלל מכל מה שעובר עליו ועליו רק לעשות עוד ועוד בעבודת השם יתברך, וכמו שכתוב (דניאל ד') וחמאיך בצדקה פרוק כי עיקר פדיון ותיקון החמאים הוא על ידי מצוות מעשיות ובפרט מצוות צדקה, ובפרט כשהאדם זוכה לקרב על ידה יהודים אליו יתברך ומגלה להם את אור הגדול של רביז"ל וכמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי

לישוב הדעת גדול ואזי נשמר מריבוי אור בחינת פן יהרסו וכו', כי יש לו ישוב הדעת אמיתי והוא יודע מתי לרוץ ומתי לעצור וכו' וכו', ואלה הם כלליות העשר ספירות כשהם קשורים ודבוקים אחד בשני, ומתחילים לעלות מלמטה למעלה, דהיינו כי מלכות הוא בחינת המקום ששם האדם מונח ברגע זה אשר גם שם צריך הוא להמליך על עצמו את הקדוש ברוך הוא, ואחר כך צריך לעלות ולעמוד על ידי הרגלין בחינת נצח הוד יסוד, וכשהוא עולה יותר הוא צריך לעלות אל הידים כדי שיהיו כלי לקבל את הברכה בחינת חסד גבורה תפארת, על ידי השכל שהוא חכמה ובינה, וכשהוא מקשר אל השכל אמונה על ידי זה זוכה אל מידת הכתר ויש לו ישוב הדעת נכון וכמו שאמר רבינו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ה) שעל ידי אמונה שיש לאדם הוא כמו שישן שינה טובה, שעל ידה זוכה לישוב הדעת אמיתי.

הנקודה האמצעית

וזה פירוש מה ששאלו חכמי אתונה את רבי יהושע בן חנניה כי שאלו אותו אמצעותא דעלמא היכא דהיינו היכן היא נקודת המרכז הנקודה הפנימית של כל העולם, דהיינו כי הם עסקו בהפצת כפירות ואפיקורסות וכו'

בכל העולם כולו, אך בפנימיות לבם ידעו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן שאלו אותו היכן היא הנקודה הפנימית של כל אחד דהיינו איך אפשר להשיג את הקדוש ברוך הוא, וענה להם רבי יהושע בן חנניה, הכא, דהיינו זה נמצא פה, כי באמת כל אחד ואחד יכול להתקרב אליו יתברך ואצל כל אחד נמצאים אוצרות גדולים, וכמו שסיפר פעם רבינו"ל שהיה יהודי שגר בוורשא וחלם שתחת הגשר בעיר וינה נמצא אוצר גדול, ונסע לשם, וראה שיש שם שומר שעומד כל היום ובלילה מתחלפות המשמרות, והחליט לגלות את סודו לשומר ויתחלקו באוצר שימצאו, ניגש היהודי וסיפר לשומר על חלומו, והשומר כששמע על כך צחק מאד, ואמר גם אני חלמתי אתמול שבבית פלוני ברחוב פלוני בעיר ורשא נמצא אוצר, וכי נפל בדעתי שמות כזו לנסוע עכשיו לורשא ולחפש אוצרות... היהודי ששמע זאת נבהל מאד, כי השומר אמר בדיוק את כתובת ביתו של היהודי, והוא חלם ששם יש אוצר, חזר היהודי ונסע לביתו, חפר במרתף ומצא עשירות גדולה... ואמר אז רבינו"ל, עשירות יש אצל כל יהודי ויהודי, אך כדי שידע שהעשירות נמצאת אצלו הוא צריך לנסוע למרחקים, אל הצדיק שיגלה לו שגם אצלו יש עשירות,

פעם מי יימר, ועל ידי שמחה מתבטלים, וכמו שכתוב כי בשמחה תצאו, ולכן צריך כל אחד ואחד להתחזק מאד במידת השמחה להיות שמח בשמחה אין סופית על כך שזכה להיות יהודי ולעשות מצוות ומעשים טובים, ואף על פי שהיכלי התמורות באים וכו', ושואלים מי יימר, דהיינו מי אומר שאכן זה כך, מי אומר שאם תהיה שמח זה יעזור ותוכל לצאת מהבוץ וכו', וכמו שמספר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה א') שכאשר השני למלך רצה להוציא את הבת מלכה מהשבי הוא מצא איש גדול שייאש אותו ואמר לו שאין כזה דבר והוא נמצא בדמיון גדול וכו', שזה בחינת היכלי התמורות המתנברים על האדם, ועל כן עיקר התרופה לכך הוא על ידי שמחה שהאדם שמח תמיד ועל ידי זה מבטל אותם לגמרי, ועל ידי זה ממשיך את אמצעותא דעלמא אליו, דהיינו את הקדוש ברוך הוא את האור אין סוף בחינת מטי ולא מטי אשרי לו ואשרי חלקו, והעיקר תלוי רק כפי מידת השמחה שיש באדם כי ככל שיחזק את עצמו יותר בשמחה עצומה להדבק בו יתברך על ידי זה יזכה לכל טוב אמיתי ונצחי, בזה ובבא, אשרי לו ואשרי חלקו.

כך אמר להם רבי יהושע בן חנניה, שהנקודה הפנימית נמצא אצל כל אחד ואחד, ושאלו אותו מי יימר, דהיינו כי היכלי התמורות מתנברים על האדם בכל פעם, שזה כל הקליפות שעומדים על האדם ומחלישים את דעתו ואף על פי שכבר קיבל על עצמו קבלות טובות שמעתה כבר ילמד ויתפלל ויעשה מעשים טובים וכו', אך הקליפות הללו שואלים תמיד מי יימר, מי אומר שאכן זה כך, מי אומר שזה יעזור לך וכו' וכו', ומחלישים את דעתו של האדם שעל ידי זה האדם נופל במחשבה דיבור ומעשה שלו, ועל זה ענה להם רבי יהושע בן חנניה, שיביאו חבלים וימדדו, דהיינו כי חבל הוא בחינת שמחה וכמו שכתוב (שמואל ב' ח') וימדד בחבל השכם אותו ארצה, דהיינו על ידי המדידה בחבל כך מבטלים את הקליפות וכו', אשר זוהי השמחה הגדולה ביותר כי הנויים בעצמם יעזרו לעם ישראל לצאת מן הגלות, והקליפות בעצמם יהיו אלה שיעזרו לכל היהודים לחזור בתשובה ואז יתבטלו לגמרי אשר כל זה תלוי בתוקף השמחה, כי על ידי תוקף השמחה זוכים לבטל את כל הצרות וכל הקושיות והספיקות של היכלי התמורות השואלים בכל

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה

כשזוכים להתאסף ולדבר מתורתו הקדושה של רבי נחמן מברסלב זי"ע אין עוד למעלה מזה, ובפרט כשזוכים גם לשמשו ולעסוק בהפצת אורו בכל העולם כולו אין למעלה מזה, ואת הענין הנשגב והנורא הזה אין מילים להסביר כלל וכלל וכמו שכתוב ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל (בעל המחבר ספר "ביאור הליקוטים") בספר "כוכבי אור", ששלשה דברים נשארו לנו באופן ברור כצוואתו של רביז"ל, הדבר הראשון הוא להזהר להיות על ציונו הקדוש של רביז"ל בעיר אומין בראש השנה, אשר זה כולל כבר את ענין אמירת העשרה מזמורים, שהם התיקון הכללי, הדבר השני הוא להדליק נר תמיד על ציונו הקדוש של רביז"ל, והדבר השלישי הוא להדפיס ולהפיץ את תורתו של רביז"ל בכל העולם כולו, ושם כותב ר' אברהם ז"ל כך, שעל הדבר הראשון, שהוא קיבוץ ראש השנה, כבר האריך בפירושו על התורה ס"א "חדי רבי שמעון", על הדבר השני שהוא ענין הדלקת הנר תמיד, הוא מגלה שם דרכים כיצד להדליק נר תמיד וכיצד לעשות זאת בצורה כזאת שלא יכבה, (ויש בזה סיפור שלם, כי אביו, ר' נחמן מולמשינר ז"ל היה מדליק את הנר

תמיד וכו'), ועל הדבר השלישי שהוא ענין הדפסת והפצת ספרי רביז"ל בכל העולם כולו, על זה כותב ר' אברהם ז"ל, "על ענין ההדפסה אין מילים בפי, כי על זה אין דיבורים כלל שיוכלו להסביר את גודל הענין", ולכן אשרי מי שזוכה לעסוק בהפצת תורתו של רביז"ל בעולם, ואשרי ואשרי הזוכה לבא לשיעור בתורתו של רביז"ל שעל ידי זה יוכל להתחזק כל ימי חייו אשרי לו ואשרי חלקו, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה.

כח המדמה

תורה זו היא תורה נפלאה מאד שכל אחד ואחד צריך לעבוד על עצמו לזכות אל מה שרביז"ל רוצה לזכותינו על ידי תורה זו, ואומר רביז"ל כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל, ואת זאת רואים בחוש שרוב הצרות והיסורים שעוברים על האדם הם בגלל כח המדמה שמתגבר עליו, שיש לו דמיונות ופנטאזיות ואשר זה מביא את האדם לכל מיני צרות, ולכל מיני חטאים ועוונות, והכל בגלל כח המדמה, שהוא מדמה לעצמו דמיונות שונים ומשונים, והאדם

צריך לעלות מכח המדמה, ולעלות אל השכל. דהיינו שיצא מן הדמיונות ויסתכל על השכל שיש בכל דבר ודבר, דהיינו להתבונן ברוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר ודבר וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א') שאיש הישראלי צריך להסתכל על השכל שיש בכל דבר, והנה כאמור כל הצרות שיש לאדם באות רק מחמת כח המדמה ועיקר כח המדמה בא רק מחמת שנמטר מהאדם אלקותו יתברך, כי כשהאדם דבוק בו יתברך על ידי זה אין שייך אצלו שום דמיון כלל וכלל, כי יודע בידעה ברורה ומוחלטת שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וממילא מה שייך דמיון, אך כשהשנה זו נסתרת מן האדם והוא אינו יודע אותה על ידי זה הוא נמשך אחר המדמה שזה בחינת שרירות לב שהוא הולך אחר המדמה שבלב, שזה בחינת לב האבן, כי על ידי הדמיונות מתאבן לבו של האדם והוא אינו מרגיש את רוחניות חיות אלקותו יתברך והכל נסתר ממנו, והוא חי בדמיון וכו', והכל הוא כפי החמאים והעוונות של האדם כי ככל שהאדם חומא יותר ויותר כן נכנס בו יותר כח הדמיון והוא מתרחק יותר ממנו יתברך, ובפרט מי שכבר נפל בעומקא דתחומא רבא וכל מוחו מונח בזבל, עליו

שולט כח הדמיון מאד כי הוא מדמיין לעצמו כל מיני דמיונות, והרהורים רעים, ומחשבות זרות, אשר זה מביא אותו ליפול היכן שנופל, ועל ידי זה נעשה לבו לב האבן, והוא אינו משתוקק וחפץ ברוחניות כלל וכלל.

שמיר

ואומר רביז"ל וכשיוצא משרירות הלב ומשבר לבן האבן זה בחינת שמיר שעל ידו נכנע האבן, דהיינו כי כל אחד צריך למשוך את עצמו לצאת מן הדמיונות שלו ולהדבק בו יתברך ולזה יזכה רק על ידי בחינת שמיר, שהיא תולעת שהיתה שוברת את האבנים שמהם בנו את בית המקדש, וחכמינו הקדושים אמרו (מדרש שוחר טוב תהלים כ"ב) שישיראל נמשלים לתולעת, מה תולעת כוחה בפה, כך ישראל כוחן בפה, כי עיקר כוחו של עם ישראל הוא פיו, כח התפילה וההתבודדות, וכשהאדם זוכה להרגיל את עצמו להתפלל אליו יתברך ולספר לו יתברך כל דבר שעובר עליו וכו' וכו', על ידי זה יוכל להשיג ולפעול כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, ועל ידי כל דיבור ודיבור שהאדם מדבר אליו יתברך הוא שובר את לב האבן שלו כמו השמיר ששבר את האבן, ועל ידי הדיבורים הרבים שידבר אליו

יתברך, ישבור לגמרי את לבו האבן, ויזכה ללב בשר ויעלה אל השכל אשרי לו ואשרי חלקו.

מכח אל הפועל

ואומר רביז"ל וכל זמן שלא הוציא שכלו אל הפועל שלא השתמש בשכלו עדיין אז אצלו השכל בכח אף על פי שכבר שבר המדמה וכו' אבל השכל עדיין בכח, כי באמת כל יהודי ויהודי היה יכול לזכות אל המדריגות הגבוהות ביותר, והיה יכול לזכות להתדבק בו יתברך בתכלית הדביקות, אך מחמת שהוא שרוי בדמיונות ומתרחק הרהורים רעים וכו', על ידי זה נופל לכל הצרות והיסורים, ברוחניות ובגשמיות, ואת זה רואים בחוש, כל אחד ואחד היה יכול לזכות לשלום בית נפלא, אם היה רק מדבק את עצמו אל הקדוש ברוך הוא ומקשר את אשתו אליו יתברך, אשר על ידי זה היתה שורה ביניהם אהבה והבנה הדדית, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ד) אהבה דוחקת את הבשר, כי כשהאדם דבוק בו יתברך והוא זוכה ללב בשר, על ידי זה הוא יכול לחיות בשלום ואהבה עם אשתו, אך רחמנא ליצלן כשהוא מלא דמיונות ורהורים וכו', ולבו לב האבן, הוא נופל במריבות ומחלוקת, וחיי מרים ממות, כדרך

אבנים המתנגשות אחת בשניה... וזה עיקר העבודה של כל יהודי ויהודי להפוך את כח המדמה אל השכל, את לב האבן ללב בשר ועל ידי זה יוכל לזכות לכל המדריגות הגבוהות ביותר, אך גם כשזוכה אל השכל וכו', גם אז עדיין הכל בכח ולא בפועל כי צריך להוציא את שכלו מכח אל הפועל ולהשתמש בו, ולזה זוכים על ידי התבודדות ועל ידי שיכנים בעצמו את הידיעה הנפלאה הזאת שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ועל ידי זה יוכל להוציא מכח אל הפועל אל שכלו, ולמשל בעניני שלום בית כשהאדם יש לו שכל אמיתי הוא אינו צריך להזמין אנשים מבחוץ לעשות בינו לבין אשתו שלום וכו', אלא על ידי שהכנים את הקדוש ברוך הוא בעצמו, בתוך לבו, יש לו את השכל כיצד להשלים עם אשתו וכיצד לחיות עמה באהבה אחוה וריעות, וכך הוא לגבי כל דבר ודבר כי כשהאדם מכנים את הקדוש ברוך הוא בתוך לבו, ויודע ידיעה ברורה ומוחלטת אשר אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, שעל ידי זה זוכה ללב בשר, אזי יכול להוציא מכח אל הפועל את שכלו ולהשתמש בו, כשהוא דבוק בו יתברך, ומגלה מכל דבר את אורו יתברך הגנוז והטמון שם שעל ידי זה חי חיים טובים ערבים

ומתוקים אשרי לו, והכל תלוי כפי הדביקות של האדם בו יתברך, שהיא תלויה כפי ריבוי התפילה והבקשה שהאדם עוסק בה, כי על ידי תפילה והתבודדות האדם זוכה לשכל אחר לגמרי, והוא נמצא בישוב הדעת גדול, ומוחו מאיר לו מאד.

נופת צופים

ואמר רביז"ל כשחוקר בשכלו ומשתמש בו אזי השכל בפועל, וזה בחינת נופת צופים בבחינת (שיר השירים ד') נופת תמונה שפתותיך, שהוציא מתיקות שכלו מכח אל הפועל וזה שפתותיך הוא בחינת מוציא מכח אל הפועל שהוא בחינת הדיבור, דהיינו כי עיקר ההוצאה מכח אל הפועל של השכל היא על ידי הדיבור, ולכן האדם צריך להרגיל את עצמו לדבר הרבה דיבורים טובים, הן בביתו לדבר עם אשתו דיבורי אמונה השגחה פרטיית והתחזקות, ותמיד לומר לה מילה טובה ולחזקה ולאמצה, וכן לאנשים אחרים לדבר דיבורים טובים, שעל ידי זה יזכה להוציא מכח אל הפועל את השכל, שלזה זוכים על ידי דיבורים טובים, דיבורים מתוקים, בחינת נופת צופים, בחינת (שם) נופת תמונה שפתותיך כנ"ל, ובאמת אנו רואים שעיקר צרותיהם של בני האדם

באים מחמת חוסר ישוב הדעת, כי ללא ישוב הדעת באות צרות, ואם היה האדם מיישב את דעתו באמת היכן הוא נמצא בעולם ומה ומי ואימת וכו' וכו', אף פעם לא היה בא לידי צרות ומחלוקת רק תמיד היה מחייה ומחזק את עצמו, ולכן צריך להתבודד הרבה בכל יום ויום שעל ידי זה שוברים את הדמיון, ומוציאים את השכל מכח אל הפועל, זוכים לדביקות הבורא ולישוב הדעת אמיתי ואז האדם חי חיים ערבים ומתוקים אשרי לו.

שכל הנקנה

ואמר רביז"ל ואחר כך כשמשיג בשכלו כל מה שיש ביד אנושי להשיג אז שכלו שב שכל הנקנה כי יש שכל בכח ושכל בפועל ושכל הנקנה, דהיינו כי לכל אחד ואחד יש כח השכלי לבא אל כל המדרגות וההשגות שבכל העולמות, ועיקר הסיבה שהאדם אינו זוכה לכל זה היא מכיון שהוא אינו זוכה להוציא זאת מן הכח אל הפועל, והעיקר הוא תפילה והתבודדות אליו יתברך, להוציא מכח אל הפועל את שכלו שעל ידי זה זוכה לדביקות הבורא יתברך שמו וממילא חי חיים טובים ערבים ומתוקים, ולהיפך כשהאדם מלא דמיונות ומחשבות מגונות והרהורים רעים וכו', על ידי זה אינו מסוגל להוציא מכח אל הפועל

את שכלו והוא אף פעם אינו מתפלל ומתבודד באמת אליו יתברך, וממילא חי חיים מרים ומרורים מאד, כי הכל תלוי כפי שהאדם מוציא את שכלו מכח אל הפועל, אם יזכה האדם וידבק את עצמו אליו יתברך בתפילה והתבודדות ויכניס בלבו את האמונה הקדושה על ידי זה יזכה לחיות חיים טובים, אך אם ימשיך ללכת אחר שרירות לבו שהם הדמיונות על ידי זה יהיה לבו לב האבן וחיוו יהיו מרים ומרורים, וזו סיבת כל הסבל של בני האדם בזה העולם, שהם ממשיכים על עצמו על ידי הדמיונות שלהם, ועל ידי לב האבן שלהם, שאינם מרוצים מהחיים ואינם מקשרים את חייהם אליו יתברך וממילא סובלים, והנה כשהאדם זוכה להוציא מכח אל הפועל את שכלו על ידי ריבוי הדיבורים טובים דיבורי תורה ותפילה דיבורי אמונה והתחזקות וכו', על ידי זה זוכה בסופו של דבר לשכל הנקנה שהוא השכל שנשאר לאדם אחר ההסתלקות, כי בזה העולם יכולים לקנות לעצמו סחורה רבה וחשובה מאד, סחורה נפלאה מאד שתשאר לאדם לעולמי עד, אך לזה צריך שכל, וצריך להשתמש עם השכל, כדי לקנות את הסחורה הנפלאה הזאת שהיא שכל הנקנה שנשאר לאדם לעולמי עד, דוד המלך אומר (תהילים צ') ימי חיינו בהם שבעים

שנה ואם בגבורות שמונים שנה, והשבעים שנה הם כנגד שבעת ימי השבוע, כל עשר שנים כנגד יום אחד, וכל אחד ואחד צריך לעשות לעצמו חשבון היכן הוא כבר אוחז בחשבון הנ"ל... כמה ימים כבר עברו מן השבוע... וכשהאדם זוכה לישוב הדעת הנפלא הזה בוודאי יגיע לשכל הנקנה, כי ישתמש בשכלו ויוציאו מכח אל הפועל, ובכוחו של כל יהודי לקנות לעצמו דברים נפלאים בזה העולם, בכוחו ללמוד את כל התנ"ך ששה סדרי משנה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם טור ושולחן ערוך, זוהר ותיקונים, כתבי האריוז"ל ספרי תלמידי הבעש"ט זי"ע וכו' וכו' ואם יש לאדם שכל והוא מוציא זאת מכח אל הפועל, הוא זוכה לשכל הנקנה כי מה שלמד ומה שעשה דברים טובים בזה העולם זה אשר ישאר לו לעולמי עד, לאחר ההסתלקות, ולזה יזכה האדם רק אם יזכה ליישב את עצמו בישוב הדעת אמיתי, אשרי ואשרי מי שאינו בטלן בזה העולם כלל וקונה לעצמו דברים חשובים, סחורה טובה שתשאר לו לעולמי עד לאחר ההסתלקות, ובפרט כשהאדם זוכה לקנות לעצמו דיבורים טובים ואף על פי שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר והוא יורד ונופל להיכן שנופל וכו', אך העיקר הוא הדיבור, להתפלל, להתבודד, להתוודות לפניו יתברך,

ולספר לו את כל מה שעובר עליו, ולומר לפניו יתברך שעשה מה שעשה וכו' ואיך שהוא מתחרט ומבקש רחמים על עצמו וכו', אשר אלה הדיבורים בעצמם הם בחינת שכל הנקנה, כי דיבורים אלה הם מה שישאר לאדם, וכן כשזוכים לחזק אנשים אחרים בדיבורי אמונה וכו'. זה בחינת שכל הנקנה וזה ישאר לאדם, אשרי מי שאינו במלן בזה העולם, כי רק זה מה שישאר לו.

זבחי אלקים רוח נשברה

ואומר רביז"ל ועיקר המעין החכמה מן המקדש יצא, כי שם היו מקריבין הקרבנות שהם הבהמיות וכח הדמיון וכמו שכתוב (תהילים נ"א) זבחי אלקים רוח נשברה ששבירת הדמיון הם הקרבנות, דהיינו כי כשאדם חטא הביא קרבן לבית המקדש והתוודה על כל חטאיו ועוונותיו, ושם נשבר לבו לב האבן לנמרי על ידי שירת הלויים וזכה ללב נשבר באמת, וראה את כל מה שעושים לקרבן, איך ששוחטים אותו, ומפשימים אותו, ושורפים אותו על גבי המזבח, וחשב אז בדעתו שלמעשה היו צריכים לעשות לו את הדברים האלה, אך מחמת גודל רחמנותו יתברך, עושים את זה לקרבן במקומו וכו', ובכה והתוודה שם לפניו יתברך,

אשר על ידי זה חזר אליו כח השכל שאבד ממנו על ידי הדמיונות שעל ידם בא לחטאים ונכנסה בו רוח בהמיות, כי העיקר הוא לב נשבר אשר לכך היו זוכים בבית המקדש על ידי הקרבת הקרבנות, שהם הבהמות, דהיינו שהאדם הקריב וביטל את כח הבהמיות הדמיונות שלו לנמרי וחזר אל השכל, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ח). משחרב בית המקדש בטל השמיר ונופת צופים ואמנה, דהיינו כי כשחרב בית המקדש בטל השמיר שהוא ענין התפילה, מה תולעת אין כוחה אלא בפה וכו', וכן בטל נופת צופים, שהוא בחינת המתיקות של הדיבורים, כי שם בבית המקדש הרגישו מתיקות גדולה מאד, ועיקר המתיקות היא רק על ידי גילוי אלקות, כשמרגישים את הקדוש ברוך הוא ולזה זכו רק כשבית המקדש היה קיים, ומטילא גם בטלה אמנה, וכשהאדם זוכה להתבודד לפניו יתברך, כשהוא זוכה לשפוך את נפשו לפניו יתברך על ידי זה נבנית אצלו האמונה הקדושה כי עיקר ההתבודדות היא רק כשהאדם זוכה להאמין באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא נמצא פה אתו עמו ואצלו, שאז שייך שהאדם ידבר לפניו יתברך וישפוך את נפשו אליו, ולזה צריך לזכות, להכניס את הידיעה הנפלאה הזו

בעצמו שזה סוד כל החיים שהאדם מכנים בעצמו ידיעה ברורה ומזוככת שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא שעל ידי זה יבוא לשפוך את נפשו אליו יתברך בתפילה והתבודדות מחמת שיודע שמלא כל הארץ כבודו ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל. שלזה יזכו בשלימות בבנין בית המקדש, וכשיבנה בית המקדש אז יתקיים (יואל ד') ומעין מן המקדש יצא, שהוא בחינת חכמה שעל ידי כל אלו הגילויים של בנין בית המקדש יזכה האדם לחכמה גדולה ועצומה אשרי לו, נמצא שהעיקר הוא לצאת מן התאוות והדמיונות ולשבר את לבו לכ האבן ולזכות ללב בשר, עד שיוזכה להרגיש את הקדוש ברוך הוא, להרגיש את חבירו, ולהרגיש את אשתו וכו' וכו', ואנו רואים בחוש שיש כל כך הרבה אנשים שגורמים לעצמם מחלוקת ועגמת נפש וצרות בחינם, והם בעצמם האשמים, מכיון שאינם משגיחים על דיבוריהם, ואם לכל הפחות היו מדברים מילה טובה בבית היו יכולים לשנות הכל ולחיות חיים טובים וערבים ומתוקים, וכמו שמספרים על ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שפעם אחת היה בביתו של אחד מאנשי שלומינו ושמע שהלה צעק על אשתו, ואחר כך לקח אותו ר' אברהם ז"ל החוצה

והוכיח אותו קשות, ואמר "על אשתו צועקים?! על אשתו צועקים?!" כי כשהאדם זוכה לישוב הדעת אמיתי, על ידי ריבוי ההתבודדות, הוא רואה את החיים אחרת, הוא רואה את אשתו בצורה אחרת, וממילא מנהיג את ביתו בצורה אחרת, כי הכל תלוי כפי הדיבור, אם האדם מדבר דיבורים טובים ומתוקים, אזי חיו חיים טובים ומתוקים, וכן להיפך, כי כל שלום ביתו של האדם תלוי רק כפי דיבוריו וכפי הישוב הדעת שיש לו, ואם יש לו ישוב הדעת נכון, ויודע כיצד לדבר, על ידי זה יכול להפוך את אשתו שתהיה לו עזר נפלא בעבודת השם יתברך, וכמו שאמר פעם רבינו"ל לאנשי שלומינו "מדוע אינכם עושים גם את נשותיכם חסידות?", ואין הכוונה כמובן להפוך את הנשים לחסידות שיצאו להתבודדות או שתעשה עבודות וכו', כי העיקר הוא להתנהג בצורה כזאת שאשתו לא תהיה מתנגדת עליו ולא תאמר שהוא משוגע וכו', שאז היא כבר בנדר חסידה וכו', כי אם היא יודעת שבעלה הוא בעל טוב שמבין אותה ודואג לה ועוזר לה וכו', היא בעצמה תעזור לו בעבודת השם יתברך, וכמו שמספרים על ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שדרכו היה לצאת כל השבוע מביתו לשדות ויערים ולעסוק בעבודת השם יתברך בתפילה

בהינתן התפילה וההתבודדות, דיבורי הפה, מה תולעת אין כוח בפיה כך עם ישראל כוחם בפיהם, אשר זהו עיקר הכלי זיין של איש הישראלי שכל ימיו שופך את לבו לפניו יתברך ומדבר ומספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליו, אשר בזה צריך האדם להרגיל את עצמו מאד מאד ולא להסתכל על מה שאומרים אחרים, וכך זוכים להצליח, וכשהאדם חזק בעצמו בדיבורים אליו יתברך, ממילא יוכל לאחר מכן לדבר עם אנשים וכו', אשרי לו ואשרי חלקו.

הקליפה והפרי

ואומר רביז"ל ודע שבכל עולם ועולם ובכל מדריגה ומדריגה יש שם דמיונות אלו, כלומר שהאדם צריך לדעת זאת היטב שבכל פעם יש דמיונות חדשים המתגברים על האדם, ולכן אפילו שהאדם כבר זכה לשבר את כח המדמה, בכל אופן בכל עולם יש דמיונות חדשים שמטרתם להכשיל את האדם שיחשוב שכבר זכה להשיג משהו ובאמת הוא עדיין עומד בחוץ לגמרי, ולכן האדם צריך להזהר מאלו הדמיונות ולדעת שאפילו שכבר זכה קצת להשיג אלקות וזכה להרגיש את מתיקות נועם הדביקות בו יתברך, עדיין לא הגיע לכלום ויש עוד למעלה למעלה, וצריך לדעת שכל יום ויום

והתבודדות לימוד תורה הקדושה וכתובת חידושי תורה וכו', וכו', ואשתו הקפידה היכן הוא נמצא כל השבוע ומדוע אינו בבית וכו', אך כשחזר הביתה בכל ערב שבת, היה מדבר אל אשתו דיבורים מתוקים ונעימים כאלה עד שקנה את לבה לגמרי והיתה מוחלת לו ומתפארת לפני חברותיה שיש לה בעל צדיק גדול וכו', וכך כל אחד ואחד צריך להנהיג את ביתו בדרך מתיקות, בדרך אור, כמו שהיה בזמן שבית המקדש היה קיים, דהיינו שביתו יהיה בדוגמת בית המקדש, ולא חס ושלום שיהיה כדוגמת חורבן בית המקדש, כי בבית צריך לדבר באהבה אחווה וריעות במתיקות גדולה באופן שאף פעם לא תהיה מחלוקת, וזה אינו קשור לשום חסידות או עבודות וכו', אלא דבר אנושי פשוט, שהאדם צריך שתהיה לו הרגשה והבנה בביתו ויבין את אשתו ואת מה שהיא צריכה ומה שעובר עליה ויעזור לה ככל יכלתו, וכשם שהדבר הוא בבית כך צריך להיות עם אנשים אחרים, שהאדם צריך לזכות ללב בשר באופן שיוכל להבין ולהרגיש את השני ולשמוע את מה שעל לבו וכו', ולדבר עמו דיבורים מתוקים דיבורים טובים ולהחיות אותו, אשר לזה זוכים רק על ידי שמשברים את לב האבן, שלזה זוכים על ידי השמיר דייקא שהוא

הוא בריאה חדשה לגמרי ובכל יום בורא הקדוש ברוך הוא את הכל מחדש, כמו שכתוב, ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ולכן כמו שלפני הבריאה היה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, כך הוא אצל כל אחד ואחד, כי בכל יום ויום הוא בריאה חדשה לגמרי, ואף על פי שאתמול זכה האדם להגיע להשגה ולמדריגה הנבונה ביותר של אותו יום ולדביקות הבורא יתברך שמו, אך יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי, בריאה חדשה לגמרי, ולפניה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, כי אפילו שהאדם זכה למה שזכה אסור לו לחשוב שכך ישאר תמיד באותה מדריגה ובאותה דביקות, כי למחרת יכול לפתע ליפול מחדש אל התאוות והמידות רעות, וכשאדם נופל ועושה לעצמו חשבון נפש הוא נופל בדעתו ואומר, חשבתי שאהיה כבר איש כשר תמיד, חשבתי שאזכה להיות דבוק בהקדוש ברוך הוא ועכשיו נפלתי, ועל ידי זה מתייאש וכו', ורביז"ל מגלה לנו שאין הדבר כך כי בכל יום ויום, בכל עולם ועולם יש את הדמיונות ההם, והם הקליפות הקודמים לפני וסובבים את הקדושה בבחינת (תהלים י"ב) סביב רשעים יתהלכון וכשאדם נעתק ממדריגה למדריגה אז צריך לו לילך דרך אלו הדמיונות כדי

להגיע אל הקדושה ותיכף כשעולה להמדריגה אזי נתעוררין הקליפות שבמדריגה ומסכבין אותו, וצריך להכניע אותם ולשבר אותם ולטהר אותו המקום מקליפות, וכשהאדם זוכה לשכל הזה, אף על פי שעובר עליו מה שעובר, ואף על פי שהוא נופל בכל פעם מחדש, הוא אינו נופל בדעתו כלל וכלל רק מתחיל מחדש כי יודע שלפני כל יום, לפני כל קדושה, לפני כל מדריגה יש חושך ותוהו ובוהו, קליפות המסכבים את הפרי ומפריעים לו וכו', וצריך לשבור אותם ולהתחזק כדי להגיע אל האור ואל המדריגה והקדושה שבכל עולם, ובכל יום, וכך למעשה עובר על כל אחד ואחד, ואין אחד שהולך לו בנקל עבודת השם יתברך, כי בכל פעם חושב שהפעם כבר יהיה איש כשר, הפעם כבר ישאר דבוק בו יתברך, והנה למחרת נופל ויורד ומתלכלך, ועל ידי זה מתייאש לגמרי, אך באמת צריך לדעת שאין הדבר כך, וכוודאי אם הסיטרא אחרא מתגברת וכו', סימן שיש פה קדושה גדולה ולפני כל קדושה עובר על האדם מה שעובר, ולפני שהוא עולה ממדריגה למדריגה הוא צריך לעבור נסיונות קשים, ועיקר התכלית היא לא להתפעל מהם כלל רק לעבור על הכל ולשבור את הקליפות והדמיונות באופן שיוכל להגיע אל הפרי והקדושה,

שלוה יזכה על ידי ריבוי תפילה והתבודדות כיסופין והשתוקקות רק אליו יתברך, אשרי לו ואשרי חלקו.

לבוש וחיצוניות

ואמר רביז"ל ודע שאין שני בני אדם שווין זה לזה כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה וזה מלבוש לזה ופנימיות של תחתון נעשה לבוש וחיצוניות לחיצוניות עליון, נמצא כשאחד רוצה לעלות ממדריגתו למדריגה עליונה אזי הולך ונעתק האדם העומד במדריגה העליונה והולך ונעתק למדריגה היותר עליונה כי אי אפשר שיהיו שני אנשים במדריגה אחת, ומי שיודע את הגילוי הנורא והנפלא הזה חי בשלום עם כל אחד ואחד כי יודע שכלל ישראל הם לבושים אחד להשני כל אחד כפי מדריגתו, ומי שיודע זאת כבר זוכה להסתכל רק על החיות אלקות שיש בכל דבר ודבר, כי תמיד רואה את הרוחניות של כל אחד ואחד ויודע שהכל ממנו יתברך וכל אחד הוא לבוש להמדריגה שמעליו וכו', ובוודאי שאדם כזה אף פעם לא יריב עם השני, ולא יקנא בשני, כי מה שייך לקנאות, מה שייך לחשוב שהוא יותר גדול ממני, הרי כשהוא עולה גם אני עולה, וכשאני עולה גם הוא עולה וכו', וכולנו קשורים

ומיוחדים ומאוחדים אחד בשני, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (יומא פ"ז:) גדולה תשובה שבשביל יחיד ששב מוחלין לכל העולם כולו, כי כאשר הוא שב ועולה ממדריגה למדריגה, על ידי זה מעלה את כל העולם כולו ממדריגה למדריגה, ובפרט כשהאדם מחזיק את עצמו להכי נמוך והכי מגושם, ואם הוא עושה תשובה אזי הוא זוכה להעלות את כל העולם כולו, כי כדי שהוא יעלה ממקומו ומדריגתו, גם זה שעליו צריך לעלות וכו', וכך הוא זוכה להעלות את כל כלל ישראל, ואשרי ואשרי הזוכה לדעת היטב ידיעות אלו, שעל ידם יוכל להתחזק כל ימי חייו, כי עליו לדעת שכל העולם כולו תלוי בו, ואם הוא יעלה ממדריגה למדריגה בוודאי יעלה את כל העולם כולו, ומן הצד השני אף פעם לא יקנא באף אחד, כי מה שייך לקנאות בשני שהוא מצליח וכו', כי אם הוא מצליח, גם אני מצליח, אם הוא עולה, הוא מעלה גם אותי, אשרי הזוכה להכנים ידיעה זאת בעצמו היטב אשרי לו ואשרי חלקו, והנה כשהאדם עולה ממדריגה למדריגה אינו נעתק מהאדם העליון אלא הפנימיות שלו והחיצוניות נשאר וגם האדם שבמדריגה התחתונה אינו נעתק ועולה אלא הפנימיות והפנימיות של התחתון נעשה חיצוניות לחיצוניות עליון, ואף על פי שכבר

נשבר הקליפה שבמדריגה עליונה על ידי האדם העליון אף על פי כן כשפנימיות של העליון נעתק משם וחיצוניות התחתון עולה אזי הקליפה חוזר וניעור כי לא נכנעת אלא לפני האור הפנימיות של העליון אבל לפני התחתון אפילו לפני פנימיותו יש כח בידה להתעורר כנגדו ובשביל זה צריך לו לשבר אותה ולהכניע אותה מחדש, וכך צריך כל אחד ואחד לדעת שלפני שעולים ממדריגה למדריגה מתגברים הקליפות והדמיונות וכו', וצריך לשברם ולהתגבר עליהם ועל ידי זה זוכים להגיע אל הפרי, אל הקדושה, אל המדריגה בעצמה.

שתי העבודות

ואומר רביז"ל ופנימיות וחיצוניות הם שני מיני עבודות, עבודה של תורה ותפילה ומצוות הם פנימיות, ועבודת אכילה ושתיה ושאר צרכי הנוף הם חיצוניות, ועבודות חיצוניות היינו של אכילה ושתיה של האדם העומד במדריגה העליונה היא מאירה ומשובחת יותר מעבודות פנימיות היינו תורה ותפילה של האדם העומד במדריגה התחתונה ובשביל זה פנימיות התחתון נעשה לבוש לחיצוניות העליון, דהיינו כי בעולם הזה יש שתי עבודות, עבודות פנימיות שהם לימוד התורה

תפילה וקיום המצוות וכו', ועבודות חיצוניות שהם שתיה ושינה וכו', כל צרכי האדם בעולם הזה, והתכלית היא לעשות מהחיצוניות פנימיות, דהיינו שגם האכילה והשתיה של האדם יהיו לשם שמים, כל אחד כפי מדריגתו, ובפשטות כמוכן צריך לאכול כדי שיהיה לאדם כח לעבוד אותו יתברך, ולישון כדי שיהיה ער לעבודתו יתברך ויחדש את כוחותיו וכו', וכשהאדם בכל למדריגה זאת שהוא מהפך בכל פעם את העבודות החיצוניות לעבודות פנימיות ומקשרם אליו יתברך, על ידי זה זוכה לשבור את המדמה, את הקליפה שלפני הפרי, וזוכה לכא לשכל הדבר, ואין דבר יותר טוב מדבר זה, אין יותר נעים ממדריגות אלו, ואשרינו שזכינו לרבי נורא ונפלא כזה המגלה לנו סודות נוראים ונפלאים כאלה שעל ידם אנו יכולים לצאת מן השאול תחתיות וכו', ובוודאי גם כשזוכים לדעת מן הצדיק צריכים לרחמים רבים, רחמים גדולים, כדי להחזיק מעמד כי הבעל דבר והס"מ יעשה כל מיני פעולות שבעולם לרחק את האדם מן הצדיק כי אינו רוצה שהאדם יזכה לכל זה כי הוא יודע שבאם האדם יהיה מקורב באמת להצדיק יבער לבו לעבודתו יתברך והוא ינתק את עצמו מן הטומאה ומן הס"מ לגמרי, ולכן הוא מציב מניעות בפני כל אחד ואחד, אך

את עבודתו בלי הפרעה, והעיקר הוא להכניע מעצמו את הדמיונות ואף פעם לא לחשוב שכבר הניע לאיזה מדריגה, רק צריך בכל פעם מחדש ליפול על הארץ בפישוט ידיים ורגליים ולבכות על זמאות נעוריו שיסלח וימחל לו ויקדוש ברוך הוא על כל מה שעשה.

גדולת הבורא

ואומר רביז"ל ואי אפשר להכניע הקליפות היינו הדמיונות והמחשבות והתאוות והבלבולים והמניעות וכו' אלא על ידי גדולת הבורא, דהיינו כי צריך תמיד להכניס בעצמו גדולת הבורא ולחשוב תמיד רק ממנו יתברך, וככל שיזכה לזה, כך יזכה להכניע מעל עצמו את כל הקליפות, כמובא בכוננות של הודו לה' קראו בשמו שזה המזמור נתקן להכניע הקליפות שביצירה, דהיינו כי קודם כל אומרים את הקרבנות שהם כנגד עולם העשיה, כי על ידי חטאי האדם צריך להביא קרבנות וכו' ועל ידי זה מתקנים את כל הקליפות של עולם העשיה אך כשעולים לעולם היצירה, ואז מתגברים הקליפות וכו', ועל ידי שאומרים הודו לה' קראו בשמו, שהוא ענין גדולת הבורא על ידי זה זוכים להכניע הקליפות ולעלות ממדריגה למדריגה, והעיקר הוא רק להכניס בעצמו גדולת הבורא.

כשהאדם מתגבר על כל המניעות ושומע לעצותיו של הצדיק על ידי זה ממשיך על עצמו את תיקונו הנפלאים והנוראים ואשרינו שזכינו להתקרב אל רביז"ל וצריכים לבקש בכל יום ויום שהקדוש ברוך הוא יעזור לנו שלא נתרחק ולא תחלש דעתינו מכל הקליפות הסובבים את הקדושה, וצריך לדעת שדבר רביז"ל הוא דבר רוחני, ודבר רוחני לא צריכים אנשים מבחוץ לדעת, ובפרט כשזה גורם מחלוקת, הן בביתו של האדם והן עם אשתו וכו', ובשביל מה צריך לספר להם על כל הדברים שהוא עושה בעבודת השם יתברך שכן הם אינם יודעים מה זה ברמלב, ומהו ענין ההתבודדות וכו' וכו', ובשביל מה צריך לספר להם ולגרום לעצמו מחלוקת, ובפרט בשעה שדבר רביז"ל הוא ענין רוחני מאד, וכל אחד יכול לקיים את עצותיו הקדושים של רביז"ל מבלי שאף אחד אפילו ידע על זה וכך יחסוך לעצמו מחלוקת וצרות ויסורים מיותרים לגמרי, צרות שהיה יכול למנוע אם היה יודע איך להתנהג, ואז ממילא יאמרו עליו הבריות אשרי רבו שלמדו תורה, כי יראו שמתנהג בדרך ארץ גדולה וכו', ואחרי שיקבל שם טוב וכו', יוכל גם לומר אל מי הוא מקורב, אבל עד אז עדיף להסתיר את ההתקרבות כדי למנוע מעל עצמו מחלוקת וכדי שיוכל לעבוד

אמתת מציאותו יתברך, שעל ידי זה יזכה להכניע את כל הקליפות, ועלינו לדעת שמחלוקת היא דמיון גדול וכמה שאפשר להתרחק מן המחלוקת עדיף, וצריך להכניס בעצמו רק גדולות הבורא ולעבוד אותו יתברך בהסתר וכו', באופן שאף אחד לא ידע שעל ידי זה יזכה להכניע את כל הדמיונות שהם המחלוקת שרוצה לבא על האדם והיצר הרע מסית את האדם לעורר עליו מחלוקת כדי למנוע אותו מעבודת השם יתברך, ולכן העיקר להכניס בעצמו גדולת הבורא.

גוונין עילאין

ואומר רביז"ל והתגלות גדולות הבורא הוא על ידי צדקה שנותנין לעני הגון וכו', דהיינו שעל ידי שנותנין צדקה מאירים הגוונים העילאין, כי בתוך הכסף מוסתרים אורות וגוונין עילאין וכו', והצדיקים הדבוקים בו יתברך אינם צריכים כסף וזהב, כי יודעים שהכסף וזהב באים ממנו יתברך וכמו שכתוב (חגי ג') לי הכסף ולי הזהב נאם הוי"ה אשר אז באה עליהם השפעה גדולה מאד מאד הן של כסף וזהב והן של גוונין עילאין, שלכל זה זוכים על ידי נתינת הצדקה, נמצא שיש לנו ב' עצות איך לצאת מכח המדמה, הכח המסית את האדם לצרות

למחלוקת ומריבות וכו' וכו', העצה הראשונה היא להכניס בעצמו את גדולת הבורא שידע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והעצה השניה היא על ידי נתינת צדקה לעני הגון שעל ידי זה הקדוש ברוך הוא מתפאר בו וכו', ואומר רביז"ל ובשביל זה רואין שהעכו"ם תאכין לממון ישראל ואף על פי שיש להעכו"ם כסף וזהב הרבה עם כל זאת תאיבים לדינר של יהודי כאילו לא ראה ממון מעולם וזה מחמת שהכסף וזהב שיש בידם אין הגוונין מאירין ואין החן שורה על הממון שלהם כי כספם נקרא עפרות זהב, עפר פשוט, מחמת שאינם עושים טוב עם כספם, ואילו כסף יהודי מאיר, כי הכסף היהודי יש עליו גוונין עילאין ויש עליו חן אחר לגמרי, כי יהודי עושה עם הכסף שלו דברים טובים, יהודי עושה עם הכסף שלו מצוות ומעשים טובים ועוזר לעניים, ובפרט מי שזוכה להפיץ את ספריו הקדושים של רביז"ל ומחיה את כל העולם כולו, כי על ידי כסף יכולים להחיות את כל העולם, על ידי הצדקה שנותנים, אך אצל הגוונים אין מאיר הכסף, ולכן הם תאיבים לדינר של יהודי, ומיד כשהם לוקחים אותו והוא שלהם יורד ממנו החן והחשיבות וכו', ולכן הם תאיבים לעוד ועוד כסף

לקרוא להיצר הרע כח המדמה, דהיינו כי עד היום קראו לו יצר הרע ואילו מעכשיו צריכים לקרוא לו כח המדמה ומוהרנ"ת ז"ל אומר שלא הבין את כוונתו של רביז"ל בזה, ור' אברהם ב"ר נחמן ז"ל מסביר שהענין בזה הוא, שהיום לאחר שיש לנו רבי נורא ונפלא כזה שנילה לנו אורות נפלאים שכאלה, עיקר כוחו של היצר למנוע מלהתקרב אליו הוא על ידי כח המדמה, שמכנים במוחם של האנשים שלא כדאי לבא אליו, ושלא אחזו ממנו וכו' וכו', וכך על ידי דמיונות מרחק אותם מרביז"ל, ולכן אשרי ואשרי מי שמכנים בעצמו את עצותיו הקדושים של רביז"ל וזוכה לצאת מן הדמיונות שמקיפים אותו, ובפרט כשזוכה להוציא מכח אל הפועל את שכלו וקובע לעצמו שיעורים בכל יום בכל חלקי התורה, שזה יהיה לו שכל הנקנה שישאר לו לאחר הסתלקותו, וכן הוא לגבי תפילה והתבודדות וקיום המצוות, ובפרט זה שזוכה לעזור להפיץ את אורו הגדול של רביז"ל בכל העולם כולו, אשרי לו ואשרי חלקו.

של יהודים, ולכן אשרי מי שמכנים בעצמו גדולת הבורא ונותן הרבה צדקה שעל ידי זה יזכה לבטל מעצמו את כל הדמיונות ויזכה ללב בשר.

מינותם של החסידים

ואומר רביז"ל שבזה טועים החסידים הרבה דהיינו בכך שהם נופלים מעבודת השם יתברך וחושבים שלא צריכים אותם מן השמים ובאמת זה אינו כך כי לפני שעולים ממדריגה למדריגה צריכים לעבור דרך כל הקליפות והדמיונות וכו', והעיקר הוא להתחזק ולא להסתכל על שום דבר כלל וכלל רק להמשיך בעבודתו יתברך ובמקום ליפול מכל הדמיונות שעוברים על האדם צריכים להתחזק מאד מאד ולדעת שכל זה הוא מחמת שעכשיו עולים ממדריגה למדריגה ולכן מתגברות הקליפות אשרי הזוכה לזה.

יצר הרע

ואומר רביז"ל שהיום צריכים

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ו

באחדות גדולה ועל ידי זה הרב יכול לגלות חידושי תורה נפלאים ונוראים מאד מאד, וידוע שתלמידי רבי שמעון בר יוחאי אחזו את עצמם באחדות גדולה מאד וכו' וכו', אנן בחביבותא תליא וכו', ועל ידי זה גילה להם רבי שמעון בר יוחאי סודות נוראים ונפלאים מאד מאד, כי העיקר תלוי כפי האחדות שיש בין התלמידים, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ו, תורה קמנה וחשובה מאד מאד בעבודת השם יתברך.

רציצא דמיית

ואומר רביז"ל, הגמרא אומרת, רציצא דמיית בבעותיה, היכא נפיק רוחא, ואמר להו בהיינו דעאל, דהיינו שהסבי דבי אתונא, חכמי יון, שאלו את רבי יהושע בן חנניה שאלות וכו', ורצו לנסותו וכו', והוא ענה להם וניצח אותם, ובאמת בהתבוננות ראשונה נראה כאילו השאלות הם שאלות של מה בכך, והתשובות הם סתם תשובות, אך באמת אנו יודעים שהגמרא מלאה סודות התורה, סודות נוראים ונפלאים מאד ואין שום דבר הכתוב בגמרא שהוא סתם, או של מה בכך אלא בכל

מספרים שפעם אחת נסע מוהרנ"ת ז"ל לעיר לעמבערג ומצא שם את תלמידיו של השרף רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, ודיבר עמם הרבה בעבודת השם יתברך, והם התפעלו ממנו כל כך עד שלא הניחו אותו בשום פנים ואופן, והלכו אחריו לכל מקום שרק הלך, ואז דיבר עמם מוהרנ"ת ז"ל באריכות מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ב, ענין הניעור בלילה, סוד ההתבודדות שגילה רביז"ל שכאשר האדם ניעור בלילה ויוצא לשדה להתבודד וכו' יכול לזכות להכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא וכו' וכו', ותלמידי הרה"ק רבי אורי זי"ע התפעלו כל כך עד שהקימו לעצמם חבורה שנקראה חברת "הניעור בלילה" שקיבלו על עצמם לצאת להתבודדות כל לילה, עד כדי כך עשו עליהם רושם דיבוריו של מוהרנ"ת ז"ל, ימן הצד השני התפעל מהם מוהרנ"ת ז"ל מאד מאד כי אחזו את עצמם באחדות גדולה מאד, ואמר אם אצלינו ברוסיה היו חסידים כאלה שהיו אוחזים את עצמם באחדות גדולה שכזו, היינו יכולים לדבר מרביז"ל כל היום וכל הלילה ולא להפסיק, כי מעלה גדולה היא זו כשהחסידים והתלמידים אוחזים את עצמם

דבר ודבר נמצאים סודות גדולים
 נוראים ועצומים מאד מאד, כי
 התורה שבעל פה היא הלבוש של
 הקדוש ברוך הוא בזה העולם,
 ומגלה את אלקותו יתברך מתוך
 העולם, כי יש לנו תורה שבכתב
 ותורה שבעל פה, תורה שבכתב
 נכתבה באופן גלוי, ושם רואים
 את אלקותו יתברך בצורה
 פתוחה, וידבר ה' אל משה, ויאמר
 ה' אל משה וכו' וכו', שם אין מה
 להסתיר, אך בתוך התורה שבעל
 פה שהיא כלליות מצוותיו יתברך
 בתוך העולם הזה שם נסתר
 אלקותו יתברך כי כל המצוות
 קשורים בדברים גשמיים, נמצא
 שהתורה שבעל פה היא רק לבוש
 לגבי אלקותו יתברך שבזה העולם,
 ועל ידה אפשר להבין ולהשכיל
 איך שהוא יתברך מסתתר בכל
 פרטי הבריאה, והנה לתורה יש ד'
 חלקים, פשוט רמוז ודרש וסוד, פשוט
 הדבר היה בדיוק איך שכתוב
 בתורה ובדיוק איך שמספרים לנו
 חכמינו הקדושים וכו', וזהו כלל
 גדול שכל מה שכתוב בתורה
 שבכתב או בתורה שבעל פה, כך
 היה הדבר כפשוטו ואף על פי
 שאין מוחו של האדם יכול להבין
 זאת וכו' ואיך יכול להיות וכו', אך
 כל זה הוא מחמת שמוחו של
 האדם אינו יכול להבין, והפשוט
 הפשוט של כל הסיפור היה כך
 בדיוק כמו שכתוב בתורה, אנו
 יודעים שרביז"ל חלק מאד על

הרלב"ג שפירש את התנ"ך על פי
 הקירה ורביז"ל אמר שבפירושו על
 מעשה האתון הוא טוען שמעשה
 זה לא היה כפשוטו אלא רק
 במראה וכו', רחמנא ליצלן רחמנא
 לישזבן, כי אלה הם דברי כפירות
 ואפיקורסות ממש ולמרות שבשכל
 פשוט אין האדם מסוגל להבין
 כיצד זה היה וכו', שידע שהפגם
 הוא במוחו, אך הדבר היה כך
 במציאות, וכן הוא לגבי כל
 הדברים האחרים שבתורה למשל
 קריעת ים סוף, שלאדם קשה להבין
 בדיוק כיצד קרו הדברים וכו' וכו',
 אך באמת הדברים קרו כפשוטן,
 שהמים נעמדו ונעשו כקיר וכו',
 וכל אחד ואחד אם יתבונן על חייו,
 ויראה את הניסים הגדולים שעושה
 עמו הקדוש ברוך הוא, יבין בדיוק
 כיצד היתה קריעת ים סוף, כי אם
 בחר כמותו זכה למצוא את זיווגו,
 או אם אדם כמוהו זכה למצוא
 לעצמו פרנסה וכו', הוא יכול היטב
 להבין כיצד היתה קריעת ים סוף,
 ועל כל פנים עלינו לדעת היטב
 שהפשוט הפשוט היה בדיוק כפי
 שכתוב ואף על פי שמוחו של
 האדם אינו יכול להבין זאת,
 ומלבד זאת יש רמוז ודרשות על כל
 פרט ופרט בתורה, וכל על כל פרט
 ופרט יש סודות נוראות ונפלאות
 מאד מאד, וכמו שמספרים שפעם
 בשעת שינתו של האריז"ל בשבת
 אחר הצהריים, היה תלמיד אחד
 בחדרו וראה שהאריז"ל מנענע

בשפתיו, והיטה אזנו, אולי יוכל לשמוע איזה דבר מפי האריז"ל, בנתיים התעורר האריז"ל וראה את אותו תלמיד מתכופף לידו, ושאל אותו מה זאת? אמר לו התלמיד ששמע כיצד האריז"ל מנענע בשפתיו, והיטה אזנו אולי יוכל לשמוע משהו, חייך האריז"ל ואמר, אם יכתבו עכשיו במשך שבועים שנה רצופים לא יוכלו לכתוב את סודות התורה שלימדו אותי עכשיו בשעת השינה על פרשת האתון, עד כדי כך, ובוודאי שפשמות המעשה היה איך שכתוב, אבל בכל פרט ופרט בתורה הקדושה יש סודות נוראים ונפלאים מאד מאד, וגם בפשט אפשר לומר שישים ריבוא פשטים על כל פסוק ופסוק כנגד נשמות ישראל, כמו שגילה האריז"ל אשר מזה רואים את מעלת התורה הקדושה ומעלת הלומד תורה הקדושה.

לימוד גמרא

ועיקר המעלה היא בפרט אצל האדם הזוכה ללמוד תורה שבעל פה, גמרא, שעל ידי זה זוכה לומר את כל העריצים ולהכרית את כל החוחים וכו' וכו', כמובא בספרים הקדושים על מאמר חכמינו הקדושים (שבת קי"ג). גמרא גמור זמורתא תהא, שאם האדם לומד גמרא על ידי זה מזמר את כל

העריצים וכו', ומפריד את עצמו מכל הקליפות, ועל ידי שהאדם לומד גמרא על ידי זה זוכה לשמירה כי גמרא ראשי תיבות ג'בריאל מיכאל ר'פאל א'זריאל שהם ד' מלאכי השמירה, ולכן צדיקים הקפידו שילמדו תמיד גמרא ואמרו שכל דבר יסכים הבעל דבר שהאדם יעשה חוץ מלימוד הנמרא כי לימוד הנמרא שובר ומכלה את הבעל דבר לגמרי, אשרי הזוכה להתמיד בלימוד זה ורביז"ל גילה לנו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רי"ד) אשר תלמו"ד גימטריא לילי"ת וכשהאדם זוכה ללמוד גמרא על ידי זה הוא מבטל את הקליפה הזאת לגמרי ממנו וגומר מפגם הברית, וידוע בשם הרה"ק רבי שר שלום מבעלזא זי"ע שאמר בשם הרה"ק רבי אורי מסרעליסק זי"ע שחכמינו הקדושים אומרים (כבא מציעא ק"ז:) שפת שחרית מבטלת כל מיני מחלות וכו', והנה פ"ת גימטריא תלמו"ד וגימטריא אותה הקליפה, ולכן אם האדם קובע לעצמו שיעור ראשון בבוקר ללמוד גמרא, על ידי זה יזכה לבטל את כל הקליפות, וכן כשהאדם לומד גמרא דבר זה מסוגל לפרנסה כי תלמו"ד גימטריא פ"ת, ובשם הרה"ק רבי הירש מזידיטשוב זי"ע אומרים שמה שאמרו חכמינו הקדושים פת שחרית מבטלת פ"ג חלאים רעים, דהיינו שמי שלומד תלמו"ד

בנימטריא פת על ידי זה מבטל ממנו את כל המחלות, וכן בשם צדיקים אחרים אומרים שמה שאמרו חכמינו הקדושים שמי שנוהר בפת שחרית הוא תמיד בריא וכו', זה עולה על לימוד הנמרא בבוקר שעל ידי זה האדם נעשה בריא ומגרש ממנו כל מיני מחלות וכו'. זהו מעלת לימוד הנמרא ובפרט בבוקר.

יפרח בימיו צדיק

והנה אותם חכמי יון שאלו את רבי יהושע בן חנניה, אפרוח שמת בתוך הביצה, והביצה היתה סגורה, מכיון יצאה נשמת? ענה להם רבי יהושע בן חנניה, מאותו מקום שנכנסה רוחו של האפרוח, משם יצאה... והנה למרות שבהכמה ראשונה נראה מאמר חז"ל זה כדבר של מה בכך ששאלו אותו סתם והוא ענה להם תשובה סתם, אך באמת מונחים במאמר זה סודות נוראים ונפלאים מאד ואומר רבינו"ל רציצא, אפרוח, זה בחינת צדיק בחינת (תהילים ע"ב) יפרח בימיו צדיק, וכן כתוב (תהילים צ"ב) צדיק כתמר יפרח, כי הצדיק הוא כמו אפרוח, יפרח, שתמיד עולה ופורח יותר ויותר, אשר זוהי עיקר המעלה של הצדיק, שהוא הולך והולך ומתקדם בעבודת השם יתברך ובדביקות הבורא, וזה ההבדל הגדול בין

הצדיק לבין המון העם. כי באמת כתוב (ישעיה ס') ועמך כולם צדיקים, כל יהודי ויהודי נקרא צדיק, אך החילוק והתפרש בין הצדיק לבין המון העם הוא, שהצדיק ממשיך ללכת להתקדם ולעלות בעבודת השם יתברך, ואילו המון העם עומדים במקום אחד ונפלים וכו', ואינם מאמינים בכוחם שגם הם יכולים להתקרב אליו יתברך, וחושבים שכל זה אינו בשבילם, מה שאין כן הצדיק תמיד פורח ועולה בעבודת השם יתברך, ובדיוק כמו אפרוח שהיה בתחילה בתוך ביצה ואחר כך יצא ממנה וגדל עד שנעשה תרנגול גדול, כך הוא הצדיק שהתקדם לאט לאט בעבודת השם יתברך והעמיד תלמידים וכו' וכו', והוא אף פעם אינו מפסיק מעבודת השם יתברך ועולה מעלה מעלה, ואפילו שאותם תלמידים שהקים נעתקים ממנו וחולקים עליו וכו', הוא אינו מתפעל מכל זה כלל וכלל, רק מעמיד תלמידים חדשים ומתקדם ועולה בעבודת השם יתברך, יפרח בימיו צדיק, בכל יום ויום הוא פורח ועולה ומתקרב אליו יתברך, והנה אנו צריכים להבין היטב מה נקרא צדיק, ובפרט היום שמטעים בעולם בני אדם מאד מאד וכל אחד אומר על אחר שהוא צדיק וכו', ולכן צריך לדעת מהו צדיק באמת, באופן שלא נטעה את עצמינו, ולא ניפול בפת.

מאן דנמר ברית

בזוהר הקדוש כתוב (נח נ"ב):
 צדיק הוא מאן דנמר ברית, ואין
 הכוונה רק למי ששמור מחטאים
 ועוונות חמורים וכו', וכו', כי מי
 שחטא בחטאים ועוונות חמורים
 ופגם את בריתו וגישם את עצמו
 וכו', עליו איננו מדברים כלל, אלא
 מדברים מבני אדם ששמרו את
 עצמם מכל זאת, ועיקר המעלה
 שלהם היא שיש להם מח נקי
 וטהור, וכמו שאמרו חכמינו
 הקדושים (חולין ל"ז): המהרהר ביום
 בא לידי טומאה בלילה, כי הכל
 תלוי במה, וכפי שהאדם שומר את
 מוחו כך הוא זוכה להיות נומר
 הברית, והנה הצדיק זוכה לזיכוך
 המה נורא ונפלא מאד, כל מוחו
 דבוק בו יתברך, ואין לו שום
 מחשבה ורצון אחר אלא רצונו
 יתברך בלבד, עד שיש צדיקים
 גדולים שזוכים למדריגה נוראה
 ונפלאה כזו שאין לפני מראה
 עיניהם אלא רוחניות חיות אלקות
 יתברך והם דבוקים בו יתברך
 בתכלית הדביקות, מיוחדים יחודים
 קדושים ורואים מול עיניהם את
 שמותיו יתברך בצירופים שונים,
 אשר בדבר זה אין לנו השגה כלל,
 כי מוחינו מנושם ומזוהם, ואנו
 צריכים רחמים רבים גדולים
 ועצומים מאד שלא נכניס
 במחשבתנו זבל והרהורים רעים.

אך עלינו לדעת שקיים כזה דבר,
 וישנם צדיקים קדושים הדבוקים בו
 יתברך בתכלית הדביקות שאינם
 רואים לפני מראה עיניהם אלא את
 רוחניות חיות אלקותו יתברך.

בצללותיה ובעותיה

ואלה חכמי אתונה שאלו את רבי
 יהושע בן חנניה, הצדיק שממית
 את עצמו ומוסר את נפשו
 בצללותיה ובעותיה באיזה מן
 המקומות מן התפילה צריך לו
 למסור את נפשו ביותר? כי זה
 עיקר מעלתו של הצדיק שהוא
 מוסר את נפשו בתפילה ובקשה
 אליו יתברך והוא דבוק בו יתברך,
 אשר דבר זה אי אפשר להכיר
 בחיצוניות כלל, כי בחיצוניות
 נראה הצדיק בדיוק כמו אנשים
 אחרים (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי'
 קמ"ז) והעיקר היא הפנימיות, אך
 את הפנימיות אי אפשר להכיר, כי
 איך אפשר לדעת מה יש במח
 האדם וכו', ולכן החיצוניות של
 האדם מטעה מאד מאד, לפעמים
 רואים בן אדם לבוש כמו צדיק
 גדול, ובאמת אינו כלום, ולפעמים
 רואים אדם שנראה פשוט מאד,
 אך באמת הוא צדיק גדול, כי
 העיקר הוא המח ולא החיצוניות
 כלל וכלל, ופעם אמר רביז"ל
 לאנשי שלומינו מדוע אינם
 מקרבים אליו מישהו חשוב, רק
 תמיד מביאים אליו איזה עני

ושבור וכו', (עיין חיי מוהר"ן סי' תקמ"ג - דפוס חדש) ואמר מוהר"ן ז"ל וכי את מי צריכים לקרב? ואמר לו רבינו"ל צריך לקרב בני עשירים או בנם של קדושים, בנים של רבנים וכו', ואם הם יתקרבו ממילא יתקרבו כל האחרים, ופעם אחת הביאו אל רבינו"ל איזה אדם שבצורתו החיצונית נראה כמו איזה בנם של קדושים וכו', וכשרבינו"ל ראה אותו, אמר לאנשי שלומינו, וכי מה הבאתם לי, חבית עם כרכשות, "א פעסיל קישקעס האט איהר מיר געברענגט", כאומר שעיקר האדם הוא מוחו, ואם המוח אינו דבוק בו יתברך, הרי האדם משול לחבית מלאה עם כרכשות והלבוש החיצוני אינו כלום ורק ממעה את האדם, וכן מספרים שאחר הסתלקות הבעש"ט הקדוש זי"ע התאספו תלמידיו ודברו הרבה מענין המופתים שעשה הבעש"ט הקדוש זי"ע בעולם ובליילה בא הבעש"ט הקדוש זי"ע בחלום לראש המדברים, ואמר לו, מדוע אתם מדברים מהמופתים שלי, מדוע אינכם מדברים מן היראת שמים שלי, וסיפר אותו תלמיד שראה בחלומו והנה הר גבוה מאד מאד והבעש"ט הקדוש זי"ע עומד בקצהו ומתגלגל ונופל למטה, ובדרך נפילתו מתפרק לחלקים קטנים וכו' וכו', עד שהגיע למטה ואז נעמד מחדש, ואמר לו

הבעש"ט הקדוש זי"ע בחלום, אתה רואה, כך הייתי מוכן למסור את נפשי בשבילו יתברך בכל עת ורגע וכו', כי זה עיקר מעלתם של הצדיקים הקדושים שמוסרים את נפשם בשבילו יתברך, ומדבקים את עצמם בו יתברך תמיד אשר דבר זה הוא דבר פנימי, דבר שקשור למח וללב ואין אף אחד יודע אותו, וחכמי יון שאלו באיזה מקום בתפילה, שהוא עיקר המסירות נפש של הצדיק, צריך הצדיק למסור את נפשו יותר ויותר.

מחשבות זרות

ענה להם רבי יהושע בן חנניה, היכא דעאל, היינו איך שיש לו להעלות ניצוני הקדושה, היינו איך שנכנסים בו מחשבות זרות וצריך להעלותם כידוע, שם צריך לו למסור נפשו, ובאמת אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וממילא מה שייך מחשבות זרות, הרי הכל ממנו יתברך, אך עיקר המחשבות זרות שבאות אל האדם בשעת התפילה הם מחמת חטאיו ועוונותיו המרובים, ומי שזוכה להבין זאת יודע שצריך למסור את נפשו דייקא בשעת התפילה על ענין זה, ודייקא היכן שמתנברות עליו המחשבות זרות שם ימסור את נפשו להתגבר

עליהם, כי אם יש חמאים ועוונות ופשעים וכו', דייקא אם יש התגברות של מחשבות זרות, סימן שצריך לחזור בתשובה שלימה וכו', ולכן דייקא שם צריך להתחזק, ודייקא שם צריך למסור את נפשו, וכמשל שרואים שעל משאית של זבל אף פעם לא יבואו גזלנים, כי מה יש להם לנגוב שם?! גזלנים באים על משאית שמסיעה כסף אל הבנקים וכו' וכו', ובדיוק כך הוא לגבי המחשבות זרות, ולגבי מחלוקת וכו', כי על דבר שאין הס"מ חושש ממנו אף פעם לא תהיה מחלוקת, ואילו על צדיקים קדושים שיכולים לקרב את כל העולם כולו אליו יתברך, עליהם בוודאי תהיה מחלוקת גדולה כי הס"מ מפחד מהם מאד וכמו שמספר רביז"ל (סיפורי מעשיות מעשה ו') שלפני שירדה נשמתו לעולם צעק הס"מ בכל העולמות, שאם גשמה זו תרד לעולם אין לו יותר מה לעשות, וכו', ואמרו לו הנשמה צריכה לירד ואתה מצא לעצמך עצה, וחזר עם זקן וכו', וצחקו וכו', כי זו היתה העצה שלו, שיהיה על אורו של רביז"ל מחלוקת וצחוק וכו', וממילא יולזלו בו, והנה כל זה הוא כשאינן האדם מתבונן היטב על עומק הדברים, ואז נדמה לו שאם יש מחלוקת כנראה שהדבר אינו טוב, שאם לא כן מדוע יש מחלוקת? אך באמת כבר אמרנו שעל משאית

של זבל אף אחד לא יחלוק, אף אחד לא ינסה לנגוב אותה ואף אחד לא יתעניין בזה, אך במקום שיש כסף זהב יהלומים וכו' וכו', שם כולם מתענינים והס"מ מפחד מאד ובוודאי על מקום כזה יש מחלוקת, ולכן רואים שדייקא על דבר רביז"ל יש מחלוקת גדולה ומדברים עליו כל דבר אסור וכו' וכו', כי הס"מ מפחד מאד וכו' וכו', ולכן מעמיד עליו מחלוקת גדולה, ועיקר המחלוקת היא באופן של "חותך זנבות וזורקם כלפי מעלה", דהיינו שעומדים עליו קלים וריקים שאינם יותר מאשר זנבות, אך מאחר שהס"מ זרקם כלפי מעלה, כולם חושבים שהם אנשים כשרים וכו' וכו', ועל ידי זה שומעים להם, (עיי' ליקוטי הלכות שבת ה"ה אות ט') ועל ידי זה מתרחקים מן הצדיק האמת, הצדיק הגדול שיכול לעזור לאדם ולהוציאו מן השאול תחתיות ומתחתיו וכו', ולכן דייקא במקום כזה שמתגבר הבעל דבר ויש מחשבות זרות ומחלוקת וכו' וכו', דייקא שם צריך להתגבר ולחזור אליו יתברך, ושם צריכים למסור את נפשו מאד מאד כי שם כנראה שיש דברים טובים... כסף, זהב, יהלומים וכו', והעיקר ששם יכולים להתקרב אליו יתברך, וזאת צריך כל אחד ואחד לדעת שדייקא במקום שמתגברים עליו ההרהורים הרעים, דייקא במקום שמתגברת המחלוקת, דייקא שם צריך

להתחזק מאד מאד לעמוד על עמדו ולא ליפול, כי שם כנראה ננוזה קדושה גדולה מאד מאד ואחרת לא היה הבעל דבר מתגבר כל כך, ולכן צריך כל אחד ואחד להתחזק מאד והעיקר לשמור את עצמו ולהיות באחדות גדולה עם אנשי שלומינו היקרים, ועל ידי זה יזכה להצלחה גדולה, כי אחדות היא סוד ההצלחה, אחדות היא סגולה נוראה ונפלאה להתמדה בלימוד התורה הקדושה, ואשרי מי שמרגיל את עצמו שלא לדבר על אף אחד אחר שאז יזכה להתמדת התורה, ובאמת כל אחד ואחד צריך לדעת שיש לו ישיבה גדולה של תרי"ג תלמידים, שהם

הרמ"ח איברים והשם"ה גידים, וכל אחד ואחד צריך לשמור על עצמו שלא לעשות רע באיברים ובגידים שלו, ויותר מזה אינו יכול לקחת, וממילא מדוע לו לדבר על אחרים, מהיכן יש לו זמן, הרי יש לו ישיבה גדולה כל כך של שש מאות ושלוש עשרה תלמידים, ובשביל מה לו להתעסק עם אחרים, אשרי מי ששומר על עצמו ואינו מתעסק עם אחרים, ואשרי מי שזוכה להתמיד בלימוד התורה הקדושה ומתקרב אל הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור ואינו מתפעל מכל המחלוקת שעוברת עליהם שאז יזכה לחיות חיים טובים ונעימים אשרי לו ואשרי חלקו.

ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז

ז"ל שהתגבר על כל המניעות ולא הסתכל על כל הצרות והיסורים שעברו עליו בשביל זה, וגילה ופרסם את אורו של רביז"ל במסירות נפש גדולה מאד, והיום נדבר מהתורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז

למשוך העולם לעבודתו

ואמר רביז"ל כי למשוך את כל העולם לעבודתו לעבדו שכס אחד וכולם ישליכו אליו כספם וזהבם ויתפללו אל השם יתברך לכד זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור, היינו כי זה תלוי בזה עבודת השם יתברך והשלכת אליו כספו וזהבו וכו', כי כל עוד האדם מונח בתאוות ממון, כל עוד האדם עושה מן הכסף מציאות וממשות, לא יוכל להתקרב אליו יתברך והוא רחוק מאד מאד מעבודת השם יתברך, וכמו שסיפר לנו רביז"ל (סיפורי מעשיות מהבעל תפילה מעשה י"ב) אשר קבלה בידו אשר כל מי שנפל בתאוות ממון אינו יכול לצאת משם כי אם על ידי הדרך של החרב, שהוא רחמנא ליצלן כלל הצרות והיסורים המרירות וההרפתקאות שעוברים על האדם... כי בשעה שעובר על האדם מה שעובר, כל מיני צרות

כשזוכים לבא ולהתאסף כדי לדבר מתורתו הקדושה של רביז"ל אין למעלה מזה, ומכיון שהיצר הרע יודע זאת, הוא מתגבר במניעות עצומות בכל פעם ופעם מחדש כדי למנוע את האדם מלבא ולשמוע שיעור בדבריו הקדושים של רביז"ל, והנה ידוע לנו שעל כל דבר ודבר ששייך לדבר רביז"ל מתגבר הס"מ מאד מאד למנוע זאת, ומניח את עצמו לאורך ולרוחב, כדי שלא יצא מן הכח אל הפועל, אך בעיקר הוא מתגבר על ענין הדיבור מרביז"ל על הלימוד בתורתו הקדושה שעל זה הוא משתמח לאורך ולרוחב ואינו מניח לבני אדם לבא לשיעורים כדי לשמוע את דבריו הקדושים של רביז"ל, כי כשהאדם זוכה ובא לשמוע את דברי רביז"ל הוא זוכה להתחזקות והתעוררות גדולה מאד בעבודת השם יתברך, התעוררות כזו שלא יוכל לקבל באף מקום אחר, ועל זה מתגבר מאד הס"מ ומונע את אדם בכל דרך אפשרית שלא יזכה לשמוע את דבריו הקדושים של רביז"ל, ולכן אשרי ואשרי הזוכה לפרסם את רביז"ל ואשרי הזוכה להתגבר על המניעות ובא לשמוע את דבריו הקדושים של רביז"ל, אשר להם זכינו אך ורק בזכות מוהרנ"ת

ויסורים ועגמת נפש וכו',
 בכריאות, בשלום בית, מילדים
 וכדומה אז כבר אינו חושב על
 הכסף ואינו עושה ממנו מציאות
 וממשות, ועל ידי זה יכול להתקרב
 אליו יתברך, ומי שנפל בתאוות
 ממון אין אפשרות להוציאו משם
 כי אם על ידי דרך זו שעובר עליו
 איזה משבר עד שכבר שוכח
 מדאגת ממון, כי הכלל הוא אשר
 תאוות ממון ועבודת השם יתברך
 אינם יכולים ללכת ביחד,
 ומוהרנ"ת ז"ל אמר פעם, שכל עוד
 האדם לא נפל לתאוות ממון, עוד
 אפשר לדבר עמו מעבודת השם
 יתברך, אך מיד כשנפל לתאוות
 ממון כבר אין עם מי לדבר, כי
 מרוב תשוקתו להשיג ממון, לא
 ירצה לשמוע אותך כלל.

השלום שבדור

והנה לזכות לזה, דהיינו להפריד
 את עצמו מתאוות ממון וישליך
 את אלילי כספו וזהבו ויתפלל רק
 להשם יתברך לבד, לזה זוכים רק
 על ידי השלום שבדור, כי על ידי
 השלום שיש בין בני האדם והם
 חוקרים ומסבירים זה לזה האמת,
 על ידי זה משליך כל איש את
 השקר, שהוא אלילי כספו וזהבו,
 ומקרב את עצמו להאמת שהוא
 הקדוש ברוך הוא, וזוהי מעלת
 מידת השלום שכאשר יש שלום
 בדור אין עוד טובה גדולה מזו,

וכבר אמרו חכמינו הקדושים
 (עוקצין ג') לא מצא הקדוש ברוך
 הוא כלי מחזיק ברכה אלא השלום,
 כי כשיש שלום כל אחד ואחד
 מדבר עם השני ומסביר לשני את
 האמת, ומהו התכלית בזה העולם,
 ואיך שצריך להתקרב אליו יתברך,
 וכו' וכו', ומרוב שלום שיש בדור
 כך יכולים לדבר אחד עם השני
 והאחד ישמע לשני, כי נמצא
 בשלום עמו, מה שאין כן כאשר
 יש שנאות וקנאות וכו', אז אפילו
 כשמדברים ומסבירים להשני את
 האמת, ואפילו שהלה יודע שאתה
 מדבר דיבורים אמיתיים ואכן כך
 הוא שאין שום תכלית אחר רק
 לחזור אליו יתברך, אף על פי כן
 מרוב השנאה והקנאה, לא יסכים
 להודות לדבריו של חבירו, כי
 כאשר אין שלום בין בני אדם, אין
 להם כלי המחזיק ברכה, וכשיש
 שלום בין בני אדם אז שורה
 הברכה הגדולה ביותר, ואז כל
 אחד ואחד יכול להסביר לשני את
 האמת ואת התכלית, שעל ידי זה
 יזכו להתקרב אליו יתברך באמת
 ויוכלו לצאת מהירידה והנפילה
 שנפלו לשם.

הארת פנים הדרת פנים

ואומר רביז"ל ואי אפשר לבא
 לבחינת שלום אלא על ידי הארת
 פנים הדרת פנים, דהיינו כי רביז"ל
 כבר הסביר אשר למשוך את כל

העולם כולו לעבודתו יתברך אפשר רק על ידי מידת השלום, ושלום הוא שמו של הקדוש ברוך הוא (שבת י') נמצא שכאשר רוצים רק את הקדוש ברוך הוא, כאשר רוצים רק להכלל באמת, אז יכולים לזכות לשלום, אך כאשר רוצים דברים אחרים חוץ ממנו יתברך, כאשר האדם מפריד בין בני אדם או מתחילה המחלוקת, כי מי שאוחז באמת, מי שרוצה באמת רק לעבוד אותו יתברך ולא יותר, לו כבר לא משנה מי אתה ומה אתה, אותו לא מעניין אם אתה חסיד פלוני או אלמוני, או אם אתה משתייך לחוג זה או אחר, מה שמשנה הוא שכולנו יהודים ומטרה אחת לנו, והיא להתקרב אליו יתברך ולעבדו, אך כאשר אין האדם רוצה אותו יתברך, כאשר יש לו רצונות אחרים, מיד מתחילה המחלוקת, מיד מתחילים להפריד בין בני אדם, ואומרים, אינך שייך לחוג שלי, אינך שייך לחסידות שלי, ועל ידי זה נופלים בתאוות סמוך ומתרחקים ממנו יתברך, ועל כל פנים לזכות לצאת מזה ולהתקרב אליו יתברך הוא רק על ידי השלום, ולשלום זוכים רק על ידי הארת פנים הדרת פנים.

עיר שכב

והנה מידת הארת הפנים היא

מידתו של יעקב אבינו עליו השלום, כי זה בחינת (בראשית ל"ג) ויבא יעקב שלם עיר שכב, שהוא אתערותא של בחינת (צפניה ג') לעבדו שכב אחד, שהוא על ידי השלום, שהוא בחינת יעקב אשר לו יש הארת פנים בחינת שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם (בבא מציעא פ"ד). וזה בחינת (תהילים כ"ד) מבקשי פניך יעקב סלה, כי יעקב אבינו שאחו בשלימות מידת האמת והשלום, בא לעיר שכב שהיא מקום מועד לפורענות, ששם סבל עם ישראל מאז ומעולם, ועד ימינו אלה הוא עיר מועדת לפורענות ותמיד יש שם צרות, אך יעקב אבינו שאחו במידת השלום בשלימות מיד כשבא לשכב שהוא מקום המיועד לפורענות הפך זאת לבחינת לעבדו שכב אחד, שהוא בחינת שלום שכולם עובדים את הקדוש ברוך הוא שכב אחד וכו', כי שכב הוא ראשי תיבות ש"ם כ"בוד מ'לכותו, ששם דייקא במקום הפורענות על ידי מידת השלום יכולים להפוך זאת לבחינת ש"ם כ"בוד מ'לכותו ולמצוא שם את אלקותו יתברך על ידי מידת השלום, וזה נקרא הארת פנים, שמכל דבר ודבר יכול לראות את פניו יתברך, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ד) שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם, כי אדם הראשון לפני החטא היה מווכך מאד מאד והאיר עליו גילוי

וכו', גם שם הכנים אלקותו יתברך והפכו לבחינת ש"ם כבוד מ'לכותו כי הוא אחז במידת האמת בשלימות ותמיד ראה גילוי אלקותו יתברך מכל דבר ודבר (עיי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א') כי יעקב אבינו הסתכל על השכל שבכל דבר שהוא הרוחניות חיות אלקות שיש בכל דבר ודבר, נמצא שאי אפשר להניע לשלום אלא על ידי בחינת הארת פנים, דהיינו שהאדם יראה כביכול את אורו יתברך שהוא הפנימיות של כל דבר ודבר, דהיינו שיאיר לו הפנים של כל דבר ודבר שהוא הפנימיות הרוחניות חיות אלקות הנמצא בכל דבר ודבר, ועל ידי זה יזכה האדם לשלום, כי על ידי שאדם זוכה לראות ולהרגיש את הקדוש ברוך הוא מכל דבר ודבר, על ידי זה בוודאי יהיה בשלום עם כל אחד ואחד.

הדרת פנים

הדרך השניה לכא לבחינת שלום היא על ידי בחינת הדרת פנים, שזה בחינת דרושי התורה שהתורה נדרשת בשלש עשרה מידות הנמשכים מ"ג תיקוני דיקנא (וזה אחרי ס"ב). מבחינת הדרת פנים כמו שכתוב (ויקרא י"ט) והדרת פני זקן, דהיינו מלבד זאת שהאדם צריך להרגיל את עצמו להסתכל על הרוחניות חיות

אלקות נורא ונפלא מאד מאד כי לפני חטא אדם הראשון היה הגילוי אלקות בבחינת בלי לבושים בבחינת (בראשית ג') ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו, כי מרוב גילוי אלקות וזיכוך שזכו לו לא היו צריכים לשום לבושים כדי להשיג גילוי אלקותו יתברך והכל היה באופן פתוח וגלוי, וכך גם יהיה בימות המשיח שיתקן בשלימות חטא אדם הראשון ואורו יתברך יאיר באור נורא ונפלא מאד מאד עד שכל אחד יזכה להשיג את אלקותו יתברך באור נורא ונפלא מאד בלי שום בושה והסתרה, וכמו שאמר מוהר"ן ז"ל שרואים בחוש אשר עתה בעת הגלות מתביישים לדבר באופן גלוי ממנו יתברך, שכך דרך העולם אינה לדבר דיבורים שכאלה, דרך העולם לומר שמי שמדבר רק מהקדוש ברוך הוא, משהו לא בסדר עמו... וכמו כן מתביישים לדבר מענין ההתבודדות וכו', וכו', אך כשיבוא משיח צדקינו הכל יהיה פתוח וההתבודדות תהיה דרך כבושה לרבים וכל אחד ואחד ידבר עמו יתברך תמיד, ויעקב אבינו שזכה למדריגה זו בשלימות זכה לבחינת השופרא של אדם הראשון כי מרוב גילוי אלקות שהאיר עליו זכה להכנים את אלקותו יתברך בכל מקום ומקום ואפילו במקום מועד לפורענות כמו ששם שכיחים רוצחים וצרות

אלקות שיש בכל דבר ודבר, וצריך להרגיש אותו יתברך מכל דבר. הוא גם צריך להתמיד מאד בלימוד התורה, כי לפעמים כשהאדם זוכה להשיגו יתברך כשאין לו את הצמצום הנכון הוא יכול לצאת מדרכי התורה הקדושה, ולכן עליו להתמיד בלימוד דרושי התורה שהם ההלכות שעל ידם יוכל לדעת כיצד עליו להתנהג לפי דרכי התורה הקדושה, וכמו שציוה עלינו רביז"ל להתמיד מאד בלימוד השולחן ערוך. ולא לנמות מסעיף קמן בשולחן ערוך. וכל זאת מכיון שהלימוד של רביז"ל הוא לימוד עמוק עמוק בדרכי גילוי אלקותו יתברך. עד אשר כל אחד ואחד יוכל להשיג את רוחניות חיות אלקותו יתברך ואפילו הכי נמוך הכי ירוד והכי פחות, ומדריגה זו בוודאי היא מדריגה גדולה ונפלאה מאד מאד, אך סכנה גדולה יש בה כשלא זוכים ללמוד את ההלכות והדרושים של התורה הקדושה, כי למרות שזהו דבר גדול שהאדם יזכה להשיג את רוחניות חיות אלקותו יתברך מכל דבר ודבר וכו', אך כל עוד אינו מקיים את התורה והמצוות בפועל ממש, הרי הוא רחוק מאד ממנו יתברך, ובוודאי כל עוד האדם אינו מניח תפילין, אפילו שיסתכל כל היום על רוחניות אלקות, וילמד את כל כוונות התפילין, כל עוד אינו זוכה

להניח תפילין בפועל אין במעשיו שום מעלה כלל, ולכן בנוסף לבחינת הארת פנים שהוא ההסתכלות וההתכוננות ברוחניות חיות אלקותו יתברך, צריך גם את בחינת הדרת פנים שהוא לימוד התורה הקדושה, הלכה למעשה, באופן שידע כיצד להתנהג על פי דרכי התורה, שזה הוא בחינת הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם ומהם אי אפשר לנמות, כי אי אפשר לחדש דברים חדשים הסותרים את אלה הי"ג מידות וכו', כי יש לנו תורה הנדרשת באלה י"ג מידות ורק על פיהם אפשר ללכת, ולכן צריך לקשור את בחינת הארת פנים אל בחינת הדרת פנים, שעל ידם דיוקא יזכה לשלום, כי שלום אמיתי הוא רק כאשר הוא מקושר אל התורה הקדושה, כי הארת פנים והדרת פנים חייבים ללכת שלובי יד, ואין האחד יכול להתקיים ללא חברו וכו', וצריך לשלבם בכל פרט ופרט של החיים, למשל, כשרואים אדם רשע שעובר עבירות ומחלל שבת בפרהסיא, בוודאי יש רוחניות חיות אלקות בכל דבר ודבר וכו', ובוודאי צריכים לדונו לכף זכות כי הוא יהודי וכו', אך מצד שני צריך להזהר, כי מחלל שבת בפרהסיא הנוגע ביין עושה אותו יין נסך, ויש גם פוסקים הסוכרים שהסתכלות לבד מספיקה וצריך מאד מאד להזהר בזה, וענין זה

שהאדם מדבר ומתפלל אליו יתברך ויודע שמכל מה שעובר עליו תמיד יברח רק אליו יתברך, אך כל זה הוא בחינת הארת פנים, כי האדם מתפלל אליו יתברך מכיון שהוא מרגיש אותו יתברך ורוצה ישועה וכו', אשר כל זה צריך להיות מקושר אל הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם שהוא התורה הקדושה.

בשמעו את רנתם

ואומר רביז"ל שכאשר נודרך קולו של האדם או על ידי השמעת קולו לכד בלא דיבור, הקדוש ברוך הוא מושיעו בעת צרתו כבחינת (תהילים ק"ו) וירא בצר להם בשמעו את רינתם, דהיינו אפילו כשאין לאדם עדיין דיבורים אליו יתברך, בכל אופן מיד כשמשמיע את קולו וגונח ומתאנח אליו יתברך מיד עוזר לו השם יתברך, וכמו שמביא רביז"ל בסוף התורה הזו שכשיש חס ושלוש איזה גזירה וצרה לישראל מאיזה עכו"ם אזי טוב לנגן הניגון של אותה העכו"ם שמיצר להם חס ושלוש, וזהו בשמעו את רינתם, רינתם דייקא היינו רינה וניגון שלהם של אותה עכו"ם שמצירה לישראל חס ושלוש, כי על ידי זיכרון וטהרת המוחין של האדם זוכה להגיע למדריגה זו שהוא יתברך עוזר לו על ידי ששומע את קולו בלבד.

הוא בדיוק כמו שהאדם יראה בשר טריפה, אשר אם יתבונן בו באמת בוודאי יזכה לראות גם שם רוחניות חיות אלקות, אך צריך לקשר את כל זאת אל התורה הקדושה שאמרה שאסור לאכול בשר נבילות וטריפות וכו', כי הכל תלוי ומקושר ומיוחד אל התורה הקדושה, ובוודאי בכל מקום ובכל דבר יש חיות אלקות, אפילו בעבודה זרה וכו', כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פרק א') אם יאמר לך אדם היכן אלקיך תאמר לו בכרך גדול שברומי, דהיינו אפילו בתוך הותיקן, מקור הטומאה, גם שם יש אלקות, אבל התורה הקדושה מזהירה אותנו שלא נעבוד עבודה זרה וכו', ונתרחק לגמרי מעכו"ם ולא יהיה לנו שום שייכות אלהם כלל וכו', שכל זה הוא קישור בחינת הארת פנים והדרת פנים כנ"ל.

י"ג מידות רחמים

ואומר רביז"ל אשר הי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם נמשכים מי"ג תיקוני דיקנא שהם הי"ג מידות רחמים, שהם מרמזים על ענין התפילה שהיא בקשת רחמים ותחנונים וכו', ועל ידי שהאדם מזכך את חכמתו בי"ג מידות אלו וכו', כן הזדככות קול רנתו, והנה עיקר קול הרינה הוא קול התפילה

תיקון הברית

ואומר רביז"ל ולהדרת פנים הנ"ל אי אפשר לבא אלא על ידי תיקון הברית, וללא זאת אינו יכול להגיע למדריגות אלה, כי על ידי קלקול הברית, נתקלקל מוחו של האדם, כי הכנים צרה במוחו שהם ההרהורים רעים ועל ידם פגם בחטא זה, ועל ידי שנתקלקל מוחו ממילא נתקלקל דיבורו והוא נמצא שרוי בשאול תחתיות ומתחתיו וממילא אינו יכול לזכות לשום דבר, ובאמת מי הוא זה ואיזה הוא שיכול להתפאר שזכה לתיקון הברית תיקון המח בשלימות, כי הרי לזכות לזה צריך שיהיה לו מח נקי שיחשוב כל הזמן רק ממנו יתברך, ודיבוריו יהיו נקיים שידבר כל הזמן רק מרוחניות חיות אלקותו יתברך וכל שכן שלא ידבר דיבורים אסורים, לשון הרע ליצנות ורכילות וכו', וכל שכן וכל שכן שלא יעשה בפועל מעשים רעים חס ושלום, ומי יכול להתפאר שהוא נקי לגמרי, וממילא איך יוכל לזכות ולהגיע למדריגות אלה, ובוודאי על ענין זה צריך לעבוד מאד, דהיינו על תיקון הברית, שישמור את עצמו ויקדש את שבעת הנרות שלו שהם העינים האזניים החוטם והפה שעל ידי זה יוכל לזכות למח נקי ומזוכך וכו', והנה אפילו שהאדם חטא ופגם

ופשע והרהר הרהורים רעים ומינף את מוחו, וכן עשה מעשים רעים ומגונים וכו', אין דבר העומד בפני התשובה, ועיקר התשובה הוא כמו שנילה לנו הנביא הושע (הושע י"ד) שובה ישראל אל ה' אלקיך כי כשלת בעוונך קחו עמכם דברים ושובו אל ה', דהיינו כאשר האדם מרגיל את עצמו להתפלל ולהתוודות לפניו יתברך, ואומר רבנו של עולם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך, עשיתי מעשים מגונים ומלוכלכים, ומינפתי את עצמי במחשבה דיבור ומעשה, והסתכלתי בכל מיני מקומות המזוהמים וכו' וכו', וכך ירחיב את הדיבור ויספר לפניו יתברך את כל מה שעשה ואיך שהוא מתחרט וכו' ואם יהיה חזק בזה סוף כל סוף יזכה לזיכוד וטהרת המוחין שעל ידי זה יזכה לבחינת הארת פנים, ויזכה לראות מכל דבר ודבר את רוחניות חיות אלקותו יתברך, ויפתח מוחו שיזכה להבין את כל דברי התורה הקדושה שלומה, ועל ידי זה זוכה לשלום אמיתי.

קריעת ים סוף

ואומר רביז"ל אשר (שמות מ"ו) ו'תען ליהם מרים ש'ירו ל'ה' ראשי תיבות ש'ל'ו'ם', וזאת אמרה מרים לנשות ישראל לאחר קריעת ים סוף דייקא, כי אז צריך לשיר שירה ואז זוכים לבחינת שלום. והנה

חכמינו הקדושים אמרו (פסחים ק"ה) קשה פרנסתו של אדם כקריעת ים סוף, וקשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, דהיינו שפרנסתו של האדם קשה מאד ויש בני אדם שמשתנעים ממש מרוב צרות, מרוב חובות ועניות וקטנות שעובר עליהם, וכן כל מי שעדיין לא זכה למצוא את זיווגו בוודאי עובר עליו מה שעובר וצריך לדונו לכף זכות וכו', והנה כאשר ים סוף נקרע אמרו בני ישראל שירה כי אז באותו מעמד היה גילוי אלקות גדול ונורא מאד עד אשר עוללים ויונקים שמטו דדיהם מפייהם ואמרו זה אלי ואנוהו, והראו עם אצבעותיהם הנה הקדוש ברוך הוא, מרוב אור וזיוו וחיות שזכו לו אז שכך הוא כשכל אחד ואחד בזה העולם זוכה לקריעת ים סוף, לפרנסה או למציאת הזיווג וכו', שאז הוא שר ומזמר אליו יתברך וכו', וזוכה לבחינת שלום.

הנה לשלום

ואמר רביז"ל שדווקא במרה קיבלו שבת שלום כי כן דרך השלום להתלבש במרה בבחינת (ישעיה ל"ה) הנה לשלום מר לי מר, כי השלום אינו מניע כל כך בקלות ולפעמים הוא בא במרירות גדולה, וכמו שכל הרפואות הם בסמים מרים וכו', ולפעמים החולשה גוברת כל כך עד שאין יכולת ביד

החולה לסבול מרירות הרפואות ואז הרופאים מושכין ידיהם מן החולה ומייאשים אותו, אך כשהאדם לוקח תרופות מרות, בסופו של דבר זוכה לרפואה, וכמו כן הוא במידת השלום, כי באופן שיזכה לשלום צריך הדבר להתלבש במרירות רבה, ובפרט הצדיקים האמיתיים שעוסקים בגילוי אלקותו יתברך בעולם, עליהם עובר מה שעובר ובני אדם מדברים עליהם, ועוברת עליהם מרירות רבה, כי כל מה שיעשו כדי להסביר את עצמם ואת דרכם לא יעזור להם כי בני אדם אינם מבינים את מעשיהם כלל ורודפים אותם ומדברים עליהם, אשר כל זה הוא בחינת חסרון השלום, אך באמת עליהם לדעת שהשלום בא במרירות רבה, ולמרות שהם מגלים את הקדוש ברוך הוא ואנשים חולקים עליהם, ולפעמים תלמידיהם בעצמם חולקים עליהם ומפריעים לעבודתם וכו' וכו', עליהם להמשיך בדרכם ולגלות את אלקותו יתברך כי כך הדברים הולכים, ושבת שלום במרה קיבלו, דהיינו שבת, שמא דקודשא בריך הוא עצם גילוי אלקותו יתברך, במרה דווקא קיבלו, אך הצדיקים האמיתיים הדבקים בו יתברך בחינת שבת, קשה להם לפעמים לקבל את המחלוקת הגדולה שעליהם, ובפרט כשהם יודעים שלא עשו שום דבר רע, וכל

מטרתם וכיסופם ורצונם הוא רק לגלות ולפרסם אלקותו יתברך לכל העולם כולו ומדוע אם כן נטפלו אליהם בני אדם וחולקים עליהם, כי הצדיקים דבוקים כל כך בו יתברך עד שאינם רוצים שום שייכות עם עסקי העולם הזה ועניני החול וכו', וכמו שמספרים על הבעל התניא זי"ע שפעם אחת בא אחד והביא כסף לרבנית שלו, והיא שרצתה להכיר לו תודה אמרה שתראה לו דבר מעניין, והוליכה אותו לחדרו של הבעל התניא זי"ע ועמד מבחוץ והסתכל מתוך החלון, וראה את עבודתו של הבעל התניא זי"ע כמוצאי שבת קודש, ואז שכב הבעל התניא זי"ע על הארץ כפישומי ידיים ורגליים, ובכה אליו יתברך בניגונו המאויים (שיר השירים ה') פשטתי את כתנתי איככה אלכשנה, הורדתי מעצמי את בנדי החול ולבשתי בגדי שבת, וכבר זכיתי לאור השבת הנורא והנפלא, ואיך עכשיו אשוב ואלכש בחזרה את בנדי החול... ובכה אליו יתברך בהשתוקקות גדולה מאד מאד, כי זוהי מדריגת הצדיקים האמיתיים הדבוקים באמת בו יתברך שאינם רוצים שום שייכות אל הבלי העולם הזה רק אליו יתברך, וממילא אינם מבינים מדוע חולקים עליהם אנשים, וכי מה הם רוצים, רק לגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם וכו', אך עליהם לדעת שכך

צריך ללכת, כי דרך השלום להתלבש במרה ושבת קודש במרה קיבלו, אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל הצדיקים האמיתיים שאז ימשיך על עצמו את הארת הפנים, והדרת הפנים, שעל ידי זה יזכה לשלום אמיתי ונצחי, ויזכה להיות בשלום עמו יתברך ועם כל יהודי ועם עצמו, כי מי שמכנים בעצמו לימודים אלה ואוהב כל יהודי ויהודי והוא בשלום עם כל אחד ואחד ללא שום הבדל וחילוק, אשרינו שזכינו להתקרב לרביז"ל ועלינו לדעת שאנו מגושמים מוזהמים ועדיין רחוקים מאד מאד ממנו יתברך, ומכיון שאנו איך שאנו ואנו רוצים להתקרב אל צדיקים קדושים ונוראים כאלה בוודאי עובר עלינו מה שעובר והכל בשביל הבחירה והנסיון, וכמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל לאנשי שלומינו, אתם כמו שאתם ואתם רוצים להחזיק את עצמכם כרבי גדול כזה, לכן עובר עליכם מה שעובר, אשרינו מה טוב חלקינו שאנו זוכים להיות מקורבים לרבי נורא ונפלא כזה חבלים נפלו לנו בנעימים, עלינו להתחזק בכל עת בהפצת מעיינות החכמה חוצה, ללא מורא וללא פחד יהיה מה שיהיה, עלינו למסור את נפשינו כדי לגלות לעולם את האור הנורא והנפלא שגילה לנו רביז"ל שעל ידו זוכים לכל טוב אמיתי ונצחי אם רק נרצה באמת.

מפתח הענינים

התגלות גדולת רשב"י		עמוד ה'
תורה א' – "אשרי תמימי דרך"		עמוד כ"ד
תורה ב' – "אמור אל הכהנים"		עמוד ל"ה
תורה ג' – "אקרוקתא"		עמוד מ"ח
תורה ד' – "אנכי ה' אלקיך"		עמוד ס'
תורה ה' – "בחצוצרות"		עמוד ע"ד
תורה ו' – "קרא את יהושע"		עמוד צ"ב
תורה ז' – "ואלה המשפטים אמונה"		עמוד ק"ה
תורה ח' – "ראיתי והנה מנורת זהב"		עמוד ק"כ
תורה ט' – "תהומות יכסיומו"		עמוד קל"ג
תורה י' – "ואלה המשפטים ריקודין"		עמוד קמ"ו
תורה י"א – "אני ה' הוא שמי"		עמוד קס"ד
תורה י"ב – "תהלה לדוד"		עמוד קפ"פ
תורה י"ג – "אשרי השגחה"		עמוד קצ"ו
תורה י"ד – "להמשיך שלום"		עמוד ר"ח
תורה ט"ו – "אור הגנוז"		עמוד רכ"ב
תורה ט"ז – "רבי יוחנן משתעי"		עמוד רל"ג
תורה י"ז – "ויהי הם מריקים שקיהם"		עמוד רמ"ט
תורה י"ח – "רבי יוחנן משתעי"		עמוד רס"ד
תורה י"ט – "תפילה לתבקוק"		עמוד רפ"א
תורה כ' – "ט' תיקונין"		עמוד רצ"ד
תורה כ"א – "עתיקא טמיר וסתים"		עמוד ש"ה
תורה כ"ב – "חותם בתוך חותם"		עמוד שי"ד
תורה כ"ג – "צוית צדק"		עמוד ש"ל
תורה כ"ד – "אמצעותא דעלמא"		עמוד שד"מ
תורה כ"ה – "אתוי לן מנא"		עמוד שג"ט
תורה כ"ו – "רציצא"		עמוד שע"ג
תורה כ"ז – "רציצא"		עמוד שפ"א

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּללי

*

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
שנת תנש"א לפרט קטן

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים :

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקוון זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז.

מכתם לדוד שמרני אל פי-חסיתי בך: אמרת ליהוה אדני אתה, טובתי בל-עליך: לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי כל-חפצי-בם: ירבו עצבותם אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מדם, ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: יהוה מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי:

חֲבָלִים נָפְלוּ-לִי בְּנֻעִימִים, אֶף-נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: אֶבְרָךְ
 אֶת-יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי, אֶף לַיְלֹת יִסְרוּנִי כְּלִיּוֹתַי: שְׂוִיתִי
 יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד, כִּי מִימִינִי בַל-אָמוּט: לָכֵן שָׂמַח לְבִי
 וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף-בְּשָׂרִי יִשְׁכַּן לְבִטָּח: כִּי לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי
 לְשָׂאוֹל, לֹא-תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרָאוֹת שְׂחַת: תּוֹדִיעַנִי אֲרוּחַ
 חַיִּים שִׁבַּע שְׂמֵחוֹת אֶת-פְּנֵיךָ נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נֹצַח:

לב.

לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשָׁרִי נְשׂוּי פִשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה: אֲשָׁרִי-
 אָדָם, לֹא יַחֲשֹׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמָיָה: כִּי
 הֶחְרַשְׁתִּי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל-הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה
 תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ, נִהַפֵּף לְשָׂדֵי בְּחֻרְבְּנִי קִיץ סֵלָה: חֲטָאתִי
 אֹדִיעֶךָ, וְעוֹנִי לֹא-כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פִּשְׁעֵי
 לִיְהוָה, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל-חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצָא, רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים אֱלֹהֵי
 לֹא יִגִּיעוּ: אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי רְנִי פִלַּט תְּסוּבְּכֵנִי
 סֵלָה: אֲשִׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זֶה תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי:
 אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֶד אִין הָבִין בְּמִתְגַּוְרָסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרֹב אֱלֹהֶיךָ: רַבִּים מְכֹאֹבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה
 חֲסֵד יְסוּבְּכֵנוּ: שְׂמַחוּ בִּיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְגִינוּ
 כָּל-יִשְׂרָאֵל-יָב:

מ.א.

לְמַנְצַחַ מְזִמּוֹר לְדוֹד: אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלִטְהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל
 תַּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו: יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֵרֶשׁ דְּוִי. כָּל
 מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחִלּוֹ: אֲנִי־אִמְרָתִי יְהוָה חֲנֻנִי, רִפְאָה
 נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מְתֵי יָמוֹת
 וְאָבֵד שְׁמוֹ: וְאִם־כָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ־אֶזְנוֹ
 לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר: יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָל־שִׁנְאֵי,
 עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: דְּבַר־כְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר
 שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם: גַּם־אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר־בְּטַחְתִּי
 בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב: וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי
 וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֵמָה לָהֶם: בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי־חִפְצָתָ בִּי,
 כִּי לֹא־יָרִיעַ אִיבֵי עָלַי: וְאֲנִי, בְּתַמִּי, תִּמְכַּתָּ בִּי, וַתְּצִיבֵנִי
 לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מ.ב.

לְמַנְצַחַ מִשְׁכִּיל לְבָנֵי קִרַח: כְּאֵיל תַּעְרַג עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם,
 כֵּן נַפְשִׁי תַעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים
 לְאֵל חַי, מְתֵי אָבוֹא וְאַרְאָה פָּנֵי אֱלֹהִים: הִיָּתָה לִי

דמַעַתִּי לַחֵם וְלֵילָה בְּאָמַר אֵלַי כָּל הַיּוֹם, אֵיִה
אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֲזַכְּרָה וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי, כִּי אֶעְבֹּר
בַּסֶּף, אֲדַדְדִם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה, הַמּוֹן
חוּגֵג: מֵהַתְּשׁוּחָחַי נַפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֵלִי לְאֱלֹהִים
כִּי עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהִי, עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתַּוַּחַח
עַל-כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרֶץ יַרְדֵּן, וְחַרְמוֹנִים, מִהַר מִצְעָר:
תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיִךָ
עָלַי עָבְרוּ: יוֹמָם יִצְוֶה יְהוָה חֲסֵדוֹ וּבְלֵילָה שִׁירָה עָמִי,
תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: אִמְרָה לְאֵל סְלַעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי,
לָמָּה-קִדַּר אֶלְךָ, בְּלַחֲץ אוֹיֵב: בְּרַצַּח בַּעֲצֻמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי
צוֹרְרִי, בְּאָמַרְם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיִה אֱלֹהֶיךָ: מֵהַתְּשׁוּחָחַי
נַפְשִׁי וּמֵהַתְּהִמִּי עָלַי הוֹחֵלִי לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנֹו,
יִשׁוּעַת פָּנָי וְאֱלֹהִי:

נט.

לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מְכַתֶּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ
אֶת-הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: הֲצִילֵנִי מֵאִיְבֵי אֱלֹהִי, מִמַּתְקוֹמְמִי
תִּשְׁגָּבֵנִי: הֲצִילֵנִי מִפְּעַלֵי אֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי:
כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים, לֹא-פִשְׁעִי וְלֹא-
חַטָּאתִי יְהוָה: בְּלִי-עוֹן יִרְצוֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקַרְאֲתִי
וְרֹאֵה: וְאִתָּה יְהוָה-אֱלֹהִים צָבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הֲקִיצָה
לְפָקֵד כָּל-הַגּוֹיִם אֶל-תַּחַן כָּל-בְּגָדֵי אֶן סְלָה: יִשׁוּבוּ
לְעָרֵב יִהְמוּ כַּכֶּלֶב, וַיִּסּוּבּוּ עִיר: הִנֵּה יִבְיַעוֹן בְּרִידֶת,

חַרְבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי־מִי שָׁמַע: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: עֲזוּ, אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁמְרֶה, כִּי אֱלֹהִים
 מִשְׁגָּבִי: אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקֻדְמֹנֵי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׂוֹרֵי:
 אֶל־תִּהְרַגְם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי, הִנִּיעַמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ,
 מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: חֲטֵאת־פִּימוּ דְבַר־שִׁפְתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם,
 וּמֵאֲלֹהֵי וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: כִּלְהָ בַחֲמָה, כִּלְהָ וַאֲיַנְמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשַׁל בִּיעַקֵּב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה: וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כַפְלָב, וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: הִמָּה יִנִּיעוֹן לְאַכְל,
 אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלִּינוּ: וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְנֵן לְבַקֵּר
 חֲסָדְךָ, כִּי־הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי, וּמְנוּס, בְּיוֹם צַר־לִי: עֲזֵי
 אֱלֹהֵיךָ אֲזַמְרֶה, כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

ע.ז.

לְמַנְצַח עַל־יְדוּתוֹן לְאַסָּף מְזֻמּוֹר: קוּלִי*) אֶל־אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוּלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנְי
 דְּרָשְׁתִּי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג מֵאַנְהָ הַנַּחֵם נִפְשֵׁי:
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמֶיָה, אֲשִׁיחָה, וְתַתְּעִטֵּף רוּחִי סָלָה:
 אַחֲזַתָּ שְׁמֵרוֹת עֵינָי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: אֲזַכָּרָה נִגִּינְתִּי בְּלִילָה, עִם־לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיַּחַפֵּשׁ רוּחִי: הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא־יִסִּיף
 לְרִצּוֹת עוֹד: הֵאֲפֵס לְנִצַּח חֲסָדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר:
 הִשְׁכַּח חַנּוּת אֵל, אִם־קִפֵּץ בְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה: וְאֲמַר

(* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם.

חלֹוֹתֵי הַיָּא, שְׁנוֹת יְמִין עֲלִיוֹן: אֲזָכוֹר מֵעַלְלֵי יְה, כִּי
 אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פְּלֹאֶךָ: וְהִגִּיתִי בְּכָל-פַּעֲלֶךָ וּבְעֲלִילוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים בִּקְדֹשׁ דְּרָכֶךָ, מִי-אֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים:
 אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְּלֵא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָרָךָ: גְּאֹלְתָּ בְּזַרוּעַ
 עַמֶּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סֵלָה: רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים, רָאוּךָ
 מַיִם יַחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת: זָרְמוּ מַיִם עֲבוֹת קוֹל
 נַתְנוּ שְׁחָקִים, אַף-חֲצָצְרֶיךָ יִתְהַלְכוּ: קוֹל רַעַמֶּךָ בַּגִּלְגָּל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תַּבַּל, רַגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: בַּיַּם דְּרָכֶךָ
 וַשְׁבִּילֶךָ בְּמַיִם רַבִּים, וַעֲקֹבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ: נַחִיתָ כְּצֹאֵן
 עַמֶּךָ, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

.צ

תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדָנִי מֵעוֹן אַתָּה הָיִיתָ
 לָנוּ כְּדָר וְדָר: בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחֲוִל לְאָרֶץ וַתַּבַּל,
 וּמַעוֹלָם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: תִּשָּׁב אָנוּשׁ עַד-דָּפָא,
 וַתֵּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם
 אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה: זָרְמָתָם, שָׁנָה יִהְיוּ,
 בַּבֶּקֶר כְּחֻצִיר יַחֲלֶף: בַּבֶּקֶר יִצִּיץ וַחֲלָף, לְעָרֵב יְמוּלִל
 וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ כְּאֶפֶס, וּבַחֲמַתְךָ נִבְהַלְנוּ: שָׁתָה עֲוֹנֹתֵינוּ
 לְנִגְדֶךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיָּךָ: כִּי כָל-יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ
 כְּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ-הֶגְהָה: יְמֵי שְׁנוֹתֵנוּ בָהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה,
 וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאוֹן, כִּי
 גָז חֵישׁ וְנִנְעָפָה: מִי יוֹדַע עַז אֶפֶס, וּכִירָאתְךָ עֲבִירָה:

למנות ימינו בן הודע, ונבא לבב חכמה: שובה יהוה
 עד-מתי והנחם על עבדיך: שבענו בבקר חסדך, ונרננה
 ונשמחה בכל-ימינו, שמחנו כימות עניתנו, שנות ראינו
 רעה: יראה אל-עבדיך פעלך והדרך על בנייהם: ויהי
 נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה דינו כוננה עלינו,
 ומעשה דינו כוננהו:

קה.

הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: שירו
 לו זמרו-לו שיחו בכל נפלאותיו: התהללו בשם קדשו
 ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו יהוה ועזו בקשו פניו
 תמיד: זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתי ומשפטי-פיו:
 זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יהוה אלהינו
 בכל-הארץ משפטיו: זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף
 דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו לישחק: ויעמידה
 ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן את
 ארץ כנען חבל נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט
 וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל-עם
 אחר: לא הניח אדם לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל
 תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב על-הארץ
 כל מטה-לחם שבר: שלח לפנייהם איש לעבד נמכר
 יוסף: ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו: עד עת בא
 דברו אמרת יהוה צרפתהו: שלח מלך ויתירהו משל

עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל-קַנְיָנוּ:
 לְאִסּוֹר שָׁרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ וּזְקַנְיוֹ יַחֲכֶם: וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצָּרִים
 וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ-חָם: וַיִּפֹּר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצֵמֵהוּ
 מִצָּרָיו: הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בְּעַבְדָּיו: שָׁלַח
 מֹשֶׁה עֲבָדָיו אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: שָׁמוּ-בָּם דְּבָרֵי אֲתוּתָיו,
 וַיִּמּוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֲשֵׁף וַיַּחֲשִׁיף וְלֹא מָרוּ אֶת
 דְּבָרוֹ: הִפְךָ אֶת מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת דְּגָתָם: שָׁרַץ
 אֲרָצָם צִפְרֻדָּעִים בְּחַדְרֵי מְלִכֵיהֶם: אָמַר וַיָּבֵא עֹרֹב כְּנִים
 בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד, אִישׁ לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם:
 וַיִּףּוּ גִפְנִים וַתֵּאֲנַתֶּם, וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה,
 וַיִּלְקַח וַאֲיִן מִסֹּפֶר: וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם, וַיֹּאכַל פְּרִי
 אֲדָמָתָם: וַיִּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
 וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: שָׁמַח מִצָּרִים
 בְּצִאתָם, כִּי-נָפַל פַּחַדָּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְפָּה, וַאֲשׁ
 לְהָאִיר לַיְלָה: שָׁאֵל וַיָּבֵא שְׁלֵיוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם:
 פָּתַח צִוֵּר וַיִּזּוּבוּ מַיִם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: כִּי זָכַר אֶת-דְּבַר
 קִדְשׁוֹ, אֶת-אֲבָרָהֶם עֲבָדָיו: וַיּוֹצִיא עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנְיָה
 אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים
 יִירָשׁוּ: בְּעַבּוֹר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הִלְלוּיָהּ:

קלז.

עַל נְהִירוֹת בְּבַל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-בְּכִינוּ בְּזַכְרָנוּ אֶת-
 צִיּוֹן, עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תְּלִינוּ הַגְּבוּרִים וְהַנְּחִינּוּ

שְׂאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְבָרֵי-שִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֹחָה, שִׁירוּ
 לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר יְהוָה, עַל אֲדַמַּת
 גִּכְרִי: אִם-אֶשְׁכַּחךָ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי
 לְחִפְי, אִם לֹא אֶזְכְּרֶכִי, אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם
 עַל רֹאשׁ שְׂמֹחָתִי: זָכֹר יְהוָה לְבִנְי אָדוּם אֶת יוֹם
 יְרוּשָׁלַיִם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ: בַּת-בְּכֹר
 הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי שֵׁשֶׁלֶם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלָתְ לָנוּ:
 אֲשֶׁרִי, שִׁיאֲחֹז וְנִפְץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל הַסֶּלַע:

ק.נ.

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ-אֶל בְּקֹדֶשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בְּגְבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר
 הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכַנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמַחֲוֹל, הַלְלוּהוּ
 בְּמִנִּים וְעֶגְב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעַ, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
 תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׂמָה תְהִלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת עַמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב
 יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְהוָה מְעֶזֶם בְּעַת צָרָה:
 וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה וַיַּפְּלֵטֵם, יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: